

T.C.
İSTANBUL AYDIN ÜNİVERSİTESİ-
YILDIZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜLERİNİN ORTAK YÜRÜTTÜĞÜ
EĞİTİM YÖNETİMİ VE DENETİMİ ANA BİLİM DALI
EĞİTİM YÖNETİMİ VE DENETİMİ
TEZLİ YÜKSEK LİSANS PROGRAMI

OKUL YÖNETİCİLERİNİN VE ÖĞRETMENLERİN EĞİTİM
İÇERİKLİ FİLMLEİN EĞİTİM ORTAMLARINA ETKİSİNE
İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ

Yüksek Lisans Tezi

Hazırlayan

Deniz SARIBUDAK

Tez Danışmanı

Yrd. Doç. Dr. Şahin ORUÇ

İSTANBUL-2014

T.C.
İSTANBUL AYDIN ÜNİVERSİTESİ-
YILDIZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜLERİNİN ORTAK YÜRÜTTÜĞÜ
EĞİTİM YÖNETİMİ VE DENETİMİ ANA BİLİM DALI
EĞİTİM YÖNETİMİ VE DENETİMİ
TEZLİ YÜKSEK LİSANS PROGRAMI

OKUL YÖNETİCİLERİNİN VE ÖĞRETMENLERİN EĞİTİM
İÇERİKLİ FİLMLEİN EĞİTİM ORTAMLARINA ETKİSİNE
İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ

Yüksek Lisans Tezi
Hazırlayan
Deniz SARIBUDAK

Tez Danışmanı
Yrd. Doç. Dr. Şahin ORUÇ

İSTANBUL-2014

T.C.
İSTANBUL AYDIN ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜ

Yüksek Lisans Tez Onay Belgesi

Enstitümüz Eğitim Yönetimi ve Denetimi Ana Bilim Dalı Eğitim Yönetimi ve Denetimi Tezli Yüksek Lisans Programı Y1312.290032 numaralı öğrencisi **Deniz SARIBUDAK**'ın "OKUL YÖNETİCİLERİNİN VE ÖĞRETMENLERİN EĞİTİM İÇERİKLİ FİMLERİN EĞİTİM ORTAMLARINA ETKİSİNE İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ" adlı tez çalışması Enstitümüz Yönetim Kurulunun 04.07.2014 tarih ve 2014/17 sayılı kararıyla oluşturulan jüri tarafından **başarılı** ile Tezli Yüksek Lisans tezi olarak **kabul** edilmiştir.

Öğretim Üyesi Adı Soyadı

İmzası

Tez Savunma Tarihi :11/07/2014

1)Tez Danışmanı: Yrd. Doç. Dr. Şahin ORUÇ

2) Jüri Üyesi : Doç. Dr. Bayram BAŞ

3) Jüri Üyesi Prof. Dr. Hamide ERTEPINAR

Not: Öğrencinin Tez savunmasında **Başarılı** olması halinde bu form **imzalanacaktır**. Aksi halde geçersizdir.

ÖNSÖZ

1946 yılında Sergei Eisesnstein, sinema üzerine şu cümleyi kurmuştur: *“Bugün, elli yaşına gelen sinemanın elinde geniş olanaklar vardır. İnsanlık bu olanaklardan alabildiğine faydalanmalıdır.”* Yarım yüzyıldan fazla bir zaman öncesinde söylenmiş bu sözü bir eğitimci gözüyle değerlendirerek, tüm eğitimcilere yol gösterme ihtimali olan sinemadan faydalanabilmek, belki de farklı düşünenlere bir rehber olacaktır. Sanatı, eğitimde etkili bir ortam yaratıp, kendini geliştirmeye katkı sağlama aracı olarak kullanmak da bu durumda bir seçenek olabilir. Sinema bugün özüne inildiğinde bir eğlence aracı olarak bilinmenin çok ötesinde, bilimin ürettiği bir sanattır. İçinde sanatı barındıran bir bilim ise eşsiz felsefi öğretileri de beraberinde getirerek, insanları düşsel dünyanın gerçekçi mitiyle buluşturabilir. Hatta birçok kahraman eğitimci, kendi kahramanlıklarını bir filmde izleme fırsatı bulacaktır. Gelişen dünyada kendine özgü eğitim anlayışına sahip, ışık dolu, gözle görülmeyen o kadar çok eğitim kahramanı vardır ki; onları bir filmde görmek ise diğer tüm eğitimcilere de keyif verecektir. Bununla birlikte eğitimcilerin önüne çıkan birçok sorun vardır. Bu sorunların çözümüne ise kitaplarda rastlamak biraz zordur. Üstelik görsel ve duyuşsal hazzı, insan zihninin derinliklerine dek taşıyan filmler, kitaplardaki bilgilerden daha üst boyutta o cevapları bulma olanağı sağlayacaktır.

Bütün bu düşünceler ışığında sözlerime şunları ilave etmek istiyorum: Öncelikle, bana böyle gizemli bir dünyanın kapılarının açılmasına vesile olan, özgün fikirleri ve etkili bakış açısıyla bu konuyu ilhâm eden; bambaşka hayatlar tanımamı sağlayarak bir danışman olmanın çok ötesinde, anahtarları elime veren değerli hocam Yrd. Doç. Dr. Şahin ORUÇ’a içtenlikle teşekkür ediyorum.

Çalışmam boyunca hissettiğim tüm olumsuzluklarda var olan Prof. Dr. Ercüment TEZCAN’a ve hayatımın zorlu anlarında desteğini hiçbir zaman eksik etmeyerek, bu defa da çalışmama teknik bilgileriyle katkıda bulunmuş olan değerli ağabeyim Prof. Dr. Orhan ÖZBEY’e çok

teşekkür ediyorum. Ayrıca bana fırsat tanıyarak, çalışmamın insanlara ulaşması için çabalayıp, çalışmama katkılar sağlayan hocam Doç. Dr. Bayram BAŞ'a ve yakın ilgilerini gördüğüm, Prof. Dr. Hamide ERTEPINAR ile Prof. Dr. Uğur TEKİN'e de çok teşekkür ediyorum.

Benimle beraber bu çalışmaya, ruhundan bir şeyler katmış olan ve yol boyunca bana eşlik eden doktora öğrencisi arkadaşım Fatma BAYNAL'a ve değerli bilgilerinden istifade edindiğim Araştırma Görevlisi arkadaşım Ayşe ŞENTEPE'ye çok teşekkür ediyorum. Aynı zamanda, tez içerisinde yer alan birtakım çevirileri yapan değerli ağabeyim Dr. Ali SAYAR'a; bu çevirileri özenle değerlendiren İngilizce öğretmeni arkadaşım Gamze ÇAMURALI ile çalışmama teknik bilgileriyle katkı sağlayan sevgili kardeşim Araştırma Asistanı Aydın SARIBUDAK'a yürekten teşekkür ediyorum. Bu tezin hızlı bir şekilde okumasını gerçekleştiren değerli Edebiyat Öğretmeni Gülfem TUNCA ve doktora öğrencisi sevgili Emine TAŞÇI'ya da çok teşekkür ediyorum.

Bu zorlu süreçte her daim gerekli anlayışı göstermiş olan Enstitü Müdürümüz Doç Dr. Zafer Utlu'yu, Fatma Hanım, Canan Hanım ve Tuğba Hanım'ı da unutmadığımı belirtmek istiyorum. Memure Aybala Dinçer'e resmi işlemlerle ilgili hassasiyetinden dolayı özellikle teşekkürlerimi sunmak istiyorum. Diğer taraftan, Üsküdar 4. Murat Ortaokulu'nda beraber görev yaptığım değerli yöneticilerime, öğretmen arkadaşlarıma ve burada adını sayamadığım birçok kişiye de teşekkür ediyorum.

Son olarak, bana sonsuz sabır gösteren ve her zaman yanımda olan sevgili anneme ve babama, var oldukları için çok teşekkür ediyorum. Dolayısıyla çalışmamı çok kıymetli anneme, babama ve kardeşime sunmak istiyorum. Saygılarımla.

Deniz SARIBUDAK

TEZ ETİK BİLDİRİMİ

Tez içindeki bütün bilgilerin etik davranış ve akademik kurallar çerçevesinde elde edilerek sunulduğunu, ayrıca tez yazım kurallarına uygun olarak hazırlanan bu çalışmada bana ait olmayan her türlü ifade ve bilginin kaynağına eksiksiz atıf yapıldığını bildiririm.

DENİZ SARIBUDAK

İSTANBUL, 2014

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ.....	i
TEZ ETİK BİLDİRİMİ.....	iii
İÇİNDEKİLER.....	iv
SİMGELER VE KISALTMALAR DİZİNİ.....	ix
TABLoların LİSTESİ.....	x
ŞEKİLLER DİZİNİ	xx
BÖLÜM I	1
1. GİRİŞ.....	1
1.1. PROBLEM	7
1.1.1. Problem Cümlesi.....	7
1.1.2. Alt Problemler	8
1.2. ARAŞTIRMANIN AMACI	8
1.3. ARAŞTIRMANIN ÖNEMİ.....	9
1.4. ARAŞTIRMANIN VARSAYIMLARI	10
1.5. ARAŞTIRMANIN SINIRLILIKLARI.....	10
1.6. TANIMLAR	11
BÖLÜM II	12
2. KURAMSAL ÇERÇEVE.....	12
2.1. EĞİTİM ORTAMI NASIL İFADE EDİLİR?	12
2.2. SİNEMA KAVRAMI.....	13
2.3. SİNEMA FİMLERİYLE İLETİŞİMİN EĞİTİM AÇISINDAN	
ÖNEMİ	15
2.4. FİLM NEDİR?	20
2.5. FİLMİN YAPISI	20
2.5.1. Filmde Kurmaca.....	21
2.5.2. Filmde Ses	22
2.5.3. Filmde Müzik.....	23
2.5.4. Filmde Dil	24
2.5.5. Filmde Mekân	25
2.5.6. Filmde Zaman	26
2.5.7. Filmde Mizansen	27
2.5.8. Filmde Nesnellik.....	28
2.5.9. Filmde Gerçeklik	28
2.5.10. Filmde Kostüm, Dekor ve Aksesuar	30
2.6. FİLMDE KURGU.....	31
2.6.1. Kurgu Çeşitleri	32
2.6.1.1. Çarpıcı Kurgu.....	32

2.6.1.2. Ölçümlü Kurgu	33
2.6.1.3. Dizemsel Kurgu	34
2.6.1.4. Titremsel Kurgu	35
2.6.1.5. Üsttitremsel Kurgu	35
2.6.1.6. Anlıksal Kurgu.....	36
2.6.1.7. Sergei Eisenstein'a Göre İçinden Konuşma.....	36
2.7. FİLMDE UYARLAMA	36
2.8. FİLMDE SENARYO	37
2.8.1. Filmde Senaryo Yazma.....	37
2.8.2. Senaryo Yazarı ve Yönetmen	37
2.8.3. Film Senaryosunda Konu.....	38
2.8.3.1. Tema	38
2.8.3.2. Sinematografik Konu	38
2.8.3.3. Hikâye (Süje).....	39
2.9. FİLMİN YÖNETMENİ VE OYUNCULAR	40
2.10. FİLMDE TÜRLER	41
2.10.1. Konularına Göre Filmler	42
2.10.1.1. Eğitim ve Kültür Filmi	42
2.10.1.2. Öğretici (Eğitim Amaçlı) Film	42
2.10.1.3. Melodram.....	43
2.10.1.4. Belgesel.....	43
2.10.1.5. Bilim Kurgu	44
2.10.1.6. Dini Film.....	45
2.10.1.7. Dramatik Film.....	45
2.10.1.8. Fantastik Film	46
2.10.1.9. Korku Filmi.....	47
2.10.1.10. Komedi Filmi	48
2.10.1.11. Macera Film.....	48
2.10.1.12. Müzikal Film.....	49
2.10.1.13. Politik Film	50
2.10.1.14. Propoganda Filmi.....	50
2.10.1.15. Pornografik Film.....	51
2.10.1.16. Romantik Film.....	52
2.10.1.17. Savaş Filmi	52
2.10.1.18. Polisiye Filmi.....	53
2.10.1.19. Tarihi Film	54
2.10.1.20. Western Filmi.....	55
2.10.1.21. Yaşam Öyküsel Film	56
2.10.2. İzleyiciye Göre	56
2.10.2.1. Kadın, Gençlik ve Çocuk Filmleri	56
2.10.2.2. Aile Filmi	57

2.10.2.3. LGBT Filmi.....	58
2.10.3. Üretimlerine Göre.....	59
2.10.3.1. Animasyon (Canlandırma) ve Çizgi Film.....	59
2.10.3.2. B Filmi.....	60
2.10.3.3. Bağımsız Film	61
2.10.3.4. Dizi Film	61
2.10.3.5. Düşük Bütçeli Film	62
2.10.3.6. Yüksek Bütçeli Film	62
2.10.3.7. Kısa Film.....	63
2.10.3.8. Kült Film.....	64
2.10.3.9. Renkli Film.....	64
2.10.3.10. Avante-Garde Tür	65
2.10.3.11. Sanat Filmi.....	66
2.10.3.12. Sesli Film	66
2.10.3.13. Sessiz Film	68
2.10.3.14. Siyah Beyaz Film	69
2.10.3.15. TV Filmi.....	69
2.10.3.16. Uzun Metrajlı Filmler	70
2.10.3.17. Üç Boyutlu Filmler.....	71
2.10.3.18. Yer Altı Sineması	71
2.11. FİLM TÜRLERİYLE EĞİTİM	72
2.12. EĞİTİM İÇERİKLİ FİMLERİ YORUMLAMA	73
2.13. SİNEMADA FİLM ELEŞTİRİSİ	75
2.13.1. Gazete Eleştirisi	76
2.13.2. Tarihsel Eleştiri	77
2.13.3. Auteur (Ötör) Eleştiri	78
2.13.4. Göstergibilimsel Eleştiri.....	79
2.13.5. Sosyolojik Eleştiri	79
2.13.6. İdeolojik Eleştiri	80
2.13.7. Feminist Eleştiri.....	82
2.13.8. Psikanalitik Eleştiri	83
2.14. FİLMİN GELİŞİMİNİ ETKİLEYEN FAKTÖRLER.....	84
2.14.1. Televizyonun İcadı ve Filmlere Etkisi	84
2.14.2. Teknolojik Gelişmeler ve Ticari Amaçların Filmlere Etkisi .	85
2.14.3. Politik Gelişme ve Siyasal İlişkilerin Filmlere Etkisi	86
2.14.4. Kültürel Gelişmelerin Filmlere Etkisi.....	87
2.14.5. Dinin Filmler Üzerinde Etkisi	88
2.14.6. Eğitimin Filme Etkisi	89
2.14.7. Ekonomik Gelişmelerin Filmlere Etkisi	89
2.14.8. Savaşların Filmlere Etkisi.....	90

2.15. SİNEMANIN TARİHİ SÜRECİNDE DÜNYADA FİLMİN GELİŞİMİ	91
2.16.TÜRKİYE'DE FİLMİN GELİŞİMİ VE TÜRK SİNEMASININ DÖNEMLERİ.....	93
2.16.1. Cumhuriyet Öncesi Dönemde Osmanlı'da Film	94
2.16.2. Cumhuriyet Döneminde Eğitici Film Kullanımı	98
2.16.2.1. Atatürk'ün Sinemaya Verdiği Önem	100
2.16.3. Tiyatrocular Döneminde Film	102
2.16.4. 1939-1952'li Yıllarda Sinemamızın Geçiş Dönemi ve Film	103
2.16.5. 1950'ler-1970'ler Sinemacılar Kuşağı Döneminde Film ..	104
2.16.6. 1970-2006 Genç Yeni Sinemacılar Dönemi ve Film.....	107
2.17. EĞİTİM VE SİNEMA İLİŞKİSİ.....	109
2.18. TÜRKİYE'DE EĞİTİM ORTAMI VE TÜRK SİNEMASINDA EĞİTİM İÇERİKLİ FİMLER	111
2.19. DÜNYA SİNEMASINDA FİLM, EĞİTİM ORTAMLARI VE EĞİTİM İÇERİKLİ FİMLER	117
2.19.1. İngiliz Sinema Filmciliği ve Eğitim Ortamı	119
2.19.2. Amerikan Sinema Filmciliği ve Eğitim Ortamı	122
2.19.3. İran Sinema Filmciliği ve Eğitim Ortamı	127
2.19.4. Hindistan Sinema Filmciliği ve Eğitim Ortamı.....	130
2.19.5. Fransız Sinema Filmciliği ve Eğitim Ortamı.....	133
2.19.6. Alman Sinema Filmciliği ve Eğitim Ortamı	136
2.19.7. İtalyan Sinema Filmciliği ve Eğitim Ortamı	139
2. 20. EĞİTİM İÇERİKLİ FİMLERDE YÖNETİCİ, ÖĞRETMEN VE ÖĞRENCİ MODELLERİ	142
2. 21. FİLM İZLEMENİN VE EĞİTİM ORTAMINDA FİLM KULLANIMININ ÖNEMİ.....	145
2. 22. EĞİTİM İÇERİKLİ FİMLERİN KULLANIMINA YÖNELİK GÖRÜŞ VE ÇABALAR.....	148
BÖLÜM III	152
3. İLGİLİ ARAŞTIRMALAR	152
3.1. YURT İÇİNDE YAPILAN İLGİLİ ARAŞTIRMALAR.....	152
3.2. YURT DIŞINDA YAPILAN İLGİLİ ARAŞTIRMALAR	157
BÖLÜM IV.....	166
4. YÖNTEM	166
4.1. ARAŞTIRMANIN MODELİ.....	166
4.2. EVREN-ÖRNEKLEM	167
4.3. VERİ TOPLAMA ARAÇLARI	167
4.4. VERİLERİN ANALİZİ	169

BÖLÜM V	173
5. BULGULAR VE YORUMLAR	173
5. 1. ÖN ANKET UYGULAMASINA DAİR BULGULAR VE YORUMLAR	173
5.1.1. Filmlerin Seçimi.....	173
5.1.2. Yönetici ve Öğretmenlerin Önerdiği Filmler ve Bu Filmlerin İncelemesi.....	174
5.1.2.1. Ölü Ozanlar Derneği	175
5.1.2.2. Her Çocuk Özeldir	186
5.1.2.3. 3 Aptal	195
5.1.2.4. İki Dil Bir Bavul.....	208
5.1.2.5. Akıl Oyunları	216
5.1.2.6. Koro	227
5.1.2.7. Black.....	236
5.1.2.8. Can Dostum.....	252
5.1.2.9. Özgürlük Yazarları	265
5.1.2.10. Kalk ve Diren	279
5.1.3. Tavsiye Edilen Filmler	288
5.1.4. Filmlere Nasıl Ulaşırız?	293
5.2. TUTUM ÖLÇEKLERİNE DAİR BULGULAR VE YORUMLAR	294
5.2.1. Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar	294
5.2.2. İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar	334
5.2.3. Üçüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar	384
BÖLÜM VI	432
6. SONUÇLAR, TARTIŞMALAR VE ÖNERİLER	432
6.1. SONUÇLAR VE TARTIŞMALAR	432
6.2. ÖNERİLER	437
KAYNAKÇA	439
FİLMLERE AİT FOTOĞRAFLAR VE BİLGİLER	456
EKLER	458
EK 1: FİLM ÖNERİSİ ANKETİ	458
EK 2: “OKUL YÖNETİCİLERİNİN VE ÖĞRETMENLERİN EĞİTİM İÇERİKLİ FİMLERİN EĞİTİM ORTAMLARINA ETKİSİNE İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ” TUTUM ÖLÇEĞİ	459
EK 3: İZİN TALEP DİLEKÇESİ	461
EK 4: VALİLİK İZİN ONAYI	462
EK 5: İZİN BİLDİRİM DİLEKÇESİ	463
ÖZET	464
ABSTRACT	466

SİMGELER VE KISALTMALAR DİZİNİ

ABD	: Amerika Birleşik Devletleri
Akt.	: Aktaran
bkz.	: Bakınız
bs.	: Baskı sayısı
çev.	: Çeviren
Der.	: Derleyen
df	: Serbestlik Derecesi
Dr.	: Doktor
Ed.	: Editör
f	: Frekans
haz.	: Hazırlayan
MEB	: Milli Eğitim Bakanlığı
p	: Asymp. Sig.
pp	: Sayfalar (ingilizce)
s	: Sayfa
t.y.	: Tarih Yok
vd.	: Ve Diğerleri
Yön.	: Yönetmen
Yrd.	: Yardımcı
%	: Yüzde

TABLOLARIN LİSTESİ

TABLO 1: İSTATİSTİK (STATİSTİCS) DEĞERLER	170
TABLO 2: CİNSİYETLE İLGİLİ DEĞERLER.....	170
TABLO 3: GÖREVLİ İLGİLİ DEĞERLER	171
TABLO 4: KIDEMLE İLGİLİ DEĞERLER.....	171
TABLO 5: TANIMLAYICI İSTATİSTİKLER (DESCRIPTIVE STATİSTİCS).....	172
TABLO 6: CİNSİYETE GÖRE YÖNETİCİ VE ÖĞRETMENLERİN “EĞİTİM İÇERİKLİ FİMLER ÖĞRETİM ORTAMLARINI OLUMLU ETKİLER.” İFADESİYLE İLGİLİ GÖRÜŞLERİ-.	295
TABLO 7: CİNSİYETE GÖRE YÖNETİCİ VE ÖĞRETMENLERİN “EĞİTİM İÇERİKLİ FİMLERDEN ETKİLENİRİM.” İFADESİYLE İLGİLİ GÖRÜŞLERİ-Kİ-KARE TESTİ SONUÇLARI	296
TABLO 8: CİNSİYETE GÖRE YÖNETİCİ VE ÖĞRETMENLERİN “FİLM İZLEME KONUSUNDA EĞİTİM İÇERİKLİ FİMLER TERCİH EDERİM.” İFADESİYLE İLGİLİ GÖRÜŞLERİ-Kİ-KARE TESTİ SONUÇLARI	298
TABLO 9: CİNSİYETE GÖRE YÖNETİCİ VE ÖĞRETMENLERİN “EĞİTİM İÇERİKLİ FİMLERDE ETKİLENDİĞİM KARAKTERİ ÖRNEK ALIRIM.” İFADESİYLE İLGİLİ GÖRÜŞLERİ-Kİ-KARE TESTİ SONUÇLARI.....	299
TABLO 10: CİNSİYETE GÖRE YÖNETİCİ VE ÖĞRETMENLERİN “EĞİTİM İÇERİKLİ FİMLERDE KULLANILAN EĞİTİM YÖNTEMLERİNİ OKUL ORTAMLARINDA KULLANIRIM.” İFADESİYLE İLGİLİ GÖRÜŞLERİ-Kİ-KARE TESTİ SONUÇLARI	301
TABLO 11: CİNSİYETE GÖRE YÖNETİCİ VE ÖĞRETMENLERİN “EĞİTİM İÇERİKLİ FİMLER EĞİTİM SİSTEMİYLE İLGİLİ SORUNLARIN TESPİTİNE YARDIMCI OLUR.” İFADESİYLE İLGİLİ GÖRÜŞLER-Kİ-KARE TESTİ SONUÇLARI.....	302

TABLO 12: CİNSİYETE GÖRE YÖNETİCİ VE ÖĞRETMENLERİN “EĞİTİM İÇERİKLİ FİMLERLE KENDİ UYGULAMALARIMI DEĞERLENDİRİRİM.” İFADESİYLE İLGİLİ GÖRÜŞLERİ-Kİ-KARE TESTİ SONUÇLARI	304
TABLO 13: CİNSİYETE GÖRE YÖNETİCİ VE ÖĞRETMENLERİN “EĞİTİM İÇERİKLİ FİMLERDE YÖNETİCİLER VE ÖĞRETMENLER HATALARINI FARK EDEBİLİR.” İFADESİYLE İLGİLİ GÖRÜŞLERİ-Kİ-KARE TESTİ SONUÇLARI	305
TABLO 14: CİNSİYETE GÖRE YÖNETİCİ VE ÖĞRETMENLERİN “EĞİTİM İÇERİKLİ FİMLER ARAÇ-GEREÇ KULLANIMINI GELİŞTİRİR.” İFADESİYLE İLGİLİ GÖRÜŞLERİ-Kİ-KARE TESTİ SONUÇLARI	307
TABLO 15: CİNSİYETE GÖRE YÖNETİCİ VE ÖĞRETMENLERİN “EĞİTİM İÇERİKLİ FİMLER EĞİTİM SİSTEMİMİZİN YENİDEN GÖZDEN GEÇİRİLMESİNE YÖNLENDİRİR.” İFADESİYLE İLGİLİ GÖRÜŞLERİ-Kİ-KARE TESTİ SONUÇLARI	308
TABLO 16: CİNSİYETE GÖRE YÖNETİCİ VE ÖĞRETMENLERİN “EĞİTİM İÇERİKLİ FİMLER BAŞKA ÜLKELERİN EĞİTİM SİSTEMLERİ HAKKINDA FİKİR VERİR.” İFADESİYLE İLGİLİ GÖRÜŞLERİ-Kİ-KARE TESTİ.....	310
TABLO 17: CİNSİYETE GÖRE YÖNETİCİ VE ÖĞRETMENLERİN “EĞİTİM İÇERİKLİ FİMLER YÖNETİCİLERE VE ÖĞRETMENLERE, ÖĞRENCİ DAVRANIŞLARI HAKKINDA FİKİR VERİR.” İFADESİYLE İLGİLİ GÖRÜŞLERİ-Kİ-KARE TESTİ SONUÇLARI	312
TABLO 18: CİNSİYETE GÖRE YÖNETİCİ VE ÖĞRETMENLERİN “EĞİTİM İÇERİKLİ FİMLER YÖNETİCİLERİN FARKLI BİR YÖNETİM ANLAYIŞI KAZANMASINA ETKİ EDER.” İFADESİYLE İLGİLİ GÖRÜŞLERİ-Kİ-KARE TESTİ SONUÇLARI	313

TABLO 19: CİNSİYETE GÖRE YÖNETİCİ VE ÖĞRETMENLERİN “EĞİTİM İÇERİKLİ FİMLER LİDERLİK BECERİSİ KAZANDIRABİLİR.” İFADESİYLE İLGİLİ GÖRÜŞLERİ-Kİ- KARE TESTİ SONUÇLARI	315
TABLO 20: CİNSİYETE GÖRE YÖNETİCİ VE ÖĞRETMENLERİN “EĞİTİM İÇERİKLİ FİMLER YÖNETİCİLERİ VE ÖĞRETMENLERİ MOTİVE EDİCİDİR.” İFADESİYLE İLGİLİ GÖRÜŞLERİ-KAY-KARE TESTİ SONUÇLARI	317
TABLO 21: CİNSİYETE GÖRE YÖNETİCİ VE ÖĞRETMENLERİN “YÖNETİCİ VE ÖĞRETMEN ADAYLARINA EĞİTİM İÇERİKLİ FİMLER İZLETMEK ONLARI EĞİTİM ORTAMINA HAZIRLAR.” İFADESİYLE İLGİLİ GÖRÜŞLERİ-Kİ-KARE TESTİ SONUÇLARI	319
TABLO 22: CİNSİYETE GÖRE YÖNETİCİ VE ÖĞRETMENLERİN “EĞİTİM İÇERİKLİ FİMLER EĞİTİM ORTAMLARININ DÜZENLENMESİNE REHBERLİK EDER.” İFADESİYLE İLGİLİ GÖRÜŞLERİ-Kİ-KARE TESTİ SONUÇLARI	320
TABLO 23: CİNSİYETE GÖRE YÖNETİCİ VE ÖĞRETMENLERİN “EĞİTİM İÇERİKLİ FİMLER MEB’İN FARKLI KURUMLARINDA DEĞİŞİMİ YAKALAMAK İÇİN KULLANILABİLİR.” İFADESİYLE İLGİLİ GÖRÜŞLERİ-Kİ- KARE TESTİ SONUÇLARI	322
TABLO 24: CİNSİYETE GÖRE YÖNETİCİ VE ÖĞRETMENLERİN “EĞİTİM İÇERİKLİ FİMLER SEMİNER DÖNEMLERİNDE YÖNETİCİ VE ÖĞRETMENLERE İZLETİLMELİ.” İFADESİYLE İLGİLİ GÖRÜŞLERİ-Kİ-KARE TESTİ SONUÇLARI	323
TABLO 25: CİNSİYETLERE GÖRE YÖNETİCİ VE ÖĞRETMENLERİN “EĞİTİM İÇERİKLİ FİMLER EĞİTİM FAKÜLTELERİNDE OKUTULAN DERSLERDE KAYNAK OLARAK KULLANILABİLİR.” İFADESİYLE İLGİLİ GÖRÜŞLERİ-Kİ- KARE TESTİ SONUÇLARI	325

TABLO 26: CİNSİYETE GÖRE YÖNETİCİ VE ÖĞRETMENLERİN “EĞİTİM İÇERİKLİ FİMLER EĞİTİM ORTAMINDA TAKIM ÇALIŞMASINA KATKI SAĞLAYABİLİR.” İFADESİYLE İLGİLİ GÖRÜŞLERİ-Kİ-KARE TESTİ SONUÇLARI.....	326
TABLO 27: CİNSİYETE GÖRE YÖNETİCİ VE ÖĞRETMENLERİN “EĞİTİM İÇERİKLİ FİMLER DEĞİŞİM VE GELİŞİMİME KATKI SAĞLAR.” İFADESİYLE İLGİLİ GÖRÜŞLERİ-Kİ- KARE TESTİ SONUÇLARI	328
TABLO 28: CİNSİYETE GÖRE YÖNETİCİ VE ÖĞRETMENLERİN “EĞİTİM İÇERİKLİ FİMLER FARKLILIKLARA KARŞI HOŞGÖRÜYÜ GELİŞTİRİR.” İFADESİYLE İLGİLİ GÖRÜŞLERİ-Kİ-KARE TESTİ SONUÇLARI.....	330
TABLO 29: CİNSİYETE GÖRE YÖNETİCİ VE ÖĞRETMENLERİN “EĞİTİM İÇERİKLİ FİMLER ÜLKELERARASI EĞİTİM ETKİLEŞİMİNİ SAĞLAR.” İFADESİYLE İLGİLİ GÖRÜŞLERİ- Kİ-KARE TESTİ SONUÇLARI	332
TABLO 30: CİNSİYETE GÖRE YÖNETİCİ VE ÖĞRETMENLERİN “EĞİTİM İÇERİKLİ FİMLER EĞİTİM ORTAMINDAN YÜKSEK BEKLENTİLERE SEBEP OLUR.” İFADESİYLE İLGİLİ GÖRÜŞLERİ-Kİ-KARE TESTİ SONUÇLARI.....	333
TABLO 31: GÖREVLERE GÖRE “EĞİTİM İÇERİKLİ FİMLER ÖĞRETİM ORTAMLARINI OLUMLU ETKİLER.” İFADESİYLE İLGİLİ GÖRÜŞLER-Kİ-KARE TESTİ SONUÇLARI	335
TABLO 32: GÖREVLERE GÖRE “EĞİTİM İÇERİKLİ FİMLERDEN ETKİLENİRİM.” İFADESİYLE İLGİLİ GÖRÜŞLER-Kİ-KARE TESTİ SONUÇLARI	336
TABLO 33: GÖREVLERE GÖRE “FİLM İZLEME KONUSUNDA EĞİTİM İÇERİKLİ FİMLER TERCİH EDERİM.” İFADESİYLE İLGİLİ GÖRÜŞLER-Kİ-KARE TESTİ SONUÇLARI.....	338
TABLO 34: GÖREVLERE GÖRE “EĞİTİM İÇERİKLİ FİMLERDEN ETKİLENDİĞİM KARAKTERİ ÖRNEK ALIRIM.”	

	İFADESİYLE İLGİLİ GÖRÜŞLER-Kİ-KARE TESTİ SONUÇLARI	340
TABLO 35:	GÖREVLERE GÖRE “EĞİTİM İÇERİKLİ FİMLERDE KULLANILAN EĞİTİM YÖNTEMLERİNİ OKUL ORTAMLARINDA KULLANIRIM.” İFADESİYLE İLGİLİ GÖRÜŞLER-Kİ-KARE TESTİ SONUÇLARI.....	342
TABLO 36:	GÖREVLERE GÖRE “EĞİTİM İÇERİKLİ FİMLER EĞİTİM SİSTEMİYLE İLGİLİ SORUNLARIN TESPİTİNE YARDIMCI OLUR.” İFADESİYLE İLGİLİ GÖRÜŞLER-Kİ-KARE TESTİ SONUÇLARI	344
TABLO 37:	GÖREVLERE GÖRE “EĞİTİM İÇERİKLİ FİMLERLE KENDİ UYGULAMALARIMI DEĞERLENDİRİRİM.” İFADESİYLE İLGİLİ GÖRÜŞLER-Kİ-KARE TESTİ SONUÇLARI	346
TABLO 38:	GÖREVLERE GÖRE “EĞİTİM İÇERİKLİ FİMLERDE YÖNETİCİLER VE ÖĞRETMENLER HATALARINI FARK EDEBİLİR.” İFADESİYLE İLGİLİ GÖRÜŞLER-Kİ-KARE TESTİ SONUÇLARI	348
TABLO 39:	GÖREVLERE GÖRE “EĞİTİM İÇERİKLİ FİMLER ARAÇ-GEREÇ KULLANIMINI GELİŞTİRİR.” İFADESİYLE İLGİLİ GÖRÜŞLER-Kİ-KARE TESTİ SONUÇLARI.....	350
TABLO 40:	GÖREVLERE GÖRE “EĞİTİM İÇERİKLİ FİMLER EĞİTİM SİSTEMİMİZİN YENİDEN GÖZDEN GEÇİRİLMESİNE YÖNLENDİRİR.” İFADESİYLE İLGİLİ GÖRÜŞLER-Kİ-KARE TESTİ SONUÇLARI.....	352
TABLO 41:	GÖREVLERE GÖRE“EĞİTİM İÇERİKLİ FİMLER BAŞKA ÜLKELERİN EĞİTİM SİSTEMLERİ HAKKINDA FİKİR VERİR.” İFADESİYLE İLGİLİ GÖRÜŞLER-Kİ-KARE TESTİ SONUÇLARI	354
TABLO 42:	GÖREVE GÖRE “EĞİTİM İÇERİKLİ FİMLER YÖNETİCİLERE VE ÖĞRETMENLERE, ÖĞRENCİ	

	DAVRANIŞLARI HAKKINDA FİKİR VERİR.” İFADESİYLE İLGİLİ GÖRÜŞLER-Kİ-KARE TESTİ SONUÇLARI.....	356
TABLO 43:	GÖREVLERE GÖRE “EĞİTİM İÇERİKLİ FİMLER YÖNETİCİLERİN FARKLI BİR YÖNETİM ANLAYIŞI KAZANMASINA ETKİ EDER.” İFADESİYLE İLGİLİ GÖRÜŞLER-Kİ-KARE TESTİ SONUÇLARI.....	358
TABLO 44:	GÖREVLERE GÖRE “EĞİTİM İÇERİKLİ FİMLER LİDERLİK BECERİSİ KAZANDIRABİLİR.” İFADESİYLE İLGİLİ GÖRÜŞLER-Kİ-KARE TESTİ SONUÇLARI.....	360
TABLO 45:	GÖREVLERE GÖRE “EĞİTİM İÇERİKLİ FİMLER YÖNETİCİLERİ VE ÖĞRETMENLERİ MOTİVE EDİCİDİR.” İFADESİYLE İLGİLİ GÖRÜŞLER-Kİ-KARE TESTİ SONUÇLARI	362
TABLO 46:	GÖREVLERE GÖRE “YÖNETİCİ VE ÖĞRETMEN ADAYLARINA EĞİTİM İÇERİKLİ FİMLER İZLETMEK ONLARI EĞİTİM ORTAMINA HAZIRLAR.” İFADESİYLE İLGİLİ GÖRÜŞLER-Kİ-KARE TESTİ SONUÇLARI.....	364
TABLO 47:	GÖREVE GÖRE “EĞİTİM İÇERİKLİ FİMLER EĞİTİM ORTAMLARININ DÜZENLENMESİNE REHBERLİK EDER.” İFADESİYLE İLGİLİ GÖRÜŞLER-Kİ-KARE TESTİ SONUÇLARI	366
TABLO 48:	GÖREVLERE GÖRE “EĞİTİM İÇERİKLİ FİMLER MEB’İN FARKLI KURUMLARINDA DEĞİŞİMİ YAKALAMAK İÇİN KULLANILABİLİR.” İFADESİYLE İLGİLİ GÖRÜŞLER-Kİ-KARE TESTİ SONUÇLARI	368
TABLO 49:	GÖREVLERE GÖRE “EĞİTİM İÇERİKLİ FİMLER SEMİNER DÖNEMLERİNDE YÖNETİCİ VE ÖĞRETMENLERE İZLETİLMELİ.” İFADESİYLE İLGİLİ GÖRÜŞLER-Kİ-KARE TESTİ SONUÇLARI.....	370
TABLO 50:	GÖREVLERE GÖRE “EĞİTİM İÇERİKLİ FİMLER EĞİTİM FAKÜLTELERİNDE OKUTULAN DERSLERDE	

	KAYNAK OLARAK KULLANILABİLİR.” İFADESİYLE İLGİLİ GÖRÜŞLER-Kİ-KARE TESTİ SONUÇLARI.....	372
TABLO 51:	GÖREVLERE GÖRE “EĞİTİM İÇERİKLİ FİMLER EĞİTİM ORTAMINDA TAKIM ÇALIŞMASINA KATKI SAĞLAYABİLİR.” İFADESİYLE İLGİLİ GÖRÜŞLER-Kİ-KARE TESTİ SONUÇLARI	375
TABLO 52:	GÖREVE GÖRE “EĞİTİM İÇERİKLİ FİMLER DEĞİŞİM VE GELİŞİMİME KATKI SAĞLAR.” İFADESİYLE İLGİLİ GÖRÜŞLER-Kİ-KARE TESTİ SONUÇLARI.....	377
TABLO 53:	GÖREVLERE GÖRE “EĞİTİM İÇERİKLİ FİMLER FARKLILIKLARA KARŞI HOŞGÖRÜYÜ GELİŞTİRİR.” İFADESİYLE İLGİLİ GÖRÜŞLER-Kİ-KARE TESTİ SONUÇLARI	379
TABLO 54:	GÖREVLERE GÖRE “EĞİTİM İÇERİKLİ FİMLER ÜLKELERARASI EĞİTİM ETKİLEŞİMİNİ SAĞLAR.” İFADESİYLE İLGİLİ GÖRÜŞLER-Kİ-KARE TESTİ SONUÇLARI	381
TABLO 55:	GÖREVLERE GÖRE “EĞİTİM İÇERİKLİ FİMLER EĞİTİM ORTAMINDAN YÜKSEK BEKLENTİLERE SEBEP OLUR.” İFADESİYLE İLGİLİ GÖRÜŞLER-Kİ-KARE TESTİ SONUÇLARI	383
TABLO 56:	KIDEMLERE GÖRE “EĞİTİM İÇERİKLİ FİMLER ÖĞRETİM ORTAMLARINI OLUMLU ETKİLER.” İFADESİYLE İLGİLİ GÖRÜŞLER-Kİ-KARE TESTİ SONUÇLARI	385
TABLO 57:	KIDEMLERE GÖRE “EĞİTİM İÇERİKLİ FİMLERDEN ETKİLENİRİM.” İFADESİYLE İLGİLİ GÖRÜŞLER-Kİ-KARE TESTİ SONUÇLARI	387
TABLO 58:	KIDEMLERE GÖRE “FİLM İZLEME KONUSUNDA EĞİTİM İÇERİKLİ FİMLER TERCİH EDERİM.” İFADESİYLE İLGİLİ GÖRÜŞLER-Kİ-KARE TESTİ SONUÇLARI.....	389

TABLO 59: KIDEMLERE GÖRE “EĞİTİM İÇERİKLİ FİMLERDE ETKİLENDİĞİM KARAKTERİ ÖRNEK ALIRIM.” İFADESİYLE İLGİLİ GÖRÜŞLER-Kİ-KARE TESTİ SONUÇLARI	391
TABLO 60: KIDEMLERE GÖRE “EĞİTİM İÇERİKLİ FİMLERDE KULLANILAN EĞİTİM YÖNTEMLERİ OKUL..... ORTAMLARINDA KULLANIRIM.” İFADESİYLE İLGİLİ GÖRÜŞLER-Kİ-KARE TESTİ SONUÇLARI.	393
TABLO 61: KIDEMLERE GÖRE “EĞİTİM İÇERİKLİ FİMLER EĞİTİM SİSTEMİYLE İLGİLİ SORUNLARIN TESPİTİNE YARDIMCI OLUR.” İFADESİYLE İLGİLİ GÖRÜŞLER-Kİ-KARE TESTİ SONUÇLARI	395
TABLO 62: KIDEMLERE GÖRE “EĞİTİM İÇERİKLİ FİMLERLE KENDİ UYGULAMALARIMI DEĞERLENDİRİRİM.” İFADESİYLE İLGİLİ GÖRÜŞLER-Kİ-KARE TESTİ SONUÇLARI	397
TABLO 63: KIDEMLERE GÖRE “EĞİTİM İÇERİKLİ FİMLERDE YÖNETİCİLER VE ÖĞRETMENLER HATALARINI FARK EDEBİLİR.” İFADESİYLE İLGİLİ GÖRÜŞLER-Kİ-KARE TESTİ SONUÇLARI	399
TABLO 64: KIDEMLERE GÖRE “EĞİTİM İÇERİKLİ FİMLER ARAÇ-GEREÇ KULLANIMINI GELİŞTİRİR.” İFADESİYLE İLGİLİ GÖRÜŞLER-Kİ-KARE TESTİ SONUÇLARI	401
TABLO 65: KIDEMLERE GÖRE “EĞİTİM İÇERİKLİ FİMLER EĞİTİM SİSTEMİMİZİN YENİDEN GÖZDEN GEÇİRİLMESİNE YÖNLENDİRİR.” İFADESİYLE İLGİLİ GÖRÜŞLER-Kİ-KARE TESTİ SONUÇLARI	403
TABLO 66: KIDEMLERE GÖRE “EĞİTİM İÇERİKLİ FİMLER BAŞKA ÜLKELERİN EĞİTİM SİSTEMLERİ HAKKINDA FİKİR VERİR.” İFADESİYLE İLGİLİ GÖRÜŞLER-Kİ-KARE TESTİ SONUÇLARI	405

TABLO 67: KIDEMLERE GÖRE “EĞİTİM İÇERİKLİ FİMLER YÖNETİCİLERE VE ÖĞRETMENLERE, ÖĞRENCİ DAVRANIŞLARI HAKKINDA FİKİR VERİR.” İFADESİYLE İLGİLİ GÖRÜŞLER-Kİ-KARE TESTİ SONUÇLARI.....	407
TABLO 68: KIDEMLERE GÖRE “EĞİTİM İÇERİKLİ FİMLER YÖNETİCİLERİN FARKLI BİR YÖNETİM ANLAYIŞI KAZANMASINA ETKİ EDER.” İFADESİYLE İLGİLİ GÖRÜŞLER-Kİ-KARE TESTİ SONUÇLARI.....	409
TABLO 69: KIDEMLERE GÖRE “EĞİTİM İÇERİKLİ FİMLER LİDERLİK BECERİSİ KAZANDIRABİLİR.” İFADESİYLE İLGİLİ GÖRÜŞLER-Kİ-KARE TESTİ SONUÇLARI.....	411
TABLO 70: “EĞİTİM İÇERİKLİ FİMLER YÖNETİCİLERİ VE ÖĞRETMENLERİ MOTİVE EDİCİDİR.” İFADESİYLE İLGİLİ GÖRÜŞLER-Kİ-KARE TESTİ SONUÇLARI.....	413
TABLO 71: KIDEMLERE GÖRE “YÖNETİCİ VE ÖĞRETMEN ADAYLARINA EĞİTİM İÇERİKLİ FİMLER İZLETMEK ONLARI EĞİTİM ORTAMINA HAZIRLAR.” İFADESİYLE İLGİLİ GÖRÜŞLER-Kİ-KARE TESTİ SONUÇLARI.....	414
TABLO 72: KIDEMLERE GÖRE “EĞİTİM İÇERİKLİ FİMLER EĞİTİM ORTAMLARININ DÜZENLENMESİNE REHBERLİK EDER.” İFADESİYLE İLGİLİ GÖRÜŞLER-Kİ-KARE TESTİ SONUÇLARI	416
TABLO 73: KIDEMLERE GÖRE “EĞİTİM İÇERİKLİ FİMLER MEB’İN FARKLI KURUMLARINDA DEĞİŞİMİ YAKALAMAK İÇİN KULLANILABİLİR.” İFADESİYLE İLGİLİ GÖRÜŞLER-Kİ-KARE TESTİ SONUÇLARI	418
TABLO 74: KIDEMLERE GÖRE “EĞİTİM İÇERİKLİ FİMLER SEMİNER DÖNEMLERİNDE YÖNETİCİ VE ÖĞRETMENLERE İZLETİLMELİ.” İFADESİNE İLİŞKİN GÖRÜŞLER- Kİ-KARE TESTİ SONUÇLARI.....	420
TABLO 75: KIDEMLERE GÖRE “EĞİTİM İÇERİKLİ FİMLER EĞİTİM FAKÜLTELERİNDE OKUTULAN DERSLERDE KAYNAK	

OLARAK KULLANILABİLİR.” İFADESİYLE İLGİLİ GÖRÜŞLER-Kİ-KARE TESTİ SONUÇLARI	421
TABLO 76: KIDEMLERE GÖRE “EĞİTİM İÇERİKLİ FİMLER EĞİTİM ORTAMINDA TAKIM ÇALIŞMASINA KATKI SAĞLAYABİLİR.” İFADESİNE İLİŞKİN GÖRÜŞLER-Kİ-KARE TESTİ SONUÇLARI	423
TABLO 77: KIDEMLERE GÖRE “EĞİTİM İÇERİKLİ FİMLER DEĞİŞİM VE GELİŞİMİME KATKI SAĞLAR.” İFADESİYLE İLGİLİ GÖRÜŞLER-Kİ-KARE TESTİ SONUÇLARI	425
TABLO 78: KIDEMLERE GÖRE “EĞİTİM İÇERİKLİ FİMLER FARKLILIKLARA KARŞI HOŞGÖRÜYÜ GELİŞTİRİR.” İFADESİYLE İLGİLİ GÖRÜŞLER-Kİ-KARE TESTİ SONUÇLARI	427
TABLO 79: KIDEMLERE GÖRE “EĞİTİM İÇERİKLİ FİMLER ÜLKELERARASI EĞİTİM ETKİLEŞİMİNİ SAĞLAR.” İFADESİNE İLİŞKİN GÖRÜŞLER-Kİ-KARE TESTİ SONUÇLARI	429
TABLO 80: KIDEMLERE GÖRE “EĞİTİM İÇERİKLİ FİMLER EĞİTİM ORTAMINDAN YÜKSEK BEKLENTİLERE SEBEP OLUR.” İFADESİYLE İLGİLİ GÖRÜŞLER-Kİ-KARE TESTİ SONUÇLARI	430

ŞEKİLLER DİZİNİ

ŞEKİL 1: SİNEMAYLA İLETİŞİMİN EĞİTİM VE ÖĞRETİM AMAÇLI NİTELİKLERİ.....	19
ŞEKİL 2: DİYAGRAM E; AKIŞ PLANI	23
ŞEKİL 3: SENARYODA ŞEKİL (ŞEMA): BİR SENARYO SAYFASI .	40
ŞEKİL 4: HİYERARŞİK MODELDE MEDYA İÇERİĞİ ÜZERİNDEKİ İDEOLOJİK ETKİLER	82

BÖLÜM I

1. GİRİŞ

Küreselleşme ile beraber anlamını bulan değerler dizisi eğitim alanında da kendini ifade etmeye çalışırken, yeni bir kimliğe bürünmektedir. Günümüzde bilgiyi aktaran şeyler, artık sadece okullar değildir. İletişim araçları şimdi bunu çok daha etkili yapmaktadır. Teknolojik gelişmelere bağlı olarak gelişen bilgi-işlem ve iletişimle beraber, okulların bilgiyi yayma özelliğini neredeyse elinden alarak insanların yaşayış biçimlerine, insan ilişkilerini ve ihtiyaçlarını değiştirmiştir. Günümüzde okullar, sadece bilgilerin depolandığı eskimiş bilgilerin tekrar edildiği ortamlardır. Okullar mevcut sistemleri korumaktan başka bir şey yapamaz olmuş, denildiği gibi değişim ve gelişimin kaynağı olmayı ve geleceğin timsali olmayı becerememiştir. Okullar kendileri değişmelidirler ki insanlığı değiştirmeyi başarabilsinler (Çağlar, 2010: 58).

Diğer taraftan yaşanan sosyo-entelektüel gelişim ve değişim, eğitimcilerin, bu süreçte nerede yer aldığı, üstlendiği rolün ne olması gerektiği sorusunu gündeme getirmektedir. Zira toplumlar geri kalmış ya da gelişmiş de olsalar statik değildir. Toplumsal yapılarda bir dinamizmin süreğenliği görülür. Hatta en ilkel toplumlar bile bu durumu yaşamaktadır. Zaten on dokuzuncu ve yirminci yüzyılın değişimin üst boyutta olduğu dönemler olduğuna bakarsak, toplumun yapısı, sistemler, kurallar ve hatta davranışların da bu değişimden payını aldığını görürüz. Asrın en önemli olgularından olan sosyo-kültürel boyuttaki gelişim, eğitimcilerin de sorgulanmasına yol açar (Tezcan, 1998: 37).

Binbaşıoğlu (1988: 6), eğitim çevrelerinin, yalnız okul ve kışla gibi yerler değil, bireyin gördüğü, yaşadığı her şey ve içinde bulunduğu tüm ortamların, o birey üzerinde olumlu ya da olumsuz etkiler bırakacağını belirtir.

Eğitim ortamı olarak kabul edilen okullar, sadece öğrencilerin eğitimini ve öğrenmesini sağlamak için değil, uzmanlarca, eğitimcilerin

de kendilerini süreğen şekilde yenilemesini gerektiren değerde görülmektedir. Günümüzün modern hayatın da her şeyin kolayca elde edilebildiği; özellikle iletişimin çok kolay sağlandığı bir çağda bulunduğumuzu söyleyebiliriz. Dolayısıyla dünyanın gittikçe küçülerek, kültürler arası etkileşimin hızlı bir şekilde gerçekleştiği gözlemlenebilir. Bu durumda modern eğitim yöntemlerinin de önem kazandığı söylenebilir. Böyle bir durumdan, eğitim camiası da katbekat etkilenebilir. Araştırmalar, tüm dünyada görsel iletişimin bir hayli önem kazandığını göstermektedir.

Sinema birçok açıdan önemli bir araçtır. Bunlardan biri de eğitim-öğretim aracı olmasıdır. Sinema, görüntülerin ve sesin taşıdığı özelliklerden, yoğun şekilde bilgi aktarımının sağlanması, kestirmelik ve kıvraklıktan dolayı, eğitim ortamlarında, okullarda hatta okul dışında kullanılabilecek en etkili eğitim ve öğretim aracıdır (Özön, 2008: 8).

Günümüzde, görsel dünyanın baskın dili inkâr edilemez boyuttadır. Hareketli görüntülerle beraber kitle iletişim araçlarının yaygınlığına bakıldığında yaşamsal şartları egemenliğe aldığını görmekteyiz. Bu bağlamda toplumsal üretimlerin “görme” olgusu üzerindeki vurgusu, yeni bir kültürel görsellik ifadesi algılamamız lüzumu hissettirir. Bilgi çağının günümüzde yaşam dinamiklerinin önemli bir parametresi olan görsel deneyimleri anlamlandırabilmek, eğitimcilere ziyadesiyle görev yüklemektedir (Temizel, 2012: 15).

Bilgi edinmek tek başına yeterli olan bir işlem değildir. Öğretmenin dikkatini çekmek, onu motive etmek için bilgi sağlanacak konuya ilgi uyandırılması da gerekir. İşte bunun da değişik yolları vardır. Özellikle eğlenerek bilgi sağlmasına vesile olacak olan araçlardan biri de kitle iletişim araçlarıdır. Eğitimcinin kendisine uluslararası düzeyde, bilgi birikimi sağlamasında televizyon da dâhil, diğer kitle iletişim araçları, eğlenceli şekilde katkı sağlayacaktır (Tezcan, 1998: 45).

En yaygın kitle iletişim araçlarından olan film, herkese kolayca hitap edebilen, okuma yazması olmayanların bile kolay anlayabileceği

hareketli resim, söz ya da yazı ve müzikle oluşmuş bir anlatım olanağı verir (Onaran, 1968: 7).

Filmler insanı bazen anılarına, çocukluğuna ve gençlik yıllarına götürürken bazen de aynı yaşamın tekrarı olur. Böyle bir durumda da kişi tinini ve usunu kontrol edebilecektir. Sinema sayesinde insan mantığı beslenebilir. Hareketli resimlerin neler anlattığını merak eder kişi. Genel anlatımı itibari ile etkileyici bir film, uzun yıllar boyunca insan belleğinden ve tininden silinmezler. Toplumunu etkileyen filmler de seyirciyle sağlam bir düşünce köprüsü kurabilen filmlerdir. Bir yapıt bu boyutta değilse başarısız olarak nitelendirilir (Budak, 1986: 15).

Scognamillo (1967)'ya göre; halk eğitimi bakımından asıl önemli olan filmler belgesel olanlardır. Bizde ise belge filmine, haber filmine gereken önemin verilmediğini belirtir (Akt.: Tezcan, 1972: 175).

Filmlerin sağlayacağı katkı ile olması muhtemel olayları önceden görebilme imkânı vardır. Bu sayede hazırlık ve öncelik sağlanır. Filmlerde gösterilen hareketler, bazen normalden fazla bir hızda bazen de daha uzun olarak, hareketleri inceleme boyutuyla ve bir araya getirme yoluyla anlatılırlar. İyi bir düzenleme ve tertiple montajlanırsa, zaman unsurunu da ortaya koyar. Bundan da öte konuları, gerek içinde geçtiği gerek ayrı düştüğü gerekse birlikte mevcut bulunduğu zamanları da işler. Zamanın izafi kıymetini böylece kolayca sunar, gösterir ve öğretir (Pasin, 1951: 44-45).

Kitlelere uzanmak için sanat üretme yollarından biri olan film, insanlığın bireysel olarak, medeniyet sahnesinde görülmesiyle birlikte birincil adım olmuştur. Hem okuyucularda hem de tiyatro izleyicilerinde kendini gösteren günümüze uzanan değişim durumları, bulvar oyunları ve eleştiri romanlarının da meydana gelmesiyle bağlantılı olarak belirmiş ve demokratik gelişim sürecinin başlangıcı olmak üzere kitleleri sinema salonlarına çekmiştir (Hauser, 1984: 421).

Popüler filmlerin sinema seyircisiyle olan ilişkisi, duygusal katılım düzeyinde oluşturulmakla beraber, ilk günden itibaren süregelmiştir. Film seyretme sırasında birtakım duyguların hissedilerek dışavurulduğu

görülür. Diğer kültür tarzlarından çok daha fazla şekilde sinemanın duygulara tercümanlık yaptığını söylemek doğru olur. Bu konuda oldukça başarılı ve duyguyu yaratmada yoğunluk sağlar (Abisel, 1995: 7).

Endüstri kuruluşlarının kendi çıkarlarına uygun arayışlarda olmaları yüzünden, halk eğitim aracı olarak gizil bir güce sahip olan sinema bu yönüyle göz ardı edilmektedir. İstisna kabul edilecek belgesel filmler haricinde bu güçlü aracı dünya düşünce hayatına katkı sağlamak için kullanma girişimi çok az sayıda kişiye ve kuruma düşmektedir. Sinema endüstrisinin yapısında filmlerin en geniş halk kitlelerine ulaştırılması amacı vardır. Bunun sebebi en yüksek kazancı elde etme düşüncesi ve amacıdır. Ciddi toplumsal sorumluluklar endüstri kuruluşları tarafından düşünülmediğinden bu önemli yapımlar da karşımıza nadiren çıkmaktadır. Sinema iyi bir eğlence aracıdır. Bu sebeple çok sayıda kişiyi kendine çeker. Ama bu durum bilinçsiz bir sinema izleyicisini doğurmaktadır. İzleyici soran bir kitle olmak yerine belirli bir program standardının içine sıkışmış bir yığın olmaktadır (Rotha, 1996: 18-19).

Scognamillo (1997: 211)'ya göre; izleyici kitlelerini "*eğlence aracı olarak görenler*" ve "*kültürel katkı bekleyenler*" diye iki gruba net olarak dâhil etmek yeterli değildir. Bu gruplara; belirli bir sinema türüne bağlananlar ve bunda kendi hayatlarının karşılığını arayanlar; duygusal filmlerde kendi iç çatışmaları veya eksik duygusal hayatlarına bir paralel bulmak isteyenler; tarihi, biyografik, belgesel filmlerden bir bilgi edinmek isteyenler, türünde grupların da dâhil edilebileceğini söylemektedir. Bu değerlendirmeye göre eğitimcilerin de kendilerine bir şeyler katmak adına filmleri izleyebileceği söylenebilir.

Lewis'in de ifade ettiği gibi:

Çeşitli sinema filmleri önceden belirlenmiş pek çok özgün amaç için hazırlanmakta ve kullanılmaktadır. Ancak ne yazık ki sinema literatürü incelemelerinde bu amaçların, filmlerin içerdiği konulara göre henüz verimli ve net bir tasnifinin yapılmadığı görülmektedir. Genellikle yüzeysel bir değerlendirme ile filmin içeriği ve kullanılabileceği konular işaret edilmektedir. Edebiyat, tarih, sanat

tarihi, sosyoloji, psikiyatri gibi doğrudan kullanılabilir alanlarda bile, derinliğine yapılmış film incelemeleri, değerlendirmeleri ve tasnifleri bulunmamaktadır (Akt.: Birkök, 2008: 5).

Ortak kullanım alanlarından biri olan sinema salonlarının sayısı, dünya üzerindeki lise sayısından bile fazladır. Film, kültürle temelde birdir. Sinemanın izleyici açısından birtakım zararları olsa da, film izlemenin vereceği keyif, okuma eyleminin insanlarda uyandırdığı eğlenme duygusundan daha az değildir. Sinemanın aydınlatıcı gücü bir kitap kadar çoktur. 20. yüzyılın barındırdığı insancıl duygular, kitap ve sinemanın aracılığında anlamını bulur. İnsanların okuma öğrenme zorunluluğu olduğu kadar yedinci sanat olan sinemayı da öğrenmesi gereklidir. Çünkü ekrana yansıyan görüntüyü görmek film izlemek değildir. Tıpkı okumanın da sadece harfleri bilmek değil; anlamak demekten ibaret olduğu gibi (Onaran, 1986: 11-12).

Yaşamımızın farklı alanlarına uzanan filmler, sinema tecrübelerimizi değerlendirmek, açıklama yapmak ve yazınsal keyfi de sağlama bakımından haz aldığımızı işaret ederler. Birçok nedenden dolayı sinemaya gideriz. Bu nedenler: düşünmek veya düşünmemek, izlemek, hakkında yazmak olabilir. Patlamış mısırı tüketmenin verdiği keyfi, sinema filmlerini de benzer biçimde tüketme isteğini doyurmak için gidilebilir. Bazen de film izlemek, ruhun gıdası olabilir (Corrigan, 2008: 14).

Bir film ne kadar kaliteli olursa toplumun her sınıfına etkisi ayrı olacaktır. Filmden beklentisi bambaşka olan entelektüel sınıfın bir filmi izlemesi bambaşka olacaktır. Kaliteli film kişilerin kültür seviyelerini yücelterek, görüşlerini etkileyecek, bakış açılarını geliştirecektir. Bunun yanı sıra aktif bir bilinç oluşturmalarını sağlayacaktır. Kültürlü olan herkes entelektüel değildir. Kültürlü olmak bilinçlenmiş olmak demektir. Üst düzeydeki filmler, sadece kültürü yüceltebilir ama zevkle de seyredilecektir. Kişilerin düşüncesine, tinine, mantığına faydalı olacağı muhakkaktır. Ama bu noktada da durur. Öteye gidemez. Ancak

entelektüel kişiler güçlü yargılara varırlar. Diğerleri buna gerek duymaz (Budak, 1986: 23).

Diğer sanayi ürünlerinden ayrı olarak genelde sanat dâhilinde değerlendirildiğinde, filmlerin bize daha uygun duygusal ve ahlâki etkileri vardır. Bizden beklediği ise duygusal tepkiler vererek, dünyayı anlamlandırmamızda ahlâki kesinliklerle düşünmeyi tercih etmemizdir. Tanımı kesin olarak yapılmış iyi ve kötü insanların, ayrımı aleni bir şekilde yapılabilen etik ve etik olmayan davranışları olduğunu sayıltılamamızı isterler. Üstelik karşılaşılan duruma göre içinde bulunduğumuz dünya ekseninde davranışımızın nasıl olacağı sorununa dair çözüm önerileri sunarlar (Kolker, 2009: 215).

Okulun, eğitim ve kültürü vermenin tek aracı olduğunu düşünmek safiyane bir bakıştır. Eğitim, sistemli düşünmenin temelini oluşturur ancak aile içi eğitim, toplumsal ve kültürel eğitim, iş eğitimi, sendikal eğitim, felsefi eğitim, eğitim türlerinden sadece birkaçıdır. Kitle iletişim araçları ise -bunlardan biri de sinema- eğitim dışı bilinç kazanmaya katkı sağlayan araçlardan birkaçı dâhilindedir (Adanır, 2006: 22).

Günümüzde sinemanın, geniş kitlelere ulaşabilen bir sanat dalı olduğu bilinmektedir. Kitleleri etkisi altına alan sinema filmlerinin, her alanda kullanılabilen etkili iletişim araçlarından biri olarak tercih edildiği görülmektedir. Toplumların siyasi, ekonomik, kültürel gelişmelerine ve eğitim çabalarına bakıldığında hemen hemen her sanat dalı bu konuyu önemser. Eğitimle ilgili yaşanan gelişmelerin ise en çok sinema sektörü tarafından ele alındığı görülür. Eğitimde yaşanan gelişmeler, sorunlar, kültürel etkileşimler, savaşlar ve politik değişimler eğitim süreçlerine ve politikalarına yansımıştır. Film yapımcıları ise bu gelişmeler ışığında eğitimi, eğitim sorunlarını ve öğretmenleri ve yöneticileri çok defa filmlerine konuk etmişlerdir. Böylece eğitimcilerin de sinemadan nasibini alarak, kendilerini bir anda filmlerde ana kahraman olarak görmesi olağan bir durumdur.

1.1. PROBLEM

Eğitim alanında görsel ve işitsel yolla, insan zihnine kolayca enfekte olabilen filmlerden faydalanabilme olanağının, artık eğitimciler tarafından da farkına varılan bir durum olduğu görülmektedir. Fakat sinemanın insanlar üzerindeki büyülü etkisi göz önüne alınırsa, henüz dünyada az sayıda eğitimcinin bu etkiden fayda sağladığı söylenebilir. Oysa hali hazırda elimizde bulunan ve insan bilinci farkına varmadan, çağdaş metotlar geliştirmeye etkisi olabileceği düşünülen filmler, görünmez bir hızla benliğimizi cezbedebilir. Bugüne kadar filmleri, sadece öğrenciler için etkili bir öğrenme ortamı sunmak açısından kullanan eğitimcilerin, bu filmlerden aynı derecede kendilerinin de istifade edebileceği ve bu anlamda kaynak olarak kullanabilecekleri düşünülebilir. Nitekim eğitimde yaşanan gelişmelerle birlikte, eğitim ortamlarında yönetici ve öğretmenlerden beklentiler de artmaktadır. Eğitimcilerin iyi bir model olmaları ve hatta fark yaratmaları beklentiler arasındadır. Kendilerini yenilemeyi başarabilen ve bakış açılarını olumlu kılabilen eğitimciler o farkı yaratabilirler. Bu durumda eğitim ortamının kalitesi de artabilir. Sinema filmlerinin çoğunda, bahsedilen eğitimciler ile eğitim ortamları ele alınmaktadır.

Bu noktada sinema filmlerinin eğitimciler üzerinde etkisinin olabileceği fikrinden yola çıkılarak; yönetici ve öğretmenlerin, eğitim ortamlarında farklı etkiler yaratabileceği düşünülen filmler hakkındaki görüşleri, bu çalışmayla araştırılmaya çalışılmıştır.

1.1.1. Problem Cümlesi

Eğitim içerikli filmlerin, eğitim ortamlarına etkisine ilişkin yönetici ve ğretmen görüşleri nelerdir?

1.1.2. Alt Problemler

1. Eğitim içerikli filmlere ilişkin, cinsiyetlere göre okul yöneticilerinin ve öğretmenlerin film seyretmenin etkisine dair görüşleri nelerdir?

2. Eğitim içerikli filmlere ilişkin okul yöneticilerinin ve öğretmenlerin görüşleri görevlere göre değişmekte midir?

3. Eğitim içerikli filmlere ilişkin, okul yöneticilerinin ve öğretmenlerin görüşleri kıdemlere göre değişmekte midir?

1.2. ARAŞTIRMANIN AMACI

Bu araştırmanın genel amacı; eğitim içerikli filmlerin eğitim ortamlarına etkisine ilişkin okul yöneticilerinin ve öğretmenlerin görüşlerini saptamaktır.

Araştırma, farklı kademelerde görev yapan okul müdürleri ve müdür yardımcıları ile öğretmenleri kapsamaktadır. Bu araştırmada okul müdürleri ve müdür yardımcıları ile öğretmenlerin, eğitim konulu filmler izleyip izlemedikleri, filmlerin eğitime genel anlamda katkısı hakkındaki görüşlerinin belirlenmesi amaçlanmaktadır.

Araştırmanın genel amacı çerçevesinde şu sorulara yanıt aranmaya çalışılacaktır:

1. Eğitim içerikli filmler hakkında yönetici ve öğretmenlerin düşünceleri nelerdir?

2. Yönetici ve öğretmenlerin eğitim konulu filmlere ilişkin görüşleri, demografik özelliklere göre farklılık göstermekte midir?

3. Eğitim içerikli filmler, sorunlu okullara ve öğrencilere ilişkin çözüm üretmeye dair fikir verir mi?

4. Okul yöneticileri ve öğretmenlerin eğitim içerikli filmlerden yararlanma durumu nedir?

5. Eğitim içerikli filmlerin eğitimle ilgili diğer problemlere etkisi nelerdir?

6. Eğitim içerikli filmler, okul yöneticileri ve öğretmenler için anlamlı bir kaynak olur mu?

1.3. ARAŞTIRMANIN ÖNEMİ

Sinema, radyo, televizyon ve basın araçlarının bir tek ad altında toplandığı kitle iletişim, kişilerin toplumsallaşmasında büyük önem taşır. Çağımızda bu araçlar, oldukça yaygınlaşmıştır ve dikkate değer şekilde gelişmektedir. Bu durum sosyalleşmeyi sağlama bakımından önemlidir. Ayrıca bireylerin toplumsal düzeyde kültürlenmesine de etki etmektedirler. Böylece kitle kültürünü de oluşturabilme yeterlilikleri vardır. Günümüz insanının yaşantısı içinde de bu araçların kapsadığı alan epey geniştir. Bunların etki boyutuna bakıldığında ise sadece bilgi aktarma görevi üstlenmezler, davranış modelleri de sunarak bireylere etkide bulunurlar. Yaşanmış tecrübelerden de çok daha ileri boyutta hayat biçimleri ve diğer sosyal tiplerle kişi kendisini karşı karşıya bularak, onları taklit dahi edilebilirler (Özyurt, 1999: 92).

Sinema bir kültürdür ve bu kültürün çocuklarımıza verilmesi gerekir. Ülkemizde farklı kademelerde eğitim yapan ilk, orta ve lise okullarındaki ders programı kapsamında sinema dersleri olmalıdır. Bununla beraber üniversitelerde sinema kültürü seminer dersleri niteliğinde planlanmalı ve devam ettirilmelidir (Budak, 1986: 13).

Nijat Özön (1995: 286), sinema konulu birçok kitabında, sinemanın eğitim için bir araç olacağını vurgulamaktadır. Sinemanın evrensel görüntülerinden bahsederek, her cins, dil ve düzeyden insana seslenebileceğini ve her yere kolaylıkla ulaşabileceğini belirtir. Bunun bir işyeri, köy ve okul da olabileceğini söyler

Modern eğitimcinin kendini sinema filmlerinden beslemesi, bahsedilen sebeplerden dolayı önemli olabilir. Filmlerde izlediği “öğretmen” ya da “yönetici” modelinden etkilenmesi ve eğitim ortamlarının durumunu, görsel ve işitsel boyutta, eğlenerek etraflıca görmesi söz konusu olabilir. Hem araştırmacıların hem öğretmen yetiştiren kurumların bunu fark etmediği dikkati çekmektedir. Çoğu farkında olmasa da filmler kitleleri etkiler. Üstelik kolay ulaşılabilen araçlardır.

Birçoğumuz olumlu ve olumsuz davranışlarımızı filmlerdeki karakterlerde görebiliriz. Böylece bu araştırmada okul yöneticilerinin ve öğretmenlerin, eğitim içerikli filmlerle ilgili görüşleri tespit edilerek, araştırma kapsamına alınan, tavsiye edilen filmlerden, hem davranışsal hem öğretimsel hem de eğitsel anlamda, gerek kendilerini geliştirme gerek eğitim ortamını yenileme açısından yararlanma durumları üzerinde durulacaktır. Bu manada kendilerine kaynak teşkil edebilecek tavsiye nitelikli filmler hakkında da bilgi sahibi olabilirler. Bu konuda daha önce etraflı bir araştırma yapılmadığı görülmüştür. Son yıllarda ise filmlerin daha çok öğrencilere yönelik etkileri, araştırmacılar tarafından incelenmiş fakat eğitimciler açısından da değeri olabileceğine dair herhangi bir çalışmaya rastlanmamıştır. Araştırmanın bu noktada yönetici ve öğretmenlere kaynak oluşturulması bakımından önemli olabileceği gibi bu alanda yapılacak olan çalışmalar açısından da ilk örneği de teşkil edeceği düşünülmektedir.

1.4. ARAŞTIRMANIN VARSAYIMLARI

1.Araştırmada kullanılacak tutum ölçeklerine verilecek cevaplar, araştırmanın genel amacına ulaşmada yeterli olacaktır.

2.Araştırma tezinde incelenen filmler, tavsiye edilebilirlik açısından anlamlı tespitlerdir. Bu filmler geniş çaplı araştırmalar ve değerlendirmeler neticesinde bir araya getirilmişlerdir.

3.Tutum ölçekleri uygulanırken, yöneticilerin izlemiş oldukları eğitim içerikli filmler hakkında ön araştırma yapıldığından ölçek sonuçları tutarlı olacaktır.

1.5. ARAŞTIRMANIN SINIRLILIKLARI

1. Araştırma, ulaşılmış olan 123 okul yöneticisi ve 471 öğretmen ile sınırlıdır.

2. Araştırma en çok tavsiye edilen ilk 10 filmin incelemesiyle sınırlıdır.

1.6. TANIMLAR

Okul Yöneticisi: Okul yöneticileri, müdür başyardımcısı, müdür yardımcısı ve birinci dereceden yönetici olan okul müdüründen oluşmaktadır. Müdürün okul yönetimindeki görevi, demokratik bir eğitim-öğretim ortamında, okulun yönetimi ile birlikte çalışanların tamamından sorumludur. Okul müdürü dersi okuturken aynı zamanda, kanun, tüzük, yönetmelik, yönerge, program ve emirlere riayet ederek görevlerini yerine getirir. Okulun düzeninden sorumludur ve okulu denetleme yetkisi vardır. Okulu açmalarına uygun yönetirken, değerlendirme ve geliştirmesini de gözetir. Diğer taraftan müdür başyardımcısı ve müdür yardımcıları ise müdüre belirtilen görevler dâhilinde, okulun yönetimi sürecine yardım ederler. Okulda müdürün olmadığı zamanlarda, müdür başyardımcısı müdür yerine vekâlet eder (Bostancı, 2011: 257).

Okul yöneticileri yasalara bağlı olarak yönetim süreçlerini yerine getirirken, aynı zamanda okulda insani ve insani olmayan kaynakları etkili ve verimli kullanabilmelidir. Lüzum olduğunda yeni kaynaklar üretmesi gerekir. Okul yöneticileri okuldan, en üst derecede sorumludurlar (Nural, 2005: 296).

Öğretmen: Milli Eğitim Temel Kanunu, Madde 43’de öğretmen: “*Öğretmenlik, Devletin eğitim, öğretim ve bununla ilgili yönetim görevlerini üzerine alan özel bir ihtisas mesleğidir.*” ifadesi ile açıklanır.

Bayrak (2005): “Öğretmen; sesli düşünen, akli paylaşmayı bilen, düşünce ve fikirleri kavgadan uzlaşmaya çevirebilen insandır.” diye tanımlar.

Öğretmen, nitelikli özelliklere sahip olması istenen kişi olarak; araştırmalar bize “etkili öğretmenin nitelikleri” konusunu işaret eder ve bu nitelikler şu şekilde belirtilmektedir: Coşkulu, içtenlik sahibi, güvenilir, yüksek başarı beklentisinde olan, destekleyen, işbirliğine açık, esnek ve bilgili tarzdaki kişilik özelliklerini kendisinde toplayan öğretmen modeli, “etkili öğretmen” olur (Demirel, 1999: 193).

BÖLÜM II

2. KURAMSAL ÇERÇEVE

2.1. EĞİTİM ORTAMI NASIL İFADE EDİLİR?

Bireyin doğumundan ölümüne kadar işleyen bir süreç dâhilinde edindiği birtakım yaşantıları kullanarak hayatını sürdürme olanağı bulan eğitim, bu yaşantılar ile bireyde davranış değişikliği meydana getirilmesini mümkün kılar. Birey, eğitim sayesinde tüm yaşamı boyunca öğrenerek elde ettiği bilgi, beceri, tutum gibi birikimler ile hayatını devam ettirir (Şimşek, 2011: 4).

Binbaşıoğlu (1988: 5), eğitimin doğumla başlayıp, yaşam boyu devam ettiğini söyler. Aile eğitimi, okul eğitimi, mesleki eğitim, işbaşında eğitim veya hizmet içi eğitim ve boş zaman eğitiminin ise başlıca eğitim türleri olduğunu belirtir. Bu türlerin ise adını, içinde yer aldıkları çevreden aldığını belirtir. İlk karşılaşılan çevre ise aile çevresi olduğunu, sonrasında ise okul, meslek ve hizmet içi eğitimin geldiğini açıklar. Meslek dışında yapılan boş zaman eğitimi ise bunları izlediğini, kişinin içinde bulunduğu sokak ve diğer çevrelerin de onun eğitimini etkilediğini ifade eder.

Genel olarak bakıldığında içinde insan unsurunun bulunduğu ve birtakım araçların kullanılarak sosyalleşmenin sağlandığı tüm ortamları eğitim ortamı olarak kabul edebiliriz. Dolayısıyla, içinde bulunulan toplum, günlük yaşantılar, gazeteler, dergiler, kitaplar, radyo, televizyon, bilgisayar gibi işitsel ve görsel araçlar, elektronik iletişimi sağlayan yayınlar ve iletişim ortamları ve kamu hizmeti sağlayan kurumlar, günümüzün eğitim ortamları kabul edilmekte ve bu bakımdan bir okul olma özelliği gösterirler. Ayrıca okuldaki bilgilerin gerçek yaşam alanında kullanılmasına, başka bir deyişle uygulanmasına vesile olarak eğitsel bir işlev meydana getiriler (Alkan, 2005: 4).

Dünya üzerinde yer alan örgün eğitim kurumları, sanayi devrimiyle ortaya çıkan kültürel biçimden günümüze değin, önemli boyutta önem kazanmış ve her geçen gün bireysel yaşam sürecinin

önemli bir evresini kapsamıştır. Böylelikle de ailede başlayan kültürlenmeyi devam ettirerek, kültürü oluşturan bilgi, değer ve tutumların kazandırılması için çalışan bu örgün eğitim kurumları olan okullar (Zıllıoğlu, 1986: 34) eğitim ortamını oluştururlar.

Okul ortamları yakın çevresi tarafından oluşturularak, bu çevreyle beraber, yöneticiler, eğitim programları, öğrenciler, öğretmen, bina, araç-gereç, destek hizmetleri ve eğitimci olmayan kişilerle velilerin yer aldığı alt sistemleri kapsar (Nural, 2002: 296).

Okullar, birtakım süreçlere bağlı olarak ortaya çıkan bilimsel bilgilerin üretilip, işlendiği, bu bilgilere ulaşmayı sağlayan yöntemlerin kullanıldığı işlem aşamalarını uygulamayı gerektirir. Sonuçta ise okul sisteminde yer alan tüm bireylerde olması istenen davranışlar ortaya çıkarılmış olur (Fırat, 2008: 271).

Bu noktada bazı araçların eğitim ortamında yer alması ve ortamı etkileyebileceği, düşünülebilir. Barkan (1988), eğitim-öğretim amaçlı iletişim araçlarının katkısını anlamak istemiştir. Bu araçları ise şu şekilde gruplamıştır:

Bireyler arası iletişim araçları: Telefon, mektup, telgraf, teleks, telsiz,

Kitle iletişim araçları: Radyo, televizyon, yazılı basın, sinema (Barkan, 1988: 94-95).

2.2. SİNEMA KAVRAMI

Tarihte ilk olarak Lumière Kardeşler tarafından sinematograf (cinématographe) adını verdikleri bir aygıt bulundu. İşte sinema (cinéma) sözcüğü bu aygıtın adının kısaltılmış halidir. Sinematograf kelimesi Yunanca “kinêma, -atos=devinim(hareket)” ile “graphie=yazmak” sözcüklerinden türetilmiştir. Sinematograf ‘devinimi yazan, devinimi saptayan’ anlamına gelirken; sinematografi sözcüğü ise ‘devinimi yazma, saptama’ anlamındadır (Özön, 2008: 3).

Sinema, kolektif bir eğlence biçimi olarak hareketli görüntülerden oluşur. 35 mm genişliğindeki şeritler halinde kesilmiş olarak esnek ve

yarı saydam bir selüloit üzerine basılmış fotoğrafik görüntüler biçiminde yayılmaya başlamıştır. “film” malzemesi 1889’da Henry M. Reichenbach tarafından George Eastman için tasarlanmıştır. J.W ve I.S: Hyatt kardeşlere (1865), Hannibal Goodwin’e (1888) ve Reichenbach ‘ın kendisine atfedilen çeşitli buluşları temel almıştır. Fotoğrafik film on dokuzuncu yüzyılın sonlarından itibaren kullanılmaya başlanmıştır. Saydam bir taban ya da destek; jelatinden yapılmış çok ince bir yapışkan astar tabakası ve filmin bir yüzünü opaklaştıran ışığa duyarlı bir duyarkat, fotoğrafik filmin temel bileşenleridir ve uzun yıllar değişmeden kalmıştır. Duyarkatın yapısı genel olarak gümüş bromür süspansiyonundan oluşan jelatin halindedir. Yapışkan bir astarla tabana yapıştırılır (Usai, 2003: 22).

19 Mart 1895’te Lumière Kardeşler Paris’te ilk sinema gösterisini gerçekleştirmişlerdir. Gösterdikleri filmler “*Fabrika Çıkışı*” ve “*Gara Giden Tren*” filmleridir (Baydur, 2004: 10).

Bir topluma ait kültürel özellikleri yansıtabilen ve o toplumun kültürel öğelerinin çoğunu bünyesinde barındırabilen sanat dalı sinemadır. Yansıttığı topluma dair en fazla belirti veren sanat dalı olarak diğer sanat dallarından farklılık arz eder. Sinemasal dilde kurmaca olsa dahi, oluşturulduğu toplumun kültürel öğelerinden yaratılmıştır. Filmin kahramanlarının, dil, din, eğlence, giyinme, yemek gibi birtakım karakteristik özellikleri aslında o toplumun kültürel tanımlamasıdır (Velioğlu, 2005: 43).

Bunun dışında sinema, çok yönlü olarak, saflıktan oldukça uzak, dünyanın görüntüler dâhilinde görme, yönlendirilme ve temsiline ilişkin temel dürtülerden ortaya çıkan çeşitli dalları içinde gelişir (Kolker, 2011: 44).

2.3. SİNEMA FİLMLERİYLE İLETİŞİMİN EĞİTİM AÇISINDAN ÖNEMİ

Film herkes için yapılmıştır ve sadece belirli kimseleri değil, genele ve kitlelere hitap eder. Bu da filmin özelliklerinden bir tanesidir (Tezcan,1972: 172).

Filmlerin üzerimizdeki etkisi, diğer endüstri ürünleriyle arasındaki farklılığına bakıldığında ve genel olarak sanatsal bakımdan değerlendirildiğinde çok daha uygun etik ve duygusaldır. Hissel tepkiler vermemizi ve dünyayı ahlâki katîlik boyutunda düşünmemizi, kesin bir dille tanımlanan iyi ve kötü olarak nitelenen insanların, aleni biçimde ayırımına varılan etik olan ve olmayan davranışların var olduğunu düşünmemizi isterler filmler bizden. Bunu bir varsayım olarak kabul ederiz. Bundan da ötesi içinde bulunduğumuz dünyadaki davranışlarımızın nasıl olması gerektiği problemlerine de ahlakî çözümler sunarlar. Onlar kefaret arayan niteliktedir. Diğer sanat ürünleri ile kıyaslandığında ise filmlerin duygusal beklentisi bir roman, resim veya senfoniden daha yüzeysel ve belirsizdir.1960 ve 1970'li yılların istisnai sayılan Kubrick, Bertolucci, Fellini, Hitchcock, Antonionni, ve bunlara benzer bazı yönetmenlerinin yaptığı uluslararası filmleri haricinde bir filmi anlamak için büyük entelektüel birikim beklentisi içinde değildirler. Bu bakımdan filmlerin çoğu zaman kurmaca ve popüler müzik gibi istismar edici, ticari ve aptalca olma olumsuzluğu ile eleştirilirler (Kolker, 2009: 215-216).

Öğrencilerde gözlenildiği üzere, bilinçli bir şekilde iyi filme gitmek isteyen bir kesim var fakat onlar iyi filmin ne olduğunu tam olarak çözememektedir. Bu öğrenciler, sinema filmleri ile alakalı açık oturumları takip etmektedir. Bu konuda yapılan ve azınlıkta kalan faaliyetleri de izleme uğraşındadırlar. Ancak bu etkinlikleri izleyenlerin şikâyet ettiği noktalar hep aynı olmaktadır. Bütün bu faaliyetlerde üzerinde durulan ve sürekli konuşulan konular çok fazla açıklayıcı nitelik taşımamaktadır. İşte bütün bunlara bakıldığında, ciddiyet sahibi sinema

filmleriyle alakalı etkinlik, kitap, dergi gibi araçlara, eleştirilere, etkinliklere ve hatta okul ortamlarında sinema derslerine ihtiyaç vardır. Lakin bunları fazlalaştırmanın ne kadar güç ve daha da ötesi olanaksız olduğu gözlemlenmektedir (Öngören, 1983: 13).

Sinemanın etken bir parçası olduğu toplumla arasında farklı birçok yönden ve karmaşık bir ilişkisi vardır. Bu ilişkiyi irdeleyen öğrenci, bu yönden çok fayda sağlayabilir. Okullarda gözlemlenebilen olgular arasında yer alan bir filmin bir bölümüne ya da tamamına yönelik coşkulu bir yaklaşım uyandıran kritik etme çabası, öğrencilerde merak ve motivasyon kaynağı oluşturur ve öğrencilerin bu filmlerle aralarındaki ilişkinin özünü zarara uğratmaz. Öğrencilerin filmle kurdukları bu ilişkinin temelinde, filmi deşifre etmenin verdiği hazla artan o filmi seyretme keyfi vardır (Chansel, 2004: 3-4).

Ayça (1974: 7), “Haber alma araçları, yalnız haber taşımıyorlar, bütün bir kitlenin düşünce yapısını, duygusal yapısını, inançlarını, beğenilerini, değerlerini, kısaca kültür yapısını kontrol edip yönetiyorlar ki bu bir belli tipte insan var etme ve yaşatma çabasıdır. Türkiye de bu çarkın içindedir.” diyerek, Yedinci Sanat dergisindeki “Kitle Haberleşme Araçları Üstüne” başlıklı yazısında, sinemayı da kitle iletişim araçlarına dâhil etmiş ve bir kültürün oluşumunda etkisini vurgulamıştır. Eğitim de kültürü oluşturan parçalardan biri olduğuna göre, eğitimcilerin kişisel başarılarına katkı sağlamaları açısından sinema filmleri etkili olabilir.

Bugün dünyada birçok ülkenin, kitle iletişimini sağlayan araçlardan çeşitli yönlerden yararlandığı görülmektedir. Gitgide önem kazanan ve yaygınlaşan bu araçlar, eğitim metodlarının artmasıyla ve eğitimde yaşanan teknolojik gelişmeyle beraber ülkelerin gelişmişlik seviyesine bağlı biçimde kullanılmaya başlanmıştır. Radyo ve televizyon, eğitimde kullanılan araçlardandır (Özgen, 1986: 5).

Görüldüğü gibi birçok sinema yazarı ve eğitimci, sinemanın insan üzerindeki etkisini vurgulamaktadır. Özellikle eğitime ihtiyacı olan bireyler için anlamlı bir katkı sağlayacağı inancındadırlar. Ayrıca bu konuda öğrenciler üzerine yapılmış bazı bilimsel çalışmaların da bunu

doğruladığı söylenebilir. Biz de bu noktadan hareket ederek, sinema dünyasında, eğitim ortamlarının anlatıldığı, içinde okul, yönetici, öğretmen ve öğrenci geçen filmlerin, en az öğrencileri etkilediği ve öğrenmelerine bir kaynak teşkil ettiği kadar, yönetici ve öğretmenler için de bir kaynak değeri ifade edebileceğini; onlara eğitim ortamlarına dair birçok açıdan fikir verebileceğini söyleyebiliriz.

Miller (1964), günümüzün öğrenci modeli için diğer ulusların kültürlerini tanıma ve öğrenme, hayata karşı bakışlarını anlamının esas olduğu üzerinde durur. O kültürlerin içine girmeyi gerekli görür. Buradaki gerekliliğin, insanların duygularını anlamlandırmada idrak edebilme etkinliği için yapılan kültürel empatinin, farklı insanlara ve kendine ait duyguları tarafsız olarak görme imkânı vermesinden dolayı olduğunu belirtir. Böylece kültürel benzerlikler ve farklılıklar görülebilir. Sadece ekonomik, siyasi, kültürel etkileşimler değil, ayrıca eğitim etkileşimleri de görülebilecektir. Hatta ulusların özelliklerinin de tanınmış olacağını ifade eder (Akt.: Tezcan, 1998: 44). Bu durumda ise dünya sineması üzerinde yapılan eğitimle ilgili filmler, o kültürlerin eğitimlerini tanımada, benzerlikleri ve farklılıkları algılamada, doğru ve hataları görmede eğlenceli bir araç olabilir. Bu da sadece öğrenciler için değil, tüm eğitimciler için geçerli olabilir.

Kişilerin dünyaya bakış açılarını belirleyen, etkileyen ortamlardan biri de kitle iletişim araçlarıdır. Sinema filmleri de bu araçlardandır. Birtakım süreçlere bağlı olarak, kişide meydana gelen bilgi, değer, tutum gibi değişiklikleri sağlayan birçok iletişim ortamı vardır. Bunlar, aile, okul, işyeri, arkadaşlık çevreleridir. Bunlara kitle iletişim ortamları da dâhildir (Zıllıoğlu, 1986: 33).

Uzun zaman öncesinden bugüne, Avrupa'da ve Amerika'da bilim adamlarının üzerinde durarak, önemli derecede hassasiyet gösterdikleri ve fayda sağlamada üstünlük arz ettiğini kabul ettikleri filmlerle eğitimi, artık ülkemizdeki eğitim camiasında yer alanların da geniş çaplı olarak benimsemesi yerinde olabilir (Pasin, 1951: 10).

Bu düşünceler ışığında, yönetici ve öğretmenlerin, üniversitede aldıkları eğitimle beraber, gerçek hayattaki eğitim uygulamalarında, teoriden pratiğe geçmeleriyle karşılaştıkları birtakım durumlar olacağı söylenebilir. Bu durumda eğitim ortamlarına dair izlenebilecek olan filmlerde kullanılan öğretim metot ve teknikleri, öğrenci tipleri karşısında nasıl davranılabileceği, yönetici davranışlarındaki farklılıkların meydana getirdiği sonuçlar ve yöneticilerin takındığı tutumların eğitim ortamını nasıl değiştirebileceğinden başlayarak, eğitimde yer alan sorunlara veya yararlı yapılanmalara dair önemli boyutta tespitlerde bulunulmasına aracılık edebilirler. Bazen de bunlardan daha da fazla fikir edinebilme noktasında kendilerine faydalı olabileceği düşüncesi ile eğitim içerikli filmler eğitim ortamlarına katkı sağlayabilirler.

Barkan (1998), sinema yoluyla iletişim sağlamanın eğitim ve öğretim amaçlı niteliklerini göstermek istemiştir ve bir tablo oluşturmuştur. Her ölçüt için de bir değer belirlemiştir. Toplam 10 ölçüt vardır. Olumlu ölçütleri (+), olumsuz ölçütleri (-) ve nötr durumda olanları da 0 (sıfır) olarak ifade eder. Buna göre birtakım ölçütler belirler:

1. Ölçüt, göze ve kulağa hitap eden iletişimi ifade eder bu yüzden de uyarıların algı kanalı ve duyum merkezi sayısını (2) olarak belirler.
2. Ölçüt, gösterilecek film iletişiminin, sinemada hedef kitlenin bir araya getirilmesiyle algı ve duyular tümlenir (+) değer alır.
3. Ölçüt, film salona gelmeden tüm uyarılar eşlenmiştir (+) değer alır.
4. Ölçüt, filmin kalıcılık süresidir, gösterim süresiyle sınırlı kaldığında (0) değer alır.
5. Ölçüt, filmin yinelenebilirlik özelliğini ifade eder, uzun zaman sinema salonunda kalmaz değeri (0) dır.
6. Ölçüt, sinema bireysel kullanıma uygun değildir sinema iletişiminin bu bakımdan değeri (-) dir.

7.Ölçüt, film iletisinin akışına izleyicinin etkili olamaması görüşüyle akış üzerinde söz sahibi olan makinistin tüm izleyicileri temsil edemeyeceği ve yetkisi olmaması bakımından değeri (0) dır.

8. Ölçüt, en ucuz iletişim aracının sinema olmasıdır ve değeri (+) dır.

9.Ölçüt, sinemadaki ortamın dikkat çekiciliğinin olması bakımından diğer iletişim araçlarına da üstünlüğünü ifade eder ve (+) değer alır.

10. Ölçüt ise filmler dağıtım yoluyla ulaşacağı için parazitlenme söz konusu değildir ve (+) değer alır* (Barkan, 1988:113-115). Böylece aşağıdaki tablo ortaya çıkar:

İLETİŞİM ARACI	1.Ölçüt	2. Ölçüt	3.Ölçüt	4.Ölçüt	5.Ölçüt	6.Ölçüt	7.Ölçüt	8.Ölçüt	9.Ölçüt	10.Ölçüt	Döküm	Sonul
SİNEMAYLA İLETİŞİM	2	+	+	0	0	-	0	+	+	+		+:5
	gör- işits el											-.1 0:3 1. ölçüt: 2
											6	puan

Şekil 1: Sinemayla İletişimin Eğitim ve Öğretim Amaçlı Nitelikleri (Barkan, 1988: 115).

Tabloda değerlerin yüksek çıktığı görülmektedir. Yukarıda belirtilen ölçütlerin karşıladığı +,- ve 0 olarak belirlenmiş olan değerlerin, görsel ve işitsel anlamda sinemayla iletişim kurulmasında, 5 tane +, 1 tane – ve 3 tane de 0 değeri elde edilmiştir. 1. Ölçüt için 2 belirlenmiştir. Sonuçta sinemayla görsel ve işitsel iletişimin değeri toplamda 6

* Ayrıntılı bilgi için bkz.; Barkan, Murat; “Eğitim-Öğretim-Öğrenimde Yararlanılabilecek İletişim Araçları”, **Eğitim Amaçlı İletişim ve Videonun İşlevleri: Anadolu Üniversitesi Açık Öğretim Fakültesinde Örgütsel Uygulama**, Eskişehir, Anadolu Üniversitesi Açık Öğretim Fakültesi Yayınları, 1998, s. 79-118.

puandır. Buna göre sinema filmleri izlenerek, eğitim-öğretim açısından fayda sağlanacağı söylenebilir. Günümüzde iletişim araçlarının hızla yaygınlaştığı, dünyanın giderek küçük bir köye dönüştüğü bu ortamda, farklı ülkelerde çevirilen eğitimle ilgili filmlere ulaşmak zor değildir. Ayrıca farklı ülkelerin eğitim ortamlarını görmek de bize hem o ülkeleri tanımak hem de farklılıkları görmek bakımından kaynak teşkil edebilir.

2.4. FİLM NEDİR?

Birincil kişinin bizzat kendisinin yaptığı gözlem doğru gözlemdir. Film de temelinde gözlem yapmanın olduğu bir sanattır ve buna dayalıdır. Microcosm, “küçük evren” demektir ve yaşamın belirleyicisidir. Bir film de “*microcosm'un microcosm'u*” olarak adlandırılabilir. Yapımcılar, yönetmenler ve yazarlar birer film yapımcısıdır. Onlar için zorunluluk, yaşamın gerçekleri ile olan bağın hiç kopmamasıdır. Film yapımı, gündeliğin içinde yer alır aslında. Onun dışında bir etkinlik değildir ve öyle görülmemelidir. Filmlerin içeriğinde yaşanmış olan deneyimler yoğunlaştırılmış olarak bulunmalıdır (Rotha, 1996: 29).

Hareketli resim anlamına gelen “*motion-picture*”, kordela, film veya sinema gibi deyimlerin hepsi, bir tutumu ifade edebilmek için kullanılan sözcüklerdir. Film kelimesi nötr bir anlam ifade eder. Sinema eğlendirici bir içeriğe sahip olmalıdır. Bir oyunun beceri ile tespit edilmesi de kordelayı ifade eder. Hareketli resim ise oldukça iddialıdır. Bu bir Amerikan deyimidir. Bir akademik tören ya da diploma alacak olan sınav tezine benzer bir ifadedir (Houston, 1966: 9).

2.5. FİLMİN YAPISI

Öncelikli olarak filmin özünü, resimleri hareket ettirmeye ve onları zaman itibariyle -keyfiyete bağlı olarak- belirlenen şekilde ve tarzda, modüle etme yeteneği belirlemektedir. Bu, resim ve fotoğrafçılık sanatının tersi bir belirleyiştir. Zaman itibariyle hareket eden görüntüleri modüle etme yeteneği ile gerçeklik ve gerçek-dışılık, varlık ve görüntü, hakikî olan ve olmayan arasındaki sınırı izafileştirmek sureti ile kaldırarak, seyircinin bilincini yani yargı gücünü sarsıp bunun

sonucunda da postmodern söylemle “şey” olarak tabir edilen bilinç-dışı evreni ile karşı karşıya bırakmaya güç yetirebilmektedir (Şentürk, 2007: 11).

Filmin yapısının duyumsal tepki oluşturmada gücü büyüktür. Çünkü film, ritm, karşıtlık genişleme, hızlı hareket ve biçimlerin çelişmesi sinemasal nitelikleri yapısında taşır. Ayrıca soyut görsel görüntülerin dizisinin sunumuna da çok uygun yapıdadır (Eisenstein, 1984: 73).

Filmin yapısında fotoğrafik temel nitelikler vardır ve tamamen bu özelliğindedir. Görülen dünyayı ve onun eylemlerini kaydetme özelliği sinemanın yetenekleridir. Buna siyah beyaz ve iki boyutludur da denilebilir. Arnheim’in duyumunda göre sinema, her fotoğrafın kaçınılmaz bir gerçeklik dönüşümü olduğunun farkındadır. Fotoğraflar, hâlen zorunlu üretim karakterleri sunarlar. Bu yüzden sinemada teknik üzerine fotoğrafik olarak temellendiği düşünülmektedir (Dudley, 2000: 124).

2.5.1. Filmde Kurmaca

“Fiction film”, kurmaca film anlamına gelir. Doğal bir gerçeklikle, dikkatli şekilde düzenlenmiş kurmaca, nitelikli bir belgeselde bulunur. Bu da bizi filmin asıl biçimine ulaştırır. Bu da “total fiction” ifadesine karşılık gelen tam bir kurmacadır. Burada yer alan olaylar gerçektir. Fakat ne kadar istenirse ve ne kadar gerekirse o kadar tekrarlanabilir. Davranışın veya herhangi bir hareketin özelliği tam olarak filme aktarılanaya kadar bu işlem tekrarlanır. Kameranın her durumu için dikkatle planlanarak uygulanır. Tabii ortaya çıkan gerçeklik ürünü bir taklitten ibarettir. Asıl olarak filmde gördüğümüz gerçeklik ise, onun zenginleştirilmiş halde yeniden üretimidir (Arijon, 1993: 19-20).

2.5.2. Filmde Ses

Sinemada ses, görüntü kadar önemli olmasa da sinemada sessiz bir film türü çıkmasını sağlamış ve o türün kendi dramatisasyonu içinde ele alınmasını sağlamıştır. Sinemada sesin kullanımı ile birtakım uğultular, şiddetli gürültüler, konuşmalar bir anda kesildiğinde uyandırdığı etkileri anlamak kolaydır. Sessizlik içinde sesin bir süre aradan sonra kullanımı aniden ortaya çıkacak olan sesin duyulacağı zamanlar yaratılarak etkili kullanımlar oluşturulabilir. Bazen de ses yardımı ile karakterlerin içsel konuşmaları veya düşünceleri de aktarılabilir (Özön, 2008: 145).

Ses sinemaya aniden girmemiştir. Stüdyolarda yapılan denemelerin ardından ortaya çıkmıştır ve bu öyle kolay gerçekleşmemiştir. 1927'de Warner Brothers'a ait *Caz Şarkıcısı* filmi de elbette bir emeğin ürünüdür. Tabi Brothers, uzun metrajlı filmi, seslerin senkronize olarak eşlik ettiği sessiz bir filmi seyirciye sunduğu zamana kadar sesli film izlenilmemiştir. Brothers'ın, mali sorunları halledebilmek için seyirciyi sinema salonlarına yeniden çekmenin arayışı içine girmiş olması ile ses unsuru da sinemada baş göstermiştir (Kolker, 2011: 146).

Film çekimleri esnasında ses kayıtlarının yapılması ve salonlarda film bandına senkronize edilerek çalınması ses kayıt teknolojilerinin gelişmesi ile mümkün olmuştur. 1928 yılında artık sesli filmler çekilebilmiştir. 1940'lı yılların sonuna gelindiğinde ise transistör icat edilmiş ve manyetik ses kaydı gelişmiştir. Böylece elde edilen ses daha kaliteli olup, kolay ses kaydı yapılabilen ortamlarda gerçekleşmiştir. Sesli sinemadan evvel filmler bir saniyede sadece 16 kare çekebilen kameralara kaydedilebilirken, saniyede 24 kare film çekimleri sağlanmıştır. Bu artık standart hale gelmiştir. Aynı zamanda görüntü ve sesin senkronize edilmesi daha iyi hale gelebilmiştir. Nihayet 1970'lere gelindiğinde, sesin gerçekliğini ve yönelimini artıran çok kanallı teknolojiler kullanılmaya başlanmıştır. Bu dönemde ses bandındaki

gürültüyü azaltan Dolby teknolojisi de geliştirilmiş ve sinyal gücü de kuvvetlendirilmiştir (Toprak, 2012: 36).

Aşağıdaki diyagramda görülen *akış planı* film sürecindeki farklı aşamaları göstermektedir (Monaco, 2005: 78):

GÖRSEL	Mercek	Kamera	Ham film	Kurgu Laboratuar	Gösterim
İŞİTSEL	Mikrofon	Kaydedici	Bant, film ya da kaydedici	Kurgu ve Bileştirme	Playback

Şekil 2: Diyagram E; Akış Planı

2.5.3. Filmde Müzik

Sanatının önemli öğelerinden biri de müziktir. Eğer ki film etkin bir nitelikte sunulacaksa müzik önemsenmelidir. Film müziğinin filmin anlatımına katkıları vardır. Filmin müziği filmde yaşanan olayların yaratacağı heyecanları ve diğer duyguları önceden hazırlar, seyirciye haber verir. Gerekeni öncesinden duyurur (Budak, 1986: 79).

Filmlerde müzik kullanımı, filmin türüne göre belirlenmektedir. Müziğin ne şekilde ve filmin hangi bölümlerinde kullanılacağı buna bağlı olarak ortaya çıkar. Western ya da gerilim türünde bir filmde kullanılan müzik, birbirinden oldukça değişiktir. Ortak olan tarafları ise her iki türün de işitsel öğeler kurgulayıp, beklenen duygu biçiminin oluşturulmasıdır. Böylece duygunun değişim durumuna bağlı olarak, zaman zaman gerilim hissettirebilen bir müzik motifi sunulmuş olur. Bu da filmdeki zamanı ve türü ifade eder. Diğer taraftan filmin türüne bağlı olmadan, seyircinin ayırımına varabileceği şekilde geleneksel aşamaları izler. Buna örnek olarak, romantik film müziği verilebilir (Barnwell, 2011: 165).

Sinemada müziğin kullanımı daha farklı bir ilişki gerektirir. Yönetmen ya da oyun yazarı zaman işaretlerini en kaba haliyle araları gösterebilir. Müzik en soyut sanattır. En kesin şekilde zamanı kontrol eder ve buna bağlıdır. Müzikte ezgi ve ritim bir anlamda armoni sentezi oluştururlar. Ezgi müzikte anlatı yönü; ritim ise eşsiz, zamansal bir öge kabul edilirse armoniyi bu şekilde ifade etmek doğrudur. Bu ilişki notalama sistemi ile gösterilir. Ezgi, soldan sağa okunan üç notadan oluşur. Bir zaman işaretinin çerçevesine bunlar yerleştirildiğinde ritimler ezgi üzerine yazılır. Eğer dikey olarak bunları yeniden düzenlersek sonuç olarak armoniyi buluruz (Monaco, 2005: 56-57).

2.5.4. Filmde Dil

Filmde dilin sinemasal bir anlamı vardır. Sinema bir anlatım aracı olmasını sağlayan; düşünceleri, duyguları, olguları aktarabilen görsel ve işitsel imleri vardır. Bunlarla kurmaca bir evren de oluşturulabilir. Bu bakımdan sinema, tiyatro, müzik, dans, resim gibi başka sanatları, aktarma amacı ile de kullanılabilir (Özön, 2008: 7). Filmlerde montaj tekniği veya kurgu sanatının doğması sonucu bir sinema dili çıkmıştır ortaya. Bir sahneyle başka sahne arasında görünmez bir ilişki kurmanın bilinçli şekilde söz konusu olması sonucu sinema yeni bir dile sahip olan yeni bir sanat olmuştur. Bu basit tekniğin önemi ise kurgunun gelişmesi ile beraber anlaşılmaya başlanmıştır. Böylece sinemada inanılmaz surette anlatım biçimlerinde bolluk meydana gelmiş ve de gramer bakımından zenginleşmiştir (Baydur, 2004: 38).

Sanatçının söylemek istediği şeyler varsa bunu sanat aracılığı ile ifade ederse bu da onun için kendince dildir. Şiire benzer bir işaretler düzenlemesinden biri de tablodur. Sonucunda ise duygular ve düşünceler aktarılır. Bu bakımdan sinema diğer sanatların devamı olmanın dışına çıkamaz. Fakat sinemada anlatım olanağı oldukça fazladır. Bu geleneksel sanatların çok ötesindedir ve oldukça değişiktir. Bu bakımdan sinema ayrıca ele alınmalı. Sinemayı, konuşma diliyle

gerçek anlamda boy ölçüşebilecek cesareti olan tek anlatım tekniği kabul etmek yerinde olacaktır (Bazin, 1995: 19).

Metz'e göre; genel iletişim kuramı olarak dilbilime ait kavramların tümünün filme uygulanması doğrudur. Bu tür düşüncelerin sinemaya uygulanmasının kesin sonuçları yoktur. Ayrıca film kuramcıları için, mesaj, kod, sistem (dizge), metin, yapı, gibi kavramlar uygundur. Metz'e göre bu gereklidir. Çünkü iletişimin tüm sistemleri ile bunlarla ilgilidir (Akt.: Dudley, 2000: 225).

2.5.5. Filmde Mekân

Üç boyutta da yayılan süreklilik, mekân olarak tanımlanır. Uzunluk, genişlik ve yükseklik, evren gerçekliğinde görebilen kadardır. Kişinin bir ortamdan başka bir ortama geçişi, kendi dikkatinin yoğunluğu ile soyutlanmış mekânın farklı alanlarına gerçekleştirdiği hareketle olur. Yaşam gerçekliğinde mekân, somut bir fiziksellikten oluşur ve bu denetlenebilen bir şey değildir. Filmsel mekân ise, çok boyutlu değildir. Yukarıda tanımladığımız mekânın düz bir düzlemde iki boyutlu yansımasıdır. Film yapımcısı filmde mekânı sınırlar. Fiziksel mekânı görsel bölümlere ayırarak, değişik kamera pozisyonları ile farklı odak uzaklığı özelliğindeki merceklerle bu sınırlamayı gerçekleştirir. Bunun sonucunda konuya uygun olarak düzenlenecek mekân, film perdesi ile sınırlanır. Mekân, görsel düzenleme ve çekimden elde edilmeye çalışılan etkiye bağlıdır (Demir, 1994: 41-42).

Filmde başarının yakalanabilmesi için "mekân" olgusu önemlidir. İlk filmlerin mühendis atölyelerinde çekildiği dönemlerdeki gibi olmayacaktır artık. O çevrede çekilen filmler mekân sağlama bakımından yeterli değildir. Zaman içerisinde belli bir ortamın kontrolünü sağlama ihtiyacı ile iç çekimlerde dekorun kullanılmasını gerektiren durumlar, özellikle stüdyolarda kamera, ekip ve aydınlatma donanımları için daha çok maliyet gerektiren ortamlara ihtiyaç duyulmuştur (Butler, 2011: 33).

Bir filmde yer alan karakterlerin kimlikleri, yaşadıkları yer, çalıştıkları ortamın nasıl bir yer olduğu üzerine düşünmek önemli derecede gereklidir. Karakterleri tanımlayan mekândır. Karakterlerin iç hallerine dair fikirler seyirciye aktarılırken mekân yardımcı unsur oluşturur. Örneğin mekândaki bir sıkışıklık, hem zenginliği hem de yoksulluğu ifade edebilir (Barnwell, 2011: 108).

2.5.6. Filmde Zaman

Bir filmde zaman kavramının tüm kullanımlarında ortak bir nokta söz konusudur. Oysaki film geniş bir alana sahiptir. Filmin gösterdiği şeyler ne olursa olsun, bu ortak nokta o olay ya da durumun şimdiki zamanda oluyormuş gibi gösterilmesidir. Konuşurken söylediğimiz ifadelerdeki gibi zaman belirten fiil çekimleri yoktur. Geçmiş ya da geleceği anlatan haber kipleri yoktur. Film hangi zamanı anlatıyorsa o zamana gideriz. Olaylar oldukları sırada bize aktarılır. Bizi o zamana götürür. Bu 1900'lü yıllarda da olabilir veya başka bir zamanı da içerebilir. Sinema, seyirciyi olayın olduğu zamana dâhil etme kudretine sahiptir. Olayın meydana geldiği zamanda hissetmemizi sağlamak sinemada zaman kavramının etkisini gösterir (Armes, 2011: 230).

Filmdeki zaman, filmsel zaman olarak nitelenir. Kurgu filmsel zaman oluşturulmasında etkili bir rol üstlenir. Filmsel zaman, kurgu aracılığı ile gerçek hayatta günler, haftalar, aylar, yıllar süren olayları, birkaç dakikaya sığdırılabilir. Mesela aylarca süren bir zamanda inşa edilen bir bina, filmde kurgu yardımı ile kısa bir süre içinde anlatılır. Filmin yapısını oluşturan dramatik öğelerin gereğince, zamansal bir sıralama ile olaylar bir araya getirilir. Bundan rahatsız olmayan seyirci, hikâyedeki gidiş ve geliş, tarihsel sıralamaya tabi tutulmayan yapıyı, zihinsel şemalarla anlamlandırır. Seyircinin algılaması ve belleği dramatik yapı dâhilinde filmsel zamanı anlamlandırmaya şartlanmıştır (Topçu, 2004: 55).

2.5.7. Filmde Mizansen

Alman dışavurumculuğunun etkisini de sağlayan mizansen, görüntünün içinde uzamın ifade edilmiş tarzıdır. Karakterin yerleştirilmesi, kameranın konumu, ışık, gri-iskala tonlarının siyah-beyaz filmde kullanımı ya da renkli filmde renklerin nasıl kullanıldığı da dâhil olmakla beraber her şeyi içine alan kavram mizansendir. Ses ve müzik bile mizansenin bir tarafıdır denilebilir. Mizansen ayrıca değer biçicidir. Çerçeve içinde bulunan her şeyin güçlü şekilde aydınlatıldığı ana ışıkla çekilen, hareketin çok az olduğu ve o çerçevede merkeze yerleştirilen karakterlere yoğunlaşmış olan göz düzeyi kamera ile düzenlenen bir filmin mizansene sahip olmadığını söylemek mümkündür. Yönetmen tarafından oluşturulan atmosfer görsel anlamda tutarlı ise, siyah-beyaz ya da renkli bir film etkili şekilde kullanılmışsa, kamera devinimleri karakterle ilişki içinde hareket etmişse; karakterlerin dediği ölçüde uzamlar filmle ilişkili ise bunu başaran yönetmen mizansen yönetmenidir (Kolker, 2011: 83-84).

Andre Bazin'in mizansen anlayışına göre, gerçekçi filmin dönüm noktası mizansendir. Bu tıpkı kurgunun sinemasal etkinliğin merkezine alınmasına benzer. Bazin'e göre mizansen kavramını, derin odak görüntüleme ile plan-sekans olarak anlamamız gerekmektedir. Böylece film dünyasına eskisinden de çok izleyici katılımı sağlanacaktır. Bazin, alan derinliğinin gelişimini "*sinema tarihinde ileri atılmış diyalektik bir adım*" olduğunu belirtir. Bu yalnızca başka bir sinemasal aygıt değildir (Monaco, 2005: 36).

Mizansen, mekânın, kamera için oluşturulup, sahne düzenlemesiyle meydana getirilmesidir. Bu şekilde kullanımı, mekânın nasıl düzenlendiği, mekân içinde oyuncuların nesnelere kadar hepsinin nasıl alâkalı hale getirildiği, filme dair ilgi uyandıran konulara ve yorumlara kaynak teşkil edebilir. Bu şekilde figürler veya çeşitli düzlemleri birbiri ile alakalı hale getirilen denge ve dengesizlik bazen

eyleme dair olarak diyalogdan çok daha fazla anlam ifade eder (Corrigan, 2008: 78).

2.5.8. Filmde Nesnellik

Filmdeki nesnelliği, nesne veya olayın kamera önündeki durumuna araç ne kadar az derecede izin verirse o ölçüde yanlı yani en az taraflı olacak şekilde yeniden canlandırma şeklinde tanımlayabiliriz. Kamera önünde nesnel tarzda bir dünyaya eğilme sırasında, izleyiciler ne kameranın farkındadır ne de yönetmenin. İşte bu da nesnelliği sağlamış olma anlamına gelir (Bilgiç, 2002: 148).

Anlatım, fark ettirilmeyecek şekilde doğallaştırılmışsa ve kendisini bu durumda ortaya koyuyorsa, filmde anlatıyormuş gibi yapma; nesnel bir anlatım söz konusudur. İzleyicinin yıllar içinde deneyim kazanmasıyla elde ettiği birikimlerin sonucunda doğallaştırma süreci oluşmuştur. Bu yükselerek duyulan müzik, âşıkların bir araya geleceğinin habercisidir. Zaten uzlaşımsal bir kod olarak yıllar içinde bu durum aynen uygulanmış ve izleyicinin belleğine yerleştirilmiştir. Seyirci zaten bu anlatım tarzını içselleştirmiştir. Bu yüzden müzik yükselse de izleyici farkında olmadan âşıkların kavuşması beklentisi içindedir. Bu durum şartlanmadır. Bu baskın anlatım biçiminin ayırımına varılmaz (Oluk, 2008: 106).

2.5.9. Filmde Gerçeklik

Film gerçekliği, kendisinde tepkiler oluşturabileceğimiz kültürel temeldir. Bu tepki güvenlik duygusunu hissedebilmektir. Gerçekliği hissetmek de bizi etkileyen bir şeydir. Buna ters bir tepki geliştirildiğinde ise aynı temel üzere davranmayanları reddetmektir. Filmin içeriğinde yer alan şeyler, politika programı, yaşam biçimi, istediğimiz ya da tanıdığımız, tanıdık olmamız gerektiği düşünülen veya istediğimiz şeyler rahatlamamızı sağlıyorsa o ürün bizim açımızdan gerçekliği taşır ve onu kutsallaştırırız (Kolker, 2011:133).

Dış dünyanın, olduğu gibi beyaz perdeye aktarımı daha ötesi doğanın fotoğraflık olarak yansıtılması gerçekçiliğin sinemadaki anlamıdır. Ekranı yansıyan gerçekçilik mucizevî veya fantastik öğelerle alakalı değildir. Tiyatroda yer alan genel olarak halkın ortak bir dille geliştirdiği yazılı olmayan bir uzlaşma gibi değil, kendi içinde öne çıkan bir unsurdur sinemanın ilüzyonu. Ekran bütün hileleri barındırır. Bunun düzenli bir işleyişi olmalıdır (Bazin, 2007:107).

Felsefeci ve idealist Munsterberg, filmi hayal dünyasından ayrı tutar ve filmin saf bir açıklıkla zihinsel dünyayı takip etmesi gerektiğini düşünür. Dünyada olan görünüm ilişkilerinin, zihinsel ilişkilerle yer değiştirmesi önemlidir. Bu, filme gerçeklik oluşturacaktır. İmge dünyası fantezi ve duyguları canlandırırken, filmin estetiği, sahip olduğu enerjiyi oyuna yöneltecektir. Böylece görüntüyü doğadan alınmış gibi yansıtacaktır seyirciye. Bunu aklın ışığı ile harmanlayarak düzenleyecek ve heyecan yaratacaktır (Akt.: Andrew, 2002: 32).

Sinemada farklı tarzlar arasında yaşama bakışın yollarından biri de gerçekçiliktir. Filmin yönetmeni hangi disiplini benimsediyse, filmlerde ortaya konulan toplumsal sorunlar kaçınılmaz biçimde onu oldukça değerli kılar. Ancak şu da var ki western veya müzikal filmler de onun parçasıdır. Diğer yandan, gerçekçilik sinemanın belki de en uzun yönelimidir diyebiliriz. Tek başına sanatsal olmayan yaşamın kaydedilmesi ile hakiki manada olmayan bir film öyküsünün oluşturulması arasında kurulacak ilişkinin nasıl olacağı; gerçekçi kurmaca film sorunu hiç tükenmeyecek ve her zaman yeni fikirleri kışkırtacaktır. Büyük masraflar harcanarak ve büyük oyuncularla yapılmış dev yapımlardansa, şeffaf, dürüst, açık sözlü çok sayıda düşük bütçeli film çok daha uzun ömürlü olma şansına sahiptir (Armes, 2011: 21).

Pascal Bonitzer, yönetmeni gerçekçi bakışın merkezine alır. Yönetmendeki yaratıcılık yeteneği, filmdeki yaratıcı güçtür ve bu bakışı sağlayacak olan da bu gücün sahibi olan yönetmendir. Bu aynı zamanda yönetmenin gerçekliği ifade edebilme iddiasının bir kısmını

oluşturur. Görüntünün dilini yönetmen konuşturur. O neyi ön plana çıkaracaksa o görülür, diğer alanları kadrajın dışına çıkarır ve istediği yere bakar (Akt.: Taylan, 2012: 26).

Sanatta realist davrananlar mekânı ve zamanı gerçekliğinden uzaklaştırmak istemezler ve korumaya çalışırlar. Biçimci yaklaşanlar ise, seyircinin izlediği görüntülerin kurgulanmış bir temsil olduğunu aslında bunların gerçek olmadığını telkin etmek için zaman ve mekâna kasten müdahale ederler (Barnwell, 2011: 190).

2.5.10. Filmde Kostüm, Dekor ve Aksesuar

Oyuncunun filmin senaryosuna uygun olarak ve canlandırdığı karakterin özelliklerine göre, rolü giyeceği kıyafet kostüm olarak tanımlanabilir.

Bir film yapılırken, oyuncunun giyeceği kostümü hazırlayan belirli alanlardan sorumlu farklı ekipler vardır. Kostümle ilgili işlere genel olarak kostüm departmanı bakar. Gardırop parçalarının tamamının bakımını sağlamak, satın alıp kiralamak, tasarımını yapmak ve prova işlerinden işte bu departman sorumludur. Kostüm tasarımcısı kostümleri hazırlarken karakteri doğru yorumlayabilmek için yönetmenle ve görünümde tutarlılığı da sağlamak adına da “yapım tasarımcısı” ile yakın olarak çalışır. Tasarımcının fikirlerini hayata geçirebilmek üzere gardırobu idare eden bir de “kostüm yönetmeni” bulunur. Tabi bu kostümlerin durum ve devamlılığını her çekimden önce ve sonra kontrol eden bir de kostümcü adı verilen “bekler (stand-by)” bulunur (Barnwell, 2011: 19).

Bir filmde bahsedilen dekor, elbette odayı saran duvarlardan oluşmuş bir mekândan bahsedilmez. Bundan oldukça uzak bir kavramdan bahsedilmektedir burada. Filmdeki öykünün sunulduğu bir yer anlatılmaktadır esasında. Burası bir evin odası olabileceği gibi, filmdeki senaryoya uygun olarak uzay ya da dağlık bir yer de olabilir. Dekor öykünün yaşandığı yere bağlı olarak seçilir ve de oluşturulur. Dekorun donatılması öyküye göre gerçekleştirilir. İçinde bulunan

herhangi bir doğal ortam da dekor olarak kullanılabilir. Dekor izleyicinin öykü hakkında bilgi edinmesine yardımcı olur. Bir önceki sahnede yapılan rollerin sebebinin gösterilen yerle alakalı olacağı dekordan anlayabiliriz. Odanın dizaynı filmdeki kişilerin beğenisi ve ekonomik durumu hakkında da bilgi verir (Öngören, 1982: 29).

Film estetiği yaratmada kostüm kadar aksesuar da önemli bir parçadır. Ve kostümün uzantısı olduğu söylenebilir. Sonuçta aksesuarları kullanacak olan karakterlerin tarzları vardır ve onlara özgün aksesuar eğilimi vardır. Herhangi bir filmde oyuncunun aksesuar kullanacağı düşünülmeyecek olsa da bir sahnede dikkati toplayan unsurlardan biri ceket de olabilir. Şayet bir filmin başında dikkat çekilmeye çalışılan bir şey varsa; çakmak, silah, yerçekimsiz botlar gibi; genel bir kural olarak filmin sonunda bu nesnenin oldukça ehemmiyetli olacağı düşünülmelidir (Butler, 2011: 37).

2.6. FİLMDE KURGU

Mitry (1974: 49), kurguyu yani montajı; birbirini izleyen iki planın birleşmesi yoluyla bir şeyler anlatma, iletme sanatı olarak tanımlar. Birbirini izleyen planların, bu bütünleşme sonucu, tek başlarına kendilerinde taşımadıkları bir düşünceyi oluşturduklarını da sözlerine ekler.

Sinema yönetmenleri açısından kurgu, filmdeki en önemli aşama olarak tanımlanır. Kurgu, basit bir ifadeyle, “çekimlerin belli koşullara ve zamana uyacak biçimde düzenlenmesi, sıraya konulur olması” şeklinde tanımlanabilir. Aslında sıraya koyma işlemi “anlambilimsel bir yeniden üretim” dir. Bunun sebebi seyirciye anlamı iletmesidir. Bu bakımdan anlambilimseldir. Diğer taraftan yeniden üretimdir, insanın elde ettiği bir üründür. Doğal bir olgu değildir (Toprak, 2012: 14).

Eisenstein’e göre kurgu, çatışmalardan ortaya çıkar. Bu tıpkı çekim içeriklerindeki nesnelere çatışmalarına benzer. Zira kendi halinde yeterince reel ve gizli çatışmaya sahip olsa da bu çekimler sahip oldukları değeri, diğer çekimlerle arasındaki ilişkiden alır. Böylece

farklı çekimlerin karşılaşması sonucu bir çatışma meydana gelir; çekimlere yepyeni bir nitelik ve değer kazandırılmış olur (Eisenstein, 1984: CXX).

2.6.1. Kurgu Çeşitleri

Sinema yazarları kurgu yaratmada kullanılan birtakım teknikleri sıçramalı kesme (jump cut), eşlemeli kesme (match cut), çapraz kesme (cross cut), ani pan (whip pan), geriye sıçrama (flashback), ileriye sıçrama (flash-forward) ve kurguda kompozisyon olarak belirtmişlerdir.

Nijat Özön (2008:157-183), kurgu çeşitlerini*: İçerik Bakımından; Filmsel Uzam ve Zaman Bakımından; Filmsel Gerçek ve Evren Bakımından; Devinim Bakımından; Uzunluk Bakımından; Sayı Bakımından; Anlatım Bakımından; Uyum Bakımından Kurgu, olarak gruplandırmıştır.

Aşağıda bahsedilen kurgu biçimleri ise sinema dünyasının önemli isimlerinden olan sinema kuramcısı Sergei Eisenstein'e göre kurgu çeşitleridir. 5 türle de genellenebilir (Küçükdoğan, 2010: 107). Burada 7 biçimi belirtilmiştir.

2.6.1.1. Çarpıcı Kurgu

Eisenstein'e göre, yapılan bilimsel araştırmaların her birinin bir ölçüm birimi olması gereklidir. Bunun üzerine de sanatsal bir izlenim birimi bulmaya çalışır. Seyirci üzerinde çarpıcı bir izlenim oluşturmak ister. Bilimde yer alan "iyonlar", "nötronlar", "elektronlar" misali sanatta da "çarpıcılık" olsun istemiştir. Günlük dilde kullanılan makine parçalarının, boruların monte edilmelerini ifade eden "montaj" sözcüğünü de buna eklemiştir. Bir bütün olarak birleştirilen izlenim birimleri ifadesini "*çarpıcı montaj*" olarak ifade etmiştir. Bu ifadenin bir kısmı endüstriden bir kısmı da müzikhollerden alınmıştır (Wollen, 1988: 32).

* Ayrıntılı bilgi için bkz.; ÖZÖN, Nijat; **Sinema Sanatına Giriş**, İstanbul, Agora Kitaplığı, 2008, s. 157-183.

Kurgu içerik bakımından benzetmeli, karşılaştırılmalı, bağıntılı kurgu olarak sınıflandırılabilir. Çarpıcı kurgu da tüm bu çeşitlerin özelliklerinden yararlanarak ortaya konan bir işlemdir. Bu işlemde çekimler birbirinin ardından çok kısa ve hızla gelir. Amaç izleyicide çarpıcı ve vurucu bir etki yaratarak belirli tepkiler oluşmasını sağlamaktır. Böylece seyirci belirli sonuçlara yöneltilir (Özön, 2008: 163).

Eisenstein, filmlerde çarpıcı kurgudan, soyut kavrama gerektiren ruhbilimsel çağrışımları vurgulama amacı taşıdığı düşünüşü çağrışım kurgusunu ön plana çıkarmak istemiştir. Bir durumu çoşkusal olarak ortaya çıkaracak çağrışımsal kurgu anlıksal kurguya geçiş aşaması olmuştur. Çarpıcı kurgudan başlayıp bunu önce çağrışım, sonra da anlıksal kurguya geliştirmiş, sonra da kurguyu öğelerinin farklılığından dolayı beş farklı temel çeşitte sınıflandırmıştır. Bunlar: Ölçümlü, Dizemsel, Titremsel, Üsttitremsel ve Anlıksal kurgudur (Eisenstein, 1984: CXXIX).

2.6.1.2. Ölçümlü Kurgu

Ölçümlü kurguda farklı uzunluklar söz konusudur. Metric montage kurguda en yalın durumdur. Bu uzunluklar tekdüzelik duygusuna yol açacak şekilde eşölçümlü halde olabilir. Bu monotonluk duygusunu verebilmek içinde görüntülerdeki devinimlerin de eş olması lazımdır. Yavaş ve hızlı kurgulama şeklinde de olabilir ölçümlü kurgu. Çekimler kısa olduğu taktirde hızlı; uzun olduğunda ise yavaş kurgu ortaya çıkar. Duygusal anlamda acılı durumlar sözkonusu ise genelde yavaş kurgu; çoşku, sevinç, canlılık gibi görünçlükler ortaya konulacaksa hızlı kurgulama yapılır. Bazen zamanın bir türlü geçmemesi gibi bir görüntü oluşturmak gerektiğinde uzun çekimler yapılmalıdır. Kısa kısa çekimler bunun tam tersi duygular hissettirir. Bunların dışında gittikçe yavaşlayan ve hızlanan kurgu da vardır. Bu da hızlı ve yavaş kurguda olduğu gibi birbirine zıt işlemlerle elde edilir. Eğer başarısızlıkla sonuçlanmış bir görünçlük oluşturulmak isteniyorsa

ve seyircide gerilim, geciktirim sağlanacaksa gittikçe yavaşlayan kurguya ihtiyaç vardır. Tam tersi bir durumda, uzundan kısaya doğru çekim yapma ihtiyacı duyulur (Özön, 2008: 168-169).

2.6.1.3. Dizemsel Kurgu

Sinemada son derece zengin bir anlatıma erişebilmenin yolu içerikte sağlanan kurgu ile meydana getirilebilir. Sinema dilinde zenginlik meydana getiren önemli etmenlerdendir. İki ya da daha çok planın tam yerinde seçilerek yan yana getirilmesi ile oldukça zengin bir anlatım elde edilebilir. Kurguda zıtlıklar, koşutluklar, eşzamanlılık gibi birtakım işlemler yoluyla çok canlı bir anlatım dili meydana getirilebilir. Bu söz sanatı yaratmaya benzer. Buna örnek olarak orijinal adı Modern Times olan 1936 yapımı Chaplin'e ait *Asri Zamanlar* filmi örnek verebiliriz. Bu filmde açılış yapılırken iki tane basit plan ile konuyu özetler ve ana fikri ortaya koyar. Birinci adımda, dar geçitten neredeyse birbirini ezecek şekilde geçen koyunlar ve ikinci planda da metrodan dışarı çıkmaya çalışan kalabalıktır. Bu iki plan tek olarak ele alındığında çok şey anlatır (Onaran, 1986: 76).

Eisenstein dizemsel kurguya, Odesa merdivenleri ayırımında, askerlerin basamakları inerken ayaklarda görülen dizemsel devinimi gösteren, *Potemkin Zırhlısı* filmindeki bu sahneyi örnek verir. Burada her türlü ölçümlü gerekler çiğnenir. Kurgunun vuruşuyla eşlemesizleşen çarpış, her defasında vuruş-dışı olur. Buna "off-beat" denir. Çekim, görünenlerin çözümünden tamamen farklıdır. Sondaki gerilim ise, ayaklar basamaklardan aşağı inerken oluşan dizem bir başka dizeme devinimle sağlanır. Bunu yaparken merdivenden aşağı yuvarlanan bebek arabasına geçiş görülür. Arabanın işlevi, ayaklar aşağı inerken doğrudan hızlandırıcı etki yapmasıdır. Böylece adım adım inişten yuvarlanma inişine geçilerek dizemsel kurgu yaratılır (Eisenstein, 1985: 90).

2.6.1.4. Titremsel Kurgu

Eisenstein (1930), *tonal kurgu* olarak da ifade edilen titremsel kurguda devinimin parçanın egemen ögesine, parçanın özelliği olan coşkusal sesi'ne, genel titrem'ine dayandığını açıklamıştır. Bu kurguda geniş bir anlamda devinim algılanmıştır. Eisenstein'e göre bu parçanın özellikleri bu alanda, ölçümlü kurgudaki gibi "cetvelle" ölçülebilecek kadar kolay ve ilkel bir yolla ölçülebilir. Fakat ölçü birimleri değişik ve niceliklerin ölçümü başkadır. Bunun ise *izlenimci* yoldan, parçanın coşkusal sesinin ölçülebileceği anlamına gelmediğini belirtir. Bir örnek vererek; ışığa duyarlı bir selenyum elementi ile parçaya ait ışığın titreşim derecesi sadece ölçülmüş olmayacağını, çıplak bir gözle de bu titreşimlerin meydana getirdiği her kertelenmenin algılanabileceğini belirtir. Bir parçaya üstünlük derecesi belirten ve de coşkusalılık sıfatını yükleyerek "daha loş" denilirse, ayrıca matematiksel bir katsayı ifade eden aydınlanma derecesini bu parça için bulabileceğimizi açıklar. Eisenstein bunu "*ışık titremselligi*" olayı olarak ifade eder. Şayet parçanın nitelenmesi "tiz sesli" olarak ifade edilirse de tiz sesliliğin ardında görüntü içinde yer alan diğer biçimdeki öğelerle kıyaslandığında keskin açığa sahip birçok öge bulmanın mümkün olduğunu; bunun ise "*çizisel titremsellik*" olayı olduğunu ifade eder (Eisenstein, 1985: 91).

2.6.1.5. Üsttitremsel Kurgu

Eisenstein'da kurgunun biçimlerinden biri de üsttitremsel kurgudur. Bu manada *yansımacı kurgu (reflexive montage)* ile Mitry, Bazin'in ötesine geçerek Eisenstein'in yaklaşımındadır. Öyküyü anlatan film yapımcısı onun dünyasını yüceltir ve anlatımın yanı sıra farklı bir anlam çizgisi de meydana getirmektedir. Bu nesnelere sembolik etkileşiminin öyküdeki yansımasıdır. Nesnelere arasındaki biçimleri ile oynayarak, görüntünün hareket ve ışıklandırmasına göre filmi kesebilir. Bu etkilerin hepsiyle film edebi olarak da temellendirilmişse ileriye taşınır. Burada Mitry tarafından Eisenstein'in üsttitremsel kurgusuna değinilir. Bu tip çekimlerde *overtonal* diye tabir

edilen fazlasıyla üsttitremsel kurgular vardır. Film üsttitremlerle çizgiler boyunca hüküm verilerek kurgulanmışsa, o filmde anlamsal zenginlik oluşur. Çünkü alt metin var olan egemenliğe ilişkin görülebilir (Dudley, 2000).

2.6.1.6. Anlıksal Kurgu

Eisenstein, 1930'da yayınlanan bir yazısında, üsttitremsel seslerin fizyolojik olarak değil de anlıksal türden seslerin ve üsttitremlerin kurgusu olduğunu belirtir. Yani bunun, anlıksal coşkulanmaların kendine uygun olan haliyle, bu coşkulanmaların çatışacak şekilde yan yana getirilmesi olduğunu ifade eder. Buradaki kertemeli niteliğin ise, tamamen kurgunun ölçümlü olarak etkisiyle sallanan bir insanın devinimiyle, bunun içinde yer alan anlıksal süreç arasında başkaca herhangi bir ilke halinde bulunmaması ile belirlendiğini söyler. Bunun nedenini de anlıksal sürecin aynı taşkınlık olduğunu ancak daha yüksek sınır özekleri arasında yer aldığını açıklar (Eisenstein, 1985: 97)

2.6.1.7. Sergei Eisenstein'a Göre İçinden Konuşma

Piaget'in fikirlerine değinmemekle beraber, Eisenstein, sinemada içsel konuşmayı ortaya çıkarmak ister. İçsel konuşmayı kurgu ile harekete geçirerek bir akış sağlamayı amaçlamaktadır. Duygusal ve çarpıcı bir olayı, görsel birleşme noktası ile oluşturmayı istemektedir (Dudley, 2000: 66).

2.7. FİLMDE UYARLAMA

Okumuş (2011), uyarlamayı "*herhangi bir biçimde üretilmiş metnin, başka bir biçimde yeniden üretilmesi*" olarak tanımlamaktadır. Genelde edebi eserlerden yapılan uyarlamalar, farklı türlerden de yapılabilmektedir.

Filmlerin romandan uyarlanması birçok nedeni bulunmaktadır. Bunların başlıcaları, sanatsal kaygılar ve belki de bunun tam karşıtı olan ticari kaygılardır. Kuşkusuz, kolaya kaçmak da bir neden olarak düşünülebilir. Anlatım materyalini tasarlamak yerine, ödünç almak daha

kolaydır. Ortaya çıkacak eserin kalitesi de pek önemsenmiyorsa, uyarlama, film yapmanın kolay bir yoludur (Erus, 2005: 19).

2.8. FİLMDE SENARYO

Filmin öyküsüdür diyebiliriz senaryo için. Gerçek öykülerden farklı olarak özgün bir yapısı vardır fakat öykü anlatma kurallarından yola çıkarak oluşturulur (Cooper, Dancyger, 2005: 129).

Filmsel bir konu yaratılarak, kısa bir metin elde edilir ve buna *sinopsis* denir. Ardından geliştirim senaryosu da *-treatment-* hazırlanır. Bir veya daha fazla tamamlanmış senaryo elde edilerek, son noktada çekim senaryosuna ulaşılır. Böylece belirli aşamalardan geçilerek filmin senaryosu oluşturulur (Bordwell, Thompson, 2012: 17).

2.8.1. Filmde Senaryo Yazma

Senaryoyu oluşturan önemli kural şudur ki; her sahnenin senaryocu tarafından işlenmesi sırasında, dikkatli bir seçimle görsel görüntüyü incelemelidir. Plastik anlatımın her tür düşünce, kavram boyutunda, sayısız anlatım yolu olduğunu bir senaryocu bilmek durumundadır. İşte bunlardan en ilgi çekici şekilde canlı, en net olanını seçmelidir. Bu onun bir görevidir. Buna ilaveten filmde eşyanın rolünün özel bir önem arz ettiğine özen gösterilmelidir. Çoğu kez, konuşmalar ve sözcükler yolu ile insanlar arasındaki ilişkiler aydınlanır (Pudovkin, 1995: 57).

Anlatılmak istenen her ne olursa olsun, bireysellik sağlanarak senaryoya özgünlük katılabilir. Bir film, eğlendirmenin ve bilgilendirmenin dışında eğitim amaçlı da olsa, yorum gücünün mükemmelliği ve fark yaratan niteliği, filmde iletilmek istenen mesajı kuvvetlendirecek bir araca dönüştürür (Barnwell, 2011: 27).

2.8.2. Senaryo Yazarı ve Yönetmen

Filmlerin gerçek yaratıcıları olan senaryo yazarları özgün karakter ve olayları tam olarak kavrayarak onları bitmiş filmdeki şekillere

sokarlar. Yönetmen ve ekibine yalnızca senaryo yazarının düşüncelerini görüntüye çevirmek düşmektedir. Yazarın düşüncelerine bir yaşam, duygu ve anlam verecek olan kişi yönetmendir (Rotha, 1996: 27).

2.8.3. Film Senaryosunda Konu

Bütün filmlerin konu ve temaları vardır. Filmde konu ilk muvaffakiyet kaynağıdır. Film çevrilmeden evvel üzerinde durulacak tek şey konu seçimidir. Seçilecek her konunun mutlaka inanılabilir olması gerekir. Bütün film konularının ana fikri vardır. Ana fikir filmin temel taşıdır (Tema).

Konular genelde iki kısma ayrılır. Az kahramanlı ya da çok kahramanlı olabilir. Konunun birkaç kahraman arasında paylaştırıldığı söylenebilir. Mizansenin dar olduğu eserlerin kahraman sayısı azdır. Çevrilmesi güç olan bazı konular ise aksiyon kudretini kendi vak'alarından alır (Meram, Akpolat, 1963: 18).

2.8.3.1.Tema

Senaryonun en temel ögesi kabul edilir ve film öykülü ya da belgesel olsa bile mutlaka temaya dayalıdır. İzlediğimiz tüm filmlerin, türü öğretici film olsa dâhi, üzerine oturtulduğu bir tema vardır. Özellikle film öyküye sahipse, temanın önemi büyüktür. Yazarın düş gücüne bağlı olarak oluşturulan hikâye etrafında belirlenen, sinema aracı kullanılarak izleyicinin fikir ve davranışlarını ortaya çıkarma amacı taşıyan öykülü filmde tema, öykünün temelini oluşturan iskeleti gibidir (Onaran, 1986: 15).

2.8.3.2.Sinematografik Konu

Senarist kafasında yarattığı ya da bir eserden aldığı konuyu ilk önce kafasında sinema olarak düşünür ve resimlendirir. O konunun sinemaya aktarılıp aktarılamayacağını inceler. Her roman ve hikâye, her macera veya olay, sinemaya elverişli değildir. Sinemanın kendine ait bir takım özellikleri vardır. Konu sinematografik olmalıdır, denilmesinin

sebebi, her konunun sinema olamayacağını anlaşılmaması içindir (Meram, Akpolat, 1963: 23).

2.8.3.3. Hikâye (Süje)

Sinema filmleri öyküyü anlatma aracıdır. Dolayısıyla film her zaman öyküdür. Kracauer, öykü olmadığı zaman filmin yüzeysel bir yaşam görüntüsünün esiri olacağını açıklar. Senaryonun öyküsü iyi olduğunda film gelişim şansı bulacaktır. Eğer ki yönetmen, filmde öyküyü anlatmaya çalışıyorsa Bazin'e göre, deneysel gerçeğin görüntülerini soyut ilişkileri yaratacak öyküyü oluşturmak için kullanmalıdır. Nitekim Kracauer ve Balazs'a göre öykülü filmler, hem ekonomiktir hem de sinemaya estetik temel sağlar (Demir, 1994: 47).

Öykü herkes tarafından anlatılabilir de kimi insanlar öyküyü daha başarılı bir şekilde anlatırlar. Öyküleri anlatanlarsa kişilerdir. Sinemasal öykülerin anlatımına ise çok sayıda kişi dâhil olmaktadır. Aradaki ortaklıkları tespit ederek, işin başında takip edeceği yolu belli olan bir filme uygun veriler üretmek ve bunları birleştirmek oldukça zor bir iştir. Üstelik anlatıcı kimliği ile anlatılanın altına imza da atılacaktır. Bu yüzden zaman, mekân ve kişiliklerin kullanımına dair bir anlatım yapacak olan anlatıcının başlangıçta nasıl bir tavır takınacağını bilmesi önemlidir (Adanır, 2003: 161).

Aşağıda Şekil 3' te bir senaryo sayfasının şemaya dönüştürülmüş hali görülmektedir (Meram, Akpolat, 1963: 6):

Sahne no:	
Mekan:	Dâhili ----- Harici Saat.....
Vakit:	
Mizansen: (Bu kısma dâhili veya harici mekânda, yani sahnede mevcut kişiler, iyi ve kötü bütün davranışlarıyla kaydedilir, eşya ve görüntüler, nasıl çekilmek isteniyorsa öyle tanzim edilir ve yazılır.)	Diyalog: (Bu kısma filmdeki kişilerin konuşmaları duyulması gereken sesler yazılır. Duyulması gereken sesler kaydedilir.)
Meselâ: Güneş batmak üzeredir. Deniz kenarına 20-30 kişilik bir kalabalık birikmiştir. Bu kişiler, deniz ortasında batmak üzere olan bir motora bakmaktadırlar. Kalabalığın içinden bir kadın fırlar. Haykırır. Bu Fatma'dır.	Meselâ: Fatma: - Kurtarın... Kurtarın onları...

Şekil 3: Senaryoda Şekil (Şema): Bir Senaryo Sayfası

2.9. FİLMİN YÖNETMENİ VE OYUNCULAR

Filmi yaratan ve ona sanatsal nitelik kazandırarak, senaryoyu beyaz perdeye aktaran kişi yönetmendir. Bir yönetmenin üstün yetenekleri olmalıdır. Yoksa ortaya koyduğu yapıtlar, sanattan yoksun olur. Yapıcı senaryoların kaliteli bir filme dönüşmesi, güçlü yönetmenlerin çabası ile mümkündür (Budak, 1986: 7).

Oyuncular, filmde seyircinin arka planı görmesinin önüne geçer ve sinemacılar da seyircilerle beraber oyuncuya odaklanmışlardır. Sinemanın tarihi başlangıcında durum bu şekildedir. Bu kamera arkasında ortaya konulan ürünün yaratıcısı olduğu meselesinden

kaçmanın bir yoludur olmuştur. Sonuçta bir filmde en çok tanınan ve reklam edilen oyuncudur. Hatta bazen filmin unutulmaz unsurları da olurlar. Oyuncular filmin iskeletini oluşturarak filme tazelik katma noktasında yanılısama yaratırlar. Oyuncular arzularımıza göre temsillenirler. Olmasını istediğimiz düşünceye bürünür ve nasıl görmek istiyorsak o şekle dönüşürler. Oyuncular kültürel anlamda bize aite kolektif düşselimiz ve güzelliğe dair aşk, güç, cinsellik, iktidarın repertuarlarıdır (Kolker, 2011: 57).

2.10. FİLMDE TÜRLER

Fransızca bir kelime olan “genre” (janr) sözcüğü, tür anlamına gelir ve terminolojik manada filmde türlere işaret etmektedir. Filmlerin türlere göre sınıflandırılabilmesi, filmi analiz edebilmek bakımından uygun bir yaklaşım sağlar. Seyircinin kolaylıkla anlayıp, ayırt edebileceği bir dizi ve anlatım geleneği tür filmlerinin dayanağıdır (Barnwell, 2001: 192).

Sinemanın başlangıcıyla ortaya çıkan ilk filmler belge niteliği taşıyan belgesel film türünde olmuştur. Bir trenin gelişinin çekimi belgesel türünde kabul edilir. Bununla beraber türler üç tanedir, demek de mümkündür. Bunlar: Belgesel, kurgu ve avangarttır. Bunların gerçekliğine dair yapılan betimlemelere karşı geliştirilen tutum ya da sanatsal bir bakış açısıyla ifadelendirme konusunda arayışa girilmesi ile bu türler ayrıştırılabilir. Avangart türünde bir film olguyu salt bir belgesel olarak değerlendirmez. Aynı zamanda anlatıyla erişilebilecek bir biçimde de betimlemez (Butler, 2011: 119).

Dönemin gereği olarak kültürel durumlara göre genişleyebilmekle beraber türler, sınırlı olarak ortaya çıkmış olsalar da esnekleşebilirler. Buna göre hareket edebilirler. Bu durumda ortaya alt türler çıkabilir. İzleyicinin filmle fikir alışverişini sağlayabilirler. Türler belirli anlatı yapıları ve farklı karakterler üreteceklerini söyleyebilirler. Yine de katı sınırları vardır. Meselâ aksiyon-macera türünde abartı yüksek olduğu gibi oldukça fazla bir şekilde kendisiyle de alay eder. Bazen de çizgi

filmlerde olabilecek şiddeti sağlayacak şekilde esneyebilir. Eğer ki bu abartı fazla olursa taklit durumu ortaya çıkabilir. İzleyiciyi olumsuz bakış açısı geliştirebilir (Kolker, 2001: 273).

2.10.1. Konularına Göre Filmler

2.10.1.1. Eğitim ve Kültür Filmi

Pedagoglar ve eğitim uzmanları, eğitim filmlerini konulu filmler arasına dâhil etmişlerdir. Buna göre *eğitim filmi*, sınırlandırılmış bir konuyu anlatma amacı ile hazırlanan filmler olarak tanımlanır. Bunu iki temelde incelemek gerekirse birincisi; tek tip bir konulu öğretim filmi diğeri; geniş kapsamlı ya da karma konulu öğretim filmleridir. *Kültür filmleri* ise, eğitim ve sanatın niteliklerini aynı anda taşıyan, milletin ortak gelişimine katkı sağlaması amacıyla kullanılan filmlerdir. Olaylar yaratan kişilerin yaşam öyküleri, kahramanlar, mucitler, edipler tarafından yaşanan ya da onlar tarafından yazılan olay ve eserleri anlatan filmlerdir. İstiklâl Savaşı menkıbeleri, Osmanlı saraylarındaki yaşanan ortamlar, köy hayatı, Anadolu'nun herhangi bir coğrafyasının araştırılması gibi çeşitli konular üzerinde yoğunlaşan kültür filmleri olabileceği gibi, bunların üstün yetenekle simgelenmeleri de sanat filmi niteliği taşır (Pasin, 1951: 4).

2.10.1.2. Öğretici (Eğitim Amaçlı) Film

Belgesel film türünün bir alt türü olarak ortaya çıkan öğretici film, eğitim-öğretim alanı içinde, okul içinde ya da dışında öğretime kolaylık sağlaması bakımından, bilgiye dayalı bir konunun belirlenip, bir dersle alakalı şekilde film üzerine tertip edilmesi ile oluşturulan filmidir. Genel ilkeleri eğitimbilim; yani pedagojik kurallar çerçevesinde oluşturulur. Yaş seviyesi, seyircinin bilgi düzeyi bu filmin hazırlanmasında önemlidir. Öğretici filmler sanatsal niteliğe sahip olma ihtiyacı duymaz. Burada amaç bilginin aktarılmasıdır. Ancak bu tür bir filmlerin görüntüsel boyutu önemlidir. Ayrıca da seyircinin ilgisini çekecek ve canlı tutacak biçimde tasarlanmalıdır (Özön, 1972: 152-153).

Yukarıdaki bilgiler ışığında “**eğitim içerikli film**” ise; sanatın sunumundan ziyade eğitimcilerin, eğitim ortamlarının ve bu ortamı oluşturan paydaşların çok yönlü olarak ele alındığı, fikir verici niteliğiyle eğitime dair sorunların incelendiği; yönetici ve öğretmenlerin kendilerini içerisinde bulabileceği ve onlar için sorgulayıcı, yol gösterici bir araç olmanın yanı sıra, bazen de sınıf içinde öğretim uygulamalarına yardımcı olan, eğitim dünyasının çok amaçlı kullanılabileceği sinema filmleri, olarak tanımlanabilir.

2.10.1.3. Melodram

İlkçağlarda ortaya çıkan “romans” türünün masalsi ve kolay açılabilir kodları mevcuttur. Sevgi, romanslarda idealize edilen bir duygudur ve bu melodramlar için de geçerlidir. Tanınmış dünyadan uzak seçilen kahramanlar, ideal karakterlerdir. Melodramın konusu ekseriyetle aşktır. Aşk ise, ayrılık, tehlike, birleşme üzerine kuruludur. Bu yapının sonu genelde mutlu sona bağlanır (Abisel, 1994: 91).

Melodram, gerçekte olmuş ya da olabilecek bir öyküyü işler. Fabl türünden bu anlamda farklıdır. Hiç olmazsa izleyici bu öyküyü “yaşanmış” bir öykü olarak da kabul edebilmelidir. Bu yüzden doğaüstü ve masala benzer öyküler farklı bir türe dâhildir. Bu öyküyü oluşturan melodram, herhangi birinin başına gelmiş ya da gelme ihtimali olan olay örgüsünden oluşur (Cooper, Dancyger, 2005: 216).

2.10.1.4. Belgesel

Bir tür olarak belgeselin sinemadaki yeri ve önemi tartışılmaz. Lumière kardeşlerin, cinematographe ile çektikleri ilk filmler sinemada belgesel türünün prototipini oluşturarak belge filmini önemli kılmıştır. Belgelenmiş görüntüler sinemayı başlatmıştır aslında. Belgesel sinema yaşamın aynasıdır. Oradan yansıyanlar sanatçının bilinçaltı, dünyaya bakışı ve bilinç seviyesiyle anlamlı bir paralellik arz eder. Belge türü ile yaşam, somutluğun en gerçek yansımasıyla ortaya konur. Gerçekçi sinemaya yaklaşan en etkili türlerdendir. Bu türle uğraşanların amacı da gerçeği olduğu gibi aktarmaktır. Onlar bunu yaparken en gerçek olana

ulaşmak isterler. Filmi yaparken bilince ayna tutulmaya çalışılır. Bu süreçte de filmin gerçekçiliğini hiçe saymadan gerçek yorumlanır (Vardar, 2008: 63).

Özellikle Sovyet Rusya olmak üzere, Avrupa kıtasında belgesel türü büyük başarılar kazanmıştır. İngiltere’de belgesel türü filmlerin seyirci kitlesi sıradan olarak değerlendirilmiştir. Ama bu filmler hızlı bir gelişim göstermektedirler. Buna, Edmond Greville’nin İsviçre yapımı *The Birth of the Hours* filmi örnektir (Einsenstein, 1984: 78).

Belgesel sinemanın ürünleri, konulu filmlerdeki gibi değildir. İçeriğinde yer alan öğelerin oluşumu, sanatsal amaçları, toplumsal sorunların sosyal felsefesini yansıtırken, bu sorunların nedenlerinin sonuçlarını ve çözümlerini de içerir. Belgesel filmlerde amaç, bireylerin kültürüne katkıda bulunarak, onların algı gücünü güçlendirmektir. Mantıksal işlevlerini yüceltmek, sanatsal bir ışık tutmak ayrıca amaçlarıdır (Budak, 1986: 77).

2.10.1.5. Bilim Kurgu

Bilim-kurgu türünde Paris’te 1900’de verilen ilk örnekler, Uluslararası Sergi’den dolayı sinema gösterilerinden sonra oluşmuştur. 1901’de Ferdinand Zecca’ya ait *Gökyüzünün Fethi* filmidir. Bundan sonraki de 1902’de gösterilmiştir. Georges Déilés’e ait *Aya Yolculuk (Le Voyage dans la lune)* filmidir. Georges Déilés bu filmde Jules Verne’in *Aya Yolculuk* ve H.G. Wells’e ait *Ayda İlk İnsan* adlı eserlerinden esinlenmiştir (Onaran, 1986: 116).

Fransız Jules Verne’in geniş hayal gücü ile harmanlanmış bilim-kurgu, hayal gücünün engin sınırlarında dolaşarak, gelecek kuşağı da etkilemiş ve onları hayal dünyasının güzelliğine davet etmiştir. Böylece onları etkileyerek gelecek neslin de hayal gücünün oluşmasını etkilemiştir. Verne, bilimin birtakım aşamalardan geçerek ilerleyeceğinin farkındaydı. Nitekim insanoğlunun Ay’a gitmeyi başaracağını hissederken, eserlerinde bundan bahsediyor ve bütün bunlara inanıyordu. Gelişimi gelecek kuşakların başarmasını bekleyen eserler,

insanlara rehberlik etmiştir. İnsanların kötü karakterlerini bazı yapıtlarında işlemiş, insancıl duyguların hâkim olduğu bu kurallar üzerine kurulacak toplumların da denizin derinliklerinde oluşacağını kabul etmiş ve bunu yapıtlarında işlemiştir (Budak, 1986: 55).

2.10.1.6. Dini Film

Asırlarca farklı araştırmacılar tarafından sayılamayacak kadar çok şekilde tanımlanan din kavramı, temel manada, “İnsanın inandığı ahlâki bir inanç sistemi” olarak tanımlanabilir. Bu sistem, kişilerin bir parçası olduğu ve içinde yaşadığı bölgeye, kültüre ve zamana bağlı olarak gelişme içindedir. İnsanlığın tarihsel başlangıcından bu yana da sayısız din doğmuş, gelişme göstermiş ve yaşamıştır. Yirmi binden fazla din düşünülerek yalnızca bir din tanımı yapma şansımız yoktur (Velioğlu, 2005: 16-17).

Sinemada din unsuru, tıpkı tarihi filme olan yaklaşıma benzer bir şekilde kullanılmıştır. Bir çeşit gösteri sinemasına gerekli bir malzeme, dekor oluşturmak amacıyla yaklaşılmıştır. Sinemanın sessizlik yıllarından itibaren yapılan çoğu film, daha sonradan özellikle Cecil B. De Mille’in başını çektiği, daha ziyade kutsal kitapların talan edilerek yapıldığı tarihsel filmde temel ilke her daim bu olmuştur (Dorsay, 1984: 237).

2.10.1.7. Dramatik Film

Tiyatronun ruhunu drama oluşturmakla beraber bazen farlı bedenlere yerleşmiş bir ruhla karşılaşmak da mümkündür. Farklı birçok türde; sone, fabl, roman, film gibi ürünler dramatik bir yapıya sahiptir ve Henri Gouhier’in ifadesi ile “dramatik kategoriler” dâhilinde sayılabilir. Bu noktadan yola çıkılırsa drama sadece tiyatroya has olmaktan çıkar. Yalnızca tiyatro için darama türü bulunur demek mümkün değildir bu durumda. Buna ters bir söylemde bile bulunabilir üstelik. Dramatik olmayan bir roman varsa, dramatik olmayan bir oyun da olabilir. Meselâ *Fareler ve İnsanlar* bir roman ve bir trajedi niteliğini aynı anda taşımaktadır. Bazen de bir romanı tiyatroya uyarlamak zor

olabilmektedir. Swann's Way buna bir örnektir. Bir oyunun romana benzemesi değer ifade etmeyebilir fakat hareket devinimi sağlayabilen roman yazarı takdir edilecektir. Sinemanın da maruz bırakıldığı buna benzer bir durum söz konusudur. Tabi bu durumda sinema bunu en alt seviyeye indirmek üzere farklı yollar deneyecektir (Bazin, 2007: 84).

Dramatik filmler, sinemada uzun metrajlı yapımlar olarak ortaya koyulan filmlerdir. Zincirleme tekniği kullanılır. Bu teknik dramatik TV oyunların da kullanılır. Hem zaman hem de yerle ilgili geçişi vurgulamak üzere kullanılan bir tekniktir. Bu demektir ki; birinci çekim yapıp ikinci çekime geçildiğinde, zaman bakımından bir atlama olur. Ayrıca da birinci çekimdeki yerden başka bir yere geçildiğinin anlaşılmasını sağlar. Tabi burada iki çekim arasında bir ilişki olmak zorundadır (Öngören, 1982: 365).

2.10.1.8. Fantastik Film

Fantastik filmleri oluşturan dinamikler, sadece muhafazakârlar değildir. Fantastik film tarzında sağ ve solun ideolojik zıtlaşmasını da görmek mümkündür. Dünyaya dair doğrulukçu bir yargının yerine fantezi, özlenen idealleri ve beklentilerin korku uyandıran yönlerine dair imgeler belirleyerek, bu yargıyı gerçeğin yerine koyma yolunu tercih eder. Diğer taraftan ise, gerçekçi referanslardan bu şekilde uzaklaşmak, gerçekçi ve muhafazakâr emirlerin çıkarıcılığı içeren baskıcılığında "ütopik" etiketi ile ezilişi kolay olacak, toplumsal alternatiflerin inşasına ortam sağlar. Fantezi metafora açıktır ve en az bunun kadar da metominik retoriksel biçimlerin yayılmasına da elverişli açık bir meydana (Ryan, Kellner, 2003: 376-37).

Sinemada kurgu tekniği olması, onu fantastik dünya oluşturmaya davet eder. Bunu da en güzel başaran sanat dalı sinemadır. Zaman ileri-geri çevrilerek, teknolojideki üst düzey gelişmelerle üç boyuttan biri olan "zaman" kavramı fantastik anlatım yoluyla abartılı şekilde değişimlere uğrar. İnsan unsurunun bu boyutu aşması sağlanarak her

türlü varlığa ve olguya farklı bir bakış kazandırıldığında sinema filmlerinde fantastik öykü ortaya koyulmuş olur (Dumanlı, 2009: 74).

2.10.1.9. Korku Filmi

Sinema yazarları tarafından net olarak tanımlanamadığı söylenen korku filmleri, insanları en çok korkutan şeyleri ele alarak, seyirciyi amaçlı olarak korkutur. Bunu bir plan dâhilinde yapar ve izleyiciler üzerinde duygusal bir etki bırakmak ister. Korkuturken de nefret, iğrendirme, şok etme, gibi seçenekleri kullanır (Bordwell & Thompson, 2012: 339).

En az sinemanın kendisi kadar eski olan bir tür de korku filmleridir. Tarihin ilk korku filmi ise Georges Miles'in *Le Manoir du Diable* (*Şeytanın Şatosu*) filmi kabul edilir. 1986 tarihinde gösterilmiştir. Bu filmin süresi toplam iki dakikadır. Yine de izleyiciyi oldukça keyif almıştır. Meiles böylece izleyiciye çoğunlukla şeytan ve iskeletler sunmuştur. Bu film, bir yarasanın bir şatoya girmesi üzerine başlar. Olaylar gelişir. Bu yarasa Mephistopheles'e (Şeytan) dönüşerek, büyü yardımı ile bir kazan, genç bir kız ve doğaüstü güçleri olan canavarlar yaratır. Bu yarattıklarından bir tanesi bir haç ile şeytanı yok eder. Bu filmi çağımızda bulmamız ve de izlememiz imkânsız sayılır. Herhangi bir yerde rastlamamız mümkün olmamaktadır. Ancak sinema üzerine yazılmış kitaplarda bulunabilir. Bu film korku sinemasına başlangıç teşkil etmiştir. Üstelik korku filmlerine de ilham kaynağı olmuştur. Ayrıca "şeytan" ve "vampir" kavramlarını ilk kullanan vampir filmi olma özelliğiyle de dikkat çekmiştir (Akbulut, t.y.: 11)

Korku türü filmler, sinemanın gelişim sürecinde çok ilgi gören bir tür olmasına rağmen, ancak 70'li yıllardan sonra eleştirmenlerin dikkatini çekmeye başlamıştır. Korku sinemasının toplumsal referanslara aracılık etmesi bakımından değerli bir kaynak olduğunun keşfedilmesi, birçok çalışmanın yapılmasına vesile olmuştur. Amerikan korku filmlerini irdeleyen Robin Wood, bu alanda önemli bir çalışma yapmıştır (Topçu, 2004: 160).

2.10.1.10. Komedi Filmi

Komedi türü başta olmak üzere film türlerinin çoğu 30 yıla yaklaşan sessiz film döneminde ortaya çıkmıştır. Komedi bu türlerin başını çekmiştir. Geçmiş oldukça eski olan bir anlatısal türdür. Komedi sonrasında birden çok alt türlere ayrılmaya başlayarak zenginleşmiştir. Güldürmek oldukça zor bir iştir. Bu alt türlerin fazla olmasına sebep olarak da düşünülebilir. Beyaz perdede heyecan ya da korku yaratmak; ağlamasını sağlamak, güldürmekten kolaydır. Diğer duyguların oluşumuna sebep olan etkenler, evrensel bir nitelik taşıdığı için bunlar kullanıldığında seyirci istenilen şekilde yönlendirilebilmektedir. Mizahi duygular toplumlara göre farklı kültürel özellikler gösterir. Ayrıca kişiden kişiye de değişebilir. Herkes aynı şeylere gülmeyebilir (Abisel, 2003: 123).

Komedi türü, olaylara ironik bir şekilde bakarak, insanlara ve olaylara ait durumların komik tarafını yakalamak ister. İnsana özgü zıt iki öge söz konusudur. Biri bedensel içgüdü; diğeri ruhsal ve zihinsel yaşantıdır. Bu ikisi birbirine uyumsuzdur. Bu iki öge iki yönlü gerçeklik bağlamında ele alınır. Yani insani olan her durum ya da olaya farklı iki yönden bakılabileceğini kanıtlarken, bunlara karşı alayla eleştiriye de yaklaşır (Onur, 2012: 50).

Güldürü türüyle de anılan komedi filmleri, sinemanın ilk yıllarından itibaren halkın en çok istediği türdür. İlk komedi türünde ortaya konan film, Avrupa'da 1895'te Lumières'e aittir. Bu film, *L'Arraseur Arrosé (Kendi Kendini Sulayan Bahçıvan)* filmidir. Bu filmde, bahçıvan bahçe sulamaya çalışırken, muziplik yapan bir oğlan çocuğunun suyun kaynağını kesmesi sonucu ortaya çıkan komik durumları konu edilmiştir (Onaran, 1986: 96).

2.10.1.11. Macera Film

Macera kelimesi karşımıza serüven olarak da çıkabilir. Bu tür filmlerde aralıksız heyecan vardır. Bunu başarmak için ise her tür sinemasal oyundan yararlanılır. Herhangi bir görüş bildirme kaygısı

taşımaz. Olaylar birbirini aralıksız takip ederken, seyirci bu olayların adeta peşinden koşturulur. Önemli olan izleyiciyi kızdırmaktır. Seyirci sürekli bir gerilimin içinde hissettirilir. Heyecanı sürekli tutmak için olaylar dizisi oluşturulurken bazen zor durumda kalınır ve bu da serüven filmlerinin genelde gerçekçi tutumunun dışına çıkılmasına sebep olarak abartılı ve gerçekdışı durumlara da yer verildiği olur (Özön, 1972: 177)

Antonioni (1960), Cannes film festivalindeki konuşmasında; her gün yaşanan duygunun, yeni bir maceraya yol açtığını; her yeni maceranın ise modern insanın henüz tanımadığı bir yönünü açığa çıkardığını ifade etmiştir (Akt.: Serdaroğlu, 2008: 117).

Wollen (1989: 93-95), Howard Hawks'ın film türlerini kendi bakış açısı ile iki temel tür olarak belirlediğini söyler. Bunlardan biri macera filmleridir diğeri ise çılgın komedi. Macera türünde erkek, diğeri olan, kadın, doğa, hayvanlar ve çocuksuluğa karşı üstün gösterilmektedir. Komedilerde ise erkeğin aşağılanması ve gerilemesi gösterilir. Kahramanları birer kurban rolündedir. Toplumu soyutlayan komedilerde, o küçümsenmez, tam tersi "fars" türünde patlamalar eşliğinde içeri alınır.

2.10.1.12. Müzikal Film

Bunlar, genellikle büyük ölçekli olarak, sesin ve konuşmanın yeniden oluşturulması ile yapılır. *The Broadway Melody, Fox Movietone Follies, Rio Rita, Broadway, Sally, The Hollywood Revue* gibi filmler 1929 yılının başarılı yapımları olarak karşımıza çıkmaktadırlar. Bu yapımlar daha çok hafif eğlence filmleri olarak değerlendirilirler. Müzikal komediye olan talep doğrultusunda gelişim olanağı bulmuşlardır. Renkli film ve geniş ekran gibi teknik gelişmeler ile bu ilerleyişi daha kolay sürdürmüşlerdir (Eisenstein, 1984: 81).

Müzikallerde, melodram, vodvil, sirk, müzikhol, varyete, kabare, sahne müzikalinden oluşan güçlü bir geleneğin yer aldığı görülür. Bu saydığımız tüm sahne gösterileri, eylem, hareket ve müzik, birlikte kullanılarak müzikal oluşturulur. Bununla birlikte, spectacle'ların sahne

düzenlemesi tekniklerinde değişiklik meydana getirmesi sonucu yirminci yüzyılın ilk yıllarında büyük ilgi görmüştür. Ayrıca tiyatrolarda büyük dekorlar ve kalabalık oyuncu kadrolarının yönetilmesine imkân sağlamıştır. Bunun sonucunda da pahalı, süslü, zengin, Broadway müzikalleri, Amerika'daki burjuva kültürünün önemli bir parçasını teşkil etmiştir. Bu tarz, Avrupa'daki ciddiyet tavrından uzak ve popülerlik üzerine kurulu bir gösteri tarzı olan müzikalleri meydana getirmiştir (Abisel, 1995: 209).

2.10.1.13. Politik Film

II. Dünya savaşının yarattığı soğuk ortamın gerilimi film üretimine de yansımıştır ve 60'lı yıllarda yapılan ajan filmleri, Bond'lar, Flint'ler de bunun bir sonucu olarak ortaya çıkmıştır. Bu dönemlerde önemli sinemasal girişimler, varlığını kabul ettirme, seslerini duyurma çabası içindeki dünyaya açılmakta olan Üçüncü Dünya ülkelerinden özellikle Latin Amerika'dan gelmekteydi. Bu şaşırtıcı bir durum değildi. Öte yandan "felaket filmleri" olarak tabir edilen kapitalist sinema üretimi filmler özellikle 1970'lerde gelişmiştir. Bu yıllarda aynı zamanda Vietnam, Şili, Kamboçya, İran gibi ülkeler bu manzaraya uygun düşmektedir. Buradan anlaşılacağı üzere birçok film türü aslında politik tavrı içinde barındırır. Bu bir müzikal de olabilir, bir felaket filmi de ve bir güldürü de. Dünyanın konjoktürel değişimleri ile politik yapılanmaları arasında bir bağ vardır (Dorsay, 1984: 59).

2.10.1.14. Propoganda Filmi

Âlim Şerif Onaran, *Sinematografik Hürriyet* adlı kitabında propaganda filmi iki gruba ayırma zorunluluğu duymuştur:

1. Faydalı propaganda
2. Zararlı propaganda

Bununla ilgili olarak da şunları söyler:

Bir filmin gerek yurt içi, gerekse yurt dışı gösterimlerinde, siyasî rejim propagandası gözetmeyen; kültür veya sanat, turizm vs. bakımlardan yapılan propagandalarla hükümetlerin faaliyetleri veya kamu işlerine taallük eden hususlarda filmler hazırlayarak

yurt ve dünya Kamuoyu'na sunmaları, faydalı propagandalar meyanına sokulabilir. Zararlı propaganda ise, daha ziyade siyasî rejim propagandasıdır (Onaran, 1968: 17).

2.10.1.15. Pornografik Film

1960'lı yıllarda Batı dünyasında eski ve katı fikirlere karşı çıkma niteliğindeki cinsel içerikli filmleri, bir çeşit tepki olarak değerlendirmek mümkündür. Toplumsal ve siyasal bir tepki de denilebilir buna. Özellikle 1970'lerde tüm dünyada artık yol almış bir tür olarak öne çıkarken, ülkemize de bu yıllarda sinema salonlarına gizlice girmeyi başarmıştır. Batı'nın bir yandan köhnemiş yapısına –iki yüzlü olmakla beraber- burjuvanın çağ dışı ahlâkına kalıplaşmış anlamsız düşüncelerine karşı çıkmayı, yaşamın içine onun doğal bir parçası olarak oturtmak isteyen, asırlarca sürdürülen kilit bir bakışla kadını erkeğin kölesi olma durumuna sokan anlayışı, onu tüm alanlarda olduğu gibi bu alanda da özgürleştirme düşüncesi ile toplumda dışlanan “sapık” kimliklerin ezilmelerini önleme düşüncesinden yola çıkan bir devrimin ürünleridir bu tür filmler (Dorsay, 1984: 259-260).

Zillman ve Briant (1984)'in elde ettikleri bulgular ve tartışmaların sonucu olarak; pornografik içeriğin sahip olduğu temel özelliği belirleyen durumun cinsellik bağlamında, kadın ve erkeği ilişki boyutunda cinsel eşitsizlik noktasına indirgeyerek, bunun üzerine inşa edilen kadın modelinin “hak eden” durumunda gösterildiğini belirtmişlerdir (Akt.: Köksal, 1999: 1).

Kimi zaman maddi bir kaynak sağlamak, kimi zaman ideolojik bir fikrin cinsel tematik öğelerle yansıtılması gereği duyularak kitleleri etkilemek adına kullanılmıştır filmler. Çoğu kez kaynaklarda filmlerin, zihinleri farklı derin düşüncelerden uzaklaştıran, uyutan ve fikir üretmeye engel olan sömürü aracı olarak görüldüğü de belirtilir.

2.10.1.16. Romantik Film

Romantik filmlerin konu örgüsü sıradan olmakla beraber gamsız ve dokunaklı bir havada sunularak farklılaşır. Odaklandığı konular, aşk, sevgi, tutku ve duygudur. Seyirci bu aşk öykülerini hep sevmiştir. Bu 1920'lerin görkemli epiklerinden itibaren böyledir. Bu kadar çok sevilmesindeki sebep, tüm zorlu engellere meydan okuyan ve o engelleri aşan aşk öykülerinin, insanlara ilgi çekici gelmesidir. Sonradan 30'lu ve 40'lı yıllarda bu tür filmlerin yapısında komedi unsuru ön plana çıkmıştır. Böylece "çılgın komedi" adında bir alt tür meydana gelmiştir. 70'li yıllarda ise Woody Allen'ın aşk filmlerine düşünsel bir boyut katması ile romantik film türü farklı bir bakış açısıyla yeniden canlanmıştır. 1977 yapımı *Annie Hall* bunun örneklerinden biridir. Sonraki yıllarda da bu türde hit filmler yapılmıştır (Borden, Duijsens, Gilbert, Smith, t.y. s. 382).

2.10.1.17. Savaş Filmi

Sinema endüstrisinin geniş kitleleri çekmeye en elverişli film üretme alanlarından biri olarak savaş filmleri, türler arasında bir tür gibi görülmektedir. Oysa savaş gibi sadece çağımızı etkilemekle kalmayıp, insanlık tarihinin tamamını onca etkilemiş, büyük tarihsel facialara sebep olmuş ve insanlık açısından büyük bir kara leke oluşumuna sebep olan bir durum olarak tanımlanabilecek bir yaklaşım biçimi, gerçekten oldukça önemlidir. Sanatsal mahiyette çok güçlüdür. Savaşı temelde yüceltip gerekli gören rasyonalist bir tavırdaki filmle, savaşı reddeden ve yargılayan bir film aynı değerde değildir. Bir savaş filminin çağdaşlığı, bir vatan savunması gibi kutsal bir mana taşıyorsa kabul edilir; fakat bunun haricinde insanlık suçu bir olgu olarak anlatılmalıdır. Bir ulusun bir döneme ait kahramanlığını anlatma yolculuğuna da çıksa destansı bir söyleve, aşırı ulusçu bir tavra bürünmemelidir. Savaş filmlerinin temel prensibi savaşın bir kıyım olduğunu telkin etmek üzere izleyiciyi yönlendirmelidir (Dorsay, 1984: 105).

Yani anlaşıldığı üzere savaş filmleri karşımıza iki sebepten çıkabilir. Ya zorunlu bir savaşı anlatır ya da gereksiz insan kıyımını.

2.10.1.18. Polisiye Film

Suçun çözümlenmesi, gizemli bir olay örgüsünün aydınlatılması üzerinde duran, iyi adamlarla kötü adamların yer aldığı filmlerdir (Butler, 2011: 154).

Bu tür filmlerin, birtakım alt türlerle ilişkili olduğu görülür. Bu film türünün içerisine gangster, gizem ve kara film dâhil edilebilir. Polisiye türünde **gangster türü** filmlerle de karşılaşırız.

Gangster türünde öne çıkan durum, depresyon içinde olan seyirci grubunun 10 yıllık dönemini kapsamasıdır ve süre boyunca izleyiciye içinde bulunduğu zorlu hayat koşullarının yarattığı içsel bunalımı azaltma imkânı vermiş olmasıdır. Bu da izleyiciye oldukça cazip gelmiştir. Yasal sisteme paralel durumda güçlü ve zengin bir hayatın rahat koşullarını hayal etmenin keyfi bir başka olmuştur. Tabi bu durumda ahlâki yasakların kolay yollarla para kazanmaya karşı durmasıyla, beklentilerin kolay yoldan elde edilmesine karşı çıkan bu noktada, uyarıcı bir kısıtlamayı sağlama, anlatının temelini oluşturmuştur (Kolker, 2011: 276).

ABD’de sesli sinema ile beraber gelişmiş olan ganster filmlerinin, genelde birbiriyle ya da polisle mücadele eden çete gruplarını konu edindiği görülür.

Bunun dışında gelişen bir alt tür de **mafya filmleridir**. Özön (2008: 239), İtalyan kökenli bu filmlerin karşımıza, İtalya’da, Sicilya’da, “Cosa Nostra” adlı örgütüyle temellenen ABD’ye göç eden İtalyanlar tarafından, ABD başta olmak üzere, dünyanın hemen hemen tüm ülkelerine yayılmış örgütlü suçları ele alarak çıktığını belirtir. Mafyaların ya aile olarak çalıştığını ya da bağımsız küçük çeteler olduğunu söyler. Bazen de birbirlerine karşı önde olma mücadelesinde görüldüklerini belirtir. Özön, gangster filmindeki ‘Capo di tutti capi’ kavramının ‘baba’ olarak ifade edildiğini; ‘Capo’ nun ise ‘baba’ nın yardımcısı olduğunu

söyler. “ ‘Mafiaso’ ise mafyanın üyesidir.” der. Bütün kirli işlere -silah, sigara, içki kaçakçılığına, fuhuşa, kumarhane bataklıklarına, uyuşturucu kaçakçılığına, kara para aklamaya- el atan mafyadan esinlenerek mafya filmlerinin ortaya konulduğunu belirtir.

Kara film türü de II. Dünya Savaşı ile gelişmeye başlamıştır. Bu tür filmde ön plana çıkan suçlu, içinde bulunduğu çevrenin ruhsal özelliklerini taşır ve bunu da yansıtır. Kara filmlerde özellikle, soygun, şiddet, kaçakçılık, ölüm, tehdit, cinsellik temel öğeler olarak görülmektedir. Kara filmlerde sadece suçluların durumu söz konusu değildir. Aynı zamanda kanun adamları da olumsuz yönleri ile ele alınırlar. Kara filmlerde olayların yaşandığı atmosfer de gergin, boğucu, ürkütücü bir ortamdır (Onur, 2012: 59).

2.10.1.19. Tarihi Film

Sinemada işlenen konulardan biri de tarihtir. Geçmişte dünya üzerinde yaşanmış olaylar sinemayı etkilemiştir. Aynı şekilde gelecekte meydana gelecek olaylardan da etkilenecektir. Bu durum tarihi filmlerde görülür. Halen dünya üzerinde devam eden savaşlar vardır. Bu savaşlar da filme konu olmaktadır. Dolayısıyla savaş filmleri çekilmektedir. Ayrıca bunlar arasından kaliteli olan yapımlar, diğer türlerden daha çok rağbet görmektedir (Öztaş, 2007: 41).

Sinema tarih içerikli filmlere eğilerek, ortak bilinci oluşturma ve bunu yayma noktasında oldukça etkili bir sanat olma özelliğine sahiptir. Bu noktada sinemanın tüm sanatlar arasında etki gücü çok yüksektir. Geniş yığınların aynı anda film izlemesi ve sinemanın bu kitleyi etkileme gücü sayesinde sinema, belli bir toplumun belirli bir dönemdeki toplumsal düzeyinde ortak bir bilinç yaratılmasında etkili bir yoldur. İki yolla sinema bunu başarır. Bunlardan biri; toplumu dönemsel olarak hakimiyetine almış olan, ekonomik, kültürel, toplumsal yapıdan kaynaklanan birtakım simge, işaret gibi verileri baz alarak yola çıkmaktır. Bunlar tamamen topluma hakim olan ideolojik bakıştan

beslenir. Tabi sinema tüm bunların toplamını kendi ifadesi ile harmanlar ve yoğurarak yeniden sunar (Dorsay, 1984: 194).

2.10.1.20. Western Filmi

Western filmleri *Par Excellence* filmleri olarak da tanımlanır. Sinemada kendine özgü bir tür olarak karşımıza çıkmıştır. Tabi bu yapısının dışında uzun süreli başarılar da kazanmıştır. Bu tür, sinemada otuzlu yıllardan itibaren önemli ticari başarılar kazanmıştır. Bu durum western filmlerinin sağlıklı bir yapıda inşa edildiğini de gösterir. Western filmlerini oluşturan yapıyı etkileyen aynı zamanda dış etkenlerdir. Bunlar arasında cinayet romanları, dedektiflik öyküleri, yaşanan günün toplumsal sorunları da vardır. Bunlar, basit ama keskin biçim film piyasasında kolayca yer etmesini sağlamıştır (Bazin, 2007: 279).

Western filmleri ile ilgili olarak değişik düşünceler ön plana çıkmaktadır. Kimisi için western filmleri, seyirciye aradığı eşsiz ve tatlı havayı hissettirebilmek adına, günlük rutinde kent insanının yaşadığı düzensizliklerden, çağdaş yaşamın sorunlarından uzaklaşılması ve bozukluklardan huzurlu bir aleme nostalji dolu bir yolculuk yapma fırsatının yaşanmasını sağlamaktadır. Bir başka sav ise, bu filmlerin amaçlarıdır. Western filmler, psikolojik birtakım amaçlar taşırlar ve insanın kaderi, toplumsal davranışlar ve diğer kişilerin davranışlarına bağlı değildirler. Bu filmlerin amaçları açısından bakıldığında, insan yazgısı, kişinin kendi düşünme biçimine ve ortaya çıkan davranışlarına bağlıdır (Kakıncı, 1993: 56).

Western filmlerinin kötü karakterleri geleneksel olarak Kızılderililer ve Meksikalılar olmuştur. Bu tür filmlerin karakter alanı sınırlıdır. Ana karakterlerde yıldızların isimleri genelde değişmediği gibi arka planda kalan figüranların da rolleri sabittir. 1950'li yıllara kadar da roller değişmemiş, kötü adam tiplerinin bakışıyla hiç değerlendirme yapılmamıştır. Beyaz perdede Kızılderililer tepelerin üstündeki siluet halinde gösterilirken, düzenli sıra halinde ilerleyen süvari birlikleri, posta arabaları western filmlerinin klasik imgelerini teşkil eder. Kadın

tiplerini de birbirinden pek farklı değildir. Rollerini salon kızı ya da Doğu'lu kadın olarak yansıtır. Salon kızlarının yaşantısı kötüdür. Kırmızı kostümler giyerler. Kahraman için ölüme gitmeyi göze alırlar. Doğulu kadınlar ise pamuklu giysiler giyer ve Vahşi Batı'da olmayan uygarlığı doğudan getirirler (Armes, 201: 161).

2.10.1.21. Yaşam Öyküsel Film

Tarihsel film türüne benzemekle beraber biyografik olarak betimlemek gerekir. Çoğunlukla Tarihsel filmin özelliklerini ve eksikliklerini taşımaktadır. Hatta Tarihsel filmde ayrı, kendi başına bir tür olarak değerlendirmek gerekirken bile bu doğru olmayabilir. Ama tabii ki yaşamöyküsel film sadece tarihsel kişileri ele almaz. Değişik alanlarda farklı olumlu veya olumsuz rolü olan kişiler dışında bu tür rolü olmayanları da konu edinir. Bu bakımdan ayrı bir tür olarak incelemek yerinde olacaktır. Yaşamöyküsel filme konu olan karakterler, sadece tarihi anlamdaki önemleri itibari ile değil ayrıca onların kişilikleri, yaratılış özellikleri ve ruhsal yönden de incelenmiş olabilirler. Bu kişi illa Hitler, İskender veya Napoléon olmak zorunda değildir. Bu kişi bilgin biri, gezgin ya da serüven adamı da olabilir. Tarihsel rolleri kadar, kişisel maceraları da işlenebilir (Özön, 2008: 209-210).

2.10.2. İzleyiciye Göre

2.10.2.1. Kadın, Gençlik ve Çocuk Filmleri

Butler, kadın filmleriyle ilgili olarak, "chick flick" ifadesi ile karşılandığını ve 1993'te küçümseyici bir anlamı çağrıştıran ve *Sleepless In Seattle* filminden alınarak ortaya çıktığını söyler. Başrollerinde özellikle kadın kahramanların rol aldığı güçlü kadın karakterleri olarak karşımıza çıkan ve melodram olarak nitelenen filmler olarak tanımlamıştır. Burada erkeği değil daha çok kadını ilgilendiren ve kadına hitap eden bir anlam vurgulandığını ifade eder. Özellikle 1990'ların sonlarında sinemacılar kadın izleyicilerden salonları doldurabilmek amacı ile yararlanmak istendiğini ve örnek olarak da

1975 yapımı *An Affair To Remember (Unutamadığım Aşk)* filminin kadın filmi olduğunu söyler.

Gençlik filmleri ise ilk gençlik yıllarında yaşanan duyguları konu alan, okul hayatı, gençlik aşkı, cool olma ikilemelerinin barındırıldığı filmler olduğunu açıklamıştır. 1950'lerden bugüne değin genç izleyici kitlesini hedefleyen filmleri gençlik filmleri grubuna dâhil etmiştir. Bu filmlerin Britanya ve Amerika orta sınıfının kaygılarını barındırdığını belirtir (Butler, 2011: 146-150).

Diğer taraftan **Çocuk filmleri**, çocuk izleyici kitlesine hitaben yapılan, çizgi film, animasyon gibi filmlerdir, diyebiliriz. Eğlendirici ve öğretici niteliklere de sahiptirler. Dostluk, arkadaşlık, kötülere karşı iyilerin kazanması, ön planda görülür bu tür filmlerde. Ayrıca günümüzde 3D gösterimli çocuk filmleri de ilgi görmektedir. Bunlarla birlikte, büyük savaşlar sonucu başarı elde etmenin anlatıldığı çocuk filmleri de vardır. Tarihi kahramanlar da canlandırma yöntemine dayalı olarak bu filmlerde karşımıza çıkarlar. Amaç o kahramanları ve onların iyi yönlerini çocuklara tanıtmaktır diyebiliriz. Çocuk filmlerinin, sınıf ortamlarında çok kullanılan filmlerden olduğu da söylenebilir.

2.10.2.2. Aile Filmi

Bu tür filmler melodram özelliğine sahip olarak, olayların kadının etrafında döndüğü ev hayatında özveri olgusunun kadın kahramanda anlamını bulduğu ve fedakârlık yapması gereken kişi olarak addedildiği filmlerdir. Mutlu sonlanırlar ve kadınlar sıradan insanlar olarak sunulurlar. Sonradan da bu kadınlar üst sınıfa geçerler. Erkeğin rolü ise ailesine sahip çıkan "sevecen baba" imajıdır. 1950'li yıllarda Amerika'da başlamış ve yaygınlaşmıştır. Bu filmler, popüler kültürün ürünlerinden kabul edilirler. Üstelik çok ilgi gören türdeki filmlerdir. İçinde buldukları döneme ait ideolojiyi sembolize eden kadın ve erkek rolleriyle ön plana çıkmış ve bu ideolojiye destek verici bir niteliği taşımışlardır. Ülkemizde de 50'lerden itibaren başlayan ve 60'larda sayıları artan aile melodramları görülmüştür. Buradaki erkek ve kadın

karakterler incelendiğinde ise o dönemin toplumsal yaşantısına ait ipuçları yakalanabilmektedir. 60'ların cinsiyete bakışı, bu tür filmlerde ortaya konan kadın ve erkek idollerinden üretilen imgeler yoluyla aktarılmıştır ve bu döneme ait cinsiyetçi yaklaşımı da desteklemiştir (Özsoy, A. 2004: 279).

2.10.2.3. LGBT Filmi

Eşcinsellik eğilimi sinema filmlerinde konu edilerek, farklı cinsel eğilimleri olan lezbiyen, gey, transeksüel ve biseksüel karakterler ele alınmıştır. Fakat bu ele alma biçimi dönem dönem değişmiştir. Amerika'da 80'lerin sonunda AIDS hastalığının ortaya çıkması, bu tür filmlerde konunun işleniş tarzını da etkilemiştir. Erkek eşcinseller, kurban rolüne girmiştir.

Toplumun bakışında bir arada yaşanan kapalı ortamlarda ortaya çıkabileceği endişesi meydana getiren eşcinsel eğilimle ilgili, filmlerde ordu, hapisane, okul gibi mekânlara yer verilerek, karşılaşılan durumlar konu edinmiştir. Bu durumları konu edinen bazı filmler de tümüyle ya da az miktarda eşcinsel ya da çift-cinsel aşk öyküleri anlatmaktadırlar. Diğer taraftan travestilerin konu edildiği filmlere özellikle pop-art döneminde üne kavuşmuş olan Andy Warhol'un eşcinsellik içerikli filmlerinde sıkça rastlanır. Sevicilik olarak nitelendirilen "lesbianism" ilişkileri de erkek eşcinselliğine göre az işlenmiş konulardandır (Dorsay, 1984: 309-312).

1980'lere kadar filmlerde geyler lezbiyenlerden daha ön planda olmuşlardır. Bu konuda çok sayıda düşük bütçeli filmler yapılmıştır. 90'lı yıllara kadar ise az sayıda gey olduğu bilinen yönetmen ve oyuncu vardır. Bunların da birçoğu ölümlerinin ardından yapıtlarının tamamının ironi ile yeniden değerlendirilmesi ile eşcinsellikleri açığa çıkmıştır. Beyazperdede 1940'lı yıllara kadar eşcinsel erkekler, kırıtkan, çıtkırıldım veya ana kuzuları tiplerleriyle görülmüşlerdir (Butler, 2011: 101).

2.10.3. Üretimlerine Göre

2.10.3.1. Animasyon (Canlandırma) ve Çizgi Film

Animasyon, “animation” kelimesinin sözlük anlamı “canlandırma”, “hareketlendirme” olarak belirtilirken tanımı; resmin veya grafiğin senaryo doğrultusunda hareketlendirilmesi olarak kaynaklarda karşımıza çıkmaktadır.

Çizgi yolu ile oluşturulan filmlerin tümünü içermekle beraber, bu filmleri bilgisayar yardımı ile görselleştirerek, temsili metotlar yoluyla oluşturulmuş ürünlerin elde edilmesi animasyon (canlandırma) olarak tanımlanabilir (Tüzel, 2009: 32).

Canlandırma sinemasında diğer türlerden farklı olan devinimin çözümü işlemidir. Bu işlemi sinemacı elle gerçekleştirir ve bunu alıcının dışında yapar. Bunu sağlamak üzere sinemacı devinime ait düzenli aralıklarla bölünmüş parçalarını çizer ve bu işlem alıcının olağan çalışmasında devinimin bir saniyede 24 parçaya ayrılması söz konusu olduğundan canlandırma sinemasında da aynı şekilde devinimin bir saniyesi için 24 parçaya ayrılarak resim çizimi yapılır. Bu parçalara bölünmüş resimler canlı resim alıcısıyla tek tek film üzerine aktarılır. Fotoğraf alıcısının yaptığı işin aynısıdır (Özön, 2008: 25).

Çizgi, iletişim kurmak açısından ve kendini ifade etmede görsel bir unsur olarak geçmişten bugüne değin insan hayatında önemli bir yer edinmiştir. Sinema alanında yaşanan gelişmeler de çizgi kullanımının önemini ve ne denli etkisi olduğunu göstermektedir. Ayrıca da bu gelişmeler bir kanıttır. Çizgi film, sinema ve fotoğrafta, 19. yüzyılın sonlarına doğru yaşanan gelişmelere paralel olarak gelişmeye başlar. Çizgi film, sinemanın bir dalı olarak da karşımıza çıkmaktadır (Can, 1996: 4).

Sinemanın gelişmeye başladığı o en erken dönemlere kadar geriye dönüldüğünde çizgi unsuru ile karşılaşılır. Çizgi tarihinin ilki öncelikle neşeli bantlar olarak Amerikan gazetelerinde yer aldı. Fakat hareketli çizgiler elde edebilmek üzere binlerce küçük çizimle hareket

elde edilmesini sağlamak amacı ile birbirini takip eden çizgilerin ardışık çizilmesi gerekiyordu. Bu bir güçlük olsa da buna rağmen, bu alanda çok sayıda başarılı yapıma imza atılmıştır. Örnek vermek gerekirse, *Felix the Cat, Mutt and Jeff* ve *Aesop's Fables (Ezop'un Fablları)* bunlar arasında sayılabilir (Einsenstein, 1984: 77).

Canlandırma filmlere konu kaynağı teşkil eden farklı alanlar vardır. Genelde günlük yaşam kesitlerinden, geçmişte yaşanmış, olaylar ve mitler bu türe konu olur. Herhangi bir Amerikan şirketinin yapacağı canlandırma filmine Çinlilere ait öykünün Mulan filminden alınması sorun olmamaktadır. Zaten ortada ilgi çekici bir konu varsa ve bu çok satacaksa kaçırılmamalıdır. Üstelik bunlar değişik şirketler tarafından farklı tekniklerde ve yorumlar katılarak yeniden yapılabilmektedirler (Türker, 2011: 233).

2.10.3.2. B Filmi

Sinemanın 1930 ve 1940'lı yıllarında stüdyo sistemleri farklıydı. "A filmleri" sinema salonlarında prestiji yüksek olan filmlerdi. A filmleriyle beraber bir de "B filmleri" çekilip gösterilirdi. Bu filmler o dönemde mühim görülmeseler de şimdi için geriye dönülüp incelendiğinde A filmlerinden daha ilgi çekicidirler: *Detour (1945)* filmi gibi (Butler, 201: 145).

Sinema stüdyolarında kontratlı olmadan büyük oyuncular dışında kalan, çoğu kişinin tanımadığı, tecrübeli olmayan, küçük oyuncu gruplarının oynadığı filmleri ifade eder. Yaşları çok küçük değildir. Yıldız oyuncular ise kadroludur. Onların yıllık çekeceği filmlerin sayısı bellidir. Bu sistem Amerika Hollywood'da uygulanmaktaydı. Böylece B filmi de bu uygulamayla ortaya çıkmıştır. B filmi oyuncuları çok yetenekli değildir ama belli sayıda filmleri olmuştur. Yıldız oyuncuların oynadığı, zaman, emek, çaba gerektiren o büyük yapımlar, "gösterişli" olarak tabir edilen filmler, stüdyoları mali anlamda kurtaran filmlerdi. Fakat bunların yapımı külfetli olduğu için mali ihtiyaçlardan dolayı ucuza mal edilen B filmi türü ortaya çıkmıştır. Boş zamanları doldurmak üzere duyulan bir ihtiyaçla

beraber kotarılmış ve mali riski dengeleyen filmlerdendir bunlar (Onur, 2012: 86).

2.10.3.3. Bağımsız Film

İngiltere’de, genç yönetmenlerden Lindsay Anderson ve Karel Reisz 1956 yılında “Free Cinema” (Bağımsız-Özgür) Sinema’yı kurdular. Amaç daha çok mevcut olan sisteme tepki idi. Bu memnuniyetsizliğin kanıtı olarak “Bağımsız Sinema Hareketi” oluşmuştur. Küçük çaplı bir meydan okuyuş olarak kaldıysa da bu türü destekleyen bir izleyici kitlesi de doğmuştur. Bu türün gayesi, rutin işleyen günlük hayatta özelliği olan bir durum bulabilmektir. Buna ulaşmak için, gençlik ortamları, jazz kulüpleri, parkta dinlenen insanlar, hamallar, pazar yerleri arasında dolaşmıştır. Örneğin, Lindsay Anderson’a ait *Every Day Except Christmas* filminde Covent Garden hamalları konu edilmiştir. Çünkü Anderson’a göre bütün insanların asil bir yönü olduğu anlaşılmaktadır (Onaran, 1986: 152).

Amerika Birinci Dünya Savaşı’ndan sonra film endüstrisi alanında yaptığı dağıtımlarla dünya lideri olmuş ve bugüne değin bu konumunu korumuştur. Versay Antlaşması’nın imzalanmasıyla stok pazarındaki çöküşe rağmen Amerika ekonomik gelişme ve yaygınlaşma bakımından imparatorluk kurmuştur adeta. Amerika’ya ait değişik teknolojik ürünler dünyaya ithal edilerek piyasada yerini buluyordu. Amerika’nın bu satış yeteneği ile eğlence imparatorluğunun tüm dünya tarafından tanınması sağlanmıştır. Filmler ise daha çok ticari bir amacı, meta olma durumunu karşılamaktadır. Sinema Amerika’da popüler kültürün bir ürünüdür. Böylece genel olarak Amerika’nın, özel olarak da Hollywood’un üretim ve gelişim koşullarına bakılarak bağımlı ya da bağımsız sinema hakkında fikir elde edilebilir (Çavuşoğlu, 2006: 8).

2.10.3.4. Dizi Film

Dizi filmlerin kullanılması aslında ticari bir amaçtan kaynaklanmaktadır. Bugünkü izlenen dizi filmlerin doğuşu, Fransa’da basında yer alan “tefrika resimli roman” geleneğinden gelmektedir.

Amerika ve Fransa dizi film konusunda başı çekmiştir. En az üç haftalık dizi serüveni, filmin en heyecanlı yerinde kesilmesi ile bir sonraki bölüme ertelenirken, “to be continued next week” (devamı haftaya) ifadesi ile ekrandan ayrılmaktaydı ve böylece kahramanın da başına gelmiş olan felaket durumundan kurtuluşunun nasıl gerçekleştiği türünde yeni epizotları bir kez daha önemli bir noktada keserek heyecan yaratma aşmasına izleyici sevk edilmekteydi. Bir sonraki haftaya atıfta bulunulmaktaydı. Bu da izleyicide merak uyandırarak, çok tutulmaktaydı (Onaran, 1986: 93-94).

Bugün de TV de izlenen dizi filmler, izleyici tarafından oldukça ciddiyle takip edilmektedir. Hatta dizi kahramanları artık tanınmış, içselleştirilmiş durumdadır. Kişiler, karakterlerin hayatını adeta yaşıyormuşçasına bu tür filmleri takip ederler. Bu da yapımcılarının bu alana yönelmesine vesile olmaktadır.

2.10.3.5. Düşük Bütçeli Film

Film yapımcıları için çekimler masraflı olabilir çünkü bazen film çekimleri bir kerede tamamlanmayabilir. Filmin kurgusu oluşturulup yeniden çekildiğinde bile işe yaramamış olduğu görülürse film endüstrisi için bu olumsuz ve masraflı bir durum demektir. Çünkü para harcamak zorunda kalınacaktır. Bu durumla çok karşılaşmaktadır. Dolayısı ile filmin kurgulanmasının ve büyük bölümünün yeniden çekilmesinin, mikro bütçeli kısa bir film çekimi için seçenek olması imkânsızdır. Düşük bütçeli filmlerde görüntü kaybolacak olursa bunu ödeyecek bir negatif sigortası olmalıdır. Masraf ödenmek zorunda kalınırsa zaten film düşük bütçeli bir film olmaktan çıkacaktır. Bu yüzden çekimi doğru düzgün yapmak önemlidir (Hardy, 2011: 62).

2.10.3.6. Yüksek Bütçeli Film

Börekçi (1993), sinemanın müzik, resim, gibi diğer sanat dallarından ayrıldığını ve bunun sermayeye bağlı olma özelliğinden kaynaklandığını belirtmektedir. Finansman yoksa filmin çekilemeyeceğini, güçlü bir dağıtıcıyla çalışmak gerektiğini yoksa

çekilen filmi izlettirme olanağının olmayacağını zira seyircisiz filmin de işe yaramayacağı gerçeğini ifade etmiştir.

Börekçi (1993), sınırsız bütçeyle çekilen filmlere dair, *Projections* adlı yıllık sinema seçkisinin, yönetmenlere yönelttiği: “*Dilediğiniz kadar para geçse elinize, üstüne üstlük dağıtım konusunda hiçbir sorun yaşamayacak olsanız, nasıl bir film çekerdiniz?*” sorusuna bazı yönetmenler tarafından verilen cevapları aktarmıştır. Bu soruya Mike Figgis adlı yönetmenin cevabı şu olmuştur:

Sınırsız bütçe? Ne korkunç bir düşünce. Büyük bütçe, kalabalık bir ekip anlamına gelir ki, bu, sürekli para ödenmesi gereken bir bilinmeyen yüzler denizinden başka bir şey değildir. Sonuçta sanatsal denetim elden gider, çünkü yabancılarla içtenliğini kaybetmeden tartışmak güçtür. Kalabalık olmayan bir ekiple uğraşmak bile yeterince uğraştırır insanı... (Akt.: Börekçi, 1994: 194).

Dünya sinemasında film üretiminde kaynak bakımından üstün bir gücü elinde bulunduran Hollywood sinemasının ürettiği filmler bu gruba dâhil edilebilir.

2.10.3.7. Kısa Film

Süresi yarım saat veya daha az süren kısa filmlerin öyküsü diğer film türlerinden, drama, belgesel veya deneysel türlere dayanmakla birlikte, canlı-aksiyon veya animasyon olabilir. Özellikle belirtmek gerekir ki süre yarım saatle kısıtlanmıştır. Çünkü uzun filmlerin değişik özellikler gösteren karakterleri ve konuları vardır. 30-60 dakikalık süreli filmlerde genel olarak ikinci dereceden bir izlek (tema) vardır. Ayrıca kısa filmlerin karaktere ve konuya tek yönlü bir yaklaşımı vardır (Cooper, Dancyger, 2005: 11).

Kısa filmlerde dikkat edilmesi gereken en ciddi husus, kişilerarası karşılıklı etkileşim ve ilişkidir. Kurmaca bir filmdeki en zayıf olan taraf, karakterler ele alınırken, onlar arasında görülen ilişkilerdeki ‘biricikliğin’ fiili olarak görülmeşiştir. Hâlbuki sinemada kişiler gösterilirken yurtsever olarak karakterize edilirler. Komutanlar mütemadiyen iyidir. İyi bir teknisyen olarak tanıtılır. Aslında kişiler arasındaki farklılıklar ve

onlara ait duyguların nüansı önemlidir. Oysa herkes yurdu kendince sever (Eisenstein, 2008: 39).

2.10.3.8. Kült Film

Genel olarak üslup açısından etkisini sürdüren ve bir kuşak içinde geniş izleyici kitlesine sahip olmakla beraber, gişedeki başarısızlığına rağmen gece yarısından sonra gösterilerek sonradan dikkati çekmiş filmler grubundadırlar. Kült filmlerin çoğunu iki grupta görmekteyiz: Birinci türü “oldukça kötü derecesinde iyi”, ikincilerse “son derece karmaşık ve sanatsal” olanlardır ki bunların normal dağıtımda gösterilmesi, bu karmaşıklıkları sebebi ile çok zordur. Gece yarısı gösterimleri 1930'lara dayanan istismar filmleri, New York'un Chelsea eyaletinde sinema salonlarından bir tanesi kült adı verilen bu tuhaf ve nadir olan filmleri gece yarısından sonra göstermiştir. Bu zaman kadar da izleyici kitlesi olmamıştır. Hayran kitlesi ise, bu filmlerin yapıları neticesi ile dışlanmış olan hallerine benzer şekilde ruh haline sahip bir kitle olmuştur (Borden vd., t.y.: 410).

2.10.3.9. Renkli Film

Renkli filmlerin az da olsa posta kartı görünümünün olması gerektiği bir durumu vardır. Beyaz perde üzerine aksettirilen renkli oyunların, görüntü etkililiği kadar, filmin teması, içeriği (Borden vd., t.y.), hareketlerdeki gidiş ve müzikle de uyumlu olmalıdır. Operatörler bu bilgilere dikkat etmelidir ve zaten bu renk kullanım biçimini de benimsemektedirler. Sinema büyüyüp gelişirken onunla beraber renk de büyüme ve gelişme sürecine girmiştir (Ayzenştayn, 1975: 80).

Filmlerde kullanılacak olan rengin titizlikle seçilmesi gereklidir çünkü renklerin kullanımı sonucu psikolojik bir etki ortaya çıkacaktır. Bu etki sayesinde hikâyeye anlam ve derinlik katılabilir. Bu etkiyi sağlamak üzere, meselâ tehlikeli bir durum anlatılmaya çalışılıyorsa veya heyecan uyandırmak isteniyorsa kırmızı; ölümü anlatabilmek için siyah, mor, beyaz gibi renkler tercih edilmektedir. Rengi ayarlayan tasarımcılar, vurucu renkler yerinde daha sade tonları yakalamayı tercih

etmektedirler. İsterlerse yoğun bir şekilde de kullanabilirler. Eğer tercih edilen dramatik bir anlam yaratmaksam, o zaman doğal renkler kullanırlar (Barnwell, 2011: 112).

2.10.3.10. Avante-Garde Tür

Her ne kadar tanımlamakta zorlanılsa da avan-gard popüler kullanımda, olay örgüsünün doğrusal yapısını, basit gerçekçiliği ve sinemadaki ana akım anlatılar geleneğini reddeden sinema biçimlerinin hepsi ve tüm sanat dalları bu ifade ile nitelenebilir. Daha kesin bir dille ifade edilirse avan-gard filmler estetik bir arzu içinde olan sanatçının, küçük, öznel ve dahası özel düşünceleri kendine felsefe edinmiş sanatçıya yeniden şekillendirilmiş bir ortamda gönderme yapar. Bu sanatın hedef kitlesi sınırlı sayıdadır fazlasına ulaşma amacı taşımaz. Ortaya konması da yüksek maliyet ihtiyacı doğurmaz. Sanat filmleri anlaşılması güç derecededir; öznel bir bakışa sahiptir ki bu sinir bozucu olabilmektedir. Daha da ötesi mükemmel olarak nitelenir (Kolker, 2011: 134).

Scott McDonald (1993: 2), avan-gard filmin 1920'lerde ilk olarak Batı Avrupa, Fransa, Almanya ve özellikle devrim sonrası Sovyetler Birliği'nde görüldüğünü belirtmektedir. Aslında Fransa ve Almanya'da Güzel Sanatlar alanında çalışan sanatçıların, repertuarlarını geliştirmek üzere avant-garde film işine girmiş olduklarını açıklar. Bu filmlerin sonradan halkın ilgisini çekmeye başlamış olduğunu belirtir. Bunun ise sanat galerileri ile salonları gezmekten halka daha ilginç geldiğini söyler. Böylece tüm sosyal sınıflar arasında da ilgi görür. Geleneğin kendisinden ziyade görsel manada kritize edilmiş olduğunu açıklar. İlk avant-garde filmin bir değişiklik getirmiş olduğunu ve ticari kaygısı olan sinemaya en az iki açıdan tepki oluşturduğunu söyler. Avant-garde film, ticari sinemaya sürrealizm ve soyutlama ile bu iki tepkisel eleştiriyi getirmiştir. McDonald: *"Bu tepkiler ilk on yılda bu yöndeki eğilimlere paralel olan gelişmelerdir."* der. Bu filmlerin sebep olduğu sonucu ise: Batı Avrupa, Japonya ve Kuzey Amerika'da kayda değer filmler

yapılmaya başlanmış olması ve hatta İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra Sovyetler Birliği'nde kapitalist propaganda amacı ile yapılan ticari filmlere saldırı niteliğinde bir tepki olarak kullanılmış olması, olarak açıklar.

Kısacası avant-garde filmler, seyircide gerçekten bir film izleyip izlemediği duygusunu hissettirirken ilgi çekici olabilmektedir.

2.10.3.11. Sanat Filmi

Sinemada bir tür olarak karşımıza çıkan sanat filmleri, farklı sanat alanlarının meyvesi olan resim, heykel, şiir, roman, müzik, anıt, vs. ürünleri sinemasal yolla anlatan filmler olarak değerlendirilmiştir. Sinema bir sanattır fakat bu tür bir filmde yararlandığı kaynak başka bir sanat dalına ait eserdir. Sinemacı burada bir seçim yaparken sanat ürününün kaidelerini bozmadan ele alabilir veya bunun dışına çıkıp ürünü sinemanın kurallarına uygun şekilde değerlendirebilir. Bir başka seçeneği ise; iki farklı unsuru bir denge sistemine oturtarak bütünleştirmektir. En uygunu da bunu yapmaktır aslında. Zira bir sanat filminde amaç, farklı sanat alanlarının ürünlerini sinemayı kullanarak anlama, tanıma, yorumlama ve değerlendirme yapmaktır. Hatta tanıtmaktır. Sinema yoluyla bu ürünler daha iyi tanınacaktır. Tabi bu bir sinema filmine özgünlük katar. Sanatsal bir nitelik kazandırarak, kendine yeter hale getirir (Özön, 1972: 157).

2.10.3.12. Sesli Film

Önceleri mekanik yoluyla, sonradan ise elektrik kullanılarak sesi kaydetme ve çoğaltma işlemleri yapılmıştır. Sesle görüntü senkronize edilerek uyum içinde hareket etmesini sağlamaya çalışma deneyimleri sesli sinemada ilk denemelerdir. *Grafonoskop* adı verilen cihaz (1898), Fransız Auguste Baron; *Fono-Sinema-Tiyatro* (1900), Clément Maurice tarafından geliştirilmiştir ve Henry Joly'un yöntemi olan, görüntü filme kaydedildiği esnada bir plağa da ses kaydı yapılmıştır. Bunun dışında Gaumont'un *Kronofon* sisteminin telif hakkı sağlanmıştır ama beklenen olmamıştır. Bunun yanı sıra Japonya'da, Amerika'da ve İngiltere'de

araştırmalara devam edilmiştir. Beklenileni karşılamasa da *Filmofon*, *Sinemafon*, *Replikafon*, *Vivafon*, gibi isimleri olan pek çok alet geliştirildiği görülmüştür. Sonradan radyodaki gelişmelerle beraber I. Dünya Savaşı'nın sonundan itibaren yapılan araştırmalar ilerlemiştir. Film üstüne kayıt yapma sistemi üzerine General Electric çalışmalarını yoğunlaştırmıştır. Lee De Forest ise 1923'ten itibaren fono filmlerini gösterime sokmuştur (Betton, t.y.: 29-30).

Sesli filmlerin klasik mükemmellik seviyesine ulaştığı yıllar 1938-1939 yıllarına rastlar. Özellikle de Fransa ve ABD bu anlamda önde olmuştur. Filmlerde ses ve renk unsuru 1930'lu yıllarda boy göstermiştir. Yönetmenlerin, bazı stüdyo araçlarının sayesinde, radikal olanakları sağlamaları, stüdyo araçlarının durmaksızın gelişme göstermesinden kaynaklanmaktadır. 1940'lı yıllarda artık daha duyarlı olan fotoğraf filmleri kullanılmaya başlanmıştır. Zamanla stüdyo çekimlerinin olanaklarının gelişmesi durumu farklı düşünceleri de oluşturmuştur. Yaşanan teknik sorunlar yeni tekniklerin gelişmesiyle artık ortadan kalkmaya başlamıştır. Yeni tekniklerden biri de derin odaklama tekniğidir. Derin odaklama tekniği Jean Renoir'nın çalışmalarında çokça kullandığı tekniklerden biri olacaktır. Dış çekimler açısından da oldukça önemli gelişmeler olmuştur (Bazin, 2007: 41).

Arnheim gibi bazı film sanatçılarına göre, sesli filmde sanatın yoksunluğu söz konusudur ve onlar bundan rahatsızlık duyarlar. Aslında sesli filmler yapılarak gerçek olan yakalanmaya çalışılırken, tam tersi, araçta var olan sanat unutulmuştur. Filmlerde kullanılan diyaloglar ise ortaya konan ürünün tamamının değerini düşürür. Gerçek olan yakalanmaya çalışıldıkça iyi niteliklerden uzaklaşıldığı görülür. Bir psikoloji düşünce tarzı olan *Gestalt* psikolojisinde ifade edildiği üzere bu durum, organizmanın bir bölümünde meydana gelebilecek herhangi bir bozukluğun, organizmanın tamamında sağlıklı bir gelişmeye sebep olması gibidir. Tabi bu konuda yapılan çalışmalar birtakım teknolojik gelişmelere paralel olarak yeni imkânlar sağlamıştır ve böylece sesle

ilgili teknoloji de sesin daha iyi kullanılması olanağını artırmıştır (Andrew, 2000: 42).

2.10.3.13. Sessiz Film

Sessiz sinema, sinema tarihinin başlangıcından bu yana var olmakla beraber, Lumière Kardeşler tarafından ticari bir gelecek beklentisi olmaksızın sadece bilimsel bir meraktan doğan yeni bir tekniğin bulunması George Méliés'in dikkatinden kaçmamıştır. 1895 yılından 1914'e kadar geçen sürede Georges Méliés 400'den fazla film çekmiştir. Bunlardan bazıları 700 m uzunluğunda olmuştur. Ticari değeri olduğu kabul edilen ilk filmi ise *Aya Yolculuk* olan gösteri filmidir. Bu film 1902 yılında çekilmiştir. George Méliés'in kullandığı teknikler günümüzde de kullanılmaktadır (Betton, t.y.: 7).

Diğer taraftan sessiz filmin sessiz olmadığı da söylenebilir aslında. *Pelikül* üzerine aktarılan görüntüler sessizdi. Perde üzerinde gösterim yapıldığı sırada ise bu giderilmeye çalışılmıştır. Burada üç yöntem başı çekmekteydi. Bir tanesi, şimdiki sistemde de yer alan seslendirmenin prototipi; perdenin arkasına birkaç kişinin geçmesi ile perde üzerindeki görüntünün oyuncuların dudak hareketlerine dayalı olarak filmin diyalogları söylenmeye çalışılarak ve bu esnada ise bir kişi tarafından olaya ait hikâye anlatılarak; son olarak da Amerika ve Avrupa sinema tarihinde tercih edilen, filme müziğin eşlik ettiği yöntemle olmuştur (Konuralp, 2006: 65).

Sinemanın sessiz çağı en belirgin tarihe sahiptir ve ne zaman başlayıp bittiği söylenebilen bir türdür. Lumière Kardeşlerin ilk kez çektikleri kısa filmlerin gösterime sunulduğu tarih olan 2 Aralık 1895 günü ile 6 Ekim 1927'de bir Al Jolson'ın yönettiği ve çok da iyi nitelikte olmayan *Warner Brothers* filmi *The Jazz Singer* ile sonlanmıştır. Zaten 1895'ten önce sinemanın öncesi de olmamıştır. Al Jolson'un "*Henüz hiçbir şey duymadınız*" sözleri sinemanın sessiz dönemini bitirirken yepyeni bir dönemi de beraberinde getirecektir. Böylece 30 yılı biraz

aşan sessiz bir serüven, karmaşık bir iletişim aracı olmuş sanat biçiminin de bitişi bu sözlerle ifade edilmiş olur (Armes, 2011: 194).

2.10.3.14. Siyah Beyaz Film

Sinemanın siyah beyaz çağı 1938 yılına kadar sürekli olarak gelişmekteydi. Önceleri olgu olarak kendini göstermiş olan bu tekniği, yapay ışıklandırma, bütün renklere duyarlı olan (pankromatik) hareketli çekimler, emilim -ses ifade araçlarının da zenginleşmesi ile- yakın çekim, paralel montaj ve montaj, elipsler, tekrar çerçeveleme izlemiştir. Bütün bu gelişmeler olduğu sırada film yapımcıları sinema sanatındaki özgün yapıyı da keşfetmişlerdir (Bazin, 2007: 81).

Bu filmler, ham film özelliği gösterirler. Sinemacıların çoğu kez ham film seçme nedenleri sanatsal içeriğindedir. Görüntüyü meydana getiren şey, filmin çok az kullanılan ham filme bağlı az veya çok olabilen kontrastı içerir. Çerçevenin en karanlık ve en aydınlık bölümüne gönderme yapan da bu kontrasttır. Kontrast fazla olduğu zaman görüntü beyaz parlak noktaları, karanlık alanların tamamını, ayrıca aralarındaki grilerin dar bir alanını gösterir. Tam tersi durumda, kontrast az olduğunda ise, beyazın tam olduğu veya siyah alanların olmadığı grilerin geniş yer kapladığı bir alanı içerir (Bordwell, Thompson, 2011: 167).

2.10.3.15. TV Filmi

Televizyonun 1930'larda icadının ardından bir müddet sonra yayılması sonucu boşalan sinema salonları için bu araç bir anda işlevsel bir mekanizmaya dönüştü. Özel olarak TV için filmler yapılmaya başlandı. Ayrıca TV de eski filmleri de gösterme imkânı bulundu. Hatta film stüdyoları bazı kanalları satın alarak televizyona, ortaya çıkardıkları ürünlerle kaynak sağladılar. Bruckheimer gibi bazı yapımcılar da kendi yapımları olan film listelerini de bu kanallara eklediler. 70'lerden sonra videokasetler ve kablolu televizyonlar da ortaya çıkınca filmler ve televizyonlar birbiri için işlevsel olarak önem kazandılar. Bu yönetmenler, filmde daha fazla kâr sağlamak için o dönemlerde

videokasetlere, günümüz dünyasında ise DVD satışları ile bunlardan elde ettikleri kiralara bağımlı oldular (Kolker, 2011: 221).

2.10.3.16. Uzun Metrajlı Filmler

Uzun filmler, adı üzerinde olduğu gibi süresi uzun olan ve belirgin öğelere sahip filmlerdir. Karakter için konu karmaşık olarak yapılırken, ikincil tema açısından ise “üç perde” yapısı olarak bilinen belli bir yapıya karşı gelmekle yükümlüdür. Uzun filmlerde belirli janrlar (gangster filmi, film noir gibi) kullanılır. Bunlar ikincil karakterler ile birlikte yer alırlar (Cooper, Dancyger, 2005: 17).

Sinema dünyasında, 1917 yıllarında Hollywood’un sinemaya dair kuralları belirlediği bir dönemdi. Uzun öykülü filmlere talep artmıştı ve sinemacılar da bu talepleri karşılayarak, uzun makaralı 60-90 dk. süreli filmler yapmaya başladılar. Geçiş sürecinde denemiş oldukları birtakım biçimsel uygulamaları, standart uygulamalar olarak şifreledikçe de bu gerçekleşti. Böylece bir programın ana aktraksiyonunu anlatan “vodvil” terimi kullanılarak bu tür uzun öykülü filmlere “uzun metrajlı film” (feature) denilmiştir (Pearson, 2003: 59).

Uzun metrajlı filmler süresi en az iki saat olan uzun çekimlerdir. Büyük filmler olarak nitelenirler. Bu filmlerin derinliğinde uzun olma felsefesi vardır. Daha önceleri bir olayı katî çizgilerle doksan dakikalık bir süre içinde anlatmak daha makul iken, sonradan uzunluğu sürdürmek önem kazanmıştır. Oysa eski yapımlarda gösterilen her sahne izleyiciye bir mesaj iletme amacını taşımakta idi. Çağdaş sinemada ise film içinde her şey daha yavaş hareket eder. Uzun ve etraflı diyaloglarla, uzun manzara gösterimi ile süre uzatılmaya çalışılır. Elbette bunun altındaki sebep, yapılan harcamalardır. Çok fazla konu dâhilinde olmayan şeyler de ayrıntılı olarak anlatılmaktadır. Bazı yönetmenlerin taktik gereği filmlerinde kullandıkları sürenin uzunluğu ile Amerikan yapımı ticari amaçlı filmlerdeki sürenin uzun tutulması aynı şey değildir (Houston, 1966: 44).

İki saatlik bir uzun metrajlı film yaklaşık iki mil kadardır. Uzun metraj filmin çekimi oldukça uzun olan bir imgeler şeridinden oluşur. Göstericiler, çoğu sinema salonunda, filmleri 90 feet oranında ilerletirler (Bordwell, Thompson, 2012: 9).

2.10.3.17. Üç Boyutlu Filmler

3D filmleri olarak da belirtilir. Bilgisayarlı animasyondur. Bir fikir ya da öykünün senaryosunun yazılması ile filmin yaratılma süreci başlar. Senaryonun gerektirdiği ölçüde çekim senaryosu hazırlanarak öykünün akış şeması da çizime aktarılır. Böylece modelleme gerçekleştirilmiştir. Daha sonra karakterlere ve nesnelere ait renk ve doku özellikleri belirlenir. Öykünün akış şeması ve çekim senaryosunun yönünde sahnede bulunan nesne, karakter ve kamera gibi objelere hareketleri verilir. Görüntüler sıvama sonucunda elde edilir. Görüntü birleştirmeleri öykü akış şemasına göre ve çekim senaryosunun gerektirdiği şekilde yapılır. Bunlara özel görüntü ve ses efektleri de eklenir. Ardından farklı gösterim araçlarına aktarılır. Mesela bu video olabilir. Sonuçta üç boyutlu filmin bilgisayarda üretilmiş olur (Gürsaç, 1999: 65).

2.10.3.18. Yer Altı Sineması

Sanatın müze kültürü ve kurallarının dışında olması gerektiğini savunan sisteme karşı veya muhalif sanatçılar, 1950'li yıllarda, modern sanatı kurumsallaştıran "modernizm" anlayışına karşı çıkarak, özellikle gerçeklik eleştirisi tavrındaki *Dadaizm* düşüncesini benimseyerek "negatif dönem" in zirvede olduğu geçmişe yöneldiler. Bu hareketin ilerleyen zamandaki adı modern tabirle "yer altı" olmuştur. "Karşı kültür" olarak da yorumlanır. Bu vurgusal evrimleşme düşüncesi de ortaya koymaktadır. "Yer altı" nı oluşturan bireyler ve gruplar birbirine gevşek bir şekilde bağlıdır. Bunlar, mizah, put kırıcılık ve uzlaşmacılığı birbirine karıştırmışlardır. Yer altı 1960'larda oluşumunu bulmuştur. Kökleri II. Dünya Savaşı sonrasına uzanmaktadır. Fransa'da "Kültür Endüstrisi" ne düşman aykırı muhaliflerce, 1950 yıllarının başında yer altı filmleri

yapılmıştır. ABD’de ise yer altı sineması önceleri belgesel niteliğinde ve anlatısal kurguya sahip dar anlamalı sanatsal avan-gard türünün çok daha ilerisinde, ticari nitelik taşımayan ya da yarı yarıya ticari olan bir etkinlik alanında gelişimini bulmuştur (Rees, 2003: 612-613) .

2.11. FİLM TÜRLERİYLE EĞİTİM

Özön, sinemayı en iyi toplu eğitim-öğretim aracı olarak tanımlar. Nitekim bir filmin kopyaları aynı anda yüzlerce kişiye ulaşabilmektedir. Bu kopyaları hazırlayacak kişiler de şayet en yetkili eğitimciler olursa, herkese eşit nitelikte eğitim-öğretimin de sağlanabileceğini söyler. Eğitim-öğretimin, bilime ve sanata dair tüm konularının sinemada işleme olanağının olduğunu söyleyen Özön, sinemadaki türlerin bunların hepsini kapsama alanına alabileceğini de belirtir. Mesela belge filmleri, haber filmleri, eğitim-öğretim filmleri, bilimsel filmler, çocuk filmleri, sanat üzerine filmler, öykülü filmlerin her çeşidi gibi (Özön, 2008: 9).

Buna göre; farklı türlerdeki filmler incelendiği vakit, görülmektedir ki pek çoğu insanlar üzerinde derin izler bırakmıştır. Öğretici değere sahiptir. İdeolojik fikirleri yerleştirme amacı ile yapılan filmlerden gerek tarih içerikli filmler, gerekse melodramlara kadar hepsi, insanlar üzerinde aynı anda ve çok büyük etki oluşturmaktadır.

Bilim-kurgu türü filmlerin yapısına bakıldığında, aile, akraba gibi birinci dereceden kavramları göremesek de ikincil ilişkiler üzerinde ciddi mahiyette durulmuştur. Böylelikle insanlık ve insanlığa fayda sağlamak için medeniyetleri korumak adına savaşılr; medeniyetler, dış tehditlere karşı düşsel boyutta korunmaya çalışılır. Az sayıda ve önemli niteliklere sahip ana karakterler, birer kahraman gibidir. Her türlü emrediciye meydan okunur. İnsanlığın geleceği söz konusudur çünkü. Böylece bireysel bazda kişinin üzerine düşen görevi yerine getirme sorumluluğunu vermeye çalışarak iş bilinci oluşturmayı hedefler (Zillioğlu, 1986: 61).

Örneğin Öztaş, film türlerinden tarihi filmlerle ilgili olarak, geçmişte yaşanmış bir olayı anlatan filmlerin içinde yer alan, tarihî mekânların, geçmişteki yaşantıların ve bunun gibi birçok şeyin, tarihi bir kaynak olduğunu belirtiyor. Şehir tarihi araştırmacıları için de bu şehirlere ait filmlerde yer alan görüntülerin de birer kaynak olabileceğini ifade ediyor. Ayrıca filmlerin çekilmiş oldukları zaman dilimine tanıklık etmesi bakımında da bir belge niteliğinde olduğunu ve filmlerin konusunun işlendiği döneme ait olarak, insanların dünyayı algılamalarını bize yansıtacağını söylüyor (Öztaş, 2007: 37).

Böylece bir melodramda ya da yaşamöyküsel bir filmde anlatılan başkarakterin yaşantısı ve eğitimsel çabası izlenildiğinde, başarı öyküsü yazmaya yönlendirici olabilir. Günümüzde yoğun yaşama rağmen, dizi filmlerin ekran karşısında aynı saatte tüm meslek gruplarından insanları topladığı ve oradaki karakterlerle çoğu kişinin özdeşleştiğine şahit olmaktayız. Modern dünyada bireyler için kimi zaman güncel sorunlardan kaçış, kimi zaman olayların akışındaki heyecana ortak olma isteği gibi beklentiler kaçınılmazdır. Bir animasyon filminden ya da belgesel türünde anlatılan gerçekçi bir olaydan yola çıkılarak yapılan bir filmin, eğitim ortamında öğrencilere izletildiğinde elde edilmiş başarı örnekleri vardır. Bu durum keza eğitimciler için de mesleki haz veya çaba sağlama açısından geçerli olabilir. İçinde bulunulan eğitim ortamında fark yaratmaya da rehberlik edebilir.

2.12. EĞİTİM İÇERİKLİ FİMLERİ YORUMLAMA

1940'ların sonuna doğru artık, popüleritesi yüksek filmleri, inceleme ihtiyacı doğmuştur. Çünkü artık buna değecek niteliğe sahip oldukları düşünülmüştür (Abisel, 199: 31).

Konusu olan herhangi bir filmi irdelerken, farklı sanat dalları hakkında da bilgi sahibi olmakta ve birikim edinmekte fayda vardır. Örneğin; resim, heykel, tiyatro, gibi... Zaten bir filmi anlamak ve doğru okumak için, insanî olan her ne varsa bilmek önemlidir. Bu bakımdan, filmi inceleyecek kişilerin birçok alanda araştırma yapması mühimdir.

Psikoloji, sosyoloji, felsefe, tarih gibi alanlarla beraber, toplumsal cinsiyete dair olarak tartışılmakta olan ve farklı yaklaşımlar olarak kabul edilen, kamusal ve özel alan gibi yaklaşımları da incelemelidir (Kabadayı, 2013: 33). İrdelenecek filmler konu veya tür bakımından eğitim içerikli filmler de olabilirler.

Bütün sanatlarda nasıl tasarı ve yorum mevcut ise, sinema sanatında da filmleri yorumlama ve tasarım bölümü vardır. Çekim planı veya senaryoyla beraber diğer tarafta da özgün öykü, roman ya da hikâye durur. Çizgi-roman türünde sahneleri çekimden önce çizerek hazırlayan iki kişiden biri, Hitchcock diğeri Eisenstein'dir. Ayrıca filmi gerçekleştirmenin türlü basamakları vardır. Bir taraftan bulanık ve değişken konumu ile yönetmen, diğer taraftan oyunculuk, görüntü ve kurgu bu basamaklardandır. Yönetmen tasarımla yorumu bağdaştırmaya çalışırken, aynı zamanda ikisini de emri altına almaya çalışır. Böylelikle her iki alanda da çalışabilir. Farklı yönetmenlerin farklı eğilimleri vardır (Wollen, 1989: 114).

Bir filmde anlatı ön planda ise, bazı sorular sorabiliriz. Sahnelerin her birinde neden-sonucun nasıl oluşturulduğu, karakterlerin amacının ne zaman anlaşıldığı, bu amaç ve hedeflerin filmin aksiyonu içinde nasıl bir gelişim gösterdiği, gelişmeden meydana gelen ilkelerin bir sahneden diğer sahneye nasıl geçiş sağladığı gibi sorularla filmleri incelemek gerekir (Bordwell, Thompson, 2011: 444).

Sinema yazarları her filmin bir mesajı olacağını söylemektedir. Dumanlı (2009), sinemada mesajın her zaman olduğunu ve yine hep olacağını söyleyerek şu örneği verir:

Mr. Holland's Opus filmi de mesela, bir müzik öğretmenin otuz yıllık meslek hayatını naklederken koskoca bir Amerika tarihinin değişim süreçlerini dramatik halleriyle veriyordu. Kaldırılmak istenen müzik dersi sebebiyle emekli olmak zorunda kalan bir öğretmeni bir zamanlar kendi yeteneğinden şüphe eden ama zamanla büyük mevkilere gelmiş öğrenciler kurtarıyor. Ve filmin final sahnesi: Eski ve yeni öğrencilerin yıllarını talebe yetiştirmeye hasletmiş adamı ayakta alkışlaması! Ölü Ozanlar Derneği'ndeki alkış da hem bir bakıma takdirin tezahürüydü hem de kurulu düzene isyanın simgesiydi...

Dolayısıyla eğitim içerikli filmlerde mesaj vardır ve onun üzerinde durmak gerekir.

Corrigan (2008: 57), film çözümlenmelerinde bazı soruları sormanın önemi üzerinde durmuştur. Buna göre:

Ana karakterlerin kim olduğu;

Tek başlarına ve birbirleriyle ilişkilerinde neyi temsil ettikleri ve bireyin mi toplumun mu daha önemli olduğu; insanın direncinin mi diğerkâmlığın mı?

Eylemlerin, nasıl anlamlı bir öykü oluşturduğunu;

Öykünün, değişim mi sabrın önemine mi işaret ettiğini;

Filmin hangi tarz yaşamı veya hangi eylemlerin savunulmasını ya da değiştirilmesini istediğini ve bunun nedenini;

Filmin bütünlüklü bir mesajı yoksa nedenini;

Filmin kendimizi nasıl hissettirdiğini; bu duyguların mutluluk, sıkıntı, allak bullak olma durumlarından hangisi olduğunu ve bunun nedenlerini sormayı uygun görmüştür.

Bizim inceleyeceğimiz eğitim içerikli filmlerde de bu soruların sorulması, filmi anlamamızı kolaylaştırabilir. Bunun dışında, eğitim filmlerini okuyabilmek, anlamlandırabilmek için de o filmin çekildiği ülkenin sinemasındaki gelişim, eğitim koşulları, toplumun kültürel yapısı, yönetmenin duruşu hakkında bilgi sahibi olmakta da yarar vardır.

Yorumlama aynı zamanda eleştirinin de bir parçasıdır. Buna bağlı olarak aşağıda film eleştiri türleri verilmiştir. Filmleri incelerken, eleştiri türlerini de bilmenin de faydası olabilir.

2.13. SİNEMADA FİLM ELEŞTİRİSİ

Bir filmi değerlendirmekle aynı şey kabul edilen eleştiri, bir filmi en iyi şekilde anlayabilmek adına, o filmle diğerleri arasında karşılaştırma yapmaya, zıtlıkları belirlemeye vesile olurken, ele alınan kültür ve onun ürünü olan filmleri aydınlatabilmek için, kültürün diğer alanlarıyla film arasında bağlantı kurmaya yarayacaktır (Corrigan, 2008: 19).

Kabadayı (2013: 18), edebiyat eleştirisinin film eleştirisine temel olduğunu belirtir. Sinemada eleştiriye, eleştiri yazısının, irdelenen filmin seyircisi olabileceği varsayılan ve üçüncü kişi olarak kabul edilen izleyici grubuna hitap etmesi gereken bir eylem olarak kabul eder.

Sinema yazarlarının, film eleştiri türlerini aşağıdaki gibi belirledikleri görülür:

2.13.1. Gazete Eleştirisi

Demokratik bir yapıya sahip olan toplumun yaşadığı olayları, alacağı kararları en çok etkileyen temel unsur kabul edilenlerden biri de gazetelerdir (Erdoğan, 2002: 105).

Gazetelerde kısıtlı yer kaplayan bir alanda kısa tanıtım yazıları şeklinde yazılan ve belirli bir sütun dâhilinde yapılan film eleştirisi yazılarıdır. Bir gazete eleştirisinin filme bakış açısı daha yüzeyseldir. İçeriğinde varsa ödüller, yönetmen, senarist, görüntü yönetmeni, oyuncu, kurgucu, yapım yılı, prodüktör gibi daha çok filmografik bilgiler vardır. Filmin uzunluğu belirtilir ve tema birkaç cümle ile yorumlanarak, okuyucunun merakını engellemeden kısa bir özet verilir. Ayrıca yönetmen ve oyunculara ait başka film çalışmaları da hatırlatılır. O an incelenen filmdeki işlevleri de açıklanır ve sonucunda filme gitmeye değer mi değmez mi tarzında pozitif ya da negatif bir yargıya varılır (Atay, 1990: 24-25).

Okuyucu kitlesi geneli kapsayan bu tür eleştiri, yazarın kişisel bakış açısını içermektedir. Yazarın deneyimi ve birikimi eleştirinin ölçütlerini belirlemektedir. Bilimsel bir tavır söz konusu değildir. Herhangi bir sinema akımını tercih eden bir tavır da yoktur. Eleştiri yapan yazarın kendi estetik değerleri ölçüsünde etkilemeyi amaçladığı okuyucu ve seyirci kitlesi, yazarın öznel bakış açısı çerçevesinde, izleyicinin yazarın fikirlerine katıldığı derecede önemlidir gazete eleştirisi. Bu noktada yazarın haz algılaması, beğeni durumu, estetik duygusu ön planda olacaktır. Üslûp olarak buna dayanır. Eleştirmen,

filme dair düşüncelerini belirttiğinde okuyucu veya izleyici ile ortak beğenilere dayalı olarak onlara rehberlik edecektir (Özden, 2004: 14).

2.13.2. Tarihsel Eleştiri

En yaygın film eleştiri yöntemlerinden biridir tarihsel yaklaşım. Vurgusal farklılıklar veya bilinçlilik düzeylerinde uygulamak mümkündür. Bu yöntemi kullanan yazar, daha ziyade olayları tarihsel bir örgüde konumlandırılmalarına ve gelişen tarihsel olayların gelişim durumlarına göre incelemekle yükümlüdür. Böyle bir yaklaşımda ele alınması gerekenlerden biri, filmler arasındaki tarihi ilişkilerin dikkate alınması gereğidir. 1930'lardaki bir film ile 70'lerde çekilmiş bir film arasındaki dekor farklılığının karşılaştırmasını yapmak gibi olabilir. Bunun dışında üretim şartları ile ilişkisini ölçmek gerekir. Bir diğeri de filmlerden beklentiler düzeyindeki ilişkilere bakmak lazımdır. Buna, 50'lerde TV'nin izleyicilerin beklentisini değiştirme yönündeki etkisi örnek verilebilir (Corrigan, Longman, 2008: 110).

Yeditepe Üniversitesi İletişim Fakültesi Öğretim Üyesi Ayla Kambur (2006: 50) bir konuşmasında der ki:

Özellikle yaşadığımız, tanık olduğumuz -ortak ya da bireysel- yakın geçmişte sanatsal üretimde yorumlama girişimi, bir tarihin birinci elden aktarımı anlamında tarihçinin sorunlarıyla yan yana durur. Buna bağlı olarak, gerçeğe dair görsel bir tanıklık yanılması yaratması ve gösterilen imgelerin hafızadaki devamlılığı açısından özellikle sinemasal temsilde, anlatılanın konumu daha da kritik bir yerde durur. Kendi coğrafyasının kültürel dünyasıyla ilişkisi, uzak yakın duruşu, nasıl bir eleştirelilik getirdiği ve nerede durduğu bu konunun kimliğiyle yakından ilişkilidir.

Tarihsel filmlerde irdeleme yaparken, değerlendirilecek olan filmin ötesine geçip, o döneme ait siyasi, sosyal ve kültürel yapıyla beraber, sinemada sistemin üretim noktasında araştırılarak sorgulanması gereği öne çıkarılmalıdır. Buna bir örnek vermek gerekirse; Yeşilçam döneminde, 1960'larda dağıtım sisteminin özellikleri incelenirken, filmlerin yapım yılı, yapım sırası ve sonrası, geçmişe dönük bir şekilde sistemlerin incelenmesi veya günümüzle

karşılaştırılması, direkt olarak film ya da bazı filmler dâhilinde geriye dönük verilerin araştırılması gibi bilgileri geçmişe dayalı şekilde dikkate alan türde bir tarihsel eleştiri gerektirir (Kabadayı, 2013: 64).

2.13.3. Auteur (Otör) Eleştiri

Otör Kuramı olarak ifade edilen eleştiride direkt yönetmen dikkate alınır. Ona vurgu yapılır. Bu, yönetmenin bir vizyonu olduğu ile ilgili olabileceği gibi, yazarlığın işaretlerinin gerektirdiği niteliklerden yola çıkılarak bizi bir “Hitchcock” veya “Fincher” tespiti yapmaya yönlendirebilir. Yönetmenle beraber, mizansenin ayarlayan dekoratörün ve görüntü yönetmeninin faydasını yazarın durumunu, yapımcıların etkilerini ve oyuncuların performanslarını dikkate bile almaz. Ne var ki seyirciler yönetmene değil, oyunculara bakarlar. O filmi kim yönetmiş, seyircinin çoğu bilmez bile (Butler, 2011: 4).

Auteur eleştiri biçimi fazlasıyla bir tutum olarak kuram olmadığı gibi sinemayı tarihsel olarak yönetmenlerin otobiyografilerine çeviren bir değerler tablosu da değildir. Eleştirmen sanatın ve sanatçının bütünlüğünü de önemser. Eleştirmenin filme ve yönetmene bakışı bir bütünlük içindedir. Tek tek ele alınan parçalar anlamlı bir biçimde tutarlılığa da sahip olmalıdır. Tutarlılığı da olası kılan, yönetmenin yöntemlere, yetenekleri ve amaçlarıyla hâkim olmasıyla söz konusu olabilir (Yılmaz, 201: 198).

1950’li yıllarda *Cahiers du Cinéma* dergisi yayınlanır ve burada o dönemin sinema anlayışı formüle dayalı olmakla eleştirilir. Fransız yönetmen François Truffaut, Fransız sinemasının senaryolarını, karakteristik olmayışı ve görsel ışığın yoksunluğu bakımından eleştirmiştir. Oysa auteur anlayışına sahip yönetmenler, mizansenin düzenlerken adeta kendi işaretlerini senaryoya koyarak aynı zamanda kendi değerlerine dayalı özgün bir kimliğe sahip filmler ürettiler (Barnwell, 2011: 196).

2.13.4. Göstergibilimsel Eleştiri

Göstergibilimde dünyanın, görüntü ve anlam ilişkisinde konunun altında yer alan her anlamın sosyo-ekonomik yapı içinde ele alınması gereği ile dünyanın yeniden şekillenmesi gerektiği planındaki bir işlevi yerine getirecektir. Bu şekilde önemsiz olduğu düşünülen geçmişe ait sinemanın ötesini görme olanağı tanıyacaktır. Bununla hiç denenmemiş ve geniş olan bir bölge anlamlandırılmış olacaktır. Tabi bu özgürlüğün beraberinde getireceği büyük bir sorumluluk da vardır. Basit bir anlamlandırmadan bahsedilemez. Yaratılması da gerekir. Dünya bize sadece egemen ideolojik anlamı sunacaktır. Biz dünyanın bize anlamını sunmasına izin veremeyiz. Kameranın ele geçirebileceği hiçbir şey yoktur. Dünyanın yeniden düzenlenmesine temel olacak en dolu duyumla yaratım oluşumu ile fiziksel bir görünüm elde etmeliyiz. Dünya yaşantısal boyutta, ekonomik ve psikolojik doğruları ortaya koyacağı için toplumun gerçekliğinde özgürlüğe uygunluk sağlayacaktır. Filmin kuramı bu amaca dayanmalıdır. Göstergibilim bilimsel nitelikte bilinen sinema eleştirisine hizmet edecektir (Andrew, 2000: 272-273).

Filmin estetik manada çalışılmasında göstergibilimin değeri büyüktür. Bunun iki önemli nedeninden biri; bir metnin ne demek istediğini, bir eleştiri biçimi kaçınılmaz şekilde bilmeye bağlıdır. Aynı zamanda o metni okuyabilmeye de bağlıdır. Filmin ifadesinin bir kodu veya kipi vardır. Bunu bilmek gerekir. Çünkü bu kod ya da kip anlamın sinemada var olmasını sağlar. Bu anlaşılmazsa filmin eleştirisinde yoğun bir belirsizlik ve bulanıklık olur. Bu da izleyeni temelsiz sezilere ve anlık izlenimlere mahkûm eder. İkincisi ise; bir sanatın tanımlanması git gide göstergibilim kuramının bir parçası olması gereğini artırmıştır (Wollen, 1988: 16).

2.13.5. Sosyolojik Eleştiri

Kabile iniyasyonu ile kutsallık arasında bir ilişki olduğu düşünüülerek bunun kökenini kanıtlayan toplumbilimsel yorumlama

vardır. İnsanın üst benliğinin oluşturulmasını sağlamak için psikanalitik yöntemleri -Oidipus karmaşası olarak tanımlanan- erkeğin anneye duyduğu bağlılığı düşüncesi üzerine oturtan Freud'un bu fikrinin yok edilmesiyle sağlanacağı düşünülecek, diğer taraftan yeni kuşakların eski kuşaklar tarafından toplumsallaştırılması için birtakım sosyolojik teknikler gerektiğinin de ötesinde olan bir toplumbilimsel yorumlama söz konusudur (Tecimer, 2006: 65).

Bir filmi sosyolojik açıdan çözümlmek için bazı yaklaşımlara ihtiyaç duyulur. Bunlardan bazıları: Gerçek, gelenek, kapitalizm, mit, alegori, temsil, ritüeller, inşa etme, küreselleşme, değer kavramı, yaşam biçimi, aile, kötülük, kimlik, gündelik hayat, şiddet, stereotip, sınıf, oryantalizm, faşizm, ikili zıtlık, önyargı, toplum, postmodernizm ve modernizm, toplumsal roller gibi karmaşık kavramlardır. Bunları bilmek sosyolojik eleştiride bulunmayı anlamlı kılarak, yararlanılacak unsurlardır. Bunlara benzer birçok yaklaşımı da bilmekte fayda vardır. Çoğu eleştiri türünde yine karşılaşıcağımız kavramlardır. Ayrıca dikkat edilmesi gereken başka bir husus da, irdelenecek olan filmin ait olduğu ülkeye dair kavramların ön plana çıkacağıdır. Bir ülkeyi sosyolojik boyutta ilgilendiren; sınıf, adalet, sistemler, çarpık kentleşme, arabesk, işsizlik, kaçakçılık, arka mahalle yaşantısı gibi Türkiye'yi de ilgilendiren durumlar, diğer ülkelerde farklılık gösterebilir (Kabadayı, 2013: 57).

2.13.6. İdeolojik Eleştiri

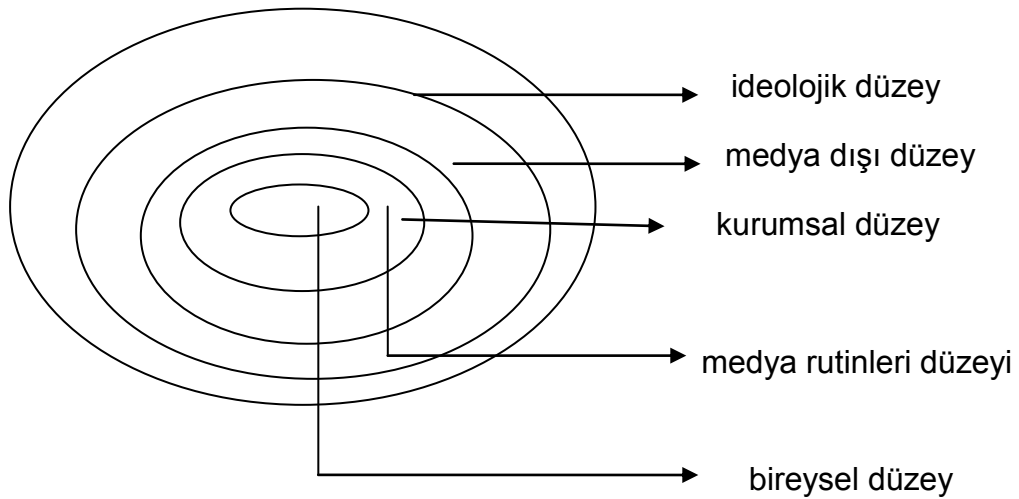
Bir davranışı gerçekleştirme, yaşamsal değerlerimizi yaratma hususunda orta görüşte olma yolu ve kendimizi görebilme durumu, ideolojidir. İdeoloji kültüre bağlıdır. Bu ikisi ayrılamaz. Karşılaşılabilecek zor bir durumda sakin olma ya da öfke saçma davranışından birini seçme kararını verme durumu, doğacak tepkiler, kültürel ve ideolojik davranışların uygun olanının talep edilmesi ile belirlenir. Ortaya çıkan tepkiler ise, kültürel yetişme boyunca biçimlenmiş toplumsal cinsiyete göre tercih edilir (Kolker, 2011: 13).

Açık bir şekilde seyirciye belirtilmese de bir filmde ideolojik değerler olabilir ve bu metne içkindir. Metinle öyle iyi harmanlanmıştır ki bizler seyirci olarak bu gelenekleri normal ya da doğal olarak yorumlarız. Ticari bir filmin ana karakterlerinin mutlaka belli bir hayat görüşü olacaktır. Bu görüşlerin metinde nasıl işleneceği ve ön plana çıkarılacağı filmi yapan kişilerin ortaya koymak istedikleri anlama ve buna dair aldıkları pozisyona bağlıdır. Protagonist, filmde kahramanı; antagonist ise “villain” kelimesine karşılık gelen kötü adamı ifade eder. Filmsel anlatıyı sürükleyen ise merkezde yer alan kahramandır (Barnwell, 2001: 195).

Filmin asıl konusu yönetmenin düşüncesini iddiası değildir. İdeolojik bir tavırla filmde sunulan dünyaya ve aslında bizim dünyamıza dair ne tür mesajlar iletmek istediğine bakmak gerekir. Durumun ifade ettiği örtülü anlamın ne olduğu çok önemlidir. İnsanlar arası ilişkilerin kuruluşu ile bu ilişkinin nasıl olması gerektiğine dair filmdeki tavsiyelerin ne olduğu, bireyselci mi yoksa aileci bir yaklaşımda mı olduğunun belirlenmesi gerekir. Filmde düz ya da dolaylı anlatımla ifade edilen değerlerin ve aldığı ya da verdiğiyle talep etme biçiminin ne olduğu ön plandadır. Değerleri yansıtırken natürel bir tavırla mı davranıldığı, izleyici sarsan bir durumun olup olmadığı; eğer varsa neden var olduğu incelenirken, diğer taraftan izleyicinin değer yargılarını destekleyici bir nitelikte de olabilir bir film. Filmde siyasi anlayış ile izleyiciyi eğlendirme biçiminde çatışma durumunun ne olduğu da önemlidir. Ayrıca ırk ayrımı, kadınların ve azınlıkların durumu, orta sınıfa dâhil olmayan izleyici kitlesinin bu tür filmlere geliştirdiği bakış açısının değerlendirilmesi bakımından ideolojik yaklaşım önemlidir. İzleyiciyi sıradan olmaktan çıkarıp sorgulama yapmaya yönlendiren bir tutum içindedir (Corrigan, 2008: 124-125).

İdeoloji toplumsal düzeyde bir fenomeni temsil eder aslında. Bu Amerikan bilim adamlarının belirttiği genel anlamı itibari ile bireysel bir inanç sistemini ifade etmez. Bu bakış açısı bireysel tutum ve değerler sistemi ile karşılaştırılırsa ideolojiyi bütünlük arz eden bir yapı olarak

kabul eden Avrupa geleneğine en yakın olanıdır. Etkiler hiyerarşisi modelinde tüm düzeyleri içine alan en üst düzey, ideolojik düzeydir. İdeolojik düzeyin diğerlerinden ayrılmasını sağlayan ise, en alttakine kadar tüm süreçlerin ideolojik boyutta iletiler modelinin bağlantıları yönünde ve en üst toplumsal iktidar odaklı çalışmalarıdır. İdeolojik düzeye evrilme, araştırmancının geleneksel halinden çıkarak bakış açısına farklılık katacaktır. İdeolojiyi baz alan bilim adamları ise ekseriyetle eleştirel ve radikal diye de ifade edilen Marksist bir tavrın gerektirdiği bakışı tercih etmişlerdir (Shoemaker, Reese'den akt.: İrvan, 1991: 83-207).

Şekil 4: Hiyerarşik Modelde Medya İçeriği Üzerindeki İdeolojik Etkiler (Shoemaker, Reese'den akt.: İrvan, 1991: 101).

2.13.7. Feminist Eleştiri

Cinsiyet eşitsizliğine eğilme noktasında görüş birliğine varan feminist kuramların, psikanalitik, politik ve toplumsal teorilerin beraber çalışmasından oluştuğu görülür. Sinemasal anlatıların çözümlemesini yapmak üzere eleştiri amaçlı hareket eden bir teoridir. Sinemada ataerkil yapıyı reddeder. Teorik bakımından güçlenmesi 1960'lı yıllara rastlamıştır. Bu yıllarda birçok sorunun sorgulaması da yapılmıştır. Artık klasik sinemanın kuralları da yıkılmaya başlamıştır. Hatta bazı çağdaş

sinema akımlarından Fransız Yeni Dalga akımı gibi farklı akımların da çıktığı bir dönemdir. Bu dönemde tabu olarak görüldüğünden ele alınmayan konuları ele alarak sinemanın klasik çekim kurallarının da değiştirildiği yıllardır (Arslantepe, 2010).

Genel anlamda filmlerdeki ataerkil ideolojiyi ön plana çıkarmaya çalışan bir yaklaşım olan Feminist yöntembilimi, kadınların erkeksi bir bakışla cinsel objeye nasıl dönüştürülerek nesneleştirildiği veya özel bir alana hapsedilerek pasivize edildiği üzerinde durmuştur. Laura Mulvey, feminist eleştirmenlerdendir ve kendisi gibi düşünenlerden bazıları ile Hollywood'un klâsik sinema anlayışına dair çalışmalar yapmıştır. Klâsik anlatımlardaki bu tavrı reddederek, erkeğin bakış açısına göre olmayan alternatif bir sinema olmasını çözüm olarak sunmuşlardır. Feminist eleştiriye göre sinemada bir tür olan melodram da kadın tüketiciler için piyasaya sürülmektedir (Can, 2007: 32-33).

Nichols (2008: 241) şöyle der:

Feminist yazarlar sinemada kadının işlenişinin çağdaş toplumda kadınların rolüne paralellik gösterdiği, bu rolü desteklediği ya da karşıtlık oluşturduğu tarza dair bağlamsal sorunlara başvurmaya çalışırlar. Onların vurgusu sinemasal dil ve dışavurumun biçimsel sorunlarından çok, filmin gerçeklikle, ideolojinin maddi koşullarla ilişkisi üzerinedir. Bu derlemeye alınan yazılar, feminist eleştirmenlerin bu ilişkiyi araştırmaya başlama tarzlarına bakışlar sağlıyor.

Kültürel çalışmalar alanında, feminist tutumların daha fazla zemin elde ettiği görülmektedir. "Kadın türleri" olarak nitelenen pembe diziler, aşk romanları ve kadın dergileri gibi ürünler, bu türün izleyicisine yönelik daha fazla yenilikçi çalışma, feminist yaklaşımla biçimlendirilerek değerlendirilmiştir (Zoonen, 1991: 33-54).

2.13.8. Psikanalitik Eleştiri

Laura Mulvey'in, kendi film kuramının bir parçasını oluşturan "*Visual Pleasure And Narrative Cinema*" (*Görsel Haz ve Anlatı Sineması*) adlı, 1975 yılında yayımlanan makalesiyle öne çıkan bir yaklaşımdır psikanaliz. Sigmund Freud'un, 1856-1939 yılları arasında

ele aldığı süreç psikanalizmi ifade ettiği dönemdir. Freud'un takipçileri ise Carl Jung (1875-1961); Ernest Jones (1879-1958); Melanie Klein (1882-1960); Joan Riviéra (1883-1962) ve oldukça önemli derecede Jacques Lacan (1901-1981) olmuştur. Psikanalitik film kuramı da bunların düşünceleri üzerine inşa edilmiştir. Psikanalitik eleştiri kuramına göre, yönetmeni merkeze alarak diğer ekibi yok sayma derecesine bile varsa da yönetmeni kişisel manada kritize etmek, filmde yer alan karakterleri gerçek bir birey kabul ederek ve örnek bir olay değerinde incelemek önemlidir. Ayrıca bu yöntem, sinemayı kendi işleyişine göre değerlendirmek için psikanalitik eleştiriye başvurmaktır (Butler, 2011: 73).

Psikanalitik film eleştirisi yapılırken, filmlerde yer alan semboller temel alınarak, sık sık yönetmen tarafından kullanılan objeler, yinelenen nesnelere, hareketler, renkler çözümlenmeyi sağlayacak ipuçları olarak kullanılırlar. Bu tür eleştiride birey kadar bireyin içinde bulunduğu toplumdaki konumu, yine o toplumun barındırdığı ideoloji ve sosyal yapısı da bir o kadar önemlidir (Kabadayı, 2013: 75).

2.14. FİLMİN GELİŞİMİNİ ETKİLEYEN FAKTÖRLER

Bu faktörler, tarihsel açıdan bakıldığında, sinema sanayisinin içinde bulunduğu durumu, yönetmenin sanatsal tarzı ve anlayışını, ilgili teknolojik özellikleri, kültürel ve ekonomik öğeleri içerisinde barındırmaktadır. Bunlar özel bir akımın ortaya çıkışını sağlayan etkileri, gelişim süreçlerini neyin etkilediğini, gerilemesine sebep olan faktörleri anlamaya yarar (Bordwell, Thompson, 2012: 454).

Sinemada filmleri etkileyen faktörleri şu şekilde sıralayabiliriz:

2.14.1. Televizyonun İcadı ve Filmlere Etkisi

Video-kayıt cihazı ile televizyonun icat edilmesi, çelişkili, kompleks, temsilî olmayan gösterim şekillerinin gelişmesiyle, müzik-video klip estetiği gibi yeni estetik gösterimler; bunun yanı sıra

bilgisayar ve animasyon programlarının da icadı ile siber-uzay estetiğinin keşfi gerçekleşmiş olup internet gibi yeni gösterim imkânları ortaya çıkmıştır. Bunlar sinemanın kaderini belirleyici roller oynamışlardır (Şentürk, 2007: 13).

Dündar (2009)'ın konu hakkında şu cümleleri dikkat çeker:

Sinemayı etkileyen bir diğer önemli gelişme, 1950-1960 arasında yaşandı. "Beyaz cam" olarak da nitelenen televizyonun hızla yaygınlaşması sinema izleyicisini azalttı ve bazı büyük film şirketlerinin çökmesine neden oldu. Bunun sonucunda yeni arayışlara giren bazı yönetmenler, Hollywood'un cinsellik, şiddet, milliyetçilik gibi konulardaki kalıplaşmış sinema anlayışının dışına çıkan filmler yaptılar ve sinemada gençliğe yönelindi.

Müzik endüstrisinin bir uzantısı kabul edilen film, kaset ve radyo, eğlenceli bir kültür olgusu ortaya koymayı en az televizyon kadar amaç edinmişlerdir. Ayrıca üslup bakımından Amerikan söyleminin değişmesindeki etkisi önemli kabul edilmelidir. Yine de televizyon, diğer ürünlerin de tek tek sahip olduğu her türlü söylemi kapsadığı için diğerlerinden farklı olmuştur. Nitekim kimse hükümet politikalarını takip etmek ya da bilimsel gelişmelerdeki son çıkışları öğrenmek için sinemaya gitmez (Postman, 1994: 104).

2.14.2. Teknolojik Gelişmeler ve Ticari Amaçların Filmlere Etkisi

Teknolojinin gelişim serüveni içerisinde filmlerin daha fazla donanım gücüne sahip olmasının sonucu, sinema salonlarının birbiri ile rekabetine dönüşmesine sebep olmuştur. Salonların donanımlı ve lüks olması tasarruf sağlayacağı için modernliğin getireceği bir avantaj söz konusu idi. Oysa bunun yapılması lüks salonların, küçük salonlardan farklılığını gösteren karakteristik çekiciliğini de yitirmesine sebep olmuştur. Aynı gösterinin tüm dünya sinemalarında izlenmesi olanağını sağlayan sözlü filmler vardı. Bu şekilde farklılıklar da ortadan kalkacaktı. Böylece gösterimdeki rekabet artacak, eski salon hiyerarşisi de azalacaktı (Dibbets, 2003: 255).

Sinema filmleri teknolojideki gelişmelere bağlı olarak birtakım değişimler yaşamıştır. Bu durum hiçbir zaman sanatçının talebinden kaynaklanmamıştır. Çünkü ortaya çıkan yeni tür filmler, var olan kaynaklarla anlatılamayabilir. Dışarıdan gelen etki sonucu sinemada yeni teknikler doğmuştur. Sinemanın teknik gelişmelere bağlı olarak on yılda bir değişime uğradığı görülebilir. Tarihi geçmişe bakıldığında da 1910'larda uzun metrajlı filmlerin çıkışı, 1920'lerde sesin kullanılmaya başlaması, 1930'larda rengin uygulanması, 1940'larda savaşın etkisiyle yeni anlatım biçimlerinin ortaya çıkması, 1950'lerde ise geniş ekran kullanılması, bize sinema üzerindeki teknolojik etkiyi kanıtlar niteliktedir (Armes, 2011: 96-97).

Bir filmin etrafında teşkil eden ticaret düşünüldüğünde, filmi ortaya koyma, sinemanın dramatik ifade aracı olma niteliğine bakıldığında gelişmiş olamaması tuhaf olmaktadır. Filmin yükselişinin nasıl teşekkül ettiği, halkın nasıl ilgisi dâhilinde olduğu ilgi çeken bir durumdur. İlgili bazı ticari kuruluşların, bir çocuk filmi yapmış olması da şaşırtıcıdır. Bu durumda ise bu tür bir yapının ürettiği filmlerin niteliği de düşük eğlence aracı olmaktan öteye geçemez. Böylelikle film yapımcısı, öncelikli olarak kısa sürede yüksek kâr sağlamak amacıyla olduğu için sinemanın sanat dalı olma özelliğinin önüne geçilmektedir (Rotha, 2000: 52).

2.14.3. Politik Gelişme ve Siyasal İlişkilerin Filmlere Etkisi

Yaşanan toplumsal olayların filmlerin üretiminde tarih boyunca büyük etkileri olmuştur. Özellikle 60'lı yıllarda solun yeniden canlanması sinema üzerindeki etkisini göstererek, toplumsal sorunları işleyen filmlere ilgiyi artırmıştır. Yetmişli ve seksenli yıllarda da bu tür filmler yeniden dirilmiştir. Bu aynı zamanda bu dönemde yaşanan önemli bir türsel dönüşümdür de. Bu filmler, zincirlerinden 60'lı yılların sosyal radikalizmi ile koyuverilerek, güçlü seslerle muhafazakârlık karşısında durmaya işaret etmişlerdir. Diğer yönüyle de kendisini yetmişli yıllardaki mağlubiyetine götüreceği olan liberalizmin bazı temel yetersizliklerine

gösterge teşkil etmiştir (Ryan, Kellner, 1997: 144). Bütün bu süreçlerin de sinema filmlerinin üretimini etkilediği söylenebilir.

Diğer taraftan, devlet ideolojilerinin de sinemayı etkilediğini unutmamak gerekir. İktidarlara korku veren bir olgu vardır ki; sanat ürününün etki gücüne ve evrensel bir dile sahip olmasıdır. İktidarlar bu yüzden bir yol bularak sanatı ve sanata dair her şeyi abluka altına almak isterler. Özellikle de sinemayı. Bunu ekonomik ve politik yoldan yaparlar ve bu sayede elinde tutabileceğini düşünürler. Böylece ortaya tartışılması gereken yeni bir kavram olan ideoloji çıkar. Bunun sebebi devletin ve iktidar sahibi ortaklarının ekonomik destek verdiği filmin, onlara muhalefet edebilmesidir. Bu dili gerçekleştirebilir. Böylece iktidar sinemacıdan ideolojik yönünü azaltmasını ister. Bunun için de ekonomik, politik engellemeler hatta gerekirse sansür kullanır (Kıraç, 2008: 60).

Diğer taraftan, Yaylagül'ün belirttiğine göre, II. Dünya Savaşı sırasında İtalyan ve Alman faşist hükümetler, sinemayı faşizm propagandası yapmak için kullanmışlardır. Halkı faşizmin amaçları doğrultusunda yönlendirmek üzere sinemayı araç edinmişlerdir (2004: 231). Böylece sinema endüstrisinde üretilen filmlerin de bu doğrultuda olduğu ve sinemanın siyasal propagandadan etkilendiği söylenebilir.

Uluslararası politika, inanılması güç de olsa, estetik sonuçlar doğurabilir. Bu duruma II. Dünya Savaşı sonrasında, 1946 yılında Fransa ve ABD arasında imzalanan Blum-Byrnes Anlaşması örnek verilebilir. Çünkü bu anlaşma Fransa'nın kendisine ait filmleri kendi sinema salonlarında gösterememe kaygısı yaratmasına rağmen, eşitsiz bir anlaşma niteliğinde olmuştur. Halk Fransa'da Amerikan filmleri görmek istemiştir. Bu anlaşma eşitsiz bir şekilde Fransa'nın Amerikan filmlerini kabul etmesine sebep olmuştur (Kolker, 2011: 61).

2.14.4. Kültürel Gelişmelerin Filmlere Etkisi

Bergfelder, sinemada film yapımı üzerinde ciddi boyutta etkide bulunan bir diğer faktörün de kültürel gelişmeler ve hatta değişmeler

olduğunu belirtir. Bergfelder, kültürel melezleşmeden bahseder ve film çalışmalarının bunu onaylamak ve değerlendirmek durumu ortaya çıktığında akademik boyuttaki diğer disiplinlerin arka planda kaldığını belirtir. Bunun sebebini ise, Avrupa'da kamuoyunun ve medya temsilcilerinin benzer kaygılarını yansıttığı çoğu ulusal sinema çalışmasının küreselleşmeye karşı geliştirdiği korku nedeni ile kültürel korumacılık retoriğinde ele alınması, bundan dolayı da kasten olsa da olmasa da saf ve hareketsiz biçimde ulusal kültür yanlılığı geliştirmesi ile açıklar. Mesela sosyal antropolojide ulus aşırılık, kültürel bağlantılar, göçen kültürlerin "kültürel diasporası" veya "küresel ekümeni" nin film çalışmalarının tersi olarak daha çok görüldüğünü belirtir (Akt.: Yaren, 2005: 321).

Sanatkârın eser üretme sürecinde karşılaştığı otoriter Ortaçağ kültürü ve Eski Doğu'da karşılaşılan acımasız, despot tutum, o ürünün baskılardan etkilenmesine yol açmıştır. Bu dönemlerin uyguladığı sansür ve zorbalık, tarihsel zamanın farklı dilimlerinde farklı etkiler gösteren değişik anlamlar ifade etmesine vesile olmuştur (Hauser, 1984: 428).

Yaren (2008: 43), kültürel faktörlerin, film yapımını etkileyen bir olgu olduğunu ve Hollywood tarzı filmlerin, sinema dünyasında ezici bir üstünlük sağlamalarından dolayı, sinemada küresel bir tehdit oluşturarak film yapımının genel eğilimini de etkilediğini söyler.

2.14.5. Dinin Filmler Üzerinde Etkisi

Anlar (1974: 36) din konusunu şöyle açıklar:

Din kapitalizm öncesi üretim biçimleri içinde yaşayan toplulukların ideolojisini oluşturan, en önemli parçadır. Kapitalizm öncesi üretim biçimlerini yaşayan toplulukların karakteristiğini belirleyen, üretim güçlerinin gelişme düzeyiyle üretim ilişkilerinin meydana getirdiği ekonomik alt yapının doğurduğu geçici bir ideoloji olarak din, kendisini yaratan maddi şartların değişmesiyle birlikte giderek tarihsel bir süreç içinde kaybolur.

Ülkemiz açısından bakıldığında din olgusunun, bizde Türklerin İslamiyet'i kabulü ile dini yaşantılardaki değişikliğin diğer

alanlara da yansıdığı görülür. Bunlar içerisinde sosyal hayat, askeri, iktisadi hayat, dil, edebiyat ve sanat da vardır. Dini hayattaki değişimler sanat üzerinde etkisini göstermiştir (Velioğlu, 2005: 39).

Sinema tarihinde çekilen filmlere bakıldığında, din olgusunun filmlerde sıkça kullanıldığı görülür. İnançlarını vurgulamak ve dini öğretileri ön plana çıkarmak isteyen her toplumda dinin filmler üzerinde etkisinin olduğu söylenebilir.

2.14.6. Eğitimin Filme Etkisi

Eğitime dair tüm etkinlikler, toplumsal ortama dâhildir. Toplumu oluşturan unsurlar ise birbiriyle ilişkilidir. Bir de bu ilişkilerin oluşumunu belirleyen durumlar vardır. Bunlardan da ilişki durumunu belirleyici olan en önemli şey ise ispatı aşikâr şekilde üretim ilişkisidir. Üst yapı olarak tanımlanan kuruluşlar içinde devlet, din, hükümet, yerel kuruluşlar, ideoloji ve tabi ki kültür yer alır (Fırat, 2008: 66). Sinema da film üretir ve bu da kültürün bir parçasıdır.

Kişilerin sahip olduğu bilgi düzeyinin ve entelektüel birikimlerinin, yapılan işin ortaya koyduğu ürün üzerinde ehemmiyetli derecede etkisi vardır. Zaten sinemada üretilen filmler de bu edinimin sonucunda elde edilir. Kişilerin tarafsız bakma tercihinine rağmen filmler, hayal gücünün genişliği ve fikir dünyasının enginliğine bağlı olarak ortaya konulur (Dumanlı, 2009: 52).

2.14.7. Ekonomik Gelişmelerin Filmlere Etkisi

Sinemayı besleyen, önce ait olduğu toplumdur ve diğer parametreler arasında da kültür, halk ve ekonomi yer almaktadır. Toplumun geçirmiş olduğu ekonomik ve sosyolojik süreçler, sinemayı etkilemektedir. Bu durum ülkemiz sinemasında da görülmüş, ekonomik ölçülerin el verdiği kadar toplumsal yapı sinemaya aktarılmıştır. Finansal sorunlarla beraber, teknik yapısal yetersizlikler, sansür

uygulamaları dünyada olduğu üzere bizdeki sinemanın da engelleri arasındadırlar (Pösteki, 2005: 7).

Endüstriyel bir kimliğe sahip olan sinema, barındırdığı bu kimlik sebebi ile değişimle beraber tazelenen yeni şahsiyetleri ile tüm dünyaya baş belası olarak geri dönen ekonomik, sosyal ve politik kurumlarla karşılıklı olarak etkileşmektedir. Buna rağmen sinema bütün bunların hızının önüne geçmiş ve elde ettiği bu avantajı son noktasına değin kullanmıştır. Diğer taraftan hemen yanı başımızdaki tarihe bakışımızı çevirdiğimizde ön planda yer alan yeni bir kavram olan küreselleşmenin, daha tanınmadan varlığı sinemada görülmüştür. Tüm ekonomi-politik uygulama modelleri dünyada tek model olmayı kendisine atfetme hususunda ısrar etmektedir (Bazen, 2010: 85).

2.14.8. Savaşların Filmlere Etkisi

Sinemanın kültürel anlamda korunmaya alınması, II. Dünya Savaşı sonrasında olan bir gelişmedir. Fransa'da Sinematek'in devlet desteği alması İngiltere'de BFI(British Film Institute) ile paralellik göstermiştir. Bundan yola çıkılarak şunu söylemek mümkündür: Avrupa ülkelerinde sinemaya devlet tarafından sağlanan fonlar ve farklı mekanizmalarla yapılan destek direk II. Dünya Savaşı sonrasında gerçekleşmiştir (İnceoğlu, 2011: 41).

Savaş olgusunun, film yapımını etkilediği durumlardan biri de iç savaşlardır. Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği (SSCB) üzerinde meydana gelen iç savaş, çok sayıda eser meydana getirilmesinde ilham kaynağı olmuştur. Böylece Sovyet sinemasında ortaya çıkan sıra dışı eserler, Sovyet sinemasının yapısını etkilemiş ve yenileşmeyi de beraberinde getirmiştir (Betton, t.y.: 50).

İçinde, sinema da dâhil olmak üzere, kitle iletişim araçlarının gösterdiği ilerleme, daha ziyade 20. yüzyılda etkisini göstermiştir. Birtakım örgütlenmeler ve işleyişle bu araçlar, ekonomik, ideolojik bakımdan, toplumlar üzerinde biçimsel olarak etkide bulunmuştur. Bu araçların insanlar üzerinde ne denli etkili olduğu, I. Dünya Harbi ile

ortaya çıkarken, sonradan da insan topluluklarını yönlendirmek için, II. Dünya Savaşı döneminde, etkili bir şekilde kullanılmışlardır (Özarlan, 2006: 38).

2.15. SİNEMANIN TARİHİ SÜRECİNDE DÜNYADA FİLMİN GELİŞİMİ

Sinema filmlerini bize ulaştıran önemli buluşlardan birisi “büyülü fenerler” (Lanterna magica) dir. 17. yüzyılın bu önemli icadı sayesinde, sinemacılar yönlerini bulmuşlardır. Kaynak bir ışıktan çıkıp yoğun şekilde süzülerek, saydam bir zemine sahip nesne üzerinde bulunan bir resmin ya da fotoğrafın, beyaz bir perdeye yansımaları sağlayan araçlardır. Sinema tarihinde iki tane din adamı tarafından eş zamanlı sayılacak kadar birbirine tekabül eden bir dönemde gerçekleştirilmiştir büyümlü fenerler. Bunlardan biri Alman olan Athanasius Kircher, 1645 yılında; diğeri de Fransız rahip Claude François Milliet des Châles 1621-1678 yılları arasında bu aleti tanıtmışlardır (Teksoy, 2005: 19).

1824 yılında, Peter Mark Rôget adında İngiliz bir bilim adamı göze çarpar. Kendisi Londra Kraliyet Akademisi'nde görevlidir ve önemli bir tez öne sürer. İnsan gözünün, fizyolojik bir fenomen olarak, önünde hareket eden herhangi bir görüntüyü, saniyenin binde biri kadar bir sürede göz belleğinde tuttuğunu iddia etmiştir. Böylelikle binde bir saniyelik görüş ısrarlılığı nedeniyle, görüntüleri bir bir insan gözünün önünden geçirerek ve o görüntüleri üst üste bindirmek sureti ile sürekli kımıldayan bir görüntü izlenimi yaratılabileceğini savunur. Bu seri bir fotoğraf olabileceği gibi elle çizilmiş bir resim de olabilirdi. Ayrıca resimlerin kımıldadığı hissini de verebilirdi. Bu buluş, görsel bir oyuncak misali eğlence aracı gibi piyasaya çıksa da sinemanın tam da kendisine ulaştıracak bir yol olmuştur (Baydur, 2004: 26).

19. yüzyılın sonunda, Eadweard Muybridge ve Etienne-Jules Marey adlı fotoğrafçıların çalışmaları sonucu tam olmasa da bilimsel olarak, *büyümlü fenerler*, *zoetropelar* ve *fotoğrafın* yolu çakışmıştır. Bu ikisi hareketleri kendi bileşenleri içinde analiz ederek, insan ve hayvan

hareketlerini görüntülemişlerdir. Marey, fotoğraflarını görüntülemek için “shoot” yani “çekmek” anlamına gelen silah benzeri bir mekanizma kullanmıştır (Kolker, 2011: 135).

Selüloid denilen esnek bir tabanın, George Eastman tarafından bulunması sayesinde, 1889’da, filmin objektiften geçip, ışığın etkisinde bırakılmasına yardımcı olan kamera mekanizmaları tasarlanarak, uzun film kuşakları elde edilmiştir. Hareketli görüntü göstericileri olan büyümlü fenerlere bazı aygıtlar eklenmiştir: Örtücü, mil, gibi. Filmlerin yansımalarını sağlamak üzere, filmin aralıklı hareketini yaratacak bir mekanizmaya ihtiyaç duyulmuş ve 1888’de Mulvey tarafından, kamerada *Malta haçı dişlisi* kullanılmıştır (Bordwell, Thompson, 2012: 455).

Ampulün mucidi ünlü bilim adamı Thomas Edison, 1892’de *kinetograf* adında bir çekim makinesinin telif hakkını tescillemişti. Bu araç, filmleri görmeyi sağlama özelliğine sahip olmasına rağmen, görüntüyü ekrana yansıtamamaktaydı. Bunun sebebi, aletin sadece filmin bir büyüteç ardından düzenli bir hızla dönebildiği bir kutudan ibaret olmasıydı. Görüntüler küçük olduğu için sadece bir seyirci izleyebilmekteydi. Daha sonradan 1864-1948 yıllarında yaşamış bir Fransız olan Louis Lumière, *sinematografı* icat etmiştir. Lumière, astronom Mascart’ın başkanlık ettiği Ulusal Sanayiye Özendirme Derneği üyeleri önünde ilk gösterisini 22 Mart 1895’te yapmıştır. Mascart, o dönemde Bilimler Akademisi Başkanı’dır (Betton, t.y.: 6).

Edison’un bulmuş olduğu *kinetoskop* aleti, 1894 yılında New York’da tecimsel açıdan halka sunulduğunda benzer birçok alet de piyasada satılmaktaydı. Birtakım yeni devinim buluşlarına olanak tanıyan Edison filmlerinin içeriğinde boks maçı, dans gösterileri gibi konular yer almaktaydı. Sadece tek kişinin izleyebildiği bu filmler, insanların aynı anda ve aynı mekânda film izleyebilme beklentisini karşılayacak olan, ekran resimleri oluşturan büyümlü fener (magic lantern) önerisini de beraberinde getirmiştir. Bu konuda Avrupa’da, büyümlü fenerle, kinetoskop aletini bir araya getirme çalışmaları

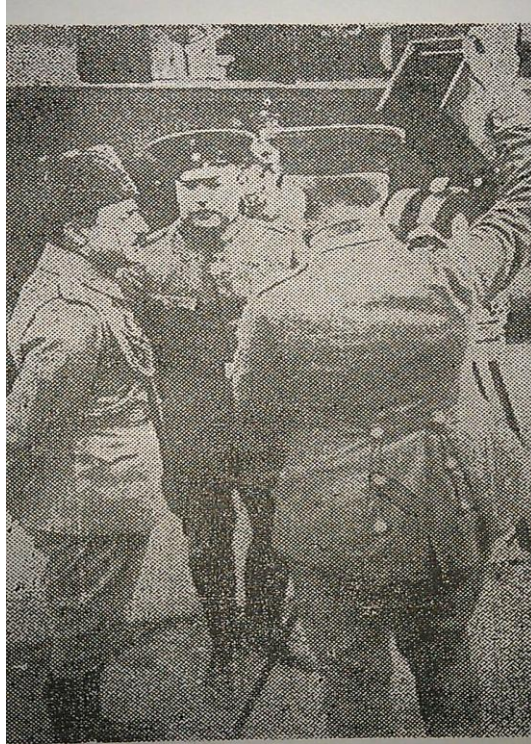
yapılmaktaydı. Diğer tarafından Lumière kardeşler (Paris) ve Robert Paul (Londra), farklı yerlerde Edison'un bulduğu kinetoskop aletini tanıtırken, projeksiyon cihazı da satmaktaydılar. Thomas Armat'ın icat ettiği ve 1895'te Atlanta'da halka tanıttığı makinesi ise modern projektöre temel olmuştur (Rotha, 2000: 34-35).

Sinema tarihinin filmcilik serüveninde farklı filmsel anlatım biçimleri ortaya çıkmıştır. Bu anlatımlar, film sanatı ile uğraşan sanatçıların sorunları ve bakış açılarından oluşan yaklaşımlarına göre ise sürekli değişime uğramıştır. Sanatçılardan bazıları bir önceki izlediklerinden alıp bu sanatı başarıyla devam ettirdi. Bazıları da kendine özgü sanatsal anlatımlar oluşturarak yaratıcı bir biçimde sinemaya yeni bakış açıları kazandırdılar. Sinemanın etkin anlatımsal bir sanat olmasını amaç edindiler. Bir grup ise daha önce kullanılmamış denemelerle avante-garde bir sanat anlayışı ortaya koydu. Yöntemleri ise oldukça tazeydi ve sinema tarihinin dönüm noktasına girmesini sağlayacak olan yeni işlevlerle filmsel öğelere değişiklik kattılar (Abisel, 1989: 2-3).

2.16.TÜRKİYE'DE FİLMİN GELİŞİMİ VE TÜRK SİNEMASININ DÖNEMLERİ

Türkler'in sinema ile tanışması çok eski bir tarihe dayanır. Lumière kardeşlerin 28 Mayıs 1895'te ilk kez genel gösterimini gerçekleştirdikleri sinematograf, Türkiye'ye de Pera'dan girmiştir. Türkiye'de Pathé kardeşlerin Türkiye temsilciliğini üstlenmiş olan kişi, Romanya uyruklu Polonya Yahudisi Sigmund Weinberg adlı bir yabancıydı. Weinberg'in Tünel'de bir mağazası bulunmaktaydı. 1897'nin başlarında ilk kez Galatasaray dönemecinde Sponeck birahanesinde İstanbullular'a tanıtım yapmıştır. Daha sonra ise İstanbul'un diğer yakasında bulunan Fevziye Kiraathanesi'nde ve Concordia salonunda bu gösterileri sürdürmüştür. Bu tarihlerde sinemayı padişaha ve saray halkına tanıtan kişi Yıldız Sarayı'nın gedikli hokkabazlarından Bertrand olmuştur (Arkın, 1975: 451).

Sinemamızda Yeşilçam Dönemi, sinemadaki teknik gelişmelere bağlı olarak başlamıştır. Bu dönem Cumhuriyetin ilânından sonra gelişen süreçle ortaya çıkar. Bu döneme ait filmler de yine tiyatro eseri, roman uyarlamaları biçiminde yapılmıştır. Ayrıca yabancı filmler Türkçe olarak seyredilmiştir. Halkın sinemaya gösterdiği ilgi ile film çekimi sayısı artmıştır. Böylece 1914-1973 yılları arası Türk sinemasında 3 bin 359 film çekimi gerçekleşmiş ve bu dönem sinemamızda en çok film çekiminin yapıldığı dönem olmuştur. Bu bakımdan Yeşilçam Dönemi, tarihte “Türler Sineması” olarak kabul edilmiştir (Türk Sineması, t.y.).

“Enver Paşa, 1. Dünya Savaşı sırasında İstanbul’a ilk gelen ilk kameraya bakıyor. (Yanıdakiler Alman Subaylarıdır.)” [Şener, Erman; **Kurtuluş Savaşı ve Sinemamız**. Dizi Yayınları, s.16, 1970].

2.16.1. Cumhuriyet Öncesi Dönemde Osmanlı’da Film

Ülkemizde sinemanın ilk yılları filmlerin bir sığıntı halinde gösterilmesi ile geçmiştir. Bu durum İkinci Meşrutiyetin ilanı olan 23 Temmuz 1908 yılına kadar devam etmiştir. Ramazan aylarında Karagöz, orta oyunu, meddah gibi eğlencelerle; tiyatrolarda,

kiraathanelerde programı zenginleştirmek amacıyla kullanılmıştır sinema. “Gavur işi” eğlence olarak değerlendirilmiştir. Bunun dışında ise Abdülhamit’in elektiriğin yurda girmesine müsaade etmemesi, sinema işletmeciliğinin gelişmesini de engellemiştir. Bu durumdan E.E Talu’nun da belirttiği üzere rahatsızlık veren bir durum sürdürülüyordu. İşte sinemayı bu durumdan çıkaran kişi Weinberg’tir. Meşrutiyetin ilanı ile bunu gerçekleştirmiştir. Mimar Campanaki tarafından, II. Abdülhamit zamanında Rıdvan Paşa’nın şehreminliği sırasında yapılmış olan ve adı sırasıyla Pathé, Anfî, Ses olarak değişen Pathé Sineması’nı yaptıran Weinberg’tir. Böylece 1908’de Tepebaşı’nda Şehir Tiyatrosu’nun eski komedi bölümü olan yerde ilk sürekli sinema salonu kurulmuştur (Özön, 2010: 39).

Fuat Uzkinay, günümüzde adı İstanbul Lisesi olan İstanbul Sultanisi’nde dâhiliye memuru olarak görev yaparken, Sigmund Weinberg ile tanışmış ve projeksiyon aygıtının nasıl çalışacağını ondan öğrenmiştir. İstanbul Sultanisi’nin müdürü olan Ebul Muhsin Kemal Bey’e öğrenciler için okulda film gösterisi yapmayı önermiştir. İşte sinema böylece ilk kez okula da girmiştir. Ardından gelişen bir olayla 14 Kasım 1914 tarihinde Türk Sineması doğmuştur. Osmanlı-Rus savaşı yani “93 Harbi” sırasında -1876-1877 yıllarında- Ruslar’ın Ayastefanos’ta (Yeşilköy) dikmiş oldukları “zafer anıtı” kulesi “Cihad-ı Ekber” ilan edilmesi ile 14 Kasım 1914 Cumartesi günü yıkılması film olacaktır. Sacha-Messter Gesselchaft adlı şirketle yapılan anlaşmaya rağmen Yeşilköy’de, halk bunu bir Türk’ün çekmesini ister. Yedek subay olarak askerlik yapmakta olan Uzkinay, çekim sırasında alıcının nasıl kullanılacağını öğrenir ve anıtın yıkılışını kaydeder. Osmanlı İmparatorluğu’nun Ruslar karşısındaki mağlubiyetinin acı bir anısı olan bu anıtın yıkılışı tarihte çekilen ilk Türk filmidir. Bu film “Ayastefanos’taki Rus Abidesi’nin Yıkılışı” adlı 150 metrelik kayıtle gerçekleşen belgesel bir filmidir (Özgüç, 1990: 10-12).

Ayastefanos Abidesi (İTÜ Sözlük, 2013).

Fuat Uzkınay'ın ilk film gösterisini okulda yapması ile Türkiye'de ilk kez eğitim ortamında film kullanıldığını da görmekteyiz.

1917 yılında bir yandan Müdafaa-i Milliye Cemiyeti film çalışmalarına hız vermiş diğer taraftan da Ordu Film Merkezi kurulmuştur. Zeki biri olan Harbiye Nazırı Enver Paşa, Almanya'ya savaş zamanı yaptığı bir gezi sırasında sinemanın oldukça yaygın olduğunu görmüştür. Oldukça etkileyici bir temaşa organı olduğunu da fark etmiştir. Böylece geri döndüğünde bu konuyla ilgili bir büro kurulması emrini vermiştir. Bu kurum Ordu Film Merkezi'dir. Başına ise Sigmund Weinberg getirilmiştir. Kısa zamanda bu kurum film çekebilecek duruma gelmiştir. Ancak Weinberg'in Romanya uyruklu oluşu, bu ülke ile savaşa girmiş olan Osmanlı Devleti için olumsuzdu ve bu yüzden görevden alındı. Yerine ise yardımcısı Fuat Uzkınay getirildi (Hakan, 2012: 25).

Osmanlı İmparatorluğu'nun çöküş sürecine girdiği 1. Dünya Savaşı'nın sonunda 30 Ekim 1938'de imzalanan Mondros Mütakeresi ülkenin gerilimli bir döneme girmesinin başlangıcı olmuştur. Bu dönemde MOSD ve yarı askeri kurum olan MMC. elinde bulunan

sinema araçlarının düşmana devredilmesi lâzımdı. Bu zorunluluk karşısında “hile-i şer’iye” düşünülmüştür. Bu sinema araçlarının düşman eline geçmesine engel olmak için Malûl Gaziler Cemiyeti’ne (Mâl’lîn-i Guzat-ı Askeriye Muavenat Heyeti) devredilmiştir. 1916 tarihinde Weinberg, Arşak Benliyan Topluluğu ile anlaşmış ve *Leblebici Horhor’ u* çevirmeye başlamıştır. Baş oyuncularından biri ölünce film yarım kalmıştır. Weinberg *Himmet Ağa’nın İzdivacı* filmi çevirmeye başlamıştır. Ne yazık ki çoğu oyuncunun askere alınması ile bu film de yarıda kalmıştır. Bu sırada 1917 yılında Sedat Simavi de *Pençe* ve *Casus* adında Müdafa-i Milliye Cemiyeti adına iki film çevirmiştir (Şener, 1970: 18-19).

Weinberg’in 1914 yılında yarıda bırakmak zorunda kaldığı *Himmet Ağa’nın İzdivacı* filmi, 1918’de Fuat Uzkinay tarafından tamamlanmıştır (Hakan, 2012: 30).

Yukarıda belirtilen filmler Türk sinemasının ilk konulu filmleri olarak dikkat çekmektedir.

Merkez Ordu Sinema Dairesi’nin kurucusu Fuat Uzkinay (İTÜ Sözlük, 2013).

2.16.2. Cumhuriyet Döneminde Eğitici Film Kullanımı

İlk yıllarda sinema hakkında yazan bazı kişiler tarafından, siyasi iktidar tarafından sinemanın basit eğlencenin bir türü olarak değerlendirildiği belirtilmiştir. Bir projeye sahip olmadığını beyan ederler. Birincil kaynaklar incelendiğinde ise, cumhuriyetin bu ilk dönemlerinde sinema, siyasi iktidar sinemanın eğitici niteliğinden yararlanmak istemiş ve yeni bir toplum meydana getirilmesi için etkili bir eğitim aracı olarak da kullanmıştır. Bu noktada sinemayı denildiği gibi basit eğlence aracı olarak görmemiştir (Öztürk, 2005: 239).

1927 yılında, film işlerini yeniden canlandırmak maksadı ile Cumhuriyet ordusu, ordu film merkezini kurmuştur. Daha önce harp yüzünden malûl gazilere verilmiş olan orduya ait mallar, film makine ve malzemesi geri alınmıştır. Malzemeler yıpranmış ve iş göremez halde idi. Bu durumda film merkezi için Avrupa'dan yeni malzemeler almak gerekmiştir. Erkânıharbiye Reisliğine bağlı olarak Erkânıharbiye Mektebi Müdürlüğü nezaretinde olmak üzere çalışmalarını yürüten Ordu Film Merkezi'ne Fuat Uzkınay tayin edilmiştir. Onun tabiiyetine birkaç film sanatkârı verilmiştir. Birliklerde film gösterme yerleri açılmış, hem kendi personelini pekiştirmek hem de birlik film gösterme personelini yetiştirmek üzere kurslar açmıştır. Eksik malzeme ile film yapmış, makineleri onarmış ve ihtiyaçları gidermeye uğraşmıştır (Pasin, 1951: 88).

Cumhuriyetin ilk dönemlerinde belgesel türü yapımlar olan, eğitici-öğretici nitelik taşıyan filmlerin üretimi bir sorun teşkil ediyordu. Sebebi ise sinema tekniğinden anlayan uzman sinemacıların, profesyonel sinematografi bilimcilerinin, kültür emperyalizmine odaklanmış teorisyenlerce belirtilen profesyonel kadronun yetersizliği idi. Bununla beraber kimi düşünürler, profesyonellerin, kültürel sahada yer almaları için, metropol kentlerde yetişmelerinin, kültürel bağımlılığa hizmet edeceği üzerinde duruyorlardı. Ancak ülkemizde, nitelik ve sayı bakımından personelin yetersiz olması, sinema politikalarının

gerçekleştirilmesinde bir engel oluşturmaktaydı. Bu yüzden Cumhuriyetin ilk yıllarında tiyatrocu yönetmen Muhsin Ertuğrul, hemen hemen sektörün tek ismiydi. O da birkaç kaliteli ve özgün senaryosu olan film dışında yabancı tiyatrolar, sinemalar ve romanların tiyatroya uyumunu sağlamakla meşgul oluyordu (Öztürk, 2009: 177).

Bunların dışında, Nilgün Abisel'in aktardığına göre; 1933'te propaganda ve bilgi verme maksadıyla yararlanmak üzere iki önemli yasadan bahsedilmektedir. Bir tanesi 2154 sayılı 2.4.1933 tarihli olan ve bizim açımızdan anlam taşıyan bu yasa: "Halkevleri için İthal Olunacak Radyo ve Sinema Makinalarının Muamele Vergisiyle Gümrük ve Okruva Resimlerinden İstisnası Hakkında Kanun" dur. Öneriyi sunan Konya milletvekili Kazım Hüsnü ve Giresun milletvekili Hakkı Tarık Beylerdir. Yasanın amacını şöyle açıklamışlardır:

Radyo ve sinema makinaların, neşir ve tamim hususunda ifa ettikleri hizmet malûmdur. Umumi hayatımızda muayen fikir ve kanaatlerin tamimi ve halkın tenvir ve irşadı için bu makinalardan elde edilecek istifade pek kıymetli olacaktır. Halkevlerinin birer kültür müessesesi olması itibariyle gayesi dâhilinde neşri tamim ile mükellef olduğu fikir ve kanaatlerin halk arasında tamimini teminen bu vasıtalarından istifade eylemesi lüzum ve faidesi aşikârdır. Halbûki halkevlerinin tamamı, bundan mahrum bulunmamakta ve bu vasıtalarından istifade edememektedir (Zabıt Ceridesi; akt.: Abisel, 1933:1).

Sinemayı halkın çoğunluğuna ulaştırmayı amaç edinen faaliyetler, 1932'de kurulmuş olan Halkevleri tarafından da yürütülmeye çalışılmıştır. Bu amaca yönelik çalışmaların en büyük nedeni, siyasal düşüncede ortak olunan aydınlar aracılığı ile halka ideolojik düşünceyi benimsetmek üzere halkı eğitmektir. Böylece sinema bu anlamda görev aracı olacaktır. Sinema ve diğer kitle iletişimini sağlayan araçlar, 1930'lu yılların başı itibariyle, eğitici ve öğretici değeri itibariyle, ideolojik amaçla iktidarın hizmetinde kullanılmıştır (Öztürk, 2005: 180). 1940'lı yıllarda Milli Eğitim Bakanlığı da sinemanın eğitici-öğretici niteliklerinden faydalanmak istemiş ve bunun için girişimlerde bulunmuştur. Ayrıca Öztürk (2005: 218), konuyla ilgili olarak: Milli Eğitim Bakanlığının çeşitli

derslerde kullanmak amacıyla bazı girişimlerde bulunulduğunu belirtiyor.

Görülüyor ki bu dönemde öğretici nitelikteki filmlerin, kültürü yaygınlaştırma ve propaganda sağlama amacı ile kullanımı konusunda birçok girişimlerde bulunulmuş ve yasa dahi çıkarılmıştır. Aynı şekilde eğitim içerikli filmlerin, günümüzde de eğitimcilerin işine yarayacağı söylenebilir.

2.16.2.1. Atatürk'ün Sinemaya Verdiği Önem

Mustafa Kemal Atatürk'ün sanata, kültüre, bilime verdiği önem tartışılmazdır. Onun için toplumun gelişimi ve bunun için atılacak her türlü adım çağdaşlaşmayı sağlayacaktır. Nitekim birçok sözü ile sanata ve bilme verdiği önemi sık sık dile getirmiştir. San'at ve san'atkârın önemini ise: *“Bir millet san'attan ve san'atkârdan mahrumsa tam bir hayata malik olamaz. Böyle bir millet bir ayağı topal, bir kolu çolak, sakat ve alil bir kimse gibidir.”* sözleri ile anlamlı bir şekilde ifade etmektedir (Gökmen, 1989: 5).

Okçabol (2005), Atatürk döneminde 21. yüzyılda dahi bazı bölgelere iletilemeyen kültürel faaliyetlerin en az 60 yıl öncesinde Halkevleri aracılığı ile halka iletilerek, etkin katılımlarının sağlandığını belirtir (s. 49).

Atatürk'ün, Münir Hayri Egeli ve Kenan Erginsoy tarafından hazırlanan bir kültür filmini izlemesinden sonra Egeli'ye ait 1957 yılında yayınlanan bir kitapta, şu şekilde yazılmış olan sözlerine yer verilmiştir:

Sinema öyle bir keşiftir ki, bir gün gelecek barutun, elektriğin ve kıt'aların keşfinden çok, Dünya medeniyetinin veçhesini değiştireceği görülecektir. Sinema, Dünyanın en uzak uçlarında oturan insanların birbirini tanımalarını, sevmelerini temin edecektir. Sinema insanlar arasında görüş ve görünüş farklarını silecek, insanlık idealinin tahakkukuna en büyük yardımı yapacaktır. Sinemaya lâıyk olduğu ehemmiyeti vermeliyiz (Akt.: Gökmen, 1989: 5-6).

Tüm alanlarda gelişimin öncüsü olan Atatürk, çeşitli fırsatlarla sinemaya da ilgisini göstermiştir. Muhsin Ertuğrul'un 1932'de çevirmiş

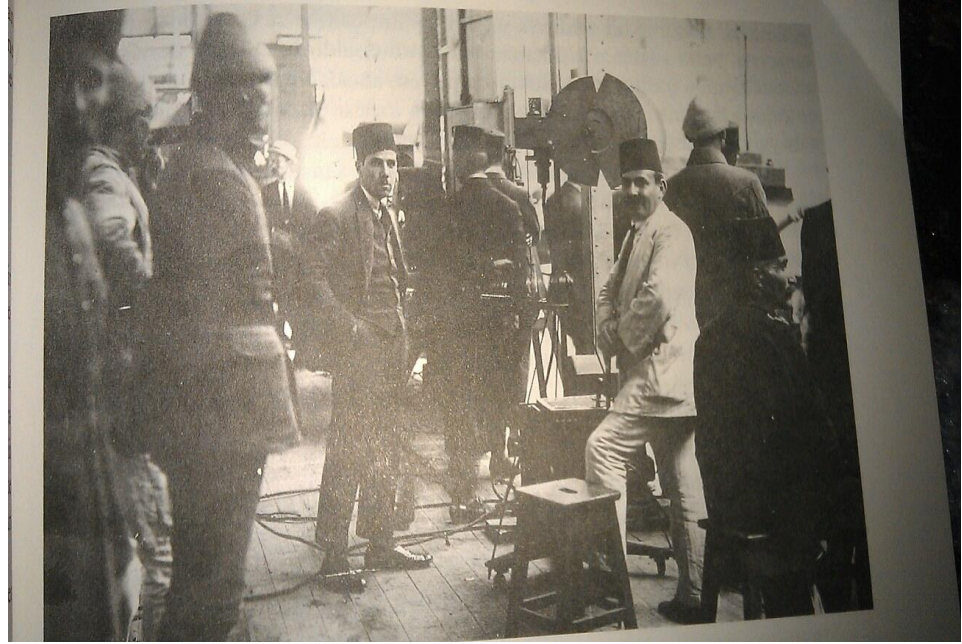
olduğu ve senaryosunu yazar Nizameddin Nazif Tepedelenlioğlu'nun (1939), yazdığı *Bir Millet Uyanıyor* filmi, İstiklâl Savaşımız üstüne yapılmış en iyi birkaç filmde biri olma değerine sahiptir. Atatürk bu filmle ilgilenmiş, senaryoyu görmek istemiş ve bu filmde kendisine ait görüntüsünün kullanılması için poz vermiştir. Ayrıca filmde bir nutuk vermeyi kabul etmiştir. Böylece Atatürk, senaryoyu önceden incelemiş, siyah bir perde önünde poz vermiştir. Bununla beraber ülke ve dünya sorunları hakkında da konuşmasını yapmıştır. Bu film Atatürk'le ilgili arşivlenen önemli bir belgedir (Akt.: Dorsay, 1984: 16).

Ayrıca Atatürk'ün yaptığı çalışmalar içinde eğitim ve kültür faaliyetleri yapma amacı ile açılmış olan halkevlerinin önemi büyüktür. 19 Şubat 1932 yılında açılan Halk evleri, birçok amaca yönelik hizmet vermiştir. Ankara cezaevinde bulunan 300 hükümlüye 1935 yılında okuma yazma öğretilmesi, bir açık hava sinemasının inşa edilerek, bir yıllık sürede 148 000 kişiye film izletildiği anlaşılmaktadır (Ölçen, t.y.).

Atatürk'ün sinemaya dair düşüncelerini, Akçura, Cemil Filmer'in dilinden bir anı ile şu şekilde aktarmaktadır:

Opera o günlerde bir İngiliz yapımı olan Çanakkale Harbi filmini geçiyordu. Ücretler başka sinemalarda 30 kuruş olduğu halde, Opera ve Melek'te* yüz kuruş, yüz yirmi beş kuruştı. Buna rağmen yine de pek bir şey kazanmıyorlardı. Çünkü % 33 vergi belimizi büküyordu. İşte bu Çanakkale Harbi filmi Atatürk'ün ilgisini çekmişti. İngilizler tarafgir davranmamışlar, hakikati olduğu gibi göstermişlerdi. Türk ordu ve askerinin Çanakkale'de gösterdiği kahramanlık, filme olduğu gibi yansımıştı. Atatürk, yanında Maliye bakanı Fuat Ağralı ile film görmeye geliyor. Bu sırada sinema ücretlerinden filan bahis oluyor. Atatürk, sinemanın çok yararlı bir icat olduğunu, halkın bundan gerektiği gibi faydalanmasını, sinemacılığın inkişafını istiyor, bu münasebetle alınan vergilerin düşürülmesini emrediyor. Ankara'ya döndükten sonra, gerçekten de alınan vergiler %10'a indirilmiş oluyor (Akt.: Akçura, 1995: 74).

* Opera Sineması, Mehmet Rauf Bey ve ortaklarının ilk açtığı sinema ve diğeri de 1924'te kurulmuş olan o zaman ki adı ile Melek yani Emek Sineması'dır. Bkz.; Akçura, Gökhan; "Lokantadan Bozma Bir Sinema: Kemal Filmin Öyküsü", **Aile Boyu Sinema**, İstanbul, Yapı Kredi Yayınları, 1995, s. 15-19.

(Gürzap, akt.: Akçura, 1995: 21).**

Bunların dışında Tunaya (1952: 595) tarafından bildirilen, Halk evlerinin CHP Kurultayı tarafından 1947 yılında onaylamış olduğu tüzüğündeki maddelerinden birisi olan no:103; d maddesinde: “*Sinema sanatının gelişmesinin sağlayan şartları hazırlamayı ve bundan öğretim vasıtası olarak da faydalanılmasını gerekli görür.*” ifadesi yer almaktadır. Burada Halk evlerinin ve Halk odalarının ele aldığı konulardan biri görülmektedir (Akt.: Karadağ, 1998: 73).

2.16.3. Tiyatrocular Döneminde Film

1922'den 1939'a kadar süren dönem kaynaklarda sinemamızda “Tiyatrocular Çağı” olarak belirtilmektedir. Bu dönemde dikkati çeken en önemli ve tek isim ise Muhsin Ertuğrul'dur.

1922-1924 yılları sinemamızda Tiyatrocular Çağı'nın gelişmeye başladığı dönemdir. Sinemamız ilk adımları tiyatrocuların liderliği üzere atmıştır. Ardından gelen 17 yıl boyunca sinemamızda çalışmalar

** Reşit Gürzap, babasından kalan bu fotoğrafı: “Kemal Film Stüdyosu'ndan önceki ilk askeri film stüdyosunun fotoğrafı” olarak açıklar. Ayrıntılı bilgi için bkz.; Akçura, Gökhan; “Lokantadan Bozma Bir Sinema: Kemal Filmin Öyküsü”, **Aile Boyu Sinema**, İstanbul, Yapı Kredi Yayınları, 1995, s. 15-19.

tiyatrocular tarafından idare ettirilmiştir. Bütün bu çalışmaların başındaki yönetici ise Muhsin Ertuğrul'dur. Muhsin Ertuğrul yönetimindeki şehir tiyatrolarının oyuncularını da oyuncu kadrosunu oluşturmaktaydı. Türk sineması bu durumdan dolayı çok gelişmemiştir (Özön, 2010: 75).

Tiyatrocular döneminin üstünlüğüne ve hâkimiyetine Muhsin Ertuğrul tek yönetmen olarak sahip olmuştur. O sinemada uzun yıllar egemenliğini sürdürürken genç yetenek Faruk Kenç ortaya çıkmaya başlar. *Taş Parçası* adındaki melodramla sinemaya adım atmıştır. Böylece Tiyatrocular Dönemi zayıflamaya başlar. 1928'li yıllarda yaşanan anavatan sorunlarını ele alan çok sayıda romancımız vardır; fakat çok da ilgi görmemişlerdir. 1928'e kadar değeri orta üstü olan ve de sinemaya elverişli pek çok roman yazan yazarımız olmuştur. Bu romancılarımız Yakup Kadri Karaosmanoğlu, Sadri Ertem, Refik Halit Karay, Reşat Nuri Güntekin gibi isimlerdir. Francois de Currel'e ait "La Terre inhumain" (İnsafsız Toprak) adlı oyun Güntekin tarafından *Bir Gece Faciası* adı ile uyarlanmıştır. Ankara Postası olarak senaryolaştırılmıştır. Bu filmde Milli Mücadele döneminin bir kısmı anlatılmıştır. 1923'ten o güne değin sessiz çekilen ilk yerli filmidir. *Ateşten Gömlek* adlı filmde başka milli bir film de çekilmemiştir (Hakan, 2012: 54).

2.16.4. 1939-1952'li Yıllarda Sinemamızın Geçiş Dönemi ve Film

Bu dönem sinemamızda Tiyatrocular Çağı'ndan, Sinemacılar Çağı'na geçiş anlamına gelen "Geçiş Dönemi" olarak adlandırılıyor.

Bu yıllar sinemamızın dar boğazdan geçtiği yıllardır ve özellikle II. Dünya Savaşı'nın yarattığı güçlükler, Mısır sinemasının yarattığı rekâbetin yıkıcılığı, sinemaya yabancı olarak tiyatrocular tarafından yetiştirilmiş seyirciler sinemanın yaşadığı sorunlar olarak görülmektedir. Bunların üstesinden gelebilecek büyük bir sanatçı da olmadığı için sorunları aşmak güçtür. Zaten tiyatroculuk dışından gelen sinemacı sayılacak kadar azdır. Bu grup "ara kuşak" olarak tanımlanan iyi niyetli bir grup olduğu için elinden geleni yapmış, tiyatronun etkisinden

seyirciyi kurtarmıştır. Bu dönemde çekilen Kurtuluş Savaşı filmleri ilkel niteliklere sahip olsa da sinemasal çalışmalara epey yakın emeğin ürünleri olmuştur. Hatta bu dönemde bu filmleri çevirebilmek üzere zorunlu olarak kullanılması gereken “paralel anlatım” biçimi de ilk kez kullanılmıştır (Şener, 1970: 76-77).

Bu dönemde II. Dünya Savaşı'nın soğuk etkileri, zaten bir savaş sürecinden geçerek acılar yaşamış ve yorulmuş Türk Halkı'nın üzerinde de hissedilmiştir. Savaş öncesi ve sonrasında Avrupa'dan ve Amerika'dan yurdumuza aynı derecede film gelirken, savaş yüzünden Mısır üzerinden gelmeye başlamıştır. Bu sırada Amerikan filmleriyle beraber Mısır filmleri de elimize geçmiştir. Tabii bu Arap melodramları bizdeki film yapımını da etkilemiştir. Bu iki yönlü bir etki oluşturmuştur: Birisi; halkı bu türe koşullanmış gören yapımcıların tutumunu sağlamlaştırmak iken diğeri; filmlerin tiyatroya havasında yer alan melodram özelliğini artırma yönünde bir etkidir. Bu sırada tiyatroya dâhil olmayan bazı gençler de Avrupa'ya sinema eğitimi almaya gitmiştir. Böylece onlar filmler üzerinde farklı bir atmosfer oluşturmuşlardır (Onaran, 1999: 349).

Geçiş Dönemi sinemacıları, doğrudan sinema eğitimi almış olup, bugün bile az görülen özelliklere sahip rejisörlerdi. Ancak aldıkları eğitim; ses, fotoğraf yönetmenliği, bazen yalnızca fotoğrafçılık gibi belirli teknik konuları kapsadığı için birer rejisör olarak çok başarılı olamıyorlardı. Sinemasal kültür ve sanata ehemmiyetli derecede katkı yapabilecek derin bir kültürleri yoktu. Bu duyguyu oluşturabilecek kadar kapsamlı bir eğitime sahip değildiler. O yüzden sanatçı değil sinema zanaatkârı olarak kalmışlardır (Özön, 2010: 149).

2.16.5. 1950'ler-1970'ler Sinemacılar Kuşağı Döneminde Film

Çok partili siyasi hayatın getirdiği demokratikleşme çabaları 1950'lerde başlamaktaydı. Böylece bu yolda ciddi ilerlemeler kaydedildi. Bir yandan da siyasi ve toplumsal krizin oluşması sonucu Silahlı Kuvvetler 1960'ta yönetime müdahale etmiş ve değişimi başlatan 1961

Anayasası kabul edilmiştir. 1960'lı yıllara kadar çekilen film sayısı yaklaşık 100 adettir. 1960 sonrası Yeşilçam 'da çekilen film sayısı her geçen yıl hızla artmıştır. Yeşilçam'ı 1970'lere kadar etkileyen 3 ana eğilim mevcuttur: Ticari Filmler, Ulusalcılık ve Gerçekçilik. 70'li yıllar toplumcu gerçekçiliğin etkisi altındadır. Bu yıllarda toplumsal muhalefet yerini iç hesaplaşmaya, bireyciliğe ve fantazyaya bırakmıştır. Bu durum 12 Eylül'de sonra ortaya çıkmıştır (Pösteği, 2005: 18-30).

1970'ler Türk seyircisinin sinemadan uzaklaşarak televizyon izleyicisi olduğu dönemdir. Onlar "Yeşilçam seyircisi" olarak tabir edilirler. Artık perde karşısında değil, ekran karşısında olmak daha cazip gelmiştir. Tabi bunda ekonomik koşulların günümüzde de olduğu gibi hatırı sayılır bir önemi vardır. TV izlemek elbette daha kolay ve de ekonomiktir. İnsanların maddi durumu zayıfladıkça ucuz olan daha çok tercih edilir olmuştur. Ayrıca dönemin terör kaygısını da buna eklemek lâzım. İnsanlar özellikle kentlerde dışarıya çıkmaktan korkar durumdaydı. Günümüzde bu derece büyük bir kaygı oluşmasını gerektiren bir durumda olmadığı için insanlar daha rahat. Olası bir olayın da "ender-i nadirat" değil, "vukuat-ı adiyede" den meydana geldiği düşünülüyor. Bunlar ise belirleyici nitelik taşımamakta fakat ekonomik sorunlar hâlâ önemini koruyor (Okyay, 1996: 226).

Türk sineması, ilk yeni sinema örneklerini 1970'li yılların başında vermiştir ve bugüne değin gelinmiştir. Bu durum, toplumsal yapıdaki değişimlerin ve kültürel çeşitlemelerin sonucudur. Bir parçası olunan ve içinde yaşanan toplumun yansıması ortaya ulusal kimlikli bir sinema çıkarır. Hâlbuki son yıllarda Türk Sineması'nın toplumdaki git gide uzaklaştığı gözlemlenmektedir. Bundan kurtulmanın yolu hemen yanı başındaki topluma dönüp oradan beslenmektir. Bunu da ancak içinde bulunan toplumu daha yakından, daha bilimsel bir şekilde kısacası daha iyi tanımaktan geçer (Adanır, 2003: 160).

1950'lerin başlarında 1953'te *Salgın*; 1953'te *Halıcı Kız* filmleri ile ilk kez renkli filmlerin çekildiği görülmüş olsa da renkli filmler sonradan yaygınlaşmaya başlamıştır. 1996'da 173 tane siyah-beyaz film

çekilirken, 56 adet renkli film, 1970'te 147 siyah-beyaz film çekilirken, 78 renkli film, 1971'de 128 siyah-beyaz film çekilirken, 138 renkli film çekilmeye başlanmıştır. Bundan sonraki yıllarda renkli filmler öncelikle siyah-beyaz filmlere oranla artmış, 1974'ten sonra ise artık renkli film hâkimiyeti görülmüştür. Hatta 1974'te 6 adet siyah-beyaz filme karşılık yerini tümüyle renkli filme bırakır (Evren, t.y.: 240).

Tunçok (2011) bu konuda şunları söyler:

1960-1970'li yıllar arasında geçirmiş olduğu değişimler yeni bir kültürün ve bununla birlikte yeni değerlerin oluşmasında önemli olmuştur. Dönem içerisinde kendisini önemli ölçüde hissettiren sanayileşme beraberinde de büyük kentlere göçü ve bunu sonucunda da gecekondulu olgusunu ortaya koyuyordu. Bununla birlikte ortaya çıkan diğer bir durum ise işçi sınıfıydı. İşçi sınıfı beraberinde kanunların kendilerine tanıdığı sendikalaşma ve grev hakkı gibi unsurların içinde bulunarak yeni bir değişimin öncüsü oluyordu.

Sinemacılar Dönemi 1960 darbesi sonrasında yaşanan gelişmelerle Türkiye'de sinema filmlerinin etkilendiği bir dönemdir. Seyirci sayısı artmaya başlamış, yapım şirketleri çoğalmıştır. Ayrıca sinema dili ve tekniğinde denenen yenilikler bazen başarılı sonuçlar da getirmiştir. Çok sayıda yönetmenin yönetmenliğe başlayarak, başarılı veya başarısız birçok film yaptığı da görülmektedir. Yılmaz Güney dönemin önemli isimlerinden sayılabilir (Ormanlı, 2006: 14).

Bu dönemde 1949 yapımı, Lütfi Akad'ın *Vurun Kahpeye* filmi; Ülkü Erakalın'ın çektiği 1965 yapımı *Sevgili Öğretmenim*; Türkan Şoray'ın oynadığı Osman F. Seden'in yönettiği 1966 yapımı *Çalikuşu*; Sadri Alışık'ın oynadığı Ülkü Erakalın'ın çektiği 1968 yapımı *Paydos* filmleri eğitim içerikli filmler olarak dikkati çekmektedir.

Batı kültürü ve teknolojisi Cumhuriyet Türkiye'sinde de Osmanlıda olduğu gibi Batılılaşma düşüncesi ile birlikte ön plana çıkmıştır. Kapitalistleşme süreci ile feodal yapı kırılmış, kültür alanında da değişimlerin görüldüğü bir dönemin ardından, özellikle 1950'lerden sonra kentlerin nüfusları artmaya başlamıştır. Radyo, TV, plak endüstrisi, sinema gibi araçların etki kazanmaya başlamaları, yeni kültür

yapısının şekillendiricisi olarak ortaya çıkmaları sonucunu doğurmuştur. Oluşan kitle kültürü, pazarın isteklerine göre şekillenmiş ancak hızla sanayileşen, büyüyen bir toplumun kültürü aynı hızla gelişmemiştir. Bu nedenle de hayatın her yanına yansiyacak bir “arabesk kültür” oluşmuştur (Pösteği, 2005: 17).

65-70 yılları arası aynı zamanda Türk sinemasında, ulusal ve milli sinema tartışmalarının yaşandığı dönemdir. Ulusalçılar, batı hayranlığına tepki duyulan “Türk toplumunun sineması” olarak niteledikleri bir sinemadan yana iken, milli sinemacılar, “Türk milletinin sineması” olarak kabul etmekte olduklarını söylüyorlardı (Yaylagül, 2004: 268).

Sinemacılar döneminin yeni arayışları 1960’la başlar ve farklı değerler kazanarak ikinci bir sinemacılar dönemi görünümü kazanır. Yani “ikinci dönem” kentleşme, göç, sanayileşme gayreti, Batı ile ekonomik ve siyasal anlamda bütünleşme gibi birtakım özellikler taşıyan bir dönemdir. Yaşanan toplumsal/siyasal eylemlere 12 Mart 1971 tarihinde ordunun yarı-müdahalede bulunması ve “ara dönem” in başlamasıyla ikinci dönem biter. Bu sırada yaşanan toplumsal huzursuzluk, ekonominin bozulması, toplumda dengelerin sarsılması, terör gibi etmenler 12 Mart’a zemin hazırlarken, sinemada da etkisini göstermiştir. 1970 ve 1980 yılları toplumumuz için huzursuzluk dolu bir 10 yıl olmuştur (Dorsay, t.y.: 14).

2.16.6. 1970-2006 Genç Yeni Sinemacılar Dönemi ve Film

Sinemacılar bu dönemde çok ciddi bir rekabet içine girmişlerdir. Sebebi ise altyapı sorunu olan, sinema salonu ve seyirci sayısı yetersiz olan bir ortamda film enflasyonunun ortaya çıkmasıdır. Vergi kaçırma, erteleme işleminin devamı niteliğindeki amortisman yöntemi kullanılarak çok sayıda film üretilir. Bununla beraber, sinemanın altın dönemi sayılan 1968-1974 yılları, sinemacıların payına düşeni alma rekabetini de doğurur. İyilerle kötüler bunun için mücadele eder. Tutucu ve değişken siyasal iktidarlar ile bu iktidarları oluşturan farklı ideolojik

düşünceleri olan parti koalisyonlarının sözcüsü sayılan Film Kontrol Komisyonu'nun uyguladığı sansüre rağmen önemli bir kısım başyapıtı imza atılır (Evren, t.y.: 238).

70'li yılların sonuna doğru ise Türkiye'de arabesk patlaması görülür. Yazgıcılığın ileri boyutta olduğu Türk toplumunda, psikolojik tahribatları hat safhada olan arabesk filmler, kapalı bir toplum olmanın da verdiği özellikten yararlanmış ve olumsuz etkiler oluşmasına yol açmıştır (Özgüç, 2005: 114).

12 Eylül 1980'de Türk Silahlı Kuvvetleri'nin ülke yönetimine el koyması Türkiye'nin tarihinde bir dönüm noktası olarak değerlendirilmektedir. Çünkü bir depolitizasyon süreci başlarken; liberal ekonomi politikası her şeyi piyasada dönen bir mal haline getirmiş ve toplum hızla değişmiştir, kültür metalaşmıştır (Pösteği, 2005: 18).

2000'li yıllarda Türkiye, Hollywood filmlerinin hâkimiyeti altında görülmektedir. Türk filmleri üretimi ortalama olarak 20 kadardır. Gösterime giren ise 10-15 civarındadır (Ormanlı, 2005: 135).

1980'lerde yurt içindeki olumsuzluklara rağmen, yurt dışında önemli başarılar kazanılmıştır. Toplumda ses getirmiştir bu durum. Bunun üzerine devletin ilgili kurumları ve özel girişimciler bu durumdan etkilenmişlerdir. Yasal girişimlerde bulunularak resmi adımlar atılmıştır. 1980'de Kültür Bakanlığı Sinema Dairesi Milli Sinema Kongresi'nin toplanmasına öncülük ederek, toplantıda sinema sorunları üzerine konuşulmuştur. Antalya film şenliğinin o yıl 12 Eylül darbesinin gölgesinde kaldığı görülür. 1983-1984 yıllarında "Sinema, Video ve Müzik Eserleri Yasası" çıkarılır. Bu yasa, korsan satışı engel olmak için ve telif haklarının korunmasına yöneliktir. 1985'te ise "teşvik ödülleri" Kültür Bakanlığı tarafından başlatılmıştır (Dorsay, bt. s.24).

2000'li yıllar sinemamızda "Çağdaş Türk Sineması" olarak da adlandırılabilir. Bu dönem sinemacıları, 2000'lerin başından bugüne değin hâlen arayışını sürdürmektedir. Söz konusu olan, sektörün kendisine hem bir çıkış yolu arayışı hem de anlatım imkânlarını geliştirebilme yönünde bir sinema sanatı üretmeye yöneliktir. Sinema

tüm yolları kendine çıkarsa da o yol gittikçe çatallanan bir ortamdır. İlk gösterildiğinde beğenilmeyen Nuri Bilge Ceylan'ın *Uzak* filmi 2003 yılında Cannes'da ödül alarak beklenmeyen bir başarı sağlamıştır. 2000'lerin Türk sineması, kendi imkânlarını meydana getirmeye çalışan yeni kuşak sineması olma yönünde gelişmektedir (Scognamillo, 2010: 450-451).

2.17. EĞİTİM VE SİNEMA İLİŞKİSİ

Eğitim sinema içerisinde de anlamını bulur. Sinema toplu öğrenmeyi sağlayarak, bir filmin kopyalarını aynı anda yüz binlerce kişiye ulaştırabilecek bir eğitim-öğretim aracıdır. Filmin kopyaları uzman durumundaki en yetkili eğitimcilerin kendilerinin hazırlayabildiği herkesi kapsayacak eşit nitelikte bir eğitim-öğretim sağlayabilir. Ayrıca sinemanın eğitim- öğretili ilgilendiren, bilim ve sanatın tüm konularını işleme olanağı vardır. Değişik sinema türleri bunların hepsini kapsayabilir. Belge filmleri, haber filmleri, çocuk filmleri, sanat üzerine yapılan filmler, öykülü filmlerin her çeşidi sinemanın eğitim açısından kullanımı için önemlidir (Özön, 2008: 9).

Demirkan (2012: 1-2)'in eğitim filmleriyle ilgili şu cümleleri dikkat çeker:

Eğitim deyince genelde akla ilk gelen okullarda yapılan resmi eğitimidir. Bir de informal eğitim biçimleri vardır ki bu eğitimin hocaları 'yeni medya' ve onun TV, gazete gibi atalarıdır. Öğrencileri ise 'tüm insanlıktır' desek yeridir. Bu sorunu çok önceden yaşayan batı özellikle sinema alanında ortaya koyduğu eserlerle problemin varlığını daha geniş kitlelere duyurmuş ve filmlerinde çözüm yolunun şahsi gayret ve fedakârlıklarla olacağını dile getirmiştir. Zayıf öğrenciyi sistemin dışına çıkararak başarıya ulaştıran öğretmenlerin hikâyeleri bir eğitimcinin gözünde belki fantastik birer kurgu olabilir ama bu filmlerin dışında gerçekçi yapımlar da vardır. 1999'da iki öğrenci tarafından gerçekleştirilmiş Columbine Lisesi Katliamını anlatan Gus Van Sant'ın *Fil* (Elephant, 2003 Cannes Film Festivali, "Altın Palmiye" ve "En İyi Yönetmen" ödülü) bir İngiliz deyim olan "Elephant in the room" dan gelir. Bu deyim, büyük bir problemin görmezden gelinmesi, ötelenmesi anlamına gelmektedir. Ya da öğrenci-öğretmen odaklı 'Can Dostum' (Good Will Hunting, 1998 En iyi senaryo Oscar ödülü) olsun ya da sistemin baskıcılığına meydan okuyan 'Ölü Ozanlar Derneği' (Dead Poets Society, 1989) olsun tüm bu filmler ve eserler bize batı dünyasındaki eğitim alanında sıkıntıyı

anlatırken Fransızlara 21 yıl aradan sonra 2008 yılında Cannes Film Festivali'nde hasretle bekledikleri Altın Palmiye'yi kazandıran Sınıf (Entre Les Murs / Duvarlar Arasında) batı dünyasında eğitimin çöküşünü haber veren bir filmidir.

Sinemanın gençlik ile arasında özel kabul edilebilecek bir bağ vardır ve asıl olarak akla ilk gelmesi gereken durum bu olmalıdır. Nitekim sinema ile eğitim, çocuklar ve eğlence sanayi gibi alanlarda yakınlık kurmak mümkündür. Sinemayı pek çok alanla bir arada işlemek mümkündür. Bu yüzden ters gibi görünmesine rağmen “sinema ve gençlik” gibi bir inceleme alanı olabilir. Zaten sinema gençlik sayesinde doğmuş ve sosyal anlamda en çok gençlik üzerinde etkisini göstermiştir. Film yapım sanayisi de kendisini gençleştirme ihtiyacı duymuş ve bu sayede ayakta kalmayı başarmıştır (Belgil, 1983: 2).

Tunçok (2011)'un ifade ettiği gibi:

Bugün bile geçmiş gün olur ki yad-ı cihan” eder duyguları ile izlediğimiz Hababam Sınıfı bize okuldan kaçmayı, sigara içmeyi, kopya çekmeyi ve daha pek çok bir öğrencide olması yadırganacak davranışı sevdirdi ve öğretti.... Bunları yaptığımızda nasıl da gurur duyardık hava atardık etrafımıza okuyan çalışan ders çalışan arkadaşlarımız inekti. Öğretmen ve idarecilerimiz pehlüllüğe varan bir saflıkta ya da bariz aptaldı o da olmadı ise kesinlikle zalimdi. Bütün güzellikler insanca duygular koca okul öğretmenleri ve idarecileri içinde bir tek kel Mahmut'un kimliğinde nedense toplanıyordu. Öğretmenlerimize oradan öğrendiğimiz gibi hep lakaplar taktık çalışana üretere keriz gözüyle baktık.

Karaküçük (2012) ise bu konuda şunları söyler:

Yedinci sanatın, sinemanın, ilk ve en eski sanat olan öğretme/öğrenme sanatıyla bir başka buluşması da eğitimin sorunlarının, yöntemlerinin ve yaşantılarının filmler üzerinden tartışılması anlamındadır. Sinema tarihi, öğretmenlerin, öğrencilerin, müdürlerin, velilerin, derslik, yatakhane ve koridorların öyküsünü anlatan yüzlerce filmle apayrı bir görsellik ve gerçeklik içerir. Her insanın belli sürelerle içinden ya da önünden geçtiği okul kurumu, sinemacılar için çok renkli bir mekân olagelmiştir. Eğitim ve öğretim kavramlarının, eğitimci-öğretici ve eğitilen-öğretilen üzerinden yansımalarının, farklı konu ve söylemler aracılığıyla olsa da hep aynı vurguyla gerçekleştiği söylenebilir: Okul bambaşka bir dünyadır! Ve bu dünya, filmlere konu olacak beter böcek öğrenciler, efsane öğretmenler, her türden sınavlar ve unutulmaz anılarla doludur.

Eğitimi, yaşamın her yerinde ve her zaman gerçekleşen bir süreç olarak kabul eden Newsom (1978), eğitimin sadece okullarda değil, okul dışı kurumlarda da devam eden bir etkinlik olabileceğini ifade eder. Bunların, kütüphaneler, müzeler, radyo-TV, farklı kamu kuruluşları olabileceğini söyler ve tıpkı okullar gibi eğitim açısından işlev görebileceğini belirtir (Akt.: Erdoğan, 2002: 107). Oyle sanıyoruz ki bu ortamlara sinemayı da dâhil etmek doğru olabilir.

Atan (2012: 161)'ın aşağıdaki sözleri de dikkat çekicidir:

Eğitimciler ve toplum çalışanları giderek ahlâki tutumları biçimlendirmeye ve akıl sağlığını destekleme ve teşvik etmeye ilgilenmektedirler. Fotoğrafın, matbaanın, film sektörünün, bilgisayar yazılım ve donanımlarının kısaca yeni medya teknolojilerinin orta sınıfa hızlı yayılması sürecinde ucuz romanlar, komik kitaplar, işaret resimleri, gazeteler ve dergilerin yayılması bu konuda konu ile ilgili çalışma yapan eğitimcilere yardım etmektedir.

Böylece şunu söylemek mümkündür: Sinema eğitim ile de yan yana hatta i içe değerlendirilebilir. Bu bağlamda “eğitim ve sinema” ilişkilidir. Bu ilişki ise çok yönlü irdelenebilir. Genliğin üzerinde etkisini hissettiren sinema tüm kitleleri etkilerken oğretmeni ya da okul yöneticisini de etkilemesi mümkün olabilir.

2.18. TÜRKİYE'DE EĞİTİM ORTAMI VE TÜRK SİNEMASINDA EĞİTİM İÇERİKLİ FİMLER

Prof. Dr. Oğuz Adanır, bir konuşmasında, Türkiye tarihine bakıldığında ciddi mahiyette, Türkiye Cumhuriyeti'nin kurulmuş olduğu günden bugüne siyasi ve iktisadi adımlar atılarak dünya ile bütünleşmiş olunmasına rağmen; kültürel ve toplumsal bakımlardan hâla bu bütünleşmeyi tamamlama noktasında büyük sıkıntılar yaşanmakta olduğunu belirtmektedir. Bunlar içerisinde eğitimin en başta olduğunu ve adalet, sağlık, Güney Doğu ve Avrupa Birliği konularının kültürel ve toplumsal önem arz etmekte olduğunu anlatır. Bunların ise zihinsel bir değişim itibariyle aşılabileceğini ifade eder ve ülkemiz sınırlarında yaşayan tüm etnik grupların bu değişikliği kendi adına

gerçekleştiremeyişinin bu sorunların aşılmasını olanaksız kıldığını açıklar (Adanır, 2006: 15).

Türkiye tarihinde eğitimin yapısında meydana gelmiş olan değişimler ve eğitimin gösterdiği ilerleme durumu, sosyal, ekonomik ve siyasi alanlarla karşılıklı etkileşim içinde değişim ve gelişim göstermiştir. Bu yapıların hepsi birbirini etkilemiştir. Türk eğitiminde genel anlamda amaçlanan şey ise, Atatürkçü, milli ahlâk ve kültürel değerlere sahip çıkan ve onları koruyan, beden zihin, ruh, ahlâk, yönünden gelişmiş, karakterli, hür ve akılcı düşünebilen, saygılı bireyler yetiştirerek onları ilgi ve yetenekleri doğrultusunda hayata hazırlamaktır (Konan, 2005: 267-268).

Türkiye’de eğitim sistemi ile ilgili olarak Okçabol (1990: 47-48), seksenli yıllarda, eğitsel hizmetlerin dengeli sunulmayarak, sistemden çoğunlukla varlıklı ailelerin çocuklarının yararlanabildiğini, erkeklerin ve büyük kentte yaşayanların eğitimden daha çok faydalandığını belirtmektedir. Öğrenci başarısının ise giderek düştüğünü ifade eder. Diğer taraftan kalabalık sınıflardan, güncel hayattan uzak derslerden, ezberci eğitimden bahsederek, okumaktan ve sorgulamaktan uzak, sıkıcı eğitim yöntemlerinin eleştirel düşünmeye engel olduğunun da altını çizer. Ayrıca öğrencilerin istedikleri bölümü okuyamadıklarını ve bunun da sebeplerinden birinin yetersiz rehberlik hizmeti olduğunu belirtir.

Diğer taraftan Türkiye, çeşitli sosyo-kültürel değişimlerin etkisinde kalmıştır. Hızlı kentleşmeyle beraber metropollerin büyümesi, nüfus artışının yoğunluğu, sanayileşmenin ilerlemesi, bilim ve teknolojinin gelişimi, mesleki ve teknik öğretimin artışı, uzman personellerin okul ortamlarında görülmeye başlanması, sosyo-entelektüel gelişimi alt düzeyde kalmış tabakaların yasal korumaya alınması ve kitle iletişim araçlarının etkili biçimde önem kazanması, kuşak çatışmaları, çekirdek aile biçiminin anlam kazanması, kadının iş hayatında kendini ifade edebilen birey haline gelerek önem kazanması,

anaokullarına gereksinim gibi parametreler, öğretmenin rolünün değişimini de beraberinde getirir (Tezcan 1998: 41).

Öğretmenlik Türkiye’de bugün artık oldukça zor sahip olunan bir meslektir. Cumhuriyetten günümüze kadar zaten sürekli olarak öğretmenlik mesleği gelişim göstermiş ve öğretmenin kalitesi artmıştır. Bir ilköğretim ya da diğer düzeyde kurumlarda öğretmen olabilmek için en az 4 yıllık fakülte mezunu olmak gereklidir. Çoğu öğretmen de yüksek lisans mezunudur. Öğretmen yetiştiren fakülteler son yıllarda çok tercih edilen ve zor kazanılan alanlar arasına girmiştir. Üstelik günümüz öğretmeni mezun olduktan sonra da birkaç aşamalı sınavdan geçmektedir. Kısacası Türkiye’de öğretmen yetiştirmeye oldukça önem verilmektedir (Erdoğan, 2002: 145-146).

Türkiye’de okul yöneticisi yetiştirme hususunda Korkmaz (2005: 245): *“Ülkemizde ise Milli Eğitim Bakanlığı ve üniversitelerin ortak girişimleriyle hazırlanan yönetici yetiştirme programları daha da ziyade yönetsel konuları içermektedir. Öğrenci öğrenmesini içine alan müfredat ve öğretimle ilgili konular ikinci planda kalmıştır.”* demektedir.

Karip ve Köksal (1999), geliştirmekte olan ülkelerde genellikle okul yöneticiliğine atanma öncesi yetiştirme programlarının olmadığını, okul yöneticiliğine atanmak için öğretmenlik yapmış olma ve bir üniversite derecesine sahip olmanın temel koşul olarak görüldüğünü belirtmektedirler. Okul yöneticilerinin ise başarılı öğretmenler arasından atanıp, hizmet içi yetiştirme programları ile yetiştirilmesinin, yöneticilerin eğitiminde uygulanan en yaygın yöntem olarak karşımıza çıktığını söylerler. Türkiye açısından da diğer geliştirmekte olan ülkelerdeki uygulamalara paralel bir uygulama ile okul yöneticilerinin atandığı ve yetiştirildiğini belirtirler.

Son yıllarda ise Türkiye’de yönetici adaylarına sınav uygulanmış, hatta okul yöneticiliği için yüksek lisans eğitimi de aranmıştır. Bu durumda, artık donanımlı yöneticilere ihtiyaç duyulduğunu söylemek söz konusudur.

Türkiye’de sinema filmlerinin tarihi ve sinemada seçilen konular açısından bakıldığında “eğitim” konusuna nadir de olsa değinilmiştir. Bu filmlerden önemli olabilecekler:

Türkan Şoray’ın oynadığı Osman F. Seden’in yönettiği 1966 yapımı *Çalılıkusu*;

Sadri Alışık’ın oynadığı Ülkü Erakalın’ın çektiği 1968 yapımı *Paydos*;

Ülkü Erakalın’ın Çektiği 1965 yapımı *Sevgili Öğretmenim* ve 1975 yapımı *Bitirimler Sınıfı*;

Ertem Eğilmez’in yönettiği 1974 yapımı ve seri olarak devam etmiş olan Münir Özkul’un oynadığı *Hababam Sınıfı*;

Kemal Sunal’ın oynadığı, Kartal Tibet’in yönettiği 1988 yapımı *Öğretmen*;

Ümit Efehan’ın yönettiği 1989 yapımı olan Hülya Avşar’ın oynadığı *Öğretmen Zeynep*;

1992 yapımı yapımı olan ve Mehmet Tanrısever’in yönettiği *Sürgün* filmi;

2003 yapımı, Mustafa Altıoklar, Tuğba German’ın yönettiği *Lise Defteri*;

Yağmur Durul-Taylan Durul’un çektiği 2004 yapımı *Okul*;

Mustafa Uğur Yağcıoğlu ile birlikte İraz Okumuş’un yönettiği, yine 2008 yapımı *Son Ders* filmi;

Sadullah Şentürk’ün yönettiği 2010 yapımı *Elde Var Hayat*;

Orhan Eskiköy ve Özgür Doğan’ın yönetmenliğini yaptığı 2011 yapımı 2 ödüllü filmi *İki Dil Bir Bavul*;

Adil Adnan Özgür’ün yönettiği, Köy Enstitülerini konu alan, 2012 yapımı *Bu Toprağın Çocukları* ve yakın zamanda sinemada gösterime giren 2013 yapımı Levent Demirkale’nin yönettiği *Selam* filmleri dışında eğitimi içeren ve eğitim sorunlarını işleyen Türk sinemasının eğitim içerikli filmleridir.

Bu filmlerden bazılarının konusu ise şöyledir:

Birçoğunda, konu işlenirken, sosyal sorunların da ön plana çıktığı söylenebilir. Eğitimcilerin sorunlarına göndermeler yapılmıştır. Kemal Sunal'ın oynadığı *Öğretmen* filminde, köyünden İstanbul'a göç eden bir öğretmenin geçim sıkıntısı anlatılmaktadır. Bu bağlamda öğretmenin ekonomik sorunu ön plana çıkarılmıştır. Ülkü Erakalın filmi olan *Paydos* da buna paralel bir konuya sahiptir. Filmde "Mürteza" adında bir ilkokul öğretmenin fedakarlığı ve merhametli kişiliği vurgulanırken, mesleğine aşık bir adamın geçim sıkıntısı çekmesiyle, toplumun öğretmenlik mesleğine bakış açısı da yansıtılmıştır. Bu daha çok olumsuz bir bakıştır. Israrla, para getiren bir mesleği seçmesi için karısından dâhi baskı görmüştür. Mürteza, tüm öğretmenlik hayatı boyunca hiçbir öğrencisine kıyamazken, bir keresinde bir afacanın yaramazlığı yüzünden iftiraya uğraması sonucu mesleğinden istifa etmek zorunda kalması da trajikomik bir şekilde ele alınmıştır. 1968 yılındaki durum da, günümüz öğretmenin yaşadığı sorunlardan pek farklı değildir; ama Mürteza, asla nefret etmemiş ve vazgeçememiştir öğretmenlikten.

Reşat Nuri Güntekin'in romanından uyarılma olan *Çalılıkusu* (1966) filminde, nişanlısı ile arasının açılması üzerine Anadolu'ya öğretmenlik yapmaya giden genç bir bayan öğretmenin yaşadıkları anlatılmıştır. Osmanlı'nın son yıllarında Anadolu'nun nasıl bir cehalete terk edildiği, kırsalın sorunları ve toplumun bayan bir öğretmene bakış açısı yansıtılırken, "aşk" teması ön plana çıkarılmıştır. Öğretmen kimi zaman iftira ile karşılaşmış bu yüzden sürülmüş kimi zaman okul kapanmış, kimi zaman da savaş yüzünden eğitim engellerle karşılaşmıştır. Ayrıca öğretmenin yoksulluğu yine belirgin şekilde yansıtılmıştır.

Bitirimler Sınıfı (1975), daha çok öğrencilerin küçük dünyalarındaki yaramazlıklarını ve bunun eğlenceli bir şekilde yansıtılması üzerine odaklıdır. Direkt olarak eğitimi çok boyutlu yönleriyle ele almamıştır. Öğrencilerin ne tür yaramazlıklar planlayabileceğini düşündürebilir.

Okul (2004) filmi, bir gencin kız arkadaşlarından birine âşık olmasından yola çıkılarak gerilim türünde çevrilmiştir. ÖSS sınavına ve onun getirdiği strese de değinilmiştir. Filmde, ergenlik dönemindeki bir gencin gururunun incinmesi sonucu intihar etmesine, bu çağdaki gençlerin duygusal hassasiyet göstermesine ve gençlerin içinde bulunabilecekleri duygusal değişimleri dikkate almanın gereğine dikkat çekilerek önemli noktalara temas edilmiştir.

Hababam Sınıfı (1974), öğrencilerin olumsuz davranışları üzerine yoğunlaşmıştır. Burada görülen problemler, ilk olarak ailelerin, sonra da öğretmenlerin öğrencilere ilgisizliğidir. Tabii okulu maddi bir kaynak olarak gören ve bu yüzden durumu iyi olan öğrencilerden sağlayacağı kazancı ön plana alan müdür, sorunları görmezden gelmektedir. Günün birinde okula gelen hem Tarih öğretmeni hem de okul müdür yardımcısı olan Mahmut Hoca ise idealist, duyarlı ve disiplinli bir öğretmendir. Sorunların farkındadır ve öğrencilerin sorunlu davranışlarını düzeltebilmek için çeşitli yöntemler dener. Bunun için şiddet unsuruna başvurmaz ama disiplin anlayışı ön plandadır. Hababam sınıfı trajik bir durumu komik şekilde yansıtmıştır ama toplumda asla itici bulunmamıştır. Hiçbir zaman da dışlanmamıştır bu öğrenciler. Tam tersi bir dönemin gençliğinin kahramanları haline gelmişlerdir. Sonuçta Hababam Sınıfı'nın sorunları çözüme ulaştırılamamış olsa da en azından her filmin sonunda gerçekte durumun bu noktaya gelmesine sebep olan şeylerin altı çizilmiştir. Bu noktada velilerin ilgisizliğine değinilmiştir.

Öğretmen Zeynep (1989) filminde, lisede Edebiyat öğretmeni olan Zeynep'in, öğrencilerin sorunları ile ilgilenirken bir anda kendisini mafyanın karşısında bulması konu edilmiştir. Maddi olarak zorlandığı için ek gelir sağlamak amacıyla özel ders vermekte olan Zeynep Öğretmen çoğu kez yoksul çocuklara da parasız dersler vermektedir. Bir gün arkadaşının aracılığı ile mafya babası olan bir adamın oğluna ders vermeye başlar. Daha sonra mafya mensubu ailelerin çocuklarına da ders vermek zorunda bırakılır. Bir gün yine mafya babası olan bir

adamın uyuşturucu kullanan kızına ders vermek için gittiğinde kötü bir olaya şahit olur. Başına gelebilecek büyük tehlikelere rağmen şahit olduğu cinayeti görmezden gelemez ve vicdanı devreye girer. Öğrencileri başta olmak üzere çevresindekilerin de idealist olan bu öğretmenden beklentileri doğruyu söylemesi yönündedir. Sonunda durumu savcılığa bildirir. Kendisini ihbar ettiği için Öğretmen Zeynep'i arayarak yanlış yaptığını söyleyen kişiye “*Sana ve senin gibilere yanlış yaptım.*” diyerek toplum vicdanının sorgulanması sağlanır. Ayrıca bir eğitimcinin yapabileceği en doğru şeyi, ölüm ihtimaline rağmen yapmıştır. Hatta filmin sonunda kapısını ölüme açık bırakır. Bu filmde karşımıza yine maddi sorunlar yaşayan bir öğretmen çıkar. “İdealist öğretmen” tipi ele alınır. Korkusuz ve cesur bir öğretmendir ayrıca. Maddi sorunlarını halledebilmek için gittiği özel dersler başına büyük belalar açılmasına sebep olur. En sonunda çaresiz kalır. Öğretmenin içine düştüğü durum bir dramdır. Öğrencilerin ailelerinde görülen durum ise karanlık bir ortamdır. Sorunlu öğrencilere dair, onlar gibi zenginlik içinde mutsuzluk yaşayan çocukların içinde olabilecekleri ortamlara gönderme yapılarak, olayın farklı bir boyutu gözler önüne serilir. Bunlar sorunlu ailelerin sorunlu çocuklarıdır aslında.

2.19. DÜNYA SİNEMASINDA FİLM, EĞİTİM ORTAMLARI VE EĞİTİM İÇERİKLİ FİMLER

Sergey Ayzenştayn (1975: 14), sinemayla tanışmasını *Bir Sinemacının Düşünceleri* adlı kitabında:

İlk PROLETKULT işçi tiyatrosunda dekoratör olarak çalışmaya başladım. Bir zaman sonra yönetmen oldum. Daha sonra aynı toplulukla, hayatımda ilk kez, sinema yönetmeni olarak çalışmaya koyuldum. Ve o günlerde henüz kimsenin sanat demeye dilinin varmadığı bu çekici dala dehşetli bir tutkuyla bağlandım, sözleri ile anlatır.

Nazi Almanyası'nın Orta Avrupa'yı hâkimiyeti altına aldığı yıl 1940'tır ve Norveç ile Danimarka'yı işgal etmiştir. Ardından Batı

Avrupa'ya yönelerek 10 Mayıs'ta Churchill'in başbakan olduğu gün Hollanda ve Belçika'ya da savaş açmıştır. Buradan Fransa'ya girmek üzere 15 Mayıs'ta meşhur Majinot hattını yarmışlar ve 14 Haziran 1940'ta Paris'e ulaşmışlardır. Bunun üzerine Fransa'da yeni kurulmuş olan Patein hükümeti "ateşkes" ilanı ile Naziler'e Fransa'yı bırakırlar. Hükümet işgal alanının dışına çekilince de artık Fransa için acı dolu bir süreç başlar. Ozanlardan biri Hevent, halktan yürekli olmasını ister. İşte bu işgal günlerinde Fransız sinemasının ticari olarak Amerikan sinemasından sonra geldiği görülmektedir. Nazi Almanyası sinemayı propaganda açısından kullanmakta olduğu için sinemayı serbest bırakmamıştır. Bu yüzden de Dr. Schmidt, Propaganda Bakanı Goebbels tarafından sansür uygulaması maksadı ile Fransa'ya gönderilmiştir (Makal, 1996: 69).

10 yıl öncesinin Hint filmleri oldukça karanlık bir dönemin ürünleriydi. Latin Amerika ise 5 yıl öncesine kadar Avrupa ülkelerinin dikkatini çekemeyecek kadar yetersiz kalmaktaydı. Ara sıra festivallere film göndererek kazandıkları başarılarla batının dikkatini az bir zaman için de olsa çeken Mısır, Türkiye, Filipinler de bu ortamda bulunmaktadır. Bunlara bakılarak genel bir değerlendirme yapıldığında ise ortaya çıkan durum, dünyanın her yerinde değişmez bir kural vardır ki o da film yapan kişilerin istekle hedefledikleri yolda büyük bir mücadele ile çalışmalarını sürdürmek üzere ortaya koydukları çabalarıdır (Houston, 1966: 98).

Sinemanın ilk gençlik dönemindeki 30'lu yıllarda sesli filmin ortaya çıkışı görülür. ABD'nin ise I. Dünya Savaşı'ndan sonra ekonomik ve politik anlamda hızla yayılan gücü sayesinde, Hollywood dünya üzerinde birçok ülke karşısında üstünlüğe sahip olmuştur. Bu ortam bazı sanatçı ve düşünörlere farklı tanımlamalar yapılmasına ortam oluşturur: Orson Welles'e tehlikeli ve deneyselci bir yenilikçi; Rossellini'ye devrimci; Humprey Jennings'e ise şair yakıştırması yapılmıştır. Oysa artık bu değerlendirmeler anlamsız kalmıştır. Zira sinemanın merkez noktası kaymış ve ciddi değişimler yaşanmıştır.

Değerlendirmeler yeniden yapılandırılmıştır. Sinema tarihi yeni bir anlama bürünmüştür. Buna rağmen Eisesntein ve Vertev önemini halen sinema dünyası için korumaktayken tüm bu tanımlamaların yapıldığı diğer kişilerin günü geçmiş durumdadır (Wollen,1989: 159).

1980 sonrasında sinemada yeniden gerçekçi eğilimler görülür. Birbiriyle kopuk ve süreksizlik içinde gelişen bir durum gösterir. Halen az sayıda olsa da bu eğilime sahip filmler görülmektedir. Bunu, Yeni İran Sineması, İtalya’da yeniden gündeme gelen yeni Yeni Gerçekçilik veya Uzak Doğu’dan bazıları örnek verilebilir. Fakat bunlar genelde bir tür eskinin tekrarı niteliği taşımaktadır. Biçimsel açıdan incelendiğinde ve poetikalarına bakıldığında bu gerçekçi eğilimlerden anlaşılan bu olmuştur. Yine İtalyan Yeni Gerçekçiliği özelliğine sahiptir. Halbûki elli yıl kadar geçen sürenin sonunda dünyaya dair tüm algılamalar farklılaşmıştır (Bakır, t.y.: 87).

Stalin döneminde, Sovyetler Birliği’nde, sanatı kendi denetiminde tutmak isteyen bir komünist parti rejimi görülmüştür. Bu bakımdan sanatçının üstleneceği rolleri de belirlemiştir. Bu roller, onlara yüklenen bir görev niteliğindedir. Böylece sanatın amacı oluşmuştur ve bu amaç: Komünist ideolojiye hizmet etmektir. İşte bu amacı güden sanat anlayışı “Toplumcu Gerçekçilik” olarak tanımlanmıştır (Moran, 1994: 49).

2.19.1. İngiliz Sinema Filmciliği ve Eğitim Ortamı

İngiltere’nin filmcilik, sinemanın filizlendiği dönemlere önemli bir katkıda bulunamamıştır. Halbûki tiyatrosu gelişmiştir. Hatta I. Dünya Savaşından önce de iyi bir gelişme grafiği çizememiştir. Ortaya çıkan güldürü, macera gibi film türleri de anlamlı bütünlüğe sahip olmamıştır. Savaşla beraber gelen dramlar, aslında değişik konulu filmlerin üretimi için kaynak sağlayabilecekken İngilizler, İtalyanlara benzer şekilde bu kaynakları kullanmamışlardır (Teksoy, 2005: 163).

Yine de sinemanın gerçek anlamda kullanılmasının yaşanması ve dünya düşüncesine katkı sağlayan filmlerin yapılması yalnızca İtalyanların tekelinde olan bir olgu olarak kalmayacak, İngiltere de

benzer çalışmalar içinde bulunacaktır. Ekonomik temellerin çok katı bir şekilde belirlendiği İngiltere, sinemanın yapısı gereği gişe hâsılatından çok farklı faydaları içinde barındırabildiğini anlamakta gecikmeyecektir. Hükümetler, kuruluşlar, şirketler ve diğer sermaye grupları kâr etmenin ötesinde amaçlarla film yapım işine sponsor olarak soyunurlar. İngiliz belgesel akımının 1928 yılından beri gösterdiği gelişim, halkın bilgilendirilmesi sorumluluğu ile ayrılmaz bir şekilde ilintilidir (Rotha, 1996: 26).

İngiltereli pek çok yetenek, avantajlı sözleşmenin büyümesine kapılmış, Amerika'ya göç etmiştir. Bunlar arasında senarist, sinemacılar ve aktörler de vardır. Bunun sebebi ise İngiltere sinemasının, 1930'larda Amerikan sinemasının hâkimiyetine girmiş olmasıdır. Diğer taraftan ise Hollywood şirketleri İngiltere'nin film dağıtım ağını da tamamen denetim altına almış durumdaydı. Bu durum karşısında en azından ulusal pazarının bir kısmını kaybetmemek adına iş birliği ve koruma anlaşmalarına karar vermiş ve melodram, tarihi dram, müzikal, komedi ve belgesel türlerinde İngiltere tarzı kaliteli filmlere ağırlık vermeye başlamışlardır. 1930'larda İngilizlerin en rahat ürettikleri tür de melodramlar olmuştur (Betton, t.y.: 42).

Yeni Gerçekçilik akımı İngiliz sinema filmciliğinde de ifadesini bulmuştur ve filmlerin içeriğini etkilemiştir. 1956 yılında İngiliz sanatçıların bakış açılarını etkileyen, Jhon Osborne'a ait *Öfke*, *Look Back Anger* oyunu sahnelendikten sonra İngiliz sinema filmlerinin yapısında bir değişiklik görülmüştür. Modern dönemlerde dahi anlaşılması kolay olmayacak türde bir olguyu ortaya koymuştur. İngiltere gibi emperyalist özellikte bir ülkede oynanan bu oyun tiyatro dışında da sanatın tüm alanlarını; sinema, edebiyat, şiir, gibi türleri etkisi altına almıştır. Çaresizlik ve öfke içinde yaşama tutunmaya çalışan işçi sınıfını konu alarak ve onların toplumdaki önemine vurgu yapılarak ilk kez sahnede böyle bir konu işlenmiştir. Bunun sonrasında ise İngiltere'de birçok yönetmen bu konu örgüsünden etkilenerek film çekmişlerdir (Baydur, 2004: 124).

Eğitim filmciliği hususuna bakıldığında, İngiltere temelde Anglo-sakson kültürüne sahip olmakla bu kültürün yaygınlaşması için, propaganda türünde filmler yapmıştır. Sivil birer kuruluş olan okullarda da eğitim filmlerinden de büyük ölçüde fayda sağlanmaktadır. İmparatorluk için her şeyin orada kurulup geliştirilerek dağıtıldığı Büyük Britanya Adası, imparatorluğun kalbi ve kafasıdır. Dünya çapında modern eğitime kılavuzluk yapan İngiliz kültürel kaynaklar, yeni eser ve usuller yaratmaya devam ediyor. Bu bağlamda Anglo-Sakson kültürün beşiği olan bu adada herkes, kültürel her adımdan yarar sağlar. İşte filmler de herkesin faydalanması için arz edilmişlerdir. İngiliz yapımı sanat ve kültür filmleri dünya genelinde değerli olmuştur. Ayrıca II. Dünya Savaşı öncesinde de İngiliz stüdyoları, okulun ve halkın ihtiyaını düşünmüştür (Pasin, 1951: 59).

Diğer taraftan, eğitimcilik açısından bakıldığında İngiltere'nin yeterli düzeyde kaliteli öğretmene sahip olmadığı görülmektedir. Genel olarak sınıf mevcudu kalabalıktır. Orta düzeydeki teknik okulların ise istenilen seviyede başarı gösterememiş olduğu tespit edilmiştir. Bunun yanı sıra, sınıfsal farklılaşmalar hissedilir düzeydedir (Tezcan, 1998: 159).

İngiltere'de okul yönetim kurulları vardır ve bu kurulların müdürlerle öğretmenleri işe alma ya da çıkarmaya kadar çok geniş yetkileri vardır. Bu kurulun yeleri de çevrede başarılı olmuş, saygınlık kazanmış kişiler, öğretmenler, aileler, yerel eğitim idarelerinden oluşur. lke düzeyindeki kurulların ise yeleri, bakanın seçtiği başarılı olmuş eğitimcilerle, kendi alanında başarılı kişilerden oluşur. Öğretmen olabilmenin yolu da iki aşamadan geçer: nce lisans tamamlama sonra da lisansüstü seviyede sertifika elde etmek gerekir. Bu sertifikanın adı: Lisans Sonrası Eğitim Sertifikasıdır (Gürüz, 2008: 333-336).

İngiltere, okullarda din eğitimine önem vermektedir. Hatta tüm öğrenciler için din eğitimi zorunlu hale getirilmiştir. İbadetin toplu yapılması esasını gözetir. Velilerin isteği önemlidir. İsterlerse bu aktivitelere öğrencileri çekebilirler. Müfredatı ise yerel yönetimler

hazırlar. İçeriği ise öğretmenler, cemaatler, politikacılar toplantılarda belirler. Din eğitimi herhangi bir grubun tekeline bırakılmaz (Rudge, 1997; akt.: Ayhan, 2012: 236).

Eğitim içerikli filmler açısından İngiltere sinemasına bakıldığında ise, Kenya ve ABD ile ortak olan, 2010 yapımı, *The First Grader (Birinci Sınıf)* filmini görürüz. Bir zamanlar bir İngiliz sömürsü olan Kenyalı 84 yaşındaki bir özgürlük savaşçısının, geçmişte ülkesi için gösterdiği mücadeleyi, bu defa okuma-yazma öğrenme mücadelesine evrilmiş olarak görmekteyiz.

2.19.2. Amerikan Sinema Filmciliği ve Eğitim Ortamı

Amerikalıların dünya pazarını elde edebilmek için yapımlarının niteliğini belli bir seviyenin altında tutmaları hiç kimsenin itiraz edemediği bir olgudur. Bu yöntem ile kendi filmlerini İngiltere’de kitlelere ulaştırmışlardır. Süper filmleri aracılığı ile ikinci ve üçüncü sınıf filmlerini de pazarlayabilmektedirler. Amerikalıların endüstriyi denetim altında tutarken ellerinde bulunan tek araç bu değildir. Saygınlık elde edebilmek için filmin ilk gösteriminde büyük gösterim salonları kiralamaları yapımlarının popüler olmasını kolaylaştıracaktır. Avrupa’da Amerikan egemenliğini kırmak için yapılan yoğun mücadele, çok uzun ve zorlu bir savaş anlamına gelmektedir. Ancak Avrupa çıkışlı olan (Almanya ve Fransa) çok sayıda filmin Hollywood filmlerine karşı bir üstünlüğü olduğu kabul edilmektedir. Büyük organizasyonlar, özgür bir yapıya sahip olma bu ülkelerin yapımlarını üstün kılabilmiştir (Rotha, 1996: 45).

Hollywood’da sistemin birçok açıdan onarıma ihtiyacı olduğunu, tiyatro ve radyoda “harika çocuk” diye nitelenen Orson Welles 1938’deki *Dünyalar Çarpışıyor* yapıtıyla dile getirmiştir. Bu yıllarda genel olarak Amerika’da alkol bağımlılığı, cinayet, duygusuz ve acımasız insan gurupları, fırsatçılar görülmekte ve Amerikan yapımı filmlere farklı yönetmenler aracılığı ile yansımaktadır. 40’lı yılların sonlarında, iki yönetmen Joseph Losey ve Nicholas Ray ortaya

çıkmiştir ve Hollywood'da gelecek sarsıntıları öngörmüşlerdir. Ray, Amerikan gençliğinin 50'li yıllardaki bunalımlı halini, kuşak çatışmalarını işleyen sağlam bir film yapmıştır: 1955, "Rebel Without A Cause" (Asi Gençlik). Dünya seyircisi, Amerika'nın tarihini, genelde Amerikan filmlerinden öğrenmiştir. Bunu isteyip istememesi çok önemli olmamıştır. Colombo'nun yaptığı keşif dışında, Amerika'nın ilk varoluş dönemleri karanlıkta kalsa da başlangıçlar, Amerika'dan ziyade İspanya'yı alâkadar etmektedir. İlk göçmenlerin yaşadığı Plymouth macerasından itibaren asıl anlatılacaklar ise sonralardır (Scognamillo, 1994: 52-58).

Amerika'nın sinema tarihi detaylı olarak incelendiğinde, ticari filmlerin ön plana çıktığı ve farklı film türleri yaratıldığı görülür. Bunların, ekonomik güçle alâkalı olarak gelişme gösterdiği anlaşılmaktadır. Bilgilere bakıldığında, Amerika'nın tarihini, filmlerden öğrenen dünya seyircisi, eğitim sisteminin genel durumunu ve Amerika'daki eğitim ortamlarını da filmlerde sıkça işlemiş olan Amerikan yapımlarından öğrenme fırsatı bulabilir.

Eğitime gelince, 1996 yıllarında Amerika'da eğitim sisteminin durumunun aslında pek parlak olduğu söylenemez. Bu dönemlerde Amerika, bir taraftan en iyi bilim adamlarına sahipken diğer taraftan en kötülere de sahipti. Bu durum en azından sanayi ülkeleri arasında bu şekilde görülmekte idi. David Goodstein konu hakkında: "*Kendi içimizde imitiyaz sahibi bir azınlık öne çıkarken çalışan kitleler karanlığa sıkışıp kaldı. Biz de Amerikan biliminde bir tür feodal aristokrasi yarattık. Ne var ki sanırım/ bence bu gidişi umursamaz tarihi güçler bu şartlara bir son vermeye başladı. Yargıdaki günlerimiz sayılı.*" der.

Amerika 1990'lara kadar bilimsel anlamda verimli ve sağlıklı bir dönem geçirmişti fakat 90'larda artık durum dramatik ve olumsuz bir değişme göstermiştir. Savaş bitmiş olmasına rağmen soğuk etkisi devam ediyordu. Bilimsel araştırmalara destek sağlama vasıtalarında milli güvenlik etkinliğini yitirmiştir. Ulusal laboratuvarların birçoğu da işlevlerini yitirmiş yerine yenisi kurulmamıştır. Ayrıca beş trilyon dolarlık

bir borç oluşmuş durumdaydı. Mezun olanlara çalışma alanı sağlanamıyordu. Bilimsel araştırma ulusal bütçeden harcama yapma konusunda birkaç alan arasında idi (Goodstein, 1996: 57)

Amerika'nın eğitiminin ortamını etkileyen, toplumun çoğulcu yapısıdır. Birçok farklı ırktan insanın bulunduğu ülkedir Amerika. Bu bakımdan farklı grupların eğitim ihtiyaçlarını karşılama gereği duyulmuş ve bunun üzerine *“multicultural education”* (çok kültürlü eğitim); *“multicultural program”* (çok kültürlü program) çalışmaları yapılmıştır. Son yıllara bakıldığında okullaşma oranının yüksek olduğu görülür. Öğrencilerin ezberci eğitimi benimsemesinden kaçınılmaktadır. Bilgiye ulaşma yolları öğretilmeye çalışılmaktadır. Araştırmacı bireyler yetiştirilmesi, biyolojik ve duygusal gelişimlerinin sağlanması, ABD eğitim sisteminin amaçları arasındadır. Ayrıca bu farklı etnik yapıdan dolayı farklı kültürlere uygun gelişimin sağlanması da önemlidir (Akt.: Şahin, 2009: 116-117).

Amerika'da öğretmenlerin yüksek lisans eğitim alma şartı vardır. Bu yaygınlaştırılmaya başlanmıştır. Öğretmenleri bölge eğitim kurulları atar (Gürüz, 2008: 389).

Brent, okul müdürlerinin Amerika'da, en azından 2-5 yıl arası bir öğretim tecrübesinin olmasının arandığını ve master derecesine sahip olmasının gerektiğini bildiriyor. Sınavlara alınarak belgelendirme aşamasından geçirildiğini ve bunu da uzman yönetici olmak için garanti sağlayıcı gördüğünü söylüyor (Brent, 1998: 1; akt.: Aksoy, 2002: 262)

Avni Akyol, Amerika Eğitim sistemini incelemek üzerine yaptığı bir ziyarette, Apple Araştırma ve Geliştirme Merkezi'nde gördüklerini şu şekilde aktarmaktadır:

“A.B.D. çocuklarının sağlığı ve refahı için en ciddi tehdit, uyuşturucu kullanımıdır. Uyuşturucular, öğrencinin okulda performans gösterme ve sorumlu bir biçimde düşünme ve hareket etme kapasitesini azaltmaktadır. Ciddi sağlık problemlerine yol açmakta, aile yapısının bozulmasına katkıda bulunmakta ve toplumun kaynaklarını zorlamaktadır.” (Akyol, 1991: 179).

Doğrusu bu konu Amerikan yapımı eğitim içerikli filmlerde sıkça dile getirilmiştir ve Amerika'daki eğitim ortamında bir çeşit kara gölge niteliğindedir denilebilir.

Bu açıklamalar ışığında Amerikan yapımı eğitim filmlerinde görülenler hakkında şunlar da söylenebilir ki: Eğitimin yaşadığı çöküntü gözler önüne serilirken, okul ortamlarında da bu sorunların çözümüne dair idealist eğitimci modeline sıkça yer verilmiştir. Bu noktada sinema toplumun içinde bulunduğu ekonomik sorunların eğitim ortamlarına yansımaya aracılık etmiştir. Okullarda uyuşturucu, şiddet problemleri hat safhadadır.

Akyol (1991: 67)'un bildirdiği diğer önemli bir hususta şudur:

Modern video, bugün, geçmişte teybin gördüğü işlevi üstlenmektedir. Apple, modern video üretimi ve videonun eğitimde kullanımı konusunda da bir seri araştırma raporları hazırlamıştır. Apple'ın videonun eğitimde interactive kullanımı konusunda hazırlanmış bir kitabı da vardır. Size bir kopya takdim edeyim. Programın başarısında en önemli olan, öğretmen eğitimi ve müfredatın geliştirilmesidir. Cihaz alımına girişen pek çok ülkenin gözden kaçırdığı nokta budur. Apple, müşterilerine bu konuda da yardımcı olmaktadır. Öğretmen, yüksek teknolojiyi eğitimde nasıl kullanacaktır? Bu konuda da hazır programlar vardır. Teknoloji planlarının nasıl yapılacağı konusunda programlar. Bu sizin için fevkalâde önemli olmalı. "Teknoloji planları nasıl yazılır? Eğitim için bir teknoloji planı nasıl desteklenir?" gibi... Bu materyallerin bir kısmı çok değerli, bir kısmına da sadece sahibiz, diyebilirim.

Buradan anlaşılacağı üzere Amerika'da modern eğitim ortamında video filmlerinin, kaynak olarak kullanılmaktadır ve bununla ilgili öğretmenlere rehberlik edilmektedir. Kaynak olarak video seçimi, aynı ortamda eğitimciler ve de yöneticiler için de anlamlı bir kaynak olma değerine sahiptir denilebilir.

Amerika'da geçmiş yıllarda Young American adında bir dergi, çok sayıda eğitim filmi yapar. Bu esnada birçok Amerikalı öğretmen de Hollywood ve Amerikan Eğitim Bakanlığı arasında mekik dokumuştur. Çok öncesinde filmleri kitaplara düşman kabul eden kitapçılar karşısında sinemacılar bunun aksi konusunda haklılıklarını ispat

etmişlerdir. Filmlerin telakkisi, basılı kitap, konuşan broşür ve okunan resimler serisi niteliğindedir. Bu düşünceler sonucunda eğitim filmcileri ve kitapçılar el ele vererek, filmler arasında müsabakalar açmışlardır. 1950'li yıllarda Amerikan okullarında, 50.000 film gösterme makinesi mevcut durumdaydı (Pasin, 1951: 70).

Amerika'da feminizm, siyahîler ve öğrenci başkaldırıları, karşı kültürden ziyade bir etki bırakmıştır. Feminizm ve siyah hareket, 70'li ve 80'li yıllarda önemli bir yer tutarken, beyaz ırkın muhafazâkar erkeğin kendi ayrıcalıklı geleneğine ve iktidarına ilişkin ele geçiriciliğine karşı saldırıya geçilmesi ile önemli tartışmalara sebebiyet veren başarılar elde edecektir. Burada fırsat eşitliğine dair olumlu eylem uygulaması söz konusudur. Bu uygulama kadınlar ve azınlıkların eğitim ve istihdam olanaklarını geliştirmeye yöneliktir. Öğrenci hareketleri de radikal sol bir kültür yükselişini sağlayan, protesto, muhalefet ve çekişmeyi modern Amerikan yaşamının parçasına dönüştüren nitelikteydi (Ryan, Kellner, 2003: 58-59).

Amerikan sinemasında, zencilerin beyazların okuduğu üniversitelerde okuma hakkını elde ediş mücadelesini anlatan, *The Great DebarTERS (Muhteşem Münazaracılar)* filminde, öğrenci hareketini ve siyahîlerin mücadelesini görürüz. Bu da bize Amerika'daki eğitimin geçmiş ve eğitim sisteminin durumu hakkında bilgi veren bir filmlerden biridir.

Eğitim üzerine Amerika'da çok sayıda film çekilmiştir fakat Amerikan yapımı, eğitimcilerin çoğunun izlediği ve özellikle önerdiği film, *Ölü Ozanlar Derneği*'dir. Bu film eğitime dair ciddi tartışmaları da beraberinde getirmiştir. Kürşat Bumin (1998: 33), bu filmle ilgili olarak şunları söyler:

Amerikan burjuvasinin bir has kurumu olarak anlaşılan bu okul aslında önemli bir mesajın kendisinden hareketle verildiği bir dekordan başka bir şey değildir. "Reis'in yapmak istediği de, öğrencileri benmerkezciliğe, küçük dünyalarına falan çekmek değil, onlara hayata sürekli değişik ve kendinden hareketle bakmak gerektiğini öğretmektir. "Carpe diem" in analizini de bu çerçevede yapmak gerekir. Yani şimdiyle ilgilenme, şimdiyi hakkını vererek

yaşama yönünde acil bir çağrı olarak anlamak. 68'lilerin fazlaca yüklendikleri “mağara” dolayısıyla “kaçış” gibi temalar ise, 15-18 yaş arasındaki dönemin vazgeçilmez ve yararlı yönelimleri olarak değerlendirilmelidir.

2.19.3. İran Sinema Filmciliği ve Eğitim Ortamı

İranlı sinemacıların çoğu günümüzde filmlere şiirsel bir anlam katmaktadırlar. İranlı sanatçıların alt yapısı incelendiğinde ortaya ciddi bir felsefi tavır çıkıyor. Bu tavrın filmlere de yansıdığına ve özellikle eğitim konulu filmlerde, hem sinemasal estetik hem de çözülmeye ihtiyacı olan sorunların anlatıldığı konularla karşılaşılıyor.

İran'da Şah rejimi ile gelişen diktatörlük yine de Naziler kadar tutarlılık göstermemekle birlikte sistemli de olmamıştır. Ortadoğulu bir dikta rejimi olarak kabul edilen Şah devrimi, görülmemişlik arz eden bir zorbalığı içerirken, bazı alanları da boş bırakma zorunluluğu duymuştur. Devrim sonrası sinema da nasibini almıştır. Bu özürleli durum, Ortadoğuluların diktatörlüğü bile becermediği ayrımcılığı yaratmaz. Çünkü baskıyla ödüllendirmeyi bir arada ilerletmek rasyonel bir akla uygunluk arz eder. Bu dönemde İran'da sakıncalı kabul edilecek bir film ancak en fazla birkaç bin kadar kişiye ulaşsın, aynı film uluslararası festivallerde Şah rejimine yönelik beğeni bile oluşturmuştur. Bu bağlamda ise iyiyi ödüllendirip, kötüyü cezalandırmaya da müstahak olmuştur (Yaren, 2005: 104-105).

İlk filmler, 1900-1903 yılları arasında çekilmiştir. Bu filmler, İran Şahı'nın fotoğrafçısı olan Mirza İbrahim Han tarafından üretilmiştir. İslamî devrimin gerçekleştiği 1978-1979 yılları arasında Şah döneminin sinema filmciliği yok olmaya başlamış ve sinemacıların çoğu yurdu terk etmeye başlamıştır. Kalanlar da mevcut sisteme uyum sağlamıştır. Sonra devrimci nitelikli filmlerin yerini serbest konulu filmler almaya başlamıştır. Abbas Kiarostami, şah devriminden kalma bir yönetmendi ve içinde önemli eğitim içerikli film olan *Arkadaşımın Evi Nerede?* “*Khaneh-yé Dost Kojast?*” filmiyle beraber üçleme yaptığı diğer filmlerle Oscar adayı olmuştur. İran sinema filmciliği devletin desteği ile bir

müddet var olduktan sonra da 1993'te asıl çıkışı yapmış ve 125. Uluslararası Film Şenliği'nde 34 ödülün sahibi olmuştur (Scognamillo, 1997: 155-156).

İran yapımı filmlerde oynayan çocuklar, kadına ve erkeğe ait görkemli durumları üstlenirken ara sıra da herkesin ikinci benliğine ait nitelikleri barındırır durumda işlenmişlerdir. Daha çağdaş bir yaşam biçimi ile özdeşleştirilmiş İran sineması, diğer medya araçlarının önüne geçmiştir. Küçük bir gurup yönetmen, dış dünyada İran sinemasını ön plana çıkararak, İran'a olan bakışı değiştirmiştir. Bunları takip edenler de tecimsel kaygı barındırmayan, yenilikçi bir biçim ve vizyon sahibi filmlere eğilim göstermişlerdir. Abbas Kiarostami, Emir Nadiri gibi usta İranlı yönetmenlerin filmleri İran dışında da gösterilmiştir. İran sinemasının bu ve buna benzer önemli isimleri, film yapımıcılığının yeni düzenlemeler süzgecinden geçirilmiş olması ve bazen de eğitsel bir araç olarak sinemayı kullanmaları; bazen ise yönetmenlerin sinemayı geliştirmeye yönelik sanat kaygısı taşıyan isteklerinden dolayı filmlerini gerçekçi olduğu kadar sağladıkları etkilerle de yapmışlardır. 1980'lerde fazla sayıda ve ilginç olan, çocukları konu alan filmler görülmüştür (Tapper, 2007: 286-287).

İran sineması bizlere, sosyal içerikli olmakla beraber eğitim konulu anlamlı film örnekleri sunuyor. Majid Majidi'nin 1997 yapımı *Cennetin Çocukları* ve 1999 yapımı *Cennetin Rengi* filmleri, dramatik bir öyküyle işlenmiştir. *Cennetin Rengi*, özellikle eğitimcilerin önerdiği filmler arasındadır. Şiirsel anlatımla sunulan bu iki film düşündürücü niteliktedir. Tabi bunu sağlayan şeyin yönetmenin başarılı ve sade anlatımı olduğu söylenebilir.

Diğer yandan eğitim yapısına bakıldığında Kendirci'nin Menashri'den aktardığı üzere, İran'da eğitimin genel amacı, 1998 yılında Eğitim Üst Kurulu tarafından belirlenmiştir ve en önemli amaç ulusal gelişmeyi sağlamak adına verimliliği artırmaktır. Ayrıca İslâmî değerler ışığında sosyal ve ulusal bütünlüğü korumaya dayalıdır. Eğitime dair hedefler arasında da sanatsal ve kültürel hedefler de yer

almaktadır. Estetiği yönlendirme, çeşitli sanatsal yetenekleri tanıma ve estetik bilim önemlidir. Ayrıca, kendini ve Allah'ı tanıyarak hakikati arama duygusunun güçlenmesini sağlamak üzere gerekli ortamın sağlanmasını vurgular. Bunun dışında İran İslam Cumhuriyeti Anayasasında İran'da devrim sonrasında eğitim İslâmîleştirilerek, Batı etkisinde kalmasına engel olunmak istendiği ve yeni bir İslâmî insan modeli oluşturulmaya çalışıldığını belirtir (Akt.: Demir, 2011: 202-203).

Bunun dışında İran sinemasından yine yukarıda belirttiğimiz üzere dünya çapında ün yapmış yönetmenlerden Abbas Kiarostami'nin 1987 yapımı *Arkadaşımın Evi Nerede?* filmi, eğitim içerikli filmler arasında hemen dikkati çekenlerdendir. Ödevini yapamadığı için öğretmenden azar işiten arkadaşının, yanlışlıkla defterini alması üzerine, onun yeniden ceza almaktan kurtulması için birden kendisini kaygı dolu bir koşuşturmacanın içinde bulan bir çocuğun gözünden, sıkıntılı bir gün, nesnel ve abartısız şekilde veriliyor. Filmle ilgili olarak Necip Tosun'un tespitlerinden bazıları şu şekildedir:

Film, ilkokulda bir sınıf görüntüsüyle başlar. Despot öğretmen, çocuklara ev ödevinin ne kadar önemli olduğunu uzun uzun anlatır. Ona göre defter hayattan bile önemlidir. Ödev yapmayanlar cezalandırılacaktır. Bütün ders boyu, ödevin ve defterin önemini tekrarlar durur küçük yüreklerle. Ödevlerinizi yapın, defterinizi hiçbir yerde unutmayın. Ödev yapmanın hiçbir mazereti yoktur. Ne sırt ağrısı, ne de anne babaya yardım etme mazeret değildir. Bu korkuyla evlerine giden öğrencilerden Ahmet, yanlışlıkla, Muhammed Rıza isimli sıra arkadaşının ödev defterini eve getirdiğini fark eder. Arkadaşının ertesi gün başına gelecekleri düşünen Ahmet, defteri Muhammed Rıza'ya götürmek ister.

Tosun, filme dair şu noktanın da önemle altını çizer: *"Filmde, büyüklerin dünyasında küçük çocukların ezilişi çarpıcı şekilde verilir. Küçüklerin büyük, büyüklerin küçük dünyası karşılaştırılır. Büyükler gündelik hayatın karmaşasında 'yuvarlanıp' giderken, küçükler daha duyarlı ve incelikli hayat sürmektedir. Çocuk bu karmaşada bozulmamışlığı, safiyeti temsil eder..."* diyerek benzer açıklamalarda bulunmuştur (Tosun, 2005: 152-154).

“Arkadaşımın Evi Nerede?” (Yön: Kiarostami, 1987)*.

2.19.4. Hindistan Sinema Filmciliği ve Eğitim Ortamı

Hindistan, İngiltere'nin sömürgesi durumundadır ve Bombay'da 7 Temmuz 1896'da ilk kez sinema österisi yapılmıştır. Watson Oteli'nde gerçekleşen bu gösteride Lumière Kardeşlerin filmleri izlenmiştir. Çok dilli bir ülke olan Hindistan'da sürpriz biçimde sinema ilgi görmüştür. Böylelikle Hint sineması dünyanın en büyük film üreticisi olmuştur. İngiltere için büyük bir sömürge kaynağı olan ülkede, Gandhi, milli bir kahramandı. Ancak İngilizler, milli duyguların yaygınlaşmasını engellemek için Hint sinemasının önünü kesmek üzere, denetime tabi tutmuştur. Bunun için de insanların etik duygularının zedelenmesine engel olmak maksadını öne sürdü. Hatta *Vande Matram Ashram* adındaki, İngiliz eğitim sistemini eleştiren eğitim içerikli bir filme de yasak getirdi (Teksoy, 2005: 172-174).

1950'li yıllarda Hint Sineması'nın önemli üretimleri olmuştur. Buna rağmen ilginç olarak nitelenebilecek filmlerden birçoğunun Batı'da ihmal edildiği görülür. Yıllarca belgesel tarzda üretimler Hindistan'da üretimin özü olmuşlardır. Belgesellerle beraber macera, şarkılı ve danslı

* Abbas Kiarostami'nin “Arkadaşımın Evi Nerede?” filminden bir fotoğraf; bkz: Hande. 27 Ağustos 2012, **İran Sineması.**, 8 Ağustos 2013, <http://iranfilmleri.blogspot.com/2012/08/arkadasmn-evi-nerede-where-is-friends.html>.

filmler olan “büyük gösteri” türleri ve ayrıca içeriği sosyal olaylardan beslenen bazı filmler de yapılmıştır. S.S Vasan’a ait *Çandraleka* filmi büyük gösteri türünün örneklerindedir (Betton, t.y.; 79).

Konuşulan dil sayısı iki yüze yakın olan, her türde dini ve siyasi fraksiyonu barındıran, bir milyarlık nüfusa sahip Hindistan, uzun süren bir sömürge geçmişi yaşamıştır ve reel bir Babil Kulesi’ne benzer. Bunda da şüphesiz binlerce yıllık bir kültür birikimi etkilidir. Hindistan’da sinema endüstriyel bir dev sayılır. Yarım asırlık sürede yaklaşık 300 civarında film üretilmiştir. Büyük bir bölümü de gerçekten oldukça kötüdür filmlerin. Buna rağmen sayısız insanın hayranlık duyduğu başkalarınca bilinmeyen şöhret yapmış oyuncular vardır. Oldukça büyük bir pazara sahip olduğundan ve de sosyal bir düzensizliğinde teşekkül etmiş yapısından dolayı ayrıca kültürel karışıklık dâhilinde her sene yüzlerce iş yapılması sebebiyle de Satyajit Ray filmcisi dışında yıllarca dünyaya kapalı kalmış bir Hint sineması görülür (Baydur, 2004: 139).

Sirnivas (2002), Hint sinemasının Hollywood yapımları ile yarışabilen bir yapıya sahip olmakla, kendine özgü ulusal bir halk kültürü kimliği meydana getirdiğini belirtmektedir. Hindistan seyircisinin sinemaya gitme alışkanlığını “gedikli-habituated” denilen kavramla ifade eder. Popüler tarzda filmlerin ise “gedikli” seyirciye hitap etmekte olduğunu ve “karışık baharat” anlamına gelen “Masala” adındaki popüler sinema ürünlerinin süresinin üç, üç buçuk saat civarında olduğunu bildirir. Bu filmlerde müzik ve dansın ağırlıkta olduğunu açıklar. Bunun yanı sıra, romans, güldürü, dövüş, kovalamaca, söz oyunları ve folk mizahını da içinde barındıran türlerden bahseder. Anlatı yapılarının ise karma olduğunu açıklar. Seyirci filmi beğenmişse bunu bazen “Eğlenceli sırf masala” sözlerini tekrar ederek gösterildiğini ve Hindistan’da 90’lı yıllarda bilet satış oranlarının da günlük 10-15 milyon kadar olduğunu belirtir (Akt.: Kirel, 2010: 34)

Yeni Hint sinemasına bakıldığında ise, filmlerin, Amerika-Hollywood filmlerini taklit eder nitelikte olduğu görülür. Bunun yanı sıra

yeni dönem sinemacıların daha eleştirel tarzda ürettikleri, ana akım sinemanın çok dışında yönetim yapısına karşıt filmler üretmişlerdir. Bu filmler Hindistan'daki sosyal yapıyı eleştirir tarzdadır (Özarlan, 2006: 170).

Hint sinema filmciliğinde artık çağdaş bir dönem görülmeye başlanmıştır. Eski tarz, masalımsı ve mitolojik unsurları barındıran filmlerin yerini, yukarıda da ifade edildiği üzere Batı sinema filmciliğini zaman zaman taklit ettikleri hemen hemen her konunun işlenmeye başladığı film üretimi almaya başlamıştır (Scognamillo, 1997: 161). Bu yeni konulara el atan filmlerden bizi ilgilendiren bazı filmler de eğitim içerikli filmlerdir.

Eğitim durumuna bakınca öncelikle kültürel yapıdan bahsetmek gerekir. Jhingran (2013: 340) şu bilgileri verir:

Nüfusun önemli bir kısmı çok dillidir - kendi anadilleri dışındaki dilleri daha sınırlı biliyor olsalar da yaşamın farklı alanlarında farklı diller kullanabilirler; gruplar arası iletişimde kullanılan birçok 'aracı' dil vardır, ki bu diller çoğu zaman birden fazla dilin karışımıdır; dil kaymaları sürekli olur; ülkenin birçok yerinde, özellikle kabilelerin yaşadığı bölgelerde, homojenleşmeye yol açan dil asimilasyonu yaşanır; birçok toplulukta iki dillilik kalıpları vardır, örneğin ebeveynler çocuklarıyla konuşurken bölge dilini, büyükleriyle konuşurken ata dilini (ancestral language) kullanırlar.

Öte yandan Hill ve Kumar (2009), Hindistan'da öğretmen yetiştirilmesi konusunda, öğretmen eğitimi yerine öğretmen talimi ifadesinin kullanıldığını söylerler. Bunun sebebinin ise, sosyal bilimlere, bireyleri yeteri derecede bilgi ve beceri donanımı sağlayamadığı eleştirisinin getirilmesi olduğunu belirtirler. Bu yüzden öğretmeni teorik bilgiyle donatmak yerine, sterilize edilmiş, yeni, güvenli, teoriden uzak bir öğretmen modeli ifade etmesi bakımından öğretmen talimi daha uygun görülmüş olduğunu söylerler (Akt.: Öztürk ve Karabağ, 2013: 76). Bu öğretmen modeline benzer bir öğretmeni, Hint yapımı *Her Çocuk Özeldir* filminde görmenin mümkün olduğunu söyleyebiliriz.

Hint filmleri çok ciddiye alınmayıp, dansları komik ve sıra dışı görülse de eğitim camiası açısından son yıllarda Hint sinemasında değeri inkâr edilemeyecek türde önemli yapıtlar sunulmuştur. Oscar

ödüllерinin birçoğunu toplamış olan *Slumdog Millionaire/Çaylak Milyoner*, çocuk kaçakçılığının sarsıcı boyutlarını anlatırken, yetenekli bir gencin gizil öğrenme durumunu beyaz perdeye aktaran başarılı yapıtlardandır. Ayrıca son zamanlarda çok beğenilerek seyredilen ve eğitimin anlam ve amacını yeniden sorgulayan *3 Idiots*, *Taare Zameen Par/Her Çocuk Özeldir* eğitimcilerin izlemeyi en çok tercih ettiği ve etkilendiği filmler arasında yer almıştır. Bu bağlamda Hint sineması, diğer yapımları hor görülse de eğitim alanına kaynak teşkil edebilecek değerli örnekler sunmuştur.

2.19.5. Fransız Sinema Filmciliği ve Eğitim Ortamı

Fransız filmlerinde sanatsal bakış açısı ön planda olmuştur. Ülkede doğan “Yeni Dalga” akımı 1959’lu yıllarda en parlak dönemdedir. Fransız sinemasının önemli bir adımıdır. Bu akımda yer alan genç bir grup sinemacı az bütçe ile ve sınırlı imkânlar dâhilinde film çekebilmekteydi. Onların filmleri elde taşınan kameralarla ortaya çıkmıştır. Bu grup, filmde kullanılan ışık anlayışının değişerek, yepyeni bir ışıkçı/kameraman neslinin yetişmesine önderlik etmişlerdir. Filmin nasıl yönetileceğine dair tecrübeleri olmamasına rağmen olumsuz neticelerle karşılaşmamışlar hatta tersi bir durum gelişmiş, işe başladıktan kısa bir süre sonra yapmayı istediklerinin dışına çıkarak farklı olanı tercih etmeleri onlara özgün bir nitelik kazandırmıştır. Buna Godard örnek verilebilir (Makal, 1996: 109).

Yeni Dalga akımı filmciliğinde, teknik yöntemlerin önemi yoktu. Siyasi ve toplumsal konulara uzak duruluyordu. Oyuncular tanınmıyor, doğaçlama filmler sokakta çekiliyordu. Filmde kurgudan vazgeçilmişti. Gerçekçi değil, apolitik bir anlayış hâkimdi. Senaryoyu da yine yönetmen yazıyordu. Uzun plan filmler, Yeni Dalga yönetmenlerinin ortak özelliği olmuştur. Doğal ortamın ışığından yararlanılarak, edebi uyarlamalara uzak durularak çekilen filmler akımın diğer özelliklerini gösterirler (Teksoy, 2005: 400).

1959 yılında yapılan Cannes Film Festivali'nin ardından Fransız sineması dünya endüstrisinde yaratıcı güç üstünlüğüne sahip olarak sağlam bir yer edinmişti. Bunu borçlu olduğu gurup ise yeni yetişen rejisörlerdi. Ancak Fransız halk, bu jenerasyondan tamamen etkilenmemişti (Houston, 1996: 79).

Fransızlar, II. Dünya Savaşı sonrasında, eğitimde filmin önemini anlamışlardır. Bunu ise özellikle Amerikalılardan öğrenmişlerdir demek yerinde olur. *Information Militaire* adındaki bir dergide yer alan makalede, modern eğitimde filmin önemini vurgulayarak, II. Dünya Savaşından sonra, Fransızların müttefiği olan ordulara ait subayların, bunları çok yakından görme imkânı yakaladıklarını, Fransız askerlerinin ise bundan mahrum kaldığını belirtmişlerdir. Bunu açık ve acı bir dille ifade etmişlerdir (Pasin, 1951: 41).

Fransa'da eğitim, devlet tarafından laiklik, özgürlük, eşitlik ilkelerine dayalı olarak güvence altına alınmıştır. Ülkedeki herkes farklı özelliklerde de olsalar eğitim hakkından yararlanabilirler. Herkese eğitim görme hakkı sunulmuştur. Ayrıca öğrencilere geleceğe dair kararlarını uygulayabilecekleri ortamı yaratmak üzere ve gençlere istenilen seviyeye uygun olarak eğitim vermek Fransız eğitim sisteminin amaçları arasında yer alır (Gökçe, 2000: 173-174).

Fransız eğitiminde dikkati çeken, öğretmen yetiştirilmesinin, hatırı sayılır derecede önemsenmesidir. Bir yarışmayı başarması gereken okul öncesi ve ilköğretim öğretmenlerinin bunun dışında, öğretmenlik sertifika sınavlarına girmeleri gerekir. Ama bu sınava katılabilmeleri için de lisans diploması almaları şarttır. Tüm bunları tamamlayınca da mülakata katılarak tecrübelerini arz eden bir dosya hazırlamaları gereklidir. Bütün bu aşamalar öğretmenliğin lisansüstü düzeyde eğitimini gösterir (Gürüz, 2008: 365). *Sınıf* filminde farklı kültürel ve köken özelliklerine sahip olan öğrencilerin oluşturduğu küçük bir Fransa modelini tek bir sınıf içinde görmek mümkün olmaktadır. Böylece film bize Fransa'daki eğitimin durumu hakkında epey fikir verebilir.

Okul yöneticilerinin ise aile ve çevre ilişkisini sağlamlaqla beraber, ilk ve orta derecedeki okullarda görevli olan öğretmenlerin çalışmalarını, öğrenciyle iletişim kurabilme başarılarını denetlemek ve ders kitaplarının seçimine dair sorumlulukları vardır. Ayrıca okul yöneticileri başarısızlığa yol açan nedenleri izlerler ve program seçimini de sağlarlar (Şahenk, 2009: 205).

Eğitim açısından Fransız sinemasına göz atıldığında bize önemli bir yönetmeni işaret eder. Eğitim içerikli bir film olan ve çok bilinen *Les quatre cents coups (400 Darbe)* filminin yönetmeni olan François Truffaut, Yeni Dalga akımının yönetmenlerindedir. Tabi bu film sanatsal bir bakış açısı ile çekilmiş olsa da sınıftaki sıraların ne kadar dikkatlice hazırlandığı görülür filmde. Diğer taraftan 400 Darbe filminde de Fransız okul sistemini reddeden çocuk karakterin, yetişkinlerle, arkadaşlarıyla ve diğerleri ile ilişkileri ele alınırken, ailelerin daha iyi olmasını işaret eden yansıtıcı bir portre önerir. Fransız sinemasının bu özgün ismi Truffaut, öğretim ve öğrenim süreçleri ile oldukça ilgilidir. Nitekim, bu güne kadar gözden kaçmış olduğunu anladığımız ama önemli bir eğitim filmi olan 1969 yapımı, *L'enfant Sauvage (Vahşi Çocuk)* filmi çarpıcı bir örnektir. Bu filmde yönetmen, öğretmen rolündedir. 19. yüzyıl ortamı filmde yeniden oluşturularak, çocuğa modern dünyanın eğitimi titizlik içeren süreçlerden geçirilerek veriliyor (Biryıldız,1998: 105).

Fransız sinemasında, Jean Vigo'nun filmlerinden biri olan 1933 yapımı *Hal ve Gidiş Sıfır* filmi kısa film türünde çekilmiş eğitim içerikli bir film örneğidir. Dünya sinemasında da popülerdir. *Hal ve Gidiş Sıfır (Zero de Conduite)* filminde kasabada bir kolejde eğitim gören üç öğrencinin yaramazlıkla dolu maceraları, erken yaşta hayatını kaybeden yönetmen Vigo'nun çocukluk anılarına gönderme yapılan filmlerindedir. Hatta Fransa'da 12 yıl süreyle yasaklanmıştır ancak dünya sinema filmciliğinin başyapıtlarından olmuştur (Scognamillo, 1997: 228).

2.19.6. Alman Sinema Filmciliği ve Eğitim Ortamı

1920'lerde sade bir dille yapılan filmlerde zekâ, düş gücü ve sanatsal nitelik taşıyan emek soncu üretilmiş filmler, Alman sinemasının basitliğine rağmen, yüksek bütçelerle yapılmış birçok Amerikan filmine karşın daha çok tutulmakta olduğunu göstermektedir. Fakat halkın ilgisi entelektüel bir grup dışında yapay Amerikan filmlerine karşı daha fazla olmuştur. Almanya'da sinema bir müddet bireysel çaba göstermeye devam etmiştir. I. Dünya savaşıdan sonra da dünyada pek ilgi görmemiştir. Savaştan sonra yenilen Almanlar, film sektörüyle yürekten ilgilenmeye başlamıştır ve her Amerikan filmine karşılık, yapımcılar bir de Alman filmi satın alacaklardır (Rotha, 1996: 174-175).

Savaş yıllarında Alman sinemasında film yapıcılığının bir hayli geliştiği görülür. Yönetim savaş sırasında sinemaya gitme yasağı koymuştur. Sonradan yasak kalkınca yeni bir sinemacı kuşak ortaya çıkmıştır. Savaş döneminin filmleri propanganda ve yurtseverlik niteliğindedir. Öte yandan bu dönemde önemsenmeyen filmlerin, sonradan seyircide şaşkınlık yaratacak nitelikte, ustaca yapılmış filmler olduğu görülmüştür (Elsaesser, 2003: 171).

Almanya'da sinema 1918'lerde aşırı militaristtir. Ancak savaştan sonra yerini farklı türlere bırakmıştır çünkü artık bu tip propaganda filmlerine ihtiyaç kalmamıştır. 1910'lu yıllardan itibaren Alman sinemasında dışavurumculuk gelişmeye başlamıştır. Sırasıyla, resim, tiyatro, edebiyat ve mimaride etkisini göstermiştir. Alman dışavurumculuğu olarak adlandırılmaktadır. Mizansenin ön plana çıkarıldığı, birbiriyle grafik yönünden etkileşen ve mizansendeki tüm öğelerin bir kompozisyon oluşturduğu tarzda filmler dışavurumcu filmlerdi. Filmin karakterleri ise tek bir dekora bağlı değildir. Onlar da dekorla bütünleşmiş birer parça gibidir. Oyuncuların makyajı da abartılıdır. Hareketleri ise yavaş ya da sarsıntılıdır (Bordwell, Thompson, 2012: 461-462).

1930 yılının başlarıyla I. Dünya Savaşı'nın sonu arasında Almanya'da doğan bu akım, eğik kamera açıları yaratmak ve ışık ile gölge kullanımlarının reelin yerini alması özelliklerindedir (Butler, 2005: 114).

Willet (1978: 8-10) dışavurumculuğu: *“Herhangi bir zamanda veya/ve herhangi bir kişinin sanatında, sanat çalışmalarında bulunabilecek olan kendini dışavurmanın ya da daha çok bir rahatsızlığı dışavurmanın kalitesidir.”* diye açıklar.

Alman sinema filmciliği, II. Dünya Savaşına kadar daha çok propaganda amaçlı bir parti filmciliği olma özelliği sergilemiştir. Bunun dışında dram, duygusal güldürü, operetler ile kaçış sineması özelliğini gösteren türde filmler de üretilmiştir. Filmcilik her iki savaşın sonunda bakanlığın istek ve onayı ile birtakım düzenlemelere tabi tutulmuştur. II. Dünya Savaşı sonunda Almanya'nın Doğu-Batı diye ikiye ayrılması, sinema filmciliğinde bir karanlığın içine düşülmesine sebep olmuştur. Sonradan ise bir grup genç sinemacı modern tarzda sinema filmciliğinin temelini atmışlardır (Scognamillo, 1997: 66-679).

Alman sinema filmciliğinde büyük bir çıkışın yapılması, 1962 yılına tekabül eder. Bu tarihte Oberhausen Festivali'nde bir grup genç bildiri yayımlayarak bu çıkışın başlangıcını yaparlar. Seyirciler sinema salonlarına davet edilir ve eski tarz propagandadan uzak filmler izletilir. Öte yandan, Alman filmciliğinde, eğitim amaçlı sinema filmi kullanımı görülür. Berlin Sovyet Rusya devleti tarafından işgal edilince, Wilhelmstrasse'de Adlon Otelindeki toplantıdan sonra Sovyet desteği ile DEFA yapımevi kurulmuştur. Özellikle gençlerin; demokratik, insancıl ilkeleri tercih ederek başka halklara ve ülkelere saygılı olunması konusunda eğitilmesini amaç edinen filmlerin, halkın eğitimi için üretilmesi bu yapımevinin görevi sayılmıştı (Teksoy, 2005: 340).

Pack (1990: 79), Almanya'da eğitimle ilgili olarak şunları söyler:

Bizde, kendi içinde zengin bir kademelenmeye tabi tutulmuş ve yeteneğe yönelik bir eğitim sistemi söz konusudur. Mesleki

eğitimde dual (ikili) sistemi uyguluyoruz; dört bir yanda kabul gören ve birçok AT ülkesinde de taklit edilmeye başlanmış olan bir sistemdir bu. Sahip olduğu kalitenin en iyi delili de bu olsa gerektir. Almanya Federal Cumhuriyeti'nde örgün eğitime çok önem verilir. Biz, çok erken yaşlarda özel bir uzmanlık eğitimi vermekten kaçınıyoruz ve bunu, orta eğitimi tamamlayan insanların mümkün olan en üst düzeyde kalifiyeleşmesi amacına bağlı olarak yürütüyoruz.... Ülkemizde okul türüne göre düzenlenmiş iki aşamalı bir öğretmen eğitimi uygulanmaktadır.... Öğretmen eğitimi genel olarak tek aşamalıdır, ikincil aşamadaysa bu eğitim neredeyse tümüyle uzmanlığa ve tek bir dala yöneliktir.

Almanya'da eğitim ortamında, öğretmenlerin ve öğrencilerin sınıflarını belirleme işi okul yöneticilerinin görevidir. Ayrıca yöneticiler öğretmenleri sınıf içi gözlem yoluyla değerlendirir. Yöneticiler yerinde oturmak yerine sınıfları gezerek öğrencilerin çalışmalarını yakından takip ederler. Böylece sınıfların ilerleme düzeyi de takip edilmiş olur. Öğretmenlik ise saygın bir meslektir. Ders saatleri öğretmenlerin yaş durumu ve okul çeşidine göre değişir. Ayrıca ortalamanın üstünde maaşlar alırlar. Üniversiteden sonra 2 yıl önemli sayılan bir staj yaparlar. Üniversitede ise 3 ayrı alanda ders alırlar (Akt.: Özenç, 2009: 109-111).

Almanya'da çekilmiş olan eğitim filmlerine gelince dikkatimizi çeken 2 film var. Bunlardan biri, 2008 yapımı *Die Welle/Tehlikeli Oyun* filmidir. Bir taraftan militarist duyguların, bir öğretmen tarafından kullanılan eğitim yöntemleri ile okul ortamında nasıl canlandırılabilirliği verilirken, diğer taraftan bu filmde öğretmen tarafından kullanılan eğitim yöntemlerinin etkisi şaşkırtıcı boyuttadır. Sonuçta burada kullanılan yöntemlerde hata olursa, yapılan hatanın kişileri engellenemez ve tehlikeli bir sonuca ulaştırabileceği gerçeği, dramatik olarak gözler önüne serilir. Ancak, öğretmenin kullandığı yöntem, eğitimciler için etkili öğretim metodu olarak da görülebilir.

Bunun dışında Alman yapımı filmlerden 1930 yapımı *Mavi Melek/The Blue Angel* filminde bir öğretmeni, sürekli öğrencilerini izleyen, takip eden, onların ders dışında bile ilgilerini başka şeylere çevirmemelerini isteyen bir rolde görürüz. Sonuçta kendisi de bir

öğrenci gibi hata yapmış ve sınıftan kopmak zorunda kalmış olsa da ders dışında da öğrencilere gösterilmesi gereken ilginin derecesi, eğitimci olarak dikkatimizi çeker. Bu filmde belirli yaş seviyesindeki gençlerin ilgilerini nelerin dağıtabileceği de belirgin olarak verilir. Hatta aynı şeyler, öğretmeni de içinden çıkılmaz bir hataya sürükler. Hatta onurunun zedelenmesine sebep olmuştur.

Raymond Durnat, *Mavi Melek* filmindeki “Rath” adındaki öğretmen modeli ile ilgili olarak şunları söyler:

Tembel bir öğrenci bir sözcüğü yanlış söylediğinde, Rath bütün sınıfa o sözcüğü 200 kez yazdırır. İnsan bundan daha adaletsiz ve yararsız bir dayatmayı düşünebilir mi? Öğrencileri ondan doğal olarak nefret ederler. Rath’ın gözde öğrencisi kesinlikle onun itaat korkusu nedeniyle sevdiği sinsi insan ile sınıf başkanının ürkütücü bileşimi olan Angs’tır (Anksiyete) (Akt.: Yılmaz, 2011: 220).

2.19.7. İtalyan Sinema Filmciliği ve Eğitim Ortamı

İtalyan sinema filmciliği savaş (II. Dünya Harbi) sonrasında fikir akımları arasında, bir diğerine hızlı bir geçişle ve bir gerçeklikten diğerine akarak diğer ülkelerden daha fazla ilerleme kaydetmiştir. Bir milletin düşünceleri o milletin filmlerine yansiyacaktır. Neo-Realizm, 40’lı yıllarda ilham kaynağı olarak, film yapımcılığında etkisini göstermiştir. Savaştan sonra sinemayı etkileyen en güçlü akımlardandır (Houston, 1966: 14).

İtalyan sineması kendisini dünyaya Yeni-Gerçekçilik akımı ile kabul ettirmiştir. Burada farklı yönelimlerin söz konusu olduğu görülür ama birbiri ile iç içe geçen ve örtüşen, halkçı, epik, romanesk, şiirsel bakış açılarından oluşurlar bu yönelimler. 1948’de birçok önemli başyapıtından biri olan *Bisiklet Hırsızları* filmi çekilen De Sica akımın önemli temsilcisi olmuştur (Betton, t.y.: 74).

Yeni-Gerçekçilik akımının etkisinde çekilecek filmlerde, her şeyden önce Hollywood tarzı, zenginlik, abartılı aşk öyküleri, kafasına göre yaşayan insanlar, gerçeklikten uzak görüntüler, ünlü oyuncular ve stüdyo çekimleri dışına çıkılarak, sıradan insanlar ve onların hayatı,

bizzat yaşadıkları mekânda çekilerek ifade edilecekti. Tabii bu bir tür belgesel de olmayacaktı. İtalyan sinema filmciliğinde, savaş öncesinde ticari maksatla yapılan filmlere ve faşizanlığa bir tepki niteliği taşıyan ifadeyi barındırır Yeni-Gerçekçilik (Kolker, 2011: 343).

Yeni-Gerçekçilik hareketi, İtalyan Yeni-Gerçekçiliği olarak bilinir ve hatırı sayılır şekilde, toplamda altı yıl olmak üzere, diğer akımlardan çok daha uzun sürmüştür. Bu döneme ait 1945 yapımı, *Roma Açık Şehir* ile 1951 yapımı *Umberto D* filmleri arasındaki süre en başarılı yapıtların üretildiği dönem olmuştur (Armes, 2011: 75).

Bazin, sinema yayınlarının önem ve niteliğine göre bir değerlendirme yapıldığında, İtalya'nın sinema zekâsıyla en keskin ülke sayılabileceğini belirtir. Roma'daki "Centro Sperimentale di Cinematografia" Deneysel Sinema Merkezi'nin, Yüksek Sinema İncelemeleri Enstitüsü "Intitut des Hautes Etudes Cinématographiques" den çok daha önce kurulduğunu açıklayarak, yönetim üzerinde İtalya'nın da Fransa gibi etkili olduğunu söyler (Bazin, 1995: 144).

Eğitim durumuna gelince; öncelikle amaçları, zorunlu ve parasız eğitim yaparak, eğitimde özgürlüğü sağlamaktır. Ayrıca her eğitim düzeyinde ve türünde, örgütlü bir eğitim ağı oluşturmak, eğitim kurumlarının herkese açıklığını sağlamak ve bu konuda ayırım yapmamak, özel okulların bireysel düzeyde açılmasını sağlamak, engelli öğrencilerin eğitim hakkının korunması ve ilaveten muhtaç durumdaki öğrencilere, üst düzey eğitim hakkından yararlanmalarını sağlayabilmek amacı ile yardım veya burs imkânı oluşturmak isteyen ülkede, okul yöneticisinin yasallaştırılmış yönetsel görevleri vardır. Araç-gereç ile beraber kaynak edinmeyi de yönetir. Kaynakları en iyi şekilde değerlendirerek ve özerkliği yöneterek eğitimin gelişimine katkı sağlar (Erginer, 2012: 131-145).

İtalya eğitimde televizyonu eğitimi destekleyici bir araç olarak kullanmaktadır. Orta ve lise düzeyi okulların ilk dönemlerine yönelik olarak yayınlanan programlar, okuldaki eğitime fayda sağlar niteliktedir. Modern eğitim yöntemlerini aktarmak üzere öğretmenlere yönelik

hizmet içi eğitim kursları verilir. Ayrıca bu kurslarda yeni gelişmelerden de haberdar edilir. Bilgi ve danışmalık yapmak için de mektupla haberleşme sistemi geliştirilmiştir. Danışmanlık, Avrupa Eğitim Merkezi -European Centre for Education- aracılığıyla sağlanır. Ayrıca ilköğretim eğitimini yarıda bırakmış yetişkinler için de televizyon okulları vardır. Akşam okulları da yetişkinlere eğitim veren bir okuldur (Yalçinkaya, 1992: 205).

İtalya'da 6-14 yaş arasında gerçekleşen zorunlu eğitimin son iki yılında öğrenciye yapılan mesleki rehberlik önemlidir. Bu çağda öğrencilerin ilgi ve istidatlarının ne yönde olduğunun belirlenmesi gerekir (Gürkan, Gökçe, 1999: 73).

İtalyan sinemasında eğitime dair filmler arandığında ise çarpıcı sayılabilecek örnek bir film gözümüze takılmaktadır. Orijinal adı ile *Emperor's Club* olan *İmparatorlar Kulübü* adlı filmin sanatsal boyutundan ziyade bir öğretmenin, öğrenci hakkında verebileceği yanlış bir karara ve bundan duyduğu pişmanlığa vurgu yapılması bakımından, dünya sinemasındaki önemli eğitim konulu filmlerdendir. Öğrencisine bir şans vermek isteyerek, kendisinden daha iyi puan alan arkadaşından öne geçmesi için puanını değiştiren öğretmen, yıllar sonra öğrencisinin olumsuz karakterinde ve davranışlarında hiçbir değişiklik olmadığını görünce yaptığı haksızlıktan pişmanlık duyar. Bu filmde dikkat çekici noktalardan biri, öğretmenin düzenlenen yarışma sırasında, kimsenin aklına gelmeyen bir soru sormasıdır. Bu soru, sınıfta kimsenin dikkatini çekmemesine rağmen öğretmenin sınıfa girer girmez sorduğu, sınıfın arkasındaki kapının üzerinde adından bahsedilen kişiyle ilgilidir. Dikkat bile etmediğimiz değerlerin ve ayrıntıların önemine de değinilmiştir. Filmdeki çocuk karakterin sergilediği olumsuz davranışların düzeltilmesi için yanlış bir yöntem kullanılmıştır.

2.20. EĞİTİM İÇERİKLİ FİLMLERDE YÖNETİCİ, ÖĞRETMEN VE ÖĞRENCİ MODELLERİ

Eğitim içerikli filmlerde farklı karakterlere, kişilik özelliklerine ve niteliklere sahip eğitimcileri ve farklı özelliklere sahip öğrencileri bir arada görmek mümkündür.

Karşımıza çıkan öğretmen modellerinden bir tanesi insanoğlunu makine gibi addeden, bilgi yüklemekle meşgul öğretmendir. Ergin ve Birol (2005: 88), bu öğretmen tipini, *“Sınıftaki öğretmenin iki dudağı arasından çıkacak cümlelerle ve kendinde gördüğü; öğrencilerini birer makineymiş gibisine, ‘açma’ ve ‘kapatma’ hakkıyla öğrenci dikkatleri, ödevleri, öğrenme işlemleri, mekanikleştirilerek insanoğlunun da mekanikleştirilmesini gerçekleştirmektedir.”* diye ifade ederler.

Bu tip bir öğretmen etkili öğrenme metodunu kullanmayan bir modeldir. Çivi (2003: 201), en etkili öğrenmenin “öğrenci merkezli” bir eğitimle olacağını ve “yaparak, yaşayarak” 20. yüzyılın başından beri bilinmesine ve ilgililer arasında kabul edilmesine karşılık eğitim uygulamalarında bunu görmenin oldukça zor olduğunu belirtmektedir. Bu bakımdan bu eleştiriyi kanıtlar nitelikte öğretmen tiplerinin başarısızlıklarının da eğitim içerikli filmlerde ifade edilmeye çalışıldığı söylenebilir.

Glasser (1999: 42), *Kalk ve Diren “Stand and Deliver”* filmindeki etkili öğretmenle ilgili olarak; lider- yönetici ilkesini kullanan öğretmenin baskıcı olmadığını ama baskıcı olduğu halde, etkili öğretmen olmayı başaran, bu filmdeki Jaime Escalante karakterinin, ilkeye uygun davranmamasına rağmen, lider-öğretmenin karşı tezi oluşturabileceğinin de örneğini vermiştir. Nitekim filmdeki öğretmenin, tehdit ettiğini, kandırdığını, küfür ettiğini, küçük düşürdüğünü, öğrencileri sınıftan attığını, bando çalmak gibi diğer ilgilerini aşağıladığını, tükenesiye çalıştırdığını ve sanki kaprisle not vermiş gibi davranmasına rağmen, az sayıda öğrenci ona karşı gelse de çoğunluğun bütün bu yapılanların kendi iyilikleri için olduğunu kabul ettiklerini belirtir

Eğitim içerikli filmlerde karşımıza çıkan ğretmen modellerinden bir tanesi de “Kalk ve Diren” filmindeki, Glasser’in tarif ettiği gibi bu lider ama baskıcı ğretmen modelini karşılayan Jaime Escalante’dır.

Uyar (2002: 246), iyi bir öğretmenin tanımını şu şekilde yapar:

Sınıf içinde ve dışında öğrencileriyle yapılacak tüm etkinlikleri en iyi şekilde planlayan, uygulayan ve değerlendirerek geri bildirim veren, öğrenme yaşantılarından bireysel farklılıkları göz önüne alan ve engelinden dolayı ek yardım yada desteğe gereksinim duyan öğrencilere ek süre ayıran yada onları destek hizmetlerinden yararlandıran kişi.

Demirtaş (2006), ğretmenlik anılarından bahsettiği bir kitabında, ğretmen-ğrenci ilişkilerinde öğrencilerin zgven ve benliğini sarsacak ve onları herhangi bir grup karşısında kk düşürecek davranışlardan kaçınılması gerektiğini belirtir. Ayrıca ğrencilerin iyi yönlerinin yakalanması gerektiğini ve kendilerini teşvik etmek ve kendilerine ait güven duygularını geliştirmenin en iyi yol olacağını söyler. Ayrıca sabırlı olmayı, yüksek idealleri, sınıfı öğrenmek için uygun ve teşvik edici şekilde düzenlemeyi de önerir. Nitekim eğitim içerikli filmlerdeki ana karakter olan ğretmen, bu önerilerin hepsine sahip olarak gösterilmiştir.

Yol gösteren öğretmene gelince, o farklı dünyaları öğrencilere tanıtarak, kapıları açacak anahtarların nerede olduğunu söyler. Sonra da o kapıları aması için yol gösterir. Öğretmen öğrencisinin dünyaya açılan penceresi olur (Bayrak, 2005: 80). Eğitim içerikli filmlerde bu öğretmenleri de izlemek mümkündür.

Tezcan (1998: 55), ğretmenin kişilik özelliklerinin ve sınıf yönetme biçiminin, adaletsizlik, katılık, saygısızlık gibi olumsuzluk özelliklerinin, ergenlik çağındaki öğrencilerin heyecansal tepkilerine yol açacağını ve bu tepkilerin de tüm sınıfa yayılacağını söylemektedir. Filmler bize bu önekleri de gösterebilir.

Akbaşlı (2002: 216), etkili liderlerin, çalışanların gerçekleştireceği yüksek edim beklentileri yaratma yeteneğine sahip olduğunu belirtir.

Yöneticilerin kendileriyle ve yetenekleriyle ilgili düşünceleri ile kendi kendini geliştiren kehanetlerin oluşturulmasının etkinlikleri açısından önemli olduğunu; kendileri tersine inanacak olsalar da istemeden de olsa astlarına düşük beklentiler ileteceğini ifade ederek; düşük beklentiler ilettikleri durumda ise çalışanların özgüvenini zedeleyici ve etkinlikleri azaltıcı yönde “olumsuz” duruma geleceklerini söyler.

Izgar (2002: 266), eğitimde liderliğin, kendisini yetki, görev, yürütme ve etki ile belli edeceğini söylemektedir. Günümüz eğitim liderlerinin her şeyden önce bilgili ve çok yönlü olması gerektiğini; eğitim girişiminin ne olduğunu ve ne olması gerektiğini birbirinden ayırabilen ve sorumluluğundaki madde ve insan kaynaklarını gerektiği şekilde kullanabilen kişinin ise lider yönetici olduğunu belirtir.

Eğitim içerikli filmlerde bu ve buna benzer yönetici rolleri görmek mümkündür.

Bu filmlerde saldırgan öğrenci modelleri de görmekteyiz. Efiltili (2003: 197), toplumun başlangıçta bu davranışı hoş gördüğünü fakat sonradan sorun olarak karşımıza çıktığını belirtiyor. Kimine göre bu davranışın, kişi tarafından doğuştan getirildiğini, psikologlara göre ise, sonradan kazanılan, çevre tarafından öğretilen bir davranış olduğunu söylediklerini dile getirir.

Kaşımıza çıkan bir diğer öğrenci modeli de üstün zekâlı grubuna dâhil olanlardır. Akran grubundan bilişsel ve duygusal anlamda farklı özellik gösteren zeki çocuklar bu grupta yer alırlar. Çoğu erken yaşta okumuş, kavramların anlamını kavramıştır. Fikirleri analiz ederler. Sayısal yetenekleri kuvvetlidir. Kolay unutmazlar. Çok sayıda kelime bilirler. İyi yorumlarlar. Bunun yanında liderlik özellikleri gösterirler. İşbirliğine de açıktırlar. Çevrelerinde olup bitenlere, diğer bireylere karşı duyarlıdırlar. Bağımsızlık özelliğine de sahiptirler. Espri anlayışları da gelişmiştir (Korkmaz, 2003: 37). Can Dostum filmindeki öğrenciyi bu gruba dâhil edebiliriz. Ayrıca *Akıl Oyunları* filmindeki üstün zekâlı şizofren Profesör Jhon Nash de bu grupta yer alır.

Bunun dışında eğitim içerikli filmlerde “yabancılaşmış öğrenci” modeline de yer verilir. Yabancılaşan öğrenciler, asi olma özelliği gösterirler ve kendilerine sunulan bilgiye nefretle karşı çıkarlar. Kolay öğrenemezler, öğretmenler de onlara karşı ilgisizlik gösterebilmektedirler (Pehlivan, 2008: 73). *Taare Zameen Par* “Her Çocuk Özeldir” filminde İshaan karakterinin disleksi problemi anlaşılmadığı için yabancılaşmış bir öğrenci modeli olarak gösterilebilir.

Eğitim içerikli filmlerdeki bu rollere bakılarak, kitaplarda anlatılmayan ama gerçekçi ortamlarda yaşanan olayların anlatıldığı filmler, kişileri derin manada etkileme özelliğine sahip olabilir. Örneğin; bir okul müdürünü anlatan bir film; şayet okul müdürü aşılmaz engellerle dolu bir sistemle mücadele eden ve özellikle kimsenin içinde yer almak istemediği sorunlu bir ortamı yeniden yapılandırma gayretiyle, liderlik vasfını konuşturan ve yılmaz bakış açısı ile yönettiği grubu olumlu yönlendiren bir imaj çiziyorsa, o filmi izleyen bir yöneticiye önemli sayılacak mesleki heves kazandırması söz konusu olabilir.

2. 21. FİLM İZLEMENİN VE EĞİTİM ORTAMINDA FİLM KULLANIMININ ÖNEMİ

Geray (1968), çeşitli kamu kuruluşları ve özel kuruluşların yaygın eğitim hizmetlerini, değişik boyutlarıyla gerçekleştirmeye çalıştığını belirtir. Son yıllarda da kitle iletişim araçlarından bu alanda yararlanma fikrinin önem kazandığını ve zaten bu araçların toplumda en önemli görevlerinden birinin de eğitime yardımcı olmak olduğunu söyler (Akt.: Özgen, 1986:4).

Bir film ne kadar eğlence amaçlı yapılmış olursa olsun, sinemanın eğlence aracı olmasının dışında eğitici bir yönünün de bulunduğunu ciddiyle kabul etmek gerekir. Özellikle bizim ülkemizdeki gibi ilerleyememiş bazı bölgelerin bulunduğu bir toplumda yaşadığımız düşünülürse; sinema, oturma, yemek yeme, giyinme, konuşma, hangi durumda nasıl davranacağını bilme ve üstelik öğrenme gibi birtakım görgü kurallarının olumlu etkileşimini sağlayacak nitelikte bir “hayat

okulu” olarak da tanımlanabilir. Bu noktada sinemayı ahlâksız olmakla eleştiren mutaassıp görüşlerin yanı sıra filmlerde özellikle kötü tarafı ele almak doğru değildir. Bu noktada dar görüşlülük ederek, filmlerin sahip olduğu morali hesap etmeden yorum yapmak doğru değildir. Burada dar görüşün ileri sürdüğü şey, sinemanın “Kötülük Okulu” olmaması gerektiği fikridir (Onaran,1968: 14).

Claude Colliard (1959: 365), sinemanın bilhassa gençlik üzerinde ve diğer topluluklar üzerinde oldukça önemli derecede etkisinin olduğunu, sosyologların da söylediğini belirtir. Ahlâkçı fikirlerle yola çıkanların ise, bu etkinin yol açacağı olumsuz durum ve tehlikelere dikkat çekmekte olduğunu; örneğin, gençlerde suçluluk oranının artışı ile haydutların etkinliğini anlatan polisiye tür filmler arasındaki sıkı bağların bulunduğu belirlendiğini söyler. Çoğunlukla kurmaca filmler üreterek, sayısız çoğunlukta insana ulaşıp, izleyicinin zihninde hayâllerle dolu bir âlem canlandırmasına sebep olan yayılma yeteneği ile sinemanın, politika, edep, suçluluk, ahlâk yönünden insan davranışlarını belirleme yeteneğine sahip, oldukça güçlü bir sihirbaz olduğunun altını çizer (Akt.: Onaran, 1986: 8).

Paquette (2003), sinemanın günden güne büyüyen bir sektör olduğu düşünüldüğünde, sosyolojik manada ehemmiyetinin de arttığına şahit olduğumuzu ifade eder. Bunlar arasında önemli değer önceliğine sahip olanın, bilgiyi transfer etmede sinemanın aracılık ederek, eğitimde kullanılması olduğunu belirtir. Eğitimi alan gurubun, güncel yaşam içinde, karşılıklarına çıkabilecek olaylarla, yaratıcı bir şekilde baş edebilmeyi öğrenmesine vesile olacağını; bu noktada bir kitabın ya da oynanan bir oyunun sağlayacağı katkının çok daha ötesine geçerek, insani boyutta ümit, cesaret, sevgi, sadakat, kaybetme, korku, vs. tüm ilişkilerin anlamını oldukça geniş biçimde ilişkiler ve manalar boyutunda verebileceğini söyler (Akt.: Birkök, 2008: 3).

Film, modern eğitim sürecine katkı sağlayan, bu alanda ihtilâl yaratan bir araç olma özelliğindedir. Artık eskimiş ve geç ilerletilmiş yöntemlerin ortadan kalkmasına, hızla ve randımanlı bir biçimde

yardımcı olmuştur. Yaşantılarını da filmlere adayanlar, kısa sürede hatırı sayılır gelişmeler göstererek, olumlu sonuçlar elde etmişlerdir. Bu konuda ise birçok alandan meslek sahibi kişiyle beraber öğretmenler de bir film işçisi olarak bilim alanında yeni bir alana yardımcı olmaktadır. Filmin yararı ve etkisi ise sınırsız boyuttadır. Filmler kullanılarak, dil din, ırk, mezhep ayrımı yapılmaksızın âlim, yoksul, zengin, cahil demeden herkese yarar sağlamış ve kültürel bir araç olmuştur (Pasin, 1951: 2).

Eğitim ortamında bilgi sağlayan kaynaklar artık farklılaşmıştır. Günümüzde “eğitimli kişi” kavramının yeniden ifadesini bulması ile artık birçok beceriye sahip kişi modeli ortaya çıkmıştır. Eğitimli kişi, okuma-yazma bilmekle kalmaz. Aynı zamanda temel bilgi teknolojilerini kullanabilen ve aritmetiği anlayabilen birey olma özelliğindedir. Bu noktada yeniden tanımlanan eğitimli kişinin yeni kitle iletişim araçlarıyla beslenecektir. Film, TV, video gibi araçların, bilgi edinmede okulun önüne geçtiği ve bilgi kadar enformasyon da sağladığı söylenmektedir (Tezcan, 1998: 171).

Okul ortamlarında yöneticilerin en çok sıkıntı yaşadıkları konulardan biri, mevzuat ile çevreyi bütünleştirmeye çalışma sorunudur. Bunu başarmanın yolu ise yöneticilerin iletişim kurabilme yeteneğine bağlıdır. Eğitim ortamını yönetecek kişilerin, kişisel nitelikleri ve tecrübeleri göz önüne alınarak seçilmesi, görevi uygulamada başarıya götürecektir faktörlerden biridir (Nural, 2005: 298). Eğitim içerikli filmlerde okul yöneticilerine iletişim konusunda fikir verebilecek ayrıntılar göze çarpabilir.

Adil Çağlar, geleceğin okullarında, örgütsel dönüşümün, sektörel dönüşümle nitel düzeye ulaşacağını söyler. Eğitim çalışanlarının bilgi ve beceri düzeyleri ile anlayışlarını geliştirmenin ve eğitim öğretim süreçlerinin yeniden yapılandırılma gereği duyulacağını belirtir. Bu bakımdan yeni kaynaklar yaratmanın ve o kaynakları etkin kullanmanın büyük bir öneme sahip olacağını ifade eder (Çağlar, 2010: 62). Öyleyse bu yaratıcı kaynakların eğitim filmleri olmasının eğitimciler açısından farklı bir anlayış geliştirebileceği söylenebilir.

2. 22. EĞİTİM İÇERİKLİ FİLMLERİN KULLANIMINA YÖNELİK GÖRÜŞ VE ÇABALAR

Cumhuriyetin ilk yıllarından günümüze kadar bu konu zaman zaman gündeme gelmiş fakat yeteri kadar dikkate alınmamıştır.

Hamit Zübeyr (1993: 158) film kullanımı hakkında der ki:

Filmi hazırlı(a)yanlar ve seyredenler de pek iyi biliyorlar ki filmin hakiki vazifesi ucuz eğlenceden ziyade ucuz terbiye ve tedristir. Sesli filmin icadından sonra bu sahada hudutsuz imkânlarla karşı karşıya bulunuyoruz. Yeni bir sanat karşımıza çıkıyor... Alplerin manzaralarını, madendeki sâyi en tâlakati lisan perdedeki film kadar canlandıramaz. Film darülfünundan ilk mektebe kadar kullanılabilir. Halk terbiyesinin de çok mühim bir vasıtasıdır. (Akt.: Öztürk, 2007: 690).

Filmleri uzun süre kullanmadan onun gerçek değerini anlamak zordur. Şayet yerinde kullanılırlarsa oldukça değerlidirler (Pasin, 1951: 58).

Birtakım amaçları doğrultusunda yapılan eğitim içerikli filmlere dair literatürde geniş çaplı bir tanımlama da bulunmamaktadır. Ancak sinema yazarları bu konuya az da olsa dikkati çekmiştir. Üzerinde çok durulmamış olmasına rağmen, çok sayıda eğitim içerikli film vardır ve eğitim ortamlarına dair dünya sinemasında çok sayıda eğitim filmi çekilmiş olduğu görülebilir.

Birkök (2008: 4) “Bir Toplumsallaştırma Aracı Olarak Eğitimde Alternatif Medya Kullanımı: Sinema Filmleri” adlı bildirisinde şunun üzerinde durur:

Sinema filmleri, hem görsel hem de işitsel olarak yoğun bilgi içermek ve aktarmak olanağının yanı sıra, bu bilgilerin derin manalarını da sinema sanatı sayesinde izleyiciye iletebilmektedir. Sinema sanatının kullanılması, eğitim olgusu bakımından çok önemli ve etkin bir unsurdur; “görmek inanmaktır” özdeyişi bu güçlü etkiyi ifade etmektedir. Filmler karmaşık bilgileri imaj yardımıyla metinlere göre daha kolay anlaşılmasını sağlamaktadır. Ayrıca bilgi aktarımının, yani öğretimin yanı sıra, davranış modelleri de öğrenciye aktararak eğitim de sağlanabilmektedir.

Bu nedenlerle sinema filmleri, sadece öğretim araçlarının zenginleştirilmesi olarak düşünülmemelidir. Kendi başına bir öğretim ve eğitim unsuru olarak görülmelidir.

Buna dayanarak denilebilir ki eğitim konulu filmler, kişileri işitsel, görsel manada fazlasıyla etkileyebilir. Ayrıca filmlerdeki derin anlamlar kişilere sanat yoluyla aktararak onların zihinsel dünyasında anlamını bulabilir. Madem sanat yoluyla istenen fikir, düşünce ve idealler aktarılabilir; o halde okul yöneticileri ve öğretmenler de bundan kendi adlarına fayda sağlayabilirler.

Sinema, bir sanat olayı olmakla birlikte insanoğlu üzerinde birtakım etkiler sağlar. Yaygın olması ve yüksek etki gücüne sahip olmasıyla, bilinçlenmenin mozağine, diğer sanat dallarının hepsinden çok daha fazla derecede ve direkt katılır. İnsanın bilinçlenmesine sinemanın etkisini kavramış olanlar, bunun belli bir yön ve hızlı şekilde olması gerektiği tarihsel süreçlerde, bu sebepten dolayı sinemaya el koymuşlardır. Sonrasında ise geniş ölçüde yararlanmışlardır (Dorsay, 1984: 33).

Bir düşünceyi aşmak için filmler, rahatlıkla kullanılabilir. Bu etkiyi fark edebilenler, durumu tespit etmiş ve sanatı kendi tekeline alarak ister siyasi olsun ister ekonomik, ister kültürel, isterse de eğitimsel manada, fikir ve ideolojilerini insanlara aktarmak adına etkili bir araç olarak kullanmışlardır. Eğitimsel amaçlar doğrultusunda, sistematik ideolojilerle belirlenmeye çalışılan sağlıklı eğitimci modelini ortaya koymak ve nitelikli eğitimci bilinci oluşturmak adına sinema filmlerinden yararlanılabilir. Eğitim camiasına katkı sağlaması açısından bu filmler kullanılabilir. Seçilmiş özel filmler, eğitimin bizzat yaşandığı okul ortamlarında, eğitim personelinin verimliliğini sağlamak açısından da etkili bir kaynak olabilir.

Canan Aratemur Çimen (2012: 14), 21. Uluslararası Eğitim Bilimleri Kongresinde belgesel sinemanın eleştirel bilincin oluşmasında yetişkin eğitime katkı sağlayabileceği düşüncesi ile bir bildiri yayınlamıştır. Bildiri özetinde, yetişkinlerin öğrenme sürecinde, belgesel

sinemanın toplumu ilgilendiren sorunları anlayabilmek ve bu sorunlar karşısında duyarlı olabilmek adına, kelimelerin ardında yatan anlama ulaşmanın, toplumu ilgilendiren ve düzeni meydana getiren şartlarla beraber ilişkileri ve süreçleri anlamayı gerekli kılan dünyayı okuma sürecini pedagojik bir süreç olarak ifade ederek, eleştirel bilinç yaratma sürecine ise belgesel sinemanın etkili olabileceğinden bahsetmiştir. Yetişkinlerin eleştirel düşüncelerine belgesel türünde bir sinema filminin etki edebileceği düşüncesi, bu ve buna benzer olmakla beraber farklı türde filmlerin de yönetici ve öğretmenlerin eleştirel düşünmesini etkileyebileceği, bu filmlerden kendi eğitim süreçlerini değerlendirmede yararlanabilecekleri de kabul edilebilir.

Hareketli ve sesli görüntüleri yansıtmaya yarayan film makinaları konulu filmlerin sınıf ortamlarında kullanılmasına kaynaklık ederek, filmlerin sınıf ortamlarında gösterilmesi, öğrenciler üzerinde güdülenme yaratacaktır. Bu dinlediğini anlama becerisi geliştirme yönünden de fayda sağlar. Gösteri öncesi ve sonrası ise soru-cevap metodu ile sınıf içi çalışmalara yer verilmesi sınıfta film kullanımının etkililiğini de artıracaktır (Demirel, 1999: 56).

Yukarıda sınıf ortamında film kullanımının öğrenciler üzerindeki etkisi belirtilmiştir. Öğrencileri etkileyen filmler, sinemasal boyutta yönetici ve öğretmenleri de etkileyebilir. Onlara kendilerini ve kendilerini modelleyen rolleri aktaranlar, okul ya da sınıf ortamlarında yapılabilecekler konusunda rehberlik edebilirler.

Her bireyin rahatlıkla ulaşabildiği kitap, dergi, gazete, radyo, televizyon, bilgisayar ve hatta gezi yapmak gibi sinema da öğrencilerin eleştiri ve hayal gücünü geliştiren eğitim ortamları olarak sürekli gelişim içindedir. Dolayısıyla okulların eğitim alanındaki tek ortam olma özelliği artık azalmaya başlamıştır. Artık okulun eğitim ve öğretim fonksiyonlarının değişmesi gereklidir (Alkan, 2005: 5).

Sinema ve diğer kitle iletişim araçları, belirli bir kişisel bakış açısı oluşturma bakımından tüm kültürel süreçlere dair değerlendirilebilirler. Özellikle yüz yüze iletişim sağlamak zorunda kalmadan, gelen mesajı

bazen görüntülü olarak ileten araçlar, kültürel etkileşimi etkileyerek, güç kazandırırılar. Bazı süreçleri yoğun şekilde ivme kazandırarak pekiştirir, bazıları için de kaynak teşkil ederler (Zıllıoğlu, 1986: 41).

BÖLÜM III

3. İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

Bu bölümde filmler ve onların kullanımıyla ilgili yurt içinde ve yurt dışında yapılmış araştırmalara yer verilmiştir.

3.1. YURT İÇİNDE YAPILAN İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

Öztaş (2007), “Tarih Öğretiminde Film Kullanımının Öğrenci Başarısı Üzerine Etkisi” isimli doktora çalışmasında tarih öğretimini desteklemek amacıyla filmleri kullanarak yapılan öğretimin, öğrenci başarısı üzerinde etkisini araştırmıştır. Bunun için “Cumhuriyet Dönemi” ünitesine ilişkin 25 soruluk başarı testi hazırlanmıştır Random (rastgele atama) ile üç tane lise 11. sınıf öğrencilerinin bulunduğu grubu deney grubu; bir tane 11. sınıfı ise kontrol grubu olarak belirlenmiştir. Ön-test ve son-test kullanılmıştır. Deney gruplarına “Cumhuriyet” filmi izlettirilmiştir, bu gruplardan 2 tane deney grubuna ön-test uygulanmış, film izletilmiş, ünite konuları anlatılmış, sonrasında son-test uygulanmıştır. Üçüncü deney grubuna da yine ön-test uygulanmış, filmi gerekli yerlerde durdurup, sorular sorarak, ünite konularını anlatılmış, sonra son-test uygulanmıştır. Kontrol grubuna ise film izletilmemiş, ön-test uygulanmış, ünite konuları düz anlatım ve soru-cevap yolu ile anlatılmış ve sonra son-test uygulanmıştır. Sonuçta ise, deney grupları ve kontrol gruplarının ön-test ve son-test toplam “Cumhuriyet Dönemi” ünitesi testi başarı puanları arasında anlamlı bir fark olduğu bulunmuştur. Üçüncü deney grubunda ise, film izletildiği sırada aynı zamanda filmin durdurularak, üzerinde konuşulup tartışma yapılarak yapılan ders etkinliğinin ise diğer deney gruplarına yapılmış olan etkinlikten daha etkili olduğu belirlemiştir.

Uçak Şimşek (2003) yaptığı “Bilişsel-Davranışçı Yaklaşımla ve Rol Değiştirme Tekniğiyle Bütünleştirilmiş Film Terapisi Uygulamasının İşlevsel Olmayan Düşüncelere ve İyimserliğe Etkisi” isimli doktora tezinde, bilişsel davranışçı yaklaşımla bütünleştirilmiş film terapisi ve rol değiştirme uygulamasının üniversite öğrencilerinin işlevsel olmayan

düşüncelerinin azalmasında ve iyimserliklerinin artmasında etkili olup olmadığını araştırmaya çalışmıştır. Bunun için Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesinin Sınıf Öğretmenliği üçüncü sınıfına devam eden 36 öğrenciyle çalışılmıştır. Öğrencilere “Fonksiyonel Olmayan Tutumlar Ölçeği (FOTÖ)” ve “Yaşam Yönelimi Testi” uygulanmıştır. Deney ve kontrol gurubu belirlenerek, guruplara uygulama öncesi ve sonrasında ön test ve son test olarak ölçekler uygulanmıştır. Ön test ölçümlerinden sonra deney grubunda yer alan 18 kişiyle 10 oturumdan oluşan bilişsel davranışçı yaklaşımla bütünleştirilmiş film terapisi ve rol değiştirme uygulaması gerçekleştirilmiştir. Bu süre içerisinde kontrol grubundaki 18 kişiyle placebo niteliğinde bir çalışma yürütülmüştür. Uygulama sonucunda deney gurubunda yer alan bireylerin işlevsel olmayan düşüncelerinde, kontrol gurubuna göre anlamlı bir şekilde azalma ve deney grubundaki bireylerin iyimserliklerinde, kontrol grubuna göre anlamlı bir şekilde artma olduğu bulunmuştur. Araştırma sonucunda, bilişsel davranışçı yaklaşımla bütünleştirilmiş rol değiştirme tekniği ve film terapisi uygulamasından sonra, bu uygulamaya katılan bireylerin işlevsel olmayan düşüncelerinin azaldığı ve iyimserliklerinin arttığı anlaşılmıştır. Uygulamanın son oturumuna katılan gurup üyelerinin sözlü olarak belirttiklerine göre, gurup yaşantısı değerlendirmelerinde genelde bu yaşantı yardımıyla filmleri kendi kişisel gelişimlerine dönük olarak izleme becerisi kazandıkları, kişilerarası ilişkilerini olumlu yönde yeniden düzenledikleri, kendilerini daha iyi tanıdıkları, bu yaşantının işlevsel olmayan düşünceleriyle başa çıkmada ve yaşama karşı olumlu bakış açısı geliştirmede büyük ölçüde yardımcı olduğu anlaşılmıştır. Yani araştırma sonucunda, bilişsel davranışçı yaklaşım ve rol değiştirme tekniğiyle bütünleştirilmiş film terapisi uygulamasının etkili olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Eskandari (2007), “İran’da Televizyonda Yayınlanan Çizgi Filmlerin İlkokul Öğrencilerinin Eğitimine Etkisi” isimli tez çalışmasında, ilkokul öğrencileri, velileri ve öğretmenlerine göre İran televizyon kanallarında yayınlanan çizgi filmlerin 1-5. Sınıf öğrencileri üzerine

etkisi değerlendirilmiştir. İran'ın başkenti Tahran'da bulunan 3 farklı semtindeki, 6 farklı okuldan 263 veli, 263 öğretmen ve 90 öğrenci örneklemini üzerinde araştırma yapılmıştır. Farsça olarak hazırlanmış olan 3 ayrı anket, tüm örneklemler için kullanılmıştır. Bu anket araştırmacı tarafından hazırlanmıştır. Öğrencilere 10 soru, velilere 12, öğretmenlere 4 soru sorulmuştur. Elde edilen bulgular ise; İran'da televizyon kanallarında yayınlanan çizgi filmlerin ilkökul öğrencilerinin tümü tarafından her gün en az bir saat izlendiği, öğrencilerin çoğunluğunu televizyonda yayınlanan çizgi filmlerin olumlu olumsuz yönde etkilediği, etkilenme oranı ve türü ise semt ve cinsiyet açısından anlamlı farklılık gösterdiği yönünde olmuştur.

Tüzel (2009), "Animasyon Film ve Türk Masal Kahramanlarının Özelliklerinin Çocuk Eğitimi Açısından Karşılaştırılması" adlı yüksek lisans çalışmasında; görselliğin kuşattığı XXI. Yüzyıl'da çocuklar tarafından en çok tercih edilen sinema ürünlerinden biri olan Animasyon Filmlerin, kültürel temelini ortaya koymak ve bu türün iletilerinin çocuklar üzerindeki etkisini saptayabilmek amacıyla hareket etmiştir. Çalışmada "İçerik analizi tekniği" kullanılmıştır. Çalışma evreninin birinci değişkeni "Türk Hayvan Masalları" olarak belirlenmiştir. Hayvan masalları ise Ali Berat Alptekin'in Hayvan Masalları (2005) adlı kitabında bulunan 101 masal içerisinden, "basit rastlantı örnekleme" yöntemi kullanılarak 20 masal seçilerek belirlenmiştir. Rastgele örnekleme ile 3 animasyon filmi seçilmiştir. Masallar ve animasyon filmlerini karşılaştırmalı olarak değerlendirmiştir. Elde ettiği sonuçlardan biri, animasyon filmlerin, XXI. yüzyılın yükselen görsel kültürünün masal anlatıcıları konumunda olduğudur ve birçok yönden masallara benzeyen bu türün, masalların kültür aktarımı, eğlendirme ve eğitime özelliklerini üstlendiği, bunu yaparken de çocuk olgusundan uzaklaşmayarak, onun problemlerini ele almaya devam ettiğinin görülmekte olduğudur.

Üstündağ (2012) ise "Bir Ders Materyali Olarak Belgesel Sinemanın Eğitim İşlevinin İncelenmesi" adlı yüksek lisans tez çalışmasında belgesel filmlerin görsel bir materyal, öğretimi destekleyici

bir materyal ve toplumsallaşmayı sağlayıcı bir materyal olarak katkısını araştırmıştır. Çalışmada belgesel sinemanın eğitim materyali olarak işlevi incelenmiş, örnek teşkil etmesi için bir belgesel filmin biçimsel, öğretimsel ve kendine özgü nitelikleri açısından belli kriterlere göre incelemesi yapılmıştır. Belgesel filmlerin taşıdıkları nitelikleri itibariyle doğal bir eğitim ve bilgilendirme aracı olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Bunun dışında yapılan araştırmalarda Halide Gamze İnce Yakar (2013) tarafından çalışılmış bir makaleye rastlanmıştır. “Sinema Filmlerinin Eğitim Amaçlı Kullanımı: Tarihsel Bir Değerlendirme” başlıklı makalede, tarihsel bir değerlendirmesi yapılarak Amerika’da ve Avrupa’daki gelişmelerin, araştırma konularının ve sonuçlarının ortaya konulması, bu gelişmelerin ve araştırmaların Türkiye’deki gelişmelere, araştırmalara ışık tutması amaçlanmıştır. Sinema filmlerinin eğitim amaçlı kullanımının tarihsel değerlendirmesinin yapılması amacıyla Amerika’da, Avrupa’da ve Türkiye’de yapılan çalışmaların ortaya konulmasında derleme yöntemi kullanılmıştır. Derlenen veriler, Amerika-Avrupa ve Türkiye olmak üzere iki başlıkta tarihsel bir bakış açısıyla verilmiştir. Ayrıca filmle öğretimin kullanıldığı farklı bilim alanlarına dair örnekler de verilmiştir. 1910-2013 yılları arasında yayınlanmış araştırmaların taranması edebiyat, dil, eğitim, psikoloji, psikiyatri, tarih, sosyoloji, coğrafya, kimya, iktisat, mühendislik, hemşirelik alanlarında farklı veri tabanları kullanılarak gerçekleştirilmiştir. Veriler çalışmanın konusunun, yönteminin, sonucunun, içeriğinin yeniliğine ve farklılığına göre çalışmaya dâhil edilmiştir. İlgili araştırmaları belirlemek için veri tabanlarında geniş bir söz dizini kullanılmıştır. Sonuçta ise Avrupa ve Amerika’da sinema filmlerinin eğitim olanaklarının kullanılması konusunda öğretmenlerin bu konuda eğitimi ile ilgili yoğun çalışmalar yapıldığı görülmüştür. Yapılan araştırmalar, filmlerin sosyal becerileri etkilediği, aktardığı bilgilerin kalıcılığını, öğrencilerin dersten aldığı hazzın, akademik başarının arttığını ortaya koymuştur.

Efe (2010), “Sosyal Bilgiler Öğretiminde Filmlerin Kullanımı” adında bir yüksek lisans tezi yapmıştır. Yapılan çalışmada filmlerle öğrenme etkinliklerinin, ilköğretim altıncı sınıf “Sosyal Bilgiler ” dersi “Sosyal Bilgiler Öğreniyorum ” ünitesinin öğretiminde öğrencilerin başarıları üzerindeki etkisini belirlemeyi amaçlanmıştır. Deneysel desen modelinde çalışılan araştırmada araştırmacı tarafından geliştirilen başarı testi kullanılmıştır. 2009-2010 yılının ilk yarı yılında “Cacabey” adındaki bir ilköğretim okulunun 6. sınıfında okuyan 66 kişiye ölçme aracı uygulanmıştır. Ön test- son test tekniği kullanılarak araştırmanın alt problemleri çözümlenmiştir. Sosyal Bilgiler Öğreniyorum” ünitesinde bir deney ve bir kontrol grubu olmak üzere iki farklı grupta gerçekleştirilmiş olan çalışmada, deney grubunda filmle öğretim etkinliklerine uygun yöntem ve tekniklerin uygulanması planlanmıştır. Araştırma kapsamında deney grubuna Pinema Yapım olan “Devrim Arabaları ” (2008) filmi seyrettirilmiştir. Bu sınıflardan Deney-1 (A şubesi) grubuna ön test uygulanmış daha sonra film seyrettirilmiş, ünite konuları anlatılmış ve son test uygulanmıştır. Deney -2 (B şubesi) grubuna ön test uygulanmış, ünite konuları anlatılmış (anlatım, soru – cevap, tartışma) ve son test uygulanmıştır. Bu gruba araştırma gereği film seyrettirilmemiştir. Deney öncesinde ve sonrasında her iki guruba da uygulanan ön test ve yine deney öncesi ve sonrasında uygulanan son test uygulamaları sonucunda Sosyal Bilgiler Öğreniyorum ” ünitesi testi başarı puanları arasında anlamlı bir fark olduğu tespit edilmiştir. Araştırmada sonuç olarak, öğrenci başarısını artırmada filmle öğretimin daha etkili olduğunu tespit edilmiştir.

Birkök (2008), “Bir Toplumsallaştırma Aracı Olarak Eğitimde Alternatif Medya kullanımı: Sinema Filmleri” adında bir bildiri yayımlamıştır. Çalışma konusunu bir toplumsallaştırma aracı olarak sinema filmlerinin eğitimdeki işlevlerini değerlendirmek oluşturmuştur. Sinema filmlerinin daha yararlı kullanılabilmesi için sistematik düzenlemeler yapılmasına dikkat çekmeyi amaçlamıştır. Çalışmasını

yaparken, içerik analizi ve gözlem tekniklerini birlikte kullanmıştır. Sonuçta elde edilen bilgilere dayalı olarak iki önemli unsura dikkat çekmek istemiştir. Bunlardan ilki, sinema filmlerinin karmaşık bilimsel konulardan davranış biçimlerine kadar her tür ve nitelikte bilgiyi en etkin biçimde aktarabilecek bir araç olduğu; ikinci olarak da okuduğunu anlama becerisinin giderek azaldığıdır. Bu probleme görsel iletişimin hakim olduğu tahmininde bulunmuştur. Çalışmasında sinema filmlerinin eğitim aracı olarak kullanılmasının çeşitli örnekleri incelenmiş, toplumsallaşma açısından değerlendirilmiştir. Böylece, sinemanın ulaştırılabilirliği ve karmaşık konuları anlamada yardımcı unsur oluşu, izleyenler için model davranışlar teşkil etmesi gibi birtakım sonuçlara ulaşmıştır. Sinema filmi aracının, bir eğitim alanının amacına uygun şekilde düzenlenerek rahatlıkla kullanılabilmesine dair yapıda olduğu yorumunda bulunmuştur. Ancak bununla birlikte okuduğunu anlamama problemi oluşturabileceğini de vurgulamıştır. Bunun yanı sıra sinemanın bireyleri toplumsallaştırmada etkisi olduğu sonucunu da bildirmektedir.

3.2. YURT DIŞINDA YAPILAN İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

Nevil (2012) tarafından “Sosyal Bilgiler Sınıflarında Filmlerin Kullanımı Hakkında Öğretmenlerin Bakış Açısı” adında bir master projesi yapılmıştır ve bu çalışmada araştırmacı filmlerin sosyal bilgiler sınıflarında öğrenmeyi anlamlı olarak kolaylaştırabilir mi? sorusuna cevap aramıştır. Bu noktada eğer kolaylaştırılmazsa nedenini öğrenmeye çalışmıştır. Bunun için Güneydoğu Ohio’daki ortaokul ve liselerdeki Sosyal Bilgiler sınıflarındaki geçmiş tecrübelerle odaklı bir araştırma yapmıştır. Böylece Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin bakış açılarını anlamak için röportaj (görüşme) yapma yolunu tercih etmiştir. Yapılan görüşmeler kaydedilerek, yazıya dökülmüş sonra da proje bitince veriler imha edilmiştir. Yapılan bu yüksek lisans araştırma projesinde, Ohio’daki birbirinden büyüklük şartları ve genel akademik oranda farklı olan okullardan sınırlı sayıda öğretmenle çalışabilmiştir. Sınıflarında film kullanımı üzerinde Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin bakış

açıları hakkında bir görüşme yapmak ve kaydetmek için araştırmasına katılım sağlamak üzere, uzatılmış alan araştırmasına karar verilmiş ve ekli word dökümanı şeklinde, görüşme sorunlarını anket niteliğinde hazırlayıp e-mail ile 3 farklı okuldan 20 öğretmene göndererek soruları cevaplamalarını istemiştir. Bunlardan geri dönüş yapanlarda benzerlikler olmuştur. Katılımcı olmayı kabul eden 10 öğretmen bulmuş, 5'i ile de yüz yüze görüşmüştür. Bu 5 öğretmen görüşme sorularını cevaplamıştır. Katılımcıların 2'si bayan 8'i erkektir. Çalışmaya katılan öğretmenlerin 3'ü ortaokul ve 4'ü de liseden olmuştur. 6 farklı okul bölgesinde 8 okul temsil edilmiştir. Böylece Güneydoğu Ohio'da 8 farklı okuldan öğretmenle çalışmıştır. Yüz yüze görüşme yapılamayanlara görüşme soruları word eki olarak hazırlanmış ve e-mail yolu ile uzatılmış anket uygulanmıştır. Araştırma sonucunda farklı okullardaki farklı öğretmenler, ne tür film kullanacakları (tiyatral/ dökümanter), filmi ne kadar gösterecekleri (tamamı/klip) filmle beraber hangi aktiviteleri kullanacakları (sorular, tartışma, grup projesi vs) hakkında farklı düşüncelere sahip olsalar da her bir öğretmenin, filmlerin sınıf öğretimine destek olarak kullanılabileceğine emin olduğu ortaya çıkmıştır.

Goldenberg, Lee, O'Bannon (2008), "Enhancing Recreation, Parks and Tourism Courses: Using Movies As Teaching Tools" [Rekreasyon, Parklar ve Turizm Kursları Geliştirilmesi: Öğretme Araçları Olarak Filmleri Kullanma] adındaki makalelerinde bir öğretim aracı olarak film kullanımının değerini tespit etmek amacıyla çalışmışlardır. Çalışmada öğrenciler olarak eğitimcilerle bilgi sunan değerli bir araç olan film kullanımının fayda sağladığını belirtirler. Rekreasyon, parklar ve turizm sınıflarında bir eğitim aleti olarak kullanılan filmin karakteristiklerini tespit etmeyi amaçlayan keşifsel bir çalışma yapmışlardır. Ayrıca bu çalışma ile bir öğretim aracı olarak film kullanımının değerini analiz etmek kadar rekreasyon, parklar ve turizm fakültesi üyelerinin sınıflarında film kullanımını ve bunları neden öğrenmelerini artırmada kullandıklarını sorgulamak istemişlerdir. Bunun

için öğrencilere 10 soru içeren bir anket verirler. Ankette yer alan 4 soru, tamamen kalitatif (açık uçlu) olarak belirlenmiştir. 3 tanesi ise kantitatif (kapalı) olarak oluşturulmuştur; fakat açık uçlu yorumlar da vardır. Katılımcılardan sınıflarında gösterilen her bir güncel film için “demografik sorular seti” adını verilmiş olan anket formunu doldurmaları istenmiştir. Böylece araştırmacılar hangi filmlerin kullanıldığını ve bu filmlerin hangi sınıf için kullanıldığını anlayabilmişlerdir. Verileri SOFTWARE e uygun SURVEY MONKEY programı kullanarak toplamışlardır. Software ile elde edilen cevap sayısı, yüzde ve tekst yorumunu sağlamıştır. Kantitatif veriler, Verifikasyon için tanımlayıcı istatistikler kullanılarak analiz edilmiştir ve ortalama skorlar bütün kantitatif sonuçlar için vurgulanmıştır. Açık uçlu cevaplar ise broad içeren analiz tekniği kullanılarak analiz edilmiştir. Toplamda forma cevap veren 102 kişiden 67 birey, her bir film için bir formu tamamlamıştır. Sonuç olarak ise araştırmacılar; Sinema sahnelerinin kolaylıkla kabul edilebilir öğretim kaynakları olduğunu; filmlerin özellikli oluşunun öğretim sürecinde bilhassa pozitif etkilere sahip olduğunu bulmuşlardır. Çalışma sırasında anketlere cevap veren 67 kişinin, sınıfta filmlerin kullanımı desteklediği görülmüştür. Çalışmanın bulgularına bakıldığında; öğretmenler, film kullanımı konusundaki yapmış oldukları gelişmiş hazırlıklar ve kullandıkları yansıma aktiviteleriyle, eğitim programı konuları arasında ilişki sağlamışlardır. İlaveten bir öğretim aracı olarak film kullanımına saygı duyan gelecek düşüncesi ve programsal çabaların kararlı kapsamına bağlı eğitimsel değerler tespit edilmiştir.

Marcus (2004), “Hollywood History in High School: Using Feature Films to Support Students’ Historical Understanding” [Lisede Holiwood Tarihi: Öğrencilerin Tarihi Anlayışını Desteklemek İçin Uzun Filmlerin Kullanımı] isimli makalesinde; tüm verileri 2004-2005’te toplayabilmiştir. Araştırmasında, sınıfta gösterilen filmlerin öğrencileri motive etmede çeşitli perspektifleri ve görüş açılarını tanımlada, geçmiş zaman ile filmin yapıldığı zaman aralığı hakkında görüş oluşturmada, duygusal ve

entelektüel olarak öğrencileri birleştirmede potansiyel sağladığını ve bu filmlerin tarih öğretmenleri için hayati amaç olması gerektiğini belirtiyor. Araştırmada veriler, 2 farklı okulun 2 farklı sınıfından elde edilmiştir. Verileri elde etmek için 5 yol kullanılmıştır. 1. Ön ve son değerlendirme 2. Bütün öğrencilere verilen ön-son survey-anket uygulama 3. Yıl boyunca gösterilen her bir film için sınıftaki değerlendirme 4. Öğretmen ve öğrenci röportajları-görüşmeleri ve 5. Sınıf gözlemleri. Fakültenin Tarih bölümü, Neag, College of Liberal Arts and Sciences' da çalışmaya katılmıştır. Araştırma, filmlerle tarih eğitimi için yeni bir kurs-öğretim geliştirilmesini desteklemiştir. Böylece Tarih öğretilmede filmlerin kullanımının gerekliliği sonucuna ulaşılmıştır (Akt.: Report on Grant Progress, 2007).

Pattison (2006), "Taking the Movies to School: Science, Efficiency, and the Motion Picture Project, 1929-1939" [Filmi Okula Taşımak: Bilim, Yeterlilik ve Film Projesi, 129-1939] başlıklı makalede MPP (Motion Picture Project) projesini açıklamaktadır. Buna göre; filmlerin pratikteki kullanımına yönelik dikkatlerin artması sonucu, Amerikan Senatosu'nun eğitim filmi projesine yöneldiğini belirtmektedir. Projenin içeriğinde doğrudan öğretmenin öğretmesine dair konferanslar, detaylı film kataloglarının basımı ve öğrenci-öğretmen film anketi uygulaması olduğunu açıklamıştır. Bu bakımdan yürütülen MPP projesinin birinci aşamasında ilk olarak sınıf öğretmenine gerekli pedagojik araçları sağlamak amacıyla hareket edilmiştir. Bunun için MPP kapsamında bir seri öğretmen eğitim konferansları düzenlendiği belirtilmiştir. Projenin ikinci teşebbüsünün öğretmenler için kullanışlı referans rehberi hazırlamak olduğunu açıklamıştır. Filmlerin pedagojik değerini değerlendirmenin, MPP'nin ana aktivitesi haline geldiğini belirtmiştir. Projenin üçüncü aşamasında, anket uygulaması yapılmıştır. Katılımcı okullardan öğretmen ve öğrenciler, 1-3 tane film anketine katılmış olup, sınıfta filmi seyretmeden önce öğretmenlere "film oranlama-puanlama formu" doldurtulmuştur. Öğretmenler, filmin başlık, format, kaynak, konusunu kaydetmişlerdir. Filmin gösterildiği sınıfın

derecesini de yazmaları istenmiştir. Çünkü bu filmleri kullanmada başarılı olmak için eğitimsel amaçları tespit etmek umulmuştur. Seyirden sonra, öğrencilere: “Bu filmde ne öğrendiniz?” sorusu sorulur ve filmin “hangi olaylar, parçalar veya özellikler” inden en çok hoşlandıkları sorulmuştur. Cinsiyetlerini belirtmeleri de istenmiştir. Hem öğretmenler hem öğrencilerden filmi mükemmel den iyiye, güzel, zayıf, kullanışsız seçenekleri olan bir değerlendirme skalasında yargılamaları istenmiştir. Böylece yapılan bu çalışmalar sonucunda, MPP ile ABD'nin sınıflarında en fazla avantajlı olan hangi filmlerin kullanılması gerektiği hakkında bilgi elde edilmiştir.

Kamat (2012), “Short Essay on the Impact of Films” [Kısa Deneme Filmlerin Etkisi] adlı makalesinde, Hindistanlı eğitimci ve sosyologların, bir eğitim gücü olarak ve bir sosyal zorlama olarak film kullanımı konusuna hiç ilgi göstermediklerinden söz etmiştir. Hindistan'da sosyal eğitim programlarında dökümanların sistematik kullanımı ve uzun film kullanımı üzerinde hiç veri olmadığını kaydetmiştir. Bununla birlikte Kanada, ABD ve Rusya'daki deneyimler sonucunun, döküman ve filmlerin, millet hakkında ortak düşüncelere sahip milli bir toplumu inşa etmede daha iyi bir sosyal düzen meydana getirmeye katkı sağlayacağını gösterdiğini açıklar. Filmlerin çoğu çocuk ve yetişkinler üzerinde hipnotik etkiye sahip olduğunu, onların filmin kahramanlarını taklit ederler. Hayal kurma ve fanteziden zevk alırlar fakat bu artarsa çocuklar hayatın katı gerçeklerini kabul etmede zorlanacakları yönünde tespitlerde bulunmuştur. Çalışmasında sonuç olarak belirttiği şey, Hindistan'da eğitim için film kullanımının büyük potansiyelinin değerinin bilinmemekte olduğudur.

Champoux (1999), “Film As A Teaching Resource” [Bir Öğretim Kaynağı Olarak Film], isimli makalesinde, organizasyonel davranış, teorilerin yönetimi ve kabul edilişlerini öğretmede filmlerin kullanımını tartışmaktadır. İyi bilinen birçok filmdeki sahneleri kullanarak organizasyonel davranış ve yönetim kurslarında film kullanım yollarını

tanımlamaktadır. Bir öğretim aracı olarak filmin kullanımının avantaj ve dezavantajlarını da sunmuştur. Bu çalışma 5 ülkede muhtelif öğrenci gruplarıyla yapılmıştır. Çalışmasında, bir öğretme kaynağı olarak filmlerin nasıl ve niye kullanılması gerektiğini tanımlamıştır. Makalesinde, filmlerden alınan sahneleri referans olarak almıştır. Ayrıca tek bir sahnenin diğer parçaları, faydalı materyal olarak tanımlanmıştır. Sonuçta ise; iletişim ortamı olarak filmin eşsiz karakteristiklerini ve öğretme kaynağı olarak sahip olduğu pozitif etkiler gösterdiğini belirtmiştir. Filmlerin öğretimde birçok fonksiyon sunduğuna ulaşmıştır. Çalışmasında filmleri kullanmanın birçok yolu ve bir kurs içine yerleştirmenin değişik yolları olduğunu belirtmiştir. Sonuçta; konu olarak iyi seçilmiş filmlerin öğrencilerin analitik becerilerini geliştirmelerine yardım edeceği, basılı materyal yerine filmlerin kullanımı egzersiz için avantaj ve eşsiz kaliteler sağlayacağına ulaşmıştır. Öğrencilerin, problem çözme, bireysel karar verme, grup kararı vermeye ait bazı genel bilgileri kullanarak küçük gruplar halinde sahneyi -film sahnesi- analiz edebileceğini belirtir. Yine Vroom-Yetton karar verme modeli kullanılarak sahnelerin analiz edilebileceği sonucunu çıkarmıştır. Modelin ne tip karar verme işlemini emrettiğini gördüklerini söyler. Diğer taraftan, büyük filmlerin görsel ve işitsel etkilerinin, basılmış ya da konuşulan kelimelerden daha iyi mesaj ilettikleri sonucunu çıkarır. Eşsiz kalitedeki filmlerin izleyiciye güçlü tecrübeler yaratacağını, bu özellikteki filmlerin öğrencilere diğer ülke kültürlerini sunmak için kullanılabileceğini belirtir. Ayrıca *“Filmleri, öğrencilere konu olarak, deneysel egzersizler için bilgi kaynağı olarak, ya da eşsiz tecrübeler sunmada kullanabilirsiniz.” önerisinde bulunmaktadır.*

DeBernardis ve Olsen (1948)'de yayımlamış oldukları “Audio-Visual and Community Materials Same Recent Publications” adlı makalelerinde; bu, ses ile görsel materyaller ve halk kaynakları materyalleri hakkında bibliyografi sunmuşlardır. Miles Ve Spain'in (1947), ses-görsel yardımcılarının kullanımı ile ilgili silahlı kuvvetlerde ve orduda kapsamlı bir araştırma yaptıklarından ve araştırma sonucunda

aşağıdaki maddelerin okul için uygun olduğunu bulduklarından bahetmişlerdir. Buna maddeleri:

1.Çoklu duyuşal öğretici materyaller eğitimin her seviyesinde yaygın olarak kullanılmalıdır.

2.Daha yeni tipte öğretici materyallerin etkin kullanımı sistematik ve dikkatli çalışmalara dayanmalıdır, bu çalışmalar öğretme ve öğrenmede bu materyallerin fonksiyonlarının incelendiği eğitim gruplarında yapılmış olmalıdır.

3. Çoklu duyuşal öğretici materyaller ana öğretim aracı değil yardımcı olarak görülmelidir.

4. Çoklu duyuşal öğretici materyaller teknik ve mesleki eğitimin yanı sıra genel eğitimde de kullanılmalıdır.

5. Çoklu duyuşal öğretici materyaller, bireysel farklılıkların kullanımını artırıcı ortam sunar.

6.Filmlerin dağılımı, daha yeterli istifadeyi sağlamak için ademi merkezietçi olmalı, biçiminde sıraladıklarını belirtirler.

Sonuçta ise; film kullanımın çocuklara, ilgilerini muhafaza etmede, bir sonraki çalışma için teşvik edici olmada ve daha çok soru sormada yardım ettiğini bildirmişlerdir. Öte yandan Wittich (1946)'in, çocukların film yoluyla öğrenmekten hoşlandıklarını; materyaller ve kavramlar sunan filmlerin anlaşılabilirliği, canlılığı ve hızı tarafından öğrencilerin derinden etkilendiğini bulduğunu belirtmişlerdir (DeBernardis, Olsen, 1948).

Nadaner (1981), "Art and Cultural Understanding: The Rol of Film in Education" [Sanat ve Kültürel Anlayış: Eğitimde Filmin Rolü] başlıklı bir makale yazmıştır. Makalede sanatın, çok kültürlü toplumlardaki eğitimde birçok önemli rol oynadığı belirtilmiştir. Sanat işleri ile uğraşanların, öğrencilerin kendi sahip olduklarından farklı bir kültüre sahip olanların düşünce ve hissettiklerini anlamada öğrencilere yardım edeceği ifade edilerek, farklı sosyal gurupların tecrübesi ve yaşadıkları üzerindeki eğitimsel dikkate odaklanmak için zorunlu sosyal sebepler olduğundan bahsedilmektedir.

Chennault (2006), *Hollywood Films About Schools: Where Race, Politics, and Education Intersect [İrk, Siyaset ve Eğitim Keşismesi: Okullar Hakkında Hollywood'un Filmleri]* isimli bir kitap çalışmasında, birincil amacı olarak, özellikle Hollywood okul filmlerine yerleştirilmiş mesajlara, kısaca bu filmlerin ne öğretmeyi amaçladığına bakarak, bunları dikkat çekici olarak gördüğünü belirtiyor. Amacının bu filmlerin pedagojik olarak nasıl kullanılmalı gerektiğini göstermek kadar eğitim enstitüleri (okul filmleri) hakkındaki Hollywood filmlerinde, nesilin (ırkın) sunuluşunu analiz etmek olduğunu da söylüyor. Bunun için 1980 ile 2000 yılları arasındaki filmleri ve bunların yazılı senaryolarını seçtiğini, sinema gözlemcilerinin görüşlerini kullandığını belirtiyor. Bu okul filmlerinin imajlar, karakter portreleri, müzik seçimi ve diğer öğelerle kesin mesajları teşvik etmesini söylüyor. Makalesinde, okul filmlerinin pedagojik kullanımı olan faydalı modellerin olduğunu söylüyor. Öncelikle öğrencilerin kendilerinin eğitimci haline geldiğini, aydınlanma işlemini kendi sınıflarına taşıyabilecek yeteneğe geldiklerini belirtiyor.

Dominique Chansel (2004), *Beyaz Perdedeki Avrupa Tarih Öğretimi ve Sinema* adında bir kitap yazmıştır. “Öğretmenlerin ve onlar aracılığıyla öğrencilerin, Avrupa toplumuna ilişkin 20. Yüzyıl tarih dökümünün özgül bir türü olan hareketli görüntüler konusunda daha duyarlı olmasını sağlamak” amacıyla yaptığını belirttiği çalışmasında; projesinin hem bir izleyici hem de tarih ve coğrafya öğretmeni olarak edindiği tecrübelerden elde ettiği ürünler olduğunu belirtir. Derste izletilebilecek tarihi filmlerin incelemesini yapmıştır. Öğretmenlerin film, video gibi araçları kullanmakta olduklarını bunu ise maddi çıkar için yapmadıklarını tam tersi kendilerinin para harcadıklarını belirtmiştir. Okullarda sinemadan yararlanmak gerektiğini, öğrencilerin hareketli görüntülere ihtiyaç duyduğunu belirtmiştir. Onlar için filmleri analiz etmenin merak uyandıracığından bahseder.

Zirbes ve Laura (1923), *The Effectiveness of Visual Instruction [Görsel Öğretmenin Etkililiği]* adlı bir kitap yazmışlardır. Bu kitap, Joseph J. Weber (1922) tarafından yazılan *Comparative Effectiveness*

of *Some Visual Aids in Seventh Grade Instruction* adlı kitabın tenkididir. Kitapta, aşağıda belirtilen aşamalarda 7.sınıf öğrencilerinin öğrenmelerine ait bir inceleme yapılmıştır Bu aşamalar:

1. Sesli aletlerle birlikte informasyonel filmlerin etkinliği,
2. Karışık görsel imajları yaratmada basit çekimlerin (resimlerin) değeri,
- 3.nispeten özet kavramların geliştirilmesinde diyagramların değeri,
- 4.4 farklı sunum metodunun kıyaslanabilir etkinliği, biçiminde belirtilmiştir.

James Neibaur (2010), *The Fall Of Buster Keaton His Films for M-G-M, Educational Pictures Colombia* adlı bir kitabında, Buster KEATON'ın, 1934-1937 arasında oynadığı 16 eğitim filmini açıklar. Bu kitapta, eğitim filmlerinin 1915'te Earle Hammons (1882-1962) tarafından bulunduğu belirtilir.

Wegner Hart (1977) tarafından hazırlanan çalışma kitapçığında, canlandırma filmlerin, öykü filmlerin, dökümanter filmlerin ve bireysel filmlerin öğretme için nasıl kullanılması gerektiği tartışılmıştır. Yazar, lisede ders programına filmlerin entegrasyonu ile öğretme amaçlı filmlerin bir edebiyat formu (sanat ve drama gibi) olması gerektiğini savunmuştur. Uzun filmler ve TV için yapılmış filmlerin birçoğunun özellikle sanat, insanlık ve sosyal bilimlerde sınıf kullanımı için uygulanabilir olduğu yönünde fikir belirtmiştir. Çalışmada, öğrencilerin iyi üretilmiş bir filmi hatta daha eski olanları ucuz üretilmiş eğitim filmlerinden daha kolay kabul edecekleri belirtilir. Sonuç olarak: "*Film bizim öğretme, ikna etme, fikir ve bilgi aktarma için en etkili ve çekici güçtür. Yani dünyayı olduğu gibi göstermektedir.*" yargısına varılır.

BÖLÜM IV

4. YÖNTEM

Bu bölümde, araştırmanın modeli, evreni ve örnekleme, veri toplama araçları ve verilerin analizi ile ilgili açıklamalar yer almaktadır.

4.1. ARAŞTIRMANIN MODELİ

Araştırmamız *Betimsel Araştırma* modelinde çalışılmıştır.

Eğitim alanının en çok tercih edilen tarama türünde bir araştırma olarak Betimsel (descriptive) araştırmalar, durumu net olarak ortaya koyan ve titiz bir şekilde, tam anlamıyla ifade eden bir araştırma yöntemidir. Tercih edilmesinin yaygın oluşundaki en önemli etken, kişi, grup ya da ortamlara ait olabilecek, beceri, tutum, kişisel seçimler, biçimsel durum gibi özellikleri kısaca belirtebilmesidir (Büyüköztürk, Çakmak, Akgün, Karadeniz, Demirel, 2013: 22). Tarama (Survey) araştırmaları olarak da bilinen bu tür araştırmalar, geniş gruplar üzerinde yürütülen araştırmalardır. Gruptaki bireylerin bir olgu ya da olaya dair görüşlerinin, tutumlarının alındığı bu araştırmalarda, olgu ve olaylar betimlenmeye çalışılır. Bununla birlikte durum hakkında ayrıntılı bilgi verebilmek de önemlidir (Karakaya, 2011: 59).

Araştırmamızın tarama türü ise "*kesitsel tarama*" türüdür. Bazı durumlarda özellikle geniş grupları ilgilendiren bir durum söz konusu olduğunda, grubun tamamına ulaşma imkânı olmadığı için, grubun oluşturduğu evrenin tamamı yerine grup içerisinde farklı gruplar belirlenir ve bu şekilde veriler toplanarak araştırma yapılır (Karakaya, 2011: 61).

Betimsel Araştırma modeline dayalı olarak planlanmış olan araştırmamızın, öncelikle çalışma evreni belirlenmiştir. Evrenin tamamına ulaşamayacağımız için; evrenimizi temsil edebilmesi bakımından örnekleme, *basit tesadüfi örnekleme* tekniğine dayalı biçimde, 6 ilçe seçilerek, çok sayıda kişiye ulaşma temelinde oluşturulmuştur. İl Milli Eğitim Müdürlüğü'nden alınan izinler

doğrultusunda, hazırladığımız ölçekler İstanbul'un, Üsküdar, Ümraniye, Sultanbeyli, Kadıköy, Küçükçekmece ve Şişli ilçelerinde görev yapan okul yöneticilerine ve öğretmenlere ulaştırılmıştır. Anketler iki ilçedeki bazı okullara internet aracılığıyla ulaştırılmıştır. Diğer ilçeler de dâhil birçok okula ise bizzat ulaşılmıştır. Böylece ulaştığımız kişi sayısı aynı zamanda sınırlılığımızı oluşturmuştur. Araştırmaya katılım beklenenin üzerinde olmuştur. Böylece, ulaşılan toplam 594 kişi evreni temsil edebilmiştir. Çünkü birbirinden farklı ilçeler ve okullardan gelen katılım, verilerden elde edilmiş olan istatistiksel sonuçlara güveni de artırmıştır.

4.2. EVREN-ÖRNEKLEM

Araştırmanın evrenini 2013-2014 eğitim-öğretim yılında İstanbul ilinde görev yapan yönetici ve öğretmenler oluşturmuştur. *Basit tesadüfî örnekleme* yöntemi ile seçilen 6 farklı ilçede (Üsküdar, Ümraniye, Sultanbeyli, Kadıköy, Küçükçekmece, Şişli) görev yapan 471 öğretmen, 85 müdür yardımcısı ve 38 okul müdürü araştırmaya katılmıştır.

Aysel Aziz (2011: 5), basit tesadüfî örnekleme: “*Örnekleme giren birey ve objelerin yerine başka birey ve obje koymadan örneklemin çekilmesidir. Örnekleme temel olarak alınan listeden alınan her birey ve objenin yerine başka birey ve obje konulmadan örneklem yapılması basit rastlantısal (tesadüfî) yöntemin esasını oluşturur.*” diye açıklar.

4.3. VERİ TOPLAMA ARAÇLARI

Daha önce kullanılmış örnek bir ölçme aracı bulunmadığından, amaca uygun olarak 2 ayrı ölçme aracı oluşturulmuştur. İlk olarak, “katılımcılar için ifade ettiği önem derecesine göre, sıralanmasını öngören” (Altunışık, Coşkun, Bayraktaroğlu ve Yıldırım, 2010: 140) soru biçiminin kullanıldığı, tek soruyu içeren bir anket hazırlanmıştır. Anket, Thomas (1998) tarafından “insanların yaşam koşullarını, davranışlarını, inançlarını veya tutumlarını betimlemeye yönelik bir dizi sorudan oluşan bir araştırma materyali” (Thomas, 1998; akt.: Büyüköztürk vd., 2013: 124) olarak tanımlanmıştır. Diğer ölçme aracı ise bir konudaki görüşleri

ortaya çıkarma amacını taşıyan ve tutumları ölçen *Likert tipi* derecelendirme ölçeğidir. Belirli bir düzen içinde mantığa dayalı çerçevede oluşturulmuş cevap seçeneklerinden uygun olan birini tercih eden kişilerin, anket maddesine ilişkin cevaplarını gösterir (Büyüköztürk vd., 2013: 129) şekilde hazırlanmıştır. Likert ölçekleri, Rennis Likert adındaki bir ölçek geliştiricisinden adını almıştır. En yaygın kullanıldığı alanlardan biri de sosyal bilimlerdir. Likert ölçeği ile deneğe çeşitli ifadeler ve yargılar yöneltilerek bu yargı ve ifadelere katılıp katılmama derecesini belirtmesi istenir (Malhotra,1996). Bu ölçeklerin dezavantajı ise, doldurma için gerekli olan sürenin görece olarak uzun oluşudur. (Altunışık, Coşkun, Bayraktaroğlu, Yıldırım, 2010: 116).

Oluşturulan ölçekte, katılım oranının fazla olduğu ve yüz yüze yapılan görüşmelerde kullanılan, cevaplandırmada sınırlarını ortadan kaldıran “dolaylı sorular” (Cemaloğlu, 2011: 142) kullanılmıştır.

Veri toplama sırasında öncelikle film önerileri almak üzere amacımıza uygun olarak hazırlanmış olan tek soruluk anketle, katılım sağlayan okul yöneticisi ve öğretmenlerden, kendi önerdikleri eğitim içerikli filmleri, önem sırasına göre yazmaları istenmiştir. Ankete katılan 315 kişiden 141 tanesi film önerisinde bulunmuştur. Diğerleri ise fikir beyan edememiş olup, hatırlamadıklarını ya da bilmediklerini belirtmişlerdir. Uygulama sonucu önerilen filmler izlenerek, eğitim içerikli olmayanlar elenmiş ve geriye kalanlar belirtilen önem derecesine göre puanlanmıştır. Böylece, okul yöneticileri ve öğretmenler tarafından izlenmesi önemli görülen filmler ortaya çıkmıştır. Ardından, okul yöneticileri ve öğretmenlerin eğitim içerikli filmlerin eğitim ortamlarına etkisine ilişkin görüşlerini almak üzere yeni bir ölçme aracı hazırlanmıştır. Ölçme aracı hazırlanırken, daha önce uygulanmış olan ankette önerilen filmler ayrıntılı şekilde incelenerek, dikkati çeken tüm durumlar tespit edilmiştir. Ve bu filmlerdeki durumları oluşturan temalara dayalı olarak, 84 tane tutum ifadesi belirlenmiştir. İfadeler hakkında uzman görüşü alınarak, uygun görülmeyenler elenmiş ve 25 maddeye indirilmiştir. Böylece 25 tane tutum ifadesi belirlenmiştir. İfadeler,

yönetici ve öğretmenlerin, filmlerin, kendilerine katkı sağlayıp sağlamayacağını ve eğitim ortamında nasıl bir etki yaratacağını anlamaya yönelik şekilde düzenlenmiştir. Her soru için 5 seçenek belirlenmiştir. Bunlar: *Kesinlikle Katılıyorum* (5 puan değerinde), *Katılıyorum* (4 puan değerinde), *Kararsızım* (3 puan değerinde), *Katılmıyorum* (2 puan değerinde) ve *Kesinlikle Katılmıyorum* (1 puan değerinde), şeklinde derecelendirilmiştir. Ölçme aracına demografik değerler (yaş, cinsiyet, kıdem, görev) de eklenmiştir. Oluşturulan ölçme aracı ile 20 kişiye ön uygulama yapılmıştır. 25 soru içerisinde sadece **“Eğitim içerikli filmler liderlik becerisi kazandırır.”** sorusunun daha iyi anlaşılması için soru kökünde ufak bir değişiklik yapılmış ve ifade **“Eğitim içerikli filmler liderlik becerisi kazandırabilir.”** biçiminde yine uzman görüşü çerçevesinde düzeltilmiştir. Pilot uygulamalarda tutmadığı düşünülen soruların kökünde düzenleme yapmak gerekmektedir (Cemaloğlu, 2010: 143). Bu şekilde oluşturulan tutum ölçeği, basit tesadüfî örnekleme tekniği ile ulaşılan 123 okul yöneticisi ve 471 öğretmene uygulandıktan sonra, değişkenler arasındaki ilişkilerin incelendiği Khi-Kare testi ile çözümlenmesi uygun görülmüştür.

4.4. VERİLERİN ANALİZİ

Araştırmada anket ile elde edilen veriler araştırmanın alt sorunlarının vurgulandığı temel noktalara uygun olarak sınıflandırılmıştır.

Araştırmada anket verilerinin tüm istatistiksel analizleri SPSS (Statistical Package For The Social Sciences “Sosyal Bilimler İçin İstatistik Paketi”) for Windows tabanlı 15.0 paket programı kullanılarak yapılmıştır. Elde edilen veriler SPSS’te, tanımlayıcı istatistiklerden yüzde ve frekans kullanılarak Khi-kare yöntemi ile 0.05 anlamlılık düzeyinde analiz edilmiştir.

Aşağıda verilen tablolarda, toplam katılım ile cinsiyet, görev, kıdem ve yaş durumlarına göre katılım oranları görülmektedir.

Tablo 1: İstatistik (Statistics) Değerler				
		1. Cinsiyetiniz	3. Kıdem	4. Görev
N (Kişi Sayısı)	Geçerli	594	594	594
	Kayıp	0	0	0
Ortalama		1,6027	2,9461	2,7290

Yukarıdaki tabloda katılımcıların cinsiyet, kıdem ve göreve göre toplam katılım durumları ve ortalamaları görülmektedir.

Tablo 2: Cinsiyetle İlgili Değerler				
		Cinsiyetler	frekans	%
Geçerli	Bay		236	39,7
	Bayan		358	60,3
	Toplam		594	100,0

Yukarıdaki tabloda katılımcıların cinsiyetlere göre frekansları ve yüzdeleri görülmektedir.

Tablo 3: Görevle İlgili Değerler			
		frekans	%
Geçerli	Müdür	38	6,4
	Müdür Yardımcısı	85	14,3
	Öğretmen	471	79,3
	Total	594	100,0

Yukarıdaki tabloda katılımcıların görev dağılımına göre genel frekansları ve yüzdeleri görülmektedir.

Tablo 4: Kıdemle İlgili Değerler			
		frekans	%
Geçerli	0-5 yıl	101	17,0
	6-10 yıl	127	21,4
	11-15 yıl	167	28,1
	16-20 yıl	101	17,0
	21 yıl ve üstü	98	16,5
	Total	594	100,0

Yukarıdaki tabloda katılımcıların kıdemlere göre genel frekansları ve yüzdeleri görülmektedir.

Tablo 5: Tanımlayıcı İstatistikler (Descriptive Statistics)				
	N (Kişi Sayısı)	En Düşük	En Yüksek	Ortalama
Yaş	584	21,00	63,00	37,3116
Geçerli kişi Sayısı	584			

Yukarıdaki tabloda katılımcıların yaş ortalamaları görülmektedir. Buna göre en düşük yaş seviyesi 21, en yüksek yaş seviyesi 63, ortalama yaş seviyesi ise 37'dir.

BÖLÜM V

5. BULGULAR VE YORUMLAR

Verileri toplama araçlarının uygulanması ile toplanan verilerin analizi sonucu elde edilen bulgular bu bölümde 2 kısımda incelenmiştir. İlk olarak ön anket uygulaması sonucu elde edilen verilere dayalı olarak filmler incelenmiştir. Film listesi oluşturulmuştur. İkinci olarak da tutum ölçeklerinden elde edilen bulgular araştırmanın amacında yer alan alt problemlere dayalı olarak tablolaştırılmış ve yorumlanmıştır.

5. 1. ÖN ANKET UYGULAMASINA DAİR BULGULAR VE YORUMLAR

Bu bölümde fiimlere dair bulgular ve incelemelere yer verilmiştir. Ayrıca bu filmlerin seçimi, nasıl ulaşılacağı konularında da bilgiler bulunmaktadır.

5.1.1. Filmlerin Seçimi

Bir filmin neye göre seçileceği ortaya birtakım sorunlar çıkarabilmektedir. Özel bulunan filmlerden hangilerinin tartışılacağı bir soru işareti uyandırıyor. Herhangi bir kitap dâhilinde herkesin kendince favori gösterdiği bir filmi ele almak, herkesçe görülmüş olan veya görmeyi arzuladığı filmleri değerlendirmek mümkün değildir. Tabi bir de araştırma yapılırken, filmlerle ilgili olarak belirgin ve kabul edilir bir kriterin olmaması gerçeği söz konusudur. Buna rağmen önemli filmler vardır. Birçok kişinin bir filmin kalitesine dair ortak düşüncede olduğu filmler vardır. İşte bu da filmlerin seçimini etkileyen faktörlerdendir (Kolker, 2009: 15).

Bir filmin iyi olma ölçütü, mekân ve nesnelere de en az karakterlere yüklediği kadar anlam yüklemesini gerektirir. Ayrıca filmlerin her biri dış mekânı, karakterler ve öyküyle bütünlük sağlayacak şekilde kendine göre kullanır (Corrigan, 2008: 74). Bu da bize iyi bir film hakkında fikir verebilir.

Konuyu en fazla telkin edebilen bir film kalitelidir. Sesli olan filmler karanlıkta izlenirken seyirciyi oyalayacağından dolayı konuların cazibeli olması önemlidir. Filmlerin propaganda ve eğitime elverişli olması gerekir. Çünkü teorik öğretim, görme ve dinleme hissi uyandırarak daha fazla dikkat çeken filmler karşısında anlamsız kalacaktır. Filmlerin seçiminde seyircinin entelektüel seviyesine hatta ilgi alanına da önem verilmelidir ki tesiri çok olsun. Normal eğitim yöntemleri ile anlatılan konular film yoluyla aktarıldığı takdirde daha faydalı olacaktır (Pasin, 1951: 46).

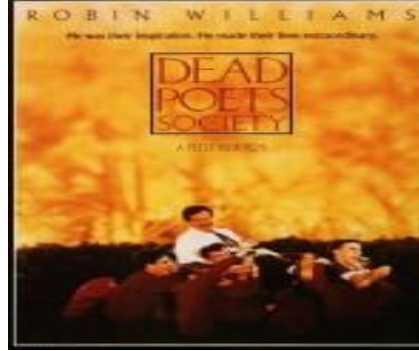
Okul yöneticilerinin ve öğretmenlerin izlemesinin önemli olduğu düşünülebilecek filmlerin seçiminde yukarıda belirtilen hususları dikkate almakta yarar görülebilir. Herkesin yönelim ve eğilimleri hayata bakış tarzları farklı olabilir. Bu nedenle özellikle genelin ilgisini uyandırabilecek, eğlendirecek, sıkımayacak tarzdaki filmler ile sinema tarihinde klâsik sayılan farklı türdekiler ve eğitimcilerin kendilerini rahatlıkla filmin içinde görebilecekleri filmlerin tercih edilmesi, eğitim içerikli filmlerin seçiminde anlam ifade edebilir.

5.1.2. Yönetici ve Öğretmenlerin Önerdiği Filmler ve Bu Filmlerin İncelemesi

Öğretmenlere ve okul yöneticilerine uygulanan tek soruluk ankete katılan 315 kişiden 174 tane kişi görüş belirtmemiş olup, 141 kişi film önerisinde bulunmuştur. Bunlar, toplamda 102 tane film önermiştir. Bu filmler tekrar incelenmiş, eğitim içerikli olanlar belirlenmiştir. Sonucunda ise 52 tane eğitim içerikli film tespit edilmiştir. Eğitimcilerin liste sıralamasında birinci sıraya koydukları filmlere 10 puan verilmiştir. Önem derecesine göre aşağı inildikçe 1'er puan düşürülmüştür. Elde edilen puanların toplanması sonucu okul yöneticilerinin ve öğretmenlerin en çok önerdiği ilk 10 filmde 9 tanesi incelenmekle beraber, puanlamalar sonucu listede 9. sırada görülen *Hababam Sınıfı* filmi yerine, 18. sırada yer alan *Kalk ve Diren* filmi incelenmiştir. Bunun sebebi ise, *Kalk ve Diren* filmindeki öğretmen modelinin, eğitim

yazarlarından William Glasser tarafından ele alınmış ve bu öğretmen modeline dikkat çekilmiş olmasıdır.

5.1.2.1. Ölü Ozanlar Derneği

Orijinal Adı: Dead Poets Society

Yapım Yılı ve Yeri: 1989-ABD

Türü: Dram

Süre: 128 dk.

Yönetmen: Peter Weir

Oyuncular: Robin Williams

Senaryo: Tom Scholman

IMDB puanı: 7.9

Ödüller: 1989 4 Dalda Oscar Adayı-Tom Schulman/En İyi Senaryo Ödülü

“Ormanda yol ikiye ayrılır ve ben daha az olanını seçtim.”

Albert Camus

Film Hakkında Genel Değerlendirme: Eleştirmenlerin, sinema yazarlarının ve eğitimcilerin üzerinde durduğu önemli yapıtlardandır Ölü

Ozanlar Derneği. Bu bakımdan bize de söyleyecek çok söz bırakmaz. Zaten klâsikleşmiş bir eser niteliği taşır. Bir eğitimci olarak ise şunu söylemek gerekir ki; okul yöneticilerinin ve öğretmenlerin en çok tercih ettiği ve listelerinin en başına koyduğu bu film bize, eğitim hakkında çok şey anlatmaktadır. Buradaki öğretmen modeli, yönetici anlayışı, aileler ya da öğrencilerin çıkmazı ne kadar anlatılsa da film izlenmeden bunların tam olarak anlaşılması mümkün olmayabilir. Doğrusu bu filmle ilgili özel seminerler düzenlenip, öğretmenin ve onun yöntemlerinin üzerinde ayrıntılı incelemeler yapılabilir. Özgün senaryosu en çarpıcı özelliğidir. Üstelik Robin Williams'ın aktörlük başarısı üst seviyede olmasına rağmen senaryo, onun ustalığının ötesine geçmiştir. Robin Williams'a oyunculuk sanatını konuşurma şansı bile bırakmamıştır. 1980-90 yıllarının buğulu havasının estiği Amerikan yapımı bu filmde, okul çevresi içinde bulunan zamana dair pastoral görüntüler barındırmaktadır. Öğretmen öğrencilerine, kendi şiirlerini yazmalarını ve okumalarını söyleyecektir. Onların kendi şiirlerini yazıp okumaları aynı zamanda semboliktir. Çünkü amaç; ruhlarının derinliklerinde kalan ve gerçekte ortaya koymak istediklerine dair, başkalarının esaretinden kurtularak ulaşmayı arzuladıkları şeyleri yapmaya yönelik dürtüler uyandırmaktır. Onlar zincire vurulmuş birer köle değillerdir zira. Sevgiyle sanatla yoğrulmuş ve yeryüzündeki en değerli varlıklar; insanlardır. Bu bakımdan filmde, okulun yapısının temsili olan gelenekçi, bir kalıba sığdırılmış, gurur, hükmetme, yetkin olma kavramlarının yarattığı yıkıcı etkiler sorgulanmıştır.

Aslında bu okullarda robot değil, insan yetiştirildiğinin farkında olmayan kişilere bir göndermedir. Film önemli bir duruma vurgu yapmıştır: Edebiyat öğretmeni sisteme çomak sokan, yenilikçi ve “carpe deam” felsefesinin temsilcisi olarak gösterilirken, okul müdürü ve onun okulu da tam tersi bir yapıyı simgelemektedir. Filmde okul müdürü ve aileler realizmin mantıkçı yaklaşımıyla yoğrulmuş bir tavır sergilerler. Okul müdürü katı tutumları olan ve öğrencilerin insan olduğunu unutup birer makine gibi gören bir kişilik olarak yansıtılmıştır. Böylece film,

öğrencilerin içlerinde barındırdıkları duygu ve düşünceleri özgürce ifade edebilmelerine engel olmanın korkunç zararlarını unutulmaz bir drama ile verecektir. İşte o zaman işler çıkmaza sürüklenebilir ve geri dönülmez hatalar meydana da gelecektir. Senaryo bunun üzerine kuruludur. Bu noktada “Bay Keating” karakteri aracılığı ile okullara ve sisteme de eleştiri getirilir. Bay Keating romantik bir karakter olup duygular ne derse onun için o önemlidir. Okul müdürü ise realist bir tavırdadır. Farklı iki akımın temsilcisi gibi çatışma içindedirler. Okul müdürü aynı zamanda düzen adamıdır. Film “anı yaşamak” ile “sistemin gereği neyse onu yerine getirmek” şeklindeki iki farklı bakış açısının tartışması gibidir.

Senaryodaki başarısının yanı sıra oyuncuların etkin anlatımı ve kurgusuyla da oldukça başarılı bir yapıttır Ölü Ozanlar Derneği. Diyalogları ve yer yer başvurduğu hikâyelerle özellikle de eğitimciler açısından izlenilmesi oldukça önemli filmlerdendir. Çünkü buradaki öğretmen modeli, günümüz çağdaş bakış açısına sahip öğretmenler ve yöneticiler için de model olacaktır. Filmde şiirler ve öğretmenin fikirleri yolu ile gerçeküstücülüğe de göndermeler yapılmıştır. Edebi akımlar hakkında örtülü bilgiler de verilir. Robin Williams ve diğer genç oyuncular, rollerini canlandırmada oldukça başarılıdır. Buna rağmen senaryo o kadar akıcı ve duygu yüklüdür ki belleklerden silinmeyecek bir etki bırakır.

Konu: Baskıcı eğitim sistemine ve yanlış eğitim uygulamalarına karşı çıkan sıra dışı bir öğretmen ve bir grup öğrencinin etrafında gelişen olayların sonucunda ortaya çıkan drama işlenmiştir.

Hikâye (Olay Örgüsü): 1950’lerde Welton Akademisi, ciddi, disiplinli ve akademik çevrelerde saygınlığı yüksek olan bir okul olarak tanınmaktadır. Fakat oldukça katı, muhafâzakar ve ortodoks tavırları ile sıkıcıdır. Okulun eğitim anlayışı dört ilke; gelenek, onur, disiplin, mükemmellik kavramları üzerine temellenmiştir. Bay John Keating de işte bu katı kuralların işlediği erkek okulu olan Welton Akademisi’ne Edebiyat öğretmeni olarak gelir. Okulun bir de takma adı vardır: Hell-

ton. Bay Keating hem başarılı hem de oldukça farklı öğretim yöntemleri olan sıra dışı bir öğretmendir. Hatta Bay Keating'in kendisi de bu okuldan birincilikle mezun olmuştur.

Okulun disiplin kuralları gereği karşısında Bay Keating'in öğretim yöntemleri engellenmeye çalışılacaktır. Öğrenciler arasından Neal, babasının isteğiyle bu okula gelmiştir. Okulun Yıllık Komitesindeki sosyal çalışmalara katılan Neal'e babası, okulu bitirip, mezun olarak ve saygınlık kazandıktan sonra bu işlerle uğraşmasının daha uygun olacağını söyler. O da buna itiraz edemeyecektir. Çünkü babasının oldukça baskın bir karakteri ve çözülmez katı tutumları vardır. Öğrenciler bu ortamda sıkı bir şekilde çalışmaktadırlar. Kurallar ne derse onu yapmaktadırlar. Neal ve birkaç arkadaşı zamanla yeni tanımaya başladıkları sıra dışı Edebiyat öğretmenin etkili yöntemleri ve farklı düşüncelerinin etkisinde kalmaya başlarlar. Öğretmen onlara, ders kitabındaki sıkıcı konuların ve özellikle resalistlerin bakış açılarının yansıtıldığı sayfaları yırttıracaktır. Çünkü o, insan doğasının kuralcı yaklaşımlarla değil, özgürce davranmaya, aşk ve sevgi gibi duygularla yoğrulmaya ihtiyacı olduğunu düşünmektedir. Ona göre şiir insan ırkının ihtiyacı olduğu için vardır. Böylece öğrencileri fikir ve düşüncelerinde özgür bırakan öğretmen, zamanla öğrencileri ciddi derecede etkisi altına alacaktır. Öğrenciler onun bu rahat ve farklı yöntemleri ile onu hem merak ederler hem de yöntemlerini benimsemeye başlarlar. İçlerinde özgür bir şiirsel dünya oluşur. Ruhlarında derinlik uyanmaya başlar ve farklılık öğelerini açığa vurma gereksinimi oluşur zamanla. Gençler bir müddet sonra öğretmenlerine ait bir yıllık bulurlar ve içeriğini merak ederler. O yıllıkta "Ölü Ozanlar Derneği" diye bir yerden söz edildiğini görürler. Bu yerin neresi olduğunu merak edip araştırmaya başlarlar. Nihayetinde kendisine soracaklardır; fakat alacakları cevap onları çok da memnun etmeyecektir. Çünkü Bay Keating onlara, yönetimin bundan hoşlanmayacağını dile getirir ve ölü ozanların bir dernekte bir araya gelerek, kendilerini hayata boyun eğmemeye adanmış şairler olduğunu ve onların eşsiz şiirler seslendirdiklerini anlatır. Onlar

şiiirleri öyle güzel okurlar ki ruhlari coşar, kendilerinden geçerler. Fakat öğrencilere bunu önermez, tam tersi yıllığı yakmalarını ister. Oysaki bu onların çok ilgisini çekmiştir ve ölü ozanlar zihinlerinde gizem uyandırmıştır. Böylece gençler hep birlikte bu derneğin yerini keşfe çıkarlar. Told adındaki genç, bu konularda biraz çekingendir ama aslında şiir okuma konusunda çok yeteneklidir. Bunu ortaya çıkarmaktan korkar. Arkadaşları ise onu da bu keşfi yapmaya davet ederler. Böylece ölü ozanların derneği bulunur. Bir gün aralarında anlaşırılar. Gece herkes uyuduktan sonra dışarı çıkacaklardır ve sabahleyin ders zili çalmadan döneceklerdir. İlk fırsatı değerlendirip ölü ozanların oluşturduğundan bahsedilen küçük bir mağara girintisi bulmuşlar, hep beraber o geceden sonra sürekli kaçtıkları yer olarak ayarlamışlardır artık. Burası eskiden Bay Keating ve arkadaşlarının şiirlerini paylaştıkları mağaradır. Artık burada “ölü ozanlar” yerine genç ozanlar var olacaktır. Gençler burada birbirlerine ilginç hikâyeler anlatarak şiirler okurlar ve sırlarını paylaşırlar. Hem dostlukları gelişir hem de duyguları. Bundan sonra da sıkça bu dernekte buluşmaya karar verirler.

Başlangıçta kendisine hitap edilmesinde dahi öğrencileri serbest bırakan Bay Keating, kendisine istedikleri gibi hitap edebileceklerini; isterlerse “kaptan” diyebileceklerini söylemiştir. Bu öğrencilere ilginç gelir ve onların hoşuna gider. Çünkü öğretmen kendini sevdireceği için onların “kaptan”ı olmayı da başaracaktır. Bay Keating’in dersleri anlatırken gösterdiği performans dikkate değerdir. Bakış açısındaki farklılığın önemini anlatmak ve bunu yakalamak istediğini belirtmek için bir gün masanın üzerine çıkar. Bu çok ilgi çekici olmuştur. Maalesef okul müdürü Bay Nolan bu yöntemlerden zamanla rahatsızlık duymaya başlayacaktır. Yavaş yavaş katı kurallar öğretmenin ve yetiştirdiği öğrencilerin karşısına engel olarak çıkacaktır.

Told’un korkak tavırları da zamanla azalır. Neal, öğretmenin etkisindedir. Babası izin vermemiş olmasına rağmen ruhunun istediği şeye yönelir. Bir gün tiyatro seçmelerinde başrol için yarışmaya katılır.

Bunun için babasının adına bir izin dilekçesi düzenlemesi gerekecektir ve bunu uygular. Sonuçta seçmeleri kazanmıştır ve çalışmalara katılmaktadır. Arkadaşları onunla gurur duyarlar. Bay Keating de öyle. Fakat onun bu dilekçeden elbette haberi yoktur. Öğrencilerin her birinin, Ölü Ozanlar Derneği'ne katıldıkları zamandan itibaren ilginç yetenekleri de ortaya çıkmaya başlamıştır. Bir gün okulda öğrenciler tarafından bir makale yayımlanır. Makalede vurgulanan düşünceler, okul yönetimini ve müdürü rahatsız etmiştir. Kendisini okuldan atmalarını çok isteyen öğrencilerden birinin, konu hakkında yapılan toplantıda gülmesi ve gereksiz şakalar yapması üzerine bu öğrenci Bay Nolan tarafından dayak ile cezalandırılır. Yine de okuldan atılmaz ama Ölü Ozanlar Derneği de anlaşılmiş olur. Bunun üzerine Bay Nolan, Bay Keating'le tartışır ve onu uyarır fakat öğretmen onu ciddiye almaz. Zira Ölü Ozanlar Derneği'nin öğrenciler tarafından tekrar canlandırıldığını zaten bilmemektedir. Bunu o da sonradan öğrenmiştir. Tabii durum öğrencilerin yazdığı makale yüzünden çıkan soruşturmalara anlaşılır. Neal'ın babasına rağmen katıldığı tiyatro oyununun oynanacağı gün gelir. Oyun sergileneceği zaman tüm arkadaşları ve Bay Keating izlemeye giderler. Ne yazık ki babasının da durumdan haberi olmuştur ve o da oyuna gider. Neal babasının orada olmasından önce çekinir fakat sonra ona rağmen cesaret edip oyunu oynar. Çok etkileyici olmuştur. Fakat babası oyundan sonra onu alır eve götürür, bu olay karşısında çok büyük bir tepki gösterir. Bu duruma sebep olduğunu düşündüğü Bay Keating'e de tepki gösterir. O gece olanlardan sonra Neal, bu tepkilere dayanamaz ve babasının silahı ile onun odasında kendini vurur. Olaydan sonra herkes çok etkilenir fakat bütün bunlardan Bay Keating sorumlu tutulur. Çünkü bazı öğrenciler vardır ki kurallarla yoğrulmuş ve beyinleri yıkanmış durumdadır. Ve Cameron adlı öğrenci, arkadaşlarına, okuldan atılmak istemiyorsa okul yönetimine Bay Keating'in adını vermelerini söyler. Öğrenciler ise aralarında anlaşma yapmışlardır. Ne olursa olsun konuşmayacaklardır ve birlikte yaptıkları faaliyetlerden bahsetmeyeceklerdir. Fakat soruşturma esnasında ne

yazık ki Tod Anderson korkakça davranır. Müdürün zorlaması ile Bay Keating hakkında hazırlanmış olan belgeyi imzalar. Böylece müdür zaten fırsat kolluyorken, onu okuldan attırabileceği bahaneyi oldukça kurnaz bir şekilde yakalamış olur. Bay Keating, öğrencileri kışkırtmaktan dolayı suçlu bulunur. Kurulca okuldan uzaklaştırılmasına karar verilir. Kimse kendi hatasını görmez. Aslında okul müdürünün maksadı da çocuğun ölümüne sebep olan durumun kendisinin de içinde bulunduğu kuralcı ve tekdüze sistemin değil, onları özgür düşünmeye yönlendiren öğretmenin yok oluşunu sağlamaktır.

O günden sonra derslere Bay Nolan girmeye başlar. Ders esnasında sınıfa eşyalarını almak üzere giren Bay Keating'i gören öğrenciler müdürü hiçe sayar ve dersini umursamazlar. Onun tüm tepkilerine rağmen sıraların üzerine çıkarak, Bay Keating'e "Kaptanıml!" diye seslenirler ve onu selâmlarlar. Müdür buna çok sinirlenir fakat onlara sözünü geçiremez ve öğrencileri durduramaz. Sistem ne kadar katı kurallar uygularsa uygulasin, öğrencinin gözünde onlara değer veren ve onları anlayan her zaman çok daha değerli ve unutulmaz olacaktır. Öğrenciler, müdüre de bir ders verirler böylece. Kendisini dinlemeyen öğrencilerin karşısında utanç verici bir duruma düşmüş, buna engel olamamıştır. Sevilmediğini anlamak zorunda kalır. Bir edebiyat öğretmenin romantik bakış açısı ile böylece içinde bulunulan eğitim karmaşasına eleştiri getirilmiştir.

Mesaj: Sistemlerin kendi üretimi olan nesiller yetiştirmeye uğraşmakla, insan doğasına aykırı bir şey yaptığını ve insanın asla kalıba sığdırılmayacak bir yapısı olduğunu unutmamak gereklidir. Çünkü insanda ruh denilen özel bir yapı vardır. Yoksa mutsuz nesiller yetişir. Çocukların kendi ilgi duydukları alanda ne denli başarılı olabileceklerini önemsemelidir. Aileler de çocuklarına karşı daha anlayışlı davranmalı, kendi beklentileri uğruna onları harcamamalıdır. Onlara şans ve fırsat vermeliler, ne yapmak ve ne olmak istediklerini onlara bırakmalıdırlar. Yoksa bunun zararını, herkesten çok kendileri acı bedeller ödeyerek görebilirler. Dolayısı ile onlar yapmak

istemedikleri şeylere zorlanmamalı, kendilerini en iyi hissettikleri ve en yetenekli oldukları alanlara yönlendirilmelidirler. Gençler, yaşadıkları zamanı kavramalı yani o zamanlardan tat almayı bilmelidirler.

Alt Mesajlar: Film farklılıkların uğrayacağı zararı acı şekilde gözler önüne serer. Sistem sorgulanırken kişiler türlü zararlara uğrayıp sonuçta kaybedeceklerdir. Sistemler farklılıkları kabullenemez, onları yutar ve ziyana uğratar. Buna bir dur demelidir. Çünkü eğitimde bu katı düzenin uygulayıcısıdır ve uygulanan eğitim çok anlamsızdır. Ayrıca içinde bulunulan anların kıymetini bilmek ve o zamanların doyasıya tadını çıkarmak lâzımdır. Geçmişin hâlâ izini süren katı ruhlu ebeveynler, yanlış yapmaktadırlar. Çağın gençleri için artık hayatta var olmanın önemi daha büyüktür. Arkadaşlık ve dostluk temasının da altı çizilmiştir. Dostluk önemli bir kavramdır ve o çağın gençleri o dönemlerinde bunu en güzel şekilde ifade ederler. Kimse birbirinin kuyusunu kazmaz. O rekabet ortamında bile herkes birbirine karşı kötü hisler beslemez ve her biri diğerinin hayattan beklentilerine saygılıdır. Hatta destek verir. Zaten bu açıdan yatılı okul ortamında kendilerine de eğlence bir şeyler yaratabilmektedirler.

Sosyal Ortam: Öğrenciler için sosyal ortam, okulun içinde bulunduğu ortamdır. Ayrıca okulun kendi içi ve bahçesidir. Dışa kapalı olduğundan ve şehirden uzak bir yerde olduğundan, okulun çevresi sosyal anlamda yeterli değildir. Zaten öğrenciler de kendi aralarında sohbetler ederler. Ara sıra da yurttan izin alıp gittikleri evlerde yaşayan ailelerin oluşturduğu ortamları eğlenmek için değerlendirmektedirler. Ayrıca Ölü Ozanlar Derneği, birkaç öğrencinin kendi oluşturduğu en önemli ve anlamlı sosyal ortamdır. Amerika'nın saygın ailelerinin çocukları bu okulda okuduğundan, genelde aileler de sosyal ve ekonomik açıdan iyi durumdadırlar.

Sembolik İfadeler: Öğrencilerin kaçış yaptıkları mağara, özgürlük simgesidir. Öğrenciler orada kendilerini istedikleri gibi ifade etmektedirler. Aileler, olumsuz karakterler olarak saygınlığı temsil ederler. Ayrıca filmin sahnelerinden birinde görülen uçan kuş sürüsü de

okulda adeta bir sürü gibi yetiştirilmeye çalışılan öğrencileri simgelemiştir. O sırada çalan kilise çanı da o sürüyü yönlendiren despot bakış açısının, yarışa koşturma komutu gibidir. Zaten çanın çalmasının ardından kuş sürüsünün uçuşu görülür. Oradan da diğer bir sekansa geçilir, okulun merdivenlerinden inen öğrenci grubu gösterilir. Burada iyi bir kurgulama vardır.

Yönetici, Öğretmen, Öğrenci ve Aile Modeli: *Okul yöneticisi;* yıllarca belirli bir tarzın ve sistemin dışına çıkmayan ama her nasılsa çocukları aşırı derecede çalışma alışkanlığına ve kaybetmeme savaşına sürüklemiş olan okulun ve bu okulun içinde yer aldığı sistemin temsilcisidir. Zarara uğramış ruhlar yetiştirildiğinin farkında bile değildir ve yeniliklere son derece kapalıdır. Bu bağlamda okul müdürünün, aşırı disiplin uygulama dışında etkili olduğu hiçbir durum yoktur aslında. Katı, kuralcı bir sistemin ürünüdür o da. Yeniliklere açık değildir. Vizyonu dardır. Çevreye kapalı, düzene uyan bir tavrı vardır. Diktatör bir anlayışla davranır. Farklılıkların önünü kapatır. Sert bir imajı vardır. Korkulan kişidir. Baskıcıdır. Sorgulayıcı tavırlara tahammül edemez, zaten o fırsatı da vermez. Yönetici ve öğretmen ne derse o olur. Despot ve yargılayıcıdır. Uzlaşmacı değildir. Öğrencilerden beklentileri yüksektir. Sistemin devamını sağlamak en önemli görevidir. Bireylerin ne düşündüğünün önemi yoktur.

Öğretmen Bay Keating; kesinlikle baskıcı değildir ve öğrencileri çok iyi anlar. “Carpe Deam” (yaşadığı anı kavramak) felsefesine sahiptir. Öğrencilerin, bu cümlenin anlamını kavramalarını ister. Şiirleri metotlarla incelemeyi öneren kitabın sayfasını yırttırmak ve onu “saçmalık” olarak yorumlamak her öğretmenin yapmayı düşüneceği bir şey değildir. Zaten hemen yorumunu yapar ve “Boru döşemiyoruz.” diyerek kitapların mantığına da göndermede bulunur. Sisteme eleştiri getiren ve sistemi sorgulamanın ötesinde, çomak sokan bir öğretmen tipi vardır öğrencilerin karşısında. Özgür ruhludur, sıra dışıdır. Komplekslerinden arınmış, öğrencileri ile dost olmayı ön plana almış bir öğretmen modeli olarak öğrencileri kendisine daha da yaklaştırmıştır.

Bu, tam da saygının hak edilerek kazanıldığıının ifadesi olmuştur. Dramatizasyon yöntemi en çok başvurduğu yöntemdir. Yol gösteren, anahtarın yerini gösteren öğretmen modeli çizer. Paylaşımçı, uzlaşmacıdır. Oratada suçlamayan, eleştirmeyen, eğitime dâhil eden bir öğretmen vardır. Her ortamı eğitim ortamına çeviren bir öğretmendir. Şaşırtıcı, oyuncu ve tiyatral tavırlarla dersleri de ilgi çekici hale getirir. Güvene dayalı bir yaklaşımdadır. Güven verir ve kazanır. Kalıcı iletişim kurar. Öğrencileri küçümsemez. Onların duygu ve düşüncelerini kimliklerini, aşklarını, heyecanlarını, anlık çıkışlarını, tepkilerini, onurlarını önemser. Kendine güven duygusu da aşılar. Düşüncelerini özgürce ifade etmeye aracılık eder. Kuralsızdır, kural tanımaz. Öğrenmek ve öğretmek için kitaplara sığınmaz. İnsanın bizzat kendisinden öğreneceği çok şey vardır zaten. Kendi iç âlemine yapılan yolculuk, içinde yaşanan doğa, hayatın kendisi, şiir okumak hepsi zaten birer öğrenme ortamıdır, eğitim materyalidir. Kişinin hayalleri o kadar büyüktür ki kitaplara sığmayacak kadar engin bir deniz gibidir. Mantıkçı değildir, romantiktir, duygusaldır, onların önemi çok büyüktür onun için. Zira kaçırılan zaman bir daha geri gelmeyecektir. Genç ruhların kendilerini kurallar mekanizmasına kilitlemesi son derece anlamsızdır ve insanca değildir. “Sevgi” temelli yaklaşımı savunur. Etkili öğretmenliği en iyi şekilde uygular. Öğrencilerin arasına karışır. Onlara saygı duyar. Öğrencilerin derse bizzat katılımına yol açar. Farklı düşünmeye sevk eder. Öğretmen idealist bir model olarak karşımıza çıkar. Genç zihinleri sorgulamadan ve rahat tavırları ile nasıl etkilediği gösterilmiştir. Çünkü önemli olan eğiticinin, kişilerin ruhunu zedelememesidir. Onların kendilerini ifade edebilmelerine izin verilmelidir.

Öğrencilerin genel olarak hazır bulunuşluk düzeyleri yüksektir. Zaten hepsi belli bir amaç için oradadır. Derse karşı yeterince güdülenmiş durumdadırlar. Hepsi ailelerinin hassasiyetinin farkındadır. Aralarında düş gücü yüksek olanlar vardır. Hayattan güzel beklentileri olan, gençlik heyecanını hisseden, şiir okuyup yazabilen ve diğer birçok

konuda yetenekleri olanlar vardır. Kimi fizik projesi üretmektedir. Kimi çok iyi yazılar yazmaktadır. Zeki, parlak, gelecek vaad eden öğrencilerle doludur okul. Ancak ortak bir noktaları daha vardır ki; kimse kendi istediğini değil, herkes ailesinin ve okulun kendisinden beklediğini yapar. Adeta kurulmuş bir robot gibidirler. Onların en hoş giden tarafları, kimseden çalış demelerini beklememeleridir. Bunun yanı sıra aralarındaki arkadaşlık ilişkisi çok kuvvetlidir. Dayanışma içinde kendilerine o ortamda eğlenecek bir şeyler bulabilmektedirler. Tabi aralarında kurallardan yana olanlar da vardır. Sisteme uyum sağlamayı tercih etmiş olanları da görürüz. Onlar arasından ise ispiyoncu karakterler de çıkar.

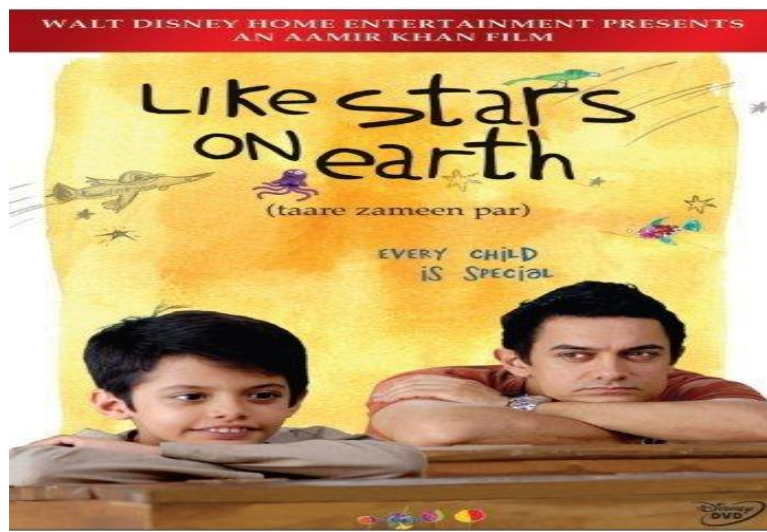
Öğrencilerden Neil, derin düş gücü olan, duygulu, hassas bir gençtir. Hayalleri vardır. Tiyatroya çok meraklıdır. Babası ile çatışmaya girmemek için elinden geleni yapsa da sonunda karşı koyar. Ancak sonuç kendisi açısından acı verici olur. Düzene, sisteme, babasına ve onun katı tutumlarına kendini öldürerek cevap verir. Told ise okulun çekingen öğrencilerindendir. Korkaktır. Çok yetenekli olmasına rağmen korkuları onu hep engeller, kendini ifade etmesine izin vermez. İçine kapalıdır.

Filme bir de *aile* yönünden de bakmak lâzım. Zira çocuklarının böyle bir ortamda bulunması onlar için gurur kaynağıdır. Onlar üzerine hayaller kurarlar. Beklentileri yüksektir. Çocukları baskı altına almışlardır. Fazlasıyla realist bakış açısında sahiptirler. Neil'in babası son derece katı, disiplinli, kuralcı bir adamdır. Özeleştiri yapmaktan yoksundur.

Eğitim Ortamı: Okul ormanlık bir alanda, yüksekte, tepede bir yerdedir. Sosyal çevreye uzaktır. Yatılı okuldur. Zaten ailelerin hayallerini süslediğinden Amerika'da ekoldür. Saygın bir okuldur. Üniversiteyi kazanma garantisi verir. Soğuk bir ortamdır. Okulda şartlar oldukça iyidir. Bina donanımı, araç-gereç bakımından sorunsuzdur. Törenler için oldukça büyük bir konferans salonu vardır. Okulun hemen yakınında kilise bulunur. Öğrenciler derslere, hocalarının

bulunduğu sınıfa giderek katılırlar. Her ders için bir sınıf vardır. Okul yönetimi de bina içindedir. Dersler oldukça ağırdır. Okul da sınıflar da genel olarak kasvetlidir. Bunun yanı sıra okul eğitim-öğretim yapmak için son derece iyi imkânlara sahiptir. Sınıflarda boydan boya kitaplıklar ve içlerinde de oldukça fazla sayıda kitaplar bulunur. Araştırma inceleme yapmak için okulun içi ve de bahçesi çok uygun durumdadır.

5. 1. 2. 2. Her Çocuk Özeldir

Orijinal adı: Taare Zameen Par

Vizyondaki adları: Like Stars On Earth/Yerdeki Yıldızlar/Her Çocuk Özeldir

Yapım yılı ve yeri: 2007-Hindistan

Türü: Müzikâl drama, aile.

Süre: 2 saat 45 dk

Yönetmen: Aamir Khan, Amole Gupte

Oyucular: Aamir Khan, Darsheel Safary, Tisca Chopra, Alorika Chatterjee

Senaryo: Amole Gupte

Filmin müzikleri: Shankar Mahadevan, Loy Mendonsa, Ehsaan Noorani

İMDB puanı:10/8.3

Ödüller:

Filmfare en iyi film, en iyi yönetmen ödülü,

National Film Award for Best Film on Family Welfare,

En iyi aktör **Filmfare Eleştirmenleri Ödülü**, Screen Award for Best Supporting Actor,

En iyi yönetmen **Zee Cine Ödülü**, **Screen Award for Best Director**

“Nankör insan her şeyin fiyatını bilen fakat hiçbir şeyin değerini bilmeyen insandır.”

Oscar Wilde

Film Hakkında Genel Değerlendirme: Giriş müziği ile iyi bir başlangıç yapılarak, yalnızlaştırılmış ve dışlanmış çocuk psikolojisi, gözlerimize sokulurcasına dramatik durumlarla anlatılmıştır. Tüm bu dramatize edilen durumlarla beraber neşeli anlar da müziklerle beslenmiştir. Yine eğlenceli bir Hint müzikâli ortaya konulmuştur.

Hani bazen sınıfta garip hareketleri olan ve bazılarımıza oldukça itici görünen çocuklar olur. Hareketleri sıra dışıdır. Hep gölgede kalmayı tercih ederler. Fazla konuşmazlar. Kendi iç âlemlerindedirler ve dersle de alâkaları yoktur. Soru sorulduğunda da: “Nasıl oldu da o an orada oldu ve o soruyla muhatap oldu?” gibi bir havada size bakarlar. Sanki soru onlara değil de başkasına sorulmalıymış gibi düşünürler. İllâ ki sezinlersiniz. O soruya cevap veremeyecek olmanın verdiği korku dolu bakış ise gözlerinin derinliklerine sarı lekeler halinde oturmuştur. İşte orada öylece kalakalırlar. Bunun dışında iyi halleri de vardır tabii. İlginç şeyler keşfederler ve hiç ummadığımız yetenekleri vardır. O zaman artık gözümüze daha ilgi çekici ve sevimli gelmeye başlarlar.

İşte İshaan Awasthi rolünde oynayan çocuk, bu imajı oldukça başarılı şekilde canlandırmış. İshaan, çevresindekiler tarafından anlaşılmasa da aslında kendi iç âleminde son derece mutlu, iç huzurunu hayal dünyasındaki renkler ve oyunlarla besleyerek sağlayan, mutlu ve kendisi ile barışık bir çocuktur aslında. Ayrıca çevresiyle,

doğayla, hayvanlarla da barışıktır ama çok yaramaz ve asidir. Tembelliği sever. Etrafındakiler onun bu mutluluğunu anlamsız bulurlar. İşte bütün mesele de budur. Renkli görüntülerden, danslardan, şarkılardan ve animasyondan beslenerek görüntülerin elde edildiği filmde Amir Khan imzasının olması rastlantı değil. Yoğun kontrastlarla canlı renkler elde edilmiş olan filmde bu görüntüler, karakterin hayal dünyasındaki canlılığı ifade ediyor aslında. Klâsik eğitim bakış açısının ürettiği öğretmen modelleriyle dolu filmde, bu tip öğretmenlerin, ailelerin ve toplumun eğitime ve hayata dair bakış açlarına bolca eleştiri ve göndermeler yapılmış, şarkılarda da durum dile getirilmiştir. İlk şarkıda geçen: “İşte hedefin bu yürü ve takip et...” “Neden hedef yolunda sürekli çabalar?” sözleri bu eleştirilere örnektir. Şarkılar zaten duygu ve düşünceleri temsil eder tarzda ve etkililikte olmakla beraber, karakterin duygu durumlarını da aktarabilmesi bakımından uygun ritimlerde bestelenmiştir.

Öğretmen İshan'dan kitaptaki bölümü okumasını istediğinde, o harflerin dans ettiğini söyler ama öğretmeni onun kendisiyle dalga geçtiğini düşünür. Aslında hakikâten İshaan'ın gözünde tüm harfler dans etmektedir. Filmin yönetmeni ve yapımcısı Amir Khan filmde olumlu, anlayışlı, sıcak öğretmen rolünde. İshaan aslında zeki gibi görülmez ama onun da kendini kurtarmak istediği zamanlarda kurnazca fikirler üreterek zekâsını işletebileceğini anlamak zor değildir aslında. Neticede okuldan kaçması ve bu davranışına uygun çareler bulması da bunu gösterir. Film, anlaşılamayan, dışlanan çocukların haklarını ararcasına kendini başarılı eğitimci ve kurallara bağlı olmakla doğru yaptığını zanneden robot öğretmenlere, yöneticilere, bu tip çocukların içine düştüğü girdapların vesilesi olduklarını anlatmakta başarılıdır. Oysa o, derin hayaller âlemine dalış yaparak, çevresindeki renkleri, canlıları, ayrıntıları ve o ayrıntılardaki gizemi bütün her şeyi çok çabuk öğrenen çocuklardan çok daha fazla fark edebilmektedir. Her çocuğun farklı yeteneklerinin olabileceğini neden düşünmez bu sistemler? Neden onları da kucaklayarak bir çaba sarf etmezler? Film bu soruları

düşündürmesi bakımından, özellikle idealist öğretmenlerin bu filmi izlemekten neden çok keyif aldıklarını ve bu filmi neden özellikle önerdiklerini bildirmektedir. Öğretmenler ve yöneticiler bu filmi izlediklerinde kendilerini şöyle bir süzme gereği duyabilirler. Zaten film de bunun yapılmasını istiyor. Animasyon oyunların yer aldığı görüntüler de öğrencilerin öğrenmesine araç olacaktır aslında. Zaten İshaan'ın soruları çözmeye çalışırken neden yanlış yorumladığı gerçeği, disleksi problemi de vurgulanıyor. Aslında kafasının çalışmaması değildir problem. Problem, İshaan'ın harfleri, sayıları ters algılamasıdır. İşte böyle bir durumu da hem duyarlı hem de yetenekli öğretmenler keşfedeceklerdir. Öğretmen, İshaan'ın içinde bulunduğu durumu ve nasıl dışlandığını, nasıl haylazlaştığını anlamak amacıyla; İshaan'ın babasına sorduğu bir soruya babasının cevap verememesi üzerine, onu azarlayarak anlattığı yöntemi kullandığı zaman zihinlerde durum dank edecektir. Böylece kullanılan bazı yöntemlerin yanlışlığı da açıkça ortaya konulur.

Hayallerden renklere, renklere resimlere, resimlerden dramatik durumlara geçişlerle, hem çocuğun hayal dünyasının iç zenginliğinin yansıtılmaya çalışıldığı hem de hayatın renklerle bir bütün olduğu görüntülerde, sıradan yaşayan insanların çok daha mutlu olduklarının, rekabet duygusu olanların ise dünyayı kirleten fikirlerle dolu olduklarının farkındalığını vermeye çalışmakta görünür film.

Film, bazı öğrencilerin neden okulu sevmediklerinin ve neden okuldan kaçtıklarının altında yatabilecek olan sebepleri de bildiriyor. Ayrıca ailelerin de çocuklarına karşı davranışları ayrıntılarıyla inceleniyor.

Konu: Sorunlu öğrenci davranışları, öğrenme güçlüğü ve dışlanmış çocukların durumunu ele alarak, yanlış ve doğru eğitim yöntemlerinin karşılaştırılması sonucu aradaki farkın ortaya konulması yolu ile bu durumda bulunan İshaan'ı ve onu bulup ortaya çıkaran öğretmenini konu ediyor.

Hikâye (Olay Örgüsü): 8-9 yaşlarında Hindistan'da annesi, babası ve ağabeyi ile mutlu bir aile ortamında yaşayan İshaan, derslerinde başarılı olamamaktadır. Kelimleri ve sayıları ters algılamakta ve ne yazık ki bunu kimse fark edememektedir. Öğretmenleri, okul yöneticileri, özellikle babası ve arkadaş çevresi onu anlayamamakta, kendisinden yapabileceğinden fazla şey başarmasını beklemektedirler. Bu yüzden de İshaan bir şeyler yapmaya çalışırken sık sık komik durumlara düşer ve tüm bu çevresi tarafından dışlanmaya başlar. Zaman zaman haksız yere azar işitmektedir. Onu bu durumda tek anlamaya ve yardımcı olmaya çalışan annesidir. O da bir türlü yardımcı olamamaktadır çünkü neyin nasıl olacağı konusunda ve nasıl yardım edeceği konusunda yeterince bilgi sahibi değildir. İshaan üçüncü sınıfta yine kalır ve bu durum üzerine çok öfkelenen babası onu yatılı bir okula göndermeye karar verir. Kendi iç âleminde çok mutlu olan ve hayal gücünün zenginliği ile aslında birçok yeteneğe sahip olan İshaan, bu durum yüzünden çevresindekilere yabancılaşır ve dışlanmış çocuk psikolojisine girer. Yatılı okulu ceza olarak algılar çünkü zaten bunun için oraya gönderilmiştir. Bir şeyleri başarması istendiğinde işin içinden çıkamadığı için komik hareketler yapmak zorunda kalan İshaan, bu durumlarla karşılaştığı için sık sık yaramazlık ve asilik de yapmaktadır. Yatılı okula gidince ailesine karşı sevgisi azalır. Çok sevdiği resim yapmak duygusundan uzaklaşır. Buradaki öğretmenlerle de bir türlü anlaşamaz. Sonunda resim öğretmeni başka okula gidince yerine alınan vekil resim öğretmeni, hayatta her şeye karşı çok duyarlı olduğu için onun bu yalnızlığını ve sorununu fark ederek, problemi araştırmaya başlar. Kendisi zaten özürlü çocukların bulunduğu bir okulda daha görev yapmakta ve onlarla ilgili çok güzel çalışmalar ve başarılar kazanmaktadır. İshaan'nın ailesine kadar gider, defterlerini ve çalışmalarını inceler ve ona yardım etmeye karar verir. Bunun üzerine Onun diskleksi problemi olduğunu anlar. Geçmişte kendisi de bu problemi yaşamıştır ve sonradan aşarak öğretmen olmayı başarmıştır. Okul idaresi ve diğer öğretmenlerle görüşerek bu sorunu halledeceğini

ancak kendilerinin de ona süre tanımasını ister. İshaan'ın hayal dünyasından yola çıkarak birbirinden farklı yöntemlerle ve türlü fedakârlıklarla ona özel zaman ayırır, okuma ve yazma öğrenmesini sağlar. Hatta sayılarla arasının düzelmesine de vesile olur. İshaan'daki bu gelişmeyi ve öğretmenin gayreti sonucu başarının elde edildiğini gören diğerleri ise şaşkınlık içerisinde kendilerini değerlendirmek zorunda kalırlar. Bir gün bu vekil öğretmen, tüm okulun katılacağı bir resim yarışması düzenler. Hatta kendisi de katılır. Yapılan yarışmada en az öğretmeni kadar çok güzel bir resim çizmiş olan İshaan, okul birinciliğini öğretmeni ile paylaşır ve birincilik kazandığı resim, okul dergisine kapak resmi yapılır. Ailesi ise öğretmenin yaptıkları karşısında ona minnettar kalırlar. İshaan artık eski mutlu günlerine geri döner.

Mesaj: “Düzen, disiplin, hizmet” üçlüsünü, kendilerinin amacı olarak belirlediklerini bir öğretmenin dilinden ifade eden filmde bu anlayış sorgulanırken; okul yönetme, öğretme yöntemleri, eğitim sistemi ve anlayışındaki yanlışlıkların düzelterek sağlıklı bir eğitim ortamı yaratmanın, çocukları kendi yetenekleri doğrultusunda eğitmenin önemli olduğu mesajı verilmeye çalışılmaktadır. Klâsik ve baskıcı eğitim anlayışının yanlışlığı belirtilmektedir. Ayrıca bazı bilgilerin öğretme yöntemlerinde işe yaramayacağını da anlatır. Kalıplaşmış eğitim anlayışına karşı çıkılır. Bu bakımdan öğretim anlayışının da yeniden gözden geçirilmesi gereklidir. Klâsik ve kalıplaşmış eğitim yöntemleri yanlıştır ve her çocuk için uygun değildir. Sorunlu gördüğümüz çocukların yaşadığı farklı problemler olabilir. Yönetici ve öğretmenlerin daha anlayışlı olmaları gerekir. Bu problemler tespit edilmeli ve uygun çözüm yolları bulunmalıdır. Ayrıca ailelerin de gereksiz hırsları yüzünden çocuklarını ezmelerinin yanlış olduğunu anlatmıştır. Yeterince ilgi gösterildiği takdirde, mucizeler yaratılabilir. “Solomon Adaları” hikâyesi anlatılarak bu noktada iletilmek istenen mesaj açıkça belirtilmiştir.

Alt Mesajlar: Toplumsal rekabet duygusu ve insanlar arasında yaratılan açmazlar da eğitim anlayışındaki çarpıklıktan yola çıkılarak

eleştirilmiştir. Çalışmak zorunda kalan şefkat ve ilgiden eksik, fakir çocuklara da gönderme vardır. Özel eğitime muhtaç olan çocukların ailelerinin de mutlu olmaya onlarla gurur duymaya ihtiyacı vardır. O çocukların topluma kazandırılması lâzımdır. İtaat etme anlayışının yanlışlığı, rekabet düzenine karşı duran asiliği reddetmenin gereksizliği belirtilerek, aslında paylaşımcılığa sevgiye engel olan duyguları yaratan toplumlara ve bu tür toplumların eğitim anlayışına karşı çıkış dikkati çekmektedir. Gerçek hayatta mutlu ve sıkıntısız yaşamak için gerekli görülen tüm yarışlara karşı duruş vardır.

Sosyal Ortam: İshaan ve ailesi iyi şartlarda ortalamadan biraz üst seviyede yaşayan bir ailedir. Maddi problemleri yoktur. İshaan okula servisle gitmektedir. Yaşadığı çevre düzenlidir. Düzenli bir aile hayatı içinde yer almaktadır. Ailesi istediğinde kendisine maddi destek sağlayacak ekonomik düzeye sahiptir. Hindistan'da yabancı dili İngilizce olan bir okulda öğrenim görmektedir.

Sembolik İfadeler: Aslında sayılar, kelimeler, canlandırma yöntemi ile elde edilen gezegenler, özellikle de renkler sembolleri ifade ederler. Bütün kelimeler ve rakamlar, ürkütücü birer örümcekler gibidirler. Bu örümcekler ise ürkütücü birer canavar gibidirler. Yani insan zihnine zorla doldurulmaya çalışılan gereksiz bilgi yükü gibi vurgulanmışlardır. Sanki onlar birer kötülük simgesi gibi İshaan'ın etrafını kuşatmışlardır. Üstelik sırtlara takılan çantalara doldurulmuş sırt ağrısı yapan birer yükten ibarettirler. Renkler ise hayal dünyasının zenginliğini ve özgür düşünmeyi temsil etmektedirler. Resim defterlerinden birinde, aileden uzaklaşan çocuğun resim yoluyla İshaan tarafından anlatıldığını görürüz. Her defasında kendisini ailesine biraz daha uzaklaşmış olarak çizen çocukların yalnızlaştırıldığına ve bunu nasıl ifade edebileceklerine bir göndermedir bu resimler. Şarkılarda sözü edilen yıldızlar ise fark edilemeyen ama bir gün dünyayı aydınlatabilecek olan özel çocukları ifade eder.

Yönetici, Öğretmen, Öğrenci ve Ailelerin Modeli: *Yöneticiler* kuralcı, yasalara uygun yönetim anlayışına sahiptirler. Vizyon sahibi ve

lider değillerdir. Olumsuz öğretmen imajında, problemi öğrencide gören, durumu onun tembelliğine addeden, sert kuralcı, soru-cevap yöntemi ile ders anlatan, öğretemeyen, sesini yükselten, hatta dayakçı öğretmenleri görürüz.

Diğer taraftan okula gelen *vekil öğretmen* olumlu imajı çizmektedir. Buna göre; oyunlaştırma yoluyla, özgür düşünmeye sevk eden, hayal dünyasına müdahale etmeyen, anlayışlı, sıcak, sorunları görme ve tespit etme yeteneğine sahip, uzlaşmacı, yardımsever, iletişime açık, yol gösterici, “etkili öğretmen” modelidir. “Bu masa sizin harika hayal gücünüz için çok küçük.” diyerek, hayalleri klâsik modellere ve nesnelere sığdırmaya çalışan anlayışı da eleştirmektedir. İnsanın zihni yeterince resimlerle doludur zaten. Kişinin kendini ve yeteneklerini keşfetmesi mantığı önemlidir onun için. Etrafı ile barışık, fedakâr, idealist ve sabırlı bir model oluşturmaktadır ayrıca. Böylece de nasıl farklılıklar yaratılabileceğini ortaya koyar. İshaan’a merdivenlere rakamları yazıp oyunlar oynatarak, el hamuru ile harfleri somutlaştırarak, renkli boyamalar yaptırarak öğretim yöntemleri kullanır. Esasında filmde; diğerlerinden farklı öğretmen modeliyle olumlu; sıradan öğretmenlerin modellenmesiyle ise olumsuz davranışların karşılaştırmasını görürüz.

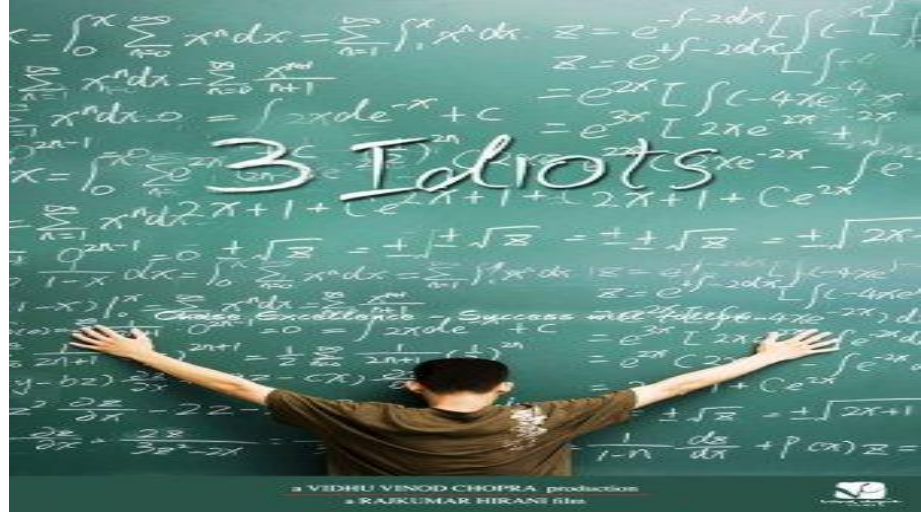
Öğrenci ise; hayal dünyası oldukça geniş, diskleksi problemi olan, mutlu ama zamanla dışlanmış çocuk, imajını çizer. Etrafındakiler tarafından suçlanmakta, hor görülmektedir. Özelliği gereği sayı ve kelimeleri tersten algılamakta ve bu yüzden öğrenme güçlüğü çekmektedir. Ailesini sevmekte, doğayı canlıları sevmektedir. Resim yapma yeteneğine sahiptir. Duygusal zekâsı güçlüdür. El yetenekleri hayal gücüne bağlı olarak gelişmiştir. Yer yer çocukça yaramazlıkları ve asi tavırları da görülüyor. Tüm çocuklar gibi eğlenmeyi sevmektedir. Uzunluk, derinlik, hız bağlantılarını kuramaz; kıyafetlerini giyerken, düğmelerini iliklerken, ayakkabısını bağlarken zorlanır, topa vuramaz. Kısacası onun yardım alması gerekmektedir. Bir şeyleri halledemediği

için de asilik etmekte ve yaramazlık yapmaktadır. Tembel bir imajı vardır.

Aile durumuna gelince; baskıcı ve anlayışsız, iletişimi zayıf bir baba, şefkatli ve anlayışlı bir anne modeli görürüz. Ancak annenin elinden bir şey gelmez. Ne kadar uğraşsa da konuyu yeterince bilmediği için yardımcı olamamaktadır.

Eğitim Ortamı: İlk olarak öğrenim gördüğü okul, şehirde, merkezde, güzel bir bahçeye, geniş koridorlara, sakin, rahat, tek kişilik sıraların olduğu sınıflara sahiptir. Öğretmenler, video gibi araç-gereçleri kullanabilecekleri bir ortamda ders vermektedirler. Diğer okulu ise, yaşadığı şehre uzakta, başka bir yerde, yatılı olan, donanımlı bir okuldur. Çok sayıda öğrencinin aynı ortamda kaldığı yatakhane bölümü vardır. İshaan o bölümde birçok çocukla kalmaktadır. Yemekhanesi vardır. Yemek yeme, yatma-kalkma saati bellidir. Nöbetçi öğretmenler çocukları yönlendirmektedirler. Sınıflar yine geniş ağaçlı bir bahçeye bakmaktadır. Sınıf, ferah ve tek kişilik sıralara sahiptir. Ancak öğrenci sayısı fazladır. Öğretmen kürsüsü biraz üstte yer alır. Tebeşirli tahtalar kullanılmaktadır. Öğrencilerin spor yaparak oyun oynayabilecekleri alanlar mevcuttur. İshaan bu okulu cezalı olanların gittiği bir okul gibi düşünmektedir. Sadece erkek öğrencilerin eğitim gördüğü bir ortamdır. Okulun kendine ait forması vardır.

5.1.2.3. 3 Aptal

Orijinal adı: 3 Idiots

Yapım yeri ve yılı: Hindistan-2009

Yönetmen: Rajkumar Hirani

Türü: Romantik Drama- Komedi

Süre: 170 dk.

Senaryo: Abhisat Joshi, Rajkumar Hirani, Vidhu Chopra

Uyarlama: Chetan Bhagat'ın Five Someone eserinden uyarlamadır.

Anlatıcı: R. Madhavan

Oyuncular: Aamir Khan, Kareena Kapoor, R. Madhavan, Boman Irani, Omi Vaidya, Mona Singh, Parikshit, Sahni

Müzik: Atul Ranninga, Shantanu Moitra, Sanjay Wandrekar

Görüntü yönetmeni: C. K. Muraleedharan

Kurgu: Ranjeet Bahadur, Rajkumar Hirani

IMDB puanı: 8.3

Ödüller:

57 th national film awards:

En iyi popüler film - 3 Idiots

En iyi ses - Anup Dev

En iyi şarkı sözü - Swanad Kirkire- Behti Hawa Sa Tha Wo

2010 filmfare ödülleri:

En iyi film - 3 Idiots

En iyi yönetmen - Rajkumar Hirani

En iyi yardımcı erkek oyuncu - Boman Irani

En iyi senaryo - Rajkumar Hirani ve Vidhu Vinod Chopra

En iyi diyalog - Rajkumar Hirani ve Vidhu Vinod Chopra

En iyi hikâye - Abhijat Joshi ve Rajkumar Hirani

2010 IIFA ödülleri:

En iyi film-3 Idiots

En iyi yönetmen-Rajkumar Hirani

En iyi hikâye-Abhijat Joshi, Rajkumar Hirani ve Vidhu Vinod

Chopra

En iyi yardımcı erkek oyuncu-Sharman Joshi

En iyi kadın oyuncu-Kareena Kapoor

En iyi yardımcı erkek oyuncu-Boman Irani

En iyi söz yazarı-Swanand Kirkire

En iyi şarkıcı erkek-Shaan-Behti Hawa Sa Tha Wo

En iyi görüntü yönetmeni-CK Muraleedharan, ISC

En iyi senaryo-Abhijat Joshi, Rajkumar Hirani & Vidhu Vinod

Chopra

En iyi diyalog-Rajkumar Hirani & Abhijat Joshi

En iyi kurgu - Rajkumar Hirani

En iyi ses kaydı-Bishwadeep Chatterjee ve Nihal Ranjan Samal

En iyi şarkı kayıt-Bishwadeep Chatterjee & Sachin K Sanghvi

En iyi ses kayıt-Anup Dev

En iyi arka plan-Sanjay Wandrekar, Atul Raninga & Shantanu

Moitra

2010 Max stardust ödülleri

Okuyucuların seçimi ödülleri yılın en iyi kadın oyuncusu-Kareena

Kapoor

Okuyucuların seçimi ödülleri yılın en iyi filmi-Drama- Rajkumar

Hira

2010 Star screen awards

En iyi film-3 IDIOTS

En iyi yönetmen-Rajkumar Hirani

En popüler kadın oyuncu-Kareena Kapoor

En iyi kötü adam-Boman Irani

En iyi komedyen-Omi Vaidya

En iyi senaryo-Abhijat Joshi, Rajkumar Hirani, Vidhu Vinod Chopra

En iyi diyalog-Abhijat Joshi, Rajkumar Hirani

En iyi kurgu-Rajkumar Hirani

En iyi koreografi-Bosco-Sezar-Zoobi Doobi

Umut veren en iyi çıkış-Erkek-Omi Vaidya

“Mükemmeli yakalamaya uğraş, o zaman başarı zaten seni kovalar.”

3 Idiot (Yön.: Hirani, 2009).

Film Hakkında Genel Değerlendirme: Bu filmin aldığı ödüllere bakılacak olursa, yönetici ve öğretmenlerin de en çok tavsiye ettikleri filmler arasına girmesi şaşırtıcı değildir. Eğitim sistemini farklı bakış açısıyla sorgulamaya çalışan ana karakterin, eğitimcilerin fikirleri ve beklentilerini yansıttığını da söylemek mümkündür. Senaryosuyla, kurgusuyla, diyaloglarıyla ne kadar başarılı olduğunu, alınan ödüllerden zaten anlıyoruz. Sahnelerin, rengârenk okul görüntüleri ve Hint kostümlerinin sık sık kullanıldığı, şarkılı koreografilerle süslendiği, karakterlerin oyunculuk gücüyle hikâyeyi vurgulayıcı etkisi, her Hint filminde olmazsa olmaz dans ve şarkıların sıkça yer aldığı görüntüleri eğlenceli bir drama tadında sunuyor. Üniversitede bulunmuş ve orada bir sürü anı biriktirmiş insanların da bir an kendilerini o öğrencilerden birinin yerinde hissetmesi mümkün. Bu bakımdan öğrencilik yılları ile öğretmenlik yıllarının bir kıyaslaması da yapılabilir. Yeni Delhi Havaalanı'ndan uçuşa kalkan uçağın, karakterlerden birinin, o an aldığı haber üzerine, bayılma numarası yaparak uçağın tekrar inmesini sağlama çılgınlığını hangi bakış açısı yapabilir? Bu sorunun cevabı

ancak filmin devamında netleşiyor. Kraliyet Mühendislik Okulu'nda mühendislik eğitimi alacak olan öğrenci grubu içinde sıra dışı bir öğrencinin sisteme çomak sokmaya kalkması, filmin senaryosunu diğer unsurların çok daha önüne taşımış durumda. Asıl olarak eğitim sisteminin öğrenci yetiştirme adına kullandığı “adam etme” mantığını, eğitim amacının öğretmek ve mutlu etmek değil, sistemin ürettiği düşünce ve kapitalist öğelerle mutlu olmaya çalışan mutsuz insanları sorgulamaya alıyor. Gerçek mutluluğun, öğrenmenin gerçek amacının ne olması gerektiğinin üzerinde zaman zaman dramatik zaman zaman da komik olaylarla durmuş. Ayrıca geçmiş ve gelecek arasında yapılan kurgusal bağlamalarla, zamansal geçişlerle de senaryo akışı içerisinde izleyicilere sürpriz yapmayı ihmal etmiyor. Böylece karakterlerin anılarını biz de yaşamış oluyoruz. Geleneksel eğitim anlayışı, yönetici Dr. Viru ile simgelenirken, kapitalist insan modeli de Ramço karakteriyle sunulmuştur. Bu iki olumsuz karakterin toplamından elde edilmiş eğitim bakışı ile ana kahramanımızın, sıra dışı eğitim anlayışının çatışması, olaylar örgüsü ve senaryo bütünlüğü içinde, geçmiş ve gelecek yolculuğuna başvurularak verilmektedir. Zaten hikâyenin sonunda da her ikisine kalıcı bir cevap verecektir. Hayatın her anı eğitim için bir ortam olabileceği ve ihtiyacımız olduğunda yaratıcı fikirlerimizi kullanarak güzel sonuçlara ulaşabileceğimiz gerçeği de filmde bazen komik ve bazen de dramatik olaylarla sunulmuş. Öğrenmenin karşılaştığımız olaylar sırasında kalıcı olarak gerçekleşeceği de ezberci eğitimin olumsuz niteliğine eleştiridir. Eğitimcilerin hem kendilerini hem de sistemi sorgulayacakları ve eğitim camiasına yeni bir anlayış kazandırma ihtimali yüksek olan bu filmi, listemizin üst sıralarına almakta fayda olduğu anlaşılmış durumdadır. Bazen komik ve bazen de dramatik olan filmde yaşananlar, gerçek hayatta olan olaylardan hiç de uzak değil. Hatta bizzat yaşanılabilir durumlarla direk bağlantılı diyebiliriz. Neticede projesini yetiştiremediği için ona bir şans vermeyerek, onun onurunu kırıcı bir davranışta bulunan ve üstelik ailesinin de üzülmesine sebep olan Dr. Viru, öğrencisi Joy Lobo'nun

intiharına sebep olarak nasıl büyük bir hatanın içinde olduğunu kanıtlıyor. Bunu kabul etmeyecek kadar kör olmasına rağmen, etrafındakiler durumun gayet net olarak farkındadırlar. Zaten kendisi, sistemin ürettiği kalıplaşmış düşüncelere sahip bir robot gibi yaşamaktadır. Dr. Viru, guguk kuşlarının yumurtalarını başka yuvalara bıraktıklarını, o yumurtaların da doğar doğmaz diğer yumurtaları yuvadan atarak diğerlerine şans vermediğini anlattığı öyküyle “yarış ya da öl” mesajını verirken, öğrencilere yarışmaktan başka şanslarının olmadığını söylemektedir. Bu onun hayat felsefesidir. KMO'ya giren bu öğrencilerin de birer guguk kuşu olduğunu, çünkü diğerleri ile yarışıp onları yarış dışı bırakarak 400000 kişiden 200 seçilmiş kişi arasına girdiklerini söylemesi, zaten sistemin ürkütücü yüzünü ortaya koyuyor. Böyle bir hikâye ile Dr. Viru karakterinin sembolünde, sistemin tanıtılması senaryonun en başarılı aşamalarındandır. Dr. Viru her yıl öğrencilerini işte böyle karşılamakta ve onları hep bu mantıkla beslemektedir. Dr. Viru kıyafetleriyle de kalıplaşmış bakış açısına sahip klâsik bir eğitimci modelini çok iyi yansıtmaktadır. Kuralcı olduğu her halinden, mimiklerinden dahi belli edilmiştir. Ana karakterimiz ise filmde, “Virüs’ün yuvasına konan özgür ruhlu kuş” olarak filmin başında anlamlı bir şekilde tanıtılmıştır. Böylece karakterin düzene karşı çıkacak olan özgür ruhlu, özgür düşünceli biri olduğu belirtilmiş olur. Filmin en eğlenceli sahnesi, bilgilerin gerçek yaşamda hangi durumlarda lâzım olabileceği ve o durumlarda nasıl kullanılabileceğini anlatan doğum sahnesidir. O anda zor durumda ortaya çıkan yaratıcı zekânın etkisinde kalmamak mümkün değil. Film boyunca çokça duyacağımız “*Al iz ve!!*” (*Her şey yolunda!*) sembolik bir söz olur. Bu filmde Hint kültürüne dair sayısız fikir edinmek de mümkün. Ailelerin sosyal yapısı ve yaşam tarzları renkli görüntüler eşliğinde sunulmuş.

Konu: Eğitim sistemi, başarmak, ezberci eğitime ve bilgiye bakış açısı, dostluk ve bunlar dâhilinde mühendislik fakültesini kazanan üç arkadaşın üniversitede geçen anıları konu edilmiştir.

Hikâye (Olay Örgüsü): Hindistan’da oldukça zor kazanılan Mühendislik Fakültesi, ailelerin ve öğrencilerin hayallerini süslemektedir. Zor girilen bu okullara bir grup öğrenci de o yıl başarıyla girme hakkını elde etmiştir. Okula gelen öğrenciler arasında sıra dışı ve düzene karşı koymaktan çekinmeyen bir öğrenci vardır. O, Ranço’dur. Ranço diğer iki arkadaşı Farhan ve Raju ile beraber, dekan olan Dr. Viru’nun kuralcı, despot eğitim anlayışına sürekli karşı çıkmaktadır. Dr. Viru, öğrenciler arasında “Virüs” takma adıyla iğnelenmekte ve pek sevilmemektedir. Dr. Viru’nun iki kızı vardır. Biri yeni evlenir. Diğeri ise doktor olan kızı Pia’dır ve onlarla yaşamaktadır. Karısı ölmüştür. Ayrıca oğlu da yıllar önce babasının baskıcı eğitim anlayışının sonucu olarak istediği başarıyı yakalayamadığı için intihar etmiştir. Fakat Dr. Viru bunu bir kaza zannetmektedir. Ölmeden önce yazdığı mektubu ablası Pia saklamaktadır. Dr. Viru, hep çok çalışmaktan ve rekabetten yanadır. Öğrenciler okula ilk geldiklerinde elindeki bir tükenmez kalem gösterir. O kalem Dr. Viru’ya, onun özel biri olduğunu düşünen hocası vermiştir. O da bir başka öğrencisine versin istemiştir. Ancak Dr. Viru, o mükemmel öğrenciyi henüz bulamadığını düşünmektedir. Ranço, hocalar tarafından sisteme karşı durduğundan ve kuralları önemsemediğinden dolayı sevilmemektedir. Oysaki o yine de çok başarılıdır. İlk gün yurttaki yapılan komik itaat etme törenine de katılmaz ve bunu yapan kişiyi komik duruma düşürür. Kimseye itaat etmez. Bu arada Dr. Viru başarılı ve yetenekli biri olan Joy Lobo adlı öğrencinin helikopter projesinin süresini uzatmaz. Ayrıca da anlamsız bulur. Varsa yoksa çalışması gerektiğini, kendisine anlamsız bahaneler üretmemesi gerektiğini söyleyerek projeyi reddeder. Hatta kendisinden projeyi tanıtmaya töreni için haber bekleyen köydeki babasını arayarak, oğlunun yaptığı saçmalıkları anlatır ve adamın moralini bozar. Bunu gören Ranço ona yardımcı olmaya karar verir. Fakat ne yazık ki geç kalır. Ranço, tam Joy’un yarım kalan projesini tamamlamışken ve arkadaşlarıyla beraber Joy’a müjdeyi vermek isterken Joy’un intihar ettiğini görürler. Ranço bu konuşmaya şahit olmuştur ve asıl suçlunun

Dr. Viru olduğunun da farkındadır. Viru'ya bunu dile getirir. Dr. Viru'nun iyice tepksini çeker. Fakat Dr. ona müdahale edememektedir. Bu yüzden diğer iki arkadaşının ona olan yakınlıklarını kesmelerini ister. Onların eğitim hayatını etkileyeceğini söyleyerek tehdit eder. Raju hem korkak hem de ailesi zor durumda olduğu için uyarıyı dikkate alır fakat zamanla arkadaşının, o ve ailesi için yaptığı fedakârlığı görünce dostluğunu bozamaz. Bu arada Dr. Viru'nun kızı Pia'yı ablası evlendiği gece düğünde tanıyarak ona âşık olur ve kapitalist nişanlısından ayrılmasına vesile olur. Çünkü nişanlısının ona değil, paraya ve kızın prestijine hayran olduğu konusunda onu uyarır. Bunun üzerine Pia o adamla evlenmekten vazgeçer. Okulun komik ve hırslı öğrencisi Çatur, Ranço'yu kıskanmaktadır. Çok çalışmasına rağmen bir türlü onu geçemez. Bu duruma sinir olmaktadır. Bir keresinde Çatur, bakanın da katıldığı bir törende konuşma yapacaktır. Ranço onun konuşma metnini değiştirir ve hem dekanı hem de diğerlerini eleştiren komik bir metin yazarak Çatur'a şaka yapar. Çatur ise Hintçesi iyi olmadığı için anlamaz ve okur. Komik duruma düşünce de Ranço'ya meydan okur ve bir gün kendisinin, Ranço'nun karşısına çok başarılı ve çok kazanan bir kişi olarak çıkacağına söz verir. Ranço fotoğrafçı olmak istediği halde ailesi için mühendis olmaya çalışan arkadaşı Farhan'ı etkiler ve onu yönlendirmiş olur. Korkak arkadaşı Raju işe girmeyi çok istemektedir. Ancak işler yolunda gitmez ve Ranço'nun Pia'ya açıldığı gece onunla beraber içki içip Viru'nun evine gidip Viru ile dalga geçtiklerini Dr. Viru fark eder. Derse de içkili halde katılan Raju'yu cezalandırmak üzere okuldan atma kararı verir. Raju bu durumdan dolayı af diler fakat bu defa da kendisinin yerine ancak Ranço'nun adını verirse affedeceğini söyler. Bunun üzerine Raju bunu yapamaz ve kendisine zarar vermeye kalkar. Pencereden aşağı atlar. Yine de bu tehlikeli durumu atlatır. Arkadaşları ona çok büyük destek verirler ve o şans eseri kurtulmuştur. Pia'da onlara yardım eder. Raju kendine gelip biraz toparlandıktan sonra kırık bacağıyla iş görüşmesine gider. Oradakilere işi gerçekten istediğini samimi bir şekilde ifade edince işe kabul edilir. Zaten Dr.

Viru'da "okuldan atma" fikrinden vazgeçmek zorunda kalır. Bu olaydan sonra Farhan da fotoğrafçılık konusunda ailesini ikna etmeyi başarır. Fakat bir sorun vardır: Raju işe girerse bıyıklarını keseceği konusunda iddiaya giren Dr. Viru, bıyıklarını kesmek zorunda kalınca bunun altında kalmak istemez ve Raju işe kabul edilse bile henüz girmesi gereken bir final sınavı vardır. O sınavda soruları zor sormaya karar verir. Pia durumu arkadaşlarına haber verir. Onlara yardım eder ve beraber soruları çarlarlar. Raju'nun bundan haberi yoktur. O sınava hazırdır zaten. Fakat Dr. Viru durumu öğrenir ve kızıyla aralarında bu olay yüzünden bir tartışma çıkar. Pia evi terk eder. Bu arada ablası doğum yapmak üzeredir. Çok yağış vardır ve zor durumda kalırlar. Bu yüzden tesadüfen bu durumu gören Ranço ve diğerleri ona yardım ederler ve o yağmurlu gecede Ranço'nun yetenekleri sayesinde bebeğin doğumunu sağlarlar. Bunun üzerine Dr. Viru onları affetmek durumunda kalır. O gece duygulu anlar yaşanır. Dr. Viru kalemini Ranço'ya verir.

Ranço, okuldan mezun olduktan sonra ortadan kaybolacaktır. Arkadaşları ise onu 5 yıl boyunca sürekli arayacaktır. Çatur da, istediği noktaya ulaşmış biri olarak Ranço'ya meydan okumak adına verdiği sözü kanıtlamak için Farhan ve Raju gibi onu aramaya koyulmuştur. Bu yüzden uçak yolculuğu yapmak üzere iken Farhan'ı arar ve onu bulduğunu söyler. İzini bulmuştur aslında. Diğerleri ile beraber Ranço'yu aramaya koyulurlar. Sonra onu oldukça şaşalı bir hayatın yaşandığı zengin bir evde bulurlar fakat buldukları kişi onların yıllar önce tanıştığı arkadaşları değildir. O zaman her şey anlaşılır. Zengin bir ailenin oğlu olarak okumaya geldiğini zannettikleri kişi aslında başkasıdır. Ranço olarak tanıdıkları kişi aslında bu karşılaştıkları adamın yıllar önce yerine geçmiştir. Olayın iç yüzünü öğrenirler Ranço adının asıl sahibi olan kişi okulda başarılı değildir ve bahçıvanın oğlu öğrenmeye meraklıdır. Ranço'nun formasını giyip okula gitmektedir. Ranço'nun işine gelir bu durum. Ödevlerini yaptırır. Bir gün Çote sınıfta, seviyesinin üstünde bir problem çözerken bu durumu öğretmenin biri fark eder. Ranço'nun babası da bunun öğrenilmesini istemez ve hocayı ikna eder. Zaten

nüfuslu bir adamdır. Gerçek Ranço yetenekli değildir. Ranço'nun babası zengin ve korkulan bir adam olmasına rağmen arkasından, okumadığı için cahil diye dalga geçmektedirler. O yüzden Ranço'nun yerine geçen bahçıvanının oğlu olan Çote'yi, Ranço adıyla üniversiteye gönderir. Böylece kendi oğlu ünvan kazanacaktır. Kendisinin okuma hayalleri de oğlu sayesinde gerçekleşmiş sayılacaktır. Ranço'nun yerine geçen kahramanımız da okuma hevesini gerçekleştirecektir. Bunun üzerine gerçek Ranço'dan adresi alırlar ve onu bulurlar. Ladak diye bir yerde bir okul kurmuştur. Çatur'un iş yaptığı fakat gerçekte kim olduğunu bilmediği Funsuk Vangdu'nun aradıkları arkadaşları olduğunu öğrenirler. Esasında Funsuk Vangdu da bir bilim adamıdır ve yıllar önce Ranço adıyla tanıdıkları arkadaşları da odur. O mühendisliği kendisi istediği için okumuştur. Kendisine herkesten uzakta bir okul kurmuştur. Hayalindeki okuldur bu ve öğrencileriyle beraber güzel projeler yaparak mutlu bir şekilde yaşamaktadır. Fakat geride bıraktığı ve hiç arayıp sormadığı arkadaşları ve tabii ki Pia, ona ulaşmışlardır ve Pia yıllar önce Ranço'nun kendisini nişanlanmaktan vazgeçirdiği adamla evlenmek üzeredir. Oysa yıllarca beklemiştir. Farhan ve Raju Pia'yı da tam evlenmek üzere iken düğünden kaçırlar ve Ranço'ya yani Funsuk Vangdu'ya giderler. Gerçekte Ranço olmayan Funsuk Vangdu'nun yıllar önce her şeyi hatta Pia'yı bırakıp gitme sebebi anlaşılabilir. O güne kadar Ranço Pia'yı rüyalarında hep bir gelinlikle ve kaskla bir motor üstünde kendisine gelirken görmüştür. Hatta yıllar önce o rüyayı Pia'ya da anlatmıştır. Yıllar sonra bu rüya böylece gerçekleşmiş olur.

Mesaj: Bilgileri karmaşık hale getirmeden, bizim için önemli kısmını öğrenmemizde yeterli olacağı çok anlamlı bir eleştiridir. Bu ezberci eğitime yapılan ciddi bir göndermedir. Sınıflarda öğretmenlerin senelerce anlattığı, ders kitaplarından okunarak öğrenilemeyen bilgilerin, ancak gerçek hayat içinde bizzat yaşanarak, uygulanarak öğrenilebileceğinin altını çiziyor. Eleştirel düşünebilen, sorgulayıcı öğrenciler yetiştirilmelidir. O yüzden onların farklı fikirleri engellenmemeli; sorguları makul karşılanmalıdır. Öğrenciler aslında

hiçbir zaman kendileri için değil ailelerinin istediğini yapmakta, belki de kendi olmak istedikleri yerde çocuklarını görmek istemekte, umut ve beklentilerini kendi gerçekleştiremedikleri hayallerini onları öne sürerek yaşamaya çalışmaktadırlar. Bunun yanıışılığına da değinilmiştir. İnsan sevdiği işi yaparsa mutlu ve başarılı olur. Saygınlık, para ve kariyer getirisi olan şeyler bazen mutluluk getirmeyebilir.

Alt Mesajlar: Kapitalist düzene eleştiri yapılmaktadır. Sosyal ve ekonomik farklılıklara, kast sistemine, evlilik sistemine eleştiriler de yapılmıştır. İnsanlar arasındaki sınıf ayrımları dile getirilmiştir.

Sosyal Ortam: Hikâye Hindistan'da bir üniversiteye gelen öğrencilerin ailelerinin sosyal durumlarını yansıtmaktadır. Ailelerin bazıları kırsalda yaşamakta bazıları ekonomik olarak geri durumdadır. Genelde umutlarını çocuklarına bağlayan aileler olduklarından, beklenenlerin çocuklara bağlı olmasından da ekonomik anlamda ortalamaya yakın sosyal bir yaşantıları olduğu söylenebilir. Aileler çalışmakta ve çocuklarını okutmak için çaba göstermektedirler. Okul çevresi öğrencilerin sosyal ortamıdır. Ayrıca üniversitedeki öğrencilik hayatı içinde geçen sosyal bir ortam ve arkadaşlık ilişkileri ön plandadır. Diğer taraftan üniversitedeki hocaların da normal standartlarda bir yaşantısı vardır.

Sembolik İfadeler: Tükenmez kalem; mükemmellik ve başarıyı ifade etmiştir. Kask; anıyı, anların kıymetini, paylaşımı, rüyalandaki kavuşmayı imgelemiştir. "Makine" sözcüğü de aslında makineleşmiş insan modeline bir göndermedir. Etraftaki her şey insan dahi bir makinedir. Hatta bu yüzden öğrenciler makine mühendisliğinde okuyan ve her biri bir makine gibi üretilen mekanik, ruhsuz birer kalıp olarak verilmişlerdir denilebilir. Pia'nın kolundaki annesinden kalma saati ise manevi değerleri; kapitalist bakışa rağmen sevgiyi temsil eder.

Yönetici, Öğretmen, Öğrenci ve Aile Modeli: Dr. Viru, üniversitenin dekanı olarak otuz iki yıllık *yönetici* ve aynı zamanda Fizik hocasıdır. Bu anlamda *öğretmen* modelini de yine o oluşturur. Onun dışında üniversitede ders veren başka hocalarda bulunmaktadır. Dr.

Viru, kuralcı, baskıcı, disiplinli bir yönetim ve de eğitim anlayışına sahiptir. Öğrencileri kuru bilgilerle donatıp, hayatta sadece çalışmanın önemli olduğunu düşünmektedir. Hayal gücüne, özgür düşünceye ve farklı bakış açılarına değer vermemekte ve onları küçümsemektedir. Bu yüzden sebep olduğu yıkımların farkında bile değildir. Aslında bu yönleriyle hayatın karşısında asıl kaybetmiş olan kendisidir. Neticede kendi oğlundan da yapabileceğinin üstünde şeyler bekleyip onun acı sonunu hazırlamış, ölümüne sebep olmuştur. Bu acıyı dahi yaşamadan bastırmış ve kendi içinde kendisini aklamıştır. Bencil bir karakteri vardır. Aslında hayattaki başarısızlıklarını ve komplekslerini, ailesindekilerden ve öğrencilerinden çıkarmaktadır. Zaman onun için çok önemlidir. Bisiklete biner, traş olurken müzik dinler aynı zamanda her iki eliyle de aynı anda yazma konusunda kendisini eğitmiştir. Katıdır, düzen adamıdır. Sevgi, şefkat hisleri körelmiştir. Öz eleştiri yapmaktan yoksundur. Aslında herkesten çok acı çeken de odur. Çünkü gereksiz hırsları, başarısızlıklarını bastırmaya çalışması ve oğlunun ölümünün sorumlusu olduğunu da ötelemiş olmasıyla tam bir düzen adamı ve mutsuz bir kişiliktir. Rekabet duyguları gelişmiştir. O ne derse o doğrudur. Farklı fikirlere de açık değildir. Diğer derslerin hocaları da aşağı yukarı aynıdır. Ezberci eğitimin ürünleridirler ve öğrencilerinden de öğrenmelerini değil, ezberlemelerini beklemektedirler. Farklılıklara karşı sempaticileri yoktur. Onlar da kompleksli birer sistemin sonucudurlar.

Öğrencilerden Ranchhoddas Chanchad (Ranço) ise bu düzene karşı çıkan özgür ruhlu, diğerlerini umursamayan ne yapmak istiyorsa bunu gerçekten sevdiği ve istediği için yapan bir öğrencidir. Eğitim sistemine ve o sistemin ürünü olan hocalara karşı çıktığı için hocalar ondan nefret eder. O ise sürekli onlara galip gelmektedir. Her defasında da haklı çıkmaktadır. Cesur, girişimci, yeniliklerin farkında, yanlışlıkları eleştirmekten çekinmeyen ve onlarla zekice dalga geçebilen bir öğrencidir. Takıntılı ve kompleksli değildir. Bilgileri gerçek yaşantısında kullanmayı çok iyi bilir. Yaratıcıdır. Olumlu ve iletişime açık, liderlik

becerisine sahip bir öğrenci modelidir. Onun için her zaman her yer öğrenme ortamı olabilir. Sık sık dersten atılır ama o başka sınıfların dersine katılır. Sınıf seviyesi de fark etmez üstelik. Üst sınıfta bile derse katılabilir. Bilgileri kullanmada en basit ve kolay olanı seçer. Bu noktada yaratıcıdır. Hayal gücü geniştir. O sadece sevdiği ve gerçekten öğrenmek istediği için öğrenir. Ezber yapmaz; uygular. Yaparak ve yaşayarak öğrenme tekniği, Ranço karakteri ile verilmiştir.

Diğer öğrenciler ise ne yazık ki aileleri istediği için oradadırlar. Birçoğunun asıl amacı kendilerini değil ailelerini mutlu etmek ve onların hayallerine erişmelerine aracılık ederek, onların bir zamanlar olmak istedikleri yere bu sayede ulaşmalarını sağlamaktır. Ayrıca onlara sosyal anlamda statü, gurur duygusu ve ekonomik refah sağlayacak olanlar da vardır. Böylece aileler, kendi gerçekleştirmek istediklerini çocukları aracılığı ile gerçekleştirerek duygusal anlamda tatmin olacaklardır. Eleştirel düşünemez, sisteme karşı çıkamazlar. Aileleri ne derse onlar için de doğru odur. Birer robot gibi öne sürülmüşlerdir. Korkaktırlar. Cesur değillerdir. Bilgi yüküdürler fakat onları kullanmayı beceremezler. Raju'nun yakın arkadaşlarından bir tanesi olan Farhan, fotoğrafçı olmayı istemektedir aslında. Ama ailesi, doğar doğmaz ona meslek seçmiştir bile. Diğer yakın arkadaşı Raju ise gelir düzeyi son derece düşük olan yatalak bir babası, emekli öğretmen bir annesi ve Hindistan'daki evlilik sistemi yüzünden damadın isteyeceği başlık parası olarak araba isteğini karşılayamadığı için bir türlü evlenemeyen ablası ile kötü şartlarda yaşamaktadır. Ailesi umutlarını ona bağlamıştır. Aslında mühendis olmayı çok istemiştir. Fakat bunun yanında ailesinin beklentileri onu zorlamaktadır. Korkak ve cesaretsizdir. Aileden gelen batıl inançları vardır. Bir de kendini yetenekli zanneden, kompleksli, kıskanç, hırslı öğrenci Çatur vardır. Diğerleriyle yakın arkadaş değildir ve üstelik Dr. Viru'ya yalakalık yapmaktadır.

Ailelerin ise; kimi orta düzeyde gelire sahiptir, kiminin gelir düzeyi de oldukça düşüktür. Hepsi için çocuklarının okuması, başarı kazanması ve saygın bir meslek sahibi olması çok önemlidir. Hatta

bazıları, geçim kaynağı olarak bile umudunu çocuklarına bağlamıştır. Kendi hayallerini de bu sayede gerçekleştirme imkânı bulacaklardır. Bu bakımdan öğrenciler üzerinde ciddi bir aile baskısı hissedilmektedir. Raju'nun ailesinin içinde bulunduğu maddi sıkıntıların kurtuluş kaynağı, onun bir mühendis olmasından geçecektir ve ümit Raju'dadır. Farhan'ın babası daha o doğar doğmaz onun adına mesleğini seçmiştir. Saygınlık ve kariyer hayallerden önemlidir. Para kazanmak önceliklidir. Diğer taraftan Dr. Viru da kendi çocuklarının seçimini etkilemiş, son derece baskıcı bir baba imajı çizmektedir.

Eğitim Ortamı: Hindistan'da *Imperial College of Engineering* adında bir üniversitede, mühendislik fakültesinde geçen olayların anlatıldığı ortam, saygın ve herkesin ulaşmak istediği okullardan birisidir. Birçok kişinin ulaşamadığı bir okuldur. Üniversite binası estetik bir yapıda; fakat dışarı kapalı bir yerdedir. Aslında sevimli bir görüntüsü olmasına rağmen kasvetli de bir ortamdır. Öğrenciler üniversite içinde bir yurttta kalmaktadırlar. Kız ve erkek öğrenciler bir arada eğitim görmektedir. Güzel bir üniversite görüntüsü vardır. Zaten insanların çocuklarını gıpta ederek ve de gurur duyarak gönderdikleri bir okuldur. Mühendislikle ilgili olarak gerekli araç-gereç mevcuttur. Geniş sınıf ortamlarında dersler verilmektedir. Sınıflar klâsiktir. Tahta, tebeşir kullanarak dersler anlatılmaktadır. Geniş koridorlar ve bahçede de sütunların kapladığı kısa yürüme alanları mevcuttur. Ayrıca büyük bir de konferans salonu vardır. Öğrenciler, okulun bahçesinde yer alan yurt odalarında kalmaktadırlar.

5.1.2.4. İki Dil Bir Bavul

Vizyondaki diğer adı: On The Way To School Trailer

Yapım yeri ve yılı: Türkiye-2008

Türü: Dram-Belgesel

Süre: 81 dk.

Yönetmen: Orhan Eskiköy-Özgür Doğan

Görüntü yönetmeni: Orhan Eskiköy

Oyuncular: Emre Aydın, Zülküf Yıldırım

Senaryo: Orhan Eskiköy- Özgür Doğan

Kurgu: Orhan Eskiköy- Thomas Balkenhol

IMDB puanı: 7. 4

Ödüller:

5. Zagreb Dox'ta En İyi Genç Yönetmen Ödülü;

8 ila 14 Haziran 2009 tarihleri arasında yapılan **16. Altın Koza Film Festivali'**nde Büyük Jüri Yılmaz Güney Ödülü ile Ulusal Uzun Metraj Film Yarışması'nda bu yıl verilen **SİYAD** En İyi Film Ödüllerini;

12-20 Ağustos 2009 tarihleri arasında düzenlenen **15. Uluslararası Saraybosna Film Festivali'**nde EDN Talent dalında birincilik Ödülü;

Film, Uluslararası **Romanya Film Festivali'**nde En İyi Belgesel Film Ödülü'nü;

8 ile 17 Ekim 2009 tarihleri arasında düzenlenen **Abu Dabi 9. Orta Doğu Film Festivali'nde** *İki Dil Bir Bavul*, En İyi Orta Doğu Belgesel Film Ödülü;

10-17 Ekim 2009 tarihleri arasında Antalya'da düzenlenen **46. Altın Portakal Film Festivali'nde** En İyi İlk Film dalında Ödülü;

15. Londra Türk Filmleri Festivali'nde Seyirci Ödülü'nü ve 15. Gezici Film Festivali'nde Gümüş Boğa Ödülü;

Mart 2010'da, **21. Ankara Uluslararası Film Festivali'nin** ulusal uzun, kısa ve belgesel film yarışmalarında, Mahmut Tali Öngören Özel Ödülü'nü kazandı.

Film Hakkında Genel Değerlendirme: Güney Doğu Anadolu Bölgesi'nde Şanlıurfa Siverek'te çekilen filmde, postmodern görüntülerin bolca yer aldığı bir köye ilk kez öğretmen olarak atanan Emre Öğretmen'in öyküsüdür. "Hiçbir şey yok ya hiçbir şey yani..!" ifadesinde ilk isyanı duymuş oluruz. Suyun dahi olmadığı bir yerde olmak zaten şok etkisi yaratır. Kıyafetlerinden insanları ayırt edemeyen Denizlili öğretmen, aradan geçen sekiz günden sonra köylülerle okulun önünde ilk kez konuşurken, cümleleri son derece doğal ve kendi yöresinin şivesini taşımaktadır. Bu bakımdan Türkiye'de yetişen öğretmenlerin zaten çoğunluğunun aslında Anadolu'nun bir parçası olduğunu da görürüz. Çekimlerin amatör bir ruh ama nesnelliğe dayalı bir bakış açısı tercih edilerek gerçekleştirildiği filmde, izleyenler gerçekten kendilerini o ortamın realist havası içinde hissediyor. Oyuncunun serbest bırakılarak doğal ortamın yansıtılmasının sağlandığı anlaşılıyor. Bu yüzden aldığı ödülleri hak ettiğinin de altını çizmek yanlış olmasa gerek. Ayrıca burada filmin yönetmenlerinin de gerçekçi bakış açısını hissetmek mümkündür. Zaten sık olarak kullanılan yakın plan çekimlerin olması ve oyuncuların gerçek yaşamdan seçilen kişilerden oluşması hikâyeyi anlamlı ve son derece gerçekçi kılmıştır. Bu sayede yönetmenler seyircileri ortama dâhil etmeyi, kendilerini o mekânda bulunmuş ve hatta olanları yaşamış hissettirmeyi sağlamıştır. Öğretmen de zaten bizzat oyuncunun kendisidir ve gerçek hayattaki halidir. Yani aslında rol

de yapmıyordur. Sekizinci gün ilk kez köylülerle konuştuğunda önce yakınacaktır ortamdandır. Kendi yetiştirdiği diyarları anlatacak ve orada olmanın zorluğunu ifade etmeye çalışacaktır. Köylüler onu pek anlamasa da gülümseyerek cevap verirler. Diğer taraftan onlar sanki bu ortamı kabullenmiş gibi görünürler.

Yolda yürüyen eşek, bir iki tek tük insan, tek bir kuru ağacın geniş ve çorak bir tarlada durduğu görüntüdeki yalnızlık, Emre Öğretmenin yalnızlığını sembolize eder adeta. Drama türünde, gerçeklik öğeleriyle ve belgesel sinema anlayışıyla sunulan film, bizlere Abbas Kiarostami'nin yönetmenlik tarzını hatırlatıyor. "Bavul" farklı mekânlara, farklı amaçlarla yapılan yolculukları içine alan sembolik bir öge olarak tercih ediliyor. Belki de yol boyunca görülen bu bavul, eşyalardan çok, umutları, hayalleri, yaşanmışlıkları, hayal kırıklıklarını ve anıları biriktiren bir vurgu kabul edilebilir. Ayrıca film sosyolojik anlamda tüm farklılıkları bir bavulun içinde taşıma mücadelesinde görünür. Filmin tecimsel bir kaygıyla çekilmediği de anlaşılmaktadır. Ancak teknik imkân sağlamada kaliteli araçların tercih edildiği anlaşılmaktadır. Burada sözü edilen iki dilden biri Türkçe; diğeri ise Kürtçe olarak verilmiştir.

Konu: Dil ve Eğitim. Memleketin, farklı bir kültüre sahip ve farklı bir dil konuşan ücra bir köşesine ilk kez öğretmen olarak atanan Emre Öğretmen'in bu köyde geçirdiği bir yılı.

Hikâye (Olay Örgüsü): İssiz bir köyde kaderine terk edilmiş bir öğretmen ve bir avuç öğrencinin birbirlerini anlayabilme mücadelesi içinde geçen, oldukça ilgi çekici ve hatta günümüzde de halen yaşanan bir durum anlatılmaktadır. Bir köye ilk kez öğretmen olarak atanan ve azimle çalışan öğretmen, Türkçe okuma-yazma öğretmek üzere sınıfa ilk adımını atar. Bu çalışmalar sırasında bazen ciddi bir bocalama yaşar ve "Türkçe'yi mi okumayı mı öğretmediği" ikilemine düşer. Öğretmen farklı bir sosyal çevreden gelmektedir. Farklı bir yörenin insanıdır. Bu farklı coğrafyada iletişimden uzaktır ve sosyal yaşamın son derece dışındadır. Dış dünya ve ailesi ile tek bağlantı sağladığı araç cep telefonudur. Küçük bir lojmanda kalmaya başlayan öğretmenimizin

köydeki ıssız tarlalara açılan kapısı onun bu ıssızlık duygusu içinde bir ses arayışını ifade eden sembolik bir öge gibidir. Emre Öğretmen, dolunay ışığının aydınlattığı gecede sessizliği aralayan cep telefonu ile zor güç iletişim sağlamaktadır koptuğu ailesiyle. Sosyal çevreden yoksun kalacak olmanın verdiği bir kaygı almıştır artık öğretmeni.

Emre Öğretmen köyde ilk bulduğu çocuklarla tam da tarlada çalışma zamanının olduğu o sıcak yaz günlerinden sonbahara doğru evrilen okula gitme mevsiminde, gelmeyen çocukları tespit etmeye çalışır. Anadolu kırsalında yaşanan bu durum, eğitimcilerin karşısına öğretmenlik hayatlarında en az bir kere de olsa çıkmış olabilecek ortak bir sorunu yansıtır. Emre Öğretmen o sabah kalkar, kıyafetini giyer, kırıyatını takar ve ilk kez buluşacağı öğrencilerini kucaklamak üzere heyecanla okula geçer. Fakat ortalıkta kimseler yoktur. Demirci İlköğretim Okulu yalnızlığa terk edilmiş gibidir. Sınıftaki boş sıraları düzelterip bir müddet yine ıssızlığa açılan kapı görüntüsü önünde Emre Öğretmen'in hayal kırıklığı içinde gelen var mı diye gözlediğini görürüz. Türkiye'de Doğu'ya ilim götüren öğretmenin, ne yapacağını bilemez haldeki bu çaresiz görüntüsü, ilim vereceği çocukları bekleyişinde gizlidir. Ancak bu bekleyiş yeterlidir artık. Bir şeyler yapma gereği duyar ve yolda bulduğu küçük bir çocukla öğrenci aramaya başlar. Bu çocuk, onun hem ilk kez iletişim kurduğu öğrencisi hem de rehber edinerek diğerleri ile kendisini buluşturacak olan ilk dostudur aslında. Gittikleri evde kimseyi bulamazlar önce. Bir müddet aradıktan sonra bir köylü ve bir öğrenci bulurlar nihayet. Çocuklar aileleri ile tarlaya çalışmaya gitmişlerdir. Köylülerin, ne okulların açıldığından ne okula gitme saatinden ne de kayıtlardan haberleri vardır. Çocuklar ise bir yabancı görmektedirler karşılarında. Nihayet birkaç öğrenci bulan öğretmenimiz, az da olsa mutlu olacaktır. İlk kez karşılaştığı öğrencileri onun yüzünü güldürmeyi başarır. Hatta onlara kendisinden bahseder ve onları tanımaya çalışır.

Burada ilk kez, birbirine yabancı kalan iki grup görülür. Bir tarafta modernliği, bilgeliği ve sosyalliği temsil eden öğretmen; diğer tarafta

aileleri tarafından kaderine terk edilmiş, cahil kalmış, susuz, ayakları çıplak gezen, fakir ve dışa kapalı ve farklı bir kültüre sahip toplumu temsil eden öğrenciler. Her iki temsilciler de birbirlerine şaşkınlık ve anlamazlık içinde bakmaktadırlar. Emre Öğretmen bu duruma anlam veremeyen bir bakışı taşıırken, öğrenciler de “Bu yabancı da kim?” “Ne yapmaya çalışıyor?” dercesine biraz da korku dolu bir ifadeyi barındırmaktadırlar yüzlerinde. Her öğrencinin yüzündeki ifade, bilgiye olan yabancılık ve hatta susamışlık taşımaktadır. Ne olması gerektiğinin bilincinde olmayan, hiçbir şekilde ön hazırlığı olmayan, masum çocuklara bakar Emre Öğretmen. Onların bu bakışları Güney Doğu Anadolu gerçeğini ve çocukların içinde bulunduğu dramı anlatmaktadır. Onlar belki hiç sevilmemiş, başları hiç okşanmamış, tarlaya çalışmaya gönderilen, annelerinin yerine çocuk bakıcılığı yapan, eğitim ve öğretimin değerinin farkında olmayan ve hatta erken yaşta evlendirilen, kocaman yürekli küçük yetişkinlerdir. Yüzlerinde yoksulluğun acımasızlığı, cahilliğin kör karanlığı görülür. Öğretmen ve öğrenciler, birbirlerinin dilini bilmemektedirler. Ne olacaktır şimdi?

Emre Öğretmen onları aydınlatacaktır. Halk da başlangıçta öğretmeni merak etmektedir. Onun saygılı, ilgili olup olmadığını, bir şey öğretip öğretmediğini anlamak için çocuklarına sormaktadırlar. Aslında halkın da öğretmenden kendilerini anlama beklentileri vardır. Öğretmekte çaresiz kaldığı zamanlar da olur. Nihayet öğrencilerle yakınlık kurmayı başarmış, onların utangaç yapısını açmayı başarmaya başlamıştır. Veliler başlangıçta ilgisiz gibi görünse de onlar da çocuklarının okumalarını ister ve öğrenmeleri için yardımcı olan, evde ders çalıştıranlar da olur. Öğretmenden ise kendilerini anlamalarını beklemektedirler. Uzun ve yorucu bir sürecin sonunda sık sık çaresizlik hissetse, sinirlense de öğrencilerini seven ve onlar için bir şeyler yapmak isteyen öğretmen, öğretmenin türlü yollarını dener. Zamanla velilerle de kaynaşır. Nihayet okul biter, karneleri dağıtır ve öğrencileri ile vedalaşır. Yıl sonunda, öğretmen tatilini yapmak üzere bavulunu alır

memleketine gider. Öğrenciler yaz tatili geldiğinde yine Kürtçe konuşmaya devam ederler.

Mesaj: Öğretmenler, hiç bilmedikleri bir ortamda eğitim-öğretim yapmaya çalışırken yalnızdırlar ve birçok sorunla karşılaşmaktadırlar. Bunlardan biri de dil sorunudur. Yeni mezun olan bir öğretmenin tecrübesiz bir şekilde yalnız bırakılması onu büyük mücadelelere sürükleyecektir. Bu yüzden kaderine terk edilmemelidir. Diğer taraftan cahil kalmak bir halkın gerilemesi demektir. Okuma-yazma öğrenmek ve ortak dil birliği oluşturmak, anlaşabilmek için önemlidir. Farklı coğrafyalarda yetişen, farklı kültürlere sahip olan insanlar, eğitim yoluyla, sevgiyle, inançla, birbirlerini anlamaya çalışmalı, karanlıkları aşarak birbirleriyle ortak bir dil bulabilmelidirler.

Alt Mesajlar: Aynı dili konuşamamanın verdiği anlaşamamazlık sorunu göze çarpar. Belki de bu yüzden karşılıklı bir sevgisizlik ve iletişimsizlik vardır. Farklı insanların birbirlerine karşı bakış açıları da yansıtılmaya çalışılmıştır. Ana dil ve yabancı dilin yerli halk tarafından nasıl algılandığı, köylülerden birinin anlattığı anısıyla net olarak ortaya konulur. “Güneşin doğduğu yer, doğu.” cümlesi, gerçeklerden uzak bir anlam ifade eder gibidir. Empati kurarak, diğerini anlamaya çalışmak gerekir. Bu yolla ülkenin bütünlüğü sağlanarak, insanlar arasında barış köprüleri kurulabilir.

Sosyal Ortam: Çocukların ve köylülerin içinde bulunduğu ortam, bütün çıplaklığı ile gözler önüne serilmektedir. Modern çağda en ilkel şartların olduğu bu ortamda, çocuklar ve aileler taştan, topraktan yapılmış derme çatma, çok az sayıda odaları olan evlerde, suyun zor güç bulunduğu bir ortamda, derme çatma kıyafetler giyerek, karanlığı anlatırlar. Bu yönlerden bakıldığında yönetmenlerin gerçekleri olanca netliği ile verdiğini söylemek mümkün. Hatta bu yüzden sıradan insanlarla çalışıp amatör gibi görülen çekimleri tercih etmişler, sık sık da yakın plan çekimlere yer vermişlerdir. Kış geldiğinde elektriklerin gittiği bir ortam vardır. O zamanlarda daha fazla terk edilmişlik hissi oluşur. Doğu gerçeği, olanca doğallığıyla perdeye yansıtılmıştır.

Sembolik İfadeler: Bayrak, okul, eşek, kurumuş bir ağaç, saat, tek tük evlerin yer aldığı ıssız bir toprak parçası, dolunay, kapı ve tabi bavul, sembolik öğeleri oluşturur. Burada saydığımız her ögenin bir anlamı vardır. Bayrak, devleti; ağaç, yalnızlığı; çorak topraklar, çaresizliği, yoksulluğu; dolunay, karanlığı aydınlatan ışığı; okul, ilim yuvasını; saat, geçmek bilmeyen zamanı; eşek, o coğrafyada sahip olunan ve en çok işe yarayan kıymetli eşyayı anlatmaktadır. Kapı, bekleyişi, gözlemeyi; insan, görme arzusunu; cep telefonu ise modern yaşamla bağlantıyı sağlayan tek iletişim aracını temsil eder. Bavul ise yolculuğu ve o yolculuk sonundaki sürprizlerin bilinmezliğini hissettirir.

Yönetici, Öğretmen, Öğrenci ve Aile Modeli: Bu filmde birinci dereceden *yönetici modeli* yoktur fakat zaten bu köye tek başına öğretmenlik yapmaya gelen öğretmen aslında okulun aynı zamanda yöneticisidir. Bu bağlamda okulu idare ederek ve halkı yönlendirerek eğitim yöneticiliği de yapmış olur. Çocukların kaydını yapar; okula gelmeleri için aramaya çıkar.

Öğretmen, bu ortamda kendisini başka bir ülkede gibi hissetmektedir. Başlangıçta kızgınlık hisseder bu ortama. Yalnızlık duygusu ile epey içsel bir mücadele yaşar. Zamanla alışır. Öğretmene kullandığı yöntemler açısından bakarsak öncelikle, sınıf içi kurallar koyduğunu görürüz. Davranışları oturtması gerekmektedir. Soru-cevap, gösterip-yaptırma, sunuş, buluş ve anlatım, gösteri, resimlerle anlatım metotları başvurulan metotlardandır. Öğrencilere Kürtçe konuşulmasını yasaklar. Çünkü birbirlerini anlamak için, aynı dilin konuşulması gerektiğini belirtir. Bu ilk yıl için sadece okuma-yazma öğretmenin bile yeterli olacağını anlar.

Öğretmeni, öğrencilere karşı dostça yaklaşım içinde buluruz. Öğrencilerine samimi davranır. Doğaldır. Öğretmek için ciddi bir mücadeleye girmiştir. Bu yönüyle idealisttir. Zaman zaman sınırlarının gerildiği ve isyan ettiği anlara şahit oluruz. Hatta öğrencilere sert tepkiler de verebilmektedir. Özellikle öğrencilere bir şey söylediğinde ona boş ve manasız bakmalarına tahammül edemez. Ama bu onların suçu da

değildir. Bu yüzden tek seçeneği anlaşmanın bir yolunu bulmaktır. Onlara küçük hediyeler vererek okula alıştırmaya ve öğrenmeye motive etmeye çalışır. Öğrencilere değer vermekte ve onları bir birey gibi görmektedir. Kendi yöresinin şivesini konuşur. Ailelerle iletişim kurmaya çalışır. Örneğin veli toplantısı yapmak ister. Velilere öğrencilerin durumunu anlatmaya çalışır ve bu durumdan yakınır. Tabi velilerin çoğu Türkçe bilmediği için velilerden biri onlara Kürtçe tercüme yapar. Veliler çocukları öğretmene emanet ederler. Veliler öğretmene saygılıdırlar. Öğretmenin ceza yöntemi kızarak tepki göstermek ve ayakta bekletmek şeklindedir. Bir keresinde eli yaralanan öğrenciye yardım eder ve bu yüzden öğrencinin ailesinden olumlu övgü alır. Öğrencilerle bireysel çalışmalara yer verir. Kelimeleri öğretirken kavramları da vermeye çalışır. Birlikte fidan dikerler. Öğrencilere sık sık Kürtçenin yasak olduğunu hatırlatmak zorunda kalır. Okula gelmeyen çocukların bizzat evine gider. 23 Nisan günü, ülke ve millet olmanın önemini anlatmaya çalışır. Öğrencileriyle birlikte tören yapar. Onlara bayram coşkusunu da yaşatmaya çalışır. Emre Öğretmen ülkesini sevmektedir.

Birinci sınıf öğrencileri Türkçe konuşmayı bile bilmemektedirler. Öğretmenlerini anlamaya çalışmaktadırlar. Verilen bilgileri öğrenmek için çaba içindedirler. Fakat bunun önemini bilmemektedirler. Yoksuldurlar, az odalı toprak ya da kerpiç evlerde, birden çok sayıda kardeşleriyle aynı ortamı paylaşmaktadırlar. Görgü kurallarını bilmemektedirler. Utangaçtırlar. Yabancılara karşı çekingendirler. Çoğu evde tarlada çalışmakta, yeri geldiğinde kardeşlerine bakarak ailelerine yardım etmektedirler. Kıyafetleri gelişigüzedir. Çoğunun ayakları çıplaktır. Kendi hallerinden memnundurlar. Çocuksu saflıklarıyla sorunların farkında değildirler. Eğlence mekânları bizzat yaşadıkları ortam, dağ, kır, bayırdır.

Aileler, yabancı olarak gördükleri öğretmen karşısında tepkisizdir. Kendilerini olduğu gibi kabul etmesini ve elbette çocuklarına yardımcı olmasını istemektedirler. Onlar aslında hallerinden memnundur. Hayatın yükünü çocuklara da yüklerler. Gelişmelerle, farklılıklarla çok

ilgilenmemektedirler. Dışarıya kapalıdır. Maddi olarak iyi durumda değildirler. Çocuklarla da öğretmenin yönlendirmesi sonucu ilgilenmeye başlarlar. Onlar hallerinden mutludur aslında ve Türkçe'yi ana dilleri olarak görmemektedirler. Yabancı dil olarak kabul ederler. Çocukların ise bir şeyler öğrenmesinden memnundurlar. Ancak onlara yeterli ilgiyi gösterdikleri de söylenemez.

Eğitim Ortamı: Birleştirilmiş sınıf ortamındayız. Tek sınıf bulunmaktadır ve sobalı, taştan bir okuldur. Sıralar "U" şeklinde düzenlenir. Harita, resimli kelime afişleri, harf kartları vardır. Yeşil tebeşirli tahta bulunmaktadır. Alfabe, tarih şeridi, Atatürk Köşesi, Yerküre modeli, saat, kitap dolabı, cetvel, yönleri gösteren bir pano, gibi araç-gereçler vardır. Hikâye ve okuma kitapları öğrenciler için en önemli kaynaktır.

5.1.2.5. Akıl Oyunları

Orijinal adı: A Beautiful Mind

Yapım yeri ve yılı: ABD-2001

Türü: Biyografi-Drama

Süre: 135dk.

Yönetmen: Ron Howard

Oyuncular: Russell Crowe, Ed Harris, Jennifer Coloney, Paul Bettany, Christopher Plummer, Josh Lucas, Judd Hirsch

Senaryo: Akiwa Goldsman Tarafından Silvia Nasr'ın Akıl Oyunları Adlı Kitabından Uyarlama Yapılmıştır.

Kurgu: Daniel P. Hanley, Mike Hill.

Müzik: James Hornor

IMDB puanı: 8.0

Ödüller:

En iyi yönetmen **Oscar Ödülü**, 2002

En iyi film **Oscar Ödülü**, 2002.

En iyi uyarlama senaryo **Oscar Ödülü**, 2002

En iyi yardımcı kadın oyuncu **Oscar Ödülü**, 2002

En iyi kurgu **Oscar Ödülü** adaylığı, 2002

En iyi orijinal müzik **Oscar Ödülü** adaylığı, 2002

En iyi erkek oyuncu **İngiliz Akademi Ödülü**, BAFTA, 2002

En iyi film **İngiliz Akademi Ödülü** adaylığı, BAFTA, 2002

En iyi film **Altın Küre Ödülü**, 2002

En iyi erkek oyuncu **Altın Küre Ödülü**, 2002

En iyi uyarlama senaryo **Altın Küre Ödülü**, 2002

"Dahiler sorudan önce cevabı görür."

"Mantıklı nedenler yalnızca ama yalnızca gerçek sevginin gizemli denkleminde bulunabilir."

John Nash

Filme Hakkında Genel Değerlendirme: "Kazanmak için sonuçlar gerek." diyen Profesör, ilk gün ABD'nin saygın üniversitelerinden birine gelen öğrencilere yaptığı açıklamada, *"...Sovyetlerin küresel komünizmini yayan, Japon şifresini çözen, atom bombasını yapan matematikçilerdir. Demokrasi, özgürlük ve buluşunun koruyucusu olanlar da matematikçilerdir..."* diyerek, onlara orada olmalarının birinci dereceden öneminin, ABD'nin geleceğini emanet etmek olduğunu belirtir. Matematik alanının önemini ve kendileri açısından ülke için öğrencilerin değerlerinin ne olduğunu bildirir. Bunlar aynı zamanda uluslararası siyasal amaçların da bir belgesidir.

Film, üstün zekâlı John Nash'in gerçek hayatını anlatan kitaptan bir uyarlamadır. Senaryonun oluşturulması bu bakımdan zor değil gibi görülse de romanları sinemaya uyarlarken ustaca davranılmazsa senaryonun boşlukta kalacağı önemli bir ayrıntıdır. Bu noktada senaryosu başarılı bir şekilde oluşturulan filmin, kurgudaki başarısını da belirtmek önemlidir. Asıl önemli olan da kurguyu oluşturmak olduğuna göre bu film kurgunun etkililiği ile üst düzey izleyici kitesine ulaşarak eğitimcilerin de gözünden kaçmamıştır. Sahnelerde, ara sıra ortaya çıkan zekâ ürünü görsel şölenin, filmin en eğlenceli bölümlerinden olduğu söylenebilir. Örneğin; kristal bardağa vuran güneşin, bardağa çarpıp kırılarak ortaya çıkan ışınlarının, dilimlenmiş limon parçalarına yansması sonucu oluşan geometrik şekiller; yarım daireler ile Profesör Nash'in zekâsının derecesi seyirciye hissettirilmiş olunur. Tabi o yarım dairelerin oluşumu kravat nesnesiyle anlam bulunca, oyuncuların aksesuarlarının, filmin bir parçası ilan edilmesi gerçeğini belirgin şekilde veriyor. Zaten kravattaki desenler de, Jhon Nash'in ince zekâsının keşfi sonucu anlamını buluyor. Daha sonraki sahnelerde Alica ile gökyüzünde yıldızlardan şekil çizme hareketi de kurgudaki etkiyi yine gösteriyor. Yani bu gibi çoğu sekansta, Profesör Nash düşünmeye başladığında arkasından gelecek zihinsel ürün merak edilmek zorunda kalınacaktır. Süre uzadıkça, artık bu işin sonu nereye varacak deyip sıkılmaya başlanan bir anda da özellikle son kısımda, azmin gerçeklerle hayaller arasında denge kurmayı başarmasının sonucu üstünlük derecesine gelmekle onure olmanın gururu seyirciyle beraber yaşanıyor. Bu noktada bir eğitimci olarak "Hak etti." deme gereği hissetmek olası durum. Son kısımda Profesörün artık hiçbir şey elde edemeyeceği, her şeyin oraya kadar olduğu zannedilen noktada, filmin başındaki bölümle sonundaki bölüm arasındaki bağlantı mutluluk gözyaşları akıtırçasına kurulmuş. Profesör Nash, eski günlerdeki gibi yeniden sadece ders anlatmaya bile razıyken, bir zamanlar hayallerini süsleyen onur derecesi, hiç fark etmediği bir anda masasına bırakılan kalem metaforunda "İşte bu!" dedirten türde, hayranlık uyandıracak bir

azmi alkışlatıyor. Belki de hayatın en imkânsız görülen anlarında, hiç umulmayan zaman diliminde üstün başarılar elde eden insanların öyküsü bu filmde dillendirilmiştir. Toplumda sıra dışı davranışlarıyla tanınan ve çok az sayıda olan, diğerleri için anormal görünen ama diğer taraftan empati kurulduğunda asıl anormalin kimler olduğunu sorgulatan bir film. Profesör Nash'in gerçek hayattaki zekâsından yararlanılarak oluşturulan hayali olaylar örgüsünde, bir kadının da fedakârlık öyküsü vardır. Bu filmde bir öğretmenin ya da yöneticinin eğitimcilik başarısı değil, bireyin kişisel başarısı söz konusudur. Üstelik filmde, bu bireyin deliliğe vuran üst düzey zekâsı nedeni ile bu sorunuyla nasıl başa çıktığı, bunun kendi zekâsının keşfi sonucu olabileceği, Jhon Nash karakteri aracılığı ile yansıtılır. Kaldı ki bunu herkes yapamayabilir. Ama bu aynı zamanda azmin ve desteğin de ürünüdür. Bay Nash'in ve eşinin yaşlandıkça değişen görüntüleri de başarılı bir makyaj uygulama çalışması olduğunun göstergesidir. Filmin diyalogları ise oldukça etkileyicidir.

Konu: Gerçek ve hayallerin çatışması ile akıl ve mantık sorgulamaları yapılarak, Profesör Nash'in başarı sürecinde başından geçen olaylar ve onun şizofren olarak yükseliş öyküsü konu edilmiştir.

Hikâye (Olay Örgüsü): Carnegy bursunu iki kişiden biri olarak kazanıp, Princeton Üniversitesi'nin Matematik bölümünde okumaya hak kazanan Jhon Nash kendisine ukâlalık yapan Martin Hans'le ilk karşılaşmasında yaptığı hareket üzerine verdiği cevapla çevredekilerin dikkatlerini üzerine çekmiştir. Nash, üstün zekâlı olmasıyla beraber oldukça da bencildir ve yenilgiyi kolay kabullenen birisi de değildir. Bununla beraber oldukça çalışkandır ve sürekli teoriler geliştirmektedir. Hayal gücü o kadar gelişmiştir ki "İki beyni yarım kalbi" olduğunu söyleyen öğretmenin sözlerini hayali bir arkadaşa söylediğinin farkında bile değildir. Aslında gerçekler ile düşler arasında yaşamaktadır. Zaman zaman her şey gerçektir zaman zaman hayal. Bu arada ona sürekli eşlik eden birileri vardır. Onların kim olduğu ise zamanla ortaya çıkacaktır. Yoğun düşünme jimnastiği içinde sosyal

hayattan da kopuk kalmaktadır. Kızlarla karşılaştığında da fikirleri neyse onu söylemeyi uygun gördüğü için reddedilmektedir. Dışardan gizemli görülen bu dâhi gençle tanışan bayanlar ondan uzaklaşma gereği duyarlar. Belki de bu kadar çok düşünmesi ve zihnini düşünmekten alıkoyamaması nedeni ile çevresinde gerçekte var olmayan insanlar türemeye başlar. Bu durum şizofrenlik belirtisidir. Ancak etrafındakilerin birer hayal ürünü olduğunun farkında değildir. Nash'in amacı öne çıkmaktır. Wheler'e -üniversiteye- seçilmek istemektedir. Dersleri anlamsız ve saçma bulmaktadır. Arkadaşlarına "Ders insanın beynini bulandırır, otantik yaratıcılık potansiyelini yok eder." der. Çevresindekiler onu hem psikopat hem de korkak bulmaktadırlar. Jhon aslında diğer insanlarla fikirlerini paylaşmadığı için bu fikirleri hayalindeki arkadaşına anlatmaktadır. Bu hayali arkadaş John'un içgüdüleridir. Adı da Charles Herman'dır. Onu hayata dair güzellikler adına sorgulamaktadır. Nash'i sanki yapmak istediği şeylere o yönlendirir gibidir. Topolojik boşluk ve yüzey üzerine çalışmaktadır Jhon. Fakat üniversitedeki hocası ona başarıyı görmesini öğütler ve onun yaptığı çalışmaları atamasının yapılması için yeterli görmez. Profesör, o gün bunu Nash'e söylediği sırada, diğerlerinin masasına kalem bırakarak başarısından dolayı onure ettikleri bir adamı gösterir. John atamasının yapılmayacak olmasına çok içerler. Kendini paralar. Başarmaya kendisini şartlamıştır. Başarının gerçek anlamını bilmemektedir. Hayali arkadaşı adeta onu yönlendirir. Başarıyı onun her zaman çalıştığı yerde olduğunu söyler. Jhon'un yaptığı tüm hareketler gariptir. Kendi kendine konuşur. Çünkü zihni sürekli meşguldür. Bir keresinde barda arkadaşlarıyla beraberken eğlenmek yerine çalışmayı tercih ettiği sırada bara gelen kızlara bakarak bir teori keşfeder. Arkadaşlarından birinin hatırlattığı "*Rekabette bireyin hırsı ortak yarar sağlar.*" düşüncesini çürütecek bir fikir yakalar. Herkes tek bir hedefe odaklandığında, kişiler birbiriyle çakışacak ve kimse istediğini elde edemeyecektir. Oysa başka hedeflere yönelmek gerekir. Ancak o başka hedefleri de birinci sıraya almak gereklidir. Herkesin gözünü

diktiği ana hedeften vazgeçilirse istenilene ulaşılabilecektir. Çünkü kimse kimsenin hedefine ulaşmasını engellemeyecektir. Yani: *“En iyi sonucu almak için gruptaki herkes, hem kendisi hem de grup için en iyi olanı yapmalıdır.”* diyerek itici güç yasasını keşfeder. Adam Smith’in yasasını çürütür.

Sonunda kimsenin düşünmediği orijinal bir teori üretmiştir. Bunun üzerine tezini öne sürer ve 150 yıllık bir teoriyi çürüterek Wheler’e gitmeye hak kazanır. İki arkadaşının da adını önererek birlikte çalışma isteğini dile getirir. 1953 yılında Pentagon’daki bir karargâhta kendisinin general tarafından çağrıldığını zannederek, bir şifreyi deşifre etmeye çalışır. Wheler laboratuvarında yapılan araştırmaların, ülkesi için işe yarayacak bir şifreyi kırmak için olduğunu düşünmektedir. Sürekli sayılar üzerinde uğraşarak şifre deşifresi yapmaya çalışmaktadır. ABD’ye sızmaya çalışan Sovyet güçlerinin olduğunu zannetmektedir. Bu şifre çözme hayallerini zamanla o kadar abartacaktır ki kafayı buna takar ve zihni sürekli bunun üzerine kurgular yapar. Çözdüğü şifreleri de, ıssız bir yerdeki boş bir binaya götürüp önündeki posta kutusuna koyarak kendisini takip edenlere ulaştıracağını düşünür. Jhon, dâhilerin dâhisi olma telaşındadır. Başkalarıyla bir arada isminin birlikte anılmasından çok rahatsızlık duyar. Başarılı çalışmalar yapmaktadır. Bu çalışmaları yaparken dersler de vermektedir. Bu sırada Alica ile tanışır. Tabi hayaller devam eder. William Parcher adında biri tarafından sürekli takip edildiğini ve yine şifreler kırması gerektiğini düşünmektedir. Bu adamın, Nash’in hayatında kimse olmamasının, yapacağı gizli casusluk işi için önemli olduğunu söylediğini zannetmesi ilginçtir. Gizli bilgileri sızdırmaması gerekmektedir. John kendisini öyle bir kaptırmıştır ki kendisini casus zannetmektedir. Bu hayaller zamanla zihninde büyük olaylara dönüşür. Kol derisine bir okuyucu, radyum çipi yerleştirildiğini zannetmektedir. Bu okuyucu içinde zamanla değişen sayılar şifreleri belirtecektir. Ayrıca kolundaki bu nesne sayesinde özel bölgeye şifre çözmeye gittiğinde içeri rahatlıkla girmesi için de yardımcı olacaktır. Jhon işte bütün bu ilginç düşünceler içinde gitgeller yaşamaktadır. Bu

durumunu fark eden gerçek arkadaşlarından Sol, onun ne yapmaya çalıştığını anlamak üzere takip eder ve çok üzerine gitmez. Fakat sonradan bu durum özel hayatını fazlasıyla etkileyecektir. Bu arada Alica ile görüşmeye başlamışlardır. Onunla evlenmek için en yakın hayali arkadaşından yani ilk üniversiteye gittiğinde beraber kaldığını zannettiği dağınık oda arkadaşından izin alır. William Purcher adındaki hayal ürünü kişi ise casusluk işine engel olacağı için onun evlenmesini istememektedir. Bu arada yeni bir kişi daha girer dünyasına. Bu defa bir çocuktur bu ve ilk arkadaşının yeğeni zanneder onu. Sonra Alica ile evlenirler. Jhon artık hayallerini iyice abartmıştır. Kendilerini takip ettiklerini ve ailece zarar göreceklarini zannetmektedir. Karısı onun hareketlerine anlam verememektedir.

Bir de bebekleri olur. Bir keresinde Harward'da bir konferansı sırasında kendisini yakalamaya çalışan hayali adamdan kaçtığı sırada garip hareketler yapınca psikiyatr Dr. Rose ve birkaç kişi onu yakalarlar. Tedavi altına alınır. Karısına da onun bir şizofren olduğunu açıklar. Aslında zaten o güne kadar durumdan haberleri olan, laboratuvarında birlikte çalıştığı gerçek arkadaşları bu durumu bilmektedirler fakat ona söylememişlerdir. Bunun sonrasında Nash ve karısı için kâbus dolu günler başlar. Alica, durumu başta kabullenemese de çözüm yolları aramaya başlayacaktır. Alica geceleri kocasının sürekli bir yerlere gittiğini fark etmektedir. Doktorla işbirliğine girerek duruma engel olmaya çalışır. Nash bir keresinde kendisini takip eden kişilerin, ona karısını ve bebeği öldürmesini söylediklerini kurgulamıştır. Karısına evden gitmesini söyler. Bütün bu süre içinde evlilikleri sarsılmış, ama eşi onu yine de bırakmamış yardımcı olmaya çalışmıştır. Tabi bu arada büyük bir yalnızlık ve çaresizlik içine düşmüştür. Bir ara artık onun iyileştiğini zanneder ve Jhon'a bebeği emanet eder. Fakat Jhon yine hayaller âlemine dalarak onu suda unuttur. Alica bebeği son anda kurtarır ve çok öfkelenir. Jhon saygınlık elde ettiği işini de kaybeder. Artık akademik dünyada adı geçmez. Her şeyi karısı idare etmektedir. İlaç içmeyi de reddeden Jhon, sonunda bir şeyler yapmaya uğraşır ve

hayali arkadaşlarıyla yaşamaya alışmaya çalışır. Onların gerçek olmadığını zihninin ona yaptığı oyunlardan ibaret birer hayal ürünü olduklarını anlamaya başlar. Bunu da yine zekâsı sayesinde başaracaktır. Çünkü onlar hiçbir zaman değişmemektedirler. Yıllar geçmekte fakat ne arkadaşı ne peşindeki adam yaşlanmakta ne de küçük kız büyümektedir. Yıllar önce rekabet içinde olduğu üniversitedeyken meydan okuduğu Martin'den üniversiteye gidip gelmesi için yardım ister. O da ona bir kürsü sağlar. Öğrenciler Profesör Nash'i komik bulmakta ve dalga geçmektedirler. O bunlara aldırmaz etmeden yoluna devam eder. Hayali arkadaşı onu sürekli sarsıp vazgeçirmeye çalışsa da o devam etmiştir. Ona sürekli olarak kendisini küçük düşürdüğünü söylemektedir. Dâhilik kompleksini dışa vurması için zorlar. Ama eşi ve Martin ona yardımcı olurlar. Bu arada çalışmalarına devam eder. Bu çalışmaları yaparken, kütüphanede birkaç öğrenciyle tanışıp onlara dersler anlatmaya başlar. Martin onun ders verebilmesini de sağlar. Artık kendi durumuna dair espriler bile yapmaya başlamıştır. Eskiden olduğu gibi kötü bir öğretmen de değildir. Daha sevimli ve sempattir.

Sonunda bir gün onu ziyarete gelen Bay Thomas, onu Nobel ödülüne aday gördüklerini söyler. *Denge Teorisi* ekonomide önem kazanmıştır. Onu geniş bir salona götürür ve sohbet etmeye başlarlar. Bu salon onun girmekten vazgeçtiği salondur. Sohbet sırasında etraftakiler, kalemlerini, Nash'in önündeki masaya bırakır ve kendisini tebrik ederler. O sırada herkes masasına kalem bırakır. Yıllar önce başarıyla itibarı aynı şey olarak değerlendiren Nash, artık o ana kadar geçen sürede başarının gerçek anlamda ne olduğunu görmüştür ve bunu bizzat yaşadığı için de hiç ummadığı o ayrıcalığı kazanarak gerçekten hak etmiştir.

Mesaj: Aklın sonsuzluğunda ulaşılan en üst boyut, bizi çatışmaya sürükleyebilecek birtakım hayaller kurmamıza sebep olabilir ama aslında zihnin ürünleridirler. Onları kontrol edip dengede tutabilmek de iradenin sayesinde gerçekleşebilir. Gerektiğinde bunu

yapabilmeliyiz. Gerçek başarı ise, bu iradeyi sağlayabilmekle elde edilir. Bencillik ise kötüdür ve kişileri gerçeklere ancak sevgi ulaştırabilir. Sevgi büyük problemlerin üstesinden gelebilir. Azim ve kararlılık sevginin yardımcısı olacaktır. O yüzden bunlardan vazgeçilmemelidir. “Problem aklının olduğu yerde” cümlesi aslında filmi özetleyen bir mesaj içerir. Problemi üreten, aklın ta kendisidir. Eğer kötü bir durum içindeyse, kişinin ruhu ve bedeni tedavi olmalıdır. Akla güvenmemelidir. Çünkü bazen akıl problemi çözmeye yetmediği gibi problemi oluşturan etken de olabilir. Bu yüzden önemli olan iradeli olabilmektir. İrade aklın sınırsızlığını dengede tutmayı başabilecektir.

Alt Mesajlar: Şizofreni tedavi edilemeyen ancak birlikte yaşamaya alışılabilen bir hastalıktır. Bu durumda çevredekilerin yardımı önemlidir. Büyük başarılar kazanan insanların hayatları ise hiç de kolay geçmemiş ve o başarılar kolay elde edilmemiştir. Zor elde edilen başarılar ise gerçek başarılardır. Matematik, uzay, metafizik gibi bilimler insan mantığını zorlar. Mantık ise gerçekleri bulmaya yetmez. Kişilerin etrafındaki insanların içinde bulunduğu duruma zamanında müdahale edilmelidir. Şizofrenler birlikte yaşadıkları insanlara zarar verebilirler. Dünyayı bakış açısını değiştiren şey formüller değildir.

Sosyal Ortam: Amerika’da üniversite ortamı, yurttaki oda ve ayrıca kütüphane, sık kullanılan ortamlardır. Bunun dışında ıssız bir yerde Bay Nash’in gittiği kimsenin olmadığı büyük bir bina, Nash’in hayallerini canlandığı hayali iş çevresidir. Nash’in içinde bulunduğu üniversite de onun sosyal ortamı ve de çevresidir. Zaten içe dönük ve yoğun hayalleri olan biri olduğundan sosyal çevrenin içinde çok fazla yer almamaktadır. Öğrenciyken nadiren gitmiş olduğu bar hariç. Nash, orayı da çalışma ortamı olarak kullanmıştır. Ayrıca üniversitenin içinde bulunduğu alan Jhon’un kullandığı ortamlardandır. Yurtta kaldığı odasının penceresi ise onun en çok kendini bulduğu yer olmuştur. Hayallerini en çok burada üretir. Ayrıca üniversitede şifreler çözülemeye çalıştığı gizemli odası da onun sosyal ortamıdır. Ara sıra konferans vermeye gittiği yerler, Alica ile gittiği mekânlar az da olsa

onun sosyalleştiği mekânlar olmuştur. Sosyal çevresindeki kişiler ise Akademi dünyasındandır ve hemen hemen hatırı sayılır kişilerdir.

Sembolik İfadeler: Kalem, itibar ve en büyük başarıya imza atanlara ithafen bir ayrıcalık olarak betimlenir. Jhon burada başarı ve itibar arasında bir fark görmez; fakat sonunda anlamıştır. Alica'nın verdiği mendil de manevi bir desteği, sevgiyi ve vefayı temsil edecektir. Filmin başlarında ve sonunda bu mendili görürüz. Jhon'un geçirdiği zorlu yollarda Alica'nın desteği mendille de ifade edilir. Manevi bir güçtür.

Yönetici, Öğretmen, Öğrenci ve Aile Modeli: Üniversite ortamında söz sahibi olduğu belirgin olan bir *yönetici modeli* ile karşılaşmayız. Nash'i ve diğer öğrencileri yönlendiren tek bir hoca göze çarpar. O da sadece öğrencilerin projeleriyle ilgilenirken görülür. Aynı zamanda buna bağlı olarak, onları farklı üniversitelere de yönlendirir.

Diğer taraftan *Profesör Nash'i* ders veren kişi olarak görmekteyiz. Onu yetiştiren hocaları da birer *öğretmen modeli* oluştururlar. Ancak bu sahneler daha çok Nash'i anlatır. Profesör Nash, derslere girmeyi reddeder. Kitapları çöpe atar. Onları mantıksız ve işe yaramaz bulur. Öğrencilerin varlığını görmezden gelmektedir. Hiç iletişime açık değildir. Ukâladır. Kendi dünyasında kaybolmuştur. Sevgiyi çok ciddiye almaz. Öğrencilerle inceden alay eder; "genç ve parlak beyinler" ifadesi ciddiyet taşımamaktadır. Yol göstermez sadece soruyu yazar ve çözmelerini ister. Burada tek olumlu davranış, istediği gibi düşüncelerine izin verip belirli bir süre vermemesidir. Onun işi öğrencileri yetiştirmek değildir. Onun işi kendi prestiji ve başarısıdır. Ceza ve ödül gibi kavramları zaten kullanmaz bile. Ülkesine yararlı olmak ister. Bu da olumlu olan bir tarafıdır. Zaten hayaller âlemiyle gerçek arasında denge kuramadığı için kaybolmuş biri gibi görünür. Oldukça zekidir fakat bu zekâyı taşıyamama ve neredeyse çıldırma noktasına gelmiştir. Paranoyaktır. Diğerlerini küçümser. Onun için tek isim kendisi olmalıdır. Kendisini merkeze almıştır. Diğerlerinin başarısı bir hiçtir. Ancak yaşadığı hayatın sonunda atlattığı zorluklar sayesinde

artık değerli olan şeyleri idrak eder. Son dönemlerde gençlerle iletişimi düzeltmeyi başarır. Hatta kendisine yeni öğrenciler bulur. Onlara bireysel dersler anlatmaya başlar. İlginçtir. Öğrencilerde merak uyandırmaktadır.

Nash, aynı zamanda *öğrenci modelini* de kendisi oluşturur. Belki de sınıfımızda karşılaşılabileceğimiz ve işin aslını anlamakta zorlanabileceğimiz modellerdendir. Tabi Nash, üniversitedir. Yine de onun ilk, orta ya da lisedeki hali düşünülürse, oldukça özel bir öğrenci durumunda olacağını hissettirir. O çok zekidir. Çok sorar, çok düşünür, kendisini farklı hisseder, diğerlerini küçümser. Böyle bir öğrenci ile iletişime geçmek gereklidir. Yoksa kaybolup gitmesine izin verilmiş olur. O üstün zihinsel yetenekleri olan bir öğrencidir. Diğerlerinden farklıdır. İletişim sağlayamaz, sosyal değildir. Şizofrendir. Derslerin değeri yoktur gözünde. O zaten kitapta ne var ne yok hepsini bilmektedir. Çalışkandır.

Aile modelini de Jhon'un karısı ve onun gerçek hayattaki yakın arkadaşları üstlenmiştir. Arkadaşları onu anlamaya çalışmaktadırlar ve tedavi olmasına yardımcı olmayı istemektedirler. Karısı büyük fedakârlıklar yapar. Onu terk etmez. Sevgisi ile destek verir. Tedavi olması için elinden geleni yapar. Zaman zaman onun bu durumunu kabullenemeyip içsel çatışmalar yaşar. Yine de hep Jhon'un yanındadır. Zaten şizofren olduğunu da karısına kimse söylememiştir. O bu durumu sonradan anlayacaktır. Arkadaşları da onu terk etmez. Tedavisine destek verirler. İyi bir aile modeli oluştururlar.

Eğitim Ortamı: Amerika'da bir üniversitenin içinde bulunduğu eğitim ortamıdır. Geniş ve görkemli bir üniversite ortamıdır. Öğrencilerin kaldığı yurt, oldukça büyük kütüphane ve öğrencilerin ders aldığı sınıflar nadiren gösterilmiştir. Bu sınıflar ise genelde tek kişilik sıralardan oluşur. Sınıflar küçük; fakat ferahdır. Yöneticilerin ve hocaların odaları da üniversite içinde yer almaktadır.

5.1.2.6. Koro

Orijinal adı: Les Choristes/The Chorus

Yapım yılı: 2004-Fransa

Türü: Müzikal, dram.

Süre: 97 dk.

Yönetmen: Christophe Barratier

Oyuncular: Gérard Jugnot, François Berléand, Kad Merad, Jean-Baptiste Maunier, Jacquess Perrin

Senaryo: Georges Chaperot, René Wheeler, Noël-Noél, Christophe Barratier

Müzikler: Bruno Coulais

İMDB: 6.4

Ödüller: En iyi yabancı film ve en iyi orijinal şarkı dallarında "Academy Ödülleri" adayı ve en iyi ses ve müzik dallarında Fransa'da **Cesar Ödüllerini** kazandı. Çeşitli yarışma ve festivallerde 11 ödül aldı.

"Suçlunun ihbar edilmesini istemek, ihbarcılığı yüceltir."

Clément Mathieu, (*Koro* filmi, yön.: Barratier, 2004)

Film Hakkında Genel Değerlendirme: Uzun metrajlı bir film olan *Koro* filmi, bol ödüllü bir Fransız filmidir. Yönetmenin ilk yönetmenlik denemesidir. Yönetmen kendisi de aslen bir müzisyendir.

Filmde başrolü oynayan Gerard Jugnot, Clément Mathieu adında bir müzik öğretmenini canlandırmaktadır. Mathieu, 1949 yılında

yaşadığı anılarını bir günlük defterine yazmıştır. O defteri, 50 yıl aradan sonra, çalıştığı o yatılı okuldan ayrılırken, oğlu olarak yanına aldığı Pepinot, kendisinin de aynı sınıftan arkadaşı olan ve yıllar sonra ünlü bir koro şefi olan arkadaşına götürür. Bu defterde yıllar önce iş bulmak üzere başvurduğu “suyun (yerin) dibi” manasına gelen okulda yaşadıkları ve daha sonraki zamanları anlatılmaktadır.

Bol ödüllü bu filmde, sahnelerin görsel manzarasının müzikle buluştuğunu görmekteyiz. Film boyunca dinlenilesi tınılar kendinizi, bir konser salonunun eşsiz ihtişamı içinde hissettirmektedir. Bu bakımdan görsel anlamda, okulun yeri, konumu, yatılı okulun soğuk, ıssız manzaralarından, tam da ünlü bestekârların çalışmalarını yaptığı bir çalışma odası yalnızlığına ulaşan görsellikle, müziğin gizemini keşfederiz. Adı gibi karanlık, gölgeli bir yolun sonunda zor güç ulaşılan yatılı okulun o soğuk ortamının bir öğretmenin sanatsal içsel dışavurumun ortamı, nasıl ısıtıp sıcak bir yuvaya dönüştürdüğünü görmekteyiz.

Sahne seçimi, kurgusu ve müzikleri ile film, bir sinema izleği olmaktan çıkmış sesli bir dokunuşa dönüşmüştür. Görsel sunumda karanlıkta kalan küçük ruhların perdeye yansımalarını da ayrıca görürüz. Her birinin yüzündeki soğuk bakış terk edilmişliklerin ifadesidir. Bu bakımdan karakterlerin özellikleri müzikle bütünleştirilmiştir. Öğrencilerin terk edilmişlikleri ile öğretmenin yalnızlığı senaryonun akışında içselleştirilmiştir.

Anılara gönderme yapılarak, geçmiş dönemde Fransa’da kimsenin kolay kolay gitmediği bir okulun ortamı, döneme uygun hazırlanarak zaman dilimi başarılı bir şekilde verilmiştir. O dönemde giyilen kıyafetleri görmekteyiz. Makyaj unsuru etkileyici şekilde kullanılmış ve Fransa’nın savaş yıllarından sonra kıtlıktan çıkmış hali, çocukların soluk yüzlerindeki çaresizlik ifadesi ile yansıtılmıştır. Çocuk oyuncular da rollerini başarmış durumdadır. Okul binası ve kiliselerdeki ilâhileri çağrıştıran klâsik müzik tınılarını yakalamaktayız. Kurgu bakımından da yıllar arasında geçmişe gidiş sağlanırken, fotoğraf

görüntüsünden bir anda geçmiş zamana yapılan yolculuk ve uzunca bir süre o mekânda yaşanacak olaylar içinde yoğrulabiliriz. Böylece tüm o anıları yaşamışsınız ve yeniden bugüne gelmişsiniz hissini de vermiştir. Planların sahnelere uygun biçimde yerleştirilerek, sekanslar oluşturulması kurgusu hakkında fikir vermektedir. Bu anlamda etkileyici görüntüler oluşturulmuş ve hikâye iyi bir kurgu içinde estetik bir bütünlükte aktarılmıştır. Bütün bunların ötesinde film boyunca müzik dinlemek bile oldukça keyif vericidir.

Konu: II. Dünya savaşı sonrasında Fransa'da, olumsuz yönetim anlayışı ve katı ceza uygulamalarının yapıldığı bir yatılı okulda, sorunlu ve maddi durumu çok da iyi olmayan çocuklara, müziği kullanarak eğitim uygulayan ve yol gösteren öğretmenin anıları konu edilmiştir.

Hikâye (Olay Örgüsü): O gün, ünlü koro şefi Pierre Morhange, annesinin öldüğü haberini alır ve uzun yıllar görmediği bir arkadaşı onu ziyarete gelir. Ona bir de günlük defteri getirmiştir. O defterde kendisinin ünlü bir müzisyen olmasına vesile olmuş olan öğretmenine ait anılar vardır. Arkadaşı ile birlikte o anıları hatırlarlar. Yıllar önce kötü bir eğitimle yönetilen bir okula “Öğrenci Mümessili” olarak başvuruda bulunan Clément Mathieu, aslında işsiz olduğu için bu okula başvurmuştur. Oysaki o hep besteler yapmak istemiştir ama bunu gerçekleştirememiştir. Daha öncesinde özel bir okulda öğretmenlik deneyimi olan Mathieu, kendisini başarısız bulmaktadır aslında. Ama öğrencilerle iletişimi hiç de öyle olmayacaktır. Tam tersi onlara ilham verecek ve etkili müzik yöntemleri ile onları eğitecektir. Kimsenin bilmediği besteleri yazmış ama bırakmıştır Mathieu.

Fond-De-l'Etang adlı yatılı okula gelen Mathieu “suyun dibi” anlamına gelen bu adı okuduğunda, bu okulla kendi hayatı arasında bir özdeşim kurmuştur. Burası bir yatılı okuldur. Öğrenciler genelde kaderine terk edilmiş çocuklardan oluşmaktadır. Sınıf sorunludur, cezalar ağırdır. Okul müdürü olan Rachine'in eğitim yöntemi etki-tepki ağırlıklıdır. Öğrenci suç işlediğinde direk hücre cezası okul temizliği gibi ağır cezalar almaktadırlar. Okula ilk gittiği gün okul temizlikçisi olan

Maxence Amca'yı, çocuklardan birinin kapısını kırarak yaralaması sonucu onun neredeyse ölümüne sebep olmuştur. Mathieu, bunu yapan çocuğun kim olduğunu okuldaki öğretmenlerin birinden öğrenir ve ne yazık ki okul müdürünün yanlış tespiti sonucu başka bir çocuk hücre cezasına çarptırılır. Ceza alması gereken öğrenci Le Qerec adlı öğrenci olmalıyken onun yerine başka bir öğrenciye ceza vermiştir. Bu durumu kendi yöntemleri ile tespit eden Mathieu ona kendisi ceza verir. Cezası ise Maxence Amca'nın bakımını yapmak olacaktır. Böylece bu yeni ve sorunlu okulda uygulanan ilk doğru ceza verme yöntemi olmuştur. Başlangıçta kendisini ciddiye almayan ve onunla dalga geçen öğrenciler, zaman içinde yaşanan olumlu gelişmelerle ilerlemeye başlarlar. Müzik öğretmeni olarak girdiği sınıfta bir de Pieere Morhange adında sesi oldukça güzel olan bir çocuk vardır. İçinde nefret dolu olan bu çocuk gülmeyi bilmemektedir. Mathieu'yu da pek ciddiye almaz. Oldukça da yaramazdır. Mathieu bu sınıfla bir koro kurmaya karar verir. Öğrencilerin seslerini tek tek dener. Okul müdürü bu duruma hiç sıcak bakmaz. O da kendine özgü çözümler üreterek çoğu kez geceleri gizli olarak öğrencileri çalıştırmaya başlar. Öğrenciler başlangıçta çok yanaşmasalar da zamanla koroya ayak uydurur ve bu işi çok severler. Pieerre ise koroya katılmak istemez. Cezalı olduğu bir sırada kendi kendine sözleri mırıldanırken Mathieu onu duyar ve koroya katılmaya ikna eder. Ona uygun sesleri ve tonları ayarlar. Okuldan zamanla gürültü yerine güzel müziklerin yükseldiğini duyan birkaç öğretmen de Mathieu'ya destek verir. Böylece müdürün olumsuz tepkilerine rağmen koro kurulur ve ilerler. Mathieu, öğrenciler için besteler yapmaya da karar verir. Bu arada Pierre'in annesi yalnız bir kadındır. Pieere için endişelenmektedir fakat onunla iletişim kurmada bir türlü başarılı olamamıştır. Mathieu, onların arasındaki iletişimin sağlanmasına da vesile olacaktır.

Sınıfın sorunları olan bir diğer öğrencisi de Pepinot'dur. Pepinot, her cumartesi okul bahçesinin demir kapısı önünde babasını beklemektedir. Oysa annesi de babası da ölmüştür. Savaş sırasında

hayatlarını kaybetmişlerdir. Fakat ona kimse müdahale etmemektedir. Oysa anne ve babasının öldüğünü söylemişlerdir ama o kafasında yarattığı gerçeğe inanmaktadır.

Mathieu'nun koro çalışmaları ilerler. Müdür başlangıçta koroyu yasaklamış olmasına rağmen, Maxwell amca yetkili kişilere korodan bahsedip dinlemelerini önerince çalışmalar duyulur. Müdür bu iyi reklamdıan ötürü ikna olur. Gelen konuklar çok beğenince müdür de kendisine pay çıkarır. Ödül kazanırlar ve terfi alınır.

Bu arada okula Montaigne adında yeni bir çocuk gelmiştir. Bu çocuk diğerlerinden daha da kötü bir durumdadır. Suçlu bir çocuktur ve de psikolojisi bozuktur. Sınırlı zekâ düzeyindedir ve üstelik şiddet eğilimi vardır. Mitemani hastalığı vardır. Çok az okuma bilmektedir. Mathieu onunla da ilgilenir fakat pek bir şey yapamaz. Bir keresinde okuldan kaçar, polisler onu tekrar getirirler. Okulun parası ve harmonika çalındığı için müdür bunu onun yaptığını düşünür ve onu döver. Halbûki parayı da başka bir çocuk çalmıştır. Mathieu bu gerçeği öğrenmiştir. Bu duruma çok içeren Montaigne, okul müdürü koro çalışmalarından dolayı ödül almaya gittiğinde, Mathieu ve öğrenciler gezmeye çıktıkları sırada okulu yakar. Kimse zarar görmemiştir ama Mathieu, okulu boş bırakmaktan dolayı cezalandırılır ve okuldan gönderilir. Daha sonra ise müdür, yanlış eğitim yöntemleri ve yaptığı usulsüz işler yüzünden görevinden alınacaktır. Mathieu'nun okuldan ayrılışı Cumartesi gününe denk gelmiştir. Tam da Pepinot'nun ailesini beklediği gündür. Mathieu'nun arkasından koşar ve kendisini de götürmesini ister. Böylece onunla gider.

Pierre Morhange'ı annesi bu yatılı okuldan almış, Mathieu'nun yönlendirmesi ve önerisi üzerine müzik eğitimi alabileceği bir okula yazdırılmıştır. Böylece yıllar sonra, karanlık bir yolda nefret dolu hislerle kaybolmak üzereyken, bir müzik öğretmeninini onu keşfedip, ortaya çıkarması yeteneğini keşfetmesi ile çok iyi bir müzisyen ve koro şefi olur. Mathieu, kendi hayatında başarısızlık olarak addettiği durumunu,

bir öğrencisine ilham vererek aslında başarmıştır. Bu müzisyenliğin değil ama öğretmenliğin başarısı olmuştur.

Mesaj: Eğitim yöntemlerindeki yanlışlıklar, sorunlu çocuklar yetiştirmeye sebep olabilir ve de zaten sorunlu olan öğrenciler üzerinde etki etmez. Bir eğitimci isterse en zor şeylerin dâhi üstesinden gelerek, kaliteli bireyler yetiştirebilir. İdealist öğretmenler bunu başarabilirler. Ayrıca ödül ve ceza uygularken yapıcı olmak gerekir. Öğrencilerle yakından ilgilenirsek onların içinde bulunduğu sorunları daha iyi anlar ve daha doğru tespitler ediniriz. Biraz ilgi ve sevgiyle en güzel başarılar yakalanabilir. Müzik de bunları sağlayan araçlardan biridir. Müziğin eşsiz zarafeti insanları büyüler. Ruhları yumuşatır ve bireyler arasındaki olumsuz duyguları yok eder. Başarının önündeki engeller, zihinlerdeki olumsuz düşüncelerdir ve buna engel olmalıyız. Kişilerin bireysel yetenekleri keşfedilirse ve doğru yönlendirilirse güzel sonuçlar elde edilir. Öğretmenler öğrencilerine güven vermelidirler.

Alt Mesajlar: Öğrencilerin, sosyalleşmesi önemlidir. Bu eğitimin bir parçasıdır ve hiçe sayılamaz. Öğrencileri topluma kazandırır. Dışlanmış çocuklar, istenirse kazanılabilirler. Sadece doğru eğitilmeleri gerekir. Ayrıca bir eğitimcinin verdiği emek büyüktür. Bu emeği takdir etmek gerekir. Bir önemli nokta daha vardır ki; II. Dünya Savaşı'nın karanlığı, insanları, aileleri olumsuz etkilemiştir ve bundan da en olumsuz payı çocuklar almıştır.

Sosyal Ortam: Okul dışı kapalı olduğu için orman gezi alanı olarak kullanılabilir. İzne çıkan öğrenciler için gittikleri yerler de onlar için sosyal bir ortamdır. Yatakhane, okulun içindeki alan da tek sosyal alandır. Bunun dışında öğrencilerin ekonomik durumları ve onların ailevi durumları kötüdür. Fakir, terk edilmiş çocuklardır. İyi şartlarda büyümemetedirler. Yeterli beslenemezler.

Sembolik İfadeler: Filmde müziğin kendisi aslında ana semboldür. Notaların büyüü ve akışı içinde başarının anahtarı, sosyal yönden gelişmenin başarıya katkısını da ifade eder. Fotoğraf, “suyun dibi” ifadesi, günlük defteri, notalar birer semboldür. Filmin başında

kullanılan fotoğraf geçmişe götüren bir anı unsurudur. Hatırlamayı sağlar. Geçmişten kalan bir parçadır. Nostalji hissi verir. Bu günlük defteri geçmişe ve yaşanan zorluklara, anılara ulaştıran bir köprü oluşturur. Öğretmenin bütün umutları, hayalleri, o okulda yaşadıkları o defterde anlatılır. Ayrıca o defter Pepinot'dan Montaigne'e geçerek bir vefa aracı da olacaktır. Suyun dibi, ise kenara itilmiş, terk edilmiş insanların, umursanmayan kişilerin içinde bulunduğu durumu ifade eder. Clémenet ve öğrencileri buna dair bir profil çizmektedirler.

Yönetici, Öğretmen, Öğrenci ve Aile Modeli: *Yönetici*, "etki-tepki" ifadesi ile eğitime bakış açısını zaten ortaya koymaktadır. Yani olumsuz davranışa karşı ceza verilir. Üstelik cezaları ağırdır. Kuralcı, baskıcı, dayakçı, iletişime kapalı, kuralları tek başına koyan ve tek başına karar alan, takım ruhuna önem vermeyen, işbirliğine kapalı, bencil, sert, öğrencileri ve öğretmenleri önemsemeyen bir tavır içindedir. Paraya değer verir. Başarıları desteklemez. Onurlandırmaz, ödüllendirmez.

Öğretmen modeli; ilham veren, sabırlı, sorunları sahiplenen ve iletişim yoluyla ve etkili ve eğitici ödül ve ceza yöntemleriyle öğrenci davranışlarında kalıcı değişiklikler yapmayı başarmış ayrıca farklı acılar içinde kendi yalnızlıklarında boğulan öğrencilere yol gösterici olmuştur. Kendi hayatında idealist davranmış olmasa da öğrencileri için oldukça idealist düşünür. Bir öğrencisinin ünlü bir koro şefi ve müzisyen olmasına vesile olur. Sosyalleşmeye önem verir. Öğrencileri ile yakından ilgilenip onların sorunlarına eğilmektedir. Demokratiktir. Öğretmenin kendi hayatında gerçekleştirmediği hayalleri vardır. Onlar içinde kalmıştır. Kendisini başarısız görmektedir fakat öğrencilerine büyük başarılar kazandırmaya çalışmakta ve onların hayata dair beklenti ve tercihlerini yükseltmektedir. Onlara başarıya fırsatı da verir. Kendilerine güvenmeleri için ortam sağlar. Kuralları öğrencilerle beraber koyar. Kararlara ortak eder. Ceza verirken yapıcı davranır. İşbirliğine açıktır. Güven vericidir. Sır tutar. Küçük çocukları birey olarak görür ve

davranışlarının olumlu olması için verdiği sözü yerine getirir. Yalancılığa teşvik etmez.

Öğrencilerden Pepinot'un annesi ve babası ölmüştür. Kimsesizdir. İçine kapanıktır. Ailesinin ona döneceği hayali ile yaşamaktadır. Morange ise oldukça soğuk, nefret doludur. Annesine karşı bu duyguyu hisseder. Çünkü annesinin hakkında söylenenler onu rahatsız etmektedir. Ayrıca biriyle evlenmesi onun hoşuna gitmez. Ancak müzik kulağı iyidir. İçeride dönüktür. Ama davranışları sorunludur. Yanlışlar yapmaya meyillidir. Daha önce gittiği iki okuldan da kaçmaya çalışmıştır. Duygusal değildir.

Montaigne, zekâ sorunu olan bir çocuktur. Saldırgan ve suçludur. Ayrıca bir de hastalığı vardır. Hırsızlık yapmak, öğrencilerden haraç almak ve tehdit etmek gibi olumsuz davranışları vardır. Ancak geçmişine bakılacak olursa şiddete ve istismara uğramış bir çocuktur.

Diğer öğrenciler ise genel olarak fakir ailelerden gelmektedirler. Çelimsiz, zayıf, hayal güçleri dar, yaramaz, sorunlu çocuklardır. Öğrenme düzeyleri ve hazır bulunuşlukları yetersizdir. İyi beslenememektedirler. Bakış açılarını geliştirecek bir ortama sahip değildirler.

Aileler film boyunca görülmezler aslında. Sadece Pierre'in annesi aile modelini taşır. Ona bakıldığında da ise iyi bir evlilik yapamamıştır. Maalesef hiçbir zaman da yapamaz. Bir pastanede çalışarak geçimini sağlamaktadır. Pierre'in babası ortalarda yoktur. Bu yüzden annesine kızgındır. Pierre annesinin özel yaşantısını çok kabullenmek istemez. Kadın onunla elinden geldiğince ilgilenmektedir oysa. Neticede öğretmenin yönlendirmesini dikkate alıp onu yeteneğine uygun bir okula da yazdırır. Diğerlerinin ailesi görülmeseler de ilgili olmadıkları kesindir. Çocuklar kendi başlarına bırakılmıştır. Kimse doğru dürüst arayıp sormaz bile. Ziyaret edenleri, eğitim durumlarıyla ilgilenenleri de yoktur. Pepinot'nun aile bireyleri ise ölmüştür. Annesi de babası da yoktur.

Eğitim Ortamı: İssiz, uzak bir yerde, soğuk bir ortamda, eski bir yatılı okuldur. Ormanlık bir alanda uzak ve ıssız bir yolun sonunda

bulunur. Okulun dış kapısı ile okul arasında epey bir uzaklık bulunur. Dış kapı demirdir. Hapishane imajı vardır. Okula bu dış kapıdan girdikten sonra epey yürünmektedir. Okul binasının hemen yanında müdürün evi de vardır. Okul binası eski, kasvetli görünür ve taş bir binadır. Okulun kendi dış kapısı, siyah, büyük demir bir kapıdır. Bunlardan anlaşılmaktadır ki okul dışarı kapalı bir eğitim yapmaktadır. Okulun iç kısmında girişte revir vardır. Hemen oracıkta merdivenler yer alır ve müdürün odasına çıkılan ikinci bir kat görünür. Revirden bahçeye çıkılmaktadır. Okulun tören alanını ve bahçesini de büyük duvarlar kapatmaktadır. Okulun dış cephesindeki boyalar dökülmektedir. Bakımsızdır. Pencerelerde demirler vardır. Öğrenciler üst katlardaki odalarda yatılı kalmaktadırlar. Okulun içinde hayırseverlerin fotoğrafları, duvarda sınıf çizelgeleri ve küçük bir de büst bulunmaktadır. Uzun bir koridorun sonunda camlı bir kapı bulunur. Koridor boyunca da öğrencilerin elbise askısı yer alır. Sınıf geniş ve kalabalıktır. Sıralar anfi sistemine göre yerleştirilmiştir. Öğrencilerin hepsi erkektir. Hepsinin de davranışları olumsuzdur. Sınıfın girişinde bir iskelet bulunmaktadır. Kürsü bir platformun üzerinde yer alır. Tebeşirli tahta bulunur. Sınıfın sonunda kitaplık vardır fakat çok sayıda kitap bulunmaz. Sınıfın camları da geniş ve yarım daireler biçimindedir. Çöp kutusu, kitaplıktaki yerküre modeli de diğer ayrıntılardır. Ayrıca duvarda birkaç harita üst üste asılmış durmaktadır. Yeterli araç gereç ve donanımına sahip değildir. Okulun içinde öğretmenin kaldığı bir yer vardır. Yatılı okul olduğu için yemek de okulda yenmektedir fakat şartlar çok kötüdür. Beslenme yetersizdir. Okulda sıcak su problemi de vardır. Kısacası sağlıklı bir ortam değildir.

5.1.2.7. Black

Türkçe adı: Siyah

Yapım yılı ve yeri: 2005- ABD, Hindistan, Anguilla

Türü: Dram

Süre:124 dk.

Yönetmen: Sanjay Leela Bhansali

Oyuncular: Rani Mukherjee, Amitabh Bachchan

Senaryo: Sanjay Leela Bhansali, Prakash Kapadia, Bhavani Iyer

Müzik: Monty Saharma

IDMB puanı: 7.9

Ödüller:

Filmfare en iyi aktris ödülü, Filmfare en iyi film ödülü,

En iyi aktör Filmfare ödülü, En iyi yönetmen Filmfare ödülü,

En iyi aktör Filmfare eleştirmenleri ödülü,

En iyi film Zee Cine ödülü

“Yalnız pek az şey, birlikte pek çok şey başarabiliriz.”

Hellen Keller

“Karanlıkta gözlerin bile faydası yoktur.”

“Düş gören gözler değil, akıldır.”

Black filmi (Yön.: Bhansali, 2005).

Film Hakkında Genel Değerlendirme: Daha ilk sahnede yaşanacak dramın acı gerçeğini gözler önüne sereceğini haber verirken Michelle McNally'nin hayatını “black” yani “siyah” tan ibaret olarak tanımlaması insanın içindeki tüm umudu bir anda söndürüp kahrını çağırıyor.

Evet o dünyasını böyle tanımlamaktadır. Çünkü iki yaşında geçirdiği bir hastalık sonucu aynı anda hem işitme hem de görme duyusunu kaybetmenin verdiği ızdırabın yıllar geçtikçe nasıl hissettireceğini ve özellikle bir genç kız olunca durumdan ne kadar etkileneceğini tahmin etmek zor değildir. Kendinizi senaryonun oturtulduğu mizansen içinde simsiyah bir filmle karşılaşacakmış gibi hissederken, neredeyse bir hayvana benzer şekilde yaşayan küçük Michelle'in, şayet gözleri açılmış olsaydı, güneş ışığının gözlerini ilk kez acıtmış ve aynı zamanda ona mutluluk vermiş olacağı gibi güzel bir duyguyu bir öğretmenin el emeği göz nuru bir çaba ile gözleri açılmasa da nihayet Michelle'e tattıracığını ilerleyen sahnelerde görebiliriz. Bu yönden Michelle'in durumu ajite edilmemiş, izleyenlerde daha çok hırs yapma etkisi yaratmıştır.

Geçmişe dönüp hikâyesini anlatmaya başladığında kendinizi zaten hiçbir zaman duymamış ve de görmemiş gibi hissetmeye başlayacaksınız bile. Nitekim etrafımızda siyahlar içinde bir karanlığın yoldaşı olanları kim bilir kaç kere gördük ki? Gördük de bakmadık ya da anlamlandıramadık yaşamı.

Debraj bir gün şunu söyler: “Karanlıkta gözlerin bile faydası yoktur.” Bu cümleler üzerine iki kez düşünmek belki haftalarca düşünmek zorunda kalırız. Bunu söylemesini gerektiren şey ise elektriklerin kesilmesi ve karanlıkta kalmalarıdır. Annenin dramı ise belki de Michelle'inkinden çok daha üzücüdür.

Senaryonun akışı içerisinde biz beklemeden beklemediklerimizle karşılaşacak ve her defasında biraz daha hüzne boğulacağız. Aslında her şeyi kabullenmiş gibi görünse de Michelle'in derin bir kalbi ve algılayışı vardır. Çaresizliğinin acımasız dünyasında kaybolurken ve

bunun farkında bile değilken bir gün karşısına çıkan bu sıra dışı öğretmen onun ruh eşi olacaktır.

Michelle'in dünyası siyahtır. Bundan sonra olacak olayların planının nasıl kurgulandığını gördüğümüzde artık gözyaşlarımızı tutamayacağımız anlarda kaybolacağımızı söylemek mümkündür. Burada Michelle karakterini canlandıran her iki oyuncu da içinizi sızlatacak tepkilerle ekranda boy göstereceklerdir. Hem kızacağız hem acıyacağız ama en çok gurur duyacağız onunla. Biraz da kararsız kalınabilir. Çünkü başarılı olan kimdir? Michelle mi? Öğretmeni mi? Yoksa ruh eşlerinin durumuna benzer bir bütünsellikle; birbirini tamamlamaya, sihirbazlıkla ortaya çıkan sihirle mi gurur duyulacaktır? Galiba tüm öğretmenler hayatına renk kattıkları öğrencileri ile öğrenciler de yol göstericileri ile gururlanacaklardır. Ayrıca, Michelle rolündeki küçük kızın performansı çok başarılı. Rolü o kadar inandırıcı canlandırmış ki gerçek hayatta da bu durumda olduğunu düşünebiliriz; ama değil. Hayvanımsı hareketleri ve duymayan, görmeyen bakışların anlamsızlığını çok net ifade edebilmiştir.

Bu o kadar güzel sahnelenir ki olay baştan sona bir bütünlük içerisinde kurgulanarak, seyirciye buğulu bir öykü sunulmuştur. İzleyicileri derinden etkiler. Senaryoda öğretmen ve öğrencinin bir süre sonra rol değişimi yapmış olması vefanın bir örneği olarak verilir. Öğrenci gün gelir öğretmenin öğrettiklerini uygular. Ayrıca bu bir bütünleşmenin tek ruh olmanın öyküsüdür de.

Yönetmen senaryoyu beyaz perdeye aktarırken yer yer bir tiyatro mizansenini de kurmaktadır. Fotoğrafik görüntüleri de görürüz zaman zaman. Uzun bir emeğin ürünüdür ayrıca bunlar. Özellikle bir sahnede Bay Sahai ve Michelle karakterinin kar yağarken duydukları sevinci ekrana taşımak üç yıl boyunca denenilen çekimlerin ürünüdür. Bu sahnede ikisi el kaldırdıkları anda kar yağmaya başlar ki bunun gerçek olduğu ifade edilmiştir birçok yerde. Filmde gerçeklik yakalanmaya çalışılmıştır.

Seyircilerin de yenilgiyi hazmedemediği sahneler vardır. Onun ağlayışı, inleyişi ve isyanı seyirciyi de aynı isyanlara sürükler. Bu noktada oyuncunun bu acıyı adeta yaşarcasına ekrana taşıması gerçek hayatta gayet sağlıklı olan bu kişinin rolünü içselleştirdiğini gösterir. Bu içselleştirme duygusu devam ettiği sırada, çevresinde herkesi kaybetmenin acı sancılılarıyla boğuşmaya da sürüklenir. Acaba ne yapmalıdır? Ne yapılmalıdır ki Michelle bu sınavı kazansın hayata karşı? Ne kadar daha direnilebilir bu karanlıkta ve siyahlar içinde? Bu yarış nereye kadar sürer? Bu yakarıları söyleyen artık izleyicilerdir. Belki de hiçbir sağlık sorunu olmamasına rağmen çoğu kişi bile kolayca vazgeçmişken Michelle bu halde ne yapabilir ki?

Filmdeki teknik ayrıntıları da unutmamak gerekir. Kamera açıları, ışığın yansıtılma biçimi; Michelle'in içinde bulunduğu karanlık ve hayat ışığı bulma sevinci anlatılırken çok etkili kullanılmıştır. Michelle'in penceresinden yansıtılan ışık, onun kendi karanlığının da hikâye içerisinde aydınlanmaya başladığını ifade ediyor. Özellikle dikkat çeken sahnelerden birisi; Bay Sahai'nin Michelle'i kendisine "öğretmen" diye seslendirmeyi başardığı anda ilk öğretmenlik zaferini kazanıp havuzun başında mutlu bir halde oturduğu görüntü ile birden yıllar sonraki her şeyi unutmuş olarak bembeyaz bir ışığın bulunduğu bomboş bir odada yine yalnız başına beyazlar içinde kalmış olduğu halinin görüntüsü verilirken de başarılı bir kurgu yapılmıştır. Bu da teknik bir detaydır. Kısacası teknik detaylar ve senaryo bütünlük içindedir. Yönetmen tarafından planlanan; öğretmeni Michelle'e bir bankın üzerinde oturmuş halde ders anlatmaya çalışırken yağın kar görüntüsü de gerçekten uygun zaman tespit edilerek yapılan bir çekimin sonucudur.

Konu: Görme ve işitme engelli bir kızın, çok idealist ve sıra dışı öğretmeni ile beraber gösterdiği eğitim ve öğrenme mücadelesidir.

Hikâye (Olay Örgüsü): Michelle Mc Nally karakteri, Helen Keller adındaki Sağır ve Körler Okulunda Shimla'daki Anglo-Hint bir ailenin büyük çocuğudur. Zaten film, bu okula adını veren Hellen Keller'a adanmıştır. Michelle karanlıkta ve sessizliktedir. O yüzden durumunu

“siyah” olarak nitelemektedir. 40 yıldır bu siyahlığın renksizliği içinde yaşamıştır fakat 12 yıldır her Pazar günü kiliseye gelerek dua etmesine sebep olan içinde renklerin oluşmasını sağlamış öğretmenini bulmak için dua etmektedir. Hayatının 12 yılı da işte bu umudu sürdürmekle geçmiştir. Michelle, yıllar sonra geçmişte yaşadıklarını ve o gün o noktaya gelmesini sağlayan sihirbazı, yani öğretmenini ve kendisini anlatan hüzünlü ve mücadele dolu anılarını anlatmaya başlar.

Michelle, Bay Debraj Sahai ile duyulardan yoksun hayatında küçük bir kız çocuğu iken tanışır. Onunla tanışana kadar Michelle bir havyan gibi davranmakta hiçbir görgü kuralını bilmemekte ve gezerek elleri ile yemek yemektedir. Babası beline bir çan takılmasını istemiştir. Çünkü kaybolursa o çan sesi ile onu kolayca bulabileceklerdir. Yaşadığı yerdeki çocuklar ona iyi davranmamakta, alay etmektedirler. Onu oyun malzemesi gibi görmektedirler. Annesi Michelle’i çok sevmekte o yüzden çok üzülmemektedir. Babası tüm araştırmaları yapmış fakat onun işçin bir çare bulunamamıştır. Annesi onun her istediğini yapmakta, ağlayıp bağırmasına dayanmamaktadır. Evde ona ait bir oda vardır. Fakat tıpkı mağarada yaşayan ilkel bir insan gibi davranmakta ve bazen etrafına zararlar da vermektedir. Babası nihayet bir karar alır ve onunla mutlu olamayacaklarını söyler annesine. Onu bir enstitüye yani akıl hastanesine yollamaları gerektiğine karar verir. Fakat annesi buna izin vermek istemez. Bunu doğru bulmaz ve şiddetle karşı çıkar. Fakat yeterince sabırlı olmayan baba, bu durumu daha fazla kabullenmek istemez ve ısrarcıdır. Bunun üzerine anne, ona bir öğretmen bulma fikrini önerir. En azından denemeleri gerektiğini düşünür. Anne bu noktada daha merhametli ve duyarlı bir karakter profili çizmiştir. Çocuğun yaşadığı acıyı anlayabilmektedir. Babası onun ancak akıl hastanesinde tedavi olacağını düşünmektedir. Oysa çocuk akıl hastası değil, sadece kör ve dilsizdir. Ama anne yine de fikrini kabul ettirir. Belki de Michelle’e yardım edecek bir sihirbazla tanışması gerekmektedir. Böylece öğretmen arayışına çıkılır. Tam da bu arayışa çıkıldığında Debraj adındaki garip bir öğretmen de ışık verebileceği kör ve sağır

çocuklar aramaktadır. Michelle'in ailesi Debraj'a ulaşırlar. Onun da bir işe ihtiyacı vardır ve düşünmeden kabul eder zaten. Ama tek farkla: O bir sihirbaz olmak istemektedir.

Michelle her zamanki bitmek tükenmek bilmeyen yaramazlıklar yapmaktadır. Öğretmeni onun odasına götürdüklerinde oldukça geniş bir odada etrafı dağıtmakla meşguldür. İşin kötü tarafı kimse onun yaptıklarına müdahale etmemekte, doğruyu yanlış göstermemektedir. İşte büyük yanlış içine düşmüşlükte buradadır zaten. Onu hasta kabul ederek ve ona hasta olduğunu hissettirerek davranmaktadırlar. Bu yüzden belki de ne durumda olduğunu ömür boyu kavrayamayacak şekilde ilkel bir insan olmaya gark edilmiş zavallı bir kız büyütmemektedirler. O ise kendisinin zaten içinde bulunduğu durumu kabullenmiştir ve yaptığı her yaramazlığın onun adına bir hak olarak görülmüş olunduğunun farkında olduğu için bunu istediği zaman onlara karşı kullanacaktır. Bu ise muzdaripliktedir.

Michelle Debraj'la ilk karşılaşmasında onun bir yabancı olduğunu ona dokunarak anlar. Michelle önce ondan korkacaktır doğal olarak. Çünkü onu bilmemekte ve tanımamaktadır. Öğretmen, Michelle'in belindeki çanı görüp sebebini öğrenince derhal o çanı çıkarır. Babayı eleştirir ve onun kendi kızına hayvan muamelesi yapmasına tepki gösterir. Eğer o bu şekilde davranırsa çevredekilerden de farklı bir tavır beklemek çok yanlış olur doğrusu. Fakat baba buna karşı çıkar ve çocuğuna sadece bir şeyler öğretmesini gerisine karışmamasını söyler. Aralarında bir tartışma başlar böylece. Halbûki tıpkı Debraj'ın da dediği gibi Michelle'i insan yapmak ailesinin işidir. İlk kez yemek masasına oturduklarında Michelle'in ilkel davranışları karşısında hayrete düşen öğretmen, hem aileye tepki gösterir hem de Michelle'i durdurmaya çalışır. Ona müdahale eder. Oturarak eliyle değil kaşık kullanarak yemesini ister. Baba bu duruma çok kızar. Ailece öğretmenin ona acımasını isterler. Fakat Debraj ona engelli demelerinin ve ona acımalarının yanlış olduğunu belirterek onlara kendisinin bir öğretmen olduğunu hatırlatır. Bayan Mc Nally o güne kadar kızını asla yalnız

bırakmamışken bir anda onu böyle bir mücadele içinde gördüğünde dayanamaz ve bu çaresizliği içini acıtır. Ama öğretmen her defasında onu ikna eder.

Debraj bu mücadeleyi kazanır. Adeta kavga döğüş Michelle'i kaşık kullanmak zorunda bırakır. Annesi başta tepki gösterse de bunu görünce hem şaşırır hem de duygulanır. Ancak babası Debraj'ın sürekli eleştirilerine maruz kaldığı için onu istemez. Onu "alkolik ve küstah" olarak nitelendirir ve gitmesini ister. Onun öğretmenlik için uygun olmadığını düşünür. Fakat Debraj ona karşı çıkar. "Ben bir öğretmenim ve işimi tamamlamadan gitmem!" der. Baba ise iş için bir müddet uzaklaşacağını o dönmeden artık çoktan gitmiş olmasını ve işi bırakmasını ister. Fakat o gider gitmez, Bayan McNally Debraj'ın gitmesi için uğraşırken Debraj onu ikna eder. Anlaşırlar. Eşinin dönmesi için 20 gün vardır ve o dönene kadar bir şeyler öğretemezse orayı terk edecektir. Bu durumda bir oda ayarlanmalıdır. Çünkü Michelle'in öğrenebilmesi için güvende olmadığını düşündüğü farklı bir ortama ihtiyacı vardır. O odada ise tek göreceği kişi öğretmeni olabilecektir. O yüzden zorla bir oda hazırlattırır. Odanın içi bomboştur. Annesinden Michelle'i odada yalnız bırakarak çekip gitmesini ister. Böylece Michelle için zorlu bir öğrenme süreci başlayacaktır. Öğretmeni Michelle'in tüm karşı koymalarına rağmen ona eğitim ve de öğretim uygulamaktadır. İlk olarak ona "siyah" kelimesini öğreteceğini söyler. Çünkü o farklıdır. Onun dünyası siyahtır. Diğerlerinin alfabesi a, b, c ile başlarken Michelle'inki siyah ile başlayacaktır. Öğretmen büyük bir öğretme mücadelesine girer, adeta bir mağara insanı vardır ortada öğrenmesi gereken. Michelle kendi bildiğini okumakta kararlıdır. İlla ayakta yiyecektir, saldıracaktır elleriyle. Fakat öğretmen buna kesinlikle müsaade etmeyecektir.

Günler ilerlemiştir. Fakat hala Michelle bir nesnenin adını tanımlayamamakta ve henüz okuyamamaktadır. Anne endişelidir çünkü kocası gelmek üzeredir. 19 gün geçmiştir zaten. Ama Debraj düşünür der ki: *"Bazen küçüçük bir şey olur da bir ışık yanar anında belki o an*

olacak.” 19. gün Bayan MacNally artık ümidini kaybedip onu almak istediğinde Debraj o kalan bir günü de değerlendirmekte kararlıdır. Michelle, kaşık ve peçete kelimelerini karıştırmakta, bir türlü öğrenememektedir. Fakat yine de onda bir ilerleme vardır. Sözcükleri en azından tanımaya başlamıştır. Her şey bir yana sakinleşmiş, kaba davranışları azalmıştır. Fakat nihayet o son gün gelir. Bay McNally dönmüştür. Bayan McNally kızını almaya geldiğinde o da oradadır. Debraj’ın halen gitmediğini görür. Tam onu bir kez daha kovmuşken şaşırtıcı bir şey olur. Bay Debraj artık eşyalarını topladığı sırada Michelle’in yemek masasında yine yaramazlık yaptığını görünce, dayanamaz ve evden çıkmadan ona müdahale eder. Michelle ona çok sinirlenir ve su fırlatır. Debraj bunun üzerinde evin bahçesinde içi su dolu olan fıskıyenin bağlı olduğu minik havuza onu atar ve Michelle bir anda “Su!” diye bağırmaya başlar. Çok korkmasına rağmen sudan ilk kez hoşlanmış ve Michelle suyun ne olduğunu anlamıştır. Suyu oynamaya başlar ve ailesi onları izlerken şaşkınlıktan ne diyeceklerini bilemezler. İşte mum yanmıştır. Beklenen gerçekleşmiş anlık öğrenme başarılıdır. Anne kızının bir hanımefendiye dönüşmeye başlaması karşısında ne diyeceğini bilemez. O ana kadar sürekli tepki göstermiş olmasına rağmen babanın da söyleyeceği çok bir şey yoktur aslında. Kendisini kucaklayan anne babasına ilk kez anne baba diyebilmiştir o gün. Üstelik öğretmenin adını da tekrar eder. Elbette onun öğrettiği yöntemlerle. Böylece Michelle, kendi karanlığına karşı ilk savaşını kazanmış olur. Tabi Debraj’ın da gitmesine gerek kalmamıştır.

Yıllar sonra artık Michelle okumayı yazmayı öğrenmiştir ve daha da önemlisi insan olarak yaşamayı öğrenmiş, bir hanımefendi olmuştur. Aynı zamanda öğretmeni de onun gözü kulağı olmuştur. Artık öğretmenin niyeti onun Eyalet Üniversitesinde eğitim almasıdır. Debraj özel bir gecede bir profesörle tanışır. O gece Profesör Michelle’i de tanıyacaktır. Debraj Michelle’i tanıttığında Profesör onun üniversiteye gitmesinin imkânsız olduğunu söyler çünkü o sağır ve dilsizdir. *“Onun için başka okullar var.”* der ve ona daha uygun olduğunu dile getirir.

Öğretmen ona “imkânsız” diye bir şey öğretmediğini belirtir. Profesör onun dersleri anlayamayacağını söyleyince, kendisinin de yanında olacağını, ona tekrar edeceğini, Michelle’in tüm bilgileri işaretlerle öğreneceğini söyler. Ve profesöre, *“İyilik yapmak için çok az fırsatlarla karşılaşırız. Umarım siz bu fırsatı kaçırmazsınız..”* der. Michelle’in sanat üzerine okumak istediğini açıklarlar. Profesör bunun üzerine kurul ile görüşmeye, fikir almaya karar verir. Kurul mülakat yapma kararı alır. Ancak mülâkatta soruları cevaplarken yanında Debraj’ın değil kendi bulacakları bir öğretmen olması fikrini kabul ederlerse mülakat gerçekleşecektir. Bay Sahai’inin eski bir dostu olan Bayan Nair’i getirmişlerdir. Böylece mülakat başlar. Michelle’e; *“Neden öğrenmek istiyorsun?”* *“Sen Hindistan’da isen Amerika nerede?”* *“Bilgi ne demektir?”* *“Dünyada kaç okyanus vardır?”* gibi sorular yöneltirler. Michelle’in her birine verecek bir cevabı vardır. Bağımsız olmak ve onurlu yaşamak için öğrenmek istediğini söylemesi de zaten jüri için gerçekten etkili bir cevap olmuştur. Dünya yuvarlak olduğu için Amerika’nın her yerde olabileceğini söylemesi de başarılı bir cevaptır.

Böylece Michelle üniversiteye kabul edilir. Öğretmeni ile derslere katılmaya başlarlar. Fakat bu arada bir şey daha gündeme gelmiştir. Michelle’in kızkardeşi Sara, onu içten içe kıskanmaktadır. O bir şeyleri başarıp dururken herkesin ona dikkat kesilmesi ve onunla gurur duyması onun moralini ister istemez bozmaktadır. Bay Sahai artık Michelle’in bağımsız hareket edebilmesini istemektedir. Bu yüzden ona bir baston hediye eder. Michelle reddetse de almak zorunda kalır. Bay Sahai artık Michelle’i yalnız bırakıp kendi kendine yürümesini de ister. Bunu da öğrenmelidir. Yani ona sürekli yeni bir şey öğretmektedir. Bu bilgiler hem Onun hayatını kolaylaştıracaktır hem de yalnız yaşamayı öğretecektir. Artık bir üniversite öğrencisi olan Michelle, öğretmeni ile beraber derslere katılmaya başlar. Michelle bir taraftan da arkadaşlarına bir şeyler öğretmektedir. Gelgelelim sınavlarda biraz zorlanır. Çünkü dikte etmesi zordur. Yavaşdır hızlanması gerekmektedir.

İlk yılında derslerden kalır. Ama öğretmeni ve kendisi başarısızlığı da kutlarlar ve ümidi kaybetmemek gerektiği üzerinde hemfikir olurlar.

Ama ne yazık ki Michelle ikinci yıl da kalır. Bu yüzden Bay Sahai artık yaşlandığı için ona yeterince yardım edemediğini düşünür. Bu yüzden Michelle'e uçmayı öğretmeye karar verir. Onun kendi kanatları ile yol alması gerektiğine inanmaktadır. Bu başarısızlık Üniversitenin Müdürlüğünü yapan Profesörün dikkatini çeker ve ona yardımcı olabilmek amacı ile özel bir kitap hazırlar. İçinde tüm konuların yer aldığı, Michelle'in rahatlıkla okumasını sağlayacak özel kabartma yazılı bir kitap hazırlamıştır. Bu bir yerde onun için iyilik yapma fırsatı olmuştur. Bunu Bay Sahai'ye verir ve artık bununla çalışmalarını söyler. Buna rağmen Michelle üçüncü yıl yine kalır. Annesine telefonda ağlar, bir şeyler anlatmaya çalışır. Öğretmenin ona bağırdığını ve başarısız olduğunu söylemek zorunda kalmıştır. Annesi çok üzülür onun bu yakarış dolu inlemeleri karşısında. Michelle de artık başaramayacağına karar verip vazgeçmişken, sihirbaz yine onu yönlendirir. Bu Michelle'in başarısızlığı değil onun yaşlanması ve hastalığı yüzündendir. Çünkü Bay Sahai'de alzheimer belirtileri vardır. Bu yüzden Michelle'i ikna eder ve vazgeçmemesini ister. Artık o süre ne kadar olacaksa başaracağı zamana kadar devam etmelidir. Bay Sahai ve Michelle bir gün dondurma yemek üzere gezmeye çıktıklarında Bay Sahai bir anda her şeyi unutur ve ortadan kaybolur. Michelle durumu fark eder, sokaktakilerin yardımı ile eve döner Profesör ile birlikte onu bulur. Michelle bu noktadan sonra çok endişelenir. Öğretmenin onu unutmasından korkar. Bu korku ışiksiz kalma korkusudur.

Kız kardeşi Sara evlenmeden önce keyifle hazırlık yapan Michelle aile yemeğinde ona mutluluk dilemeden önce Sara misafirlerin de olduğu yemekte duyduğu kıskançlığı açıklar. Kat ona, geçmişte onu kandırdığı zamanlarda yaptıklarını anlatır. O kardeşinden su istediğinde ne yalanlarla onu kandırdığını açıklar. Bundan duyduğu pişmanlığı dile getirir. Michelle bunları hayretle ve gözyaşları ile dinler. Oysa Michelle o zamandan bu yana kız kardeşini ne kadar çok sevmiş olduğunu ve

onun karanlık dünyasına ışık tutmaya çalışan bir yardımcı gibi kendine yardım ettiğini zannetmiştir. Aralarında geçen bu tartışmaya rağmen iki kardeş birbirini yeniden keşfedecektir. Daha sonra Sara'nın düğün töreni yapılır ve ilk kez "aşk" diye bir duygunun varlığını ama bunu kendisinin hiçbir zaman yaşayamayacağını ve hiç gelin olamayacağını düşünerek derinden hüznün duyar. Bu genç kızın yaşadığı bir başka acıdır aslında. Bunun için öğretmeninden küçük bir yardım ister ama buna pişman olacaktır. Neticede ona aşkı öğretecek olan öğretmeni değildir elbette. Bay Sahai, Michelle'in bu konuda duygusallaşabileceğini düşünerek bir mektup bırakır ve ayrılır. Mektubunda Michelle'e hep ışığa doğru yürümesini söylemiştir. Bunun üzerine Michelle tam 12 yıl yalnız yürür. Yıllarca öğretmenini arar. Yine bir gün onu bulacağı ümidi ile beklerken yıllar önce onu ilk tanıdığındaki kendisini attığı küçük havuzun olduğu yerde ve her şeyi unutmuş olarak bulur öğretmenini. İşte öğretmenlik yapma sırası artık Michelle'indir. Amacı öğretmenin her şeyi hatırlamasını sağlamak olacaktır. Hastanedekiler bir gün Debraj'ı hırçınlık yaptığı için zincirle yatağa bağlarlar. Bunu fark eden Michelle, tepki gösterir ve zincirleri çıkarttırır. O gün ayrıca Michelle'in mezuniyetini kutladığı gündür. Nihayet mezun olmuştur. Onun mezun olması diğerlerinin durumundan farklı olmuştur. Bütün bunları başarması kırk yılını almıştır. O gün mezuniyetinde ailesi onunla gurur duymuştur. Oradakilere o gün kep giymek istemediğini çünkü bunu öğretmenin karşısına çıkacağı zaman giyeceğini söyler. Bu sayede belki de öğretmenin her şeyi hatırlamasını sağlayacaktır. Böylece mezuniyet kıyafetlerini giyer ve hastaneye gider. O an tıpkı bakıma muhtaç bir bebek gibi olan öğretmeni onu kep ve cüppe içinde görünce nihayet öğrencisini hatırlar. Bu onun eseridir. Michelle, tüm bu hayatı ışığını öğretmenine borçludur. Öğretmeni o an o kadar duygulanmıştır ki ideali olan şeyi karşısında görmek onu çok mutlu etmiştir. Üstelik bir hastalığın pençesindeyken görür. Michelle ve öğretmeni bu kırk yıllık öykünün sonunda yağmura bakarak birlikte ağlarlar ve bunu kutlarlar. Bay Sahai, yağmur damlaları yere

düştüğünde Michelle'e ilk öğrettiği kelimeyi bu defa kendisi tekrar eder: "Su".

Mesaj: Bir ailenin yanlış yöntemleri karşısında öğretmenin hepsini hizaya getiren farklılığının ve engin bakışının, karanlıktan aydınlığa dönüştürme misyonerliği ile ifade edilen serüvende, bilinen o ki birçok umutsuza da yol gösterecektir bu film. Özellikle idelaizmi fazlasıyla sunan öğretmen karakteri ile belki de gizemli kapılar aralanacak. Böylece şu sonuca da ulaşılabilecek. Eğer istenirse, o imkânsız sanılan kapıların hepsi açılır, azim ve kararlılık her türlü zorluğun üstesinden gelir. Başarıya ulaşmanın yolu da işte bundan geçer. Bazı öğretmenler vardır ki harikalar yaratabilirler. Eğer istersek, hepimiz harikalar yaratan birer sihirbaz olup, karanlığa ışık tutabiliriz. Öğrencilerimizin hayatını değiştirmek bizim elimizdedir. Öğrenmek tüm canlıların en doğal hakkıdır. Kişiler arasındaki bireysel farklılıklar engel değildir. Herkesin öğrenme hakkı vardır. Michelle mülâkatta: *"Benim için her su damlası bir okyanustur."* derken, bir su damlasından bile okyanus derinliğinde bilgi edinilebileğini ifade eder. İnsan isterse her şeyi bilgiye ve öğrenmek için fırsata dönüştürebilir.

Alt Mesajlar: Vefa, önemli bir kavramdır. Elimizi tutup yol gösterenlere karşı bunu yapmayı asla unutmamalıyız. Filmde inanca ve inançlı olmaya dair de önemli vurgular vardır. İnanç sayesinde de bir şeyler başarılmıştır. Bu iki türdür. Dine ve başarıya olan inanç. Aile ilişkileri, kardeşler arasındaki geçen diyaloglar ve onlar arasındaki duygusal gelişmeler zaman zaman ön plana çıkmıştır. Kız kardeşi Michelle'i kıskanmaktadır örneğin. Kız kardeşler arasında karakter farklılıkları ve ailede bütün olmanın, dayanışmanın önemi de belirtilmiştir. Ayrıca Michelle'in ömür boyu hiç eşinin olmayacağına, onun genç kızlık duygularına da değinilmiştir. Bunu kabullenmek çok zor olacaktır. Neticede dilsiz ya da kör de olsa insani duygular barındırmaktadır. Bunları hissedebilmek onun en doğal hakkıdır.

Sosyal Ortam: Michelle'in yaşadığı ortam ve ailesi iyi düzeyde bir ekonomiye sahiptir. Hristiyan inancı taşırlar. Anglo-Hint bir ailedir.

Aile, etrafı ağaçlarla kaplı, büyük, odaları oldukça geniş bir evde oturmaktadır. Minik, havuzlu bir de bahçesi vardır bu evin. Kilise de onun içinde yer aldığı ortamlardandır. Aile ortamında bağlılık ve kısmen de resmiyet görülür. Öğretmenin ise belirli bir evi yoktur. Öğrencileri neredeyse o da orada bulunmaktadır. Üniversitede, evde, okulda, bazen de karanlık bir odadadır sınıfı. Ekonomisi de çok iyi değildir. Baba, işleri bakımından yoğundur. Evde çalışan yardımcılar vardır. Çevredeki kilise, aile çevresi ve dostları, Michelle'in gittiği üniversite onun sosyal çevresini oluşturur.

Sembolik İfadeler: En başta “siyah” sözcüğü. Zaten filmin de adıdır. Michelle'in içinde bulunduğu karanlığı temsil eder. Gözlük, el işaretleri, baston, Hz. Meryem'in Hz. İsa'yı kucağına almış olduğu tablo, yaşlı adam heykeli, su fıskiyesi, Michelle'in eline batan kaktüs dikenleri, birer sembol olarak sayılabilir. Onlar gibi hissetmek önemli olduğundan gözlük de öğretmenin sembolik olarak kullandığı bir araçtır. Aynı yönden bakmakla ilgilidir. Yani öğretmen empati kurmaktadır. Michelle, zor anlarda annesini çağırmak üzere bir el işareti bulmuştur. Bu işaret aslında Michelle'in bir şeyler öğrenebileceğinin de göstergesidir. İletişimi sembolize ederken korunma ihtiyacı, sığınma ve güveni de ifade eder. Ayrıca dilsizler, el işaretleri yardımı ile anlaşılırlar. Her işaret bir kelimenin sembolik ifadesidir. Baston artık Michelle'in yalnız yol alabileceğini birinin yardımını almaması gerektiğini belirtir. Tablodaki anne-çocuk resmi, annenin çocuğuna olan şefkati ve merhametidir. Michelle'in annesi de kızına böyle sarılmaktadır. Yaşlı adam heykeline dokunurken Bay Debraj'in söylediği “*Ben sizin son umudunuzum.*” cümlesi ile bağlantı kurulmuştur. Tıpkı o kutsallaştırılmış heykel gibi çıkış yolu olarak kendisini o adama benzetir. Heykel, bilgeliği de ifade eder. Bu yüzden Bay Sahai gibidir. Bu bakımdan da Michelle ve ailesi için çıkış yolu olacaktır. Su fıskiyesinin olduğu havuz, filmde ortak iki başarının gerçekleştiği önemli bir mekân olarak kullanılır. Birincisinde Michelle'in korkularına karşı zaferi; ikincisinde ise Bay Sahai'yi tekrar bulduğu yerdir bu havuz. İkisi için de yeniden hayata dair umut bulmuş

olmanın ifadesidir. Michelle'in eline batan dikenler de tıpkı Hz. İsa'nın başına çivilenen tacın canının acıttığı dramatik olaydaki gibi kutsallığın nasıl acıklı bir ifadesi ise, o dikenler Michelle'in de kutsallaştırılmışlığını ifade etmektedir. Allah bu acıyı vererek aynı zamanda kutsal olma hakkını da vermiştir. Dolayısıyla şimdi aynı hakkı Michelle'e de vermiştir. Böylece Michelle'in eline batan dikenlerle de bu tarihi ve dini olaya gönderme yapılmaktadır. Bir de film içerisinde geçen "*Artık dikenlerin onun kaderi olduğunu öğrenmeli.*" cümlesi ve "*Bunlar İsa'nın tacını süsleyen dikenlerin ta kendisi.*" diyaloglarında bunu anlarız. Filmde kullanılan nesnelere çoğu kelimelerin tanıtımında anlamlarını da sembolize etmektedir. En dikkat çekici olanlardan birisi ise kuş ve kafestir. Michelle o kuşu kafesinden uçururken anlamını da yaşayarak öğrenmektedir aslında. Yavaş yavaş kafesten çıkmaktadır.

Yönetici, Öğretmen, Öğrenci ve Aile Modeli: *Üniversite yöneticisi*, önce Michelle'in üniversite okuyabileceğine inanmayıp herhangi bir girişimde bulunmak istemez ama sonradan yardımseverliğini gösterir. Tabi buna Bay Sahai'nin konuşması etkili olmuştur. O Michelle'e büyük bir fırsat elde etmesi için yardım sağlamayı, bir iyilik borcu olarak görür. Michelle, sınıfta kalınca onun için bir alfabe hazırlar. Merhamet duyguları gelişmiş bir yöneticidir. Anlayışlı davranır. Komiteyle görüşüp Michelle'in mülakata alınmasını sağlar ve onun okulu bitirmesine yardımcı olur. Bu bakımdan büyük bir katkısı olmuş ve Michelle'e destek sağlamıştır.

Öğretmen modeli olan Bay Sahai karakteri; deli dolu, çılgın, huysuz ve inatçıdır. Ama onun bu inatçılığı hakikaten bir sihirbazlık öyküsüdür. Son derece idealist bir öğretmen vardır karşımızda. Ama bu defa idealizmin olabileceği en üst derecedir diyebiliriz. Bazıları bunu abartı olarak da görmüştür. Anlayışlı, sevecen, yersiz bir acıma duygusu barındırmayan ama yardım elini esirgemeyen, fedakâr biridir. Yeni çözüm yolları üretir. Sorunun temelini iner. "Başarısızlık" ve "imkânsız" diye bir ifadeyi tanımaz, kabul etmez. Çok iyi empati kurabilmektedir. Yol göstericidir. Güven verir. Sevgi doludur.

Korkusuzdur. Engel tanımaz. O çözümün anahtarını da verir. Kendisiyle barışıktır. “Uçmayı” öğretir. Tüm engellere meydan okur. Savaşçıdır. Öğrencisinin ışığıdır. Aydınlatıcıdır. Şaşırtıcıdır. Gözü karadır. Bağımlı değildir. Bu bağımsız ruhu Michelle’e de kazandırır. Komiktir. Gösterip-yaptırarak, yaparak-yaşayarak öğretim metotlarını çok sık kullanır.

Onun amacı para kazanmak değil adeta sihirbazlık yapmaktır. Bu öğretmen karakteri aşırı idelaist biri olarak karşımızdadır. En başta Michelle’e insan olduğunu kavratmaya çalışır. Görgü kurallarıyla işe başlar. Davranışlarla ilgili engel aşıldıktan sonra ona diken, su ve acı ilişkisini öğretmiştir öğretmen. Zamanla nesnelere dokunarak anlamlarını tanıtmaya başlar. Su, kaşık, kuş gibi basit kelimeleri öğretmekle işe başlar. Bunlar olunca zaten gerisi de gelecektir. Fark yaratmak, özgün bir şeyler ortaya çıkarmak derindedir ve ilginç biridir Debraj. Bakımsız ve çılgındır. Eğlenceli biridir. Kör gözlüğü takmaktadır. Bu aslında onun, diğerlerini anlamak için yaptığı bir şeydir. Öğrenciyi anlayan öğretmen modelini tanımlamaktadır. Öğretmen başlangıçta Michelle ile yalnız ve farklı bir ortamda çalışmak ister. Böylece, tavan arasına saklanmış savaş suçlusı gibi sığıntıya benzer bir halde kalan Michelle’in ilk olarak korktuğu birinden korunmayı istemesini sağlamıştır aslında. Ayrıca öğretmeni ona bir şeyler öğretmek isterken o sürekli saldırmaktadır. İnsan bilmediği şeye saldırır. Korktuklarına savaş açar. O da bu korkuyu yok etmek ister. Aslında öğretmene göre, Michelle’in kendisi ile gurur duyması gerekmektedir. Çünkü öğretmeni bunun farklılık olduğunu söyler ona. Yiyecekleri kokusundan tanıtır, kelimeleri ellerine dokunarak yazar parmaklarıyla. Dudak hareketleri ile okumayı, anlamayı öğretmeye çalışır. Kararlı, sabırlı, azimli öğretmen, sihirbazlık oyununa devam eder günlerce. Asla da vazgeçmez. Her defasında da Michelle’den daha çok başarı bekler ve ona ulaşmasını sağlar. Başarısızlığı dans ederek kutlarlar. Ne de olsa başarısızlık başarmanın da ilk adımı olacaktır diye düşünürler. Bunu da Michelle’e öğretmeni öğretmiştir.

Öğrenci olan Michelle'in başlangıçta tek bildiği annesinin şefkat dolu kucağıdır. Tıpkı ilkel bir canlı gibi davranmaktadır. Saldırgan ve kaba tutumları vardır. Korkaktır. Korktuğu için saldırmaktadır zaten. Yaşadıklarının farkında değildir. Michelle, hem kördür hem de dilsizdir. Ancak buna rağmen gelişen süreçte her şey değişecektir. Bambaşka olacaktır. Kendisi ile barışıktır. Çevresi ile dosttur. Öğrenmeyi sever. Çalışkan ve azimlidir. Vefalıdır. Müziği ve dans etmeyi de sevmektedir. Düşleri sayesinde zihninde renklerin anlamını öğrenmiştir. Bu konuda onu bu şekilde yönlendiren öğretmenine de çok şey borçludur. O da asla nankörlük etmemiş ve onu utandırmamıştır. Zorluklar karşısında bocalasa da asla vazgeçmemiştir. Kıskanç değildir ayrıca. Kız kardeşini asla kıskanmamış, onu hep sevmiştir.

Aile olarak, şefkatli, destekleyen ve sevecen bir anne ile anlayışsız bir baba modeli görürüz. Anne soruna çözüm ararken, baba suçlayıcı bir tavır takınır. Ancak aslında o da yaşanan duruma üzülmemektedir. Ne yazık ki sorunun asıl sebebinin araştırma gereği duymaz. Daha soğuk ve uzak durmayı tercih eder. İnsana dair psikolojik durumları çok iyi anlayamamaktadır. İletişim kurmakta başarısızdır.

Eğitim Ortamı: Michelle'in ilk eğitim aldığı ortam bizzat yaşadığı ev ve o evin çevresi olacaktır. Bay Sahai onu bomboş ve tanıdığı hiç kimsenin olmadığı bir ortama alır. Orada verir ilk eğitimi. O oda geniş ve boşdur. Zamanla oraya top gibi kaşık, kek, kuş, kafes gibi nesnelere getirir. Bunlar öğrenme araç gereçleri olur. Diğer taraftan evin bahçesi de doğadaki nesnelere tanımak için iyi bir ortam oluşturur. Zamanla müzik de aracı olacaktır. İlerleyen zamanlarda Michelle artık üniversitede öğrenim alacaktır. Oldukça büyük, ağaçlıklı, geniş alanlara sahip görkemli bir binada, anfilin geniş ferah salonlarda, normal düzeyde eğitim alan engelsiz bireylerle birlikte, diğer kız ve erkek öğrencilerle aynı ortamda eğitim alacaktır. Onun yazı yazmasını sağlayan özel bir daktilosu vardır. Geniş kütüphanelerden yararlanabilmektedir. Sınavlarda kendisine özel zaman verilir.

5.1.2.8. Can Dostum

Orijinal adı: Good Will Hunting

Yapım yeri-yılı: ABD-1997

Türü: Drama

Süre:126 dk.

Yönetmen: Gus Van Sant

Oyuncular: Matt Damon, Robin Williams, Ben Affleck, Stellan Skarsgård

Senaryo: Ben Affleck-Matt Damon

IMDB puanı: 8.2

Ödüller: En iyi özgün senaryo **Akademi Ödülü**,

En iyi yardımcı erkek oyuncu **Akademi Ödülü**, En iyi senaryo

Altın Küre Ödülü,

En iyi yardımcı erkek oyuncu **SAG Ödülü**, **Gümüş Berlin Ayısı**,

Satellite Ödülleri

En iyi senaryo – özgün, **NBR Ödülleri Özel başarı ödülü**,

En iyi özgün senaryo, **Las Vegas Film Eleştirmenleri Birliği**

Ödülleri

En iyi gelecek vaad eden oyuncu,

Dünya sinemasında **Avrupa Başarısı ödülü**,

Eleştirmenlerin seçimi ödülleri En iyi çıkış yapan sanatçı, eleştirmenlerin seçimi ödülleri en iyi çıkış yapan oyuncu,

Chicago film eleştirmenleri derneği ödülleri en iyi gelecek vaat eden oyuncu, Florida Film eleştirmenleri birliği ödülleri en iyi yeni oyuncu

Film Hakkında Genel Değerlendirme: Bu filmin senaryosuna özellikle dikkat edilirse, şunu anlamak mümkündür: Öğrenmek sadece okulda ya da üniversitelerde gerçekleşen bir eylem değildir. Bir de dikkat edilmesi gereken de yönetmenidir. Son yılların okul filmlerinden “Elephant” filmiyle Cannes’da en iyi yönetmen ödülünü kazanan Gus Van Sant, okul hayatına meraklı gibi görünüyor. Belki de bu yüzden başarılı çıkışları olsa gerek. Yönetmenin oyuncularını doğal kılmak için yaptığı kamera oyunları, uzun plan çekimleri bu filmde yoğunlukla görülmesi de başarılı senaryosuyla belleklere yerleşen Can Dostum, eğitime dair çok şey ifade ediyor. Bunu da öğütlerle dolu bir havada direk yapmıyor; hissettiriyor.

“Bana mutluluğun, aşkın ne anlama geldiğini anlatabilirsin; ama ondan aldığın o duyguyu bana tarif edemezsin. Yaşamadığın için bunu anlatamazsın!” diyerek yavaş yavaş etkisi altına aldığı Will’i, Sean; aslında hayata dair seçimleri belirlemek ve de hisler üzerine eğitmektedir. Duyguların bilinmesi, onlar hakkında sayfalar dolusu okunması, onlara dair bilgi edinmek için yetmeyecektir. Türlü duygular basit ayrıntılarda gizlidir. Onlar ancak hissedilerek öğrenilebilir. Dostluk, sevgi, acı, aşk, gibi. Matematiğin problemlerini çözenin gizemli hazzı, sevginin, dostluğun büyüüne yenik düşmektedir. Sean’ın söylediği her cümle, birer eğitici ve de öğretici nitelik taşır.

Mat Damon’ın oyunculuk hayatındaki ilk gençlik yıllarına ait olan filmde, canlandırdığı karakteri yansıtırken, karakterin sahip olduğu olumsuz özellikleri yüzüne yansıtması da filmin başarısına katkı sağlamıştır diyebiliriz. Zaten bu filmdeki çıkışıyla gelecek vaat eden oyuncu olmayı da başarmıştır. Ukâla, serseri, sevgiden yoksun bir ruhu anlatırken, acı anılarını ne denli kelime ve bilgi oyunları ile gizlediğini hissettirmez tavrının asıl sebebi, ta ki Sean’ın gözlerine bakmaktan kaçtığı sırada zor da olsa terapistinin boynuna sarılarak ağladığı anda

ortaya çıkacaktır. O ana kadar yüzündeki soğuk ifadeyi korumayı fazlasıyla başarıyor. Bu aslında hiç de acı çekmiyormuş gibi görüntüsü, bastırıldığı duygularının yansımasıdır ve Mat Damon bunu çok iyi ifade etmiş.

Tabi filmi asıl özel kılan, özgün bir senaryo sunmasıdır. Dâhiliğe farklı bir açıdan bakışla birlikte, içimizde görmezden geldiğimiz, ötelediğimiz insanların da her an bir dâhi olabileceği fikrini, yıllarca edinmeye çalıştığımız bilgileri öğrenirken ne denli uğraştığımız konusunda küçümsenesi hâlimizi, bu sıradan insanların büyük düşünceleri karşısındaki yenilgimizi senaryo içinde görüyoruz. Üstelik hepimiz diplomalarımız konusunda biraz düşünmek zorunda kalırız. Zira onlar zor güç elde edilmiş kâğıt parçalarından ibaret olduklarına göre, gerçekte bilgi ve bilgili olmak nedir? Eğitim nedir? Nasıl elde edilir? Eğitim ve bilgi kâğıt parçalarına sığdırılmakla yetinilmiş, belirli bir süre içinde, kitapların senelere yayılarak zihnimize yerleştirildiği ezberlerden mi ibaretti yoksa? Eğer öyleyse biz bunca zaman kendimizi çok şey biliyor sanıyormuşuz. Oysa hepsi her an her kütüphanede öğrenebileceğimiz şeylerse şayet bunun için fazla zorlamaya ve havaya girmeye gerek yok demek ki. İşte filmdeki bakış açılarından biri de budur ve eğitim camiasında bunu düşünmek lâzım. Bu bakış Will karakteriyle veriliyor. Ama eksik bir şey var: O da her şeyi sadece bilmek yetmiyor. Onu anlamlandıramadığınız müddetçe bilgiden faydalanamazsınız diyor film. Bunu da Sean karakteriyle vermiş. Profesör ve terapist karakterleri ise hayata dair seçimler konusunda iki farklı bakış açısının çatışmasını Will karakterini yönlendirmek üzere attıkları adımlarla göstermişler. Acaba bu durumda kim başarılı olacak? Bu sonunun cevabını Will'in verdiği kararı öğrenene kadar merak ediyoruz. Bu da bizi senaryo içinde sürüklemektedir.

Diğer taraftan mekânlar karakterlere uygun hazırlanmıştır. Will'in odası boş ve dağınıktır. Kafası gibi. Hemen hemen hiç eşya yoktur. Neticede serseri gibi yaşamaktadır.

Konu: Dostluk, arkadaşlık, sevgi, değer verme duyguları çerçevesinde, eğitim almamış, serseri fakat üstün zekâlı bir gencin, bir terapistle tanışması ile aralarında gelişen duygular ve bu gencin eğitime bakış açısı konu edilmiştir. Diğer taraftan “aşk” konusu da değer verme çerçevesinde ele alınmıştır.

Hikâye (Olay Örgüsü): Massachusetts Üniversitesinde hademelik yapan Will Hunting adlı genç, öğrenmeye meraklı ve zeki biridir. Bir gün üniversite hocalarından biri olan Profesör Gerald Lambeau, dersi sırasında öğrencilerine, koridorda yer alan büyük tahtaya furye sistemi asacağını ve sistemdeki teoriyi sömestr sonuna kadar ilk ispatlayan kim olursa, o kişinin geleceğinin bu durumdan çok olumlu etkileneceğini söyler. Bu soruyu çözecek kişi de ancak çok başarılı olduğu kesin biridir. Eğer soruyu çözerse de adı reklam olacak, MIT’ye ismi basılacaktır. Kısacası hayatı değişecektir. Şan ve şöhret elde edecektir. Bu başarıyı daha önce sağlayanlar arasında çok önemli isimler yer almakta ün kazanmış kişi ve profesörler bulunmaktadır.

Will, kitapların darmadağın ortada durduğu bir odada tek başına yaşamaktadır. Ders çıkışında, hocanın tahtaya yazdığı soru üzerinde iki kişinin inceleme yaptığı sırada Will de koridoru temizlemektedir ve soruya dikkat kesilir. Bardaki arkadaşını yalnız bırakarak eve gider ve soru üzerinde çalışır. Bir müddet düşünür ve herkes okuldan çıktıktan sonra gizlice cevabını yazarak ispat eder. Fakat kendisinin çözdüğünü kimseye söylemez. Daha sonra, Profesör Lambeau, tatil günü okuldaki bir törende eğlenirken, öğrencilerden birkaçı yanına gelerek Uygulamalı Teori dersine gidip teoriyi kimin ispatladığını öğrenmek istediklerini söylerler. Durumdan hiç haberi olmayan Profesör, şaşkınlık içinde salona gider ve inceler. Gördüğü zekâ karşısında hayranlık içindedir. Profesör Lambeau, onun kim olduğunu aramaya başlar. Will ise bu sırada serseri arkadaşlarıyla takılmakta ve kavganın, gürültünün eksik olmadığı ortamlarda bulunmaktadır. Yine bir kavgaya karışır. Polisler tarafından yakalanır.

Pazartesi günü ders saatinde sınıf dolup taşmaktadır. Herkes merak içindedir. Gizemli sihirbaz ortada yoktur. O kişiyi bulmak için Profesör Lambeau, tanımadığı bu kişiye meydan okuyup bir soru daha sorma gereği duyar. İki yılda ancak ispatlanmış oldukça zor bir soru daha yazar. Will ise bu sırada kanunlarla başını derde sokmuştur ve karıştığı kavga yüzünden hakkında dava açılır. Duruşma gününe kadar geçen zaman içinde yeni soruyu da görür ve onu da çözmeye başlar. Bu defa Profesör onu görür ve konuşmaya çalışır. Fakat ondan kaçır. Will hademelik işinden kovulur. Bir barda eğlenmeye giderler. Burası üniversitelilerin takıldığı bir ortamdır. Burada birkaç kişi ile tanışır. Aralarında kızlar da vardır. Kızlara hava yapmak isteyen, eğitim almakta olan bir gence ağzının payını vermek ister. Böylece eğitim görmekte olan kızlardan biri olan Skylar ile tanışır ve arkadaş olurlar. Bu arada başka bir yerde işe girer Will. Profesör de onun peşine takılmıştır ve sonunda onu bulur. Fakat onu hiç de iyi olmayan bir ortamda mahkeme salonunda kendisini savunurken bulur. Profesör Lambeau, onun kendisini savunurken kullandığı cümlelerden ve bilgi düzeyinden çok etkilenir. Ancak hâkim dosyasına baktığında hırsızlık, saldırı, kavga etme gibi bir sürü suçlarının olduğunu görür. Yetimhanelerde kalırken de kavgalar yüzünden kovulduğunu okur. Ayrıca suç dosyaları hep ertelenmiştir. Bu defa polise de vurmuştur. Bu bakımdan beraat etmesine izin verilmez. Elli bin dolar kefarete istenir. Profesör Lambeau bunun üzerine yargıyla konuşur ve o da kendisinin gözetimi altında olduğu müddetçe bırakacağını söyler. Profesör bunun üzerine Will'e şart koşar. Haftada bir kez birlikte çalışmak ve bir terapistle görünmek şartlarıdır. Matematiksel işlemler çözmeye onay verir. Bu arada başta terapist fikrine sıcak bakmayan Will'i ikna eder. Çünkü hâkime rapor verecektir. Hapishanede kalmaktan iyi olduğunu anlatır ona.

Böylece Will, Profesörün teklifini kabul eder, ikisi çalışmaya başlarlar. Teoriler çözmektedirler. Ama maalesef terapistle anlaşamaz. Birkaç farklı terapist denerler fakat onlarla dalga geçer ve onları vazgeçirir. Profesör çok kızmıştır fakat en sonunda eski bir

arkadaşından yardım almaya karar verir: Sean Maguire. Sean, psikiyatri alanında dersler vermektedir. Terapist Sean Maguire ile Profesör Lambeau, eski iki arkadaştır. Aralarında ise hayata bakışları açısından farklılıklar vardır. Bay Sean, onun öğrencisine yardımcı olmayı reddeder ama Profesör Lambeau onu ikna eder. Bir hikâyedeki çocuğa benzettiği bu dâhi öğrencisine yardımcı olmasını ister. Will'i arkadaşıyla tanıştır. İlk görüşme gerçekleşir. Will zekâsı ile Sean'ın ruhunu çözer ve aynı zamanda ölmüş eşi hakkında saygısızca konuşur ve bunun üzerine Sean ona çok sinirlenip tepki gösterir. Fakat yine de görüşmeyi kesmez. Profesör bunu anlayacak olsa da onunla görüşmeye devam edecektir.

Dr. Sean William'a, korkak, ukâla ama zeki bir çocuk olduğuna dair fikirlerini anlatmak ister ve onu yeşil, güzel bir parka götürüp aslında onu çok iyi anladığını ifade eder. Aslında onun ruh yapısını çözmüştür. Orada ona dâhi olmanın cesur olmakla aynı şey olmayacağını, kendisinden bilgi öğrendiğinde bir şey öğrenmiş olmayacağını, kendisine dair yaşanmışlıkları anlatırsa Will'den bir şeyler öğrenmiş olacağını dile getirerek başarılı bir görüşme gerçekleştirir. Artık kendisinden söz etmesini beklemektedir. Söyleyeceklerinden korkmadan kendinden bahsetmeyi düşünmesini ister. Terapiler sırasında Sean, Will herhangi bir şey söylemediği müddetçe kesinlikle sormaz ve konuşmaz. Sonunda kendisi komik şeyler anlatmaya başlar. Will, Sean'a bir kız arkadaş edindiğinden bahseder. Böylece ondan konuşurlar. Sean ona anlattığı kendi yaşantısına dair anıları aracılığı ile Will'in kendisinin mükemmel olmadığını anlamasını ister. Will doktorun yönlendirmesi ile görüşmeye çalıştığı kız arkadaşını armaya devam eder. Sean ona kendi hayatına dair anılarından bahsetmektedir. Terapiler hep sohbetler çerçevesinde geçmektedir. Sean, ona aslında hayata dair özel ve sevmeye değer şeylerin ve hayatlarında anlam ifade eden kişilerin vazgeçilmez olduklarını, her şeyden daha önemli olduğunu anlatmaya çalışmaktadır. Sean sevdiği insan için bir şeylerden vazgeçmiştir fakat hiç pişmanlık duymamaktadır. Kız

arkadaşı Skylar'a kendi hayatı hakkında bir türlü bilgi vermek istemeyen Will, sonunda yavaş yavaş kendisini ona tanıtmaya başlar.

Bu arada Profesör Lambeau, Will ile ilgili eğitim projeleri ve öğrenim teklifleri almaktadır. Amacı onu kurtarmak ve iş dünyasına kazandırmaktır. Fakat Sean ona hâlâ geçmişi çözemediklerini, hâlâ orada olduklarını, gelecek üzerine konuşmak için erken olduğunu söyler. Sean, Will'in geleceği hakkında kendisinin karar vermesi gerektiğini düşünmektedir. Will de zaten o sırada Profesörün kendisine ayarladığı iş görüşmesine arkadaşını göndermiştir. Will tıp okuyan kız arkadaşının derslerini de yapabilmektedir. Will'in eğitimi olmamasına rağmen her şeyi bilmesi kız arkadaşını Skylar'a çok ilginç gelmektedir. Onun bu yüzden kendisi ile California'ya gelmesini istemektedir. Çünkü Skylar'ın orada tıp eğitimine devam etmesi gerekmektedir ve Will'den ayrılmak istemez. Will bunu reddeder çünkü onun ve o çevredekilerin hayatı kendisine uzaktır. Aslında Will bu noktada ne kadar korku dolu ve cesaretsiz olduğunu da ortaya koyar. Oysa kızın aslında babası ölmüştür ve miras olarak kalan parayla her ihtiyacını karşılamaktadır. Will'e dair her şeyi bilmeyi ve onun sevgisini ister. Fakat o bunu reddeder çünkü çocukluğu hiç de güzel anılarla dolu değildir. Bıçak yaraları, vücudundaki sigara izleri acı anılardan kalmadır. Bu yüzden de sevmekten, bağlanmaktan korkmaktadır. Will ve kız arkadaşını Skylar arasında çıkan tartışmada Will, ona kırıcı davranır ve ayrılırlar.

Profesör Lambeau ise Will'i bir türlü geleceğini kurtarmak konusunda ikna etmeyi başaramamaktadır. Will, iş görüşmelerine gittiğinde, kendisine sorular soran nüfuslu yöneticileri hep şaşırtmaktadır. Hükümetle çalışma konusunda onu ikna etmeye çalışan insanları geri çevirmektedir. Sean yavaş yavaş onu çözmeye başlayacaktır. Zekâsının bir ayrıcalık olduğunu ona anlatmaya çalışır ve ona kendisinin dostu olup olmadığını sorar. Fakat onun derinlerine bir türlü inememektedir. Kendisindeki ayrıcalığın farkında da değildir. Sean, onu kovar. Çoban olmayı tercih edeceğini söyleyen Will'i seans süresi dolmadan odasından atar. Kendisine basit bir soruyu

cevaplayamadığını sadece saçma büyük sorulara cevap verdiğini söyler. Çünkü basit şeylerin değerini bilmemektedir. Kendisi oradan gitmek istemese de çıkmasını ister. En yakın arkadaşı Chuckie, geleceğini kurtarması için Will'i ikna etmeye çalışır. İnşaat işçisi olarak kalmasının doğru olmayacağını söyler. Profesör ise, Sean'a ona yardım etmeyip tartıştığı için kızmaktadır. Profesör ve Sean arasında başarı üzerine bir tartışma yaşanır. Will buna şahit olur. Profesör Lambeau ile Sean arasında geçmişten kalan başarıya dair bir çatışma vardır. Sean'ı bu konuda diğerleri biraz dışlamışlardır ama aslında bu onun umurunda olmamıştır. Sonrasında Will ile yalnız kalıp konuşurlar ve Will'le ortak oldukları birkaç acı anı ortaya çıkar. Sonra Sean, onun gözlerine bakarak *"Bu senin hatan değildi."* der ve bunu birkaç kez söyler. Sonunda bu sözler üzerine ağlar ve sarılırlar. Will hakkında Sean bir rapor yazacaktır. Hâkim rapor beklemektedir. Bu rapora bağlı olarak özgür olup hapisneden kurtulacaktır. Will doktorla arasında geçen bu samimi konuşmadan sonra işe başlar ve seanslar da artık bitmiştir ve Sean'a teşekkür edip son kez onu görmeye gider. Fakat aslında bir daha seanslar devam etmeyeceği için çok üzgündür. Sean izin alıp başka şehirlere gezmeye gitmeye karar vermiştir. Ne zaman döneceğini de bilmemektedir. Profesör onu ziyarete gider ve yaşananlardan üzgün olduğunu söyler. Will'de ise duygusal yönden değişimler olmuştur. California'da tıp okumaya giden kız arkadaşını görmeye gider. Arkadaşlarını, çevresini, her şeyi bırakmıştır. Giderken de Sean'a bir mektup bırakır. Sean onu farkında olmadan etkilemiştir. Geçen sürede aralarında gerçek ve samimi bir dostluk oluşmuştur. Will, Profesör Lambeau'nun iş teklifleri ve madalyalar kazanma vaatlerini kabul etmek yerine Sean'ın yolundan gidip gerçek sevginin peşinden koşacaktır. Bu tercihini ise Profesör Lambeau'ya söylemesini Sean'a yazdığı küçük metupta ister. Böylece aslında Sean'ın yıllar önce yaptığı tercihlerden birini de Will yapmış olur.

Mesaj: Gereksiz hırslarımız ve kibirimiz yüzünden hayatı anlamlı kılan değerlerden uzak yaşamamalıyız. Zira hayatın anlamı o küçük

anlarda ve anılarda saklıdır. O anılara saygı duymalı, hak ettiği değeri vermeliyiz. O yüzden o kötü duygulardan arınmak önemlidir. Dost olmak, güven duymak, sevmek gibi duyguların değeri ise hiçbir bilgi ya da teori ile ölçülemez. Hiçbir madalya bu duyguları barındırmaktan ve yaşamaktan daha önemli bir ödül değildir. Dostluğun ve güvenin ışığında öğrenilen bilgilerin değeri ise çok büyüktür. Bilgiyi sadece bilmek yetmez. Onu anlamlandırabilmek de önemlidir. Kitaplarda yazan her şeyi gerektiğinde bulabiliriz. Bazen bunun için eğitim almak yeterli değildir. Ama o bilgilere anlam katmak ancak yaşayarak sağlanır. Ayrıca üniversitelerde öğretilen bilgiler çoğu kez havada kalmakta, ezber dâhilinde gelişmektedir. Oysa onların derinliğini herkes çözemez.

Üstelik toplumda farkına varmadığımız, kenara itilmiş, değer verilmemiş öyle cevherler vardır ki onlar birer dâhi olabilirler. Dikkat etmediğimiz ve ilgilenmediğimiz müddetçe, bir bataklığın içinde kaybolup gidebilirler. Onlara da hak ettiği değeri vermek gerekir. Karanlıkta kaybolmalarına izin verilmemelidir.

Alt Mesajlar: Toplumsal sistemler, eğitim sistemleri ve kapitalist yaklaşımlar, iş dünyası, acı içinde yaşayan hayatı mahvolan insanlar üretmektedir. Bize, ülkemiz ve kendimiz adına iyi olacağı söylenen fırsatlar ve sonunda elde edilen para, sadece ve sadece başkalarının hayatına zarar vermektedir. Bu yüzden biz de kardeşimiz olan diğer insanın hayatının yok olmasına aracılık etmiş oluruz. İşte sistemlerin çoğu, gelecek vaadi altında bunu yaratmaktadır.

Diğer taraftan eğitim sistemlerinin çoğu sadece parası olanlara hizmet eder. Ancak parası olan ve ailevi durumu iyi olan çocuklar eğitim görebilmektedir. Oysa okullarda öğretilen o bilgilere ulaşmak aslında çok kolaydır. Sıradan bir kütüphaneden yararlanarak da çok para harcamadan okuldakilerden çok daha fazla bilgi edinilebilir. Ancak şan, şöhret, para, kariyer kaygısı, insanların çoğuna sadece özel bir anlamı olmayan naylon diplomalar sunmaktadır. Ama asla mutluluğun anahtarını vermez. Güzel duyguları öğretmez.

Sosyal Ortam: Saygın bir üniversite çevresi, az da olsa iş dünyasının yer aldığı hatırı sayılır şirketler, öğrencilerin yaşadığı üniversite ortamı ve gençlerin takıldığı bar, cafe gibi mekânlar ile serseri tarzda ekonomik düzeyi düşük, eğitim almamış insanların yaşadığı sıradan arkada kalmış ABD sokaklarıdır. Bunun yanı sıra sosyo-entelektüel anlamda ve gelir düzeyi düşük insanların yaşadığı ortamlarla, eğitim çevresinin bulunduğu akademik ortamları filmde bir arada görürüz. Will ve arkadaşları gelir seviyesi düşük insanları temsil ederler. İnşaatçıların, işçilerin çalıştığı ortamlar da buna dâhildir. Profesör Lambeau ise akademik çevreyi temsil eder. Üniversiteliler ise gelir seviyesi yüksek, zengin diyebileceğimiz grubu ve Terapist Sean ise, mütevâzi yaşayan bilge ve huzurlu insanların yaşadığı sosyal ve ekonomik ortamları yansıtmıştır. Şehirde yer alan farklı mekânlar ise gezmek, eğlenmek için gençlerin bulunduğu diğer ortamlardır. Bir de şu var ki, gençlerin takıldığı mekânlar kendi kültürel ve ekonomik durumlarına göre seçilmektedir. Film bize bu zıtlıkları da göstermiştir.

Sembolik İfadeler: Sean'ın odasındaki tablo üzerine yaptığı resim, filmde fırtınadan kaçmayı, sığınmayı, aslında kendini saklamayı, yalnızlığı hatta acı anıları ifade eden en anlamlı sembolik anlatımdır. Zaten ilk terapi seansı, Will'in o tablo üzerinde yaptığı yorumlarla geçer. "Sığınacak güvenli bir yer araması" gibi.

Tam anlamıyla bir sembol olarak kullanılmasa da Will'in elinden düşmeyen sigara, serseriliği vurdumduymazlığı ifade ediyor. Bu aslında daha çok bir aksesuar gibidir.

Bunun dışında, senaryo içinde yer alan diyalogların oluştuğu cümleler de aslında birer sembolik mesajdır. Sean'ın gerçek mutluluk üzerine kurduğu cümleler gibi:

"...Senin hiçbir şeyi sevecek kadar cesur olduğunu sanmıyorum. Sana bakınca zeki ve kendine güvenen birini görmüyorum. Korkak, ukâla, değersiz bir çocuk görüyorum. Ama sen bir dâhisin bunun farkındayım... Şahsen sana hiç değer vermiyorum. Neden dersin? Senden hiçbir şey öğrenemem. Birkaç berbat kitap okuyabilirim. Kendinden söz ettiğin sürece kim olduğundan, o zaman senden etkilenirim..."

Bu gibi cümleler Will'e ve terapist Sean'a dair çok önemli karakteristik mesajları içinde barındıran sembolik ifadelerdir. Bunlar, hem Sean'ın hem de Will'in hayata bakışı, karakterleri hakkında fikirler verir.

Yönetici, Öğretmen, Öğrenci ve Aile Modeli: Filmde *yönetici modeli* ile karşılaşmayız fakat profesörün, bir yöneticide aranan liderlik özelliği gösterdiğini söyleyebiliriz. Üniversitede kendi alanında söz sahibi olmasıyla da dikkat çekmektedir.

Filmde aslında *iki farklı öğretmen* imajı çizilmiştir. Sean her ne kadar terapist olsa da aslında o da psikoloji, terapi üzerine dersler vermektedir. Birinci dereceden olmasa da olumlu öğretmen modelini o simgeler. Sean, sakin, huzurlu, sürekli gülümseyen biridir. Kişilere ve onların seçimlerine müdahale etmez. Onları konuşmak için zorlamaz. Sadece yönlendirir. Hayata dair etkileyici fikir ve düşünceleri vardır. Sevgiyi temel alır. Vefalıdır. Ölen eşini hiç unutmamış, hayatın gerçek güzelliklerini onda görmüştür. Öldükten sonra da anısına hep saygı duymuştur. Sean yol göstericidir. İdealistliği hayata dair gönlündeki güzelliklere ulaşmak biçiminde anlam bulur. Gereksiz hırsı ve kibiri terk etmeyi başarmış olmak onun için gerçek başarıdır. Çünkü o kendi seçimine kimsenin müdahale etmesine izin vermemiştir. Üniversite yıllarında başarılı olduklarını iddia eden arkadaşlarının küçümser tavırlarına rağmen o, hırslara yenilmemiştir. Sean, güvene dayalı iletişimden yanadır. Ona göre güven olmadan kimseye yardım edilemez. Sabırlıdır ayrıca. Beklemeyi bilir. Her şeyin bir zamanı vardır. Anlaşmadan yanadır. İletişimi çok iyidir. Bir şeyleri anlatmak için klasik yöntemleri uygulamak yerinde, farklı ortamları değerlendirmeyi tercih eder. Sean için sadece bilmek yetmez. Onun için aynı zamanda yaşamak da gerekir. Duygular da yaşanmadan sadece bilinirler ama anlaşılamazlar. Dostluğa önem verir.

Profesör Lambeau ise, idealist, hırslı, kendine güvenen bir karakterdir. Her ne kadar olumsuz gibi görülse de aslında Will'i

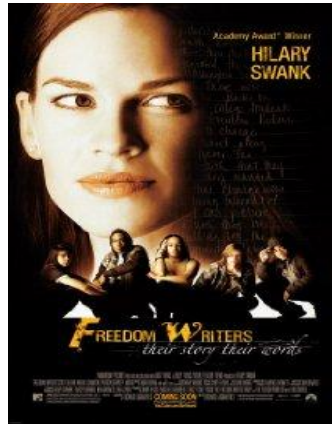
yönlendirmesi ve onun hayatını değiştirmek için uğraşması bakımından realist ve yardımseverdir. Bunun yanı sıra biraz da bencildir. Çünkü Will ile beraber o da ismini duyurmuş olacaktır. Sabırlı değildir. Her şeyin hemen değişmesini ister. Profesörün hedefi ünlü olmaktır. Diğer taraftan ülkenin yararını da düşünür. Will'in veya kendisinin bulacağı yöntemler, bilim dünyasında işe yarayacaktır. Bu da aynı zamanda onlara ün kazandıracaktır. Tuttuğunu koparan birisidir. Hırslarına rağmen kendi zekâ düzeyinin de farkındadır. Will ona bağlı değildir ama o Will'e bağımlıdır. Çünkü geleceğin anahtarları onun elindedir. O anahtarları alıp tüm kapıları zorlamak ister. Soru-cevap, anlatım metotlarını kullanır. Kazanmayı öne almıştır. Hayattan ve öğrencilerden beklentileri yüksektir.

Will ve Skylar filmde *öğrenci modelini* oluştururlar. Will dâhidir. Eğitim sisteminde bulunmaz ve bulunmak da istemez ama eğitimi en iyi uygulayan profesörlerden bile daha çok şey bilir. Bilgi deposu gibidir. Üniversite boyunca hangi sınıfta ne öğretileceğini zaten bilmektedir. Hırsları yoktur. Kendine aşırı güvenir, ukâladır fakat vefasız değildir. Arkadaşlarına değer verir. Duygusal değildir, soğuktur. İçinde kopan fırtınaları bastırmıştır. Duygularını kendisine bile söylemez. Kolay güvenmez ve sevmeyi bilmez. Bu noktada korkaktır. Serseridir. Kötü alışkanlıkları da vardır. Suç işlemektedir. Şiddete eğilimi de vardır. Kavga eder. Ama arkadaşlarına sadıktır. Geçmiş kötüdür. Yetimhanelerde kalmıştır. Ailevi sorunlar yaşamış ve terk edilmiştir. O yaşananları hiç düşünmez, hissetmek bile istemez. Sorunlu çocuklardandır aslında. Kitapta yazan bilgileri küçümser. Kendisine yardım etmek isteyenlere karşı duyarsızdır. İçte dönüktür. Reklama ihtiyaç duymaz. Günlük yaşamı tercih eder. Davranış problemleri vardır. İyilikleri çok taktir etmez. İkinci kişileri benimsemez. Çok vefalı da sayılmaz. Tabi onun bu yapısını epey değiştirecek olan kişilerle karşılaşacak ve etkilenecektir. Güvenmeyi, sevmeyi, dost olmayı da öğrenecektir.

Filmde ana karakterin ailesi yoktur. Tam tersi çocukluğuna dair babası ile ilgili acı anıları vardır ve o bunları zihninde ötelemiştir. Hatta onun serseri gibi yaşamasına da o sebep olmuştur bir yerde. Çocukluğu da yetimhane de geçmiştir. Sorunlu bir birey olarak gelişmiştir. Kendi çevresindeki yakın dostları onun ailesi sayılır bir yerde. Ona değer veren birkaç arkadaşı vardır. Sonradan tanıştığı profesör ona destek vererek ailenin yerine geçer bir bakıma ama o gerçek aile olamaz. Terapist ise, artık Will'in alıştığı kişi olur zamanla ve aile kavramını hiç benimsememiş biri olarak bu kavrama dair duyguları ilk kez ondan öğrenecektir. Terapistin kendisi ve karısına dair anıları, aile kavramının değerini de ortaya koyar bir bakıma. Will ilk kez ona yakınlık duyarak bu duyguyu az da olsa hissedecektir. Terapist ve ölmüş olan karısı ise sevgi dolu bir aile imajı çizmişlerdir Will'in gözünde. Sonradan Will ondan etkilenecek Skylar'ın arkasından gidecek belki de aile kuracaktır.

Eğitim Ortamı: A.B.D.'de bir üniversitede kullanılan mekânlarda, çok büyük anfinin yer aldığı bir ortam. Sıralar anfi şeklinde. Yazı tahtası birkaç bölmeden oluşuyor. Geniş bir koridor, profesörün çalışma odası ve terapistin ait özel oda. Üniversitenin koridorlarının günlük temizliğinin yapıldığını görürüz. Hatta Will başlangıçta orada hademedir. Çalışma odasında da geniş bir masa, sayısız proje kâğıtları, yazı tahtası, bilgisayar, ansiklopedi, vb. kitaplar vardır. Terapistin odası ise, tablo, kitap dolapları, koltuk, masa lambası gibi araçlarla döşenmiştir. Profesörün odası daha kasvetli ciddi bir ortam iken, terapistin odası daha sıcak ve samimi bir hava vermiştir. İç mekânın karakterler ve konuyla uyumlu hazırlandığını görürüz. Will'in kendi evindeki görüntü de bir eğitim ortamıdır. Çünkü Will oraya sayısız kitap getirmiştir.

5.1.2.9. Özgürlük Yazarları

Orijinal adı: Freedom Writers

Yapım yeri ve tarihi: ABD-2007

Türü: Dram, gençlik.

Süre: 122 dk.

Yönetmen: Richard LaGraneve

Oyuncular: Hilary Swank, Scott Glenn, Imelda Staunton, Jason Finn, Kristin Herrera ve Patrick Dempsey'de.

Senaryo: Richard LaGraneve tarafından, Erin Gruwell'in öğrencilerinin yazdığı 1999'da yayımlanan "The Freedom Writers Diary" adlı kitaptan uyarlama yapılmıştır.

Müzik: Marc Isham

İMDB:7.4

“Mahkemede bir çocuğun savunulması gerekecekse, savaş zaten kaybedilmiş olur. Bence asıl savaş burada, sınıfta verilmeli.”

“Ben bir öğretmenim. Ne renk olduğum önemli değil.”

Erin Gruwell

Film Hakkında Genel Değerlendirme: Latin Amerikalı, Asyalı ya da siyah olanların kapıdan çıktığı anda vurulabileceğini söylenen Eva'nın, lisede 203 nolu sınıfta okurken, öğretmenin yönlendirmesi üzerine günlük defterine yazdıkları gerçekten çok dikkat çekicidir. Yıllar önce, kendi Amerika'sını oluşturup yaşamak isteyenlerden birisi de Eva ve ailesidir. Eva çok küçük bir kız iken kendi ırkından tanıdığı bir genç gözü önünde öldürülür. Ona yardım etmek isteyen babasını ise polis, misilleme yapmak amacı ile yakalayıp hapse atmıştır. Eva, Amerika'nın ırk ve çete savaşlarının en şiddetli yaşandığı dönemde üçüncü nesilden olarak hayatına devam etmektedir. Farklı bir ırktan geldiği için ve melez tenli olduğu için asla güzel ilân edilmeyeceğinden yakınmaktadır günlüklerinde. Üstelik her an öldürülme tehlikesi ile karşı karşıyadır. Bu yüzden o da çetelere üye olmuştur. Bir çeteye üye olduğunda ise öncelikle şiddetle dövülmelidir. Çünkü dayanıklı olması gerekmektedir. Eva'nın günlüğüne yazdığı hikâyesi ile başlayan film, ırk ve çete savaşlarının hâlâ izlerini sürdürdüğü, Woodrow Wilson Lisesi'nde, 203 nolu sınıftaki öğrencilerin öyküsünü anlatmaktadır. Ayrıca gerçekten Erin Gruwell'in öğrencilerinin yazdığı kitaptan uyarlamadır. Uyarlama yapılan kitapta, Erin Gruwell'in öğrencileri ve kendisine dair, lise döneminde yaşanmış olan, öğrenmek ve öğretmek için yapılan gayretleri ve o öğrencilerin yaşadıkları sıkıntılarıyla ilgili anıları anlatılmaktadır.

ABD yapımı filmlerde genel olarak tecimsel amacın ön planda olması açısından bakıldığında, dikkat çekici bir senaryo vardır ve bu tecimsel amaçtan daha önemlidir. Ayrıca teknik imkânların yeterince iyi durumda olduğu Amerika'da filmin ortaya çıkarılmasında bir engel görülmez. Tabi bu filmde sanatsal, teknik başarı arayışlarına girmek anlamsız olur. Çünkü film gerçek hayatta yaşananlardan, hatta

öğrencilerin bizzat kendi dilinden yazmış olduğu bir kitaptan uyarlanan bir senaryo olmasıyla, konuyu ve olay örgüsünü oluşturmak için özel bir çabaya gerek kalmamıştır. Filmde anlatılanlar tüm teknik detayların çok daha üstündedir. Özellikle Amerikan gençliğinin bir döneminin anlatıldığı film, ırkçı iç savaşların yaşandığı dönemi anlatarak içeriğinde sosyal birçok mesaj barındırıyor. Gerçekten bir öğretmen olan ve ırkçılığın ve çete savaşlarının yaygın olduğu bir ortamda, farklı gurupların birbiriyle kaynaşmasını sağlayacak kadar başarılı olmuş ve kariyerinde önemli çıkışlar yapmış biri olan Erin Gruwell'in, Hillary Swank'te vücut bulan haliyle beyaz perdede izleyeceğimiz sıra dışı öğretim yöntemlerinin eğitim camiasına katkıda bulunacağı inancındayız. Bütün idealist ve farklı öğretmenlerin kendini bulacağı filmde, Amerika'da eğitimin geçirdiği durumları eğitim sisteminin yapısal geçmişini, içinden çıkılmaz durumlarını da görmüş olacağız.

Konu: Erin Gruwell adındaki öğretmenin etkili öğretim yöntemleri ile O'nun Woodrow Wilson Lisesi'nde 203 numaralı sınıfta okuyan öğrencilerinin 1994'ten itibaren, günlüklerinden oluşturulmaya başlanan ve 1999'da yayımlanan Özgürlük Yazarları kitabının ortaya çıkış öyküsü anlatılmaktadır.

Hikâye (Olay Örgüsü): Amerika'da California Long-Beach'de bir lisede-Woodrow Wilson Lisesi- farklı öğrenci grupları vardır. Bunların her biri bir çete grubudur ve dört farklı ırktan oluşmaktadır. Dolayısıyla da dört de çete vardır. Onlar: Getto, Kamboçya, Wonder Bread Diyarı, Sınırın Güneyi (Küçük Tijuana)'dır. Amerika'daki arka mahallelerde yaşayan insanlardan oluşur bu çeteler. Bu çetelere mensup liseli gençlerin, okumak, öğrenmek gibi bir amaçları yoktur. Sadece savaş kampına alınmamak için okula devam etmektedirler. Bu çeteler birbirini kendi ırk, saygınlık ve onurlarını kurtarmak ve korumak için öldürürler. Şiddet oldukça ileri boyuttadır. Evden ya da okuldan çıkarken çeteler birbirini rahatsız etmekte, çoğunlukla da kavgalar yaşanmaktadır. Zaten Long-Beach kesinlikle insanların görünüşüne göre indirgendiği bir yerdir. Tehlilekelerle doludur.

İşte böyle bir ortama sosyal çevresi üst seviyede ve beyaz ırktan olan, genç bir bayan öğretmen gelir. 1994 yılıdır. Daha doğrusu ona ailesi başka meslekler önermişken o öğretmenliği seçer. Kendisine daha cazip görünmüştür. Çok paralar da kazanmayacaktır fakat o öğretmek ve bilgilerini paylaşmak ister. Erin evlidir. Eşinin ise iş problemi vardır. Mimarlık okurken okulu yarıda bırakmıştır. Erin eşiyle beraber bu mahallede bir yere taşınır. Erin Gruwel, iş başvurusu yapmaya geldiğinde kendisinden bahseder. Oldukça donanımlıdır. Kendisine iş verecek olan bayan, bölüm başkanıdır ve Erin'i anlaşılmasız bulur. Çünkü ortam hiç de iyi durumda değildir. Ayrıca bölüm başkanının başarı sağlamak gibi bir beklentisi yoktur. Öğrencilerin çoğu zaten ıslahevinden çıkmışlardır. Okula gelmek için üç otobüs değiştirip, 90 dakika zaman harcamaktadırlar. İki yıl öncesinde okulda her şey yolunda giderken, "Gönüllü Entegrasyon Programı" ile farklı ve sorunlu öğrenciler de okula alınmak zorunda kalınmıştır. Tüm bu olumsuzlukları anlatan bölüm başkanı, Erin'in gözünü korkutmayı başaramaz. Çünkü o zaten bu program için bu okulu tercih etmiştir. Erin hukuk yerine öğretmenlik tercih etmiştir. Erin: *"Mahkemede bir çocuğu savunacaksam savaş zaten kaybedilmiştir. Bence asıl savaş sınıfta verilmelidir."* demektedir. Bu sözler hiç de idealist olmayan, günü kurtarmayı yeterli gören bölüm başkanı için çok şaşırtıcı olmuştur. Müdüre onu toy bulmaktadır. İşe alma konusunda kararsız kalsa da Erin onu ikna eder. Çünkü o da kendisini öğrencilerden çok şey öğrenecek biri olarak görmektedir. Müdüre, Erin'in boynunda gördüğü ve ona babasının hediye etmiş olduğu inciye de takmaması için onu uyarır.

Erin derse girdiğinde ürkütücü bir manzara ile karşılaşacaktır. Öğrenciler kendi çetelerine ve ırklarına göre ayrı oturmaktadırlar. Sıraları da birbirlerine çevirmişlerdir. Herkes kendi âleminde. Küfürlü konuşmaktadırlar. Öğretmeni ciddiye almaz ve hatta görmezler. Öğrenciler arasında da kavga çıkar. Erin onları durduramaz. Bu sadece ilk derste böyle olmaz. Diğer derslerde de öğrenciler sık sık kavga için sınıfları terk ederler. Okulda çıkan kavgalar ortalığı karıştırmaktadır.

Zaten Erin'e verilen sınıf başarısız ve sorunlu öğrencilerle doludur. Erin işin başında çok zorlanacaktır. Eşinden destek ister. Babası için ise Erin yanlış seçim yapmıştır. Kendisi de insan haklarına önem vermesine rağmen Erin'in eğitimle ilgisi olmayan çocuklara boş yere zaman harcamak zorunda kalacağını söylemektedir.

Öğrenciler, Erin'in yöntemlerini boşa çıkarmaktadırlar. Dersi sürekli dağıtırlar. Farklı yerlerde oturmak istemezler. Erin'in yüzündeki gülümseme zamanla moral bozukluğuna ve ciddiyete dönüşecektir. İlk etapta yer düzenleme konusunda çok uğraşacaktır. Öğrencileri zor güç yer değişikliğine alıştırmaya başlar. Çünkü onlar ısrar ettikçe o da vazgeçmez ve ısrar eder. Bir keresinde Eva adlı öğrenci markette iken, orada bir tartışma çıkar. Markettekilerden birini Eva'nın çetesinden birisi öldürür. Eva buna şahit olur ancak aynı zamanda öldüren kişi onun çetesinden olduğu için onunla beraber arabaya binip kaçar. Ölen genç, Eva'nın sınıfında başka bir ırktan ve çeteden olan kişilerin tanıdığıdır. Onlar da o sırada oradadır ve mağdur olan taraftadırlar. Polis Eva'yı sorgular. Eva kendi ırkından olan arkadaşının adını veremez. Okulda ise önlem alınmasına karar verilir.

Erin elinden geldiğince sınıfta kuralları koymaya, düzeni sağlamaya ve öğrencileri derse motive etmeye çalışmaktadır fakat bu o kadar zordur ki bana mısın demezler. Bu böyle devam ederken bir gün derste bir öğrencinin arkadaşının resmini karikatürize ederek alay etmesi üzerine Erin, dersin içeriğini değiştirmeye karar verir. Kitapları kapattırır ve onlara çetelerden bahseder. Onların amatör olduklarını gerçekten çetenin ne demek olduğunu tarihi örneklerle belirtir. Tarihte, Yahudileri büyük burunlu, siyahları ise büyük dudaklı yaptıkları resimleri dergilere gönderip aşağıladıklarını anlatır. Onlar, kendi onurlarını kurtarmak için insan öldürmek yerine eğitim yoluyla ülkeleri ele geçirmeyi başaran insanlar olmuşlardır. Erin o an bunları öğretmeye karar verir. Böylece ilk kez onların dikkatini çekecektir. Onların kendi yaşantılarından yola çıkar çünkü. Ancak Erin'le tartışırlar. Kendilerini anlamadığını söylerler. Özellikle Eva ona çok sert çıkmaktadır. Erin

saygı bekler fakat o, öğrenciler için bir beyazdır. Erin ise kim olduğunun umursanmadan öğretmen olduğunu unutmamalarını bu yüzden saygıyı hak ettiğini anlatır onlara. Onlar saygı kazanmak için ölmeyi yeterli görürken, Erin dünyada adı kalmayan kimsenin bir işe yaramayacağını asla ölümsüz olmayacağını anlatmaya çalışır onlara. Erin öğrencilerin düşüncelerini değiştirmek üzere inanılmaz bir gayret içine girecektir. Bölüm Başkanı ile öğrencilere kitap kaynağı sağlamak konusunda tartışmalar yaşar. Erin öğrenciler için kitap sağlama mücadelesine girer. Diğer öğretmenlerden yardım ister. Fakat Bölüm Başkanı için onların itaat etmesi yeterlidir. Diğer öğretmen içinse Erin'in yöntemleri saçmadır, amigoluktur ama Erin tek başına bir şeyler yapmaya karar verir. Çünkü görmektedir ki diğerleri öğrencileri adam yerine koymamakta hatta aşağılamaktadır.

Bir gün bir oyun başlatır sınıfta. Sınıfın ortasına bir şerit çeker ve karşıt grupları karşı karşıya sıralar. Önce eğlenceli şeyler sorar. Sevilen şeyler konusunda ortak noktaları bulmuştur. Eğer sorularda cevaplar ortaksa şeride yaklaşacaklardır. Sonra onlara yaşadıkları ortak acılara dair sorular sorar. Aynı şeyleri yaşamış olanların şeride doğru bir adım atmalarını ister. O kadar çok ortak acıları vardır ki bu birbirine zıt insanlar sonunda ortalarında duran şeridin üzerinde buluşacaklardır. Böylece şeride bir yaklaşım bir uzaklaşmaktadırlar. Oyun amacına ulaşmıştır. Sonra kendi parasıyla aldığı günlük defterler dağıtır onlara. Ne istiyorlarsa ve ne yaşıyorlarsa yazmalarını ister. Sonra o defterleri dolabına kilitleyeceğini, not vermeyeceğini ve sadece isterse okuyacağını söyler. Zamanla öğrenciler yaşadıklarını bu defterlere yazmaya başlarlar. Bu konuda Erin'e güvenmişlerdir. Okulda yapılan veli görüşmelerine Erin'in velileri gelmez. Diğer sınıfın başarılı kabul edilen öğretmenini ise bol bol görmeye gelen ve çocukları hakkında bilgi edinenler olur. Öğrenciler günlük defterlerine yaşadıklarına ait çok ilginç ve çarpıcı şeyler yazmaya başlarlar. Hepsinin hayatında şiddet, korku, dışlanmışlık ve kavga vardır. Onur mücadelesi vardır. Çoğu dayak yemiştir. Şiddete uğramışlardır. Çete hayatına mensupturlar. Çoğu

aillesinden en az birini kaybetmiştir ve ailesini korumaya çalışmaktadır. Bunlar çok acı şeylerdir. Zamanla Erin'in de onları okumasına izin verenler olur.

İlk başta Erin'e, sınıftaki arkadaşlarına, okula, topluma, beyazlara nefret besleyen bu öğrenciler zamanla Erin'den ve onun öğretmenlik yöntemlerinden etkileneceklerdir. Onlara kitaplar alır. Kendilerine benzer öykülerle dolu kitaplar. Bunun için yeri gelir ek iş yapar. Bir müddet sonra da Erin'i terk eder. Okuldakiler de Erin'e hiç destek vermez, kaynak sağlamaz ve zamanla onun gösterdiği başarıları da kıskanmaya başlarlar. Ona engel olmaya kalkarlar. Erin babasından destek almaya çalışır. Ancak ona göre Erin'in yaptığı şey sadece iştir. Yapamıyorsa başka bir iş tercih etmesini söyler. Erin yetkili kişilerden yardım ister. Geleceğini kurtarmış kişileri ikna etmeye çalışır. Kaynak bekler. Onların ufkunu geliştirmek için gezi düzenlemek ister. O sadece sistemin kendisine destek vermesini ister ki zaten ekonomik olarak öğrencilerin parasını da kendisi çalışıp kazanacaktır. Erin, öğrencileri geziye götürebilmek için izin almayı başarır. Bölüm başkanı bu duruma çok sinirlenmiştir. Erin babasının da yardımı ile öğrencileri müzeye götürür. Farklı ırktan yaşayan insanların başından geçen olaylara ait bilgilerin yer aldığı bu tarihi müzede, öğrenciler kendi hayatlarına benzer hikâyelerle karşılaşır. Sonra da işe girdiği otelde öğrencileri yemeğe götürür. Ayrıca orada hayatları acılarla geçmiş önemli kişiler vardır. Onlar bu öğrencilere kendilerini anlatırlar. Öğrenciler çok ilgilenir ve çok şaşkındırlar. Çünkü öğretmenleri onlar için çok fazla şey yapmaktadır. Onlara değer vermektedir.

Erin, öğrencilerin hayatını değiştirmeye başlar. Ancak bu sırada çok fedakârlık yapmaktadır ve zamanla eşi ile arasına çok çalıştığı için uzaklık girer. Sorun yaşamaya başlarlar. Başta ona destek veren eşi zamanla onu anlamamaya başlar. Bir yıl geçmiştir. Dönüşte öğrencilere güzel bir hoş geldin hazırlar. Hediyeler verir. Bir partiyle karşılar onları. Artık öğrencilerin düşüncelerinde büyük değişiklikler olmuştur. Onlar artık mezun olmayı istemektedir. Kaynaşmaya başlamışlardır.

Kendilerine ait hikâyelerini paylaşırlar ve aralarında ortak noktalar olduğu ortaya çıkar. Başarılı olmak da önemlidir. Sınıftaki siyahî öğrencilerden biri ise kendi sınıf öğretmenin kendisine karşı aşağılayıcı tavrı yüzünden sınıf değiştirmeye karar verir. Öğrenciye çok kızsalar da o istediği sınıfa geçer. Üstelik öğrenci taktirlik bir öğrencidir. Öğrenciler artık öğretmenlerini ve sınıflarını benimsemişlerdir. Evleri gibi bilirler sınıflarını. Çalışmaya başlarlar. Zor kitaplar okumaya başlarlar. Notları yükselmiştir. Birbirlerine karşı da nefretleri bitmiştir. Sadece Eva halen inat eder. Ama o da zamanla bu inadından vazgeçecektir. Bir kitap okumaya başlar ve Erin onu bu kitap hakkında meraklandırır. O da kitabı bitirir ve çok etkilenir. Kitaptaki acı sona tepki gösterir. Okuduklarından çok etkilenmiştir. Öğrenciler artık aralarında kitaplar hakkında tartışmaya başlarlar. Erin öğrencilere, onların dilbilgisi ödevini yapmalarını sağlamak için bir ödev verir. Öğrencileri için okudukları kitapta adı geçen Anne Frank adlı kişiyi saklayan kadına mektup yazmalarını ister. Öğrenciler çok isteklenmişlerdir. Buna göre kendi hayatlarını yazacaklardır bu kişiye mektuplarında. Sonra öğrenciler o kişinin ve diğer konukların okullarına gelebilmesi için okulda parti verip dans gösterileri düzenlerler ve maddi kaynak sağlarlar. Bu haber olur. Erin'in de adı duyulur. Bu defa bizzat kendileri bir şeyler yapmak istemişlerdir. Aynı zamanda öğrenciler kendi hayatlarını da yazarak, özgürlük mücadelelerini anlatırlar ve özgürlüklerinin yazarı olurlar. Oraya gelen bayanın ve diğerlerinin anlattığı yaşam öyküleri ile öğrencilerin hayatları arasında birçok açıdan benzerlikler bulunur. Öğrenciler onu merak içinde dinlerler.

Eva için mahkeme günü gelir. Çevresi ondan silahı çeken ve kendi ırkından olan o genci aklamaya yönelik ifade vermesini ister. Eva çok ikilemde kalır. Eva'nın vicdanı rahat etmez ve gerçeği söyler. Tüm çevresi ona cephe alır. Ölümle tehdit ederler. Hapisteki babası da ona küser. Erin, uzaktaki teyzesinin yanında kalacaktır. Erin'de geçici olarak kalabilmek için yardım ister.

Erin tüm bunları başarırken eşi onu terk eder. Onun öğrencilerine, mesleğine olan aşkını anlayamaz. İkinci sınıf bitmek üzeredir. Kurallara göre Erin üçüncü sınıfta onların öğretmeni olamayacaktır. Öğrenciler buna karşı çıkarlar. Bunun üzerine sistemin koyduğu bu kuralın değişmesini ve öğretmenlerini almamaları için mücadele etmeye karar verirler.

Erin'in öğrenciler için çok şey yapması okuldakilerin canını yeterince sıkıştır. Bu talebi herkes reddeder. Erin'in yaptıkları babasına artık gurur vermektedir. Onu taktir eder. Diğer taraftan okuldaki kuralları işletenler, Erin'in taktirlik öğrencilere ders veremeyeceği ve tecrübesiz olduğu bahaneleri ile onu reddederler. Okul müdürü bir çözüm önerir fakat diğerleri reddeder. Ona sadece bir kişi destek verir. Erin, öğrencileri için bir iş adamından kaynak sağlar ve 35 adet bilgisayar getirtir. Öğrencilerinden günlüklerini birleştirip kitaplarını yazmalarını ister. Basılmasa bile kendilerinin de dağıtabileceğini söyler onlara. Daha sonra Eğitim Kurulu Üyeleri öğrencilerdeki bu gelişmelere kayıtsız kalmazlar. Kendilerine öğrencilerin yazdığı *Özgürlük Yazarları Günlüğü* adında basılmış bir kitap iletilmiştir çünkü. Erin'in sınıfında kalmasına izin verilir. Üstelik sadece üçüncü sınıfta değil diğer sınıfta da birlikte olacaklardır. Öğrencilerin çoğu üniversiteye gider. 1999 yılında bu günlükler kitap olarak çıkarılır. Bayan Erin Gruwell, bu liseden ayrılınca da Long Beach'de California State University'ye geçer. 203 nolu sınıfın başarı öyküsünün kahramanı olur. Bu günlüklerin yazıldığı bu ad ile - *Freedom Writers Foundation*- bir de vakıf kurulur. Vakfın kurucusu da kendisidir.

Mesajlar: Birbirinden farklı olan bireylerin buluşabilecekleri pek çok ortak noktası vardır ve bir eğitimcinin onları yakalaması başarının sağlanmasında, nefretlerin yok edilmesinde önemli derecede etkilidir. İşte bunu yapabilmelidir eğitimciler. Bu farklılıkları sadece bireysel yeterlilikleri değil aynı zamanda ırklarının farklı olmasından kaynaklansa da idealist bir öğretmen için ortak değerler oluşturmak hiç de zor

olamayacaktır. Zira insanlar aslında birçok ortak duyguyu taşırlar. Diğer taraftan Amerika'da ırk çatışmaları çok sarsıcı olmuştur ve bu doğru değildir. Farklı ırkların kaynaşması gereklidir. Irkçılık ise doğru bir şey değildir, şiddeti ve hatta savaşı getirir.

Alt Mesajlar: Öğrencilerden biri demiştir ki: “*Rep yapıp basket oynayanlar kazanır sadece.*” Yani Amerika'da bile eğitilmiş insanlar, çok başarılı olsalar dahi büyük ekonomik getiriler sağlamaları zordur. Ayrıca, ırkların birleşerek, “Güçlü Amerika” yı meydana getirmeleri bir idealdir. Eğitim olanakları ise yeterli değildir. Ekonomisi iyi olmayan ailelerin çocukları eğitim hakkında yeterince yararlanamamakta, onlar için kaynak sağlanmamaktadır. Bunun dışında vurgulanmış olan bir şey daha vardır: Yahudilerin ve zencilerin haksız yere katledildikleri de dile getirilmiştir. Ancak Yahudilerin yaşadığı olaylara daha çok gönderme yapılmıştır. Ayrıca farklılıklara saygı duyulmalıdır.

Sosyal Ortam: Amerika'da California Long-Beach'de Woodrow Wilson Lisesi ve onun bulunduğu yakın çevrede, “Getto” diye tabir edilen, Asyalı, Latin Amerikalı, Zenci ırktan insanların bulunduğu, tehlikeli sokakları olan, ekonomik düzeyi yetersiz ailelerin yaşadığı bir ortamdır. Öyle ki sokaklarda her gün çete savaşları yaşanmaktadır. İnsanlar tehlikelidir. Uyuşturucu kol gezmektedir. Hemen hemen her gün birileri şiddete uğramaktadır. Sık sık polis baskınları yapılmaktadır. İnsanların elinde silah da bulunur. Gençler, bıçak, sopa gibi aletler taşımaktadırlar. Kişiler birbirlerinden nefret ederler. Birbirlerine karşı kin doludurlar. Her an öldürülmeye alışık yaşamaktadırlar. Güvenlik söz konusu değildir. Böyle bir ortamda ise eğitimin hiçbir anlam ve değeri yoktur. Liseler bu olumsuz durumlardan etkilenmektedir. Artık eğitim amacından sapmıştır. *Sosyal Entegre Yasası* gelene kadar her şeyin güllük gülistanlık olduğu okullar, artık sokağa dönmüştür. İnsanlar birbirlerini renklerine, tenlerine, konuşmalarına, tiplerine göre seçmekte, birbirlerinin iyi olup olmadıklarına ise bunlara bakarak karar vermektedirler. Geride kalanlar ise düşmandır.

Sembolik İfadeler: Öğrencilerin günlüklerinden yola çıkılarak oluşturulan Özgürlük Yazarları Kitabı'nın kendisi sembolik bir ögedir ve özgürlüğün değerini ifade eder. Özgürlük ise nefretten değil, sevgiden oluşturulur. Bir sahnede öğrenciler Barış işareti önünden geçerler. Bu da barışı, kaynaşmayı, birbirini hoş görmeyi anlatır. Ayrıca öğretmenin boynundan hiç çıkarmadığı inci de semboliktir. Çünkü onun için manevi değeri vardır. Üstelik öğrencilerinin bunun yüzünden kendisine zarar vermeyeceklerine olan inancını, onlara olan güvenini de ifade eder. Çünkü normalde öyle bir ortamda tehlikeli olabilir.

Yönetici, Öğretmen, Öğrenci ve Aile Modeli: Filmde karşımıza çıkan iki *yönetici modeli* vardır. Bir tanesi bölümün başkanıdır ve ön plandadır. Diğeri ise okulun yöneticisidir. Okul yöneticisi film boyunca silik kalmaktadır. Çok fazla şeye karışmaz. Gezici bir yönetim anlayışı da yoktur. Masa başı işleri ile uğraşır. Olaylara karşı çekimser kalır. Okulu oturduğu yerden idare etmektedir. Bunun yanı sıra az da olsa bir çözüm önerisi sunmuştur. Zaten film boyunca çok ön planda tutulmamıştır. Ancak bölüm başkanı, Yönetici olarak ön plana çıkar. O ise, bahanecidir. Kıskançtır. Olumlu olan hiçbir şeyi görmez ve gördüğünü de desteklemez. Hatta engel olur. Yakıncıdır. Masa başında iş yapar. Onun dışında fazladan çalışmaz. Korkaktır. Dedikoducudur. Adaletli değildir. Liderlik vasfı yoktur. Bölümünü değil kâğıtları yönetir. Araç-gereci esirger. Fırsat vermez. Fırsat isteyeniyi de reddeder. Dinlemeyi bilmez. İşbirliğine açık değildir. Çok konuşur. Konuştuğunda ise sadece suçlar. Kendine güveni yoktur. Bakış açısı dardır. Sevgi dolu değildir. Bencildir. Kendi konumunu korumak, öğrencilerden daha mühimdir. İyi işler başarana engel olur. Düzen neyse ona göre hareket eder. Farklılıklara açık değildir. Aşağılayıcıdır. Kompleksli ve kırıcıdır. Problemleri çözmek yerine görmezden gelir.

Öğretmen Erin, esprili, gerektiğinde özür dilemesini bilen, güler yüzlü, kararlı, vizyon sahibi, yol gösterici, şaşırtıcı, azimli, *Sağır Kurbağa* hikayesinde etrafındakileri duymayıp sadece kendi düşündüğü şeyi yapan sağır kurbağa gibi, kimsenin olumsuz eleştirisini

duymamaktadır. Mesleğine âşıktır. İşi ile evli olanlardandır. Şaşırtıcı derecede fedakârdır. Yardımseverdir. Güven verir. Gülümser. Gerekliğinde kurallar koyar, kurallarının dışına çıkılmasına da izin vermez. Cesurdur. Uzlaşmacıdır. Güçlü bir kişiliktir. Engel tanımaz. Sevecendir. İdealisttir. Kafasına koyduğunu yapar ve yaptırır; tuttuğunu koparır. Başarı beklentisi yüksektir. Bağımlı değildir. Sistemi zorlar. Destekler moral verir. Öğrencileri için hedefleri büyüktür. Onlara da güvenir. Aşağılamaz. Tatlı-serttir. Girişkendir. Öğrencilere, onların kişiliklerine ve değerlerine saygılıdır. Etkili öğretim metotları kullanır. Sadece anlatmakla yetinmez. Araştırmaya yönlendirir. Hikâyeleştirir. Yapararak-yaşayarak öğretmeyi dener. Onların ortak ilgi alanlarından ve zevklerinden yararlanır. Örneğin iç kafiyeyi öğretmek için, öğrencilerin en sevdiği şarkıcının şarkılarını ödev verir. Araç-gereç üretir. Gerçek hayattan yola çıkar. Onların kendi yaşantısını kaynak noktası olarak belirler. İlham verir. Aktif katılımı gerçekleştirir. Özgün düşünmeye sevk eder. Olumsuzluğu cezalandırmak yerine olumlu davranışı ödüllendirir. Buluş yöntemini kullanır. Beyin fırtınası yaptırır. Sınıfı alt-üst eder. Münazara yaptırır. Tartıştıır. Video izlettirir. Kaynak kişi kullanır. Oyunlaştırır. Çevreyi eğitim-öğretim ortamına katar. Öğrencilere sadece sınıfta eğitim vermez. Onların da çevreden yararlanmasını sağlar. Sorunların derinine iner. Başarısızlığı kabul etmez. Terk etmez. Öğrencilerin hayatı kendi hayatının çok daha üstündedir. Ortamı değiştirir ve fark yaratır. Yapmacık değil samimidir. Sözünü tutar. Zoru sever. Kaçmaz, meselenin üstüne gider. Gergin ya da sinirli değildir. Arkadaştır. Hediyeler verir. Merak ettirir. Öğretmen, aynı zamanda kıyaftelerine de çok dikkat eder. Öğretmen olarak örnek teşkil edecek şekilde mesleğine uygun giyinir. Ayrıca babasının hediye ettiği inciye çıkarması gerektiğini söyleyenlere rağmen saklamaz, takar. Çünkü bu öğrencilerde ona karşı nefret uyandırabileceği gibi tehlike de yaratabilecektir. Bu yüzden onu uyarırlar. Ama o kendi farklılığına ve saygınlığına onları alıştırmak ve onlara bu anlamda da örnek olmak ister. Onlara güvendiğini de hissettirmiş olur ayrıca. Korkmamaktadır.

İkinci öğretmen modeli olumsuz örnekler. Ufku dardır. Zor öğrencileri sevmez. İdealist değildir. O sadece zaten başarılı olanlara hizmet eder. Anlatım ve soru-cevap yöntemini kullanır. Bahaneler üretir. Korkaktır. Etrafındaki olumlu şeyleri görmezden gelir. Öne geçmek için bastırmayı tercih eder. Aşağılayıcıdır. Kıskançtır. İdealist değildir. Bencildir. Uzlaşmak istemez. Kendine özgü metotları yoktur. Basit düşünür. Vizyon sahibi değildir. İşini yap ve çık mantığındadır. Yeni fikirler üretmez. Tek açıdan bakar. Dar görüşlüdür. Dedikoducudur. Özgün düşünmez.

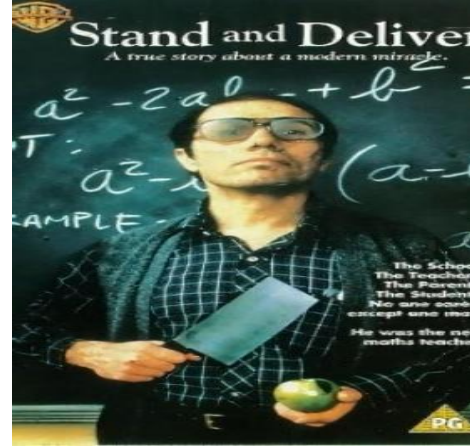
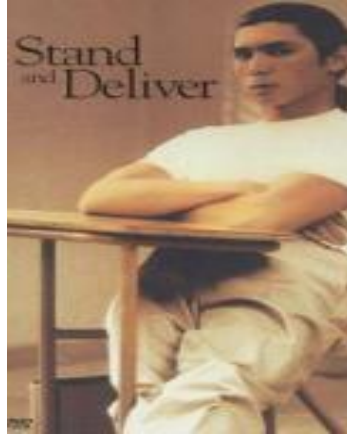
Öğrenciler, öfke doludur. Öğrenmek gibi bir amaçları yoktur. Okul sadece mecburiyeti arz eder. Ders çalışmak gibi bir aktivite bilmezler. Gruplaşma vardır. Şiddet yanlısıdır. Ülkeye, beyazlara, okula ve ülkeye ait tüm kurum ve sistemlere karşı nefret duymaktadırlar. Ayrıca kendilerinden olmayana da nefret duyarlar. “Öğretmen” kavramını buldukları ortamda ukâlalık olarak görürler. Kendilerinin iyi şartlarda büyümüş ve değer görmüş bir öğretmenden öğrenecekleri hiçbir şey yoktur. O yüzden öğretmene saygıları da yoktur. Onlar zaten kendi yaşadıkları hayat içinde yaşadıklarından yeterince derslerini almışlardır. Hiçbir öğretmen bu önemli şeyleri onlara öğretecek durumda değildir. Yeterli olamazlar. Çünkü kendilerini anlayamazlar. Bu bağlamda suçlayıcıdır da. Ayrıca diğer gruplara karşı da saygıları yoktur. Farklı fikirleri sevmezler. Kendi ailesinde sorunları olanlar da vardır, aile ortamı çok samimi olanlar da. Çete mensubudurlar. Korkuyla yaşamaktadırlar. Her şeyi serbestçe yapmaktadırlar. Öğrenme merakları yoktur. Kimse ilgilerini de uyandırmamıştır. Eğlenmeyi, güzel giyinmeyi severler. Müzik dinlemekten keyif alırlar. Ortak kültürleri yoktur ama benzer zevklere sahiptirler. Benzer müzikleri dinlerler. Benzer kitaplara ilgi duyarlar. Hatta benzer acılar çekmişlerdir. Sevdiklerini kaybetmişlerdir. Ancak bunların farkında bile değildirler. İlgiye, sevmeye, değer görmeye ihtiyaçları vardır. Elleri sopalıdır. Silah bile barındırırlar. Güvensizdirler. Tetikte beklerler. Her an zarar görecekları korkusunu taşırlar. Diğer taraftan zarar vermeye de

açıktırlar. Onların derdi okul değil kendi özgürlüklerini korumak ve onurlarına sahip çıkmaktır. Bu yüzden ölürlerse onurlu olacaklarına inanırlar.

Ailelerin ise yaşam standartları düşüktür. Lüks hayattan oldukça uzakta, çoğu şiddetin içinde yer almış, kimi zaman parçası kimi zaman mağduru olmuş, bazıları ise dağılmışlardır. Bunlar Getto'da yaşayan ailelerdir.

Eğitim Ortamı: Lise ortamıdır. Oldukça geniş bir alanda yer alan büyük bir binadır. Geniş koridorlar ve sınıflar vardır. Okulda üçüncü sınıflar başarılı sınıftır. Aralarında sorun yoktur. Ancak diğer taraftan, birinci sınıflar, Erin'in sınıfı, kaynak sağlayamaz. Okulun büyük bir kütüphanesi vardır. Öğrencilerin rahat bir şekilde kütüphaneden yararlanmalarına izin verilmemektedir. Öğrenciler için farklı türde kaynaklar da oluşturulmamıştır. Sınıf ortamı geniş ve büyük pencereleri olan sınıftır. İki kapısı vardır. Biri giriş, sınıfın arkasında ise çıkış kapısı. Tebeşirli tahta vardır. O da iki tanedir. Biri öğretmenin bulunduğu kürsü kısmında diğeri de sınıfın arkasında. Sınıfta birkaç pano bulunur ama sayısı azdır. Ayrıca kitap dolabı bulunmaz. İmkânlar kısıtlıdır. Öğretmen sınıfı kendi fikirleri ile kaynağı üretir. Bir de ufak bir öğretmen masası bulunur. Filmde öğrencilerin sonradan kaynak olarak kullandıkları, müze, okulun geniş alanı, bilgisayar sınıfı, otelin restoranı da eğitim ortamı olarak yararlanılmış ortamlardandır. Öğrencilerin kıyafetleri serbesttir. Tek kişilik sıralarda otururlar.

5.1.2.10. Kalk ve Diren

Orijinal adı: Stand And Deliver (Gerçek bir olaydan uyarlama)

Yapım yeri ve yılı: ABD-1988

Türü: Drama

Süre:102 dk.

Yönetmen: Ramon Menendez

Oyuncular: Edward James Olmos , Carmen Argenziano, Rosanna DeSoto, Eliot, Virginia Paris, Estelle Harris, Andy Garcia ,

Senaryo: Ramón Menéndez , Tom Musca

Müzik: Craig Safan

İDMB puanı: 7.1

Ödüller: Oscar'a aday gösterildi.

Christopher Ödülleri: En iyi film

Imagen Vakfı Ödülleri: En iyi film

Independent Spirit Ödülleri: En iyi film, en iyi yönetmen, en iyi senaryo, en iyi erkek oyuncu, en iyi yardımcı kadın oyuncu, en iyi yardımcı erkek oyuncu

Nosotros Golden Eagle Ödülleri: En iyi film

Ve Genç Sanatçı Ödülleri kazandı

"Ganas" (istek)"

Jaime Escalante, *Kalk ve Diren* filmi (Yön.: Menendez, 1988).

Film Hakkında Genel Değerlendirme: 1989 da Sosyal Politik Film dalında Demokrasi Ödülü ile Independent Sprit Ödüllerinden, “En İyi Görüntü Yönetmeni Ödülü” ne aday gösterilen film, Amerika’da “Hispanik” gurupların yaşadığı bölgedeki bir liseye başka bir kurumdaki görevini bırakarak gelen Jaime Escalante’nin başarı öyküsü, gerçek bir olaydan alıntı yapılarak sinemaya uyarlanmıştır. Başarısız bir grup serseriyle dolu bir sınıfta, başarıyı *ganas* ‘*istek*’ ile sağlamayı kafasına koyarak sonuçta amacına ulaşan idealist bir Matematik Öğretmeni’nin dikkate değer gayreti, Latin kökenli insanların yaşantılarına da göndermeler yapılarak beyaz perdeye aktarılmıştır. Lider bir öğretmenin nasıl olacağını gösterirken, mahalle arasında kalan sorunları fazla olan evlerdeki yaşantılara da konuk ediyor seyirciyi. Sevimli görüntülerle beslenmiş olan film, başrol oyuncusunun, oynadığı karakteri son derece doğal ve gerçekçi canlandırmasıyla, kaliteli eğitim filmlerine örnektir. Bununla birlikte etkileyici ve nostaljik müziğiyle de dikkat çekiyor. En son sistemi sorgulayan filmde, bu defa karşımıza başarı isteyen bir müdür çıkıyor. “Bu serseri kız ve erkeklerden çok şey bekliyor olmasınlar sakın?” sorgulamasını yapmak için önemli bir filmidir.

Filme, sıradan bir Amerikan filmi yapmanın dışına çıkılarak, klâsikleşmiş eğitim içerikli film olma niteliği kazandırılmıştır. Bu noktada, genç oyuncuların gençlik heyecanlarını gerçekçi bir dille yansıtmaları ile Edward James Olmos’nun gerçek hayatta da neredeyse öğretmen olduğuna inandıracak kadar doğal oluşu göze çarpıyor. Konudaki sosyal içerikli göndermeler, görüntülerle anlam kazanmıştır. Öğrencilerin yaşadığı mahallelerden nesnel görüntüler senaryo ile uyum içinde verilmiştir. O dönemin kıyafetleri, gençliği, bu insanların ekonomik şartları, 40 milyon kadar Hispanik insanın yaşadığı ortamdaki okulların durumunu da filmde görme şansımız var. Film başlı başına nostaljik görüntülerle dolu. Ayrıca öğrencilere ders anlatmak üzere oluşturulmuş olan diyaloglar, neredeyse derse katılmışız gibi hissettiriyor. Tabi bir şey var ki o da öğrencilerin toparlanmalarının

filmdekine nazaran gerçekte biraz daha zor olmasıdır. Bu arada anlaşılan o ki ABD’de eğitim sistemi bir hayli sorunlu dönemler geçirmiştir. Artık sorunların bitmiş olduğunu söylemek de zordur. Fırsat eşitliğini de sorgulayan film, gerçekten eğitimciler için anlamlı bir değere sahip olabilir.

Konu: ABD’de Hispaniklerin yaşadığı bir bölgedeki devlet liselerinden birinde, kimse hiç umut etmediği halde, haylaz öğrencilere calcülatör programı öğreterek onları başarıya götüren idealist ve lider bir öğretmenin çabasını anlatıyor.

Hikâye (Olay Örgüsü): Öğretmenimiz Jaime Escalante Garfield Lisesi'ne bilgisayar dersleri vermek üzere atanır. Fakat o gün tanıştığı Matematik Bölümü Başkanı bilgisayarların olmadığını söyler. Bunun üzerine Matematik derslerine girmeye başlar. Matematik öğretmeni Jaime Escalante Hispaniklerin (ABD de 40 milyonu aşkın nüfusla yer alan, İspanyolca konuşan Latin kökenliler) devam ettiği bir devlet lisesine atanmıştır. Çoğu çete mensubu gençlerin oluşturduğu öğrenciler, eğitimle ilgilerini tamamen kesmişlerdir. Umutsuz ve ilgisiz öğretmenlerin etkisiyle de okuldan iyice soğumuşlardır. Escalante sınıfa ilk girdiğinde öncelikle çetelere takılan gençleri fark eder. Hepsi farklı ilgi alanlarına sahiptir. Escalante öğrencileri birkaç ilginç soru ile dener. Onlardaki zekâ ışıltısını fark eder.

Önceleri öğrenciler onu hiç umursamaz ama o öğrencilere mizah ile yaklaşarak onların eğilim gösterdiği ilgi alanlarını esprili anlayışıyla alaya alır. Hatta kendince tarz yaratmış kabadayı havalarında olan bir öğrencisi, okuldaki en belalı guruplardan birindedir ve bu guruptakilerle birlikte öğretmeni tehdit bile eder. Ama Escalante onun bu özentili eğilimlerini ciddiye almaz ve ona bir lakap bile takmıştır: “File Kafa”. Üstelik File Kafa'nın derse aslında ilgisi vardır ve zekidir. Bir gün öğretmenin yanına gelip ona kendisinin kitaplarla görülmemesi gerektiğini söyler. Zira görülürse onun havası bozulacaktır. Sadece tek kitap taşıyabilir. Escalante de ona üç kitap verir. Birini okula getirecektir. Biri dolabında kalacaktır. Diğerine de evde çalışacaktır. Escalante,

öğrencilerin bir gurubunun kendisini yıldırma davranışlarını da anlamsız bulup onları da sonuçta yola getirir. Somut örneklere dayalı olarak kullandığı öğretim yöntemi ile onları isteklendirmeyi başarır.

Okulda öğretmenlerle bir toplantı yapan müdür, öğretmenlere yeterlilik belgesini kaybetmek üzere olduklarını açıklar. Öğrencilerin başarısızlıkları devam ederse bu gerçekleşecektir. Öğretmenlerden başarı sağlamalarını ister. Hiç kimse buna inanmaz ama Escalante “Ben başarırım.” der. Ve bunu da ganas (istek) ile sağlayacaktır.

Ardından öğrencilerle sıkı bir çalışma temposu yakalar. Onları gerçekten isteklendirir. Üniversiteye gitmeleri gerekmektedir. Bu fikri onlara aşılır. Fakat sınıfın en zeki öğrencilerinden olan Ana'nın babası onu kendi restoranında çalıştırmak ister. Üniversiteye giden kızlarla ilgili olumsuz düşünceleri vardır. Escalante bir akşam o restorana eşi ile yemeğe gider ve adamla tartışır. Üstelik adamı fikirlerinden dolayı küçük düşürür ve böylece ertesi gün Ana okuldadır.

Öğrencilerin yetiştirme eğitimine alınmaları için her şeyi yapmaya karardır. Bunun için hiç çözemedikleri testler dağıtır. Bu arada nihayet okula bilgisayarlar gelir. Bilgisayarı taşıyan öğrencilerden birinin kalkülator programı ile ilgili bir sorusu üzerine onlara kalkülator öğretmeye karar verir. Hafta sonları dersler yapar. Yeterli bulmaz. Yaz tatilinde de onları çalışma kampına alır. Kendisine yaz okulu açamayız diyenlere de “Ya okulu açarım ya da bırakırım.” diyerek karşı çıkar. Öğrenciler ara sıra duygusal geçişler, umutsuzluklar yaşasalar da bunları da aşmayı başarırlar. Her ne kadar onların özel duygularını anlamıyormuş gibi görülse de Jaime aslında başarıyı öne almıştır. Gözü hiçbir şeyi görmeden öğrencileri çalıştırmakta olduğu için öğrencilerce zaman zaman alaycı tavırları olduğu düşünülmektedir. Çoğu yine de kendileri için iyi bir şey istendiğini bildiğinden bunlara aldırış etmez.

Sonunda sınav günü gelir. Öğrenciler sınava girer. Kimsenin beklemediği bir sonuç gerçekleşir ve on sekiz öğrenci de sınavı geçer. Fakat bir gün bir haber gelir ve hepsinin aynı sorulara yanlış cevaplar

verdiklerinin tespit edilmesi üzerine yetkililerce kopye çekildiği şüphesi duyulur. Yetkililer okulda araştırma yapacaktır. Öğrencilerle tek tek görüşürler. Ama sonuç elde edemezler. Hâlâ buna inanmamaktadırlar. Aslında başarısız görülen ve üstelik kenar mahalle okullarından olan bir lisedeki öğrenci gurubunun böyle bir çıkış yapması hatta tüm başarılı diğer liselerden bile üst sıraya yerleşmesi, onların bu şüphesini tetiklemiştir.

Escalante kendi okulundaki bölüm başkanı ile konuştuğunda onun da onlarla aynı fikirde olduğunu, kendisinin çocuklara kalkülatör öğretmeye kalkmasının çok yüklenmek olduğunu düşündüğünü öğrenir. Yetkililerle konuşmaya karar verir ama onu inandırıcı bulmazlar. Dinlemek de istemezler. Oysa onların bu araştırmayı yapma sebeplerinin öğrencilerle ilgili yaptıkları ayırım olduğunu farkındadır ve bunu onlara belirtir. Bir şey yapamasa da yetkilileri sinirlendirmiş ve düşündürmüştür. Sonra bu öğrencilere tekrar aynı sınavı uygulama kararı alınır. Ama sadece bir günleri vardır. Escalante onları o son gece de toplar ve yine motive eder. Onlara kopye şüphesine meyil vermeyecekleri şekilde davranmalarını hatta kalem bile götürmemelerini söyler. Öğrencilerine çok güvenmektedir.

Sonunda yeniden sınav yapılır. Öğrenciler çok ter döker. Sorular daha da zorlaştırılır. Hepsinin geçebilmesi için en az 3 puan almaları gerekmektedir. Anita burs başvurusunu kaçırmamak için sınavdan erken ayrılır. Öğretmenimiz ve müdür heyecanla bekleyiş içindedirler. Bu arada diğer öğretmenler ise kendi bekledikleri sonucun ortaya çıkacağına inanmaktadırlar. Ama sonuç olumludur. Öğrencilerin on sekiz tanesi birden 1982'de kalkülüs sınavını geçmeyi başarırlar. Bu başarının arkasında, idealist bir öğretmenin çabası vardır.

Filmde dikkat çekici sahnelerden bir tanesinde; öğrenciler kopye ile suçlandıklarında arabasını olduğu yerde göremeyen Escalante'nin, bir an hayal kırıklığı yaşması ve kendini değerlendirmesidir. Onlara bir şeyler öğretmişlerdir ama sistemde değişen bir şey olmamıştır. O noktada onu asıl üzen şey ise öğrencilerin bu sistem içinde yer almaya

çalışmaları ve bunu başardıklarında da sisteme olan inançlarını kaybetmeleridir. Ama bu sorgulama, File Kafa Angel'ın arkadaşlarıyla beraber Escalante'nin bozuk arabasını tamir edip getirdiklerini görerek, ondan yetkililerle kendisinin konuşmasını isteyene kadar sürmüştür. İşte o an kendi öğretme yöntemlerinin doğru; öğrencilerinin de suçsuz olduğunu anlamıştır.

Mesaj: En önemli vurgu “istek” tir. Bu film öğretmenlerin, başarısız olarak tabir edilen öğrencilere, isteklendirme yoluyla nasıl büyük başarılar kazandırılabileceğini görmemizi sağlar. Üstelik Matematik derslerine karşı halen var olan olumsuz bakış açısını da değiştirmek gerekmektedir. Bunu yapmak çok zor değildir. Önce öğretmen ve yöneticiler başarı isteğine sahip olmalıdır ki öğrenciler de kendilerine inansınlar. Maddi imkânsızlıkların engel teşkil ettiği durumlarda bile azimle çalışmak öğrenmeye yeterlidir. Üstelik çalışmak için her an her ortam her türlü zor şartlar altında dahi kullanılabilir. Yeter ki istek olsun.

Alt Mesajlar: Öte yandan filmde sisteme de eleştiri getirilmiştir. Birtakım kurallarla denetim yapmaya çalışan ön yargılı bir sistemle karşılaşılır. Üstelik o sistem bu öğrencilere başımızdan gitsinler yeter, demektedir. Öğrenciler başarılı olduğunda ise bunu hazmedemeyen sistem, çabayı görmezden gelmektedir. Öğrencilere kolaylıkla etiket yapıştıran sistem ciddi manada eleştirilmiştir. Torpil konusuna da gönderme yapılmıştır. Bay Escalante gelen yetkililerin, mezun oldukları okula nasıl kabul edildiklerini de sorgulamıştır. Sistem hem ön yargılı hem de taraflıdır. “Zorluk çeken insanlar başarılı olamazlar.” düşüncesini de yıkmak gerektiğini hatırlatır. Az donanımla, araç-gerecin olmadığı, öğrenme ortamının olumsuz koşullarla dolu olduğu ortamda bile nasıl öğretilabileceğini göstermiştir öğretmen. Diğer taraftan taraflılığın ABD'deki etnik grupları nasıl sindirdiğini de gözler önüne serer. Onlar kaderi ne ise onu yaşamaya mahkûm insanlardır. Tüm bu durumları fark eden öğretmenin dokunuşu ise birçok şeyi değiştirmeye yetmiştir. Bir diğer mesaj da iyi bir şeyler yapmaya çalışan insanların

karşısına birçok engel çıktığıdır. Çevredekiler bu kişilerin yapmaya çalıştıklarını taktir etmek yerine eleştirirler. Fakat olumsuz eleştirilerin değeri yoktur ve ciddiye alınmamalıdır. Şayet istediğimiz şeyin doğruluğundan emin isek. Ekonomik yetersizlikler öğrenmeye engel değildir. Fırsat eşitliği olmayan eğitim ortamları, serseri öğrenciler yetiştirip kendi toplumuna zarar verirler. Oysaki herkesin eğitimden sonuna kadar yararlanma hakkı vardır. Irkçı düşüncelerle bunu engellemek doğru değildir. Çünkü zekâ ırkta değil, bireyin çabasında ve beyinde mevcuttur. O başarıyı yakalayan herkes, üniversite eğitiminden yararlanma hakkına sahiptir.

Sosyal Ortam: ABD'de Latin kökenli vatandaşların yaşadığı bu ortam, çok tekin sayılmaz. İnsanların maddi durumu oldukça düşük seviyededir. Zaten, Jaime okula ilk geldiği gün arabasının teybi çalınır. Öğrencilerden bazıları çetelere katılmaktadır. Yol üzerinde arabaları durdurup yiyecek satmaya çalışan fakir insanlar vardır. Denize yakın bir yerdir. O yüzden denizle ilgili ürünlerin satıldığı küçük dükkânlar yer alır. Etrafta palmye ağaçları görülür. Oto tamircileri bulunur. İnsanların eğitime merakları yoktur. Geçimlerini zor güç sağlamaktadırlar. Ailelerin yaşadığı evler son derece doğal ortamlarda yer alır. Fakir mahalleler bulunur. Evlerde çocuk sayısı çoktur. İnsanlar denize veya havuza girerek eğlenmektedirler. Vasat bir ortamda yaşamaktadırlar. Çoğunluk İspanyolca konuşur. İnsanların getto sayılan bir ortamda yer aldığı söylenebilir.

Sembolik İfadeler: Bu filmde sembol olarak herhangi bir nesne göze çarpmamakla birlikte “ganas” ifadesi sembolik bir anlatımdır. “Ganas” istek demektir. Böylece öğrencilere başarının anahtarı sunulmuş olacak ve isteklendirme yani motive etme ile başarıya doğru ilk adım atılmış olacaktır.

Yönetici, Öğretmen, Öğrenci ve Aile Modeli: Bu defa karşımıza başarı beklentisi yüksek olan bir okul müdürü çıkmaktadır. Dolayısıyla *yönetici modelini* de o oluşturur. Başarı isteğinde bulunur fakat karşısında bunu yapmaya çalışacak bir öğretmen gurubu

bulamaz. O da bunu yapmak için çabalayacak olan ve en iyi çalışan öğretmenini destekler. Öğrencilerin çalışmasını takdir eder. Okulun standartları düşüktür. O yüzden ara sıra bu konuda pek yardımcı olamaz. Adaletli davranacak ve başarıyı takdir edecektir. Öğrencileri de ödüllendirecektir. Okulun içinde varlığı belidir ancak öğretmenlere istediğini yaptıramamaktadır. Bu anlamda zayıf kalmaktadır. Yeterince liderlik özelliğine sahip değildir. *Öğretmen*; tam bir liderlik özelliği gösterir. Ancak o, insanları dinleyen, onların duygularını anlayan bir liderden çok, öğrencilere taktığı isimlerle alaycı tutumlar sergileyen ve yüksek başarı beklentisiyle zorlayıcı bir liderdir. Sınıfta keyfi davranışa müsaade etmez. Onun için başarı çok önemlidir. Öğrencinin en vasatına bile “calculatör” öğretebilecek kadar cesareti vardır. Çok çalışmaktan yanadır. Çalışmayanları, kopye çekenleri gerekirse küçük düşürür. Onlara bu konuda tercih hakkı bırakmaz böylece. Gözü karadır. Somutlaştırarak öğretir. Tekrarlara başvurur. Tekerlemeler üretir. Ritm tutturur. Sevimlidir. Öğrencilerin geleceğini kurtarmak onun için önemlidir. Gerekliğinde ailelerle de görüşür. İkna etme yeteneği vardır. Başarı sağlanması için her yolu dener. Hatta okulun gelişigüzel salonlarında çalışmaya razı olur. Eğitim amacıyla depoyu bile kullanır. Tatilini feda eder. Öğrencilerin gizli sayısal yeteneklerini ortaya çıkarır. Yeterince istendiğinde, başarılamayacağına inanmaz. “Yapamam” kelimesini kesinlikle kullanmaz. İsteklendirme ile her şeyi başarabileceklerini belirtir. İşten kaçmaz. Yüreklendirir. Cesaret verir ve motive eder. Gecesini gündüzüne katar ve türlü fedakârlıklarla öğretmeye çalışır. Öğrencilerin kendilerine güven duymalarını sağlar. Asla yılmaz. Sistemi sorgular. Araç-gereç üretir. Kaynak sağlamanın yollarını bulur. Sorunu tespit eder ve çözümü de sunar. “İstek” en önemli ilkesidir. Onu amaçlarına götürecektir. Yalnız bir durum vardır ki o da öğrencilerinin farklı ilgi alanlarıyla ilgilenmemesidir. Onların duygusal heyecanlarına aldırış etmemesidir. Bunların onun açısından, başarı sağlamaktan ve üniversiteye girmekten daha fazla önemi yoktur. Kibirli değildir. Yol göstericidir. Etrafındakilerin olumsuz tutum ve

eleştirilerine aldırış etmez. Dersleri sıkıcı olmaktan kurtarıp eğlenceli hale dönüştürebilir. Şaşırtır. Elindeki malzemesi öğrencisidir ve onu asla boşa harcamaz. Liderlik yeteneği çok öndedir. Müdürü de etkilemeyi başarır. Torpile karşı çıkar. Buna da asla müsaade etmez. Ceza vermek yerine alay etmeyi, uzlaşmayı tercih eder. Komiktir. Fark yaratmıştır. Matematik işlemlerini anlatırken, soruları hikâyeleştirerek anlatır. Tekrarlar yaptırır. Ritim tutturur. Birer tekerlemeye dönüştürerek, akılda kalıcı olmasını sağlar. Ezbercilikten kaçır. Olumsuz örnek teşkil edenlerden *bölüm başkanı* olan kişi ile *diğer öğretmen* ise isteksizlik ve beklentisizlik içindedirler. Fedakâr değillerdir. Onun yerine yapılan iyi şeyleri eleştirmeyi tercih ederler. Komplekse girerler. İş almayı sevmeyiz. Üretmeyiz. Korkak ve cesaretsizdirler.

Öğrencilere gelince, ara sıra da olsa başarılı çıkışlar yapabilmektedirler. Başlangıçta son derece hayta ve serseri davranmaktadırlar. İsteksiz ve ilgisizlerdir. Herhangi bir amaç edinmemişlerdir. Özel ilgi alanları olanlar da vardır fakat derslerde başarılı değillerdir. Oysa zihinsel yetersizlikleri yoktur. Duygusal anlamda fazlasıyla heyecanlıdırlar. Eğlenmeye ve flört etmeye ilgi duyarlar. Anita, zeki bir kızdır. Uysal ve yardımseverdir. Bir de Angel, lider özellikler gösterir ve o da zeki bir gençtir. Öğrencilerin yaşları gereği hisleri yoğundur. Çabuk kırılabilenler vardır. Alınan olanlar da. Ailelerine bakmak ve yardım etmek zorunlulukları vardır. Bazıları çalışır bazıları da evde kardeşlerine bakar. Ekonomik yönden yetersiz ailelerden gelmektedirler. Sonradan öğretmenlerinin yol göstermesi sonucu derse karşı istek ve ilgileri artmıştır. Çok çalışır sabrederler ve sonunda kazanırlar.

Aileler, geçimlerini sağlamak için sürekli çalışan insanlardır. Evdekilerle özel olarak ilgilenmeyiz. Eğitim gibi bir olanağı değerlendirmek onlar için çok önemli değildir. Zaten bu fakir insanların da eğitimden alacağı çok önemli bir pay yoktur onlara göre. Anita'nın babası kızının okumasını istemez örneğin. Restoranda kendisine yardım etmeye zorlar.

Eğitim Ortamı: Üniversiteye gitmek öğrenciler açısından ayrıcalıklı bir durumdur ve neredeyse imkânsızdır. Kızlar ve erkeklerin bir arada olduğu sınıflarda kıyafetler serbesttir. Okul büyüktür. İçinde müdüre ait bir oda, bölüm başkanına ait bir oda, bilgisayar odası, öğrencilerin işlemlerinin yapıldığı bir müracaat bölümü vardır. Sınıflar kalabalıktır yanı sıra geniştir. Sınıfın ön tarafında giriş, arka tarafında ise çıkış kapısı bulunur. Hem öğretmen masasının olduğu tarafta hem de sınıfın arkasındaki duvarda tebeşirli bir tahta bulunur. Genel olarak sınıflar vasat durumdadır ve araç-gereç yetersizdir.

5.1.3. Tavsiye Edilen Filmler

Aşağıda oluşturulan listede öncelikle yönetici ve öğretmenlerin tavsiye ettiği filmler yer almaktadır. İlk 52 film yönetici ve öğretmenlerin önerisidir ve onların önceliğine göre sıralanmıştır. Listeye, yönetici ve öğretmenlerin haberdar olmadığı ve önemli görülen eğitim içerikli filmler de eklenmiştir. Bu filmleri tercih etme sebebimiz ise bazıları hakkında yazarların bahsetmiş olmalarıdır. Geriye kalanlar da içinde yönetici, öğretmen, öğrenci veya okul geçen filmler olmasına dikkat edilerek belirlenmiştir. Ayrıca İDMB puanları da filmlerin tercihinde etkili olmuştur. Aşağıdaki tabloda bu filmler verilmiştir.

Tavsiye Edilen Eğitim İçerikli Filmler Listesi

	Filmin Adı	Yapım Yılı	Filmin Yönetmeni
1	Ölü Ozanlar Derneği/Dead Poets Society	1989	Peter Weir
2	Her Çocuk Özeldir/Taare Zameen Par	2007	Aamir Khan
3	3 Aptal-3 Idiots	2009	Rajkumar Hirani
4	İki Dil Bir Bavul	2008	Orhan Eskiköy-Özgür Doğan

5	Akıl Oyunları/A Beautiful Minds	2001	Ron Howard
6	Koro/Les Choristes	2004	Christophe Barratier
7	Siyah/Black	2005	Sanjay Leela Bhansali
8	Can Dostum/Good Will Hunting	1997	Gus Van Sant
9	Hababam Sınıfı	1974	Ertem Eğilmez
10	Özgürlük Yazarları/Freedom Writers	2007	Richard LaGravenese
11	Tehlikeli Düşünceler/Dangerous Minds	1995	Jhon N. Smith
12	Temple Grandin	2010	Mick Jackson
13	Karatahta/The Blackboard/Tahte Reş	2000	Samira Makhmalbaf
14	Canım Öğretmenim/Monseure Lazhar	2011	Philippe Falardeau
15	Selam	2013	Levent Demirkale
16	Ron Clark's Story/Ron Clark'ın Hikâyesi	2006	Randa Haines
17	İmparatorlar Kulübü/Emperor's Club	2002	Michael Hoffman
18	Kalk ve Diren/Stand and Deliver	1988	Ramon Menendez
19	Cennetin Rengi/The Colour of Paradise	1999	Majid Majidi
20	Cennetin Çocukları/ Bacheha-Ye Aseman/Children Of	1997	Majid Majidi

	Heaven		
21	Tehlikeli Oyun/Dalga /Die Welle	2008	Dennis Gansel
22	Patch Adams	1998	Tom Shadyac
23	Sınav	2006	Ömer Faruk Sorak
24	Sol Ayağım /My Left Foot	1989	Jim Sheridan
25	İyilik Yap İyilik Bul/Pay it Forward	2000	Mimi Leder
26	Çaylak Milyoner/Slumdog Milionere	2008	Danny Boyle
27	Sınıf/Duvarlar Arasında/Entre Les Murse	2008	Laurent Cantet
28	Sözcüklerin Gücü/Akeelah and The Be	2006	Akeelah Anderson
29	The First Grader/Birinci Sınıf	2010	Justin Chadwick
30	Mr. Holland's Opus-	1995	Stephen Herek
31	Benim Cici Silahım/Bowling For Colombine	2002	Michael Moore
32	Hababam Rock/School Of Rock-	2003	Richard Linklater
33	Radyo/Radio	2003	Micheal Tollin
34	400 Darbe/The 400 Blows/Les Quatre Cent Coups	1959	François Truffaut
35	Son Ders	2008	Iraz Okumuş-Mustafa Uğur Yağcıoğlu
36	Forrester'ı Bulmak/Finding Forrester	2000	Gus Van Sant

37	Kırmızı Balon/The Red Ballon/Le Ballon Louge	1956	Albert Lamorisse'nin
38	Çalığışu (Türkan Şoray'ın Filmi)	1966	Osman F. Seden
39	Şüphe/The Doubth	2008	John Patrick Shanley
40	The Class/Estonya Yapımı	2007	Ilmar Raag
41	Sürgün	1992	Mehmet Tanrısever
42	Utanc/Buda as Sharm Foru Rikht	2008	Hana Makhmalbaf
43	187 One Eight Seven	1997	Kevin Reynolds
44	1999 Sınıfı/The Substitute	1996	Mark L. Lester
45	Ekim Düşü/The October Sky	1999	Joe Johnston
46	Mona Lisa Gülüşü/Mona Lisa Smile	2002	Mike Newell
47	Koç Carter/Coach Carter	2005	Thomas Carter
48	Leon On Me	1989	John G. Avildsen
49	Kötü Öğretmen/Bad Teacher	2011	Jake Kasdan
50	50 Cesur Kemancı/Music Of The Heart	1999	Wes Craven
51	Elde Var Hayat	2010	Cem Tabak
52	Fil-Elephant	2003	Gus Van Sant
53	Arkadaşımın Evi Nerede?- Where is the Myfriends Home?	1987	Abbas Kiarostami
54	Not One Less Bir Öğrencim İçin	1999	Zhang Yimou
55	Vahşi Çocuk- The Wild Childe-L'enfant Sauvage	1970	François Truffaut

56	Hal ve Gidiş Sıfır	1933	Jean Vigo
57	School Of Life- Hayat Okulu	2005	William Dear
58	Won't Back Down-Boyun Eğmeyeceğim	2012	Daniel Barnz
59	Morrie ile Her Salı-Tuesdays with Morrie	1999	Mick Jackson
60	Muhteşem Münazaracılar The Great Debaters	2007	Denzel Washington
61	Hoşçakalın Çocuklar-Au Revoir Les Enfants	1987	Louis Malle
62	Öğretmenime Sevgilerle-To Sir with Love	1967	James Clavell
63	Öğretmen Zeynep	1989	Ümit Efehan
64	Öğretmen	1988	Kartal Tibet
65	Titanları Unutma-Remember The Titans	2000	Boaz Yakin
66	Güle Güle Bay Chisps- Goodbye Mr. Chips	1939	Sam Wood
67	Paydos	1968	Ülkü Erakalın
68	Öğrenme Aşkı-Lower Learnings	2008	Mark Lafferty
69	Mavi Melek-The Blue Angel	1930	Josef Von Sternberg
70	Tepetaklak Nelson-Half Nelson	2006	Ryan Fleck
71	Yüzü Olmayan Adam- The Man Without A Face	1993	Mel Gibson
72	Take The Lead-Tango	1998	Liz Friedlander

73	Tarih Öğrencileri-The History Boys	2006	Nicholas Hytner
74	Herşeye Rağmen- Fighting The Odds: The Marilyn Gambrell Story	2005	Andy Wolk
75	Melankolinin 3 Odası- Melancholian 3 Huonetta	2004	Piryo Honkasalo
76	Ne Ekersen-If	1968	Lindsay Anderson
77	Toprağın Çocukları	2012	Ali Adnan Özgür
78	21	2008	Robert Luketic
79	Okul	2003	Yağmur Taylan-Durul Taylan
80	Lise Defteri	2003	Mustafa Altıoklar-Tuğba German

5.1.4. Filmlere Nasıl Ulaşırız?

Boğaziçi Üniversitesi Mithat Alam Kültür Merkezi'ne ait Film Arşivi, filmlere ulaşmak açısından oldukça kolaylık sağlamaktadır. Filmler, bu kütüphaneye üye olan kişilere ödünç verilebilmektedir. Ayrıca kütüphaneye ait olarak internet ortamında resmi sitesindeki veri tabanında, izlemek istenen filmlere ait arama bölümü vardır. Dünya sinemasındaki birçok filme buradan ulaşılabilir.

Bunun dışında, filmlerin çoğu popüler olduğu için, resmi olarak hazırlanmış DVD'leri, film ve kitap satışı yapan mağazalarda da bulunabilirler.

Bazı filmler, televizyon kanallarında da zaman zaman gösterilmektedir.

Ayrıca, <http://www.sinemalar.com> sitesinden filmler hakkında ayrıntılı bilgi edinilebilir.

Corrigan (2008:183)'ın, filmlerle ilgili bazı bilgiler edinebilmek için:

1. "Türk Sineması <http://www.turksineması.com> (Sinema tarihi, çalışanlar, konu özetleri, film eleştirileri, özel dosyalar)".

2. "Türk Sineması Arşivi <http://www.iletisim.bahcesehir.edu.tr./arsiv/> Türk Sinemasıyla ilgili araştırmalar giriş ve arşiv." seçeneklerini önermiştir.

Bordwell&Thompson (2012: 52)'ın dünya sinemasında yer alan filmlere dair bilgilerle ilgili olarak genel referans göstererek önerdikleri;

1. "www. imdb.com/ Dünya çapınca filmler, insanlar ve şirketler için genel bir referans. Power Search özellikle yararlıdır; hatasız değildir, bu nedenle diğer siteler de kontrol edilmelidir."

2. "www.afi.chadwyck.com/ ABD filmlerine dair American Film Institute'un kataloğu. Ayrıntılı olay örgüsü sinopsisleri de dahil olmak üzere filmlerin ayrıntılarını sunuyor." sitelerden bazıları da budur.

5.2. TUTUM ÖLÇEKLERİNE DAİR BULGULAR VE YORUMLAR

Verileri toplama araçlarından ikinci ölçme aracının uygulanması ile toplanan verilerin analizi sonucu elde edilen bulgular araştırmanın amacında yer alan alt problemlere dayalı olarak tablollaştırılmış ve yorumlanmıştır.

5.2.1. Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Alt Problem 1: Eğitim içerikli filmlere ilişkin, cinsiyetlere göre okul yöneticilerinin ve öğretmenlerin film seyretmenin etkisine dair görüşleri nelerdir?

Tablo 6: Cinsiyete Göre Yönetici ve Öğretmenlerin “Eğitim içerikli filmler öğretim ortamlarını olumlu etkiler.” İfadesiyle İlgili Görüşleri- Ki-Kare Testi Sonuçları							
Cevaplar	Cinsiyet				Toplam		p
	Bay		Bayan		f	%	
	f	%	f	%	f	%	
Kesinlikle Katılmıyorum	3	1.3	0	0	3	0.5	0.050
Katılmıyorum	1	0.4	0	0	1	0.2	
Kararsızım	2	0.8	9	2.5	11	1.9	
Katılıyorum	73	30.9	126	35.2	199	33.5	
Kesinlikle Katılıyorum	157	66.5	223	62.3	380	64.0	
Toplam	236	100	358	100	594	100	
f: Frekans * : p<0.05 $\chi^2 = 9,37$ df: 4							

Yapılan ki-kare testi sonuçlarına göre bu tablodaki değerler incelendiğinde görüldüğü gibi “p” değeri 0.05’e eşit çıkmıştır ve bu yüzden önemli kabul edilmiştir. Dolayısıyla **“Eğitim içerikli filmler öğretim ortamlarını olumlu etkiler.”** ifadesine bay ve bayanların belirttikleri görüşlerle cinsiyet arasında anlamlı bir ilişki olduğu görülmektedir. Yani bay ve bayan yönetici ve öğretmenlerin görüşlerinin cinsiyete göre anlamlı şekilde farklılaştığı söylenebilir. İfadeye görüş belirten 236 bay ve 358 bayan yönetici ve öğretmen olduğu görülmektedir. Toplamda 594 kişi görüş belirtmiştir. Bayanların hiçbirisi **“Kesinlikle katılmıyorum”** ya da **“Katılmıyorum”** dememiştir. Bayların ise %1,3 (3) ü **“Kesinlikle katılmıyorum”**; %0,4 (1)ü **“Katılmıyorum”** diyerek olumsuz görüş bildirmişlerdir. %2,5 (9) ile **“Kararsızım”** diyen bayanların daha kararsız olduğu görülür. İfadeye

“**Katılıyorum**” görüşünde ağırlık %35,2 (126) ile bayanlarda; “**Kesinlikle katılıyorum**” görüşünde ise ağırlık %66, 5 (157) ile baylardadır. Baylar ve bayanların yüzdeleri iyi incelendiğinde olumlu görüşlerdeki yüzdelerin toplamda eşit değerde olduğu anlaşılır. Baylar ve bayanlar ifadeye genel olarak olumlu görüş bildirdikleri ve “**Kesinlikle katılıyorum**” ifadesini tercih ederek %64,0 (380) ile eğitim içerikli filmlerin öğretim ortamlarını olumlu etkileyeceğini düşündükleri söylenebilir. Sonuç olarak bay ve bayan yönetici ve öğretmenler, eğitim içerikli filmlerin öğretim ortamlarını olumlu etkileyeceğine dair olumlu görüş belirterek, ifadeyi destekler yönde ağırlığı oluşturmuşlardır.

Tablo 7: Cinsiyete Göre Yönetici ve Öğretmenlerin “Eğitim İçerikli filmlerden etkilenirim.” İfadesiyle İlgili Görüşleri-Ki-Kare Testi Sonuçları						
Cevaplar	Cinsiyet				Toplam	p
	Bay		Bayan			
	f	%	f	%	f	%
Kesinlikle Katılmıyorum	0	0	0	0	0	0
Katılmıyorum	6	2.6	5	1.4	11	1.9
Kararsızım	9	3.8	16	4.5	25	4.2
Katılıyorum	129	54.9	184	51.4	313	52.8
Kesinlikle Katılıyorum	91	38.7	153	42.7	244	41.1
Toplam	235	100	358	100	593	100
f: Frekans - : p>0.05 $\chi^2= 2.045$ df: 3						

Bu tablo incelendiğinde “p” değerinin 0.05’ten büyük olduğu görülür. İfadeye 235 bay, 358 bayan yönetici ve öğretmen görüş

bildirmiştir. **“Katılmıyorum”** diyen bay ve bayanların frekansları çok yakındır. Yüzde olarak %2,6 (6) ile baylar daha çok olumsuz görüşte bulunmuştur. **“Kararsızım”** diyenlerde yine bayanların %4,5 (16) ile daha önde olduğu görülür. **“Katılıyorum”** diyenlerin %54, 9 (129) ile ağırlığı baylardadır. Yine de bay ve bayanlar arasında yüzdelerle bakıldığında yakınlık görülür. **“Kesinlikle katılıyorum”** diyenlerde ise %42,7 (153) ile bayanlar öndedir. Yine yüzdelerin birbirine uzak olmadığı görülür. Genelde ifadeye %52, 8 (313) ile **“Katılıyorum”** görüşünde bulunulmuştur. Böylece olumlu yönde bir katılım söz konusudur. Bay ve bayan yönetici ve öğretmenlerin çoğunlukla eğitim içerikli filmlerden etkilendikleri söylenebilir. **“Eğitim içerikli filmlerden etkilenirim.”** ifadesiyle ilgili olarak belirtilen görüşlerle cinsiyetler arasında anlamlı bir ilişkinin olmadığı görülmektedir. Yani cinsiyetlere göre görüşlerde anlamlı bir farklılık oluşmadığı söylenebilir.

Tablo 8: Cinsiyete Göre Yönetici ve Öğretmenlerin “Film izleme konusunda eğitim içerikli filmler tercih ederim.” İfadeyle İlgili Görüşleri-Ki-Kare Testi Sonuçları							
Cevaplar	Cinsiyet				Toplam		p
	Bay		Bayan		f	%	
	f	%	f	%	f	%	
Kesinlikle Katılmıyorum	3	1.3	11	3.1	14	2.4	0.169
Katılmıyorum	27	11.4	47	13.1	74	12.5	
Kararsızım	43	18.2	68	19.0	111	18.7	
Katılıyorum	104	44.1	169	47.2	273	46.0	-
Kesinlikle Katılıyorum	59	25.0	63	17.6	122	20.5	
Toplam	236	100	358	100	594	100	
f: Frekans		- : p>0.05		$\chi^2= 6,42$		df: 4	

Tabloya bakıldığında yine “p” değerinin 0.05’ten büyük olduğu görülmektedir İfadeye 236 bay, 358 bayan yönetici ve öğretmen görüş belirtmiştir. **“Kesinlikle katılmıyorum”** diyenlerin yüzdeleri çok düşüktür. Dolayısıyla değerlendirmeye gerek görülmemektedir. İfadeye **“Katılmıyorum”** diyen bayanlar % 13,1 (47) ile daha öndedir. Bu görüşe göre bay ve bayanların yüzdeleri çok yakındır. **“Kararsızım”** diyenlerde yine bayanlar % 19,0 (68) ile öndedir. Yüzdelerin yine çok yakın olduğu görülür. İfadeye **“Katılıyorum”** diyen bayanlar % 47,2

(169) ile ağırlıkta iken, “Kesinlikle katılıyorum” diyen baylar % 25,0 (59) ile daha öndedir. Her iki görüşe dair bay ve bayanların yüzdelerinin çok yakın olduğu görülür. Toplamda da “**Katılıyorum**” diyenler % 46,0 (273) ile ağırlıktadır. Olumlu yönde katılım söz konusudur. Bay ve bayanların çoğunlukla film izleme konusunda eğitim içerikli filmleri tercih ettikleri söylenebilir. Yüzdeler çok farklılık göstermemiştir. “**Film izleme konusunda eğitim içerikli filmleri tercih ederim.**” ifadesiyle ilgili olarak cinsiyetlerle görüşler arasında anlamlı bir ilişki olmadığı görülmektedir. Başka bir deyişle bay ve bayanların görüşlerinde anlamlı bir farklılık olmadığı söylenebilir.

Tablo 9: Cinsiyete Göre Yönetici ve Öğretmenlerin “Eğitim içerikli filmlerde etkilendiğim karakteri örnek alırım.” İfadesiyle İlgili Görüşleri-Ki-Kare Testi Sonuçları						
Cevaplar	Cinsiyet				Toplam	p
	Bay		Bayan			
	f	%	f	%	f	%
Kesinlikle Katılmıyorum	9	3.8	11	3.1	20	3.4
Katılmıyorum	44	18.6	54	15.2	98	16.6
Kararsızım	60	25.4	92	25.8	152	25.7
Katılıyorum	99	41.9	163	45.8	262	44.3
Kesinlikle Katılıyorum	24	10.2	36	10.1	60	10.1
Toplam	236	100	356	100	592	100
f: Frekans	- : p>0.05		$\chi^2=1,738$		df: 4	

Bu tabloda yine “p” değerinin 0.05’ten büyük olduğu görülmektedir. İfadeye 236 bay, 356 bayan yönetici ve öğretmen görüş

bildirmiştir ve toplamda görüş bildiren 592 kişi olduğu görülür. Yüzdeler dikkatle incelendiğinde değerlerin birbirine çok yakın olduğu görülür. **“Kesinlikle katılmıyorum”** diyenlerde baylar %3,8 (9) ile önde; **“Katılmıyorum”** diyenlerde %18,6 (44) ile yine baylar önde yer alırlar. Baylarda ifadeye katılmama yüzdesi daha fazladır. Kararsızlık konusunda bayanların %25,8 (92) ile daha kararsız oldukları görülür. Yine baylarla çok yakın yüzdelerle sahiptirler. Bu ifade karşısında az da olsa bay ve bayanlarda kararsızlık artmıştır. **“Katılıyorum”** diyen bayanlar %45,8 (163) ile; **“Kesinlikle katılıyorum”** diyen baylar da %10,2 (24) ile daha öndedir. Yüzdelerde yine çok yakın değerler görülür. Toplamda ise %44,3 (262) ile ifadeye katılım olumlu yönde ağırlıktadır. Çoğunluğun eğitim içerikli filmlerde izledikleri karakteri örnek aldığı söylenebilir. **“Eğitim içerikli filmlerde etkilendiğim karakteri örnek alırım.”** ifadesiyle ilgili olarak belirtilen görüşlerle cinsiyetler arasında anlamlı bir ilişkinin olmadığı görülmektedir. Yani cinsiyetlere göre görüşlerde anlamlı bir farklılık oluşmadığı söylenebilir.

Nevil (2012) yaptığı araştırmasında, sınıfta filmin neden kullanılacağına dair, Tuskington High School'daki Bay Pitt'in, sınıfta film kullanımıyla ilgili pozitif ve negatif tecrübeleri hakkında onu en çok zorlayan iki hikâyeye paylaştığını, en pozitif tecrübe olarak da öğrenmeyle ilgisi olmayan bir erkek öğrencinin filmdeki karakterle özdeşleşmesini, öğrencinin model öğrenci haline gelmesini anlattığını açıklar. Burada Bay Pitt tarafından kullanılan film, Sergeant York-1941 filmidir. Buradan sınıf ortamında filmlerin kullanımının etkisiyle beraber, kişiler tarafından model alma davranışının geliştirilmesi de araştırmamızla ilgili bulguları destekler yöndedir. Yani filmlerdeki karakterleri örnek almaya ilişkin bakışına benzer şekilde olumlu görüşlerde bulunduğu yönde sonuçlar elde edildiği anlaşılır. *Nevil (2012)'in* yaptığı araştırma sonuçlarından, kendi araştırmamızla ilgili olarak yönetici ve öğretmenlerin filmlere olumlu bakışına benzer şekilde bizim araştırmamızla paralellik arz ettiği anlaşılır.

Tablo 10: Cinsiyete Göre Yönetici ve Öğretmenlerin “Eğitim içerikli filmlerde kullanılan eğitim yöntemlerini okul ortamlarında kullanırım.” İfadesiyle İlgili Görüşleri-Ki-Kare Testi Sonuçları						
Cevaplar	Cinsiyet				Toplam	p
	Bay		Bayan			
	f	%	f	%	f	%
Kesinlikle Katılmıyorum	4	1.7	1	0.3	5	0.8
Katılmıyorum	14	6.0	21	5.9	35	5.9
Kararsızım	44	18.9	53	14.8	97	16.4
Katılıyorum	134	57.5	218	60.9	352	59.6
Kesinlikle Katılıyorum	37	15.9	65	18.2	102	17.3
Toplam	233	100	358	100	591	100
f: Frekans - : p>0.05 $\chi^2=5.57$ df :4						

Bu tabloya bakıldığında yine “p” değerinin 0.05’ten büyük çıktığı görülmektedir. İfadeye 233 bay, 358 bayan yönetici ve öğretmen görüş bildirmiştir. Tablo dikkatle incelendiğinde, görüşlere göre bay ve bayanların aldıkları yüzdelerin, önemli bir farklılığa sahip olmadığı görülür. Baylar %1,7 (4) ile “**Kesinlikle katılmıyorum**”; %6,0 (14) ile “**Katılmıyorum**” ve %18,9 (44) ile “**Kararsızım**” görüşünde öndedirler. Böylece bayların katılmama ve kararsızlık durumları bayanlardan biraz daha fazladır. Zaten bayanların %60,9 (218) ile “**Katılıyorum**” ve %18,2 (65) ile “**Kesinlikle katılıyorum**” görüşlerinde daha yüksek yüzdelerle

sahip oldukları görülür. Böylece bayanların eğitim içerikli filmlerde kullanılan eğitim yöntemlerini okul ortamlarında baylara nazaran biraz daha fazla kullandığı söylenebilir. Genel toplamda ifadeye %59,6 (352) ile **“Katılıyorum”** denilmiştir. Dolayısıyla **“Eğitim içerikli filmlerde kullanılan eğitim yöntemlerini okul ortamlarında kullanırım.”** ifadesiyle ilgili olarak belirtilen görüşlerle cinsiyetler arasında anlamlı bir ilişkinin olmadığı görülmektedir. Yani görüşlerin cinsiyetlere göre aldıkları değerlerin anlamlı şekilde farklılaşmadığı söylenebilir.

Tablo 11: Cinsiyete Göre Yönetici ve Öğretmenlerin “Eğitim içerikli filmler eğitim sistemiyle ilgili sorunların tespitine yardımcı olur.” İfadesiyle İlgili Görüşler-Ki-Kare Testi Sonuçları							
Cevaplar	Cinsiyet				Toplam	p	
	Bay		Bayan				
	f	%	f	%			
Kesinlikle Katılmıyorum	0	0	0	0	0	0.973	
Katılmıyorum	13	5.5	18	5.0	31		5.2
Kararsızım	31	13.1	51	14.3	82		13.8
Katılıyorum	138	58.5	205	57.4	343		57.8
Kesinlikle Katılıyorum	54	22.9	83	23.2	137		23.1
Toplam	236	100	357	100	593		100
f: Frekans	- : p>0.05		$\chi^2=0.231$		df: 3		

Bu tabloya bakıldığında yapılan ki-kare testi sonuçlarına göre “p” değerinin 0.05’ten büyük olduğu görülmektedir. İfadeye 236 bay, 357 bayan yönetici ve öğretmen görüş bildirmiştir. Toplamda 593 kişi olduğu

görülmektedir. Tablo dikkatle incelendiğinde cinsiyetlere göre görüşlerin yüzde değerleri çok yakındır. İfadeye bay ya da bayanların hiçbiri **“Kesinlikle katılmıyorum”** dememiştir. **“Katılmıyorum”** diyenlerde %5,5 (13) ile baylar öndedir fakat önemli bir değer değildir. **“Kararsızım”** diyenlerde %14,3 (51) ile bayanlar daha kararsız görünmektedir. **“Katılıyorum”** görüşünde olanlarda baylar %58,5 (138) değerle ağırlığı oluştururlar. Bayanlar ise **“Kesinlikle katılıyorum”** diyerek %23,2 (83) değerle bayların önüne geçmiştir. Yine de olumlu görüşlerin ağırlığı baylardadır. Genelde %57,8 (343) değeri ile ifadeye **“Katılıyorum”** denilerek olumlu yaklaşım vardır. Baylar ve bayanlar eğitim içerikli filmlerin sorunların tespitine yardımcı olacağına katılıyor oldukları söylenebilir. Değerler ise çok yakın yüzdeleri gösterdiğinden, bay ve bayanlara göre görüşlerde anlamlı bir farklılık oluşmadığı söylenebilir. Dolayısıyla **“Eğitim içerikli filmler eğitim sistemiyle ilgili sorunların tespitine yardımcı olur.”** ifadesiyle ilgili olarak belirtilen görüşlerle cinsiyet arasında anlamlı bir ilişki olmadığı görülmektedir.

Tablo 12: Cinsiyete Göre Yönetici ve Öğretmenlerin “Eğitim içerikli filmlerle kendi uygulamalarımı değerlendiririm.” İfadesiyle İlgili Görüşleri-Ki-Kare Testi Sonuçları							
Cevaplar	Cinsiyet				Toplam		p
	Bay		Bayan				
	f	%	f	%	f	%	
Kesinlikle Katılmıyorum	0	1.3	3	0.8	3	0.5	0.407
Katılmıyorum	8	3.4	10	2.8	18	3.0	
Kararsızım	22	9.3	36	10.1	58	9.8	
Katılıyorum	160	67.8	224	62.6	384	64.6	
Kesinlikle Katılıyorum	46	19.5	85	23.7	131	22.1	
Toplam	236	100	358	100	594	100	
f: Frekans		- : p>0.05		$\chi^2=3.99$		df: 4	

Yapılan ki-kare testi son uçlarına göre tabloya bakıldığında “p” değerinin 0,05’ten büyük olduğu görülmektedir. İfadeye 236 bay ve 358 bayan yönetici ve öğretmen görüş bildirmiştir. Toplam katılım 594’tür. **“Kesinlikle katılmıyorum”** diyenlerde değerler oldukça düşüktür. **“Katılmıyorum”** diyenlerde önemli bir değer olmadığı görülmektedir. **“Kararsızım”** görüşü bildirenlerde %10,1 (36) ile bayanları daha kararsız görürüz. **“Katılıyorum”** diyenlerde baylar %67,8 (160); **“Kesinlikle katılıyorum”** diyenlerde bayanlar % 23,7 (19,5) ile ağırlığı

oluştururlar. Yüzdeler dikkatle incelendiğinde bay ve bayanlar arasında önemli bir görüş farklılığı olmadığı söylenebilir. Genel olarak % 64,6 (384) ile **“Katılıyorum”** görüşünde yoğunluk vardır ve bay ve bayanların “Eğitim içerikli filmlerle kendi uygulamalarımı değerlendiririm.” ifadesine olumlu görüş belirttikleri ve bu ifadeye katılma yönünde ağırlığı meydan getirdikleri anlaşılmaktadır. **“Eğitim içerikli filmlerle kendi uygulamalarımı değerlendiririm.”** ifadesiyle ilgili olarak belirtilen görüşlerle cinsiyetler arasında anlamlı bir ilişki olmadığı görülmektedir. Yani cinsiyetlere göre görüşlerin anlamlı bir farklılık oluşturmadığı söylenebilir.

Tablo 13: Cinsiyete Göre Yönetici ve Öğretmenlerin “Eğitim içerikli filmlerde yöneticiler ve öğretmenler hatalarını fark edebilir.” İfadesiyle İlgili Görüşleri- Ki-Kare Testi Sonuçları							
Cevaplar	Cinsiyet				Toplam		p
	Bay		Bayan				
	f	%	f	%	f	%	
Kesinlikle Katılmıyorum	0	0	2	0.6	2	0.3	0.794
Katılmıyorum	8	3.4	11	3.1	19	3.2	
Kararsızım	29	2.3	40	11.2	69	11.6	
Katılıyorum	137	58.1	215	60.1	352	59.3	
Kesinlikle Katılıyorum	62	26.3	90	25.1	152	25.6	
Toplam	236	100	358	100	594	100	
f: Frekans - : p>0.05 $\chi^2=1.68$ df: 4							

Bu tabloya bakıldığında yapılan ki-kare testi sonuçlarına göre “p” değerinin 0.05’ten büyük olduğu görülmektedir. İfadeye 236 bay ve 358 bayan yönetici ve öğretmen katılımında bulunmuştur. **“Kesinlikle katılmıyorum”** ve **“Katılmıyorum”** diyenlerin yüzdeleri oldukça düşüktür. **“Kararsızım”** diyenlerde %12,3 (29) ile baylar öndedir. **“Katılıyorum”** diyenlerde bayanlar %60,1 (215) ile **“Kesinlikle katılıyorum”** diyenlerde baylar %26,3 (62) ile ağırlıktadır. Tablo dikkatle incelendiğinde cinsiyetlere göre görüşlerdeki yüzde değerlerinin çok yakın olduğu görülmektedir. Dolayısıyla cinsiyetlere göre görüşlerin anlamlı bir farklılık oluşturmadığı söylenebilir. Genel olarak ise %59,3 (352) ile **“Katılıyorum”** görüşü ağırlıktadır ve bay ve bayanlar çoğunlukla eğitim içerikli filmlerde yönetici ve öğretmenlerin hatalarını fark edebileceğini düşünmektedir diyebiliriz. **“Eğitim içerikli filmlerde yöneticiler ve öğretmenler hatalarını fark edebilir.”** ifadesiyle ilgili olarak belirtilen görüşlerle cinsiyetler arasında anlamlı bir ilişki olmadığı görülmektedir. Yani cinsiyete göre görüşlerde anlamlı bir farklılaşma görülmediği söylenebilir.

Tablo 14: Cinsiyete Göre Yönetici ve Öğretmenlerin “Eğitim içerikli filmler araç-gereç kullanımını geliştirir.” İfadesiyle İlgili Görüşleri-Ki-Kare Testi Sonuçları							
Cevaplar	Cinsiyet				Toplam		p
	Bay		Bayan		f	%	
	f	%	f	%	f	%	
Kesinlikle Katılmıyorum	1	0.4	3	0.8	4	0.7	0.211
Katılmıyorum	9	3.9	15	4.2	24	4.1	
Kararsızım	31	13.3	73	20.4	104	17.6	
Katılıyorum	128	54.9	183	51.3	311	52.7	
Kesinlikle Katılıyorum	64	27.5	83	23.2	147	24.9	
Toplam	233	100	357	100	590	100	
f: Frekans				- : p>0.05		$\chi^2= 5.84$	
						df: 4	

Bu tabloya bakıldığında yapılan ki-kare testi sonuçlarında “p” değerinin 0.05’ten büyük olduğu ve ifadeye 233 bay, 357 bayan yönetici ve öğretmen katılımında bulunmuştur. Toplam 590 kişidir. İfadeye “**Kesinlikle katılmıyorum**” ve “**Katılmıyorum**” diyenlerin yüzdeleri görüldüğü gibi oldukça düşüktür. “**Kararsızım**” diyenlerde %20,4 (73) ile bayanların önde olduğu görülür. “**Katılıyorum**” %54,9 (128) değerle ve “**Kesinlikle katılıyorum**” %27,5 (64) diyen baylar ağırlığı oluştururlar ve bayanlara göre olumlu görüştedirler. Böylece bayların olumlu görüş belirtme yüzdeleri daha yüksektir. Genelde ise %52,7 (311) ile ifadeye en fazla “**Katılıyorum**” denilerek; eğitim içerikli filmlerin araç-gereç kullanımını geliştireceği yönde olumlu bir bakış olduğu söylenebilir.

“Eğitim içerikli filmler araç-gereç kullanımını geliştirir.” ifadesiyle ilgili olarak belirtilen görüşlerle cinsiyet arasında anlamlı bir ilişki olmadığı görülür. Bay ve bayanların görüşlerine dair yüzdelerin yakın olduğuna da dikkat edilirse, cinsiyetlere göre görüşler arasında anlamlı bir farklılığın oluşmadığı söylenebilir.

Tablo 15: Cinsiyete Göre Yönetici ve Öğretmenlerin “Eğitim içerikli filmler eğitim sistemimizin yeniden gözden geçirilmesine yönlendirir.” İfadesiyle İlgili Görüşleri-Ki-Kare Testi Sonuçları							
Cevaplar	Cinsiyet				Toplam		p
	Bay		Bayan		f	%	
	f	%	f	%	f	%	
Kesinlikle Katılmıyorum	3	1.3	6	1.7	9	1.5	0.410
Katılmıyorum	17	7.2	19	5.3	36	6.1	
Kararsızım	39	16.5	50	14.0	89	15.0	
Katılıyorum	133	56.4	195	54.5	328	55.2	
Kesinlikle Katılıyorum	44	18.6	88	24.6	132	22.2	
Toplam	236	100	358	100	594	100	-
f: Frekans - : p>0.05 $\chi^2=3.96$ df: 4							

Bu tabloya bakıldığında yapılan ki-kare testi sonuçlarına göre “p” değerinin 0.05’ten büyük olduğu görülür. Yüzdelerin yine birbirine çok

yakın olduğu gör÷lmektedir. Yani cinsiyetlere göre gör÷şlerin anlamlı bir farklılık oluşturmadığı söylenebilir. İfadeye 236 bay 358 bayan öğretmen ve yönetici gör÷ş belirtmiştir. Toplamda 594 kişidirler. **“Kesinlikle katılmıyorum”** diyenlerde değerler oldukça düşüktür. **“Katılmıyorum”** diyenlerde ise %7,2 (17) ile bayların ağırlığı oluşturduğunu söyleyebiliriz. Baylar ayrıca bu ifadeye %16,5 (39) ile en çok **“Kararsızım”** diyenlerdir. Bu ifade karşısında baylar daha kararsız görünür. %56,4 (133) ile **“Katılıyorum”** gör÷şü ile baylar; %24,6 (88) ile **“Kesinlikle katılıyorum”** gör÷şü ile bayanlar öndedir. Genel olarak %55,2 (328) ile ifadeye ağırlıklı olarak **“Katılıyorum”** denilmiştir ve bay ve bayan yönetici ve öğretmenler eğitim içerikli filmlerin eğitim sistemimizin yeniden gözden geçirilmesine yönlendireceğine dair gör÷şlerinin olumlu yönde olduğu söylenebilir. Böylece **“Eğitim içerikli filmler eğitim sistemimizin yeniden gözden geçirilmesine yönlendirir.”** ifadesiyle ilgili olarak belirtilen gör÷şlerle cinsiyetler arasında anlamlı bir ilişkinin olmadığı anlaşılır.

Tablo 16: Cinsiyete Göre Yönetici ve Öğretmenlerin “Eğitim içerikli filmler başka ülkelerin eğitim sistemleri hakkında fikir verir.” İfadesiyle İlgili Görüşleri-Ki-Kare Testi							
Cevaplar	Cinsiyet				Toplam		p
	Bay		Bayan		f	%	
	f	%	f	%	f	%	
Kesinlikle Katılmıyorum	3	1.3	3	0.8	6	1.0	0.040
Katılmıyorum	11	4.7	8	2.2	19	3.2	
Kararsızım	29	12.3	23	6.4	52	8.8	
Katılıyorum	121	51.3	205	57.3	326	54.9	
Kesinlikle Katılıyorum	72	30.5	119	33.2	191	32.2	
Toplam	236	100	358	100	594	100	
*							
f: Frekans		* : p<0.05		$\chi^2= 9.72$		df: 4	

Yapılan ki-kare testi sonuçlarına göre bu tabloya bakıldığında “p” değeri 0.05’ten küçük çıkmıştır. “Dolayısıyla görüşlerin cinsiyetlere göre anlamlı bir farklılık meydana getirdiği söylenebilir. İfadeye 236 bay ve 358 bayan yönetici ve öğretmen görüş belirtmişlerdir. Toplamda ise 594 kişi olduğu görülmektedir. Tabloya dikkatle bakıldığında “**Kesinlikle katılmıyorum**” ve “**Katılmıyorum**” diyenlerin ağırlığı baylardadır. %1,3 (4)’ü “Kesinlikle katılmıyorum”; %4,7 (11)’si ise “**Katılmıyorum**” diyerek

bayanlardan önde yer almışlar ve olumsuz görüş belirtmişlerdir. İfade karşısında **“Kararsızım”** diyenlerin ağırlığı yine %12,3 (29) ile baylardadır. Bayların eğitim içerikli filmlerin başka ülkelerin eğitim sistemleri hakkında fikir vereceğine dair kararsız oldukları görülür. Bu ifadeye olumlu görüş belirtenler daha çok bayanlardır. Bayanların %57,3 (205)'ü **“Katılıyorum”** ve %33,2 (119) 'si **“Kesinlikle katılıyorum”** diyerek ağırlığı oluşturmuşlardır. Yani diyebiliriz ki bayanlar, eğitim içerikli filmlerin başka ülkelerin eğitim sistemleri hakkında fikir vereceğine dair baylardan daha olumlu düşünmektedirler. İfadeye genelde %54,9 (326) ile olumlu yönde görüşte bulunduğu söylenebilir. Bu da ifadeyi destekler yöndedir. **Eğitim içerikli filmler başka ülkelerin eğitim sistemleri hakkında fikir verir.”** ifadesiyle ilgili olarak belirtilen görüşlerle cinsiyetler arasında anlamlı bir ilişki olduğu görülmektedir.

Tablo 17: Cinsiyete Göre Yönetici ve Öğretmenlerin “Eğitim içerikli filmler yöneticilere ve öğretmenlere, öğrenci davranışları hakkında fikir verir.” İfadesiyle İlgili Görüşleri-Ki-Kare Testi Sonuçları								
Cevaplar	Cinsiyet				Toplam		p	
	Bay		Bayan		f	%		
	f	%	f	%	f	%		
Kesinlikle Katılmıyorum	1	0.4	2	0.6	3	0.5	0.162	
Katılmıyorum	10	4.3	6	1.7	16	2.7		
Kararsızım	26	11.1	28	7.8	54	9.1		
Katılıyorum	125	53.2	216	60.3	341	57.5		
Kesinlikle Katılıyorum	73	31.1	106	29.6	179	30.2		
Toplam	235	100	358	100	593	100		
f: Frekans - : p>0.05 $\chi^2= 6,54$ df: 4								

Bu tabloya bakıldığında ki-kare testi sonuçlarına göre “p” değerinin 0.05’ten büyük çıktığı görülmektedir. İfadeye 235 bay, 358 bayan yönetici ve öğretmen görüş belirtmiştir. Toplam 593 kişidirler. **“Kesinlikle katılmıyorum”** ve **“Katılmıyorum”** diyenlerin yüzde değerleri oldukça düşüktür. **“Kararsızım”** diyenlerin %11,1 (26)’i baylar olarak daha kararsız görünürler. **“Katılıyorum”** diyenlerde %60,3 (216) ile bayanlar öndedir. **“Kesinlikle katılıyorum”** diyenlerde ise %31,1 (73) ile baylar öndedirler. Genelde ise %57,5 (341) ile **“Katılıyorum”** görüşü ağırlıktadır. Böylece bay ve bayan yönetici ve öğretmenler,

eğitim içerikli filmlerin yönetici ve öğretmenlere ğrenci davranışı hakkında fikir vereceğine dair olumlu yönde görüş bildirdikleri söylenbilir. Cinsiyetlere göre ise görüşlerin anlamlı bir farklılık göstermediğini söyleyebiliriz. **“Eğitim içerikli filmler yöneticilere ve öğretmenlere, ğrenci davranışları hakkında fikir verir.”** ifadesiyle ilgili olarak belirtilen görüşlerle cinsiyetler arasında anlamlı bir ilişki olmadığı görülmektedir.

Tablo 18: Cinsiyete Göre Yönetici ve ğretmenlerin “Eğitim içerikli filmler yöneticilerin farklı bir yönetim anlayışı kazanmasına etki eder.” İfade siyle İlgili Görüşleri-Ki-Kare Testi Sonuçları							
Cevaplar	Cinsiyet				Toplam		p
	Bay		Bayan		f	%	
	f	%	f	%	f	%	
Kesinlikle Katılmıyorum	2	0.8	4	1.1	6	1.0	0.468
Katılmıyorum	16	6.8	19	5.3	35	5.9	
Kararsızım	42	17.8	84	23.5	126	21.2	
Katılıyorum	131	55.5	180	50.3	311	52.4	
Kesinlikle Katılıyorum	45	19.1	71	19.8	116	19.5	
Toplam	236	100	358	100	594	100	-
f: Frekans - : p>0.05 $\chi^2=3.56$ df: 4							

Bu tabloya bakıldığında yapılan ki-kare testi sonuçlarına göre “p” değerinin 0.05’ten büyük olduğu görülmektedir. İfadeye 236 bay ve 358 bayan yönetici ve öğretmen görüş bildirmiştir. **“Kesinlikle katılmıyorum”** diyenlerin yüzdelerinin oldukça düşük olduğu görülür. **“Katılmıyorum”** diyenlerde ise %6,8 (16) ile bayların ağırlığı görülür. İfade karşısında kararsız kalanların ise %23,5 (84) ile bayanların daha kararsız oldukları görülür. **“Katılıyorum”** diyenlerde baylar %55,5 (131) ile **“Kesinlikle katılıyorum”** diyenlerde bayanlar %19,8 (71) ile öndedirler. Tabloya dikkatle bakıldığında ise görüşlere göre yüzdelerin birbirine yakın olduğu görülür. Böylece başka bir deyişle görüşlerin, cinsiyetlere göre anlamlı bir farklılık oluşturmadığı söylenebilir. Genelde ise %52,4 (311) değeri ise **“Katılıyorum”** görüşü ağırlıklı olarak tercih edildiği, bay ve bayan yönetici ve öğretmenlerin eğitim içerikli filmlerin yöneticilerin farklı bir yönetim anlayışı kazanmasına etki edeceği ifadesine çoğunlukla katıldıkları söylenebilir. Bununla birlikte bu ifade karşısında kararsızlığın da ön plana çıktığı söylenebilir. %21,2 (126) değeri ile genel yüzdelerle bakıldığında **“Kararsızım”** görüşünün de **“Kesinlikle katılıyorum”** görüşünden daha fazla tercih edildiği görülmektedir. **“Eğitim içerikli filmler yöneticilerin farklı bir yönetim anlayışı kazanmasına etki eder.”** ifadesiyle ilgili olarak belirtilen görüşlerle cinsiyetler arasında anlamlı bir ilişki olmadığı görülmektedir.

Tablo 19: Cinsiyete Göre Yönetici ve Öğretmenlerin “Eğitim içerikli filmler liderlik becerisi kazandırabilir.” İfadesiyle İlgili Görüşleri-Ki-Kare Testi sonuçları						
Cevaplar	Cinsiyet				Toplam	p
	Bay		Bayan			
	f	%	f	%	f	%
Kesinlikle Katılmıyorum	2	0.8	9	2.5	11	1.9
Katılmıyorum	19	8.1	31	8.7	50	8.4
Kararsızım	54	22.9	91	25.4	145	24.4
Katılıyorum	129	54.7	166	46.4	295	49.7
Kesinlikle Katılıyorum	32	13.6	61	17.0	93	15.7
Toplam	236	100	358	100	594	100
f: Frekans - : p>0.05 $\chi^2= 5.64$ df: 4						

Bu tabloya bakıldığında yapılan ki-kare testi sonuçlarına göre “p” değerinin 0.05’ten büyük olduğu görülmektedir. İfadeye 236 bay ve 358 bayan yönetici ve öğretmen görüş bildirmiştir. Toplam sayıları ise 594’tür. İfadeye “**Katılmıyorum**” diyenlerin yüzdeleri oldukça düşüktür. “**Katılmıyorum**” diyenlerde ise %8,7 (31) ile bayanlar öndedir. “**Kararsızım**” diyenlerde oran %25,4 (91) ile yine bayanların önde olduğu görülür. “**Katılıyorum**” diyenlerde %54,7 (129) ile ağırlığı baylar oluştururlar. Bayanlar ise “**Kesinlikle katılıyorum**” diyerek %17,0 (61) ile daha önde yer almışlardır. Görüşlere göre bay ve bayanların

yüzdelerinin yakın olduğu söylenebilir. Genel olarak ise %49,7 (295) ile **“Katılıyorum”** görüşünde olanlar ağırlığı oluşturmuştur. Dolayısıyla bay ve bayan yönetici ve öğretmenlerin çoğunlukla eğitim içerikli filmlerin liderlik becerisi kazandırabileceğine katılmakta olduğu söylenebilir. Dikkati çeken bir şey daha vardır ki bu ifade karşısında kararsız kalanlar % 24,4 (145) ile **“Kararsızım”** diyerek, % 15,7 (93) ile **“Kesinlikle katılıyorum”** diyenlerin önüne geçmişlerdir. Frekans değerleri de “Kararsızım” görüşünün de çok tercih edildiğini gösterir. Bu bakımdan bay ve bayan yönetici ve öğretmenlerin büyük bir bölümünün de eğitim içerikli filmlerin liderlik becerisi kazandırabileceği ifadesi karşısında kararsız kaldıkları söylenebilir. Sonuçta **“Eğitim içerikli filmler liderlik becerisi kazandırabilir.”** ifadesiyle ilgili olarak belirtilen görüşlerle cinsiyetler arasında anlamlı bir ilişki olmadığı görülmektedir. Yani bay ve bayan yönetici ve öğretmenlerin görüşlerinin cinsiyetlere göre anlamlı bir farklılık oluşturmadığı söylenebilir.

Tablo 20: Cinsiyete Göre Yönetici ve Öğretmenlerin “Eğitim içerikli filmler yöneticileri ve öğretmenleri motive edicidir.” İfadesiyle İlgili Görüşleri- Kay-Kare Testi Sonuçları						
Cevaplar	Cinsiyet				Toplam	p
	Bay		Bayan			
	f	%	f	%	f	%
Kesinlikle Katılmıyorum	2	0.9	2	0.6	4	0.7
Katılmıyorum	9	3.8	14	3.9	23	3.9
Kararsızım	32	13.6	38	10.6	70	11.8
Katılıyorum	139	59.1	218	60.9	357	60.2
Kesinlikle Katılıyorum	53	22.6	86	24.0	139	23.4
Toplam	235	100	358	100	593	100
f: Frekans - : p>0.05 $\chi^2=1.46$ df: 4						

Bu tabloya göre yapılan ki-kare testi sonuçlarına göre “p” değerinin 0.05’ten büyük olduğu görülmektedir. İfadeye 235 bay, 358 bayan yönetici ve öğretmen görüş belirtmiştir. Toplam 593 kişidirler. “**Kesinlikle katılmıyorum**” ve “**Katılmıyorum**” görüşlerinde yüzdelerin yine oldukça düşük olduğu görülmektedir. “**Kararsızım**” diyenlerde %13,6 (32) ile bayların önde olduğu görülür. Bu ifade karşısında baylar biraz daha kararsız kalmışlardır. Bayanlar %60,9 (218) ile “**Katılıyorum**” ve %24,0 (86) ile “**Kesinlikle katılıyorum**” diyerek

ağırlığı oluştururlar. Baylara göre daha fazla olumlu görüş içinde görünürler. Dolayısıyla bayanların eğitim içerikli filmlerin yöneticileri ve öğretmenleri motive edeceğine daha olumlu baktıkları söylenebilir. Bay ve bayanların yüzdelere görüşlere bakıldığında çok yakındır. Genelde ise %60,2 (357) ile **“Katılıyorum”** görüşünde yoğunluk vardır. Böylece bay ve bayan yönetici ve öğretmenlerin eğitim içerikli filmlerin yönetici ve öğretmenleri motive edici olduğu hakkında çoğunlukla olumlu düşündüklerini söyleyebiliriz. **“Eğitim içerikli filmler yöneticileri ve öğretmenleri motive edicidir.”** ifadesiyle ilgili olarak belirtilen görüşlerle cinsiyetler arasında anlamlı bir ilişki olmadığı görülmektedir. Yani görüşlerin bay ve bayan yönetici ve öğretmenlere göre anlamlı şekilde değişmediği söylenebilir.

Tablo 21: Cinsiyete Göre Yönetici ve Öğretmenlerin “Yönetici ve öğretmen adaylarına Eğitim içerikli filmler izletmek onları eğitim ortamına hazırlar.” İfadesiyle İlgili Görüşleri-Ki-Kare Testi Sonuçları							
Cevaplar	Cinsiyet				Toplam		p
	Bay		Bayan				
	f	%	f	%	f	%	
Kesinlikle Katılmıyorum	2	0.8	2	0.6	4	0.7	0.454
Katılmıyorum	8	3.4	9	2.5	17	2.9	
Kararsızım	35	14.8	37	10.3	72	12.1	
Katılıyorum	136	57.6	215	60.1	351	59.1	
Kesinlikle Katılıyorum	55	23.3	95	26.5	150	25.3	
Toplam	236	100	358	100	594	100	
f: Frekans - : p>0.05 $\chi^2= 3.65$ df: 4							

Bu tabloya bakıldığında yapılan ki-kare testi sonuçlarına göre “p” değeri yine 0.05’ten büyük çıkmıştır. İfadeye 236 bay ve 358 bayan yönetici ve öğretmen görüş bildirmiştir. “**Kesinlikle katılmıyorum**” ve “**Katılmıyorum**” diyenlerde yüzdelerin yine çok düşük olduğu görülmektedir. “**Kararsızım**” diyenlerde %14,8 (35) ile baylar önde görünürler. İfadeye en çok katılanların, %60,1 (215) “**Katılıyorum**” ve %26,5 (95) “**Kesinlikle katılıyorum**” diyen bayanların olduğu görülür. Bayanların, yönetici ve öğretmen adaylarına eğitim içerikli filmler izletmenin onları eğitim ortamına hazırlayacağına dair daha fazla olumlu

görüştürdüler. Diğer taraftan bay ve bayan yönetici ve öğretmenlerin yüzdeleri birbirine yakındır. Genel olarak da bay ve bayan yönetici ve öğretmenler, ifadeye %59,1 (351) ile en fazla **“Katılıyorum”** diyerek olumlu görüş belirtmişlerdir. Böylece eğitim içerikli filmler izletmenin yönetici ve öğretmen adaylarını eğitim ortamına hazırlayacağına katıldıkları söylenebilir. **“Yönetici ve öğretmen adaylarına Eğitim içerikli filmler izletmek onları eğitim ortamına hazırlar.”** ifadesiyle ilgili olarak belirtilen görüşlerle cinsiyetler arasında anlamlı bir ilişki olmadığı görülmektedir. Dolayısıyla bay ve bayan yönetici ve öğretmenlere göre görüşlerin anlamlı bir farklılık göstermediği söylenebilir.

Tablo 22: Cinsiyete Göre Yönetici ve Öğretmenlerin “Eğitim içerikli filmler eğitim ortamlarının düzenlenmesine rehberlik eder.” İfadesiyle İlgili Görüşleri-Ki-Kare Testi Sonuçları							
Cevaplar	Cinsiyet				Toplam		p
	Bay		Bayan				
	f	%	f	%	f	%	
Kesinlikle Katılmıyorum	2	0.9	4	1.1	6	1.0	0.625
Katılmıyorum	15	6.4	14	3.9	29	4.9	
Kararsızım	31	13.2	42	11.7	73	12.3	
Katılıyorum	145	62.0	227	63.4	372	62.8	
Kesinlikle Katılıyorum	41	17.5	71	19.8	112	18.9	
Toplam	234	100	358	100	592	100	
f: Frekans	- : p>0.05		$\chi^2=2.61$		df: 4		

Bu tabloya bakıldığında yapılan ki-kare testi sonuçlarına göre “p” değerinin 0.05’ten büyük çıktığı görülmektedir. İfadeye 234 bay ve 358 bayan yönetici ve öğretmen görüş bildirmiştir. Toplamda 592 kişidirler. **“Kesinlikle katılmıyorum”** ifadesinde yüzdelerin yine oldukça düşük olduğu görülür. **“Katılmıyorum”** diyenlerde ise %6,4 (15) ile bayların önde olduğu görülür. **“Kararsızım”** diyenlerde %13,2 (31) ile baylar öndedir ve daha kararsız görünürler. %63,4 (227) ile **“Katılıyorum”** ve %19,8 (71) ile **“Kesinlikle katılıyorum”** diyenlerin bayanlar olarak ağırlığı meydana getirdikleri görülür. Böylece bayanlar daha fazla olumlu görüştedir denilebilir. Genelde ifadeye %62,8 (372) yüzdeyle **“Katılıyorum”** denilerek olumlu görüşte bulunulmuştur. Böylece çoğunlukla bay ve bayan yönetici ve öğretmenler eğitim içerikli filmlerin eğitim ortamlarının düzenlenmesine rehberlik edeceğine dair olumlu düşündükleri söylenebilir. **“Eğitim içerikli filmler eğitim ortamlarının düzenlenmesine rehberlik eder.”** ifadesiyle ilgili olarak belirtilen görüşlerle cinsiyetler arasında anlamlı bir ilişkinin olmadığı görülmektedir. Bay ve bayanların görüşlere göre yüzdeleri de yakın olduğu görülür. Yani yönetici ve öğretmenlerin görüşlerinin cinsiyetlere göre anlamlı şekilde farklılaşmadığı söylenebilir.

Tablo 23: Cinsiyete Göre Yönetici ve Öğretmenlerin “Eğitim içerikli filmler MEB’in farklı kurumlarında değişimi yakalamak için kullanılabilir.” İfadesiyle İlgili Görüşleri-Ki-Kare Testi Sonuçları							
Cevaplar	Cinsiyet				Toplam		p
	Bay		Bayan				
	f	%	f	%	f	%	
Kesinlikle Katılmıyorum	3	1.3	4	1.1	7	1.2	0.790
Katılmıyorum	14	5.9	14	3.9	28	4.7	
Kararsızım	33	14.0	51	14.2	84	14.1	
Katılıyorum	131	55.5	211	58.9	342	57.6	
Kesinlikle Katılıyorum	55	23.3	78	21.8	133	22.4	
Toplam	236	100	358	100	594	100	
f: Frekans - : p>0.05 $\chi^2= 1.70$ df: 4							

Bu tabloya bakıldığında yapılan ki-kare testi sonucuna göre “p” değerinin 0.05’ten büyük olduğu görülür. İfadeye 236 bay ve 358 bayan yönetici ve öğretmen görüş bildirmişlerdir. Toplam 594 katılımcı olmuştur. “**Kesinlikle katılmıyorum**” diyenlerin yüzdeleri yine oldukça düşüktür. “**Katılmıyorum**” diyenlerde de baylar %5,9 (14) ile önde yer alırlar. “**Kararsızım**” diyenlerde yüzdeler bay ve bayanlara göre hemen hemen aynıdır. %14,2 (51) ile bayanlar önde görünür. “**Katılıyorum**” diyenlerde %58,9 (211) ile bayanlar; “**Kesinlikle katılıyorum**” diyenlerde ise %23,3 (55) ile baylar önde yer alırlar. Bay ve bayanların

görüşler karşısında yine yüzdelerinin birbirine yakın olduğu görülür. Genelde ise %57,6 (342) ile ifadeye “**Katılıyorum**” denilerek olumlu görüşler ağırlıktadır. Dolayısıyla bay ve bayan yönetici ve öğretmenlerin, eğitim içerikli filmlerin MEB’in farklı kurumlarında değişimi yakalamak için kullanılabileceğine dair çoğunlukla olumlu düşündükleri söylenebilir. “**Eğitim içerikli filmler MEB’in farklı kurumlarında değişimi yakalamak için kullanılabilir.**” ifadesiyle ilgili olarak görüşlerle cinsiyetler arasında anlamlı bir ilişki olmadığı görülmektedir. Yani bay ve bayan yönetici ve öğretmenlerin görüşlerin de anlamlı bir farklılık olmadığı söylenebilir.

Tablo 24: Cinsiyete Göre Yönetici ve Öğretmenlerin “Eğitim içerikli filmler seminer dönemlerinde yönetici ve öğretmenlere izletilmeli.” İfadesiyle İlgili Görüşleri-Ki-Kare testi Sonuçları							
Cevaplar	Cinsiyet				Toplam		p
	Bay		Bayan		f	%	
	f	%	f	%	f	%	
Kesinlikle Katılmıyorum	6	2.5	4	1.1	10	1.7	0.611
Katılmıyorum	8	3.4	16	4.5	24	4.0	
Kararsızım	30	12.7	39	10.9	69	11.6	
Katılıyorum	99	41.9	158	44.1	257	43.3	
Kesinlikle Katılıyorum	93	39.4	141	39.4	234	39.4	
Toplam	236	100	358	100	594	100	
f: Frekans	- : p>0.05			$\chi^2= 2.68$		df: 4	

Bu tabloya bakıldığında yapılan ki-kare testi sonuçlarına göre “p” değerinin 0.05’ten büyük çıktığı görülmektedir. İfadeye 236 bay, 358

bayan yönetici ve öğretmen görüş bildirmiştir. Toplamda 594 kişidirler. İfadeye **“Kesinlikle katılmıyorum”** diyenlerin yüzdeleri oldukça düşüktür. **“Katılmıyorum”** diyenlerde ise bayanlar %4,5 (16) ile öndedir. **“Kararsızım”** diyenlerde %12,7 (30) ile baylar daha kararsız görünürler. **“Katılıyorum”** diyenlerde %44,1 (158) ile bayanlar önde iken, **“Kesinlikle katılıyorum”** diyenlerde %39,4 yüzde ile bay ve bayanlar arasında eşit değerler söz konusu olmuştur. Diğer görüşlerde de yüzdeler birbirine yakın olduğundan bay ve bayan yönetici ve öğretmenlerin hemen hemen aynı yönde düşündükleri söylenebilir. Genelde ise %43,3 (257) ile ifadeye **“Katılıyorum”** denilmiştir ve olumlu görüşlerin ağırlıkta olduğu görülür. Dolayısıyla bay ve bayan yönetici ve öğretmenlerin eğitim içerikli filmlerin seminer döneminde yönetici ve öğretmenlere izletilmesi gerektiği yönünde olumlu görüşte oldukları söylenebilir. **“Eğitim içerikli filmler seminer dönemlerinde yönetici ve öğretmenlere izletilmeli.”** ifadesiyle ilgili olarak belirtilen görüşlerle cinsiyetler arasında anlamlı bir ilişki olmadığı görülmektedir. Yani görüşlerin ise bay ve bayan yönetici ve öğretmenlere göre anlamlı şekilde değişmediği söylenebilir.

Tablo 25: Cinsiyetlere Göre Yönetici ve Öğretmenlerin “Eğitim içerikli filmler Eğitim Fakültelerinde okutulan derslerde kaynak olarak kullanılabilir.” İfadesiyle İlgili Görüşleri-Ki-Kare Testi Sonuçları						
Cevaplar	Cinsiyet				Toplam	p
	Bay		Bayan			
	f	%	f	%	f	%
Kesinlikle Katılmıyorum	1	0.4	1	0.3	2	0.3
Katılmıyorum	9	3.8	6	1.7	15	2.5
Kararsızım	34	14.4	37	10.3	71	12.0
Katılıyorum	111	47.0	189	52.8	300	50.5
Kesinlikle Katılıyorum	81	34.3	125	34.9	206	34.7
Toplam	236	100	358	100	594	100
f: Frekans - : p>0.05 $\chi^2= 5.58$ df: 4						

Bu tabloya bakıldığında yapılan ki-kare testi sonuçlarına göre “p” değerinin 0,05’ten büyük çıktığı görülmektedir. İfadeye 236 bayan 358 bay yönetici ve öğretmen görüş belirtmiştir. Toplam olarak 594 kişidir. “**Kesinlikle katılmıyorum**” ve “**Katılmıyorum**” görüşündeki yüzdelerin çok düşük olduğu görülmektedir. “**Kararsızım**” görüşünde bulunarak, %14,4 (34) ile bayların daha kararsız olduğu görülmektedir. İfadeye %52,8 (189) ile “**Katılıyorum**” ve %34,9 (125) ile “**Kesinlikle katılıyorum**” diyerek bayanlar ağırlığı oluşturur. Baylara göre eğitim

içerikli filmlerin Eğitim Fakültelerinde okutulan derslerde kaynak olarak kullanılabileceğine dair daha fazla olumlu düşünmektedirler. Bununla birlikte bay ve bayan yönetici ve öğretmenlerin ifadeye belirttikleri görüşlerin yüzdeleri yakındır. Genel olarak da ifadeye %50,5 (300) değerinde “**Katılıyorum**” görüşü belirtilmiştir. Dolayısıyla bay ve bayan yönetici ve öğretmenlerin eğitim içerikli filmlerin Eğitim Fakültelerinde okutulan derslerde kaynak olarak kullanılabileceğine dair çoğunlukla olumlu düşüncede oldukları söylenebilir. Dolayısıyla “**Eğitim içerikli filmler Eğitim Fakültelerinde okutulan derslerde kaynak olarak kullanılabilir.**” ifadesiyle ilgili olarak belirtilen görüşlerle cinsiyetler arasında anlamlı bir ilişkinin olmadığı görülmektedir. Yani bay ve bayan yönetici ve öğretmenlerin görüşlerinde anlamlı bir farklılaşma olmadığı söylenebilir.

Tablo 26: Cinsiyete Göre Yönetici ve Öğretmenlerin “Eğitim içerikli filmler eğitim ortamında takım çalışmasına katkı sağlayabilir.” ifadesiyle ilgili Görüşleri-Ki-Kare Testi Sonuçları							
Cevaplar	Cinsiyet				Toplam		p
	Bay		Bayan				
	f	%	f	%	f	%	
Kesinlikle Katılmıyorum	2	0.8	0	0	2	0.3	0.329
Katılmıyorum	6	2.5	8	2.2	14	2.4	
Kararsızım	33	14.0	50	14.0	83	14.0	
Katılıyorum	147	62.3	211	58.9	358	60.3	
Kesinlikle Katılıyorum	48	20.3	89	24.9	137	23.1	
Toplam	236	100	358	100	594	100	
f: Frekans - : p>0.05 $\chi^2= 4.61$ df: 4							

Bu tabloya bakıldığında yapılan ki-kare testi sonucunda “p” değerinin 0.05’ten büyük çıktığı görülmektedir. İfadeye 236 bay ve 358 bayan yönetici ve öğretmen görüş belirtmiştir. Toplam olarak 594 kişidir. **“Kesinlikle katılmıyorum”** görüşü neredeyse hiç tercih edilmemiştir. **“Katılmıyorum”** diyenlerin yüzdeleri de yine oldukça düşüktür. **“Kararsızım”** diyenlerde % 14,0 değeri ile bay ve bayan yöneticiler eşit yüzdelerle sahiptirler. %62,3 (147) ile bayların **“Katılıyorum”** deme yüzdesi daha fazladır. %24,9 (89) ile **“Kesinlikle katılıyorum”** diyen bayanların yüzdesi ise baylara oranla daha yüksektir. Yine de bay ve bayan yönetici ve öğretmenlerin ifadeye belirttikleri görüşlere ait yüzdeler birbirine yakındır. Dolayısıyla bay ve bayan yönetici ve öğretmenlerin eğitim içerikli filmlerin eğitim ortamında takım çalışmasına katkı sağlayabileceğine dair görüşleri olumlu yöndedir. Genelde de %60,3 (358) ile çoğunlukla **“Katılıyorum”** görüşü tercih edilerek, ifadeyi destekler yönde görüş bildirilmiştir. **“Eğitim içerikli filmler eğitim ortamında takım çalışmasına katkı sağlayabilir.”** ifadesiyle ilgili olarak belirtilen görüşlerle cinsiyetler arasında anlamlı bir ilişki olmadığı görülmektedir. Yani bay ve bayan yönetici ve öğretmenlerin görüşlerinin anlamlı bir farklılık göstermediğini söyleyebiliriz.

Tablo 27: Cinsiyete Göre Yönetici ve Öğretmenlerin “Eğitim içerikli filmler değişim ve gelişimime katkı sağlar.” İfadesiyle İlgili Görüşleri-Ki-Kare Testi Sonuçları							
Cevaplar	Cinsiyet				Toplam		p
	Bay		Bayan		f	%	
	f	%	f	%	f	%	
Kesinlikle Katılmıyorum	2	0.8	0	0	2	0.3	0.217
Katılmıyorum	5	2.1	4	1.1	9	1.5	
Kararsızım	21	8.9	32	9.0	53	8.9	
Katılıyorum	155	65.7	222	62.2	377	63.6	
Kesinlikle Katılıyorum	53	22.5	99	27.7	152	25.6	
Toplam	236	100	357	100	593	100	
f: Frekans		- : p>0.05		χ ² = 5.77		df: 4	

Bu tabloya bakıldığında yapılan ki-kare testi sonucuna göre “p” değerinin 0.05’ten büyük olduğu görülmektedir. Bu ifadeye 236 bay 357 bayan yönetici ve öğretmen görüş belirtmiştir. Toplamda 593 kişi görülür. “**Kesinlikle katılmıyorum**” diyenler hemen hemen yoktur. “**Katılmıyorum**” diyenlerin de yüzdeleri çok düşüktür. İfade karşısında daha kararsız olanlar %9,0 (32) ile “**Kararsızım**” diyen bayanlar olduğu görülse de bayların yüzdesi ile hemen hemen aynıdır.

Dolayısıyla baylar ve bayanlar eşit denecek kadar yakın ölçüde kararsızlığa sahiptirler. İfadeye “**Katılıyorum**” diyenlerde %65,7 (155) değeri ile baylar, %27,7 (99) değeri ile “**Kesinlikle katılıyorum**” diyen bayanlar önde görülür. Görüşler karşısında bay ve bayanlara ait yüzdelerin yine birbirine yakın olduğu görülür. Genel olarak ise katılımcıların %63,6 (377) ile ağırlıkla “**Katılıyorum**” görüşünde bulunarak eğitim içerikli filmlerin değişim ve gelişimlerine katkı bulunacağına dair bay ve bayan yönetici ve öğretmenlerin olumlu görüşte oldukları söylenebilir. Dolayısıyla “**Eğitim içerikli filmler değişim ve gelişimime katkı sağlar.**” ifadesiyle ilgili olarak belirtilen görüşlerle cinsiyetler arasında anlamlı bir ilişki olmadığı görülmektedir. Yani cinsiyetlere göre de bay ve bayan yönetici ve öğretmenlerin görüşlerinin anlamlı şekilde farklılaşmadığı söylenebilir.

Tablo 28: Cinsiyete Göre Yönetici ve Öğretmenlerin “Eğitim içerikli filmler farklılıklara karşı hoşgörüyü geliştirir.” İfadesiyle İlgili Görüşleri-Ki-Kare Testi Sonuçları							
Cevaplar	Cinsiyet				Toplam		p
	Bay		Bayan				
	f	%	f	%	f	%	
Kesinlikle Katılmıyorum	1	0.4	2	0.6	3	0.5	0.004
Katılmıyorum	6	2.6	11	3.1	17	2.9	
Kararsızım	43	18.3	28	7.8	71	12.0	
Katılıyorum	126	53.6	227	63.4	353	59.5	
Kesinlikle Katılıyorum	59	25.1	90	25.1	149	25.1	
Toplam	235	100	358	100	593	100	
f: Frekans		** : p<0.05		$\chi^2=15.47$		df: 4	

Bu tabloya bakıldığında yapılan ki-kare testi sonuçlarına göre “p” değerinin 0,05’ten küçük çıktığı görülmektedir. Dolayısıyla **“Eğitim içerikli filmler farklılıklara karşı hoşgörüyü geliştirir.”** ifadesiyle ilgili olarak bay ve bayan yönetici ve öğretmenlerin görüşlerinde anlamlı bir farklılık olduğu görülür. İfadeye 235 bay ve 358 bayan yönetici ve öğretmen görüş bildirmiştir. Toplamda görüş bildiren 593 katılımcı görülmektedir. Yani cinsiyetlerle görüşler arasında anlamlı bir ilişki söz konusudur. İfadeye **“Kesinlikle katılmıyorum”** ve **“Katılmıyorum”** diyenlerin yüzdeleri oldukça düşüktür. %0,6 (2) ile **“Kesinlikle katılmıyorum”**; %3,1 (11) ile **“Katılmıyorum”** diyerek katılmama konusunda bayanların baylardan önde olduğu görülür. **“Kararsızım”** diyenlerde %18,3 (43) ile bayların bayanlardan daha kararsız oldukları

görülür. Bayların bir kısmı bu ifade karşısında kararsız kalmıştır. **“Katılıyorum”** diyenlerde ağırlık %63,4 ile bayanlardadır. **“Kesinlikle katılıyorum”** diyen bay ve bayan yönetici ve öğretmenlerin yüzdeleri eşittir. Bu ifadeye baylar % 25,1 (59) ve bayanlar da %25,1 (90) ile destek vermişlerdir. Yine de bu ifadeye bayanlar daha fazla olumlu görüş içinde olmuşlardır. Bayanlar, eğitim içerikli filmlerin, farklılıklara karşı hoşgörüyü geliştireceğine baylardan daha fazla katıldığı görülmektedir. İfadeye genel olarak belirtilen görüşlerde ağırlık %59,5 (353) ile **“Katılıyorum”** görüşündedir. Hemen ardında %25,1 (149) ile **“Kesinlikle katılıyorum”** görüşü yer alır. Dolayısıyla ifadeye genel olarak olumlu bir katılımın söz konusu olduğu söylenebilir. Böylece bay ve bayan yönetici ve öğretmenlerin, eğitim içerikli filmlerin farklılıklara karşı hoşgörüyü geliştireceğini olumlu yönde desteklediklerini söyleyebiliriz. Bu ifade karşısında bay ve bayan yönetici ve öğretmenlerin görüşlere göre yüzdeleri değişmiştir. Yani başka bir deyişle görüşlerle cinsiyet arasında anlamlı bir ilişki olduğu da söylenebilir.

Tablo 29: Cinsiyete Göre Yönetici ve Öğretmenlerin “Eğitim içerikli filmler ülkelerarası eğitim etkileşimini sağlar.” İfadesiyle İlgili Görüşleri-Ki-Kare Testi Sonuçları						
Cevaplar	Cinsiyet				Toplam	p
	Bay		Bayan			
	f	%	f	%	f	%
Kesinlikle Katılmıyorum	2	0.8	2	0.6	4	0.7
Katılmıyorum	11	4.7	13	3.6	24	4.0
Kararsızım	51	21.6	56	15.6	107	18.0
Katılıyorum	117	49.6	205	57.3	322	54.2
Kesinlikle Katılıyorum	55	23.3	82	22.9	137	23.1
Toplam	236	100	358	100	594	100
f: Frekans - : p>0.05 $\chi^2 = 4.92$ df: 4						

Bu tabloya bakıldığında yapılan ki-kare testi sonuçlarına göre “p” değerinin 0,05’ten büyük olduğu görülmektedir. İfadeye 236 bay ve 358 bayan yönetici ve öğretmenin görüş belirttiği toplamda ise 594 kişi oldukları görülür. İfadeye “**Kesinlikle katılmıyorum**” diyen toplamda sadece 4 kişidir. Yüzdesi ise çok düşüktür. “**Katılmıyorum**” diyenlerde de yüzdeler çok düşük olmakla birlikte %4,7 (11) ile baylar öndedir. “**Kararsızım**” diyenlerde %21,6 (51) ile baylar ağırlıktadır ve onlar daha kararsızdır. Bayanlar %57,3 (205) ile “**Katılıyorum**” diyerek ağırlığı oluştururlar. “**Kesinlikle katılıyorum**” diyenlerde ise %23,3 (55) ile

baylar önde yer alır. Bayanlar ifadeye daha çok olumlu görüşte bulunmuştur denilebilir. Genelde ifadeye %54,2 (322) ile **“Katılıyorum”** denilmiştir. Dolayısıyla ağırlıkla olumlu görüş bildirilmiştir. Bay ve bayan yönetici ve öğretmenlerin genel olarak çoğunlukla eğitim içerikli filmlerin ülkelerarası eğitim etkileşimi sağlayacağına dair olumlu görüşte oldukları söylenebilir. **“Eğitim içerikli filmler ülkelerarası eğitim etkileşimini sağlar.”** ifadesiyle ilgili olarak belirtilen görüşlerle cinsiyetle arasında anlamlı bir ilişkinin olmadığı görülmektedir. Yani bay ve bayan yönetici ve öğretmenlerin görüşlerinin cinsiyete göre anlamlı şekilde farklılaşmadığı söylenebilir.

Tablo 30: Cinsiyete Göre Yönetici ve Öğretmenlerin “Eğitim içerikli filmler eğitim ortamından yüksek beklentilere sebep olur.” İfadesiyle İlgili Görüşleri- Ki-Kare Testi Sonuçları							
Cevaplar	Cinsiyet				Toplam	p	
	Bay		Bayan				
	f	%	f	%	f	%	
Kesinlikle Katılmıyorum	3	1.3	2	0.6	5	0.8	0.467
Katılmıyorum	41	17.4	51	14.2	92	15.5	
Kararsızım	60	25.4	112	31.3	172	29.0	
Katılıyorum	92	39.0	136	38.0	228	38.4	
Kesinlikle Katılıyorum	40	16.9	57	15.9	97	16.3	
Toplam	236	100	358	100	594	100	
f: Frekans	- : p>0.05		$\chi^2=3.57$		df: 4		

Bu tabloya bakıldığında yapılan ki-kare testi sonuçlarına göre “p” değerinin 0.05’ten büyük olduğu görülmektedir. İfadeye 236 bay ve 358 bayan yönetici ve öğretmen görüş belirtmiştir. Toplamda 594 kişi katılım göstermiştir. **“Kesinlikle katılmıyorum”** diyenlerin yüzdeleri yine oldukça düşüktür. Bu ifadeye “Katılmıyorum” diyenlerde diğerlerine göre bir artış görülmektedir. %17,4 (41) ile bayların önde olduğu ve ifadeye **“Katılmıyorum”** dediği görülür. **“Kararsızım”** diyenlerde kararsız olarak öne çıkanlar %31,3 ile bayanlardır. **“Katılıyorum”** diyenlerde %39,0 (92) baylar öndedir. **“Kesinlikle katılıyorum”** diyerek %16,9 (40) ile yine baylar önde görülür. Dolayısıyla bay yönetici ve öğretmenler bayan yönetici ve öğretmenlere göre eğitim içerikli filmlerin eğitim ortamından yüksek beklentilere sebep olacağına dair daha fazla olumlu görüşe sahiptirler. Bay ve bayan yönetici ve öğretmenlerin görüşler karşısındaki yüzdelerine bakıldığında ise önemli bir farklılık görülmemektedir. Genel olarak ifadeye %38,4 (228) ile **“Katılıyorum”** denilmiştir. Bu ifadeyle ilgili dikkati çeken bir şey vardır. %29,0 (172) ile **“Kararsızım”** görüşünde artma görülür. Yani eğitim içerikli filmlerin eğitim ortamından yüksek beklentilere sebep olacağına dair görüşlerde olumlu yönde ağırlık olsa da kararsızlığın da fazla olduğu görülür. Sonuç olarak ise bay ve bayan yönetici ve öğretmenler genel olarak olumlu düşünmektedir denilebilir. **“Eğitim içerikli filmler eğitim ortamından yüksek beklentilere sebep olur.”** ifadesiyle ilgili olarak belirtilen görüşlerle cinsiyetler arasında anlamlı bir ilişki olmadığı görülmektedir. Yani bay ve bayan yönetici ve öğretmenlerin görüşlerinin cinsiyetlere göre anlamlı şekilde farklılaşmadığı söylenebilir.

5.2.2. İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Alt Problem 2: Eğitim içerikli filmlere ilişkin okul yöneticilerinin ve öğretmenlerin görüşleri görevlere göre değişmekte midir?

Tablo 31: Görevlere Göre “Eğitim içerikli filmler öğretim ortamlarını olumlu etkiler.” İfadesiyle İlgili Görüşler-Ki-Kare Testi Sonuçları

Cevaplar	Görev						Toplam	p	
	Müdür		Müdür Yardımcısı		Öğretmen				
	f	%	f	%	f	%			
Kesinlikle Katılmıyorum	0	0	1	1.2	2	0.4	3	0.5	0.296
Katılmıyorum	0	0	1	1.2	0	0	1	0.2	
Kararsızım	0	0	2	2.4	9	1.9	11	1.9	
Katılıyorum	13	34.2	33	38.8	153	32.5	199	33.5	
Kesinlikle Katılıyorum	25	65.8	48	56.5	307	65.2	380	64.0	
Toplam	38	100	85	100	471	100	594	100	-
f: Frekans		- : p>0.05		$\chi^2=57$		df: 8			

Bu tabloya bakıldığında ki-kare testi sonuçlarına göre “p” değerinin 0.05’ten büyük olduğu görülür. İfadeye, 38 müdür, 48 müdür yardımcısı, 307 öğretmen cevap vermiştir. **“Katılıyorum”** görüşüne ilişkin olarak müdür, müdür yardımcısı ve öğretmenlerin yüzdelerinin yakın olduğu görülmektedir. **“Kesinlikle katılmıyorum.”** ve **“Katılmıyorum”** görüşünde olan müdür ve öğretmen yoktur. Müdürler ayrıca **“Kesinlikle katılmıyorum.”** düşüncesinde de değildir. “Eğitim

içerikli filmler eğitim ortamlarını etkiler.” görüşüne ağırlıklı olarak müdürler %65. 8 (25) katılır. Sadece “Katılıyorum” diyenlerde ağırlık %38. 8 (33) ile müdür yardımcılarında görülür. Kararsızlık gösterenlerin ağırlığı ise %2. 4 (2) ile müdür yardımcılarında görülür. **“Katılmıyorum”** görüşünde olan tek grup ise %2, 4 (1) ile sadece müdür yardımcılarındır. “Kesinlikle katılmıyorum diyenlerin yüzdesi çok düşüktür. Genel olarak katılımcıların %64. 0 (380)’ı bu ifadeye **“Kesinlikle katılıyorum”** diyerek ağırlığı oluştururlar. İfadeyle ilgili olarak belirtilen görüşlerin değişimi ile görevler arasında anlamlı bir ilişki olmadığı görülmektedir. Dolayısıyla **“Eğitim içerikli filmler öğretim ortamlarını olumlu etkiler.”** ifadesine belirtilen görüşlerin görevlere göre anlamlı bir farklılaşma göstermediği de söylenebilir.

Tablo 32: Görevlere Göre “Eğitim içerikli filmlerden etkilenirim.” İfadesiyle İlgili Görüşler-Ki-Kare Testi Sonuçları									
Cevaplar	Görev						Toplam		p
	Müdür		Müdür Yrd.		Öğretmen				
	f	%	f	%	f	%	f	%	
Kesinlikle Katılmıyorum	0	0	0	0	0	0	0	0	0.312
Katılmıyorum	2	5.3	2	2.4	7	1.5	11	1.9	
Kararsızım	1	2.6	3	4.7	21	4.5	25	4.2	
Katılıyorum	16	42.1	51	60.7	246	52.2	313	52.8	
Kesinlikle Katılıyorum	19	50.0	28	33.3	197	41.8	244	41.1	
Toplam	38	100	84	100	471	100	593	100	

f: Frekans - : p>0.05 $\chi^2= 7, 09$ df:6

Bu tabloya bakıldığında yapılan ki-kare testi sonuçlarına göre “p” değeri 0.05’ten büyük çıkmıştır ve ifadeye 38 müdür, 84 müdür yardımcısı ve 471 öğretmen olmak üzere toplam 593 kişi cevap vermiştir. İfadeye **“Katılıyorum”** diyen %60,7 (51) ile en ağırlığı müdür yardımcılarını oluşturur. **“Kararsızım”** diyenlerde en üst sırada %4,7 (3) ile yine ağırlık müdür yardımcılarında görülür. İfadeye **“Katılmıyorum”** görüşünü en çok %5,3 (2) ile müdürler bildirmiştir. İfadeye **“Kesinlikle katılmıyorum”** bakışında olan hiç müdür, müdür yardımcısı ve öğretmen yoktur. Bu ifadeye kesinlikle katılanlar en fazla %50 (19) ile müdürlerdir. Toplamda sadece “Katılıyorum” görüşünde ağırlıkta olanlar %52.8 (313) ile en fazla değere sahipken, sadece katılmıyorum diyenlerin %1.9 (11) olduğu görülmektedir. Hiçbir katılımcı ifadeye kesinlikle katılmadığını belirtmemiştir. Yani bu ifadeye olumlu yönde katılım yüzdeleri yüksektir. **“Eğitim içerikli filmlerden etkilenirim”** ifadesine ilişkin görüşlerin değişimi ile görevler arasında anlamlı bir ilişki yoktur. Başka bir deyişle ifadeye ilişkin görüşlerin görevlere göre değişiminde anlamlı farklılaşma oluşmadığı da söylenebilir.

Uçak Şimşek (2003)’in, “Bilişsel-Davranışçı Yaklaşımla ve Rol Değiştirme Tekniğiyle Bütünleştirilmiş Film Terapisi Uygulamasının İşlevsel Olmayan Düşüncelere ve İyimserliğe Etkisi” isimli çalışmasında, bir grup Eğitim fakültesi öğrencisine uyguladığı testlerin sonucundan elde ettiği bulguların da bizim araştırmamızı destekler yönde olduğu görülmektedir. Kişilerarası ilişkilerini olumlu yönde yeniden düzenledikleri, kendilerini daha iyi tanıdıkları, bu yaşantının işlevsel olmayan düşünceleriyle başa çıkma çıkmada ve yaşama karşı olumlu bakış açısı geliştirmede film terapisinin olumlu etkisinin görüldüğü çalışma, araştırmamızın bulgularını destekler. Film izlemek, yönetici ve öğretmenlerin birçok açıdan bakış açılarını etkileyebilir diyebiliriz.

Tablo 33: Görevlere Göre “Film izleme konusunda eğitim içerikli filmler tercih ederim.” İfadeyle İlgili Görüşler-Ki-Kare Testi Sonuçları										
Cevaplar	Görev						Toplam		p	
	Müdür		Müdür Yrd.		Öğretmen					
	f	%	f	%	f	%	f	%		
Kesinlikle Katılmıyorum	0	0	1	1.2	13	2.8	14	2.4	0.701	
Katılmıyorum	5	13.2	14	16.5	55	11.7	74	12.5		
Kararsızım	5	13.2	16	18.8	90	19.1	111	18.7		
Katılıyorum	21	55.3	40	47.1	212	45.0	273	46.0		
Kesinlikle Katılıyorum	7	18.4	14	16.5	101	21.4	122	20.5		
Toplam	38	100	85	100	471	100	594	100		
f: Frekans -: p>0.05 $\chi^2= 5.52$ df: 8										

Bu tabloya bakıldığında ki-kare testi sonuçlarında “p” değeri 0.05’ten büyük çıkmıştır ve ifadeye toplam 594 kişi cevap vermiştir. 38 müdür, 85 müdür yardımcısı, 471 öğretmen ifadeyle ilgili görüş

belirtmiştir. **“Kesinlikle katılıyorum.”** görüşüne %21,4 (101) ile öğretmenler ağırlıktadır. İfadeye **“Katılıyorum”** görüşünde ise %55,3 (21) müdürlerin ağırlığı görülür. **“Kararsızım”** görüşünü belirtenlerden, %19,1 (90) ile en kararsız olanlar öğretmenlerdir. İfadeye **“Katılmıyorum”** diyenlerde en fazla %16,5 (14) ile müdür yardımcılarında görülmektedir. Kesinlikle katılmadığını belirten hiç müdür yoktur; %2,8 (13) ile en fazla **“Kesinlikle katılmıyorum”** diyenler ise öğretmenlerdir. Yine de ifadeye katılmama oranı çok düşüktür. Genel olarak, **“Katılıyorum”** %46,0 (273) görüşü ile ifadeye katılma yüzdesi fazladır. Böylece ifadeye ilişkin görüşlerde görev dağılımlarına göre anlamlı bir farklılaşma görülmediğinden, **“Film izleme konusunda eğitim içerikli filmler tercih ederim.”** ifadesine ilişkin görüşlerin değişimi ile görevler arasında anlamlı bir ilişki olmadığı söylenebilir.

Tablo 34: Görevlere Göre “Eğitim içerikli filmlerden etkilendiğim karakteri örnek alırım.” İfadesiyle İlgili Görüşler-Ki-Kare Testi Sonuçları

Cevaplar	Görev						Toplam	p	
	Müdür		Müdür Yrd.		Öğretmen				
	f	%	f	%	f	%			
Kesinlikle Katılmıyorum	3	7.9	1	1.2	16	3.4	20	3.4	0.068
Katılmıyorum	8	21.1	14	16.5	76	16.2	98	16.6	
Kararsızım	7	18.4	31	36.5	114	24.3	152	25.7	-
Katılıyorum	13	34.2	34	40.0	215	45.8	262	44.3	
Kesinlikle Katılıyorum	7	18.4	5	5.9	48	10.2	60	10.1	-
Toplam	38	100	85	100	469	100	592	100	
f: Frekans - : p>0.05 $\chi^2= 14,57$ df: 8									

Bu tablo incelendiğinde, yapılan ki-kare testi sonucunda “p” değerinin 0.05’ ten büyük olduğu görülmektedir. İfadeyle ilgili 38 müdür,

85 müdür yardımcısı, 469 öğretmen görüş bildirmiştir. **“Kesinlikle katılıyorum”** diyen müdürler, % 18,4 (7) ile en yüksek değere sahipken, genel olarak bu ifadeye **“Katılıyorum”** görüşünde olan, % 45,8 (215) ile öğretmenlerin ağırlığı daha fazladır. **“Kararsızım”** diyenlerden bu görüşe ilişkin en kararsız olan grup % 36. 5 (31) ile müdür yardımcılarıdır. **“Katılmıyorum”** diyenler, daha önceki ifadelere göre artmıştır. Bu görüşe ilişkin olarak en fazla katılmadığını belirten grup % 21,1 (8) ile müdürler olmuştur. **“Katılmıyorum”** diyen öğretmen ve müdür yardımcılarının yüzdeleri birbirine çok yakındır. **“Kesinlikle katılmıyorum”** görüşünü en fazla % 7, 9 (3) ile müdürler tercih etmiştir. Genel olarak, bu ifadeye katılma yüzdesi, % 44, 3 (262) ile yine daha fazladır. Ancak dikkati çeken, bu ifade karşısında önemli bir grubun da % 25,7 (155) ile **“Kararsızım”** dediği görülmektedir. Sonuçta ifadeyle ilgili olarak belirtilen görüşlerin değişimi ile görevler arasında anlamlı bir ilişki olmadığı görülmektedir. Bu bakımdan **“Eğitim içerikli filmlerde etkilendiğim karakteri örnek alırım.”** ifadesine ilişkin görüşlerin değişiminin, görevlere göre anlamlı bir farklılık ifade etmediği de söylenebilir.

Tablo 35: Görevlere Göre “Eğitim içerikli filmlerde kullanılan eğitim yöntemlerini okul ortamlarında kullanırım.” İfadesiyle İlgili Görüşler-Ki-Kare Testi Sonuçları									
Cevaplar	Görev						Toplam		p
	Müdür		Müdür Yrd.		Öğretmen				
	f	%	f	%	f	%	f	%	
Kesinlikle Katılmıyorum	0	0	0	0	5	1.1	5	0.8	0.295
Katılmıyorum	3	7.9	2	2.4	30	6.4	35	5.9	
Kararsızım	5	13.2	16	18.8	90	19.1	111	18.7	
Katılıyorum	23	60.5	54	63.5	275	58.8	352	59.6	-
Kesinlikle Katılıyorum	7	18.4	9	10.6	86	18.4	102	17.3	
Toplam	38	100	85	100	468	100	591	100	
f: Frekans - : p>0.05 $\chi^2=9,59$ df: 8									

Bu tabloya bakıldığında, yapılan ki-kare testi sonucunda “p” değerinin 0. 05’ ten büyük olduğu görülmektedir. İfadeye 38 müdür, 85 öğretmen, 468 müdür yardımcısı cevap vermiştir. **“Kesinlikle katılıyorum”** görüşüne ilişkin en yüksek yüzde değer %18,4 (7) müdürler ve % 18,4 (86) ile öğretmenler olmuş ve eşit yüzdelerle ağırlığı oluşturmuşlardır. **“ Katılıyorum”** görüşünde olanların ağırlığı ise %63,5 (54) ile müdür yardımcısına aittir. En üst sırada **“Kararsızım”** görüşünde olan %19,1 (90) ile öğretmenlerdir. **“Katılmıyorum”** diyenlerin oranları düşüktür. İfadeye en fazla katılmadığını belirten grup %7,9 (3) ile müdürlerdir. Kesinlikle katılmadığını belirten hiç müdür ve müdür yardımcısı yoktur. Sadece 5 öğretmen %1,1 ile kesinlikle katılmadığını belirtmiştir. Toplamda ise % 59,9 (352) ile “Katılıyorum” görüşü ile ifadeye katılma yüzdesi fazladır. **“Eğitim içerikli filmlerde kullanılan eğitim yöntemlerini okul ortamlarında kullanırım.”** ifadesine ilişkin olarak belirtilen görüşlerin değişimi ile görevler arasında anlamlı bir ilişki olmadığı görülmektedir. Böylece ifadeyle ilgili olarak belirtilen görüşlerin değişiminin, görevlerin dağılımına göre anlamlı farklılık göstermediği de söylenebilir.

Tablo 36: Görevlere Göre “Eğitim içerikli filmler eğitim sistemiyle ilgili sorunların tespitine yardımcı olur.” İfadesiyle İlgili Görüşler-Ki-Kare Testi Sonuçları									
Cevaplar	Görev						Toplam	p	
	Müdür		Müdür Yrd.		Öğretmen				
	f	%	f	%	f	%			
Kesinlikle Katılmıyorum	0	0	6	7.1	25	5.3	31	5.2	0.602
Katılmıyorum	0	0	14	16.5	63	13.4	82	13.8	
Kararsızım	5	13.2	16	18.8	90	19.1	111	18.7	
Katılıyorum	21	55.3	47	55.3	275	58.5	343	57.8	
Kesinlikle Katılıyorum	12	31.6	18	21.2	107	22.8	137	23.1	
Toplam	38	100	85	100	470	100	593	100	
f: Frekans - : p>0.05 $\chi^2= 4,55$ df: 6									

Bu tabloya bakıldığında yapılan ki-kare testi sonucunda “p” değeri 0.05’ten büyük çıkmıştır. İfadeyle ilgili olarak, 38 müdür, 85 müdür yardımcısı, 470 öğretmen görüş belirtmiştir. “**Kesinlikle katılıyorum**” görüşünde olanlarda en yüksek değer %31,6 (12) ile

müdürlerde; **“Katılıyorum”** görüşünde olanlarda ise en yüksek değer %58,5 (275) ile öğretmenlerde görülür. Müdür ve müdür yardımcılarının yüzdesi %55,3 oranıyla eşit durumdadır. İfadeye “Katılıyorum” görüşünde olanların yüzdeleri çok yakındır. **“Kararsızım”** diyenlerden en kararsız olanlar %13,2 (5) ile müdürlerdir. **“ Katılmıyorum”** diyen hiç müdür yoktur. İfadeye katılmadığını belirten en yüksek yüzdeye sahip grup %16, 5 (14) ile müdür yardımcılarınıdır. **“Kesinlikle katılmıyorum.”** diyen hiç müdür yoktur. Bu ifadeye en fazla kesinlikle katılmadığını belirtenlerin yüzdesi %7,1 (6) ile müdür yardımcılarınıdır. Dolayısı ile ifadeye katılmama görüşü en fazla müdür yardımcılarını aittir. Toplamda ise sadece **“Katılıyorum”** diyenler 343 %57,8 (343) ile ağırlıktadır. **“Eğitim içerikli filmler eğitim sistemiyle ilgili sorunların tespitine yardımcı olur.”** İfadesine belirtilen görüşlerin değişimi ile görevler arasında anlamlı bir ilişki olmadığı görülmektedir. Böylece ifadeye ilişkin olarak belirtilen görüşlerde anlamlı bir farklılaşma olmadığı söylenebilir.

Tablo 37: Görevlere Göre “Eğitim içerikli filmlerle kendi uygulamalarımı değerlendiririm.” İfadesiyle İlgili Görüşler-Ki-Kare Testi Sonuçları

Cevaplar	Görev						Toplam	p	
	Müdür		Müdür Yrd.		Öğretmen				
	f	%	f	%	f	%			
Kesinlikle Katılmıyorum	0	0	0	0	3	0.6	3	0.5	
Katılmıyorum	1	2.6	4	4.6	13	2.8	18	3.0	
Kararsızım	5	13.2	6	7.1	47	10.0	58	9.8	
Katılıyorum	23	60.5	54	63.5	307	65.2	384	64.6	
Kesinlikle Katılıyorum	9	23.7	21	24.7	101	21.4	131	22.1	
Toplam	38	100	85	100	471	100	594	100	
f: Frekans		- : p>0.05				$\chi^2= 3, 34$		df: 8	

Bu tabloya bakıldığında yapılan ki-kare testinde “p” değeri 0.05’ten büyük çıkmıştır. İfadeye 38 müdür, 85 müdür yardımcısı, 471 öğretmen görüş belirtmiştir. **“Kesinlikle katılıyorum”** görüşünü belirten % 24,7 (21) ile ağırlığı müdür yardımcılarını oluşturur. **“Katılıyorum”** görüşü bildirenlerde en yüksek değer % 65,2 (307) ile öğretmenlerde görülür. **“Kararsızım”** diyenlerden en kararsız grup %13, 2 (5) ile müdürlerdir. **“Katılmıyorum”** diyenlerden en fazla katılmayan grup % 4, 6 (4) ile müdür yardımcılarıdır. İfadeye **“Kesinlikle katılmıyorum”** diyen hiç müdür ve müdür yardımcısı yoktur. Öğretmenler ise % 0, 6 (3)’dür. Toplamda katılımcıların % 64, 6 (384)’sı “Katılıyorum”; % 0, 5 (3)’i “ Kesinlikle katılmıyorum” demiştir. Dolayısıyla ifadeye katılma durumunun yoğun olduğu görülmektedir. **“Eğitim içerikli filmlerle kendi uygulamalarımı değerlendiririm.”** İfadesine ilişkin olarak belirtilen görüşlerin değişimi ile görevler arasında anlamlı bir ilişkinin olmadığı görülmektedir. Yani ifadeye ilişkin belirtilen görüşlerde görevlere göre anlamlı farklılaşma görülmediği söylenebilir.

Tablo 38: Görevlere Göre “Eğitim içerikli filmlerde yöneticiler ve öğretmenler hatalarını fark edebilir.” İfadesiyle İlgili Görüşler-Ki-Kare Testi Sonuçları									
Cevaplar	Görev						Toplam		p
	Müdür		Müdür Yrd.		Öğretmen				
	f	%	f	%	f	%	f	%	
Kesinlikle Katılmıyorum	0	0	0	0	2	0.4	2	0.3	0 · 9 1 8
Katılmıyorum	2	5.3	1	1.2	16	3.4	19	3.2	
Kararsızım	3	7.9	12	14.1	54	11.5	69	11.6	
Katılıyorum	23	60.5	49	57.6	280	59.4	352	59.3	
Kesinlikle Katılıyorum	10	26.3	23	27.1	119	25.3	152	25.6	
Toplam	38	100	85	100	471	100	594	100	
f: Frekans - : p>0.05 $\chi^2= 3.24$ df:8									

Bu tabloda yapılan ki-kare testinde “p” değeri 0. 05’ten büyük çıktığı görülür. İfadeye 38 müdür, 85 müdür yardımcısı 471 ğretmen görüş belirtmiştir. **“Kesinlikle katılıyorum” görüşüne %27,1 (23) ile müdür yardımcıları daha önde yer alır. “Katılıyorum”** ifadesini en çok tercih eden grup %60,5 (23) ile müdürlerdir. Bu yüzdelere ifadeye olumlu katılımda ağırlığı müdür ve müdür yardımcıları oluşturur. **“Kararsızım”** görüşünde olanlardan en kararsız grup, %14,1 (12) ile müdür yardımcılarıdır. **“Katılmıyorum”** görüşünde olan yok denecek kadar azdır. **“Kesinlikle katılmıyorum”** diyen müdür ve müdür yardımcısı hiç yoktur. Öğretmenler ise %0,4 (2) ile çok düşük değerde katılım gösterir. Genel olarak “Katılıyorum” diyenlerle %59,3 (352) ile ifadeye olumlu yönde katılımda yoğunluk görülür. **“Eğitim içerikli filmlerde yöneticiler ve öğretmenler hatalarını fark edebilir.”** ifadesine ilişkin olarak belirtilen görüşlerin değişimi ile görevler arasında anlamlı bir ilişki olmadığı görülmektedir. Yani ifadeye belirtilen görüşlerin değişiminde anlamlı bir farklılaşma olmadığı söylenebilir.

Tablo 39: Görevlere Göre “Eğitim içerikli filmler araç-gereç kullanımını geliştirir.” İfadesiyle İlgili Görüşler-Ki-Kare Testi Sonuçları

Cevaplar	Görev						Toplam	p	
	Müdür		Müdür Yrd.		Öğretmen				
	f	%	f	%	f	%			
Kesinlikle Katılmıyorum	0	0	0	0	4	0.9	4	0.7	
Katılmıyorum	2	5.3	5	5.9	17	3.6	24	4.1	
Kararsızım	7	18.4	14	16.5	83	17.8	104	17.6	
Katılıyorum	17	44.7	41	48.2	253	54.2	311	52.7	
Kesinlikle Katılıyorum	12	31.6	25	29.4	110	23.6	147	24.9	
Toplam	38	100	85	100	467	100	590	100	
f: Frekans		- : p>0.05				$\chi^2= 4, 85$		df: 8	

Bu tabloya bakıldığında yapılan ki-kare testi sonuçlarında “p” değeri 0.05’ten büyük çıkmıştır. 38 müdür, 85 müdür yardımcısı 467 öğretmenin ifadeye görüş bildirdiği görülmektedir. **“Kesinlikle katılıyorum”** görüşünde olanlarda en fazla %31,6 (12) ile müdürlerde; **“Katılıyorum”** görüşünde olanlarda ise en fazla %54,2 (253) ile öğretmenlerde yoğunluk görülür. **“Kararsızım”** görüşünde bulunan en kararsız grup %18, 4 (7) ile müdürlerdir. **“Katılmıyorum”** görüşü ise en fazla %5,9 (5) ile müdür yardımcılarında görülür. Bu da düşük bir değerdir. **“Kesinlikle katılmıyorum”** diyen müdür ve müdür yardımcısı yoktur. Öğretmenlerin ise yüzdesi çok düşüktür. Dolayısıyla ifadeye hemen hemen kesinlikle katılmayan yoktur. **“Kararsızım”** diyenlerin yüzde değerleri birbirine yakındır. Genel olarak **“Katılıyorum”** diyenlerde yüzde değeri en fazladır ve % 52 311’dir. **“Kesinlikle katılmıyorum”** diyenler %0,7 (4) ile en düşük değere sahiptir. Dolayısıyla bu ifadeye de katılımı da yoğunluk görülür. **“Eğitim içerikli filmler araç-gereç kullanımını geliştirir.”** ifadesine ilişkin olarak belirtilen görüşlerin değişimi ile görevler arasında anlamlı bir ilişki olmadığı görülmektedir. Bu durumda görevlere göre görüşlerin değişiminde anlamlı bir farklılaşma görülmediği de söylenebilir.

Tablo 40: Görevlere Göre “Eğitim içerikli filmler eğitim sistemimizin yeniden gözden geçirilmesine yönlendirir.” İfadesiyle İlgili Görüşler-Ki-Kare Testi Sonuçları									
Cevaplar	Görev						Toplam		p
	Müdür		Müdür Yrd.		Öğretmen				
	f	%	f	%	f	%	f	%	
Kesinlikle Katılmıyorum	0	0	0	0	9	1.9	9	1.5	0 . 5 1 5
Katılmıyorum	4	10.5	8	9.4	24	5.1	36	6.1	
Kararsızım	7	18.4	14	16.5	68	14.4	89	15.0	
Katılıyorum	20	52.6	43	50.6	265	56.3	328	55.2	
Kesinlikle Katılıyorum	7	18.4	20	23.5	105	22.3	132	22.2	
Toplam	38	100	85	100	471	100	594	100	

f: Frekans

- : p>0.05

 $\chi^2= 7.20$

df: 8

Bu tabloya göre yapılan ki-kare testinde “p” değeri 0. 05’ten büyük çıkmıştır ve dolayısı ile 38 müdür, 85 müdür yardımcısı ve 471 öğretmen ifadeye görüş belirtmiştir. **“Kesinlikle katılıyorum”** görüşüyle, % 23,5 (20) ile müdür yardımcılarının ağırlıkta olduğu görülür. **“Katılıyorum”** diyenlerin yüzde değeri ise öğretmenlerde %56,3 (265) ile fazladır. Dolayısıyla ifadeye katılma eğilimi, öğretmen ve müdür yardımcılarında yoğundur. **“Kararsızım”** diyenlerde en kararsız grup %18,4 (7) ile müdürlerdir. **“Katılmıyorum”** diyenlerden yüzde olarak en fazla katılmıyorum diyen grup % 10,5 (4) ile müdürlerdir. **“Kesinlikle katılmıyorum”** diyen müdür ve müdür yardımcısının olmadığı görülmektedir. Öğretmenlerde ise % 1,9 (9)’dur. **Kararsız** olduğunu belirtenlerin yüzde değerlerinin birbirine daha yakın olduğu görülür. Genel olarak % 55,2 (328) ile katılıyorum diyenlerin yüzdesi fazladır. Dolayısıyla bu ifadeye olumlu yönde katılım oranı yüksektir. **“Eğitim içerikli filmler eğitim sistemimizin yeniden gözden geçirilmesine yönlendirir.”** ifadesine ilişkin olarak belirtilen görüşlerin değişimi ile görevler arasında anlamlı bir ilişki olmadığı görülmektedir. Böylece bir başka deyişle, ifadeye belirtilen görüşlerin değişiminde, görevlere göre anlamlı şekilde farklılık oluşmadığı söylenebilir.

Tablo 41: Görevlere Göre“Eğitim içerikli filmler başka ülkelerin eğitim sistemleri hakkında fikir verir.” İfadesiyle İlgili Görüşler-Ki-Kare Testi Sonuçları									
Cevaplar	Görev						Toplam		p
	Müdür		Müdür Yrd.		Öğretmen				
	f	%	f	%	f	%	f	%	
Kesinlikle Katılmıyorum	0	0	0	0	6	1.3	6	1.0	0. 7 8 4
Katılmıyorum	0	0	4	4.7	15	3.2	19	3.2	
Kararsızım	5	13.2	6	7.1	41	8.7	52	8.8	
Katılıyorum	20	52.6	46	54.1	260	55.2	326	54.9	
Kesinlikle Katılıyorum	13	34.2	29	34.1	149	31.6	191	32.2	
Toplam	38	100	85	100	471	100	594	100	
-									
f: Frekans - : p>0.05 $\chi^2= 4,75$ df: 8									

Bu tabloya göre yapılan ki-kare testinde “p” değeri 0. 05’ten büyük çıkmıştır. İfadeye 38 müdür, 85 müdür yardımcısı, 471 öğretmen görüş bildirmiştir. **“Kesinlikle katılıyorum”** %34,2 (13) ile en fazla kesinlikle katıldığını ifade eden müdürlerde yüzdenin fazla olduğu görülmektedir. İfadeye **“Katılıyorum”** diyenlerde yoğunluk %55,2 (260) ile en fazla öğretmenlerdedir. Dolayısıyla ifadeye katılım oranının öğretmen ve müdürlerde yoğunlaştığı görülür. **“Kararsızım”** diyenlerde en kararsız grubun %13,2 (5) ile müdürler olduğu görülür. İfadeye **“Katılmıyorum”** diyen hiç müdür yoktur. Müdür yardımcısı ve öğretmenlerin ise sayısı ve yüzdesi çok düşüktür **“Kesinlikle katılmıyorum”** diyen müdür ve müdür yardımcısı yoktur. Öğretmenlerin ise yüzdesi %1,3 (6) ile çok düşüktür. Genel olarak **“Katılıyorum”** diyenler %54,9 (326) ile oldukça yüksektir. **“Katılıyorum”** diyenlerin yüzdelerinin birbirine daha yakın olduğu görülmektedir. **“Eğitim içerikli filmler başka ülkelerin eğitim sistemleri hakkında fikir verir.”** ifadesine ilişkin olarak belirtilen görüşlerin değişimi ile görev dağılımları arasında anlamlı bir ilişkinin olmadığı görülmektedir. Bu bakımdan ifadeyle ilgili belirtilen görüşlerde anlamlı şekilde farklılaşma olmadığı söylenebilir.

Tablo 42: Göreve Göre “Eğitim içerikli filmler yöneticilere ve öğretmenlere, öğrenci davranışları hakkında fikir verir.” İfadesiyle İlgili Görüşler-Ki-Kare Testi Sonuçları									
Cevaplar	Görev						Toplam		p
	Müdür		Müdür Yrd.		Öğretmen				
	f	%	f	%	f	%	f	%	
Kesinlikle Katılmıyorum	0	0	0	0	3	0.6	3	0.5	0. 3 3 6 -
Katılmıyorum	0	0	4	4.7	12	2.6	16	2.7	
Kararsızım	7	18.4	4	4.7	43	9.1	54	9.1	
Katılıyorum	19	50.0	50	58.8	272	57.9	341	57.5	
Kesinlikle Katılıyorum	12	31.6	27	31.8	140	29.8	179	30.2	
Toplam	38	100	85	100	470	100	593	100	
f: Frekans - : p>0.05 $\chi^2= 9,074$ df:8									

Bu tablo incelendiğinde yine ki-kare testi sonuçlarında “p” değeri 0. 05’ten büyük çıkmıştır. Dolayısı ile ifadeye 38 müdür, 85 müdür yardımcısı, 470 öğretmen katılım göstermiştir. İfadeye **“Kesinlikle katılmıyorum”** diyen sadece öğretmenlerden çıkmıştır. O da yok denecek kadar azdır. Müdürlerde ifadeye **“Katılmıyorum”** diyen de çıkmamıştır. Diğerlerinin de yine değerleri çok düşüktür. İfadeye **“Kesinlikle katılıyorum”** görüşünü ağırlıklı olarak %31,8 (27) ile müdür yardımcılarını tercih etmiştir. Müdür ve öğretmenlerin de katılımı fazladır. İfadeye **“Katılıyorum”** diyenlerde de değerler yüksektir. Yine müdür yardımcılarını %58,8 (50) ile en ağırlıkta olan gruptur. Dikkatlice bakıldığında “Kesinlikle katılıyorum” diyenlerin yüzde değerleri birbirine çok yakındır. Dolayısı ile tablodan bu ifadeye olumlu katılımın, genel olarak bakıldığında da %57,5 (341) ile fazla olduğu görülmektedir. **“Eğitim içerikli filmler yöneticilere ve öğretmenlere, öğrenci davranışları hakkında fikir verir.”** İfadesine ilişkin belirtilen görüşlerin değişimi ile görev dağılımları arasında anlamlı bir ilişkinin olmadığı görülmektedir. Böylece görüşlerde anlamlı bir farklılık oluşmadığı söylenebilir.

Tablo 43: Görevlere Göre “Eğitim içerikli filmler yöneticilerin farklı bir yönetim anlayışı kazanmasına etki eder.” İfadesiyle İlgili Görüşler-Ki-Kare Testi Sonuçları									
Cevaplar	Görev						Toplam		p
	Müdür		Müdür Yrd.		Öğretmen				
	f	%	f	%	f	%	f	%	
Kesinlikle Katılmıyorum	0	0	0	0	6	1.3	6	1.0	0. 8 4 7
Katılmıyorum	2	5.3	4	4.7	29	6.2	35	5.9	
Kararsızım	8	21.1	15	17.6	103	21.9	126	21.2	
Katılıyorum	18	47.4	48	56.5	245	52.0	311	52.4	
Kesinlikle Katılıyorum	10	26.3	18	21.2	88	18.7	116	19.5	
Toplam	38	100	85	100	471	100	594	100	
f: Frekans - : p>0.05 $\chi^2= 4, 10$ df: 8									

Bu tablodaki değerlere bakıldığında ki-kare testinde “p” değerinin yine 0. 05’ten büyük çıktığı görülmektedir. İfadeye 38 müdür, 85 müdür yardımcısı, 471 öğretmen görüş bildirmiştir. Müdürlerin bu ifadeye **“Kesinlikle katılıyorum”** diyerek %26,3 (10) ile daha fazla olumlu katılım gösterdiği anlaşılmaktadır. Ayrıca ifadeye **“Katılıyorum”** diyenlerin de yüzde değerlerinin diğer ifadelerle göre fazla olduğu görülür. Burada da en fazla olumlu katılımda olan grup %56,5 (18) ile müdür yardımcıları olmuştur. Yani anlaşılmaktadır ki okul yöneticileri eğitim içerikli filmlerin kendilerinin farklı bir yönetim anlayışı kazanacaklarına olan inancı fazladır. Bu ifadeye karşı en fazla kararsızlık gösterenler öğretmenlerdir. %21,9 (103) ile **“Kararsızım”** diyen öğretmenler ifade karşısında kararsızlık eğilimi göstermişlerdir. Diğer taraftan ifadeye **“Katılmıyorum”** diyenler de yine öğretmenlerde görülür. %6,2 (29) ile öğretmenlerin ifadeye katılmama görüşü fazla olmuştur. Müdür ve müdür yardımcılarından ifadeye **“Kesinlikle katılmıyorum”** diyen hiç çıkmamıştır. Bu durumda anlaşılıyor ki müdür ve müdür yardımcıları eğitim içerikli filmlerin kendilerine katkı sağlayacağına dair hemen hemen birbirlerine yakın görüşlere sahiptirler. Genel olarak ise ifadeye olumlu bakış açısına sahip olma konusunda %52,4 (311) ile “Katılıyorum” görüşü fazladır. Dolayısı ile **“Eğitim içerikli filmler yöneticilerin farklı bir yönetim anlayışı kazanmasına etki eder.”** ifadesine ilişkin olarak belirtilen görüşlerin değişimi ile görevler arasında anlamlı ilişki olmadığı görülür. Sonuç olarak, görevlere göre ifadeye belirtilen görüşlerin anlamlı şekilde farklılaşmadığı söylenebilir.

Tablo 44: Görevlere Göre “Eğitim içerikli filmler liderlik becerisi kazandırabilir.” İfadesiyle İlgili Görüşler-Ki-Kare Testi Sonuçları									
Cevaplar	Görev						Toplam		p
	Müdür		Müdür Yrd.		Öğretmen				
	f	%	f	%	f	%	f	%	
Kesinlikle Katılmıyorum	0	0	1	1.2	10	2.1	11	1.9	0 . 3 0 4
Katılmıyorum	3	7.9	11	12.9	36	7.6	50	8.4	
Kararsızım	4	10.5	20	23.5	121	25.7	145	24.4	
Katılıyorum	25	65.8	42	49.4	228	48.4	295	49.7	
Kesinlikle Katılıyorum	6	15.8	11	12.9	76	16.1	93	15.7	
Toplam	38	100	85	100	471	100	594	100	-
f: Frekans - : p>0.05 $\chi^2= 9,46$ df: 8									

Bu tabloya bakıldığında ifadeye görüş bildiren 38 müdür, 85 müdür yardımcısı, 471 öğretmen olduğu görülür. Yapılan ki-kare testine göre “p” değeri 0.05’ten büyük olduğu görülür. İfadeyle ilgili **“Kesinlikle katılmıyorum”** görüşü müdürlerde hiç yoktur ve diğerlerinin de değerleri çok düşüktür. İfadeye en fazla **“Katılmıyorum”** diyenler %12,9 (11) ile müdür yardımcıları olmuştur. İfadeye karşı kararsızlık göstererek **“Kararsızım”** diyenler ise %25,7 (121) ile öğretmenlerdir. Yani öğretmenlerin bir kısmı, yöneticilerin eğitim içerikli filmler sayesinde liderlik becerisi kazanabileceğinden şüphelidir. İfadeye **“Kesinlikle katılıyorum”** diyenlerde %16,1 (76) ile ağırlık öğretmenlerdedir. İfadeye **“Katılıyorum”** görüşünde bulunanlarda müdürler %65,8 (25) ile en fazla olumlu bakışa sahip olan gruptur. Tablo dikkatli incelendiğinde yöneticilerin liderlik becerisi kazanabilme konusunda ifadeye katılma oranları daha ağırlıktadır. Genelde ise %49,7 (295) ile ifade olumlu değerlendirilmiştir. **“Eğitim içerikli filmler liderlik becerisi kazandırabilir.”** ifadesine ilişkin görüşlerin değişimi ile görev dağılımları arasında anlamlı bir ilişki olmadığı görülür. Yani görevlere göre görüşlerin değişiminde anlamlı bir farklılık olmadığı söylenebilir.

Tablo 45: Görevlere Göre “Eğitim içerikli filmler yöneticileri ve öğretmenleri motive edicidir.” İfadesiyle İlgili Görüşler-Ki-Kare Testi Sonuçları									
Cevaplar	Görev						Toplam	p	
	Müdür		Müdür Yrd.		Öğretmen				
	f	%	f	%	f	%	f	%	
Kesinlikle Katılmıyorum	0	0	0	0	4	0.9	4	0.7	0 . 7 5 9
Katılmıyorum	1	2.6	3	3.5	19	4.0	23	3.9	
Kararsızım	6	15.8	14	16.5	50	10.6	70	11.8	
Katılıyorum	24	63.2	51	60.0	282	60.0	357	60.2	
Kesinlikle Katılıyorum	7	18.4	17	20.0	115	24.5	139	23.4	
Toplam	38	100	85	100	470	100	593	100	-
f: Frekans - : p>0.05 $\chi^2= 4,987$ df: 8									

Bu tabloda **yapılan ki-kare testi sonuçlarında** ifadeye belirtilen görüşlerle ilgili olarak “p” değerinin 0.05’ten yine büyük çıktığı görülmektedir. İfadeye görüş bildiren müdür sayısı 38, müdür yardımcısı sayısı 85, öğretmen sayısı ise 470 olduğu görülmektedir. İfadeye müdür ve müdür yardımcılarında **“Kesinlikle katılmıyorum”** diyen olmadığı gibi öğretmenlerin de yüzdesi çok düşüktür. **“Katılmıyorum”** görüşü ise en fazla %4,0 (19) ile öğretmenlerde görülür. İfade karşısında %16,5 (14) ile en fazla kararsız kalan grup **“Kararsızım”** diyen müdür yardımcılarınıdır. **İfadeye “Kesinlikle Katılıyorum” ve “Katılıyorum”** diyenler ağırlıktadır ve burada da %24,5 (115) **“Kesinlikle katılıyorum” görüşüne öğretmenler daha fazla eğilim gösterirler.** Müdürlerin ise %63,2 (24) ile **“Katılıyorum”** görüşünde oldukları görülür. Yani müdürler ve öğretmenler ifadeye ağırlıklı olarak katılmaktadırlar. Genelde ise ifadeye %60,2 (357) ile olumlu bakış açısı olduğu görülür. Dolayısıyla **“Eğitim içerikli filmler yöneticileri ve öğretmenleri motive edicidir.”** ifadesiyle ilişkin olarak belirtilen görüşlerin değişimi ile görev dağılımları arasında anlamlı bir ilişkinin olmadığı görülür. Böylece görüşlerde anlamlı bir farklılaşma olmadığı söylenebilir.

Tablo 46: Görevlere Göre “Yönetici ve öğretmen adaylarına Eğitim içerikli filmler izletmek onları eğitim ortamına hazırlar.” İfadesiyle İlgili Görüşler-Ki-Kare Testi Sonuçları

Cevaplar	Görev						Toplam	p		
	Müdür		Müdür Yrd.		Öğretmen					
	f	%	f	%	f	%				
Kesinlikle Katılmıyorum	0	0	0	0	4	0.8	0	0.7	0.471	
Katılmıyorum	2	5.3	3	3.5	12	2.5	17	2.9		
Kararsızım	1	2.6	8	9.4	63	13.4	72	12.1		
Katılıyorum	25	65.8	48	56.5	278	59.0	351	59.1	-	
Kesinlikle Katılıyorum	10	26.3	26	30.6	114	24.2	150	25.3		
Toplam	38	100	85	100	471	100	594	100		
f: Frekans		- : p>0.05				x ² = 7, 62		df: 8		

Bu tabloda “p” değerinin yapılan ki-kare testi sonucunda 0.05’ten büyük çıktığı görülür. İfadeyse, 38 müdür, 85 müdür yardımcısı, 471 ğretmen görüş bildirmiştir. Değerler incelendiğinde ifadeye **“Kesinlikle katılmıyorum”** diyen müdür ve müdür yardımcısı olmadığı gibi öğretmenler de yok denecek kadar azdır. **“Katılmıyorum”** diyenlerin ise %5,3 (2) ile müdürler ağırlıktadır ancak katılamama eğilimi oldukęa düşüktür. İfadeye karşı kararsızlık gösteren, **“Kararsızım”** görüşü belirten, %13,4 (63) ile öğretmenlerdir. %65,8 (25) ile ifadeye ağırlıklı olarak katılan grup **“Katılıyorum”** görüşünde olan müdürlerdir. İfadeye **“Kesinlikle katılıyorum”** diyenler ise %30,6 (26) ile müdür yardımcılardır. Böylece okul yöneticilerinin ifadeye ağırlıklı olarak olumlu görüş bildirdiği görülür. Genelde ise ifadeye % 59,1(351) ile olumlu görüş belirtilmiştir. **“Yönetici ve ğretmen adaylarına Eğitim içerikli filmler izletmek onları eğitim ortamına hazırlar.”** ifadesine ilişkin olarak belirtilen görüşlerin değişimi ile görevler arasında anlamlı bir ilişki olmadığı anlaşılmaktadır. Bu durumda yine görüşlerde anlamlı bir farklılaşma olmadığı söylenebilir.

Tablo 47: Göreve Göre “Eğitim içerikli filmler eğitim ortamlarının düzenlenmesine rehberlik eder.” İfadesiyle İlgili Görüşler-Ki-Kare Testi Sonuçları									
Cevaplar	Görev						Toplam		p
	Müdür		Müdür Yrd.		Öğretmen				
	f	%	f	%	f	%	f	%	
Kesinlikle Katılmıyorum	0	0	0	0	6	1.3	6	1.0	0.220
Katılmıyorum	0	0	3	3.5	26	5.5	29	4.9	
Kararsızım	3	7.9	15	17.6	55	11.7	73	12.3	
Katılıyorum	31	81.6	51	60.0	290	61.8	372	62.8	
Kesinlikle Katılıyorum	4	10.5	16	18.8	92	19.6	112	18.9	
Toplam	38	100	85	100	469	100	592	100	-
f: Frekans - : p>0.05 $\chi^2= 10,69$ df: 8									

Bu tabloda Yapılan ki-kare testi sonuçlarına göre “p” değerinin yine 0.05’ten büyük olduğu görülmektedir. İfadeye 38 müdür, 85 müdür yardımcısı 469 öğretmen görüş bildirmiştir. İfadeye ağırlıklı olarak **“Kesinlikle katılıyorum”** diyenler %19,6 (92) ile öğretmenler olmuştur. İfadeye **“Katılıyorum”** görüşü bildirenler ise ağırlıklı olarak %81,6 (31) ile müdürlerdir. Dolayısı ile müdürler ve öğretmenlerin, eğitim içerikli filmlerin eğitim ortamlarının düzenlenmesine rehberlik edeceğine olan inançları daha fazladır. Bu konuda kararsız olanlar ise %17,6 (15) ile **“Kararsızım”** diyerek müdür yardımcıları olmuştur. İfadeye katılmayanlar en fazla öğretmenlerden çıkmıştır ve **“Katılmıyorum”** görüşünü belirten %5,5 (26) ile öğretmenlerdir fakat bu da düşük bir orandır. Nitekim **“Kesinlikle katılmıyorum”** diyen hiç müdür ve müdür yardımcısı çıkmamıştır. Öğretmenler ise yok denecek kadar azdır. Genelde ise ifadeye olumlu görüş bildirme yüzdesi %62,8 (372) ile yüksektir. **“Eğitim içerikli filmler eğitim ortamlarının düzenlenmesine rehberlik eder.”** ifadesine ilişkin katılımcıların bildirdiği görüşlerdeki değişimle görevler arasında anlamlı bir ilişki olmadığı görülmektedir. Böylece ifadeye belirtilen görüşlerde anlamlı bir farklılaşma olmadığı söylenebilir.

Tablo 48: Görevlere Göre “Eğitim içerikli filmler MEB’in farklı kurumlarında değişimi yakalamak için kullanılabilir.” İfadesiyle İlgili Görüşler-Ki-Kare Testi Sonuçları

Cevaplar	Görev						Toplam		p
	Müdür		Müdür Yrd.		Öğretmen				
	f	%	f	%	f	%	f	%	
Kesinlikle Katılmıyorum	1	2.6	0	0	6	1.3	7	1.2	0.752
Katılmıyorum	1	2.6	4	4.7	23	4.9	28	4.7	
Kararsızım	7	18.4	16	18.8	61	13.0	84	14.1	
Katılıyorum	21	55.3	49	57.6	272	57.7	342	57.6	
Kesinlikle Katılıyorum	8	21.1	16	18.8	109	23.1	133	22.4	
Toplam	38	100	85	100	471	100	594	100	
f: Frekans		- : p>0.05		$\chi^2= 5,04$		df: 8			

Bu tabloda yine ki-kare testi sonucuna göre “p” değerinin 0.05’ten büyük çıktığı görülür. İfadeye 38 müdür, 85 müdür yardımcısı ve 471 öğretmen görüş belirtmiştir. Bu ifadeye “**Kesinlikle katılmıyorum**” diyen hiç müdür yardımcısı yoktur. Diğerlerinin ise yüzde değerlerinin oldukça düşük olduğu görülür. Dolayısıyla kıyaslama yapmaya gerek yoktur. İfadeye “**Katılmıyorum**” görüşünde ağırlık öğretmenlerde % 4,9 (23) ile daha fazladır. İfadeye kararsız tutum geliştirenlerin % 18,8 (16) ile “**Kararsızım**” diyen müdür yardımcılarının olduğu görülür. İfadeye “**Katılıyorum**” % 57,7 (272) ve “**Kesinlikle katılıyorum**” % 23,1 (109) diyen öğretmenlerin olumlu görüş belirterek, diğerlerine göre daha ağırlıkta olduğu görülür. Yönetici ve öğretmenlere göre ifadeye “**Katılıyorum**” görüşü karşısında yüzde dağılımlarının birbirine yakın olduğu görülür. Genel olarak da ifadeye karşı % 57,6 (342) değeri ile olumlu bakış vardır. “**Eğitim içerikli filmler MEB’in farklı kurumlarında değişimi yakalamak için kullanılabilir.**” ifadesiyle ilgili olarak belirtilen görüşlerin değişimi ile görevler arasında anlamlı bir ilişki olmadığı görölmektedir. Böylece görüşlerde anlamlı bir farklılaşma olmadığı söylenebilir.

Tablo 49: Görevlere Göre “Eğitim içerikli filmler seminer dönemlerinde yönetici ve öğretmenlere izletilmeli.” İfadesiyle İlgili Görüşler-Ki-Kare Testi Sonuçları									
Cevaplar	Görev						Toplam		p
	Müdür		Müdür Yrd.		Öğretmen				
	f	%	f	%	f	%	f	%	
Kesinlikle Katılmıyorum	0	0	1	1.2	9	1.9	10	1.7	0 . 8 2 0
Katılmıyorum	2	5.3	2	2.4	20	4.2	24	4.0	
Kararsızım	3	7.9	14	16.5	52	11.0	69	11.6	
Katılıyorum	18	47.4	34	40.0	205	43.5	257	43.3	
Kesinlikle Katılıyorum	15	39.5	34	40.0	185	39.3	234	39.4	
Toplam	38	100	85	100	471	100	594	100	-
f: Frekans - : p>0.05 $\chi^2= 4,38$ df: 8									

Bu tabloya bakıldığında ki-kare testi sonuçlarına göre “p” değerinin 0.05’ten büyük olduğu görülür. İfadeye 38 müdür, 85 müdür yardımcısı, 471 öğretmen görüş bildirmiştir. **“Kesinlikle katılmıyorum”** diyen müdür hiç olmamıştır. Diğerlerinin de yüzde değerleri çok düşüktür. İfadeye **“Katılmıyorum”** diyen %5,3 (2) ile müdürler olmuştur. Bu da önemli bir değer ifade etmez. İfade karşısında en kararsız kalan grup %16,5 (14) ile **“Kararsızım”** diyen müdür yardımcılardır. Müdürler ifadeye olumlu tutum göstermişler ve %47,4 (18) ile **“Katılıyorum”** diyerek; %39,5 (15) ile **“Kesinlikle katılıyorum”** diyerek ağırlığı oluşturmuşlardır. Buna bakarak en fazla müdürlerin, seminer döneminde eğitim içerikli filmler izletilmesi gerektiği görüşünde oldukları söylenebilir. Kesinlikle katılıyorum diyenlerin yüzde değerlerinin ise birbirine çok yakın olduğu görülür. İfadeye genel olarak olumlu görüş fazladır ve %43,3 (257) ile bu görülebilir. **“Eğitim içerikli filmler seminer dönemlerinde yönetici ve öğretmenlere izletilmeli.”** ifadesiyle ilgili olarak belirtilen görüşlerin değişimi ile görev dağılımları arasında anlamlı bir ilişki olmadığı görülmektedir. Böylece ifadeyle ilgili görüşlerde anlamlı bir farklılaşma görülmediği söylenebilir.

Tablo 50: Görevlere Göre “Eğitim içerikli filmler Eğitim Fakültelerinde okutulan derslerde kaynak olarak kullanılabilir.” İfadesiyle İlgili Görüşler-Ki-Kare Testi Sonuçları									
Cevaplar	Görev						Toplam		p
	Müdür		Müdür Yrd.		Öğretmen				
	f	%	f	%	f	%	f	%	
Kesinlikle Katılmıyorum	0	0	1	1.2	1	0.2	2	0.3	0. 0 4 5
Katılmıyorum	2	5.3	5	5.9	8	1.7	15	2.5	
Kararsızım	3	7.9	16	18.8	52	11.0	71	12.0	
Katılıyorum	21	55.3	42	49.4	237	50.3	300	50.5	
Kesinlikle Katılıyorum	12	31.6	21	24.7	173	36.7	206	34.7	
Toplam	38	100	85	100	471	100	594	100	*
f: Frekans * - : p<0.05 $\chi^2= 15,838$ df: 8									

Bu tablo değerlendirme açısından önemlidir. Çünkü yapılan ki-kare testi sonucuna göre “p” değeri 0.05’ten küçük çıkmıştır ve “p” değerinin 0.045 olduğu görülmektedir. Dolayısıyla anlamlılık ifade eder. “Eğitim içerikli filmler Eğitim Fakültelerinde okutulan derslerde kaynak olarak kullanılabilir” ifadesine belirtilen görüşlerin değişimi ile görev dağılımları arasında anlamlı ilişki olduğu görülmektedir. Buna göre ifadeye 38 öğretmen, 85 müdür yardımcısı 471 öğretmen görüş bildirmiştir. Katılımcıların tamamının görüşte bulunması ise ifadeye ilişkin belirtilen görüşlerin anlamlı olacağını gösterir diyebiliriz. Katılımcılardan müdürlerin “**Kesinlikle katılmıyorum**” ifadesini hiç tercih etmedikleri görülür. Müdür yardımcıları ve öğretmenlerin ise yüzdelerinin düşük olduğu görüldüğünden ifadeye kesinlikle katılmayan yok denecek kadar azdır. Genelde durumda ise %0,3 (2) değeri ortaya çıkmıştır. İfadeye katılmadığını belirten grubun ağırlığını %5,9 (5) ile müdür yardımcıları oluşturur. Müdürler de buna yakın bir yüzde değere sahiptirler. İfadeye “**Katılmıyorum**” diyen müdür ve müdür yardımcılarının yüzde değerleri birbirine çok yakın iken, öğretmenlerde bu değer farklılaşmış ve en aza inmiştir. İfade karşısında kararsız kaldığını belirtenlerden en fazla kararsızlık gösterenlerin %16,8 (16) ile müdür yardımcıları olduğu ve “**Kararsızım**” görüşünde oldukları görülür. Diğerlerinin frekans değerlerinin ve kararsızlık yüzdelerinin müdür yardımcılardan ve birbirlerinden farklı değerlere sahip olduğu görülür. İfadeyle ilgili “**Kesinlikle katılıyorum**” görüşünde olanların ağırlığı %36,7 (173) ile öğretmenlerdedir. İfadeye “**Katılıyorum**” diyenlerin ise %55,3 (21) ile müdürler olduğu görülür. Böylece ifadeye katılmama görüşünün en fazla müdür yardımcılarına ait olduğu söylenebilir. Öğretmen ve müdürler eğitim içerikli filmlerin eğitim fakültelerindeki derslere kaynak olabileceğine dair daha olumlu bakış içindedirler. Müdür yardımcılarında olumlu katılmaya ilişkin değerlerin azaldığı görülür. Genel olarak ise ifadeye “Kesinlikle katılıyorum” ve “Katılıyorum” görüşüne ilişkin frekanslar çok yakın iken yüzdeler farklılaşmıştır. Buna rağmen ifadeye katılım değerleri, düşüncelerin

olumlu yönde olduğunu göstermektedir denilebilir. Böylece ifadeye ilişkin görüşlerin görevlere göre değişerek, anlamlı farklılık gösterdiği söylenebilir. Eğitim içerikli filmlerin Eğitim Fakültelerinde okutulan derslerde kaynak olarak kullanılabileceği görüşünden elde ettiğimiz bulguları; Öztaş (2007)'ın, Tarih öğretiminde film kullanılmasının öğrenci başarısı üzerinde etkisini araştırdığı çalışmasından elde ettiği bulgular, destekler yönde paralellik oluşturmuştur. Sınıf ortamında film kullanımı öğrenciler üzerinde öğrenmeyi nasıl olumlu etkilerse, fakültelerdeki dersleri ve bu derslerle alakalı yapılan stajyerlik eğitimini de destekleyebilir.

Tablo 51: Görevlere Göre “Eğitim içerikli filmler eğitim ortamında takım çalışmasına katkı sağlayabilir.” İfadesiyle İlgili Görüşler-Ki-Kare Testi Sonuçları									
Cevaplar	Görev						Toplam		p
	Müdür		Müdür Yrd.		Öğretmen				
	f	%	f	%	f	%	f	%	
Kesinlikle Katılmıyorum	0	0	0	0	2	0.4	2	0.3	0.163
Katılmıyorum	0	0	1	1.2	13	2.8	14	2.4	
Kararsızım	3	7.9	13	15.3	67	14.2	83	14.0	
Katılıyorum	31	81.6	56	65.9	271	57.5	358	60.3	
Kesinlikle Katılıyorum	4	10.5	15	17.6	118	25.1	137	23.1	
Toplam	38	100	85	100	471	100	594	100	

f: Frekans -: p>0.05 $\chi^2= 11,78$ df : 8

Bu tabloya bakıldığında yapılan ki-kare testi sonuçlarına göre “p” değerinin 0.05’ten büyük çıktığı görülür. İfadeye 38 müdür, 85 müdür yardımcısı, 471 öğretmen görüş bildirmiştir. İfadesine “**Kesinlikle katılmıyorum**” diyen yönetici olmadığı görülür. Öğretmenler de son derece düşük bir değeri gösterir. İfadeye “**Katılmıyorum**” diyen müdür yoktur. Burada müdürlerden ifadeye “**Katılmıyorum**” ya da “**Kesinlikle katılmıyorum**” diyen hiçbir katılımcı olmadığı görülür. En fazla katılmama görüşü “**Katılmıyorum**” diyen öğretmenlerde görülür. İfade

karşısında en fazla kararsız kalan grubun “**Kararsızım**” diyen müdür yardımcılarının olduğu görülür. İfadeye “**Katılıyorum**” diyenlerde ağırlığa %81,6 (31) ile müdürlerin; “**Kesinlikle katılıyorum**” diyenlerde ise ağırlığa %25,1 (118) ile öğretmenlerin sahip olduğu görülür. Müdürler ve öğretmenlerin eğitim içerikli filmlerin takım çalışmasına katkı sağlayacağıyla ilgili görüşleri daha olumludur. Genel olarak %60,3 (358) ile ifadeye karşı olumlu görüşte buluma durumu daha fazladır. Değerlere bakıldığında görevlere göre ifadeyle ilgili belirtilen görüşlerin anlamlı şekilde farklılaşmadığı görülür. “**Eğitim içerikli filmler eğitim ortamında takım çalışmasına katkı sağlayabilir.**” ifadesine ilişkin olarak belirtilen görüşlerdeki değişme ile görevler arasında anlamlı bir ilişki olmadığı söylenebilir.

Tablo 52: Göreve Göre “Eğitim içerikli filmler değişim ve gelişimime katkı sağlar.” İfadesiyle İlgili Görüşler-Ki-Kare Testi Sonuçları									
Cevaplar	Görev						Toplam		p
	Müdür		Müdür Yrd.		Öğretmen				
	f	%	f	%	f	%	f	%	
Kesinlikle Katılmıyorum	0	0	0	0	2	0.4	2	0.3	0 . 1 8 6
Katılmıyorum	0	0	4	4.7	5	1.1	9	1.5	
Kararsızım	4	10.5	9	10.6	40	8.5	53	8.9	
Katılıyorum	27	71.1	56	65.9	294	62.6	377	63.6	
Kesinlikle Katılıyorum	7	18.4	16	18.8	129	27.4	152	25.6	
Toplam	38	100	85	100	470	100	593	100	

f: Frekans

- : $p > 0.05$ $\chi^2 = 11,288$

df: 8

Bu tabloya bakıldığında ki-kare testine göre “p” değeri büyük çıkmıştır. İfadeye 38 müdür, 85 müdür yardımcısı, 470 öğretmen görüş bildirmiştir. İfadeye ilişkin olarak “**Kesinlikle katılmıyorum**” diyen müdür ve müdür yardımcısı olmadığı gibi öğretmenler de yok denecek kadar azdır. Müdürlerin “**Katılmıyorum**” görüşünü de hiç ifade etmedikleri görülür. İfadeye katılmadığını belirten, en fazla %4,7 (4) ile oldukça düşük düzeyde yüzdesi olan müdür yardımcısıdır. İfade karşısında kararsızlık gösterme durumu “**Kararsızım**” diyen %10,6 (9) ile müdür yardımcılarında görülür. İfadeye “**Katılıyorum**” diyenlerin ise %71,1 (27) ile müdürlerin; “**Kesinlikle katılıyorum**” diyen %27,4 (129) ile öğretmenlerin ağırlıkta olduğu görülmektedir. Müdür ve müdür yardımcılarının ifadeye kesin olarak katılma ve kararsızlık gösterme yüzdeleri çok yakındır. Genelde ise ifadeye dair olumlu bakışta olma durumu % 63,6 (377) ile ağırlıktadır. Sonuç olarak bu ifadeyle ilgili okul yöneticileri ve öğretmenler eğitim içerikli filmlerin değişim ve gelişimlerine katkı sağlayacağına dair düşünceleri olumlu düzeydedir. “**Eğitim içerikli filmler değişim ve gelişimime katkı sağlar.**” ifadeye ilişkin görüşlerin değişimi ile görevler arasında anlamlı bir ilişki olmadığı görülmektedir. Görüşlerde anlamlı farklılaşma görülmediği de söylenebilir.

Tablo 53: Görevlere Göre “Eğitim içerikli filmler farklılıklara karşı hoşgörüyü geliştirir.” İfadesiyle İlgili Görüşler-Ki-Kare Testi Sonuçları									
Cevaplar	Görev						Toplam		p
	Müdür		Müdür Yrd.		Öğretmen				
	f	%	f	%	f	%	f	%	
Kesinlikle Katılmıyorum	0	0	0	0	3	0.6	3	0.5	0.862
Katılmıyorum	1	2.6	3	3.5	13	2.8	17	2.9	
Kararsızım	7	18.4	12	14.1	52	11.1	71	12.0	
Katılıyorum	22	57.9	52	61.2	279	59.4	353	59.5	
Kesinlikle Katılıyorum	8	21.1	18	21.2	123	26.2	149	25.1	
Toplam	38	100	85	100	470	100	593	100	-
f: Frekans - : $p > 0.05$ $\chi^2 = 3,95$ df: 8									

Bu tabloya bakıldığında da ki-kare testi sonucuna göre yine “p” değerinin 0.05’ten büyük çıktığı görülür. Yine **“Kesinlikle katılıyorum”** görüşünü tercih eden müdür ve müdür yardımcıları olmamıştır. Öğretmenlerin de yüzdesi çok düşüktür. **“Katılmıyorum”** diyenlerin de yüzde değerleri çok düşüktür ve müdürlerle öğretmenlerin yüzde oranları çok yakındır. Bu konuda en fazla katılım anlamlı olmamakla beraber, %3,5 (3) ile müdür yardımcılarında aittir. İfadeye kararsız tutum geliştirenlerin diğerlerine oranla, %18,4 (7) ile müdürler olduğu görülür. Yani müdürler, eğitim içerikli filmlerin hoşgörüyü geliştireceği konusunda kararsız kalmışlardır. İfadeye **“Katılıyorum”** diyenlerin ağırlığı %61,2 (52) ile müdür yardımcılarında görülür. Diğer taraftan katıldığını belirten müdür ve öğretmenlerin de yüzde değerleri birbirine yakındır. İfadeye **“Kesinlikle katılıyorum”** görüşündeki ağırlığı ise %26,2 (123) ile öğretmenlerin oluşturduğu görülür. Bu görüşe katılan müdür ve müdür yardımcılarının yüzdeleri hemen hemen aynıdır. Dolayısıyla farklı görevlerde olan eğitimciler, eğitim içerikli filmlerin hoşgörüyü geliştireceği inancına eğilim göstermişlerdir ve genel olarak da %59,2 (353) ile olumlu görüş bildirenler yoğunluktadır. **“Eğitim içerikli filmler farklılıklara karşı hoşgörüyü geliştirir.”** ifadesiyle ilgili bildirilen görüşler ve görev dağılımları arasında anlamlı bir ilişkinin olmadığı görülmektedir. Böylece görüşlerde anlamlı bir farklılaşma olmadığı söylenebilir.

Tablo 54: Görevlere Göre “Eğitim içerikli filmler ülkelerarası eğitim etkileşimini sağlar.” İfadesiyle İlgili Görüşler-Ki-Kare Testi Sonuçları

Cevaplar	Görev						Toplam	p
	Müdür		Müdür Yrd.		Öğretmen			
	f	%	f	%	f	%		
Kesinlikle Katılmıyorum	0	0	0	0	4	0.8	4	0.7
Katılmıyorum	1	2.6	5	5.9	18	3.8	24	4.0
Kararsızım	8	21.1	15	17.6	84	17.8	107	18.0
Katılıyorum	21	55.3	44	51.8	257	54.6	322	54.2
Kesinlikle Katılıyorum	8	21.1	21	24.7	108	22.9	137	23.1
Toplam	38	100	85	100	471	100	594	100
f: Frekans		- : p>0.05		$\chi^2= 2,493$		df:8		-

Tabloda yapılan ki-kare testi sonuçlarında Çünkü “p” değeri 0.05’ten büyük çıkmıştır. Bu ifadeye **“Kesinlikle katılıyorum”** görüşünde olan müdür yardımcıları %24,7 (21) değerle ağırlıktadır. İfadeye **“Katılıyorum”** diyenlerde ise ağırlık %55,3 (21) ile müdürler ağırlıktadır. Dolayısıyla okul yöneticilerinin ifadeye karşı olumlu görüş bildirme durumları fazladır. Okul yöneticileri eğitim içerikli filmlerin ülkeler arasında etkileşimi sağlayacağına olan olumlu görüşleri daha fazladır. Diğer taraftan ifadeye katıldığını belirtenlerin yüzde değerleri birbirine yakındır. Bu ifade hakkında kararsız kalanların yüzdesi %21,1 (8) ile yine müdürlerde artar. Müdür yardımcıları ve öğretmenlerin yüzde değerleri birbirine çok yakındır. Onlar daha az kararsızlık eğilimi gösterirler. İfadeye **“Katılmıyorum”** ve **“Kesinlikle katılmıyorum”** diyenlerin yüzdeleri çok düşüktür. Müdür ve müdür yardımcılarında ifadeye kesinlikle katılmayan yoktur. İfadeye katılmadığı yönünde görüş bildirenlerde %5,9 (5) ile müdür yardımcıları önde görülür. Genelde ise ifadeye katılım %55,2 (322) ile yüksektir. **“Eğitim içerikli filmler ülkelerarası eğitim etkileşimini sağlar.”** ifadesiyle ilgili olarak bildirilen görüşlerin değişimi ile görevler arasında anlamlı bir ilişkinin olmadığı görülmektedir. Dolayısıyla görevlere göre ifade hakkındaki görüşlerin anlamlı biçimde farklılaşmadığı da söylenebilir.

Tablo 55: Görevlere Göre “Eğitim içerikli filmler eğitim ortamından yüksek beklentilere sebep olur.” İfadesiyle İlgili Görüşler-Ki-Kare Testi Sonuçları

Cevaplar	Görev						Toplam	p	
	Müdür		Müdür Yrd.		Öğretmen				
	f	%	f	%	f	%			f
Kesinlikle Katılmıyorum	0	0	1	1.2	4	0.8	5	0.8	0.0518
Katılmıyorum	5	13.2	14	16.5	73	15.5	92	15.5	
Kararsızım	12	31.6	20	23.5	140	29.7	172	29.0	
Katılıyorum	19	50.0	32	37.6	177	37.6	228	38.4	
Kesinlikle Katılıyorum	2	5.3	18	21.2	77	16.3	97	16.3	
Toplam	38	100	85	100	471	100	594	100	
f: Frekans - : p>0.05 $\chi^2= 7,17$ df :8									

Yapılan ki-kare testi sonucuna göre “p” değerinin 0.05'ten büyük olduğu görülür. İfadeyle ilgili **“Kesinlikle katılmıyorum”** görüşünde olan hiç okul müdürü yoktur. İfadeye katılmadığını belirterek, **“Katılmıyorum”** görüşünü işaretleyenlerden ağırlıkta olanlar %16,5 (14) ile müdür yardımcıları olmuştur. Bu görüşte olanlarda müdür yardımcıları ile öğretmenlerin yüzdeleri birbirine yakındır. İfadeye karşı kararsız olma durumunda ağırlığı **“Kararsızım”** görüşünde bulunarak %31,6 (12) ile müdürlerin oluşturduğu görülür. İfadeye katılma yüzdeleri bakımından %50,0 (19) ile müdürler ağırlıktadır. Müdür yardımcıları ve öğretmenlerin ifadeye katılım yüzdeleri %37,6 ile aynıdır. İfadeye **“Kesinlikle katılıyorum”** diyenlerde ağırlık %21,2 (18) ile müdür yardımcılarındadır. Genel olarak ise %38,4 (228) ile ifadeye **“Katılıyorum”** denilerek olumlu görüş bildirilmiştir. Ayrıca dikkati çeken, bu ifade karşısında kararsız kalma durumunda %29,0 (172) ile yoğunluk görülür. Dolayısıyla eğitim içerikli filmlerin eğitim ortamlarından yüksek beklentilere sebep olacağı konusuna farklı görevlerde olan eğitimcilerin ifadeye olumlu baktıkları kadar kararsız oldukları da görülür. **“Eğitim içerikli filmler eğitim ortamından yüksek beklentilere sebep olur.”** ifadesine ilişkin görüşlerdeki değişme ile görev dağılımları arasındaki ilişkinin tabloya göre anlamlı bir farklılık göstermediği görülmektedir. Yani başka bir deyişle görevlere göre görüşlerin anlamlı biçimde farklılaşmadığı da söylenebilir.

5.2.3. Üçüncü Alt Probleme ilişkin Bulgular ve Yorumlar

Alt Problem 3: . Eğitim içerikli filmlere ilişkin, okul yöneticilerinin ve öğretmenlerin görüşleri kıdemlere göre değişmekte midir?

Tablo 56: Kıdemlere Göre “Eğitim içerikli filmler öğretim ortamlarını olumlu etkiler.” İfadesiyle İlgili Görüşler-Ki-Kare Testi Sonuçları													
Cevaplar	Kıdem										Toplam	p	
	0-5		6-10		11-15		16-20		21 Yıl ve üstü				
	Yıl		Yıl		Yıl		Yıl		Yıl				
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	
Kesinlikle Katılmıyorum	1	1.0	0	0	0	0	1	1.0	1	1.0	3	0.5	0.261
Katılmıyorum	0	0	0	0	0	0	1	1.0	0	0	1	0.2	
Kararsızım	1	1.0	5	3.9	0	0	2	2.0	3	3.1	11	1.9	
Katılıyorum	30	29.7	50	39.1	59	35.3	31	30.7	29	29.6	199	33.5	
Kesinlikle Katılıyorum	69	68.3	72	57.0	108	64.7	66	65.3	65	66.3	380	64.0	
Toplam	101	100	127	100	167	100	101	100	98	100	594	100	
f: Frekans - : p>0.05 $\chi^2= 19,15$ df:16													

Yapılan ki-kare testleri sonucunda ortaya çıkan sonuçlara bakıldığında yukarıdaki tabloda “p” değerinin 0,05’ten büyük olduğu görülmektedir. İfadeyle ilgili belirtilen görüşlerden “**Kesinlikle katılmıyorum**” ve “**Katılmıyorum**” diyenlerin frekans ve yüzde değerleri çok düşük olduğundan değerlendirme gereği duyulmamaktadır. Sonraki tablolarda da durum benzer olduğunda, değerlendirilmeyecektir. İfadeye görüş bildirenlerin ise, 0-5 kıdem aralığında 101 kişi; 6-10 kıdem aralığında 127 kişi; 11-15 kıdem

aralığında 167 kişi; 16-20 yıl kıdem aralığında 101 kişi; 20 yıl ve üstü kıdeme sahip olanların 98 kişi olduğu görülür.

Bu tabloya göre “**Kesinlikle katılıyorum**” diyenlerde 0-5 yıl aralığında kıdeme sahip olanların %68,3 (69) ile yoğunlukla ifadeye olumlu baktıkları görülür. Kıdemlere göre yüzdelerin yakın olduğu görülür. İfadeye “**Katılıyorum**” diyenlerin de %39,1 (50) ile 6-10 yıl arasında kıdeme sahip olanların daha yoğun olduğu görülür. İfadeye karşı kararsızlık da oldukça düşük yüzdelerle sahiptir. Kararsızlık yüzdesi en fazla %3,9 (5) ile yine 6-10 yıl görev yapmış olanlarda daha belirgindir. Genel olarak %64,0 (380) ile ifadeye olumlu görüş söz konusudur. Yani farklı kıdem aralığında olanların, eğitim içerikli filmlerin öğrenme ortamlarını etkilediğini düşündüklerini görmekteyiz. Dolayısıyla “**Eğitim içerikli filmler öğretim ortamlarını olumlu etkiler.**” ifadesiyle ilgili belirtilen görüşlerin değişimi ile kıdemlerin dağılımı arasında anlamlı bir ilişkinin olmadığı görülmektedir. Yani görüşlerde anlamlı farklılaşma olmadığı söylenebilir.

Tablo 57: Kıdemlere Göre “Eğitim İçerikli filmlerden etkilenirim.” İfadesiyle İlgili Görüşler-Ki-Kare Testi Sonuçları													
Cevaplar	Kıdem										Toplam	p	
	0-5		6-10		11-15		16-20		21 Yıl ve üstü				
	Yıl		Yıl		Yıl		Yıl		Yıl				
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	
Kesinlikle Katılmıyorum	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0 . 8 4 7
Katılmıyorum	3	3.0	2	1.6	2	1.2	1	1.0	3	3.1	11	1.9	
Kararsızım	3	3.0	7	5.5	8	4.8	3	3.0	4	4.1	25	4.2	
Katılıyorum	57	56.4	71	55.9	80	47.9	56	56.0	49	50.0	313	52.8	
Kesinlikle Katılıyorum	38	37.6	47	37.0	77	46.1	40	40.0	42	42.9	244	41.1	
Toplam	101	100	127	100	167	100	100	100	98	100	593	100	
f: Frekans - : p>0.05 $\chi^2= 7,16$ df: 12													

Bu tabloda yine ki-kare testi sonucunda “p” değerinin 0.05’ten büyük çıktığı görülmektedir. İfadeye görüş bildirenlerin ise, 0-5 kıdem aralığında 101 kişi, 6-10 kıdem aralığında 127 kişi, 11-15 kıdem aralığında 167 kişi, 16-20 yıl kıdem aralığında 100 kişi, 20 yıl ve üstü kıdeme sahip olanların 98 kişi olduğu görülür. İfadeye olumsuz görüş

belirtme yüzdeleri yine oldukça düşüktür. İfadeye “**Kesinlikle katılıyorum**” diyenlerin ağırlığı, %46,1 (77) ile 11-15 yıl aralığında kıdeme sahip olanlarda görülür. “**Katılıyorum**” diyenler, %56,4 (57) ile 0-5 yıl kıdeminde olanlarda fazladır. Bu görüşleri belirten diğer kıdeme sahip olanların ise bu değerleri yakın yüzdelerle takip ettiği görülür. İfadeye “**Kararsızım**” görüşü belirtenlerin ise %5,5 (7) ile 6-10 aralığında kıdemi olanlarda oldukça düşük düzeyde olsa da diğerlerine nazaran biraz daha fazla olduğu görülür. İfadeye olumlu görüş bildirenlerle kıdemlerin dağılımı arasında anlamlı bir ilişkinin olmadığı söylenebilir. Yüzdelerde önemli bir farklılık söz konusu değildir. 11-15 yıl kıdeme sahip olanların frekans değerleri “**Kesinlikle katılıyorum**” ve “**Katılıyorum**” görüşünde yoğunlaşmıştır. Genelde ise ifadeye %52,8 (313) ile olumlu görüş bildirilmiştir. Yüzdelerle bakıldığında kıdemlere göre görüşlerin değişiminde anlamlı farklılaşma olmadığı görülmektedir. Dolayısıyla “**Eğitim İçerikli filmlerden etkilenirim.**” ifadesiyle ilgili olarak belirtilen görüşlerin değişimi ile kıdemlerin dağılımı arasında anlamlı bir ilişkinin olmadığı söylenebilir.

Filmlerin öğrenci başarısına olumlu etkisi olduğu kadar, yönetici ve öğretmenlerin de motivasyonu üzerinde olumlu etkide bulunup başarıma isteğini tetikleyeceği anlaşılmıştır. Öğrencilerin model aldığı karakterler gibi yönetici ve öğretmenlerin de karakterlerden etkilenebildikleri anlaşılmıştır.

Tablo 58: Kıdemlere Göre “Film izleme konusunda eğitim içerikli filmler tercih ederim.” İfadesiyle İlgili Görüşler-Ki-Kare Testi Sonuçları															
Cevaplar	Kıdem										Toplam	p			
	0-5		6-10		11-15		16-20		21 Yıl ve üstü						
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%					
Kesinlikle Katılmıyorum	2	2.0	6	4.7	4	2.4	0	0	2	2.0	14	2.4	0 . 0 1 6		
Katılmıyorum	12	11.9	22	17.3	19	11.4	12	11.9	9	9.2	74	12.5			
Kararsızım	20	19.8	29	22.8	35	21.0	14	13.9	13	13.3	111	18.7			
Katılıyorum	52	51.5	52	40.9	81	48.5	45	44.6	43	43.9	273	46.0			
Kesinlikle Katılıyorum	15	14.9	18	14.2	28	16.8	30	29.7	31	31.6	122	20.5			
Toplam	101	100	128	100	167	100	101	100	98	100	594	100			
f: Frekans										*: p<0.05		χ ² = 30,46		df:16	

Bu tablo bizim için önemlidir. Çünkü yapılan ki-kare testi sonuçlarına göre “p” değeri 0,05’ten küçük çıkmıştır. %5 oranında bir anlamlılık söz konusudur. Dolayısıyla **“Film izleme konusunda eğitim**

içerikli filmleri tercih ederim.” ifadesine ilişkin olarak belirtilen görüşlerin değişimi ile kıdemler arasında anlamlı ilişkinin olduğu görülmektedir. İfadeye görüş bildirenlerin ise, 0-5 kıdem aralığında 101 kişi; 6-10 kıdem aralığında 128 kişi; 11-15 kıdem aralığında 167 kişi; 16-20 yıl kıdem aralığında 101 kişi; 20 yıl ve üstü kıdeme sahip olanların ise 98 kişi olduğu görülmektedir. Tabloya göre 16-20 yıl aralığında kıdemi olanlardan, ifadeye kesinlikle katılmadığını belirten yoktur. Bunun dışında ifadeye **“Kesinlikle katılmıyorum”** görüşünde, düşük düzeyde de olsa %4,7 (6) ile 6-10 aralığında kıdemi olanların önde olduğu görülür. İfadeye **“Katılmıyorum”** diyenlerin de yine %17,3 (22) değeri ile 6-10 yıl aralığında kıdemi olanların önde olduğu görülür. Böylece ifadeye katılmama yüzdesi, 6-10 yıl aralığında kıdeme sahip olanlarda ağırlıktadır. Bu grup eğitim içerikli filmleri izlemeyi daha az tercih etmektedir denilebilir. İfadeye kararsızlık gösterenlerin %22,8 (29) ile yine 6-10 aralığında kıdemi olanların ağırlık oluşturduğu görülür. **“Kararsızım”** diyenler bu kıdeme sahip olanlarda daha fazladır. Bu görüşle onları en yakından takip eden grup ise %21,0 (35) ile 11-15 yıl aralığında kıdemi olanlardır. İfadeye **“Katılıyorum”** diyenlerin %51,5 (52) ile 0-5 kıdem aralığında görev yapanların daha ağırlıkta olduğu görülür. Bu da bize eğitim içerikli filmleri izlemeyi tercih etmede, kıdemi en düşük olanların ağırlıkta olduğunu gösterir. %48,5 (81) ile onları en yakından takip edenlerin 11-15 yıl aralığında kıdeme sahip olanların olduğunu görürüz. Diğer taraftan ifadeye **“Kesinlikle katılıyorum”** görüşünü en fazla belirtenlerin %31,6 (31) ile 21 yıl ve üstü kıdeme sahip kişilerin olduğunu görürüz. Yani kıdem artması eğitim içerikli filmleri izlemeyi tercih etmeye engel olmamıştır. Verilere göre 6-10 yıl aralığında kıdeme sahip olanların, film izlemede eğitim içerikli filmleri tercih etme durumları diğerlerinden daha azdır. 6-10 yıl kıdemine sahip olanlar **“Kesinlikle katılıyorum”** görüşüne %14,2 (18) ile en az katılanlardır. Genel olarak ise, kıdemlere göre ifadeyle ilgili belirtilen görüşlerin yüzde değerlerinin değiştiği görülmektedir diyebiliriz. İfadeye **“Katılıyorum”** diyenlerin %46,0 (273) ile ağırlıkta olmasıyla birlikte,

farklı görüşlerde olanlar da görülür. Böylece kıdemlere göre görüşlerde anlamlı bir farklılaşma olduğu söylenebilir.

Tablo 59: Kıdemlere Göre “Eğitim içerikli filmlerde etkilendiğim karakteri örnek alırım.” ifadesiyle ilgili görüşler-Ki-Kare Testi Sonuçları														
Cevaplar	Kıdem										Toplam	p		
	0-5		6-10		11-15		16-20		21 Yıl ve üstü				f	%
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%				
Kesinlikle Katılmıyorum	3	3.0	5	4.0	5	3.0	3	3.0	4	4.1	20	3.4	0 . 4 3 1	
Katılmıyorum	19	18.8	19	15.1	23	13.8	18	18.0	19	19.4	98	16.6		
Kararsızım	28	27.7	37	29.4	46	27.5	18	18.0	23	23.5	152	25.7		
Katılıyorum	40	39.6	55	43.7	76	45.5	55	55.0	36	36.7	262	44.3		
Kesinlikle Katılıyorum	11	10.9	10	7.9	17	10.2	6	6.0	16	16.3	60	10.0		
Toplam	101	100	126	100	167	100	100	100	98	100	592	100		
														-

f: Frekans - : $p > 0.05$

$\chi^2 = 16,31$

df: 16

Bu tabloya göre yapılan ki-kare testi sonucuna göre “p” değeri 0.05’ten büyük çıkmıştır.. İfadeye görüş bildirenlerin ise, 0-5 kıdem aralığında 101 kişi; 6-10 kıdem aralığında 126 kişi; 11-15 kıdem aralığında 167 kişi; 16-20 yıl kıdem aralığında 100 kişi; 20 yıl ve üstü kıdeme sahip olanların ise 98 kişi olduğu görülmektedir. İfadeye **“Kesinlikle Katılmıyorum”** diyenlerin yüzdeleri düşüktür. İfadeye **“Katılmıyorum”** diyenlerin %19,4 (19) ile 21 yıl ve üstü kıdeme sahip olanların ağırlıkta olduğu görülür. Bununla birlikte bu görüşte olanlarda, farklı kıdemlere göre yüzde dağılımları genel olarak yakın denilebilir. **“Kararsızım”** görüşü 29,4 (37) ile 6-10 yıl kıdeme sahip olanlarda daha öndedir. İfadeye **“Katılıyorum”** diyenler %55,0 (55) ile 16-20 yıl kıdeme sahip olanlarda artar. **“Kesinlikle katılıyorum”** diyenlerde ise %16,3 (16) ile 21 yıl ve üstü olanlarda olumlu görüş bildirme durumu daha öndedir. Genel olarak %44,3 (262) ile ifadeyle ilgili olumlu görüşlerin olduğu görülür. Dolayısıyla **“Eğitim içerikli filmlerde etkilendiğim karakteri örnek alırım.”** ifadesiyle ilgili belirtilen görüşlerdeki değişimle kıdemler arasında anlamlı bir ilişki olmadığı görülmektedir. Yani yüzdelerin anlamlı bir farklılaşma göstermediği söylenebilir.

Tablo 60: Kıdemlere Göre “Eğitim içerikli filmlerde kullanılan eğitim yöntemleri okul ortamlarında kullanırım.” İfadesiyle İlgili Görüşler-Ki-Kare Testi Sonuçları.

Cevaplar	Kıdem										Toplam	p	
	0-5		6-10		11-15		16-20		21 Yıl ve üstü				
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%			
Kesinlikle Katılmıyorum	2	2.0	2	1.6	0	0	1	1.0	0	0	5	0.8	0.262
Katılmıyorum	11	11.0	10	7.9	6	3.6	4	4.0	4	4.1	35	5.9	
Kararsızım	16	16.0	27	21.3	23	13.8	16	16.0	15	15.5	97	16.4	-
Katılıyorum	56	56.0	70	55.1	103	61.7	64	64.0	59	60.8	352	59.6	
Kesinlikle Katılıyorum	15	15.0	18	14.2	35	21.0	15	15.0	19	19.6	102	17.3	-
Toplam	100	100	127	100	167	100	100	100	97	100	591	100	
f: Frekans - : p>0.05 $\chi^2 = 19,12$ df 16													

Bu tabloda yapılan ki-kare testi sonucunda “p” değeri 0.05’ten büyük çıkmıştır. İfadeye görüş bildirenlerin ise, 0-5 kıdem aralığında 100 kişi; 6-10 kıdem aralığında 127 kişi; 11-15 kıdem aralığında 167

kişi; 16-20 yıl kıdem aralığında 100 kişi; 21 yıl ve üstü kıdeme sahip olanların ise 97 kişi olduğu görülmektedir. İfadeye **“Katılmıyorum”** diyenlerden, 0-5 yıl kıdeme sahip olanların %11,0 (11) ile daha önde olduğu görülür. İfadeye kararsızlık gösterenlerden **“Kararsızım”** diyenlerden %21,3 (27) ile 6-10 kıdeme sahip olanların önde olduğu görülür. En kararsız grup budur. İfadeye **“Katılıyorum”** diyenlerde ağırlık %64,0 (64) ile 16-20 yıl aralığında olanlardır. İfadeye **“Kesinlikle katılıyorum”** diyenlerden %21,0 (35) ile 11-15 yıl kıdeme sahip olanlar daha ağırlıktadır. %59,6 (352) değerle, genel olarak ifadeye karşı olumlu bakış görülmektedir. Okul yöneticileri ve öğretmenler eğitim içerikli filmlerde kullanılan eğitim yöntemlerini okul ortamında kullandıklarına dair genelde olumlu görüş bildirmişlerdir. Böylece **“Eğitim içerikli filmlerde kullanılan eğitim yöntemlerini okul ortamlarında kullanırım.”** ifadesine belirtilen görüşlerin kıdemlere göre değişiminde anlamlı bir farklılık olmadığı söylenebilir.

Tablo 61: Kıdemlere Göre “Eğitim içerikli filmler eğitim sistemiyle ilgili sorunların tespitine yardımcı olur.” İfadesiyle İlgili Görüşler-Ki-Kare Testi Sonuçları														
Cevaplar	Kıdem										Toplam	p		
	0-5		6-10		11-15		16-20		21 Yıl ve üstü				f	%
	Yıl		Yıl		Yıl		Yıl		f	%				
f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%			
Kesinlikle Katılmıyorum	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0,51	
Katılmıyorum	5	5.0	9	7.1	6	3.6	6	5.9	5	5.1	31	5.2		
Kararsızım	19	19.0	22	17.3	19	11.4	10	9.9	12	12.2	82	13.8		
Katılıyorum	54	54.0	71	55.9	102	61.1	64	63.4	52	53.1	343	57.8		
Kesinlikle Katılıyorum	22	22.0	25	19.7	40	24.0	21	20.8	29	29.6	137	23.1		
Toplam	100	100	127	100	167	100	101	100	98	100	593	100		
f: Frekans - : p>0.05											$\chi^2= 11,21$	df: 12		

Bu tabloya bakıldığında yapılan ki-kare testi sonucuna göre “p” değeri 0,05’ten büyük çıkmıştır. İfadeye görüş bildirenlerin ise, 0-5 kıdem aralığında 100 kişi; 6-10 kıdem aralığında 127 kişi; 11-15 kıdem aralığında 167 kişi; 16-20 yıl kıdem aralığında 101 kişi; 21 yıl ve üstü kıdeme sahip olanların ise 98 kişi olduğu görülmektedir. İfadeye “**Katılmıyorum**” diyenlerden %7,1 (9) ile 6-10 yıl kıdeme sahip olanlar öndedir. İfadeye karşı kararsızlık gösterenlerden %19,0 (19) ile 0-5 yıl kıdeme sahip olanlar öndedir. Dolayısıyla en kararsız grubu oluştururlar. İfadeye “**Katılıyorum**” diyenlerden %63,4 (64) ile 16-20 yıl kıdeme sahip olanlarda olumlu bakış daha fazladır. İfadeye “**Kesinlikle**

katılıyorum” diyenlerde ise %29,6 (29) ile 21 yıl ve üstü kıdeme sahip olanlarda artış görülür. Her bir görüşle ilgili yüzdeler incelendiğinde farklı kıdeme sahip olanların görüşlerine ait yüzdelerin anlamlı bir farklılık göstermediğini söyleyebiliriz. Genelde ise ifadeye karşı %57, 8 (343) değerle, olumlu görüş bildirme durumu ağırlıktadır. Dolayısıyla kıdemlerle **“Eğitim içerikli filmler eğitim sistemiyle ilgili sorunların tespitine yardımcı olur.”** ifadesine ilişkin görüşlerin değişimi arasında anlamlı bir ilişkinin olmadığı görülmektedir. Yönetici ve öğretmenlerin genel olarak filmlerin sorunları tespit edeceğine olan inancı ağırlıkta olduğu söylenebiliriz.

Tablo 62: Kıdemlere Göre “Eğitim içerikli filmlerle kendi uygulamalarımı değerlendiririm.” İfadesiyle İlgili Görüşler-Ki-Kare Testi Sonuçları													
Cevaplar	Kıdem										Toplam	p	
	0-5		6-10		11-15		16-20		21 Yıl ve üstü				
	Yıl		Yıl		Yıl		Yıl		Yıl				
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	
Kesinlikle Katılmıyorum	0	0	2	1.6	0	0	1	1.0	0	0	3	0.5	0 . 1 0
Katılmıyorum	4	4.0	8	6.3	1	0.6	2	2.0	3	3.1	18	3.0	
Kararsızım	12	11.9	16	12.6	15	9.0	8	7.9	7	7.1	58	9.8	
Katılıyorum	59	58.4	83	65.4	111	66.5	70	69.3	61	62.2	384	64.6	
Kesinlikle Katılıyorum	26	25.7	18	14.2	40	24.0	20	19.8	27	27.6	131	22.1	
Toplam	101	100	127	100	167	100	101	100	98	100	594	100	
f: Frekans - : p>0.05 $\chi^2= 23,42$ df: 16													

Bu tabloya bakıldığında yapılan ki-kare testi sonucunda “p” değerinin 0,05’ten büyük çıktığı görülmektedir. İfadeye görüş bildirenlerin ise, 0-5 kıdem aralığında 101 kişi; 6-10 kıdem aralığında 127 kişi; 11-15 kıdem aralığında 167 kişi; 16-20 yıl kıdem aralığında 101 kişi; 21 yıl ve üstü kıdeme sahip olanların ise 98 kişi olduğu görülmektedir. İfadeye “**Katılmıyorum**” diyenlerde ağırlık %6,3 (8) ile 6-10 yıl kıdeme sahip olanlardır. İfadeye “**Kararsızım**” diyenlerde kararsızlık durumunu en fazla gösteren grup yine 6-10 yıl kıdeme sahip olanlardır. İfadeye “**Katılıyorum**” diyenlerde ağırlık %69,3 (70) ile 16-

20 yıl kıdeme sahip olanlardır. İfadeye **“Kesinlikle katılıyorum”** görüşünde bulunanların ise %27,6 (27) ile 21 yıl ve üstü kıdeme sahip olanlar öndedir. Dolayısıyla kıdemi yüksek olanların eğitim içerikli filmlerle kendi uygulamalarını değerlendirmede daha ağırlıkta olduğu söylenebilir. Genelde ise ifadeye karşı %64,6 (384) ile olumlu görüşlerin belirtildiği anlaşılmaktadır. Dolayısıyla **“Eğitim içerikli filmlerle kendi uygulamalarımı değerlendiririm.”** ifadesine belirtilen görüşlerin kıdemlere göre anlamlı bir farklılaşma göstermediği söylenebilir.

Tablo 63: Kıdemlere Göre “Eğitim içerikli filmlerde yöneticiler ve öğretmenler hatalarını fark edebilir.” İfadesiyle İlgili Görüşler-Ki-Kare Testi Sonuçları													
Cevaplar	Kıdem										Toplam	p	
	0-5		6-10		11-15		16-20		21 Yıl ve üstü				
	Yıl		Yıl		Yıl		Yıl		Yıl				
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	
Kesinlikle Katılmıyorum	0	0	1	0.8	0	0	1	1.0	0	0	2	0.3	0 . 1 3
Katılmıyorum	3	3.0	6	4.7	4	2.4	5	5.0	1	1.0	19	3.2	
Kararsızım	12	11.9	16	12.6	27	16.2	8	7.9	6	6.1	69	11.6	
Katılıyorum	54	53.5	74	58.3	93	55.7	70	69.3	61	62.2	352	59.3	
Kesinlikle Katılıyorum	32	31.7	30	23.6	43	25.7	17	16.8	30	30.6	152	25.6	
Toplam	101	100	127	100	167	100	101	100	98	100	594	100	
f: Frekans - : p>0.05 $\chi^2= 22,27$ df: 16													

Bu tabloya bakıldığında yapılan ki-kare testi sonucunda “p” değerinin 0,05’ten büyük çıktığı görülmektedir. İfadeye görüş bildirenlerin ise, 0-5 kıdem aralığında 101 kişi; 6-10 kıdem aralığında 127 kişi; 11-15 kıdem aralığında 167 kişi; 16-20 yıl kıdem aralığında 101 kişi; 21 yıl ve üstü kıdeme sahip olanların ise 98 kişi olduğu görülmektedir. Tabloya bakıldığında ise “**Katılmıyorum**” diyenlerde önde olan grup %5,0 (5) ile 16-20 yıl kıdemi olanlardır. İfadeye dair kararsızlık gösteren grupta en önde olan “**Kararsızım**” diyerek %16,2

(27) ile 11-15 yıl kıdeme sahip olanlardır. Bunlar, eğitim içerikli filmlerde yönetici ve öğretmenlerin hatalarını fark edeceği konusunda en kararsız olanlardır. İfadeye “**Katılıyorum**” diyenlerde en fazla olumlu görüş %69,3 (70) 16-20 yıl kıdemi olanlardadır. İfadeye “**Kesinlikle katılıyorum**” diyenlerde ağırlık %31,7 (32) ile 0-5 yıl kıdemi olanlarda görülür. Buna rağmen görüşlerde anlamlı bir farklılık oluşmadığı söylenebilir. Genel olarak ise %59,3 (352) ile ifadeye olumlu bir bakış açısı söz konusudur. Dolayısıyla “**Eğitim içerikli filmlerde yöneticiler ve öğretmenler hatalarını fark edebilir.**” ifadesine ilişkin olarak belirtilen görüşlerin değişimi ile kıdemler arasında anlamlı bir ilişkinin olmadığı söylenebilir.

Tablo 64: Kıdemlere Göre “Eğitim içerikli filmler araç-gereç kullanımını geliştirir.” İfadesiyle İlgili Görüşler-Ki-Kare Testi Sonuçları													
Cevaplar	Kıdem										Toplam	p	
	0-5		6-10		11-15		16-20		21 Yıl ve üstü				
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%			
Kesinlikle Katılmıyorum	1	1.0	1	0.8	1	0.6	1	1.0	0	0	4	0.7	0 . 1 4
Katılmıyorum	3	3.0	7	5.6	3	1.8	4	4.0	7	7.2	24	4.1	
Kararsızım	21	21.2	29	23.0	32	19.2	12	11.9	10	10.3	104	17.6	
Katılıyorum	45	45.5	66	52.4	84	50.3	63	62.4	53	54.6	311	52.7	
Kesinlikle Katılıyorum	29	29.3	23	18.3	47	28.1	21	20.8	27	27.8	147	24.9	
Toplam	99	100	126	100	167	100	101	100	97	100	590	100	
f: Frekans - : p>0.05 $\chi^2= 22,05$ df: 16													

Bu tabloya göre yapılan ki-kare testi sonucunda “p” değerinin yine 0,05’ten büyük çıktığı görülmektedir. İfadeye görüş bildirenlerin ise, 0-5 kıdem aralığında 99 kişi; 6-10 kıdem aralığında 126 kişi; 11-15 kıdem aralığında 167 kişi; 16-20 yıl kıdem aralığında 101 kişi; 21 yıl ve üstü kıdeme sahip olanların ise 97 kişi olduğu görülmektedir. İfadeye

katılmadığını belirten %7,2 (7) ile 21 yıl ve üstü kıdeme sahip olanlar ağırlıktadır. “**Kararsızım**” diyenlerin %23 (29) ile 6-10 yıl kıdeme sahip olanlar en kararsız grup olarak görünür. İfadeye “**Katılıyorum**” diyenlerde ağırlık %62,4 (63) ile 16-20 yıl kıdeme sahip olanlardadır. “**Kesinlikle katılıyorum**” görüşünün %29,3 (29) ile 0-5 yıl kıdeme sahip olanlarda daha önde olduğu görülür. İfadelere ilişkin belirtilen görüşlere ilişkin yüzde değerleri birbirine uzak değildir. Genelde ise ifadeye olumlu bir yaklaşım söz konusudur. %52,7 (311) değeri bunu göstermektedir. “**Eğitim içerikli filmler araç-gereç kullanımını geliştirir.**” ifadesine ilişkin olarak belirtilen görüşlerin değişimi ile kıdemler arasında anlamlı bir ilişkinin olmadığı görülmektedir. Yani görüşlerin kıdemlere göre değişiminde anlamlı bir farklılaşma görülmediği söylenebilir.

Tablo 65: Kıdemlere Göre “Eğitim içerikli filmler eğitim sistemimizin yeniden gözden geçirilmesine yönlendirir.” İfadesiyle İlgili Görüşler-Ki-Kare Testi Sonuçları													
Cevaplar	Kıdem										Toplam	p	
	0-5		6-10		11-15		16-20		21 Yıl ve üstü				
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%			
Kesinlikle Katılmıyorum	1	1.0	3	2.4	2	1.2	2	2.0	1	1.0	9	1.5	0 . 7 8
Katılmıyorum	4	4.0	10	7.9	11	6.6	7	6.9	4	4.1	36	6.1	
Kararsızım	18	17.8	18	14.2	29	17.4	11	10.9	13	13.3	89	15.0	
Katılıyorum	49	48.5	68	53.5	92	55.1	63	62.4	56	57.1	328	55.2	
Kesinlikle Katılıyorum	29	28.7	28	22.0	33	19.8	18	17.8	24	24.5	132	22.2	
Toplam	101	100	127	100	167	100	101	100	98	100	594	100	
f: Frekans - : p>0.05											$\chi^2= 11,38$ df: 16		

Bu tabloya bakıldığında yapılan ki-kare testi sonucuna göre “p” değerinin 0,05’ten büyük çıktığı görülmektedir. İfadeye görüş bildirenlerin ise, 0-5 kıdem aralığında 101 kişi; 6-10 kıdem aralığında

127 kişi; 11-15 kıdem aralığında 167 kişi; 16-20 yıl kıdem aralığında 101 kişi; 21 yıl ve üstü kıdeme sahip olanların ise 98 kişi olduğu görülmektedir. Dolayısıyla toplamda 594 kişinin görüş bildirdiği görülür. İfadeye “**Katılmıyorum**” diyenlerde yüzdeler yine düşük çıkmıştır. Ağırlıklı olarak katılmadığını belirten “**Katılmıyorum**” diyerek, %7,9 (10) ile 6-10 yıl kıdeme sahip olanlardır. İfadeye “**Kararsızım**” diye görüş bildirenlerde, en kararsız şekilde öne çıkan grup %17,8 (18) ile 0-5 yıl kıdeme sahip olanlardır Diğerleri de yakın değerlerle takip ederler. İfadeye “**Katılıyorum**” diyenlerin ağırlıkta olanı ise %62,4 (63) ile 16-20 yıl kıdeme sahip olanların olduğu görülür. “**Kesinlikle katılıyorum**” diyenlerde ağırlık %28,7 (29) ile 0-5 kıdeme sahip olanlardadır. Yine diğer kıdem aralığında bulunanların bu ve diğer görüşlere ilişkin yüzdelerinde anlamlı bir farklılık oluşmadığı görülür. Genelde ifadeye geliştirilen bakış açısı %55,2 (328) ile olumlu yöndedir. Dolayısıyla eğitim içerikli filmlerin, eğitim sistemimizin yeniden gözden geçirilmesine yönlendireceğine dair olumlu yönde bir bakış vardır. “**Eğitim içerikli filmler eğitim sistemimizin yeniden gözden geçirilmesine yönlendirir.**” ifadesine ilişkin olarak belirtilen görüşlerin değişimi ile kıdemler arasında anlamlı bir ilişkinin olmadığı söylenebilir.

Tablo 66: Kıdemlere Göre “Eğitim içerikli filmler başka ülkelerin eğitim sistemleri hakkında fikir verir.” İfadesiyle İlgili Görüşler-Ki-Kare Testi Sonuçları

Cevaplar	Kıdem										Toplam	p	
	0-5		6-10		11-15		16-20		21 Yıl ve üstü				
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%			
Kesinlikle Katılmıyorum	2	2.0	3	2.4	0	0	1	1.0	0	0	6	1.0	0 . 5 0 2
Katılmıyorum	2	2.0	3	2.4	4	2.4	5	5.0	5	5.1	19	3.2	
Kararsızım	7	6.9	11	8.7	11	6.6	10	9.9	13	13.3	52	8.8	
Katılıyorum	54	53.5	71	55.9	95	56.9	58	57.4	48	49.0	326	54.9	
Kesinlikle Katılıyorum	36	35.6	39	30.7	57	34.1	27	26.7	32	32.7	191	32.2	
Toplam	101	100	127	100	167	100	101	100	98	100	594	100	
f: Frekans - : p>0.05										χ ² = 15, 31		df: 16	

Bu tabloya bakıldığında da ki-kare testi sonucuna göre “p” değerinin 0,05’ten büyük çıktığı görülmektedir. İfadeye görüş bildirenlerin ise, 0-5 kıdem aralığında 101 kişi; 6-10 kıdem aralığında 127 kişi; 11-15 kıdem aralığında 167 kişi; 16-20 yıl kıdem aralığında 101 kişi; 21 yıl ve üstü kıdeme sahip olanların ise 98 kişi olduğu görülmektedir. “**Katılmıyorum**” diyenlerin yüzdeleri yine düşük olarak dağılmıştır. Bu ifadeyi tercih etmede önde görülen % 5,1 (5) ile 21 yıl ve

üstü kıdeme sahip olanlardır. **“Kararsızım”** diyenlerde % 13,3 (13) ile yine 21 yıl ve üstü kıdeme sahip olanların bu defa da en kararsız grup olarak öne çıktığı görülmektedir. **“Katılıyorum”** diyenlerde ağırlık %57,4 (58) ile 16-20 yıl kıdeme sahip olanlardadır. Dolayısıyla bu ifadeye ağırlıkla katılanlar onlardır. İfadeye **“Kesinlikle katılıyorum”** diyenlerde %35,6 (36) ile 0-5 kıdeme sahip olanların en önde olduğu görülür. Diğer kıdemlere bakıldığında da oluşan yüzdelerin yakın olduğu görülür. Kıdemlere göre belirtilen görüşlerin dağılımında anlamlı bir farklılık oluşmadığı söylenebilir. Genel tutumun ise, %54,9 (326) ile ifadeye olumlu bir bakışın olduğu yönündedir. **“Eğitim içerikli filmler başka ülkelerin eğitim sistemleri hakkında fikir verir.”** ifadesine ilişkin olarak belirtilen görüşlerin değişimi ile kıdemler arasında anlamlı bir ilişkinin olmadığı görülmektedir. Yani kıdemlere göre görüşlerde anlamlı bir farklılaşma olmadığı söylenebilir.

Tablo 67: Kıdemlere Göre “Eğitim içerikli filmler yöneticilere ve öğretmenlere, öğrenci davranışları hakkında fikir verir.” İfadesiyle İlgili Görüşler-Ki-Kare testi Sonuçları															
Cevaplar	Kıdem										Toplam		p		
	0-5		6-10		11-15		16-20		21 Yıl ve üstü						
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%			
Kesinlikle Katılmıyorum	0	0	1	0.8	1	0.6	0	0	1	1.0	3	0.5	0.61		
Katılmıyorum	3	3.0	2	1.6	4	2.4	5	5.0	2	2.0	16	2.7			
Kararsızım	4	4.0	13	10.2	18	10.8	9	8.9	10	10.2	54	9.1			
Katılıyorum	59	59.0	77	60.6	95	56.9	62	61.	48	49.0	341	57.5			
Kesinlikle Katılıyorum	34	34.0	34	26.8	49	29.3	25	24.8	37	37.8	179	30.2			
Toplam	100	100	127	100	167	100	101	100	98	100	593	100	-		
f: Frekans										- : p>0.05				$\chi^2= 13,81$ df: 16	

Bu tabloya göre de ki-kare testi sonucuna göre “p” değerinin 0.05'ten büyük çıktığını görmekteyiz. Eğitim içerikli filmler yöneticilere

ve öğretmenlere, öğrenci davranışları hakkında fikir verir. İfadeye görüş bildirenlerin ise, 0-5 kıdem aralığında 100 kişi; 6-10 kıdem aralığında 127 kişi; 11-15 kıdem aralığında 167 kişi; 16-20 yıl kıdem aralığında 101 kişi; 21 yıl ve üstü kıdeme sahip olanların ise 98 kişi olduğu görülmektedir. Bu görüşe katılmadığını belirtenlerden, ön sırada yer alan grubun %5,0 (5) ile 16-20 yıl kıdemde olanlar olduğu görülür. İfadeye **“Kararsızım”** görüşünde bulunanlarda 3 farklı kıdemde yer alanların oluşturduğu grubun yüzde değerlerinin birbirine çok yakın olduğu görülmektedir. Bunlar arasında en kararsız görünenler ise %10,8 (18) 11-15 yıl kıdeme sahip olanlardır. İfadeye **“Katılıyorum”** diyenlerde %61,4 (62) ile 16-20 yıl kıdeme sahip olanlar yüzde olarak daha önde yer alırlar. Burada da 3 farklı kıdemde yer alanların oluşturduğu grubun yüzdelerinin epey yakın olduğu görülür. İfadeye **“Kesinlikle katılıyorum”** diyenlerde %37,8 (37) ile 21 yıl ve üstü kıdeme sahip olanların en üst sırada yer aldığı görülür. Dolayısıyla eğitim içerikli filmlerin yöneticilere ve öğretmenlere, öğrenci davranışı hakkında fikir verebileceğine dair en önemli eğilime 21 yıl ve üstü olanlar sahiptir. Genel olarak da ifadeye olumlu bir bakış vardır ve %57,5 (341) değerle ağırlığı oluşturur. **“Eğitim içerikli filmler yöneticilere ve öğretmenlere, öğrenci davranışları hakkında fikir verir.”** ifadesine ilişkin olarak belirtilen görüşlerin değişimi ile kıdemler arasında anlamlı bir ilişkinin olmadığı görülmektedir. Böylece kıdemlere göre görüşlerin dağılımında anlamlı bir farklılık oluşmadığı söylenebilir.

Tablo 68: Kıdemlere Göre “Eğitim içerikli filmler yöneticilerin farklı bir yönetim anlayışı kazanmasına etki eder.” İfadesiyle İlgili Görüşler-Ki-Kare testi Sonuçları													
Cevaplar	Kıdem										Toplam	p	
	0-5		6-10		11-15		16-20		21 Yıl ve üstü				
	Yıl		Yıl		Yıl		Yıl		Yıl				
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	
Kesinlikle Katılmıyorum	0	0	4	3.1	1	0.6	0	0	1	1.0	6	1.0	0 . 0 5 0
Katılmıyorum	8	7.9	9	7.1	9	5.4	6	5.9	3	3.1	35	5.9	
Kararsızım	27	26.7	33	26.0	33	19.8	21	20.8	12	12.2	126	21.2	
Katılıyorum	44	43.6	61	48.0	96	57.5	55	54.5	55	56.1	311	52.4	
Kesinlikle Katılıyorum	22	21.8	20	15.7	28	16.8	19	18.8	27	27.6	116	19.5	
Toplam	101	100	127	100	167	100	101	100	98	100	594	100	
f: Frekans *: p<0.05											χ ² = 25,43 df 16		

Yapılan ki-kare testi sonuçlarında “p” değeri tabloda görüldüğü gibi çıkmıştır. Elde edilen “p” değeri, 0.05 ile eşitliğe sahip olduğundan önemli görülmüştür. Dolayısıyla **“Eğitim içerikli filmler yöneticilerin**

farklı bir yönetim anlayışı kazanmasına etki eder.” ifadesine ilişkin olarak belirtilen görüşlerin değişimi ile kıdemler arasında anlamlı bir ilişki söz konusudur. İfadeye görüş bildirenlerin ise, 0-5 kıdem aralığında 101 kişi; 6-10 kıdem aralığında 127 kişi; 11-15 kıdem aralığında 167 kişi; 16-20 yıl kıdem aralığında 101 kişi; 21 yıl ve üstü kıdeme sahip olanların ise 98 kişi olduğu görülmektedir. Böylece toplamda 594 kişinin tamamının görüş bildirdiği anlaşılmaktadır. İfadeye **“Kesinlikle katılmıyorum”** diyenlerin yüzde değerleri yine çok düşüktür. Bu görüşte olanlarda üst sırada %3,1 (4) ile 6-10 yıl kıdemi olanlar yer alır. **“Katılmıyorum”** diyenlerde %7,9 (8) ile 0-5 yıl kıdemi olanlar ifadeye en fazla katılmayan gruptur. **“Kararsızım”** diyen grup da %26,7 (27) yine en fazla 0-5 yıl kıdeme sahip olanlardır. Yani 0-5 yıl kıdemi olanların eğitim içerikli filmlerin yöneticilerin farklı bir yönetim anlayışı kazanmalarına etki edeceğinden emin değillerdir. Bu ifadeye en yüksek değerle katılanların ise **“Katılıyorum”** diyen ve %57,5 (96) ile 11-15 yıl kıdemi olanların olduğu görülür. Dolayısıyla ifadeye olumlu görüş bildirerek ağırlığı oluştururlar. İfadeye **“Katılıyorum”** diyenlerde en düşük yüzde değer %43,6 (44) ile yine 0-5 yıl kıdemi olanlar olduğu görülür. %27,6 (27) ile **“Kesinlikle katılıyorum”** diyenlerin ise 21 yıl ve üstü kıdeme sahip olanlardır. Bu ifadeye **“Kesinlikle katılıyorum”** diyenler arasında en düşük değere sahip olanlar %15,7 (20) 6-10 yıl kıdeme sahip olanlardır. Dolayısıyla bu değerlerden anlaşılmaktadır ki kıdemi az olanların, eğitim içerikli filmlerin, yöneticilerin farklı bir yönetim anlayışı kazanmasına etki edeceğine olan olumlu yönde katılımları diğerlerine nazaran düşüktür. Kıdemi yüksek olanlarda ise ifadeye olumlu yönde bakış artar. Böylece bu ifadeyle ilgili olarak, kıdemlere göre görüşlerin değiştiği görülür. Genel itibariyle bakıldığında ise %52,4 (311) ile ifadeye **“Katılıyorum”** diyenlerin ağırlıkta olduğu anlaşılmaktadır. Sonuç olarak ifadeye görüş bildiren katılımcıların kıdemlerinin, görüşlerin değişimini etkilediği ve ağırlıkla olumlu yönde görüş bildirildiği anlaşılmaktadır diyebiliriz.

Tablo 69: Kıdemlere Göre “Eğitim içerikli filmler liderlik becerisi kazandırabilir.” İfadesiyle İlgili Görüşler-Ki-Kare Testi Sonuçları

Cevaplar	Kıdem										Toplam	p		
	0-5		6-10		11-15		16-20		21 Yıl ve üstü				f	%
	Yıl		Yıl		Yıl		Yıl		f	%				
f	%	f	%	f	%	f	%	f	%					
Kesinlikle Katılmıyorum	2	2.0	3	2.4	2	1.2	1	1.0	3	3.1	11	1.9	0 . 5 5	
Katılmıyorum	9	8.9	11	8.7	14	8.4	10	9.9	6	6.1	50	8.4		
Kararsızım	32	31.7	35	27.6	39	23.4	21	20.8	18	18.4	145	24.4		
Katılıyorum	38	37.6	64	50.4	87	52.1	51	50.5	55	56.1	295	49.7		
Kesinlikle Katılıyorum	20	19.8	14	11.0	25	15.0	18	17.8	16	16.3	93	15.7		
Toplam	101	100	127	100	167	100	101	100	98	100	594	100		
f: Frekans - : p>0.05										$\chi^2= 14,68$ df: 16				

Bu tablonun değerlerine bakıldığında yapılan ki-kare testi sonucunda“p” değerinin 0,05’ten büyük çıktığı görülür. İfadeye görüş bildirenlerin ise, 0-5 kıdem aralığında 101 kişi; 6-10 kıdem aralığında 127 kişi; 11-15 kıdem aralığında 167 kişi; 16-20 yıl kıdem aralığında 101 kişi; 21 yıl ve üstü kıdeme sahip olanların ise 98 kişi olduğu görülmektedir. İfadeye **“Katılmıyorum”** diyenlerde önde olan %8,9 (9) ile 0-5 yıl kıdemi olanlardır. Burada 0-5 yıl, 6-10 yıl ve 11-15 yıl kıdeme sahip olanların yüzdelerinin çok yakın olduğu görülür. İfadeye karşı **“Kararsızım”** diye görüş belirtenlerde yine 0-5 yıl kıdeme sahip olanların %31,7 (32) ile ilk sırada yer alır. Böylece bu ifade karşısında en kararsız grubun oluştururlar. **“Katılıyorum”** diyenlerde ağırlık %56, 1 (55) ile 21 yıl ve üstü kıdeme sahip olanlardadır. Burada 4 ayrı kıdem bu görüşle ilgili yüzdeleri birbirini yakından takip eder. **“Kesinlikle katılıyorum”** diyenlerde en fazla eğilim %19,8 (20) ile 0-5 yıl kıdeme sahip olanlardadır. Genelde ise ifadeye olumlu yaklaşım söz konusudur. Buradaki yoğunluğu ise %49,7 (295) ile **“Katılıyorum”** ifadesinde bulunalar oluşturur. Dolayısıyla **“Eğitim içerikli filmler liderlik becerisi kazandırabilir.”** ifadesine ilişkin olarak belirtilen görüşlerin değişimi ile kıdemler arasında anlamlı bir ilişkinin olmadığı görülmektedir. Yani ifadeye ilişkin belirtilen görüşlerin kıdemlere göre aldığı değerlerin anlamlı bir farklılık oluşturmadığını söyleyebiliriz.

Tablo 70: "Eğitim içerikli filmler yöneticileri ve öğretmenleri motive edicidir." İfadesiyle İlgili Görüşler-Ki-Kare Testi Sonuçları													
Cevaplar	Kıdem										Toplam	p	
	0-5		6-10		11-15		16-20		21 Yıl ve üstü				
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%			
Kesinlikle Katılmıyorum	1	1.0	2	1.6	1	0.6	0	0	0	0	4	0.7	0,15
Katılmıyorum	8	7.9	6	4.7	3	1.8	5	5.0	1	1.0	23	3.9	
Kararsızım	7	6.9	17	13.4	17	10.2	16	15.8	13	13.3	70	11.8	
Katılıyorum	57	56.4	73	57.5	114	68.7	54	53.5	59	60.2	357	60.2	
Kesinlikle Katılıyorum	28	27.7	29	22.8	31	18.7	26	25.7	25	25.5	139	23.4	
Toplam	101	100	127	100	166	100	101	100	98	100	593	100	
f: Frekans - : p>0.05								$\chi^2= 21,89$		df: 16			

Bu tabloda "p" değerinin yine 0,05'ten büyük olduğu görülmektedir. İfadeye görüş bildirenlerin ise, 0-5 kıdem aralığında 101 kişi; 6-10 kıdem aralığında 127 kişi; 11-15 kıdem aralığında 166 kişi; 16-20 yıl kıdem aralığında 101 kişi; 21 yıl ve üstü kıdeme sahip olanların ise 98 kişi olduğu görülmektedir. İfadeye katılmadığını belirtenlerin yüzdeleri yine düşük olmakla beraber "**Katılmıyorum**" görüşünde en yüksek değer %7,9 (8) ile 0-5 yıl kıdemi olanlarda görülür. En kararsız olan grubun %15, 8 (16) ile "**Kararsızım**" diyen 16-20 yıl kıdemi olanların olduğu görülür. İfadeye "**Katılıyorum**" görüşünü %68,7 (114) ile en fazla belirtenler 11-15 yıl kıdemi olanlarda görülür.

“**Kesinlikle katılıyorum**” diyenlerin ağırlığı ise %27,7 (28) ile 0-5 yıl kıdemde sahip olanlarda görülmektedir. Katılımcıların %60,2 (357)’sinin ifadeye olumlu görüş bildirerek “**Katılıyorum**” görüşünde yoğunlaştıkları görülür. Dolayısıyla “**Eğitim içerikli filmler yöneticileri ve öğretmenleri motive edicidir.**” ifadesine ilişkin olarak belirtilen görüşlerin değişimi ile kıdemler arasında anlamlı bir ilişki olmadığı görülmektedir. Başka bir deyişle, ifadeye belirtilen görüşlerin kıdemlere göre anlamlı bir farklılık oluşturmadığını söyleyebiliriz.

Tablo 71: Kıdemlere Göre “Yönetici ve öğretmen adaylarına Eğitim içerikli filmler izletmek onları eğitim ortamına hazırlar.” İfadesiyle İlgili Görüşler-Ki-Kare Testi

Sonuçları													
Cevaplar	Kıdem										Toplam	p	
	0-5		6-10		11-15		16-20		21 Yıl ve üstü				
	Yıl	%	Yıl	%	Yıl	%	Yıl	%	Yıl	%			
Kesinlikle Katılmıyorum	0	0	2	1.6	0	0	1	1.0	1	1.0	4	0.7	0 . 0 3
Katılmıyorum	4	4.0	3	2.4	3	1.8	4	4.0	3	3.1	17	2.9	
Kararsızım	22	21.8	17	13.4	12	7.2	15	14.9	6	6.1	72	12.1	
Katılıyorum	45	44.6	78	61.4	107	64.1	61	60.4	60	61.2	351	59.1	
Kesinlikle Katılıyorum	30	29.7	27	21.3	45	26.9	20	19.8	28	28.6	150	25.3	
Toplam	101	100	127	100	167	100	101	100	98	100	594	100	
f: Frekans	*: p<0.05										$\chi^2=28,06$		

Yapılan ki-kare testi sonuçlarına göre bu tabloda “p” değerinin 0,05’ten küçük çıktığı görülmektedir ve bu da **“Yönetici ve öğretmen adaylarına eğitim içerikli filmler izletmek onları eğitim ortamına hazırlar.”** ifadesine ilişkin olarak, kıdemlere göre görüşlerin değişiminde anlamlı bir farklılığın olduğu anlamına gelir. İfadeye görüş bildirenlerin ise, 0-5 kıdem aralığında 101 kişi; 6-10 kıdem aralığında 127 kişi; 11-15 kıdem aralığında 167 kişi; 16-20 yıl kıdem aralığında 101 kişi; 21 yıl ve üstü kıdeme sahip olanların ise 98 kişi olduğu görülmektedir. Dolayısıyla farklı kıdemlere sahip katılımcıların hepsi ifadeye görüş belirtmişlerdir. Tabloda ifadeye kesinlikle katılmayanların yüzdeleri yine çok düşük bir düzeydedir. İfadeye en fazla katılmayanların %4,0 (4) değeri ile 0-5 yıl ve 16-20 yıl kıdeme sahip olanların eşit düzeyde olduğu görülür. Bu ifade karşısında en fazla kararsız kalan grubun, **“Kararsızım”** diyerek %21,8 (22) değeri ile 0-5 yıl kıdeme sahip olanların olduğu görülür. Bu görüşe dair yüzdelerin kıdemlere göre farklılaştığı görülmektedir. Dolayısıyla 0-5 yıl kıdeme sahip olanlar yönetici ve öğretmenlere eğitim içerikli filmler izletmenin onları eğitim ortamına hazırlayacağı konusunda kararsızdır. **“Katılıyorum”** diyenlerde ağırlık %64,1 (107) ile 11-15 yıl kıdemi olanlardadır. Bu kıdeme sahip olanlarda, tabloya bakıldığında, yönetici ve öğretmen adaylarına eğitim içerikli film izletmenin onları eğitim ortamına hazırlayacağına dair inanç daha fazladır. Burada 0-5 yıl kıdemi olanların bu ifadeye katılım yüzdesi diğerlerinden daha düşüktür. İfadeye **“Kesinlikle katılıyorum”** diyenlerde en önde % 29,7 (30) değeri ile 0-5 yıl kıdemi olanlar yer alır. Genel olarak ifadeye en fazla %59,1 (351) ile **“Katılıyorum”**; en az %0,7 (4) ile **“Kesinlikle katılmıyorum”** denilmiştir. Sonuç olarak kıdemlerle görüşlerin değişimi arasında anlamlı bir ilişki olduğu söylenebilir.

Tablo 72: Kıdemlere Göre “Eğitim içerikli filmler eğitim ortamlarının düzenlenmesine rehberlik eder.” İfadesiyle İlgili Görüşler-Ki-Kare Testi Sonuçları													
Cevaplar	Kıdem										Toplam	p	
	0-5		6-10		11-15		16-20		21 Yıl ve üstü				
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%			
Kesinlikle Katılmıyorum	0	0	4	3.1	2	1.2	0	0	0	0	6	1.0	0.002
Katılmıyorum	11	11.0	5	3.9	2	1.2	8	8.0	3	3.1	29	4.9	
Kararsızım	15	15.0	21	16.5	13	7.8	11	11.0	13	13.3	73	12.3	
Katılıyorum	51	51.0	80	63.0	119	71.3	62	62.0	60	61.2	372	62.8	
Kesinlikle Katılıyorum	23	23.0	17	13.4	31	18.6	19	19.0	22	22.4	112	18.9	
Toplam	100	100	127	100	167	100	100	100	98	100	592	100	
f: Frekans	**: p<0.05		$\chi^2= 37,11$						df: 16				

Yapılan ki-kare testi sonuçlarına göre, bu tabloya bakıldığında “p” değerinin 0,05’ten küçük çıktığı görülmektedir. Bu durumda ise **“Eğitim içerikli filmler eğitim ortamlarının düzenlenmesine rehberlik eder.”** ifadesine ilişkin olarak belirtilen görüşlerin kıdemlere göre anlamlı şekilde değiştiği görülmektedir. İfadeye görüş bildirenlerin ise, 0-5 kıdem aralığında 100 kişi; 6-10 kıdem aralığında 127 kişi; 11-15 kıdem aralığında 167 kişi; 16-20 yıl kıdem aralığında 100 kişi; 21 yıl ve üstü

kıdeme sahip olanların ise 98 kişi olduğu görülmektedir. Böylece ifadeye toplamda 592 kişi görüş bildirmiştir. İfadeye kesinlikle katılmadığını belirtenlerin yüzdeleri çok düşüktür ve 3 farklı kıdemde olanların bu görüşe hiç sahip olmadıkları görülür. **“Katılmıyorum”** diyenlerden ifadeye en fazla katılmayanların %11,0 (11) ile 0-5 yıl kıdeme sahip olanlardan çıktığı görülür. İfadeyle ilgili en kararsız grubun %16,5 (21) ile 6-10 yıl aralığında kıdemi olanların olduğu görülür. İfadeye **“Katılıyorum”** diyenlerin %71,3 (119) ile 11-15 yıl kıdeme sahip olanlarda ağırlığı oluşturduğu görülür. Bu ifadeye olumlu görüş en fazla bu grupta yer alanlarda görülür. Yani 11-15 yıl kıdeme sahip olanların, eğitim içerikli filmlerin eğitim ortamlarının düzenlenmesine rehberlik edeceğine yönelik eğilimleri fazladır. İfadeye **“Kesinlikle katılıyorum”** diyenlerde en yüksek yüzde değer, %23,0 (23) ile 0-5 yıl kıdeme sahip olanlarda görülür. Kıdemlere göre görüşlerde değişme görülmektedir. Genel olarak ifadeye **“Katılıyorum”** denilerek %62,8 (372) ile olumlu bir bakış söz konusu olmuştur. Kesinlikle katılmadığını belirtenler ise %1,0 (6) ile çok düşük bir değere sahiptirler. Buradan da eğitim içerikli filmlerin eğitim ortamlarının düzenlenmesine rehberlik edeceğine yönelik olumlu bir bakış açıcı olduğu görülür. Sonuçlar hipotezimizi destekler yöndedir. Sonuç olarak görüşlerin değişimi ile kıdemler arasında anlamlı bir ilişki olduğunu söyleyebiliriz.

Tablo 73: Kıdemlere Göre “Eğitim içerikli filmler MEB’in farklı kurumlarında değişimi yakalamak için kullanılabilir.” İfadesiyle İlgili Görüşler-Ki-Kare Testi Sonuçları													
Cevaplar	Kıdem										Toplam	p	
	0-5		6-10		11-15		16-20		21 Yıl ve üstü				
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%			
Kesinlikle Katılmıyorum	1	1.0	1	0.8	0	0	3	3.0	2	2.0	7	1.2	0 . 5 9
Katılmıyorum	6	5.9	8	6.3	4	2.4	6	5.9	4	4.1	28	4.7	
Kararsızım	19	18.8	20	15.7	23	13.8	12	11.9	10	10.2	84	14.1	
Katılıyorum	51	50.5	71	55.9	100	59.9	60	59.4	60	61.2	342	57.6	
Kesinlikle Katılıyorum	24	23.8	27	21.3	40	24.0	20	19.8	22	22.4	133	22.4	
Toplam	101	100	127	100	167	100	101	100	98	100	594	100	
f: Frekans - : p>0.05 $\chi^2= 14,11$ df: 16													

Bu tabloda “p” değerinin 0,05’ten büyük olduğu görülmektedir. İfadeye görüş bildirenlerin ise, 0-5 kıdem aralığında 100 kişi; 6-10 kıdem aralığında 127 kişi; 11-15 kıdem aralığında 167 kişi; 16-20 yıl kıdem aralığında 101 kişi; 21 yıl ve üstü kıdeme sahip olanların ise 98 kişi olduğu görülmektedir. Dolayısıyla ifadeye 594 kişi görüş bildirmiştir. “**Katılmıyorum**” diyenlerde 0-5 yıl ve 16-20 yıl kıdeme sahip olanların frekans ve yüzdelerinin % 5,9 (6) aynı olduğu görülür. İfadeye

katılmadığını belirtenlerin ağırlığı %6,3 (8) ile 6-10 kıdem aralığında öne çıkar. İfadeye “**Kararsızım**” diyenlerde en çok kararsızlık %18,8 (19) ile 0-5 yıl kıdem aralığındakilerde görülür. “**Katılıyorum**” diyenlerin yüzdesi %61,2 (60) ile 21 yıl ve üstü olanlarda artar. “**Kesinlikle katılıyorum**” diyenlerin ise en fazla %24 (40) ile 11-15 yıl aralığında olduğu görülür. Bu aralıkta kıdeme sahip olanların ağırlığı fazladır. Yüzdeler genele vurulduğunda %57,6 (342) ile “**Katılıyorum**” görüşü daha çok tercih edilmiş ve dolayısıyla eğitim içerikli filmlerin MEB’in farklı kurumlarında değişimi yakalamak için kullanılabileceğine olan eğilimin fazla olduğu görülmektedir. Kıdemlere göre görüşlerin değişiminde anlamlı bir farklılaşma olmadığı görülmektedir. Yani “**Eğitim içerikli filmler MEB’in farklı kurumlarında değişimi yakalamak için kullanılabilir.**” ifadesine ilişkin olarak belirtilen görüşlerin değişimi ile kıdemler arasında anlamlı bir ilişki olmadığı söylenebilir.

Tablo 74: Kıdemlere Göre “Eğitim içerikli filmler seminer dönemlerinde yönetici ve öğretmenlere izletilmeli.” İfadesine İlişkin Görüşler- Ki-Kare Testi Sonuçları													
Cevaplar	Kıdem										Toplam	P	
	0-5		6-10		11-15		16-20		21 Yıl ve üstü				
	Yıl		Yıl		Yıl		Yıl		Yıl				
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	
Kesinlikle Katılmıyorum	1	1.0	4	3.1	2	1.2	3	3.0	0	0	10	1.7	0 . 4 8
Katılmıyorum	2	2.0	6	4.7	7	4.2	3	3.0	6	6.1	24	4.0	
Kararsızım	18	17.8	16	12.6	16	9.6	12	11.9	7	7.1	69	11.6	
Katılıyorum	37	36.6	52	40.9	78	46.7	46	45.5	44	44.9	257	43.3	
Kesinlikle Katılıyorum	43	42.6	49	38.6	64	38.3	37	36.6	41	41.8	234	39.4	
Toplam	101	100	127	100	167	100	101	100	98	100	594	100	
f: Frekans - : p>0.05 $\chi^2= 15,583$ df:16													

Bu tabloya bakıldığında yapılan ki-kare testi sonucunda yine “p” değerinin 0.05’ten büyük çıkmış olduğu ve ifadeye ilişkin olarak belirtilen görüşlerle kıdemler arasında anlamlı bir ilişkinin olmadığı görülür. İfadeye görüş bildirenlerin ise, 0-5 kıdem aralığında 101 kişi; 6-10 kıdem aralığında 127 kişi; 11-15 kıdem aralığında 167 kişi; 16-20 yıl kıdem aralığında 101 kişi; 21 yıl ve üstü kıdeme sahip olanların ise 98 kişi olduğu görülmektedir. İfadeye “**Katılmıyorum**” diyenlerden %6,1 (6) ile 21 yıl ve üstü olanlar öndedir. Yine de bu görüşle ilgili yüzdelerin çok düşük olduğu görülür. “**Kararsızım**” diyenlerin %17,8 (18) ile 0-5 yıl kıdem aralığında arttığı görülür. “**Katılıyorum**” diyenler % 46,7 ile 11-15 yıl kıdem aralığında öne çıkar. Diğer taraftan diğer kıdemlere ait yüzdeler birbirine yakındır. “**Kesinlikle katılıyorum**” diyenlerde ilk sırada 0-5 yıl kıdeme sahip olanlar görülür. Yine diğer kıdemlerde

olanlarla yüzdeler yakındır. Bu görüşe de yine olumlu yönde görüş bildirilerek toplamda %43,3 (257) değerle olumlu yönde katılım vardır. Yani çoğunlukla eğitim içerikli filmlerin seminer döneminde yönetici ve öğretmenlere izletilmesi gerektiği yönünde olumlu bir görüş söz konudur denilebilir. Bu ifadeye “**Kesinlikle katılıyorum**” ve “**Katılıyorum**” diyenlerin yüzdeleri diğer görüşlere göre daha yüksektir. “**Eğitim içerikli filmler seminer dönemlerinde yönetici ve öğretmenlere izletilmeli.**” ifadesine belirtilen görüşlerin kıdemlere göre anlamlı bir şekilde farklılaşmadığı söylenebilir.

Tablo 75: Kıdemlere Göre “Eğitim içerikli filmler Eğitim Fakültelerinde okutulan derslerde kaynak olarak kullanılabilir.” İfadesiyle İlgili Görüşler-Ki-Kare Testi Sonuçları

Cevaplar	Kıdem										Toplam	p	
	0-5		6-10		11-15		16-20		21 Yıl ve üstü				
	Yıl		Yıl		Yıl		Yıl		Yıl				
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	
Kesinlikle Katılmıyorum	0	0	1	0.8	0	0	0	0	1	1.0	2	0.3	0.38
Katılmıyorum	2	2.0	4	3.1	2	1.2	3	3.0	4	4.1	15	2.5	
Kararsızım	15	14.9	19	15.0	15	9.0	13	12.9	9	9.2	71	12.0	
Katılıyorum	40	39.6	62	48.8	90	53.9	57	56.4	51	52.0	300	50.5	
Kesinlikle Katılıyorum	44	43.6	41	32.3	60	35.9	28	27.7	33	33.7	206	34.7	
Toplam	101	100	127	100	167	100	101	100	98	100	594	100	
f: Frekans - : p>0.05											$\chi^2= 17,072$		df: 16

Bu tabloya bakıldığında yapılan ki-kare testi sonucuna göre “p” değerinin 0,05’ten büyük olduğu görülmektedir. İfadeye görüş bildirenlerin ise, 0-5 kıdem aralığında 101 kişi; 6-10 kıdem aralığında 127 kişi; 11-15 kıdem aralığında 167 kişi; 16-20 yıl kıdem aralığında 101 kişi; 21 yıl ve üstü kıdeme sahip olanların ise 98 kişi olduğu görülmektedir. İfadeye **“Kesinlikle katılmıyorum”** ve **“Katılmıyorum”** diyenlerin yüzdeleri yine oldukça düşüktür. Katılmadığını belirtenlerde bu görüşü en çok %4,1 (4) ile 21 yıl ve üstü kıdemi olanlar tercih etmiştir. İfadeye **“Kararsızım”** diyenlerin yüzde ağırlığı %15,0 (19) ile 6-10 yıl arasında kıdemi olanlarda görülür. En kararsız grup bunlardır diyebiliriz. Onları en yakından 0-5 yıl kıdemi olanlar %14,9 (15) ile takip ederler. Dolayısıyla kıdemi düşük olanlar daha kararsızdır. İfadeye ağırlıkla katılanlar **“Katılıyorum”** diyerek %56,4 (57) ile 16-20 yıl kıdemi olanlardır. **“Kesinlikle katılıyorum”** diyenlerde ise ağırlık %43,6 (44) ile 0-5 yıl kıdemi olanlardadır. Genel olarak %50,5 (300) ile ifadeye olumlu katılma durumu ağırlığı oluşturur. Bu durumda **“Eğitim içerikli filmler Eğitim Fakültelerinde okutulan derslerde kaynak olarak kullanılabilir.”** ifadesine ilişkin olarak belirtilen görüşlerin değişimi ile kıdemler arasında anlamlı bir ilişkinin olmadığı görülmektedir. Yani bu tabloda kıdemlerin artması ya da azalmasına göre, görüşlerin anlamlı bir farklılaşma göstermediği söylenebilir.

Tablo 76: Kıdemlere Göre “Eğitim içerikli filmler eğitim ortamında takım çalışmasına katkı sağlayabilir.” İfadesine İlişkin Görüşler-Ki-Kare Testi Sonuçları													
Cevaplar	Kıdem										p		
	0-5		6-10		11-15		16-20		21 Yıl ve üstü			Toplam	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%		f	%
Kesinlikle Katılmıyorum	0	0	1	0.8	1	0.6	0	0	0	0	2	0.3	0 . 9 5
Katılmıyorum	3	3.0	4	3.1	3	1.8	3	3.0	1	1.0	14	2.4	
Kararsızım	15	14.9	21	16.5	22	13.2	13	12.9	12	12.2	83	14.0	
Katılıyorum	55	54.5	77	60.6	105	62.9	60	59.4	61	62.2	358	60.3	
Kesinlikle Katılıyorum	28	27.7	24	18.9	36	21.6	25	24.8	24	24.5	137	23.1	
Toplam	101	100	127	100	167	100	101	100	98	100	594	100	
f: Frekans	- : p>0.05										$\chi^2= 7,88$	df:16	

Bu tabloya bakıldığında yapılan ki-kare testi sonucuna göre “p” değerinin 0.05’ten büyük olduğu görülmektedir. İfadeye görüş bildirenlerin ise, 0-5 kıdem aralığında 101 kişi; 6-10 kıdem aralığında 127 kişi; 11-15 kıdem aralığında 167 kişi; 16-20 yıl kıdem aralığında 101 kişi; 21 yıl ve üstü kıdeme sahip olanların ise 98 kişi olduğu görülmektedir. İfadeye “**Katılmıyorum**” diyenlerin yüzde değerleri yine oldukça düşüktür. “**Kararsızım**” diyenlerde en kararsız olan, %16,5 (21) ile 6-10 yıl kıdemi olanlardır. 16-20 yıl ve 20 yıl ve üstü kıdeme sahip olanların yüzde değerleri oldukça yakındır. “**Katılıyorum**” diyenlerde %62,9 (105) ile 11-15 yıl kıdemi olanlar en önde yer alarak

ağırlığı oluştururlar. **“Kesinlikle katılıyorum”** diyenlerde %27,7 (28) ile 0-5 yıl kıdeme sahip olanları en üst sırada görürüz. Bu ifadeye ilişkin olarak da yine genelin % 60,3 (358) değer ile **“Katılıyorum”** görüşü bildirerek olumlu yaklaşım içinde olduklarını anlamaktayız. Yani katılımcıların genel olarak eğitim içerikli filmlerin eğitim ortamında takım çalışmasına katkı sağlayacağına dair olumlu yönde görüş bildirdiklerini görmekteyiz. Diğer taraftan yüzde değerlerin dikkatli incelendiğinde anlamlı bir farklılık oluşturmayarak kıdemlerin görüşlerin değişimini etkilemediğini görüyoruz. Yani **“Eğitim içerikli filmler eğitim ortamında takım çalışmasına katkı sağlayabilir.”** ifadesine ilişkin olarak belirtilen görüşlerin değişimi ile kıdemler arasında anlamlı bir ilişki söz konusu değildir.

Tablo 77: Kıdemlere Göre “Eğitim içerikli filmler değişim ve gelişimime katkı sağlar.” İfadesiyle İlgili Görüşler-Ki-Kare Testi Sonuçları													
Cevaplar	Kıdem										Toplam	p	
	0-5		6-10		11-15		16-20		21 Yıl ve üstü				
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%			
Kesinlikle Katılmıyorum	1	1.0	1	0.8	0	0	0	0	0	0	2	0.3	0 . 2 2
Katılmıyorum	0	0	1	0.8	1	0.6	5	5.0	2	2.0	9	1.5	
Kararsızım	10	9.9	12	9.4	10	6.0	8	7.9	13	13.3	53	8.9	
Katılıyorum	60	59.4	83	65.4	112	67.5	63	62.4	59	60.2	377	63.6	
Kesinlikle Katılıyorum	30	29.7	30	23.6	43	25.9	25	24.8	24	24.5	152	25.6	
Toplam	101	100	127	100	166	100	101	100	98	100	593	100	
f: Frekans -: p>0.05										$\chi^2= 19,94$		df: 16	

Bu tabloya bakıldığında “p” değerinin ki-kare testi sonucunda 0,05’ten büyük çıkmış olduğu görülür. İfadeye görüş bildirenlerin ise, 0-5 kıdem aralığında 101 kişi; 6-10 kıdem aralığında 127 kişi; 11-15 kıdem aralığında 166 kişi; 16-20 yıl kıdem aralığında 101 kişi; 21 yıl ve üstü kıdeme sahip olanların ise 98 kişi olduğu görülmektedir. Bu ifadeye görüş bildirenlerin toplamda 593 kişi olduğu görülür. İfadeye “**Katılmıyorum**” diyenlerin yüzde değerleri yine çok düşük olmakla birlikte bu konuda öne çıkan grup %5,0 (5) ile 16-20 yıl kıdemi

olanlardır. 0-5 yıl kıdemi olanlar bu görüşü hiç tercih etmemiştir. İfade karşısında en kararsız görünen grup **“Kararsızım”** diyen %13,3 (13) ile 21 yıl ve üstü kıdemi olanlardır. **“Katılıyorum”** diyenlerde %67,5 (112) ile 11-15 yıl kıdemi olanlar öne çıkar. Diğerleri de yakın yüzdelerle takip etmektedir. **“Kesinlikle katılıyorum”** diyenlerde ise üst sırada %29,7 (30) ile 0-5 yıl kıdemi olanlar öne çıkar. Yine diğer kıdem aralığında olanların yüzdelerinin de birbirine uzak olmadığı görülür. Dolayısıyla görüşler olumlu yöndedir. Genelde de %63,6 (377) ile ifadeye **“Katılıyorum”** diyenlerin ağırlıkta olduğu ve ifadeye karşı olumlu yönde görüşlerin olduğu görülmektedir. Böylece genelin eğitim içerikli filmlerin, yönetici ve öğretmenlerin değişim ve gelişime katkı sağlayacağına dair olumlu bir bakış açısı olduğu anlaşılmaktadır. Dolayısıyla **“Eğitim içerikli filmler değişim ve gelişime katkı sağlar.”** ifadesine yönelik olarak bildirilen görüşlerin değişimi ile kıdemler arasında anlamlı bir ilişki olmadığı görülür. Yani ifadeye belirtilen görüşlerin, kıdemlere göre anlamlı şekilde farklılaşmadığı söylenebilir.

Tablo 78: Kıdemlere Göre “Eğitim içerikli filmler farklılıklara karşı hoşgörüyü geliştirir.” İfadesiyle ilgili Görüşler-Ki-Kare Testi Sonuçları													
Cevaplar	Kıdem										Toplam	p	
	0-5		6-10		11-15		16-20		21 Yıl ve üstü				
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%			
Kesinlikle Katılmıyorum	0	0	3	2.4	0	0	0	0	0	0	3	0.5	0.25
Katılmıyorum	2	2.0	3	2.4	5	3.0	5	5.0	2	2.0	17	2.9	
Kararsızım	15	15.0	11	8.7	18	10.8	11	10.9	16	16.3	71	12.0	
Katılıyorum	57	57.0	83	65.4	101	60.5	59	58.4	53	54.1	353	59.5	
Kesinlikle Katılıyorum	26	26.0	27	21.3	43	25.7	26	25.7	27	27.6	149	25.1	
Toplam	100	100	127	100	167	100	101	100	98	100	593	100	
f: Frekans - : p>0.05 $\chi^2= 19,35$ df: 16													

Bu tabloya bakıldığında da yine ki-kare testi sonuçlarında “p” değerinin 0,05’ten büyük çıkmış olduğu görülür. “İfadeye görüş bildirenlerin ise, 0-5 kıdem aralığında 100 kişi; 6-10 kıdem aralığında 127 kişi; 11-15 kıdem aralığında 167 kişi; 16-20 yıl kıdem aralığında 101 kişi; 21 yıl ve üstü kıdeme sahip olanların ise 98 kişi olduğu görülmektedir. Bu ifadeye toplam 593 kişi görüş belirtmiştir. “**Katılmıyorum**” diyenlerde en üst değerle katılmadığını belirtenlerin bir

önceki ifadede görüldüğü gibi %5,0 (5) değerle 16-20 yıl kıdeme sahip olanların olduğu görülür. **“Kararsız”** olduğunu belirtenlerde en çok kararsızlık %16,3 (16) ile 21 yıl ve üstü kıdemde olanlardır. **“Katılıyorum”** diyenlerde ağırlık %65,4 (83) ile 6-10 yıl kıdemi olanlardadır. **“Kesinlikle katılıyorum”** diyenlerde ise en önde olan grup %27,6 (27) ile 21 yıl ve üstü kıdemde olanlar görülür. Yüzdelerin, görüşlere göre incelendiğinde birbirine yine yakın olduğu görülür. %59,5 (353) ile genelde ifadeye **“Katılıyorum”** denilerek olumlu yönde görüş bildirilmiştir. Yani çoğunluk, eğitim içerikli filmlerin, farklılıklara karşı hoşgörü geliştireceğine katılmaktadır denilebilir. **Eğitim içerikli filmler farklılıklara karşı hoşgörüyü geliştirir.”** İfadesine ilişkin olarak belirtilen görüşlerin değişimi ile kıdemler arasında anlamlı bir ilişki olmadığı görülür. Yani ifadeye belirtilen görüşlerin, kıdemlere göre anlamlı şekilde değişmediğini söyleyebiliriz.

Tablo 79: Kıdemlere Göre “Eğitim içerikli filmler ülkelerarası eğitim etkileşimini sağlar.” İfadesine İlişkin Görüşler-Ki-Kare Testi Sonuçları													
Cevaplar	Kıdem										p		
	0-5		6-10		11-15		16-20		21 Yıl ve üstü			Toplam	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%		f	%
Kesinlikle Katılmıyorum	0	0	2	1.6	1	0.6	1	1.0	0	0	4	0.7	0 9 4
Katılmıyorum	5	5.0	7	5.5	5	3.0	4	4.0	3	3.1	24	4.0	
Kararsızım	20	19.8	27	21.3	28	16.8	17	16.8	15	15.3	107	18.0	
Katılıyorum	53	52.5	67	52.8	92	55.1	57	56.4	53	54.1	322	54.2	
Kesinlikle Katılıyorum	23	22.8	24	18.9	41	24.6	22	21.8	27	27.6	137	23.1	
Toplam	101	100	127	100	167	100	101	100	98	100	594	100	
f: Frekans - : p>0.05											$\chi^2= 8,42$	df:16	

Bu tabloya göre de yapılan ki-kare testi sonucunda “p” değerinin 0,05’ten büyük olduğu görülmektedir. İfadeye görüş bildirenlerin ise, 0-5 kıdem aralığında 101 kişi; 6-10 kıdem aralığında 127 kişi; 11-15 kıdem aralığında 167 kişi; 16-20 yıl kıdem aralığında 101 kişi; 21 yıl ve üstü kıdeme sahip olanların ise 98 kişi olduğu görülmektedir. “**Katılmıyorum**” görüşünü en çok %5,5 (7) ile 0-6 yıl kıdemi olanların tercih ettiği görülür fakat yine bu çok düşük bir değerdir. “**Kararsızım**” diyenlerde yine en önde %21,3 ile yine 0-6 yıl kıdemi olanlar görülür. Dolayısıyla en kararsız grubu oluştururlar. “**Katılıyorum**” diyenlerde ağırlık %56,4 (57) ile 16-20 yıl kıdemi olanlardadır. “**Kesinlikle katılıyorum**” diyenlerde % 27,6 (27) 21 yıl ve üstü kıdemi olanlardır. Tabloda 0-6 yıl kıdeme sahip olanların %18,9 (24) ile ifadeye kesinlikle katılma değerleri en arkada yer alır. Bu ifade karşısında kıdemi düşük

olanlar daha geride kalmıştır. Dolayısıyla kıdemi yüksek olanların eğitim içerikli filmlerin ülkelerarası eğitim etkileşimini sağlayacağına daha çok katıldıkları söylenebilir. Genel itibariyle %54,2 (322) ile **“Katılıyorum”** görüşü çok tercih edilmiştir. Bu durumda **“Eğitim içerikli filmler ülkelerarası eğitim etkileşimini sağlar.”** ifadesine dair belirtilen görüşlerin değişimi ile kıdemler arasında anlamlı bir ilişki olmadığı görülmektedir. Sonuç olarak görüşlerin kıdemlere göre anlamlı şekilde farklılaşmadığını da söyleyebiliriz.

Tablo 80: Kıdemlere Göre “Eğitim içerikli filmler eğitim ortamından yüksek beklentilere sebep olur.” İfadesiyle İlgili Görüşler-Ki-Kare Testi Sonuçları

Cevaplar	Kıdem										Toplam	p		
	0-5		6-10		11-15		16-20		21 Yıl ve üstü				f	%
	Yıl	f	Yıl	f	Yıl	f	Yıl	f	Yıl	f				
Kesinlikle Katılmıyorum	1	1.0	2	1.6	2	1.2	0	0	0	0	5	0.8	0 . 1 6	
Katılmıyorum	21	20.8	27	21.3	18	10.8	12	11.9	14	14.3	92	15.5		
Kararsızım	32	31.7	26	20.5	54	32.3	35	34.7	25	25.5	172	29.0		
Katılıyorum	30	29.7	51	40.2	71	42.5	35	34.7	41	41.8	228	38.4		
Kesinlikle Katılıyorum	17	16.8	21	16.5	22	13.2	19	18.8	18	18.4	97	16.3		
Toplam	101	100	127	100	167	100	101	100	98	100	594	100		

f: Frekans - : p>0.05 $\chi^2= 21,43$ df: 16

Bu tablonun verileri incelendiğinde yapılan ki-kare testi sonucunda “p” değerinin yine 0,05’ten büyük olduğu görülür. İfadeye görüş bildirenlerin ise, 0-5 kıdem aralığında 101 kişi; 6-10 kıdem aralığında 127 kişi; 11-15 kıdem aralığında 167 kişi; 16-20 yıl kıdem aralığında 101 kişi; 21 yıl ve üstü kıdeme sahip olanların ise 98 kişi olduğu görülmektedir. Bu tabloya bakıldığında bu ifadeye katılmadığını belirtenlerin yüzdeleri diğer ifadelere göre daha fazladır. Yani eğitim içerikli filmlerin eğitim ortamlarından yüksek beklentilere sebep olacağına dair olumsuz görüşlerde artma olmuştur. Bu ifadeye **“Katılmıyorum”** diyenlerde en yüksek değer, %21,3 (27) ile 6-10 yıl kıdemi olanlarda görülür. Bu grupta, bu ifadeye katılmadığını belirten daha çoktur. **“Kararsızım”** diyenlerin %34,7 (35) ile 16-20 yıl kıdemi olanlar en öndedir. Böylece en kararsız grubu oluştururlar. **“Katılıyorum”** diyenlerin ağırlığı %42,5 (71) ile 11-15 yıl kıdemi olanlardadır. İfadeye en yüksek değerle **“Kesinlikle katılıyorum”** diyenler %18,8 (19) 16-20 yıl kıdemi olanlardır. Yinede ifadeye ilişkin belirtilen görüşlerin yüzde değerleri birbirine yakın görünür. Genel olarak %38,4 (228) ile **“Katılıyorum”** diyenler çoğunluktadır. Bununla birlikte bu ifadeye **“Kararsızım”** diyenlerde %29,0 (172) ile artma görülür. Yani önemli bir bölüm de eğitim içerikli filmlerin eğitim ortamından yüksek beklentilere sebep olacağına dair şüpheli olduklarını da söyleyebiliriz. **“Eğitim içerikli filmler eğitim ortamından yüksek beklentilere sebep olur.”** ifadesine ilişkin olarak belirtilen görüşlerin değişimi ile kıdemler arasında anlamlı bir ilişkinin olmadığı görülmektedir. Sonuçta başka bir deyişle, kıdemlere göre görüşlerin anlamlı şekilde farklılaşmadığı söylenebilir.

BÖLÜM VI

6. SONUÇLAR, TARTIŞMALAR VE ÖNERİLER

Bu bölümde, araştırmanın bulgularıyla ilgili olarak ulaşılan sonuçlara ve sonuçlar çerçevesinde önerilere yer verilmiştir.

6.1. SONUÇLAR VE TARTIŞMALAR

Eğitim içerikli filmlerin eğitim ortamlarına etkisiyle bu filmlerin yönetici ve öğretmenlerin davranış ve tutumlarına etkisinin araştırıldığı bu çalışmada aşağıdaki sonuçlara ulaşılmıştır:

Araştırmada üç tane alt probleme cevap aranmaya çalışılmıştır. Cevabı aranan ilk alt problem “Eğitim içerikli filmlere ilişkin, cinsiyetlere göre yönetici ve öğretmenlerin film seyretmenin etkisine ilişkin görüşleri nelerdir?” şeklinde oluşturulmuştur. Bu alt problemle ilgili olarak üç tane ifadeye dair, cinsiyetlerle bu ifadelere belirtilen görüşler arasında anlamlı bir ilişki olduğu belirlenmiştir. Genel olarak eğitim içerikli filmlerin eğitim ortamlarını olumlu etkileyeceği; eğitim içerikli filmlerin başka ülkelerin eğitim sistemleri hakkında fikir vereceği, farklılıklara hoşgörü ile yaklaşabilmeye etki edeceğine dair olumlu bir bakış açısı vardır. Yönetici ve öğretmenler eğitim içerikli filmlerin, başka ülkelerin eğitim sistemleri hakkında fikir vereceğine inandıkları söylenebilir. Ayrıca farklılıklara hoşgörülü bakmada filmlerden etkilenebilirler. Uçak Şimşek (2003), film terapisi uygulaması ile, işlevsel olmayan düşünceler ve iyimserlik üzerinde filmlerin olumlu etkilerinin olduğu sonucuna ulaşmıştır. Bu yöndeki bulgular, araştırmadan elde ettiğimiz sonuçlarla aynı yöndedir.

Araştırmanın ikinci alt problemi “Eğitim içerikli filmlere ilişkin yönetici ve öğretmenlerin görüşleri görevlere göre değişmekte midir?” şeklinde oluşturulmuştur. Bu alt problemle ilgili olarak ifadelerle belirtilen görüşlerden bir tanesi haricinde, diğerleriyle ilgili görüşlerin, görevlere göre anlamlı şekilde farklılık göstermediği anlaşılmıştır. Görüşlerin görevlere göre anlamlı farklılık gösterdiği tek ifade “Eğitim içerikli filmler

Eğitim Fakültelerinde okutulan derslerde kaynak olarak kullanılabilir.” ifadesidir. Görüşlerde değişme olmasıyla birlikte, eğitim içerikli filmlerin kaynak olarak ders etkinliklerinde kullanılabileceği yönünde olumlu bakış, ağırlığı teşkil eder. ztaş’ın (2007) alışmasından elde ettiği sonuçlar çalışmamızı bu anlamda desteklemektedir. Alan S. Marcus (2004), tarihi filmleri, alanın öğretmenleri için olduğa önemli bir araç olarak görmektedir.

Araştırmanın nc alt problemi “Eğitim içerikli filmlere ilişkin, yönetici ve öğretmenlerin görüşleri kıdemlere göre değişmekte midir?” şeklinde oluşturulmuştur. Bu alt problemle ilgili olarak yönetici ve öğretmenlerin eğitim içerikli film izlemeyi tercih etmeye meyilli oldukları anlaşılır. Bu filmlerin yöneticilerin farklı bir yönetim anlayışı kazanmasına etki edeceğine dair kararsızlık da görülür. Ayrıca eğitim ortamına hazırlanmak üzere eğitim içerikli filmleri yönetici ve ğretmen adaylarına izletmenin düşünülebileceği yönde ağırlığı oluşturan bir bakış söz konusudur. Zirbes ve Laura’ya (1923) ait, “Görsel ğrenmenin Etkisi” adlı eserde ilgili bulgulara paralel düşünceler belirtmektedirler. Eğitim içerikli filmlerin eğitim ortamlarının düzenlenmesine rehberlik edeceğine ilişkin görüşlerde değişmeler olsa da bu konuda da ağırlıklı olarak olumlu düşünülmektedir.

Bunun dışında oluşturulan alt problemlere göre ifadelerin çoğuna dair görüşlerle, cinsiyet, görev ve kıdem arasında anlamlı bir ilişki olmadığı görülmüştür. Sadece 8 ifade için bu anlamlı ilişki söz konusudur. Buna rağmen, ifadelere olumlu yönde katılım daha ağırlıktadır.

Yönetici ve öğretmenlerin, cinsiyetlere, kıdeme ve yaşa göre çoğunlukla birbirine yakın görüşlerde buldukları görülmüştür. Yönetici ve öğretmenler, daha önce kendilerinin izlemiş oldukları eğitim içerikli filmlerden yola çıkarak belirttikleri görüşleri doğrultusunda, çoğunlukla filmlerin kendilerine katkı sağlayabileceğini düşünürler.

Yönetici ve öğretmenler, eğitim içerikli filmlerin Eğitim Fakültelerinde okutulan derslere kaynak olabileceği yönünde de

çoğunlukla olumlu görüş belirtmişlerdir. Bu da yine Öztaş (2007) ve Nevil'in (2012) çalışmalarının sonuçlarıyla paralellik arz eder. Ayrıca Chansel (2004), kitabında, öğrencilerin hareketli görüntülere ihtiyacı olduğuna dair açıklamada bulunmuştur. Buna ilaveten Efe (2010), filmlerin Sosyal Bilgiler derslerinde, öğrenci başarısı üzerinde olumlu etkisi olduğuna dair bir sonuca ulaşarak, çalışmamızdan edindiğimiz bulguları desteklemektedir. Pattison (2006) makalesinde bu konuyla ilgili olarak açıkladığı projede, film araçlarının sınıfta kullanımına dair eğitimin gereğinden de bahsetmektedir.

Yönetici ve öğretmenlerin film izleme konusunda eğitim içerikli filmleri tercih etme durumlarına cinsiyete göre bakıldığında, bayanların yüzdelerinin daha fazla olduğu görülür. Yani bayanlar eğitim içerikli filmleri izlemeyi erkeklerden daha çok tercih ederler. Bununla birlikte cinsiyet, kıdem ve göreve göre elde edilen bulgular, eğitim içerikli filmlerin izlenmek için çoğunlukla diğer filmlere göre daha çok tercih edildiğini gösterir.

Yönetici ve öğretmen adaylarına Eğitim içerikli filmler izletmenin onları eğitim ortamına hazırlayacağına dair yine ağırlıklı olumlu görüşte bulunmuşlardır. Yani bu durumda adaylara bu filmleri izletmek önemli olacaktır. Bununla paralel olarak Hart (1977), filmlerin ikna etmede, fikir ve bilgi aktarmada oldukça önemli derecede gücü olduğunu açıklamaktadır. Filmlerin dünyayı olduğu gibi göstermesini bu etki gücü olarak açıklamaktadır.

Diğer taraftan yönetici ve öğretmenlerin, "Eğitim içerikli filmlerde etkilendiğim karakteri örnek alırım" ifadesi karşısında olumlu görüş bildirdikleri kadar önemli derecede de kararsız kaldıkları tespit edilmiştir. Bu kararsızlığa rağmen ifadeye olumlu yönde katılım da fazladır. Ayrıca yönetici ve öğretmenlerin eğitim içerikli filmler izlediklerinde liderlik becerisi geliştirebilecekleri karşısında da olumlu görüşler ağırlıkta olmakla beraber, kararsızlık da ön plana çıkmaktadır. Birkök (2008), bunlara paralel olarak olumlu sonuçlar elde etmiştir ve sinemanın tutum ve davranışlar üzerindeki önemli boyuttaki etkisinden bahsetmektedir.

Ona göre sinema “davarnış modelleri” oluşturmaktadır. Diğer taraftan eğitim içerikli filmlerin eğitim ortamından yüksek beklentilere sebep olacağı düşüncesinde de kararsız kalanların da ön plana çıktığı görülür.

“Eğitim içerikli filmlerden etkilenirim.” ifadesiyle ilgili olarak, DeBernardis ve Olsen (1948); Wittich (1946), filmlerin öğrencileri derinden etkilediğini bulduklarını belirterek, bulgularımızı desteklemektedirler. Eskandari'nin (2007) çalışmasının sonucunda çizgi filmlerin ilkokul öğrencileri üzerindeki olumlu ve olumsuz etkileri olduğuna dair bulgularıyla, filmlerin eğitimciler üzerinde de etkisinin olacağı yönündeki bulgularımızda paralellikler olduğu anlaşılmaktadır. Benzer konuda Tüzel (2009), animasyon filmlerin, yeni yüzyıla ait olarak gelişen görsel kültürün masal anlatıcılarının konumuna ulaştığı yönünde bir sonuca ulaşmıştır. Kamat (2012), filmlerin çocuk ve yetişkinler üzerindeki “hipnotik” etkisinden ve izleyenlerin filmin kahramanlarını taklit edeceklerinden bahsederek, bu ifadeye ilişkin bulguları da görüşleriye desteklemektedir.

Bunların dışında ifadelere, çoğunlukla yönetici ve öğretmenler olumlu yönde katılırlar. Eğitim içerikli filmlerin birçok açıdan eğitimcilere yardımcı olacağı, kaynak teşkil edeceğine inanmaktadırlar. Yapılan Ki-Kare testleri sonucunda elde edilen bulgular ifadelerin yönetici ve öğretmenler tarafından olumlu yönde desteklendiğini gösterir. Dolayısıyla elde edilen bulgular, öğretmen ve yöneticilerin eğitim içerikli filmlerden etkileneceklerine ve bu filmlerin yönetici ve öğretmenlerin davranışlarında farklılık oluşturabileceğine dair önemli ölçüde olumlu düşünöldüğünü göstererek araştırmamızı desteklemektedir

Bunun yanı sıra “Eğitim içerikli filmler başka ölkelerin eğitim sistemleri hakkında fikir verir.” ifadesiyle ilgili edinilen bulgular da, Champoux'un (1999), filmlerin çeşitli yollarla kıyaslama için çok sayıda fırsatlar sunacağı ve farklı ölkelerde yapılan filmlerin sahnelerinin farklı kültürlerin kıyaslanmasını sağlayacağı yönündeki düşünceleriyle aynı yöndedir. Araştırmamızın sonucunda yine bu ifadeye olumlu katılım

oldukça fazla olmuştur. Ayrıca Nadaner'in (1981) açıklamaları da bu ifadeye dair sonuçları destekleyecek paralellikte olduğu söylenebilir.

Yine Champoux (1999), kaliteli filmlerin izleyicide güçlü tecrübeler yaratacağını dile getirerek, okul yöneticileri ile öğretmenlerin ortama dair bilgi edinebilecekleri konusundaki görüşleri de destekleyici bir açıklamada bulunmuştur. Araştırmada yer alan "Eğitim içerikli filmlerde yöneticiler ve öğretmenler hatalarını fark edebilir."; "Eğitim içerikli filmlerle kendi uygulamalarımı değerlendiririm."; "Eğitim içerikli filmler yöneticilerin farklı bir yönetim anlayışı kazanmasına etki eder." ifadeleri, Champoux'un filmler hakkındaki edindiklerini çağrıştırmaktadır.

Üstündağ (2012)'in belgesel filmlerin toplumsallaşmayı sağlayıcı bir materyal olarak katkısına yönelik bulguları da araştırmadan elde ettiğimiz sonuçlarla paralellik göstermektedir. Nitekim "Eğitim içerikli filmler ülkelerarası eğitim etkileşimini sağlar." tutumuna olumlu katılım oldukça yüksek olmuştur. Burada ülkelerarası etkileşim toplumsallaşmanın bir parçasıdır denilebilir. Birkök (2008), bildiri çalışmasında, sinemanın birçok yönden etkisinden bahsetmiştir. Sinemanın toplumsallaşmaya etki eden boyutu, bunlardan bir tanesidir.

Araştırmanın tüm alt problemlerine bağlı olarak, eğitimcilerin yine çoğunlukla olumlu görüşler belirtmiş oldukları "Eğitim içerikli filmler farklılıklara karşı hoşgörüyü geliştirir" ifadesiyle ilgili elde edilen sonuçlarla aynı yönde olacak şekilde Nadaner'in (1981), makalesinde destekleyici açıklamalarda bulunduğu görülür.

İnce Yakar (2013), yaptığı araştırmalarının sonucunda, filmlerin öğrenciler üzerinde birçok yönden olumlu etkilerinin olduğu sonucuna ulaşarak, başarıyı artırıcı rollerinin olduğu yönünde bulgular elde etmiştir. Bununla birlikte yurt dışında filmlerin kullanımına yönelik çalışmalar yapıldığına dair önemli bilgiler vermiştir. Bu bulgular araştırma sonuçlarımızı olumlu yönde desteklemektedir.

Ayrıca araştırma bize, eğitim içerikli filmlerin eğitim ortamında yaşanabilecek olan bazı sorunları tahmin etmeye yönelik öngörü

oluşturabileceği ve öğrenci davranışları hakkında fikir verebileceğini de göstermektedir. Hatta bu sorunlarla ilgili bu filmlerden yola çıkılarak fikir edinilebilir. Bunun yanı sıra araştırma bize yönetici ve öğretmenlerin oldukça az sayıda eğitim içerikli film izlemiş olduklarını ve daha önce izlemiş oldukları filmlerden ise olumlu yönde etkilendiklerini göstermiştir. Diğer taraftan araştırma bulguları, yönetici ve öğretmenlerin yapılan tek soruluk anket neticesinde eğitim içerikli filmler hakkında yeterince bilgi sahibi olmadıklarını hatta bazı farklı konudaki filmleri de eğitim içerikli film kabul ettiklerini göstermiştir. Yönetici ve öğretmenlerin izlemiş oldukları eğitim içerikli filmlerin sınırlı sayıda olduğu görülmüştür. Eğitim ortamında ise eğitim içerikli filmlerden yeterince yararlanamadıkları anlaşılmıştır. Yönetici ve öğretmenlerin, hangi filmlerin eğitim içerikli film olduğundan emin olmadıkları anlaşılmıştır. Çoğunluk, bu filmleri izlemenin önemli olduğuna inanmaktadır. Eğitim içerikli filmler konusunda ise kaynağa ihtiyaçları olduğu görülmüştür. Goldenberg, Lee, O'Bannon (2008), film kullanımının eğitimciler için bilgi sunmada değerli olduğunu ve onlara fayda sağlayacağını belirtmişlerdir.

6.2. ÖNERİLER

Eğitimcilere Öneriler: Eğitim içerikli filmler, eğitim camiasında bulunan hem öğretmen ve yönetici adayları hem de mesleği yapan kişiler tarafından izlenmelidir.

Okul yöneticilerinin ve öğretmenlerin eğitim içerikli filmler konusunda kaynağa ihtiyaçları vardır. Bu yüzden eğitim içerikli filmlerden bir arşiv oluşturulması yönetici ve öğretmenleri aydınlatacaktır. Dolayısıyla araştırmamıza bağlı olarak ve elde edilen bulguların yönlendirmesi sonucunda oluşturduğumuz film listesindeki filmleri, eğitimcilerin izlemesini önermekteyiz.

Eğitim içerikli filmler, eğitim ortamlarında doğru tercihler yapılmak koşuluyla kullanılmalıdır.

Okul yöneticileri ve öğretmenler seminer döneminde anlamlı şeyler yapmayı istemektedirler. Seminer dönemlerinde yönetici ve öğretmenler eğitim içerikli filmler izleyerek, eğitime dair çoğu şey hakkında bilgi edinebilirler. Bu yüzden seminer programlarına bu filmleri izlemek dâhil edilmelidir.

Eğitim içerikli filmlerle ilgili eğitim fakültelerinde “Seçmeli Ders” konulmalı ve bu filmler değerlendirilmelidir. Bu anlamda da eğitim alanında yararlanılmalıdır.

Eğitim içerikli filmler MEB’e bağlı diğer kurumlarda da kullanılmalıdır.

Ayrıca okullarda yönetici ve öğretmenler için “film izleme günleri” belirlenerek bu filmlerden mesleki motivasyonu artırmada yararlanılmalıdır.

Araştırmacılara Öneriler: Bundan sonra yapılacak çalışmalarda, bu filmlerin Eğitim Fakültelerinde okuyan öğrenciler üzerindeki etkileri araştırılabilir. Bunun için ön-test ve son-test uygulaması tercih edilebilir.

Bu filmlerdeki yönetici ve öğretmen imajı ayrı bir çalışma alanı oluşturabilir.

Yine bu filmlerde farklı öğrenci modelleri üzerinde de durularak araştırma yapılabilir.

Sinemacılara Öneriler: Sanat toplumu bir adım öne taşıyan bir olgudur. Sinema bunun için en iyi araçtır. Eğitim konusunun ele alınması hem kültürel gelişim anlamında hem de eğitimi yüceltme anlamında çok önemli olacaktır. Topluları filmleriyle etkileyen film yapımcıları, senarist ya da yönetmenler, sinemada eğitime konusuna ağırlık vererek birçok açıdan değerli yapıtlar da üretebilirler. Ayrıca yapılacak olan eğitim konulu filmlerle ilgili olarak, eğitim uzmanlarına başvurulmalıdır ve danışmanlık yapmaları istenmelidir.

KAYNAKÇA

- ABİSEL, Nilgün; Nasıl Yaşıyor, Nasıl Düşlüyoruz? Yerli Filmlerin Kurmaca Dünyasında Demokrasi. **Türk Sinemasında Demokrasi Kavramının Gelişmesi**. Ankara, Kültür Bakanlığı, 1994, s. 74-133.
- ABİSEL, Nilgün; **Popüler Sinema ve Türler**. İstanbul, Alan Yayıncılık, 1995.
- ABİSEL, Nilgün; **Sessiz Sinema**. Ankara, Ankara Üniversitesi Basın-Yayın Yüksekokulu Yayınları, 1989.
- ABİSEL, Nilgün; **Sessiz Sinema**, 2.bs., İstanbul, Om Yayınevi, 2003.
- ABİSEL, Nilgün; **Türk Sineması Üzerine Yazılar**. Ankara, Phoenix Yayınevi, 2005.
- ADANIR, Oğuz; **Sinemada Anlam ve Anlatım**, 2. bs., İstanbul, Alfa Yayınları, 2003.
- ADANIR, Oğuz; **Kültür, Politika ve Sinema**, 1. ve 2. bs., İstanbul, +1 Kitap Yayınları, 2006.
- AKBAŞLI, Sait; “Beyin ve Beyni Geliştirmenin İnsan Kaynağının Gelişimine Etkisi”, **Eğitime Yeni Bakışlar 1**, Ed. Ali Murat Sünbül, Konya, Mikro Yayın, 2002, s. 205-216.
- AKBULUT, Durmuş; **Sinemanın İlkeleri Korku Sineması**, İstanbul, Etik Yayınları, 2012.
- AKÇURA, Gökhan; **Aile Boyu Sinema**, İstanbul, Yapı Kredi Yayınları, 1995.
- AKSOY, Hasan Hüseyin; “ABD’de Eğitim Yöneticilerinin İstihdamında Aranılan Nitelikler, Koşullar ve Ücretleri” **21. Yüzyıl Eğitim Yöneticilerinin Yetiştirilmesi Sempozyumu Bildiriler**, Ankara, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Yayınları, 2002.
- ALKAN, C; **Eğitim Teknolojisi**, 7.bs., Ankara, Anı Yayıncılık, 2005.
- ALTUNIŞIK, Remzi, COŞKUN, Recai ve BAYRAKTAROĞLU, Serkan. Yıldırım, Engin; **Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri SPSS Uygulamalı**, 6. bs., Sakarya, Sakarya Yayıncılık, 2010.
- ANDREW, J. Dudley; **Sinema Kuramları**, çev., İbrahim Şener, İstanbul, İzdüşüm Yayınları, 2000.

- ANLAR, Abdullah; İki Aytmatof Uyarlaması, **Yedinci Sanat Aylık Sinema Dergisi**, İstanbul, EKO Matbaası, sayı 14, 1974, s.36-48.
- ARİJON, Daniel; **Film Dilinin Grameri 1 (Durağan Sahneler)**, Ed. Yalçın Demir, çev. Yalçın Demir vd., Eskişehir, T.C. Anadolu Üniversitesi İletişim Fakültesi Yayınları, cilt 1, 1993.
- ARKIN, Gökalp, Ramazan; "Türkiye'de Sinema" **Arkın Sinema Ansiklopedisi**, II. Cilt, İstanbul, Arkın Kitabevi, 1975, s.449-456.
- ARMES, Roy; **Sinema ve Gerçeklik Tarihsel Bir İnceleme**, çev. Zeynep Özen Barkot, İstanbul, Doruk Yayınevi, 2011.
- ARSLANTEPE, Mehmet; "Sinemada Feminist Teori", **3. Uluslararası Bir Bilim Kategorisi Olarak Kadın: Edebiyat, Dil, Kültür ve Sanat Çalışmalarında Kadın Sempozyumu**, Konya, Selçuk Üniversitesi, 2010.
- ATAN, Uğur; "Medya Teknolojileri, Kültür ve Sanat Eğitim İlişkisi" **İdil Dergisi**, cilt 1, sayı 4, 2012, s.145-165.
- ATAY, Simber, Rana; "**Türk Film Eleştirisinde Yaklaşım Biçimleri**" Yayınlanmamış Doktora Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 1990.
- AYÇA, Engin; "Kitle Haberleşme Araçları Üstüne", **Yedinci Sanat Aylık Sinema Dergisi**, İstanbul, Eko Matbaası, sayı 14, 1974, s. 7-9.
- AYHAN, Halis; "Din Eğitimi ve Öğretimi: 21. Yüzyılda Beklentiler", haz. Orhan Oğuz vd., **21. Yüzyılda Eğitim ve Türk Eğitim Sistemi**, Ankara, Pegem Akademi, 2. bs., 2010, s. 225-253.
- AYZENŞTAYN, Sergei, **Bir Sinemacının Düşünceleri**, çev., Azmi Arna, İstanbul, Yol Yayınları, 1975.
- AZİZ, Aysel; **Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri ve Teknikleri**, 6. bs. Ankara, Nobel Akademi Yayıncılık, 2011.
- BAKIR, Burak; "Sinemada Gerçeklik ve Tarih Bilinci" **Sinema İdeoloji Politika "Büyüleyen Faşizm" ve Diğer Yazılar Sinemasal Yazılar 1** Ankara, Nirengi Kitap, 2008, s. 87-95.
- BARKAN, Murat; **Eğitim Amaçlı İletişim ve Videonun İşlevleri: Anadolu Üniversitesi Açık Öğretim Fakültesinde Örgütsel**

- Uygulama**, Eskişehir, Anadolu Üniversitesi Açık Öğretim Fakültesi Yayınları, 1998.
- BARNWELL, Jane; **Film Yapımının Temelleri**. çev. Gülelgül Altıntaş, İstanbul, Literatür Yayınları, 2011.
- BAYDUR, Mehmet; **Sinema Yazıları**, İstanbul: İletişim Yayınları, 2004.
- BAYRAK, İsa; **Öğretmenin Gücü Zamanın Başlangıcından Zamanımıza**, İstanbul, Hayat Yayınları, 2005.
- BAZEN, Ender; Yeni Dünya Düzeni ve Sinema, **Sekans Sinema Yazıları Seçkisi 2**, Ed., Gökhan Erkılıç, Ankara, Tan Kitabevi Yayınları, 2010, s. 83-88.
- BAZİN, Andre; **Çağdaş Sinemanın Sorunları**, 2.bs., çev., Nijat Özön, Ankara, Bilgi Yayınevi, 1995.
- BAZİN, Andre; **Sinema Nedir?** Çev., İbrahim Şener, İstanbul, İzdüşüm Yayınları, 2007.
- BELGİL, Veli; "Sinemanın Doğuşu da, Yaşamaları da Gençlik Sayesinde Olmuştur", **Milliyet Sanat Dergisi "Gençlik ve Sinema"**, sayı 64, Ocak, 1983, s. 2-6.
- BETTON, Gerard; **Sinema Tarihi Başlangıcından 1986'ya Kadar** çev., Şirin, Tekeli, Yeni Yüzyıl Kitaplığı, İletişim Yayınları, ty.
- BİLGİÇ, Filiz; **Türk Sinemasında 1980 Sonrası Üslûp Arayışları**. Ankara, Kültür Bakanlığı Yayınları, 2002.
- BİNBAŞIOĞLU, Cavit, **Eğitime Giriş**. Ankara, Binbaşioğlu Yayınevi. 1988.
- BİRKÖK, Mehmet Cüneyt; "Bir Toplumsallaştırma Aracı Olarak Eğitimde Alternatif Medya Kullanımı: Sinema Filmleri Bildirisi", **Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi**, Sakarya Üniversitesi, cilt 5, sayı 2, 2008.
- BİRYILDIZ, Esra; **Sinemada Akımlar**. Marmara Üniversitesi İletişim Fakültesi, İstanbul, Beta Basım Yayım, 1998.
- BORDEN, Daniel, DUJSENS, Florian, GILBERT, Thomas, SMITH, Adel. **Başvuru Kitapları Film: 1990'dan Günümüze Sinema Dolu Bir Dünya**. NTV, ty.

- BORDWELL, David, THOMPSON, Kristin; **Film Sanatı**, 2. bs. çev. Ertan Yılmaz, Emrah Suat Onat, Ankara, De Ki Basım Yayım, 2012.
- BOSTANCI, B. A; Türk Milli Eğitim Sisteminin Yapısı ve Özellikleri, **Eğitim Bilimine Giriş**, 5.bs, Ed. Nevin Saylan, Ankara, Anı Yayıncılık, 2011, s. 239-280.
- BÖREKÇİ, Gülenay; “Zincirlerimizi Bize Bırakın! Panorama”, **TÜRSAK Sinema Yıllığı’ 93**, İstanbul, Kültür Bakanlığı Yayınları, s.194-195, 1994.
- BUDAK, Muzaffer; **Sinema Yazıları**, İstanbul, Bayrak Yayıncılık, 1986.
- BUMİN, Kürşat, **Okulumuz, Resmi İdeolojimiz ve Politikaya Övgü**, Ankara, Yol Yayınları, 1998.
- BUTLER, Andrew, M; **Film Çalışmaları**. çev. Ali Toprak, İstanbul, Kalkedon Yayınları, 2011.
- BÜYÜKÖZTÜRK, Şener, ÇAKMAK KILIÇ, Ebru, AKGÜN, Özcan Erkan, KARADENİZ, Şirin, DEMİREL, Funda; **Bilimsel Araştırma Yöntemleri**, 14. bs Ankara, Pegem Akademi, Ocak 2013.
- CAN, Aytekin; Çocuk ve Çizgi Film, Konya, Öz Eğitim Yayınları, 1996.
- CAN, Funda; “**Feminist Eleştiri Açısından Kadın Seyircinin Hıçkırık Filmi Özelinde Melodramla İlişkisi.**”, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Eskişehir, Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2007.
- CEMALOĞLU, Necati; “Veri Toplama Teknikleri: Nicel-Nitel”, **Bilimsel Araştırma Yöntemleri**, 2. bs., ed. Abdurrahman Tanrıoğen, Ankara, Anı Yayıncılık, 2011, **S. 131-164.**
- CHAMPOUX JOSEPH E.; “Film As a Teaching Resource”, **Journal of Management Inquiry**, volume 8, numarel 2, 1999, pp. 240-251, USA, Uptadet: September 26, 2007, (Çevirimiçi) <http://symptommedia.com/wp-content/uploads/teaching-resource.pdf>, 08 Temmuz 2014.
- CHANSEL, Dominique; **Beyaz Perdedeki Avrupa Tarih Öğretimi ve Sinema**, çev. Nurettin Elhüseyni, İstanbul, Türkiye Ekonomik ve Toplumsal Tarih Vakfı Yayını, 2004.

- CHENNAULT, Ronald E.; **Hollywood Films About Schools: Where Race, Politics and Education Intersect, the United States of America**, Palgrave Macmillan, 2006.
- COOPER, Pat, DANCYGER, Ken; **Kısa Film Yazmak**, çev Simten Gündeş, İstanbul, Es Yayınları, 2005.
- CORRIGAN J Timothy, LONGMAN, Pearson; **Film Eleştirisi El Kitabı**, çev. Ahmet Gürata, Ankara, Dipnot Yayınları, 2008.
- ÇAĞLAR, Adil; **21. Yüzyılda Okulun Değişen Rolü ve Yeni Eğilimlere İlişkin İyimser Bazı Öngörüler. 21. Yüzyılda Eğitim ve Türk Eğitim Sistemi**, 2. bs., haz. Orhan Oğuz vd., Ankara, Pegem Akademi, 2012, s. 57-82.
- ÇAVUŞOĞLU, Neslihan; **“1990 Sonrası Türkiye’de Bağımsız Sinema”**, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2006.
- ÇİMEN ARATEMUR, Canan; **“Yetişkin Eğitiminde Belgesel Sinemanın Eleştirel Bilincin Oluşumuna Katkısı”**, 21.Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi Bildiri Özetleri, İstanbul, Marmara Üniversitesi, 2012.
- DEBERNARDIS Amo, OLSEN, Edward; “Audio-visual and Community Materials Same Recent Publications”, **Educational Leadership, Association for Supervision and Curriculum Development**, january,1948, pp. 256-266.
- DEMİR, Selçuk Beşir; “İran İslam Cumhuriyeti”, **Farklı Ülkelerin Sosyal Bilgiler Öğretim Programları**, Ed., Cemil Öztürk vd., Ankara, Pegem Akademi, 2011, s. 199-210.
- DEMİR, Yalçın; **Filmde Zaman ve Mekan Üzerine**, Eskişehir, Turkuaz Yayınları Bilimsel Araştırma Dizisi, 1994.
- DEMİREL, Özcan; **Planlamadan Değerlendirmeye Öğretme Sanatı**. Ankara, Pegem Yayıncılık, 1999.
- DEMİRKAN, İbrahim; **“Eğitim, Medya ve Şiddet İlişkisi”**, Mayıs 21, 2012, (Çevrimiçi)
<http://www.iikv.org/academy/index.php/ulusalsemp/article/view/820/954>,
 3 Mart 2013.

- DEMİRTAŞ, Abdullah; **Bir Öğretmen Varmış Oralarda**, Ed. S. Dalka, İstanbul, Prof Yayınları, 2006.
- DIBBETS Karel; “Sese Geçiş”, **Dünya Sinema Tarihi**, Ed. Geoffrey Nowell-Smith, çev. Ahmet Fethi, İstanbul, Kabalcı Yayınevi, 2003, s. 249-608
- DORSAY, Atilla; **Sinema ve Çağımız-1**, İstanbul, Hil Yayınları, 1984.
- DORSAY, Atilla; **Sinemamızın Umut Yılları 1970- 80 Arası Türk Sinemasına Bakışlar**, İstanbul, İnkılâp Kitabevi, 1989.
- DORSAY, Atilla; **12 Eylül ve Sinemamız 160 Filmle 1980-90 Arası Türk Sinemasına Bakışlar**. İstanbul, İnkılâp Kitabevi, 1995
- DUMANLI, Ekrem; “Sinemada Mesajın Zerafeti”, **Sinemaya Farklı Yerden Bakmak**, Ed. Abdullah Kılıç, İstanbul, Zaman Kitap, 2009, s. 85-88.
- DÜNDAR, Can; “Sinema 114 Yaşında”, Şubat 5, 2009, (Erişim) http://www.candundar.com.tr/_v3/index., 13 Ağustos 2013.
- EFE, Ülkühan; “**Sosyal Bilgiler Öğretiminde Filmlerin Kullanımı**”, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Niğde Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2010.
- EFİLTİ, E., Çocuklar Saldırganlığı Nasıl Öğrenir? Ali Murat Sünbül, (Ed.), **Eğitime Yeni Bakışlar II** Ankara, Mikro Yayınları, s.189-198, 2003.
- EISENSTEİN, M. Sergei; **Film Duyumu**, çev. Nijat Özön, İstanbul, Payel Yayınevi,1984.
- EISENSTEİN, M. Sergei; **Film Biçimi**. çev., Nijat Özön, İstanbul, Payel Yayınevi, 1985
- EISENSTEİN, M. Sergei; **Kısa Film Senaryosu**, çev. Osman Akınhay, İstanbul, Agora Kitaplığı, 2008.
- ELSAESSER, Thomas; “Almanya: Weimar Yılları”, **Dünya Sinema Tarihi**, Ed. Geoffrey Nowell-Smith, çev. Ahmet Fethi, İstanbul, Kabalcı Yayınevi, 2003. s. 169-184.
- ERDOĞAN, İrfan; **Yeni Bir Binyıla Doğru Türkiye’de Eğitim Sistemi Sorunlar ve Çözümler**, İstanbul, Sistem Yayıncılık, 2002.

- ERGİN, Akif ve BİROL Cem; **Eğitimde İletişim**, 3. bs, Ankara, Anı Yayıncılık, 2005.
- ERGİNER, Aysun; Avrupa Birliği Eğitim Sistemleri, **Türkiye Eğitim Sistemiyle Karşılaştırmalar**, 4. bs., Ankara, Pegem Akademi Yayınları, 2012.
- ERUS Çetin, Zeynep; **Amerikan ve Türk Sinemalarında Uyarlamalar Karşılaştırmalı Bir Bakış**. İstanbul, Es Yayıncılık, 2005.
- ESKANDARİ, Maryam; “İran’da TV’de Yayınlanan Çizgi Filmlerin İlkokul Öğrencilerinin Eğitimine Etkisi”, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara, 2007.
- EVREN, Burçak; **Fotoğraflarla Türk Sineması Turkish Cinema**, Altın Portakal, Antalya Kültür Sanat Vakfı: Türsak-42. Altın Portakal Film Festivali Yayını, 2005.
- FIRAT, Mustafa; **Emperyalizm Kışkacında Türk Eğitim Sistemi**. İstanbul, IQ Kültür Sanat Yayıncılık, 2008.
- GİRGİNKOÇ, Deniz; **Kara Film. Sinemada Anlatı ve Türler**, Ed., Fatma Dalay Küçükkurt, Ahmet Gürata, Ankara, Vadi Yayınları, 2004, s.115-154.
- GLASSER, Willam; **Okulda Kaliteli Eğitim Öğrencileri Baskısız Yönetmek**, İstanbul, Beyaz Yayınları, 1999.
- GOLDENBERG, Marni, Lee, Jason W, O’BANNON, Teresa; “Enhancing Recreation, Parks and Tourism Courses: Using Movies As Teaching Tools”, **Journal of Hospitality, Leisure, Sport and Tourism Education**, volume 9, numeral, USA, 2008, pp. 4-16.
- GOODSTEIN, David; “Amerikan Eğitim Sistemi Çöküyor mu?” çev. Kemal Başçı, **Yeni Dergi**, Ankara, sayı 9, 1996, s.57-58, Mayıs-Haziran.
- GÖKÇE, Feyyat; **Değişme Sürecinde Devlet ve Eğitim**, Ankara, Eylül Kitap ve Yayınevi, 2000.
- GÖKMEN, Mustafa; **Başlangıçtan 1950’ye Kadar Türk Sinema Tarihi ve Eski İstanbul Sinemaları**, İstanbul, Denetim Ajans Basımevi, 1989.

GÜRKAN, Tanju, GÖKÇE, Erten; **Türkiye’de ve Çeşitli Ülkelerde İlköğretim Program-Öğrenci-Öğretmen**. Ankara: Siyasal Kitabevi, 1999.

GÜRSAÇ Yücel, “**Bilgisayarda Üç Boyutlu Animasyon Film Üretimi ‘Bir Başına Oyun’ Film Uygulaması**” Yayınlanmamış Doktora Tezi, Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eskişehir, 1999.

GÜRÜZ, Kemal, **Yirmi Birinci Yüzyılın Başında Türk Milli Eğitim Sistemi Tarihsel Perspektif, Uluslararası Karşılaştırmalar, Temel Sorunlar, Çözüm Önerileri**. İstanbul, Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, 2008.

HAKAN, Fikret; **Türk Sinema Tarihi**, der. Nigar Pösteki, İstanbul, İnkılâp Kitabevi Yayınları, 2012.

HARDY, Paul; **Düşük Bütçeli Filmler Nasıl Yapılır... Nasıl Dağıtılır**, çev. Nejat Ağırnaslı, İstanbul, Kalkedon Yayıncılık, 2011.

HAUSER, Arnold; **Sanatın Toplumsal Tarihi. Rokoko, Klasizm, Romantizm, Naturalizm, Empresyonizm ve Film Çağı**, çev. Yıldız Gölönü, İstanbul, Remzi Kitabevi Yayınları, 1984.

HOUSTON, Penelope; **Çağdaş Sinema**, çev. Dikmen Gürün, İstanbul, Kitapçılık Limited Ortaklığı Yayınları, 1966.

IZGAR, Hüseyin; Eğitim Liderliği, Ed. Ali Murat Sünbül, **Eğitime Yeni Bakışlar 1**, Konya, Mikro Yayınları, 2002, s. 257-268.

İNCEOĞLU, Çağrı; Modernleşme ve Türk Sineması: 1914-1952. Ed. Serpil Kirel, **Türk ve Dünya Sineması Üzerine Sentezler** İstanbul, Parşömen Yayıncılık, 2011, s.31-53.

İNCEYAKAR, Halide Gamze; “Sinema Filmlerinin Eğitim Amaçlı Kullanımı: Tarihsel Bir Değerlendirme”, Hasan Ali Yücel Eğitim Fakültesi Dergisi, sayı 19, 2013, s.21-36, (Çevrimiçi) <http://www.journals.istanbul.edu.tr/iuayefd/article/view/1023021482/1023020269>, cilt 10, sayı 1, 1 Temmuz 2014.

JHİNGRAN, Dhir; “Ülkede Yüzlerce, Sınıfların Çoğunda Onlarca Aile Dili: Hindistan’da İlköğretimde Çeşitlilikle Başa Çıkmak” Ed. Tove.

Skutnabb-Kangas vd., **Çok Dilli Eğitim Yoluyla Toplumsal Adalet**, çev. Gülseren Duman, Ankara, Eğitim Sen Yayınları, 2013, s.339-360.

KABADAYI, Lale; **Film Eleştirisi Kuramsal Çerçeve ve Sinemamızdan Örnek Çözümler**, İstanbul, Ayrıntı Yayınları, 2013.

KAKINÇ, T; **100 Filmde Başlangıcından Günümüze Western Filmleri**, İstanbul, Bilgi Yayınevi Sinema Dizisi: 2, 1993.

KAMBUR, Ayla; Sinemada Temsil Tarihimiz, **Türk Sinemasında Yeni Yönelimler Sinema Dizisi 6**, haz. Deniz Bayraktar, İstanbul, Bağlam Yayınları, 2006, s. 49-55.

KAMAT, Payal; "Short Essay on the Impact of Films", **PreserveArticles.com**, 2012, (Çevrimiçi), <http://www.preservearticles.com/2012011821120/short-essay-on-the-impact-of-films.html>.

KARAKAYA, İsmail; "Bilimsel Araştırma Yöntemleri" **Bilimsel Araştırma Yöntemleri**, 2. bs., Ed. Abdurrahman Tanrıoğen, Ankara, Anı Yayıncılık, 2011, s. 55-82

KARAKÜÇÜK Arslan, Suna; "Dünya ve Türk Sinemasında Öğretmen" **Bilim ve Gelecek Aylık Bilim, Kültür, Politika Dergisi**, Ocak, 2012 (Çevrimiçi) <http://www.bilimvegelecek.com.tr/?goster=1578>, sayı 95, 2 Temmuz 2013.

KARİP, Emin, KÖKSAL, Kemal; **Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi Okul Yöneticilerinin Yetiştirilmesi**, Haker, (Çevrimiçi) <http://www.pegem.net/dosyalar/dokuman/796-20120221142016-karip-koksal.pdf>, cilt 2, sayı 18,1999, 8 Ağustos 2013.

KIRAÇ, Rıza; **Film İcabı: Türkiye Sinemasına İdeolojik Bir Bakış**, Ankara, De Ki Yayınları, 2008.

KIREL, Serpil; "Belki Şehre Bir Film Gelir? Sinema, Seyirci ve Deneyim.", **Kültürel Çalışmalar ve Sinema**, Ed. Âla Sivas, İstanbul, Kırmızı Kedi Yayınevi, 2010, s.13-115.

KOLKER, Robert; **Film Biçim ve Kültür**, çev. Fırat Ertınaz, Ali Güney, Zeynep Özen, Ankara, De Ki Basım Yayım, 2011.

- KONAN, Nejdet; **Türkiye Eğitim Sisteminin Yapısı Ed. E. Toprakçı, Eğitim üzerine**, 2. bs. Ankara: Ütopya Yayınevi, 2005, s. 265-290.
- KONURALP, Sadi; **Türkiye’de Sessiz Film Döneminde Film Müziği**. haz. Deniz Bayrakdar, Türk Film Araştırmalarında Yeni Yönelimler 6, İstanbul: Bağlam Yayınları, 2006, s. 65-72.
- KORKMAZ, Mehmet; **Okul Yöneticilerinin Yetiştirilmesi: Sorunlar-Çözümler, Öneriler**, Gazi Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, cilt 25, sayı 3, 2005, s.237-252.
- KÖKSAL, Şehnaz; **Kadına Yönelik Şiddet: Pornografi Tanımları ve Tartışmaları**, der. Murat Bayhan, Emniyet Genel Müdürlüğü Trafik Araştırma Dairesi, 1999.
- KÜÇÜKERDOĞAN, Bülent; **Sinemada Kurgu ve Eisesntein**, İstanbul, Hayalbaz Kitap, 2010.
- NEİBAUR, James; **The Fall Of Buster Keaton His Films for M-G-M, Educational Pictures Colombia**, United States of America, Library of Congress Cataloging-in-Publication Data, 2010.
- NEVİL, Seteven; “Teachers’ Perspectives on Use of Movies in the Social Studies Classroom” **Unpublished Master's Thesis**, Ohio University, August 2012.
- NURAL, Eşref; “Okul ve Sınıf Ortamı”, **Eğitim Üzerine** 2. bs, Ed. Erdal Toprakçı, Ankara, Ütopya Yayınevi, 2005, s.291-317
- MACDONALD, Scott; **Introduction to “Avant-Garde Film” From Avant-Garde Film**, Cambridge University Press, 1993.
- MAKAL, Oğuz; **Fransız Sineması**, Ankara, Kitle Yayınları, 1996.
- MARCUS, Alan S.; “Hollywood History in High School: Using Feature Films to Support Students’ Historical Understanding”, 2004, **Report on Grant Progress**, Spring, 2007, s.1-4, TNE Report, (Çevrimiçi) <http://www.tne.uconn.edu/Research/Marcus-TNE%20report.pdf>, 09 Temmuz 2014.
- MERAM, Ali K., AKPOLAT, Tekin; **Senaryo Yazma Tekniği ve Sinemada Artistik Oyun San’atı**, İstanbul, Kültür Kitabevi, 1963.

Milli Eğitim Temel Kanunu; “1739 S.K”, T. C. Resmi Gazete, 14574, 24 Haziran 1973.

MONACO, James; **Bir Film Nasıl Okunur? Sinema Dili, Tarihi ve Kuramı Sinema, Medya ve Multimedya Dünyası**, 6. bs., çev. Ertan Yılmaz, İstanbul, Oğlak Yayıncılık, 2005.

MORAN, Berna; **Edebiyat Kuramları ve Eleştiri**, 9. bs., İstanbul, Cem Yayınevi, 1994.

MTRY, Jean; “Ayzenştayn’a Göre Kurgu Yöntemleri”, çev. Engin Ayça, **Yedinci Sanat Aylık Sinema Dergisi** sayı 14, İstanbul, EKO Matbaası, 1974, s.49-55,

NADANER, Daniel; “Art and Cultural Understanding: The Rol of Film in Education”, **Art Education, July**, volume 34, NO. 4, 1981, (Çevrimiçi) <http://www.jstor.org/discover/10.2307/3192542?uid=3739192&uid=2&uid=4&sid=21104501317403>, **8 TEMMUZ 2014**.

NİCHOLLS, Bill; “Feminist eleştiri”, **Sinema, İdeoloji, Politika “Büyüleyen Faşizm” ve Diğer Yazılar**, Der. Burak Bakır, çev. Ertan Yılmaz, Ankara, Orient Yayıncılık, 2008, s. 271-328.

OKÇABOL, Rıza; **Eğitim Sistemi Bozuk! Bozuk Olan Ne?** İstanbul, Boğaziçi Üniversitesi Matbaası, 2003.

OKÇABOL, Rıza; **Türkiye Eğitim Sistemi–Tarihsel Gelişim, Sistemin Betimlenmesi, Çözömlenmesi ve Yeniden Yapılanması-**, Ankara, Ütopya Yayınevi, 2005.

OKUMUŞ, Fatma; “Yavuz Turgul Sinemasında Farklı İki Kaynak : Şiir ve resim”, **Yavuz Turgul Sinemasını Keşfetmek**, Ed. Âla SİVAS, İstanbul, Kırmızı Kedi Yayınevi, 2011, s. 159-172.

OKYAY, Sevin; “Bugünden Yarına”, **Türk Sineması Üzerine Düşünceler**, haz. Süleymâ Murat Dinçer, Ankara, Doruk Yayıncılık, 1996, s.223-231.

OLUK, Ayşen; **Klasik Anlatı Sineması**, İstanbul, Hayalet Kitap, 2008.

ONARAN, Şerif Âlim; **Sinematögratik Hürriyet Özellikle Bu Hürriyetin Filmlerin ve Film Senaryolarının Kontrolü Bakımından**

Değerlendirilmesi, Yayınlanmış Doktora Tezi, Ankara, T.C. İçişleri Bakanlığı Tetkik Kurulu Yayınları, 1968.

ONARAN, Şerif Âlim; **Sinemaya Giriş**. İstanbul, Filiz Kitabevi, 1986.

ONARAN, Şerif Âlim; **Türk Sineması-I**, Ankara, Kitle Yayınları, 1999.

ONUR, Nur; **Kitle Kültürü Sineması ve B Filmi**, 2. bs. İstanbul, Hayalperest Yayıncılık, 2012.

ORMANLI, Okan; **Türk Sinemasında Eleştiri**, İstanbul, Bileşim Yayınevi, 2005.

ORMANLI, Okan; **“Türk Sineması’nda Geçiş Dönemi ve Toplumsal Altyapısı (1939-1950)”**, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2006.

ÖLÇEN, Nejat Ali; **“Halkevleri’nin kuruluşu ve etkinlikleri”**, İnönü Vakfı,(Erişim) <http://www.ismetinonu.org.tr/index.php/cumhurbaskanligi-yillari/yaygin-egitim-halkevleri-ve-halkodalari/halkevlerinin-kurulusu-ve-etkinlikleri>, 20 Ağustos 2013.

ÖNGÖREN, Mahmut Talî, **Senaryo ve Yapım**. Ankara, Ankara İktisadi ve Ticari İlimler Akademisi Gazetecilik ve Halkla İlişkiler Yüksekokulu Yayını, 1982.

ÖZARSLAN, Zeynep; **“Toplumsal İletişim Sürecinde Sinemanın Toplumsal Muhalefet Açısından İşlevi”** Yayınlanmamış doktora tezi, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2006.

ÖZDEN, Zafer; **Film Eleştirisi Film Eleştirisinde Temel Yaklaşımlar ve Tür Film Eleştirisi**, 2. bs., Ankara, İmge Kitabevi Yayınları, 2004.

ÖZENÇ, Emine Gül; “Almanya Eğitim Sistemi”, **Eğitim Yapıları ve Yönetimleri Açısından Çeşitli Ülkelere Bir Bakış**, Ed. Sefer Ada vd., Ankara, Pegem Akademi, 2009, s. 97-112.

ÖZGEN, Mesut; **Kırsal Kalkınmada Radyodan Yararlanma (Çorum-Çankırı- Örneği)**, Eskişehir: T.C. Anadolu Üniversitesi Açık Öğretim Fakültesi Yayınları, 1986.

ÖZGÜÇ, Ağâh; **Türk Sinemasında İlkler Başlangıcından Bugüne**. İstanbul, Yılmaz Yayınları, 1990.

- ÖZÖN, Nijat; **100 Soruda Sinema Sanatı**, İstanbul, Gerçek Yayınevi, 1972.
- ÖZÖN, Nijat; **Karagözden Sinemaya Türk Sineması ve Sorunları**, Ankara, Kitle Yayınları, 1995.
- ÖZÖN, Nijat; **Sinema Sanatına Giriş**, İstanbul, Agora kitaplığı, 2008.
- ÖZÖN, Nijat; **Türk Sineması Tarihi 1896-1960**. İstanbul, Doruk Yayınları, 2010.
- ÖZSOY, Aydan; "Türkiye'de 1960'lar Dönemi Aile Melodramlarında Kadın ve Erkek İmgesi", Ed. Fatma Dalay Küçük Kurt, Ahmet Gürata, **Sinemada Anlatı ve Türler**, Ankara, Vadi Yayınları, 2004, s. 277-298.
- ÖZTÜRK, Serdar; **Erken Cumhuriyet Döneminde Sinema Siyaset, Seyir**, Ankara, Elips Kitap, 2005.
- ÖZTÜRK, S. Atatürk Dönemi Halk Eğitimi Çalışmalarında İletişim Araçlarının Kullanımı. Dr. Nazife Güngör, **Cumhuriyetin İlk Yıllarından Günümüze Dil, Kültür, Eğitim**, Ankara, Hasan Ali Yücel Araştırma ve Uygulama Merkezi Yayını, 2007, s. 690-692.
- ÖZTÜRK, Serdar, Kültür Emperyalizmi ve Modernleşme, **Kebikeç İnsan Bilimleri İçin Kaynak Araştırmaları Dergisi** sayı 27, 157-181, 2009.
- ÖZTAŞ, Sezai, "Tarih öğretimi ve filmler: "Tarih Öğretiminde Film kullanılmasının öğrenci başarısı üzerine etkisi" "Yayınlanmamış Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, 2007.
- ÖZTÜRK, Mustafa, KARABAĞ, Servet; "Küreselleşmenin Epistemolojisi ve Coğrafya Eğitimi", **Marmara Coğrafya Dergisi**, sayı 27, s. 72-97, 2013.
- ÖZYURT, Selâhattin; **Öğretmenlik Mesleğine Giriş**, Adapazarı, Değişim Yayınları, 1999.
- PACK, Doris; "Alman Eğitim Sistemi ve Avrupa'da Eğitim Politikalarının Koordinasyonu" **2000'li Yılların Eşiğinde Türkiye ve Almanya'da Eğitim Politikası VI. Türk ve Alman Gazetecileri Semineri**, Ankara, Konrad-Adenauer-Vakfı, s. 77-103, 1990.
- PASİN, Reşit; **Modern Eğitimde Film**, K.K.K. İstanbul Basımevi, 1951.

- PATTISON, LINDSAY; "Taking the Movies to School: Science, Efficiency, and the Motion Picture Project, 1929-1939", **History of Intellectual Culture**, volume 6, numeral 1, 2006, pp. 1-14.
- PEARSON, Roberta; "Geçiş Sineması", **Dünya Sinema Tarihi**, Ed. Geofray Nowell-Smith, çev. Ahmet Fethi, İstanbul, Kabalcı Yayınevi, 2003, s. 42-63.
- PEHLİVAN, Hülya; **Etkili Öğretim İçin Öğretmen Davranışları**. Ankara, Asil Yayın Dağıtım, 2008.
- POSTMAN, Neil; **Televizyon: Öldüren Eğlence Gösteri Çağında Kamusal Söylem**, çev. Osman Akınhay, İstanbul, Ayrıntı Yayınları, 1994.
- PÖSTEKİ, Nigar; **1990 Sonrası Türk Sineması**, 2. bs., İstanbul, Es Yayınları, 2005.
- PUDOVKİN; **Sinemanın Temel İlkeleri**, çev. Nijat Özön, Ankara, Bilgi Yayınevi, 1995.
- REES, A, L.; "Avangard film: İkinci Dalga.", **Dünya Sinema Tarihi** Ed., Geofray Nowell-Smith, çev. A. Fethi, İstanbul, Kabalcı Yayınevi, 2003, s.609-681.
- ROTHA, Paul, **Sinema Tarihi Ülke Sinemaları**, çev. İbrahim Şener, İstanbul: Sistem Yayıncılık, 1996.
- ROTHA, Paul **Sinemanın Öyküsü**, İbrahim Şener, İstanbul, İzdüşüm Yayınları, 2000.
- RYAN, Michael, KELLNER, Douglas, **Politik Kamera Çağdaş Hollywood Sinemasının ideolojisi ve politikası**, çev. Elif Özsayar, İstanbul, Ayrıntı Yayınları, 1997.
- SADR, Hamid Reza; "Çağdaş İran Sinemasında Çocuklar: Biz Çocukken", **Yeni İran Sineması Siyaset, Temsil ve Kimlik**, Ed. Richard Tapper, çev. Kemal Sarısözen, , İstanbul, Kapı Yayınları, 2007, s. 285-298.
- SERDAROĞLU, Fatma; **Antonioni'nin Macera, Gece ve Batan Güneş Üçlemesi Kapsamında Sinemada Yabancılaşma ve Çağdaş**

Anlatı İlişkisi, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Eskişehir, Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2008.

SCOGNAMİLLO, Giovanni; **Amerikan Sineması. Alternatif Üniversite 31**, İstanbul, Ağaç yayıncılık, 1994.

SCOGNAMİLLO, Giovanni; **Dünya Sinema Sanayii**, İstanbul, Timaş Yayınları, 1997.

SCOGNAMİLLO, Giovanni; **Türk Sinema Tarihi**, İstanbul, Kabalcı Yayınevi, 2010.

SHOEMAKER, Pamela J. ve REESE, Stephen D.; “İdeolojinin Medya İçeriği Üzerindeki Etkisi”, **Medya, Kültür, Siyaset**, drl. Süleyman İrvan, Ankara, ARK, Bilim Sanat Yayınları, 1997, s.101-300.

ŞAHENK, Seda Senem; “Fransa Eğitim Sistemi”, **Eğitim Yapıları ve Yönelimleri Açısından Çeşitli Ükelere Bir Bakış**, Ed. Sefer Ada, Z. Nurdan Baysal, Ankara, Pegem Akademi, 2009, s. 195-211.

ŞAHİN, Sevilay; “Amerika Birleşik Devletleri Eğitim Sistemi”, **Eğitim Yapıları ve Yönelimleri Açısından Çeşitli Ükelere Bir Bakış**, Ed. Sefer Ada, Z. Nurdan Baysal, Ankara, Pegem Akademi, s.115-132, 2009.

ŞENER, Erman; **Kurtuluş Savaşı ve Sinemamız**, Sinema Dizisi 1: Dizi Yayınları, 1970.

ŞENTÜRK, Rıdvan; **Postmodern Kaos ve Sinema**, İstanbul, İz yayıncılık, 2007.

ŞİMŞEK, Selçuk; Eğitim İle İlgili Temel Kavramlar, **Eğitim Bilimine Giriş**, Ed. Nevin Saylan, 5. bs., Ankara, Anı Yayıncılık, 2011, s. 1-17.

TECİMER, Ömer; **Sinema Modern Mitoloji**, 2. bs. İstanbul, Plan B Yayınları/İnceleme Araştırma Dizisi, 2006.

TEKSOY, Rekin; **Rekin Teksoy’un Sinema Tarihi**, 2.bs. İstanbul, Oğlak Yayıncılık, 2005.

TEMİZEL, Gökhan; “**Sanat Eğitimi Alan Öğrencilerin Sanat ve Estetik Tutumlarına Görsel Kültürün Etkisi**”,Yayınlanmış Doktora Tezi. Konya, Palet Yayınları, 2012.

TEZCAN, Mahmut; “Toplumsal Yaşantımızda Sinema ve Halk Eğitimindeki Rolü”, **Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi**,1972,(Çevrimiçi)

<http://dergiler.ankara.edu.tr/dergiler/40/492/5774.pdf>, 5 Mart 2013, cilt 5, sayı 3, s. 171-204.

TEZCAN, Mahmut; **Toplumsal Değişme ve Eğitim**, Ankara: Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Yayınları, 1998.

TOPRAK, Murat; **Filmin Dili Kurgu**, İstanbul, Kalkedon Yayıncılık, 2012.

TOPÇU, DOĞAN Aslıhan; “Sinema ve Zaman: Geleneksel (Klasik) Anlatı ve Çağdaş Anlatı Filmlerinde Zaman Kullanımı ve Anlatısal Yapı ilişkileri.”, **Sinemada Anlatı ve Türler**, Ed. Fatma Dalay Küçükkurt, Ahmet Gürata, Ankara, Vadi Yayınları, 2004, s. 49-90.

TOPÇU, Y. Gürhan ; “Karanlığın Kızları: Korku Sineması ve Kadın” **Sinemada Anlatı ve Türler**, Ed. Fatma Dalay Küçükkurt ve Ahmet Gürata, Ankara, Vadi Yayınları, 2004, s. 157-209.

TOSUN, Necip, **Film Defteri**, İstanbul, Dergâh Yayınları.

TUNÇOK KILIÇ, Perihan; “Sineması ve Türk Toplumunu İlişkisi”, **Edebiyat Defteri Kültür ve Sanat Platformu**, Ekim 15, 2011, (Çevrimiçi) http://edebiyatdefteri.com/yazioku.asp?id=85774_2005, 3 Nisan, 2013.

Türk Sineması; **Sinema Tarihi Hakkında Ansiklopedik Bilgi**, (t.y.), (Çevrimiçi) <http://www.turkcebilgi.com/ansiklopedi/sinema>, 4 Nisan 2013.

TÜRKER, İ. H. Canlandırmanın Tarihçesi ve Türk Canlandırma Sanatı. **İnönü Üniversitesi Sanat ve Tasarım Dergisi**, (Çevrimiçi) <http://iys.inonu.edu.tr/webpanel/dosyalar/988/file/sayi02/227-241.pdf>, 2011, cilt 1 sayı 2, 12 Ağustos 2013, s. 227-241.

TÜZEL, Sait, “Animasyon Film ve Türk Masal Kahramanlarının Özelliklerinin Çocuk Eğitimi Açısından Karşılaştırılması” Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Çanakkale 18 Mart Üniversitesi, Sosyal Bilgiler Enstitüsü, 2009.

UÇAK ŞİMŞEK, Esin. “**Bilişsel-Davranışçı Yaklaşımla ve Rol Değiştirme Tekniğiyle Bütünleştirilmiş Film Terapisi Uygulamasının İşlevsel Olmayan Düşüncelere ve İyimserliğe Etkisi.**”, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, 2003.

USAİ, Paolo Cherchi; “İlk Yıllar”, **Dünya Sinema Tarihi**, Ed. Geoffrey Nowell-Smith, çev. Ahmet Fethi, İstanbul, Kabalcı Yayınevi, 2003, s. 22-29.

UYAR, Mustafa; “Problem Çözme Yaklaşımı” Ed. Ali Murat Sünbül, **Eğitime Yeni Bakışlar 1**, Konya, Mikro Yayınları, 2002, s. 245-426.

ÜSTÜNDAĞ, Nimet, “**Bir Ders Materyali Olarak Belgesel Sinemanın Eğitim İşlevinin İncelenmesi.**”, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, Yeditepe Üniversitesi, 2012.

VARDAR, Bülent; “Belgesel Sinemacı Bir Misyoner midir? Ed. Yrd. Ü. Topaloğlu, **Belgesel Sinema**, İstanbul, 2008, s. 63-70.

VELİOĞLU, Özgür; **İnançların Türk Sinemasına Yansıması, Şamanizm, Gök-Tanrı, Animizm, Naturizm, Totemizm, İslamiyet İnançları Açısından**, İstanbul, Es Yayınları, 2005.

WEGNER Hart; **Teaching With Film, Phi Delta Kappa Educational Foundation, Bloomington, Indiana, 1977.**

WOLLEN, Peter; **Sinemada Göstergeler ve Anlam**, İstanbul, Metis Yayınları, 1989.

YALÇINKAYA, Mustafa, “İtalyan Eğitim Sistemi”, **Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi**, 1992, (Çevrimiçi) <http://dergiler.ankara.edu.tr/dergiler/40/503/6047.pdf>, cilt 25, sayı 1, 24 Temmuz 2013, s. 199-210.

YAREN, Özgür; “Sopa Havuç Diyalektiği İran Sinemasında Sansür ve Devlet Desteği”, **Sekans 2 Sinema ve Kültür Dergisi**, sayı 2, Ankara, Ürün Yayınları, Nisan—Mayıs, 2005, s. 104-106.

YAREN, Özgür; **Altyazılı Rüya Avrupa’da Göçmen Sineması**, Ankara, De Ki Yayınları, 2008.

YAYLAGÜL, Levent; 1960-1970 Dönemi Türk Sinemasında Düşünce Akımları, **Sinemada Anlatı ve Türler**, Ed. Fatma Dalay, Küçükkurt ve Ahmet Gürata, Ankara, Vadi Yayınları, 2004, s. 231-273.

YILDIRIM, Engin; **Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri**, SPSS Uygulamalı. Sakarya, Sakarya Yayıncılık, 2010.

YILMAZ, Ertan; **Filmde Yöntem ve Eleştiri**, Ankara, De Ki Basım Yayım, 2011.

ZILLIOĞLU, Merih; **Sinematografik Bilim-Kurgu Yayınlarının Çocukların Dünya Görüşünün Oluşumu Üzerindeki Etkileri**, Eskişehir, Anadolu Üniversitesi Açık Öğretim Fakültesi Yayınları, 1986.

ZIRBES, Laura; **The Effectiveness of Visual Instruction**, Journal of Educational Psychology, volume 14, pp. 4, April, 1923, s. 252-253.

ZOONEN, Liesbet Van, "Medyaya Feminist Yaklaşımlar", **Medya, Kültür, Siyaset**, Der. Süleyman İrvan, Ankara, ARK, Bilim Sanat Yayınları, 1997, s. 301-332.

FİLMLERE AİT FOTOĞRAFLAR VE BİLGİLER

İTÜ **Sözlük;** Görseller, (Çevrimiçi)
<http://www.itusozluk.com/gorseller/fuat+uzk%FDnay/281891> , (8 Ağustos 2013).

Hande; İran Sineması, Ağustos 27, 2012, (Çevrimiçi)
<http://iranfilmleri.blogspot.com/2012/08/arkadasmn-evi-nerede-where-is-friends.html> (8 Ağustos 2013).

(Çevrimiçi) <http://www.sinemalar.com/>, (30 Temmuz-7Ağustos 2013).

(Çevrimiçi) <http://www.imdb.com/title/tt0097165/>, (30 Temmuz 2013).

(Çevrimiçi) <http://www.imdb.com/title/tt0986264/>, (31 Temmuz 2013).

(Çevrimiçi) <http://www.imdb.com/title/tt1187043/>, (1 Ağustos 2013).

(Çevrimiçi) <http://www.imdb.com/title/tt1312137/>, (2 Ağustos 2013).

(Çevrimiçi) <http://www.imdb.com/title/tt0268978/>, (3 Ağustos 2013).

(Çevrimiçi) <http://www.imdb.com/title/tt0372824/>, (4 Ağustos 2013).

(Çevrimiçi) <http://www.imdb.com/title/tt0375611/>, (5 Ağustos 2013).

(Çevrimiçi) <http://www.imdb.com/title/tt0119217/>, (6 Ağustos 2013).

(Çevrimiçi) <http://www.imdb.com/title/tt0463998/>, (8 Ağustos 2013).

(Çevrimiçi) <http://www.imdb.com/title/tt0094027/>, (10 Ağustos 2014).

EKLER
EK 1: FİLM ÖNERİSİ ANKETİ

İSTANBUL AYDIN ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
YÜKSEK LİSANS TEZİ ANKET ÇALIŞMASI

Değerli öğretmen arkadaşlar, içinde okul, okul yöneticisi, öğretmen, öğrenci olan filmlerin hizmet sürecinde, eğitimcilerin gelişimine katkı sağlayabileceği düşünülmektedir. Bu sebeple sizlerin tavsiye edebileceği filmleri önem sırasına göre aşağıya yazmanızı istiyoruz. Yapacağınız katkılardan dolayı teşekkürler.

EK 2: “OKUL YÖNETİCİLERİNİN VE ÖĞRETMENLERİN EĞİTİM İÇERİKLİ FİLMLERİN EĞİTİM ORTAMLARINA ETKİSİNE İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ” TUTUM ÖLÇEĞİ

Kıymetli eğitim yöneticileri ve öğretmenler, İstanbul Aydın Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsünde yüksek lisans tezi olarak “Okul Yöneticilerinin ve Öğretmenlerin Eğitim İçerikli Filmlerin Eğitim Ortamlarına Etkisine İlişkin Görüşleri” üzerine çalışmaktayım. Bu konuda siz değerli öğretmen ve idarecilerimizin görüşlerine ihtiyacım var. Lütfen aşağıda yer alan ifadelerin karşısına, size uygun olan bölümü (X) ile işaretleyiniz. Araştırmama sağladığınız katkılardan dolayı şimdiden teşekkür eder, saygılarımı sunarım.

Not: Bu ölçeğe isminizi yazmanız gerekmemektedir.

Deniz SARIBUDAK

İ.A.Ü Yüksek Lisans Öğrencisi

Kişisel Bilgileriniz:

Kıdem : 0-5 yıl () 6-10yıl () 11-15 yıl () 16-20 yıl () 21 yıl ve üstü ()

Görev : Müdür () Müdür Yardımcısı () Öğretmen ()

Cinsiyet : Bay () Bayan () **Yaş:**.....

TUTUM İFADELERİ		Kesinlikle Katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Kesinlikle
1	Eğitim içerikli filmler öğretim ortamlarını olumlu etkiler.					
2	Eğitim İçerikli filmlerden etkilenirim.					
3	Film izleme konusunda eğitim içerikli filimler tercih ederim.					
4	Eğitim içerikli filmlerde etkilendiğim karakteri örnek alırım.					
5	Eğitim içerikli filmlerde kullanılan eğitim yöntemlerini okul ortamlarında kullanırım.					
6	Eğitim içerikli filmler eğitim sistemiyle ilgili sorunların tespitine yardımcı olur.					

7	Eğitim içerikli filmlerle kendi uygulamalarımı değerlendiririm.					
8	Eğitim içerikli filmlerde yöneticiler ve üretmenler hatalarını fark edebilir.					
9	Eğitim içerikli filmler araç-gereç kullanımını geliştirir.					
10	Eğitim içerikli filmler eğitim sistemimizin yeniden gözden geçirilmesine yönlendirir.					
11	Eğitim içerikli filmler başka ülkelerin eğitim sistemleri hakkında fikir verir.					
12	Eğitim içerikli filmler yöneticilere ve retmenlere, renci davranışları hakkında fikir verir.					
13	Eğitim içerikli filmler yöneticilerin farklı bir yönetim anlayışı kazanmasına etki eder.					
14	Eğitim içerikli filmler liderlik becerisi kazandırabilir.					
15	Eğitim içerikli filmler yöneticileri ve üretmenleri motive edicidir.					
16	Yönetici ve retmen adaylarına Eğitim içerikli filmler izletmek onları eğitim ortamına hazırlar.					
17	Eğitim içerikli filmler eğitim ortamlarının düzenlenmesine rehberlik eder.					
18	Eğitim içerikli filmler MEB'in farklı kurumlarında değişimi yakalamak için kullanılabilir.					
19	Eğitim içerikli filmler seminer dönemlerinde yönetici ve retmenlere izletilmeli.					
20	Eğitim içerikli filmler Eğitim Fakültelerinde okutulan derslerde kaynak olarak kullanılabilir.					
21	Eğitim içerikli filmler eğitim ortamında takım çalışmasına katkı sağlayabilir.					
22	Eğitim içerikli filmler değişim ve gelişimime katkı sağlar.					
23	Eğitim içerikli filmler farklılıklara karşı hoşgörüyü geliştirir.					
24	Eğitim içerikli filmler ülkelerarası eğitim etkileşimini sağlar.					
25	Eğitim içerikli filmler eğitim ortamından yüksek beklentilere sebep olur.					

EK 3: İZİN TALEP DİLEKÇESİ

T.C.
İSTANBUL AYDIN ÜNİVERSİTESİ
REKTÖRLÜK

Sayı : B.30.2.AYD.0.00.00-500/480

Konu : Deniz SARIBUDAK'ın Anket Uygulaması Hk.

22.01.2014
İstanbul

T.C.
İSTANBUL VALİLİĞİ
İL MİLLİ EĞİTİM MÜDÜRLÜĞÜNE

Üniversitemiz Sosyal Bilimler Enstitüsü'nde Eğitim Yönetimi ve Denetimi Ana Bilim Dalı Eğitim Yönetimi ve Denetimi Tezli Yüksek Lisans yapmakta olan *Deniz Sarıbudak*, Müdürlüğünüze bağlı resmi ilköğretim, ortaokul ve liselerde görev yapan okul yöneticilerine ve öğretmenlere "Okul Yöneticilerinin ve Öğretmenlerin, Eğitim İçerikli Filmlerin Eğitim Ortamına İlişkin Görüşleri Tutum Ölçeği" ve "Ön Anket Uygulaması" uygulamak istemektedir.

Adı geçen Yüksek lisans öğrencisine yapacağı anket çalışmaları için izin verilmesini saygı ile arz ederim.

Prof. Dr. Yedigir İZMİRLİ

Rektör

EKLER:

Ek.1 Dilekçe

Ek.2 Okul Yöneticilerinin ve Öğretmenlerin Eğitim İçerikli

Eğitim Ortamına İlişkin Görüşleri Tutum Ölçeği

Ek.3 Ön Anket Uygulaması

Ek.4 Tez Önerisi

Ek.5 Kurum Listesi

22/01/2014

E.D.

N.T.

F.B.

İ.H.S.

FLORYA YERLEŞKESİ: İnönü Caddesi No: 40 Küçükçekmece / İSTANBUL Tel: 0212 425 61 51 Faks: 0212 425 57 59
BAHÇELİEVLER YERLEŞKESİ: Adnan Kahveci Bulvarı No:78 Bahçelievler / İSTANBUL Tel: 0212 442 61 60 Faks: 0212 442 61 46

www.aydin.edu.tr

2001.14 Kararında Faxlandı.

info@aydin.edu.tr

20.01.2014 tarih ve 020/433 sayılı gelen evrak kayıtlına istinaden.

EK 4: VALİLİK İZİN ONAYI

T.C.
İSTANBUL VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

Sayı : 59090411/20/562329

07/02/2014

Konu: Araştırma (Deniz SARIBUDAK)

VALİLİK MAKAMINA

- İlgi:a) Aydın Üniversitesinin 22.01.2014 tarih ve 480/sayılı yazısı
b)MEB. Yen. ve Eğt. Tek. Gn Md. 07.03.2013 tarih ve 316 sayılı 2012/13 nolu genelgesi.
c)Millî Eğitim Araştırma ve Anket Komisyonunun 05.02.2014 tarihli tutanağı.

İstanbul Aydın Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Tezli Yüksek Lisans Öğrencisi Deniz SARIBUDAK'ın "*Okul Yöneticilerinin ve Öğretmenlerin, Eğitim İçerikli Filmlerin Eğitim Ortamına İlişkin Görüşleri Tutum Ölçeği ve Ön Anket Uygulaması*" konulu tezine dair araştırma çalışmasını ekli listedeki okulların öğretmen ve yöneticilerine anket uygulama istemi hakkındaki ilgi (a) yazı ve ekleri Müdürlüğümüzce incelenmiştir.

Araştırmacının; söz konusu talebi; bilimsel amaç dışında kullanılmaması, veri toplama araçlarının eğitim -öğretimi aksatmayacak şekilde katılımcıların gönüllülük esasına göre seçilmesi, araştırma sonuç raporunun müdürlüğümüzden izin alınmadan kamuoyuyla paylaşılmaması koşuluyla, okul idarelerinin denetim, gözetim ve sorumluluğunda ilgi (b) Bakanlık emri esasları dâhilinde uygulanması, sonuçtan Müdürlüğümüze rapor halinde (CD formatında) bilgi verilmesi kaydıyla Müdürlüğümüzce uygun görülmektedir.

Makamlarınızca da uygun görülmesi halinde olurlarınıza arz ederim.

Dr.Muammer YILDIZ
Millî Eğitim Müdürü

OLUR
07/02/2014

Harun KAYA
Vali a.
Vali Yardımcısı

Bu belge, 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununun 5 inci maddesi gereğince güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır. Evrak teyidi <http://evraksorgu.meb.gov.tr> adresinden a768-342d-3a73-8af0-af10 kodu ile yapılabilir.

İ Millî Eğitim Müdürlüğü D/Blok Bab-ı Ali Cad. No:13 Cağaloğlu
E-Posta: Sgb34@meb.gov.tr

A.BALTA VHKİ
Tel: (0 212) 455 04 00-239
Faks: (0 212)455 06 52

EK 5: İZİN BİLDİRİM DİLEKÇESİ

T.C.
İSTANBUL VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

Eğitim Yön.

Sayı : 59090411/44/573870
Konu: Araştırma (Deniz SARIBUDAK)

10/02/2014

İSTANBUL AYDIN ÜNİVERSİTESİ
(Sosyal Bilimleri Enstitüsü)

İlgi: a)22.01.2014 tarih ve 480 sayılı yazınız.
b)Valilik Makamının 07.02.2014 tarih ve 562329 sayılı oluru.

Üniversiteniz Sosyal Bilimler Enstitüsü Tezli Yüksek Lisans Öğrencisi Deniz SARIBUDAK'ın "*Okul Yöneticilerinin ve Öğretmenlerin, Eğitim İçerikli Filmlerin Eğitim Ortamına İlişkin Görüşleri Tutum Ölçeği ve Ön Anket Uygulaması*" konulu tezine dair araştırma çalışması hakkındaki ilgi (a) yazınız ilgi (b) valilik onayı ile uygun görülmüştür.

Bilgilerinizi ve ilgi (b) Valilik Onayı doğrultusunda gerekli duyurunun araştırmacı tarafından yapılmasını, işlem bittikten sonra 2 (iki) hafta içinde sonuçtan Müdürlüğümüz Strateji Geliştirme Bölümüne rapor halinde bilgi verilmesini arz ederim.

M. Nurettin ARAS
Müdür a.
Şube Müdürü

EK:1- Valilik Onayı
2- Ölçekler
3-Okul Listesi

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ	
GİLEN DURAN	
KAYIT TARİHİ	KAYIT NO
20 Şubat 2014	650

Bu belge, 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununun 5 inci maddesi gereğince güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır. Evrak teyidi <http://evraksorgu.meb.gov.tr> adresinden 3705-5a85-3489-8e71-8837 kodu ile yapılabilir.

İ Millî Eğitim Müdürlüğü D/Blok Bab-1 Ali Cad. No:13 Cağaloğlu
E-Posta: Sgb34@meb.gov.tr

A.BALTA VHKİ
Tel: (0 212) 455 04 00-239
Faks: (0 212)455 06 52

ÖZET

SARIBUDAK, Deniz, Okul Yöneticilerinin ve Öğretmenlerin Eğitim İçerikli Filmlerin Eğitim Ortamlarına Etkisine İlişkin Görüşleri, Yüksek Lisans Tezi, İSTANBUL, 2014.

Bu çalışmada, okul yöneticilerinin ve öğretmenlerin eğitim içerikli filmlerin eğitim ortamlarına etkisine ilişkin görüşleri tespit edilmeye çalışılmıştır. Eğitim içerikli film; eğitim ortamlarını ve onu oluşturan paydaşları konu alan sinema filmleridir. “Betimsel Araştırma Modeli” ile çalışılan araştırmanın evrenini, İstanbul’da görev yapan yönetici ve öğretmenler oluşturmuştur. Bu evrenden, “Basit Tesadüfî Yöntem” ile seçilen 6 farklı ilçede yer alan okullarda görevli yönetici ve öğretmenler, örnekleme oluşturmuştur. Araştırmanın amacına uygun olarak, öncelikle tek soruluk bir “film önerisi anketi” hazırlanmıştır. Katılımcılardan, önerdikleri eğitim içerikli filmleri, önem derecelerine göre sıralamaları istenmiştir. 141 eğitimci ankete katılmıştır. Önerilen filmler detaylı olarak incelenmiş ve en çok beğenilen filmlerdeki temalardan yola çıkılarak, içinde demografik değerlerin ve 25 tane tutumun yer aldığı bir ölçme aracı oluşturulmuştur. Tutum ölçeği formunda oluşturulan bu ölçme aracı toplam 594 eğitimciye uygulanarak, 471 öğretmen ve 123 okul yöneticisinden cevap alınmıştır. Elde edilen veriler Windows tabanlı 15.0 Sosyal Bilimler İçin İstatistik Paket Programı (SPSS) ile çözümlenmiş ve Khi-Kare testi uygulanmıştır. Veriler 0.05 anlamlılık düzeyinde analiz edilmiştir. Tanımlayıcı istatistiklerden yüzde ve frekans kullanılmıştır. Bu değerlere bakılarak, ifadelerle ilişkin görüşlerle; cinsiyet, görev ve kıdemler arasındaki ilişkinin anlamlılık derecesi değerlendirilmiştir. Ayrıca çalışmada, en çok tavsiye edilen eğitim içerikli 10 tane sinema filminin incelemesine yer verilmiştir.

Araştırmanın sonucunda, demografik özelliklere göre, ifadelerden 8 tanesine belirtilen görüşlerin değişiminde anlamlı farklılık bulunmuştur. Bu farklılığın, yeterince eğitim içerikli film izlenmemiş olmasından kaynaklandığı düşünülmektedir. Diğer ifadelerle ilgili benzer bir farklılık oluşma durumu yoktur. Yönetici ve öğretmenler ağırlıklı

olarak, eğitim içerikli filmlerin eğitim ortamlarına, birçok açıdan olumlu yönde katkı sağlayabileceğine dair görüşlerde bulunmuşlardır. Eğitimcilere ve araştırmacılara literatür ve bulgulara bağlı olarak önerilerde bulunulmuştur.

ANAHTAR KELİMELER:

1. Eğitim içerikli film
2. Eğitim ortamı
3. Okul yöneticisi
4. Öğretmen
5. Sinema filmi

ABSTRACT

SARIBUDAK DENİZ, THOUGHTS OF SCHOOL DIRECTORS AND TEACHERS ABOUT THE EFFECTS OF PEDAGOGICAL MOVIES ON EDUCATIONAL ENVIRONMENT, MASTER'S THESIS, İSTANBUL, 2014.

In this study, we tried to identify the point of view of the school directors and teachers on the effects of the movies which have schooling contents to the educational environment. The movies with educational contents are the motion pictures which constitute the topics of the educational environments and its formative shareholders. The universe of this research that was studied by the descriptive research model was comprised of the managers and the teachers who work in İstanbul. The managers and teachers who work at 6 different counties of İstanbul and were selected from this universe with simple random sampling methodology constituted the sampling. In accordance with the purpose of the research, firstly a one- questioned movie offer survey was prepared. The participants were asked to grade the movies with educational contents which they selected. 141 educators were participated in the survey. The offered movies were analyzed in detail and a *measurement tool* which included demographic principles and 25 attitudes on the basis of the themes of the most favourite movies, has been formed. This measurement tool which was formed as a attitude scale has applied to total 594 educators and answers were gathered from 123 school directors and 471 teachers. The results were resolved in SPSS based windows 15.0 software program and analysed with Chi-square test at a significancy level of 0.05. Data was analyzed at the significancy level of 0.05 so risk of error on validity and reliability was minimized. Percentage and frequency of descriptive statistics were used. By analyzing these statistics, the degrees of significance of the relationships between the conceptions about assertions with gender, task and seniority was evaluated. Moreover, an investigation of the

most recommended 10 movies with educational contents was sited at this research.

As a result of this research, according to demographic properties, significant difference was found in alternation of point of view to the total 8 declared expressions. This difference was thought be originated because of watching insufficient movies with educational contents. There was no situation of similar differences about the other expressions. The managers and the teachers mainly emphasize that educational contented movies will contribute to the educational environment in many sense. Depending on the literature and the findings, the managers and the teachers were advised.

Keywords:

1. Pedagogical movies
2. Educational environment
3. School director
4. Teacher
5. Movies

